

VÁROSUNK
VI. évf. 1999.

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

VI. évfolyam 1. szám

* Társadalmi, kulturális és hagyományörző folyóirat *

1999. január

BÉKÉS, BOLDOG ÚJESZTENDŐT KÍVÁNOK!

Tisztelt Olvasók!

Karácsony táján, az év vége felé, újesztendőre várva, baráti, családi körökben, szeretteink mellett számot veszünk az eltelt hónapokban történetekről és jövő terveinkről.

Gyomaendrőd életében és az országban is 1998 egyik legfontosabb társadalmi és politikai eseménye a parlamenti választásokat követően, az önkormányzati választás volt.

Ezúton is köszönöm, hogy bizalmukkal megtiszteltek, és Gyomaendrőd város polgármesterének választottak a következő ciklusban is.

1997-ben, amikor a polgármesteri választáson indultam, nyíltan elmondtam, és ma is vallom, hogy a folyamatosság, a kiszámítható jövő, a település fejlődése érdekében, nem kettő, hanem hat évig szeretnék a város érdekében dolgozni.

Az eltelt időszakban munkám folyamán éreztem a lakosság segítő támogatását, és a Képviselő-testület is hosszú távon a jövőért való gondoskodását a mindennapi problémák megoldása mellett.

Az elmúlt év nem volt gondoktól mentes, voltak kudarcok, de jellemzője volt a fejlődés, a működőképesség és eredményesség.

Bízom abban, hogy a következő időszakban, 1999-ben is folytatni tudjuk a megkezdett utat, várakozással tekintek és várom azt a pillanatot, azt a napot, amikor Gyomaendrőd lakossága végre 1999 nyarára egészséges ivóvizet fogyaszthat.

A vízberuházás még be sem fejeződik, de sürget az idő, indulásra kész terveink vannak, és nagy fontosságú feladat a

szennyvízhálózat további fejlesztésére. Folytatni kell a megkezdett utépítést, és útjavításokat is.

Terveinkben szerepel, hogy 1999-ben megkezdődik egy térségi kommunális hulladéktároló telep kialakítása, amely környezetkímélő, és újrahasznosítását is biztosítja a szilárd hulladékok elhelyezése terén, és emellett új munkahelyeket is teremt.

A feladatok, a célkitűzések a lakosság számára megterhelést jelentenek, de számítunk megértésükre és támogatásukra, és bízunk abban, hogy az áldozatok hamarosan Gyomaendrőd város minden lakójánál érezhető javulást eredményeznek.

Az intézményeink működésének biztosítása, az ott dolgozók anyagi megbecsülése, a feltételrendszerek szinten tartása mellett, annak javítása az önkormányzat részére 1999-ben is nagy anyagi megterhelést jelent, de ennek ellenére a város vezetésének fontos feladata a munkahelyteremtő beruházás megindítása, a jövőnk érdekében történő életfeltételek magasabb szintű biztosítása.

Kérem Önöket, hogy higgyenek abban, hogy a település nagy múltja mellett a jelen átmeneti állapot, és a jövő mindannyiunk számára jobb lesz.

Kívánom, hogy mindannyiunk tervei valóra váljanak, ahhoz pedig, hogy a Képviselő-testület célkitűzései megvalósulhassanak, kérem Gyomaendrőd minden lakosának megértését és támogatását.

Mindenkinek békés, eredményekben gazdag, boldog újesztendőt kívánok!

Dr. DÁVID IMRE
polgármester

Önnek joga van tudni...

hogy miről döntött a Képviselőtestület december 15-i ülésén...

A polgármester úr szóbeli tájékoztatót adott a két ülés közötti legfontosabb eseményekről. Így elmondta, hogy a "körösterégi" formában is létre jöhet a jelenlegi ismeretek alapján a szilárd hulladék lerakó építése. Hat település már biztosan csatlakozik, mintegy 30 ezer lakossal, 2 település még nem határozott. Szarvas és Csabacsüd egyelőre nem csatlakozik. Időközben megszűle-tett a Város és a Thermix cég közötti meg-állapodás a Sportcsarnok javítása ügyében. Három-millió forintot fizet a cég két egyenlő rész-letben a városnak, 1998 december 31, és 1999. augusztus 31-én. December 9-én felkerült váro-sunk az Internetre*. December elején a testvérváros küldöttei itt jártak, és vadászaton is részt vettek.

A polgármesteri beszámoló után, - amit a tes-tület egyhangúlag elfogadott - szót kért Szabó Istvánné vezető óvónő, aki megköszönte Jakus Imre képviselő úr adományát, amit az Öregszöllősi óvodának juttatott, gyermek játé-kok formájában.

A napirendek közül nagy jelentőséggel bírt a 98 évi költségvetés újabb módosítása. A máso-dik módosítás volt ez, mellyel együtt, az eredeti költségvetés bevételi oldala 504 millió forinttal nőtt, így lett 1,9 milliárd forint, a működési ki-adások eredeti előirányzata 943 millióról 264 millió forinttal nőtt, így lett 1,2 milliárd Ft, önkormányzat felújítási előirányzata 17 millióról 30,5 millióra változik (78,3%-os növekedés!) a második módosítás után. Számottevő még az önkormányzat fejlesztési és egyéb kiadási növeke-dése, ami 494,5 millióról 589,6 millióra változik, az önkormányzati tartalék növekedése 29,8 mil-lió forint. A KT rendeletben jóváhagyott létszám változásának egyenlege 1 fő növekedés: Csök-kent a létszám: a 2. sz. Ált. Iskolában 105-ről 104-re, 2. sz. óvodában 45-ről 44-re, Katona Jó-zsef Művelődési Központban 9-ről 7 főre, Eü Int. Gondnokságában 4-ről 3 főre. Nőtt a létszám: Családsegítő Szolgálatnál 4-ről 6 főre, Polgár-mesteri Hivatalban 69 főre 73 főre. A Képviselőtestület a módosításokat, kérdés nélkül, egyhangúlag elfogadta.

A következő év költségvetési koncepcióját a testület egyeztetésre, és további kidolgozásra alkalmasnak találta, azzal, hogy vizsgálni kell a bevétel vállalásnak további lehetőségeit, vala-mint a külső források feltárását, el kell készíteni

intézmények felújítási igényeinek rangsorolá-sát, tekintettel a jelenleg kimutatott mintegy 200 millió hiányra!

A helyi adók vonatkozásában csak két adó-nál történt módosítás, ami természetesen növe-kedés irányába mutat. Jelentős a változás a gépjárműadó estében, (ismertebb néven a súly-adó) ahol is az adóalap minden megkezdett 100 kg után 650 Ft/év, (eddig 480 Ft/év volt), a mo-torkerékpár, lakókocsi, sátras utánfutó adója 3000 Ft/év (2.400 Ft volt). Annyi magyarázatot azért illik ehhez a jelentős növekedéshez hozzá fűzni, hogy ebben az esetben nemcsak a szoká-sos, azaz az inflációkövetés a magyarázat, ha-nem az is, hogy ebből az adóból befizetendő összeget a kormány is jelentősen megemelte. Semmiképpen nem engedheti meg a Város, hogy az itt maradó helyi adó összege csökken-jen, hiszen az utak javításának, az új utak építé-sének a részbeni forrása ebből az adóból származik. Változott még az iparüzési adó mér-téke is, ami a termelőtípusú vállalkozásoknál az évi adó mértéke az adóalap 9 ezreléke, a keres-kezelmi és szolgáltató típusú vállalkozás esetén 1,2%, szeszesital, szerencsejáték, erotikus és szexuális árak árusítása esetén 1,7%. Meg kell említeni, hogy lényegesen változik viszont az adó alapjának a számítási módja (ami lényege-sen kedvez az adófizetőknek, tehát az adó-kulcs-emelés mellett az adóalap csökken). Az alkalmi jelleggel végzett piaci, vásároló jellegű tevékenység napi átlány összege 400 Ft, szes-szesital, szerencsejáték, cirkuszi, mutatványos szolg. 1.200 Ft. Alkalmi jelleggel végzett építő-ipari, nyomvonalas létesítmény, és egyéb szere-lési, kivitelezési munkák, szaktanácsadás, természetierő feltárás, kutatás esetén a napi átlány összege a foglalkoztatott létszámtól függ, napi 2000-5000 Ft-ig terjed az adó fizetési köte-lezettsége a nem helyi illetőségű vállalkozónak. Növekedtek a vásárló, piaci díjtételek is, vala-mint a helyi járatú autóbusz menetjegyek és bérletek árai. A helyi autóbusz menetdíj tétele január elsejétől: egy útra (menetjegy) 60 Ft, do-gozó bérlet 1.440 Ft, tanuló, nyugdíjas bérlet 430 Ft. Ezenkívül emelte az önkormányzat a tá-mogatását a helyi közlekedést lebonyolító cég felé, mintegy 15%-kal. A háztartási hulladék (szemét szállítás) díjtétele, kertés házban 1870 Ft/év, lakótelepen 2210 Ft/év, 5 köbméter zárt konténer (Nagylapos és Öregszöllő) 2834 Ft/év. Jó hír az adózók felé, hogy a kommunális adó fizetési kötelezettség alól mentesül 1999-ben az a magánszemély, aki, a helyi kábel TV megva-lósításhoz anyagilag hozzájárul. Döntött a tes-tület abban is, hogy a civil szervezetek támogatására alapot hoz létre, ami az éves köl-tségvetés eredeti, működési költségé-nek 0,75%-a, növel-ve az infláció mértékével.

Gyomaendrőd város és Hunya Köz-ség Önkormányzata a gyermekjóléti szolgálat feladatait 1999-es évben is együttműködési megállapodás kere-tében végzi.

A testület elfogadta az intézmények finansi-rozási helyzetéről szóló helyzetértékelést. A de-cemberi ismeretek szerint egyetlen intézmény lesz évvégéig, amely többlettámogatással tudta megol-dani az 1998-as kiadásait. Kamatmentesen meg-előlegezte a testület a Bethlen Szakképző Iskolának a sertéstelep beruházási fejlesztési ki-adásának részbeni összegét. Az ált. tartalékalap terhére történik a 8,3 millió forint folyósítása. Ugyancsak segítségére volt az Önkormányzat a Bethlen iskolának a balesetes gépjármű gondjának megoldásában. Felhatalmazta a testület a polgár-mestert, hogy a Vállalkozásfejlesztési Alapítvány gyomaendrődi alirodájának működtetésére új szempontok alapján készítsen elő együttműködési megállapodást. Gurin László helybeli lakosnak került értékesítésre a 9,9 ha felhagyott vasúti pá-lyatest. Az ivóvíz beruházás helyzetéről szóló be-számoló elfogadásra került azzal, hogy a további fejlesztési munkák előkészítő tárgyalásait a Viz-művekkel, valamint a szerződéstervezetet, a terve-zési munkákat készítsék elő, és így **Nagylapos ivóvízellátása** a város vízellátó rendszeréről le-gyen megoldva.

Jövő év március 30-án lesz 10 éve annak, hogy városás kiáltották ki településünket. Az ország millenniumi ünnepre is készül. Államiságunk és kereszténységünk ezredik évfordulójára is méltón illik megemlékezni, ezért a testület úgy döntött, hogy létrehoz egy bizottságot az ünnepségek elő-készítésére. A bizottság tagjai: Dr. Dávid Imre, Dezső Zoltán, Gellai Imre, Babos László, Dr. Csorba Csaba, Hack Mária, Hajdú László, Hangya Lajosné, Hornokné Németh Eszter, Iványi László, Jenei Bálint, Kóris Györgyné, Dr. Kovács Béla, Ladányi Gáborné, Mészáros Vendel, Papp Lajos, Sipos Tas Töhötöm, Dr. Valach Béla.

Zárt ülés döntése volt ugyan, de elmondom, hogy a polgármester javaslatát, igen nagy öröm-mel fogadta a testület, amelynek értelmében egy ad hoc bizottság döntése alapján még karácsony előtt 100 mázsa fa került szétosztásra. Családon-ként 5 mázsa fát kaptak azok, akik egyébként a pénzügyi és önkormányzati keret rendelkezési alapján nem kaphattak volna tüzelő támogatást. Az időseknek kiosztott ajándécsomag mellett ez volt még a testület karácsonyi ajándéka a város rá-szorultjainak.

CSÁSZÁRNÉ GYURICZA ÉVA
önkormányzati képviselő

* Szerkesztői megjegyzés:

Tudjuk, hogy a szóbeli nyilatkozatoknál nem mindig sikerül a nyilatkozónak pontosan fogal-mazni. Az is igaz, hogy aki a nyilatkozatot leírja, nem biztos, hogy minden szót pontosan értett, megértett, feljegyzett. Bizonyára ennek köszönhe-tő ez a pontatlanság. A város már korábban felke-rült az Internetre, hisz a **Szent Gellért Katolikus Általános Iskola honlapja már két éve jelen van az Interneten.** A honlapnak van egy "Gyomaendrőd" menüpontja, ahol három nyel-ven: magyarul, németül és angolul olvasható rö-vid tájékoztató városunkról, két éve, itt:

<http://www.szikszi.hu/isk/gellert>

Egyébként szívvel örülünk, és gratulálunk a gyönyörű kiállítású városi honlaphoz. Talán el-mondható az is, hogy a Városunk újság, és a Szent Gellért Katolikus Iskola is segítette a városi hon-lap készítőit, amikor anyagot bocsájtott a rendel-kezésükre.

TURUL CIPŐ GYOMAENDRŐD

Szabadság tér 2.

Telefon: 66/386-891

66/386-251

A TURUL CIPŐBOLT

Új helyen: Gyomaendrőd, Fő út 204.

(A Gyógyszertár mellett)

Megújult választékkal, bevezető áron kínálja termékeit.

* HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK

MKDSZ Karácsony

December 12-én a Magyar Kereszténydemokrata Szövetség Gyomaendrődi Szervezete megtartotta hagyományos karácsonyi ünnepségét, mely jótékony jellegű volt.

Vaszkó András szervezet elnöke köszöntötte a megjelenteket. Szomorúan állapította meg, hogy az idei ünnepet beáryékolja a Kelet-Magyarországon és Kárpátalján történt árvízi katasztrófa. Elmondta, hogy a vacsora költségeihez való hozzájárulást és a tombola bevételét az árvízkarosultaknak ajánljuk fel, melyet a Magyar Karitásznak adunk át.

A tagok gyermekei és unokái szép, az ünnephez méltó műsorral tették még ünnepélyesebbé az estét.

Plébánosunk, László atya olvasta fel az evangéliumot.

Gyuricza Bernadett elszavalta József Attila. Betlehemi királyok c. versét, amit gitárral kísért Nagy Ági. Majd közös éneklés következett. Ezután Véha Rita szavalta el Szabolcska Mihály: Karácsony c. versét. Utána Ungvölgyi János meghatóan adta elő Márai Sándor: „Mennyből az angyal” c. versét, melyet a költő 1956 emlékére írt.

Az ünnepséget Tímár Máté két versével fejeztük be, melyet Császár Ferenc adott elő, amit a jelenlévők nagy tetszéssel fogadtak. Császár Ferenc ezzel a két verssel emlékezni és emlékeztetni kívánt a 77. életévébe lépett író barátunkra.

VÉHA LÁSZLÓNÉ

TOTÁL VEGYESÁRUK
ÜZLETHÁZA

LEGÚJABB AJÁNLATA:

(Endrődi u. I. Háztartási Bolt)

Tel: 386-637, vagy 06-20-9254-663

Étolajl literes 236 Ft/l, kimérve 210 Ft/l. **Állandóan kapható, és itt a legolcsóbb!**

Burgonya, hagyma, alma

Kapható még: Káposzta, répa, zöldség, déli gyümölcsök: narancs banán, stb.

Egyéb áruk: Hipó kimérve 20 Ft/l, zoknik 70.-Forintért, nagy törölközők 350 Forintért, továbbá ponyvák, gumicsizmák I. oszt. 2.100 Ft.

KÖZLEMÉNY

A Vidovszky Béla Helytörténeti Gyűjtemény - Városi Képtár - értesíti kedves közönségét, hogy kiállításai 1998. december 20-tól 1999. március 1-ig csak előzetes bejelentéssel látogathatók.

Bejelentkezni a látogatás előtt legalább egy héttel a 386-777-es telefonszámon, vagy személyesen a Katona József Művelődési Központban lehet.

Befejezte működését a Körös Termál Hotel Rt.

... az, ki hinni, tenni nem mer,
Önmagát ássa el az az ember!
(Tímár Máté)

Az Rt. december 18-án megtartott Közgyűlése úgy határozott, hogy a cégbejegyzés előtt, jogutód nélkül megszűnteti tevékenységét, és a részvényesekkel elszámol. Az igazgatóságnak be kellett látni, hogy hosszú időn át nem tartható fenn az az állapot, mely szerint a költségek túllépik a bevételeket. A veszteség előbb-utóbb a részvényesi tőke feléléséhez vezetett volna.

Sajnos a részvénytársasági forma törvény szerinti működtetése olyan nagyarányú pénzügyi terheket jelentett, amelyeket a pénzügyi tőke kamatai ma már nem bírtak el. (Mindnyájan tapasztaljuk, hogy a betétek kamatai folyamatosan csökkennek). Sajnos nem sikerült az Rt-nek arra az átmeneti időre, amíg a beruházást megkezdhetné volna semmi olyan tevékenységet találni, aminek az eredménye legalább a 0 szaldót biztosíthatta volna. Ilyen irányú törekvése volt többek között az Igazgatóságnak a „Nyugdíjas panzió” létrehozása, de mint tudvalévő ennek az építését az Önkormányzat valósítja meg.

Csak a köszönet hangján szólhatunk azokról a részvényesekről, akik magukévá tették a Kiszréti Gyógyászati Alapítvány eredeti célkitűzését, és Hunya István részvényes kezdeményezésére ők is úgy határozottak, hogy részvényüket, illetve az elszámolás után részvényükre jutó összeget teljes mértékben a Kiszréti Gyógyászati Alapítványra engedményezték.

Ez a nagylelkű lépés tette lehetővé, hogy az Alapítvány az Rt-be apportált 9,2 ha földet teljes egészben visszakaphatta. Ezzel a részvényesek bizonyították, hogy nagy többségben nem adják fel a reményt a gyógyászati egykori megépítésére.

Az Alapítvány további terveiről következő számunkban szólnak.

CSÁSZÁR FERENC

KÖZÖSSÉGI HÁZ JANUÁR HAVI
PROGRAMJA

13-án 17 órakor Cukorbeteg klubja.

22-én 17 órakor Pótszilveszter a Magányosok klubja szervezésében.

30-31-én 8 órától Galambkiállítás.

Megtekinthető: szombaton 18 óráig,

Vasárnap 13 óráig.

BÉKÉS, BOLDOG ÚJ ESZTENDŐT KÍVÁNNAK A KÖZÖSSÉGI HÁZ DOLGOZÓI!

VÍZPARTI TELEK BÉRELHETŐ

A Sóczó-zugban telek megművelésre kiadó.

Érdeklődni lehet Décsi utca 10-ben Tel.: 285-319.

AZ IDŐS EMBEREK KÖSZÖNTÉSE

Karácsony előtt a város Idősek Otthonaiba a képviselők ellátogattak, és szerény ajándékkal kedveskedtek az ott lakóknak. Advent 3. vasárnapján a Blaha úti otthonban Császár Éva képviselő asszony ünnepi köszöntője után a jelenlévők részt vettek Vargyas Emil káplán atya által celebrált szentmisén. Ezt követően együtt énekeltek a karácsonyi énekeket. Az ünnepségen részt vett Gellai Józsefné, valamint az MKDSZ részéről Szabó Zoltánné.

*

A következő héten Jakus Imre képviselő úr az öregszoelői és nagylaposi otthonba látogatott ajándékával, Gellainé kíséretében.

*

December 22.-én szinte minden képviselő részt vett a Mírhóhátú Otthon ünnepségén, ahol a polgármester úr köszöntője után meggyújtotta a 4. adventi gyertyát, mintegy jelezve, hogy vége a „várakozás” idejének, rövidesen itt van a Karácsony. Ady Endre versének szavallata, valamint az áhítattal énekelte karácsonyi énekek ezt a hitet meg is erősítették. Ifj. Dógi János képviselő úr adta át az otthonnak az ajándékát.

In memoriam

Szülőföld: Bölcső, majd koporsó! új kenyér íze, lepergő könnyő sója,
Sarkesillag a négy égtáj felől! öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Anyanyelved billyogként jelöl! Isten áldjon! Te légy végső álmunk,
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld, s ivadékainkba szebb Jövő!

Tímár Máté

DINYA ILLÉS

és a Dinya
"nemzetség"

(Endrőd 1899-1967)

A török megszállás után egy évszázaddal is jóval tovább lakatlan puszta volt Endrőd, és azok az egykori települések is, melyeknek területe Endrödhöz csatoltatott, mert azok újratelepítése nem történt meg. Így került hozzánk Sima, Dèce, Nyárszeg és Csejt egykori területe egészben vagy részben.

Az újra telepítés 1731-ben a törökök elől elmenekült egykori lakók leszármazottai, részben az ország más tájairól érkező "palóc-magyar" és tót népcsoportokból tevődött össze. Az Északnyugati Felvidéken lévő Detváról, és a Mezőberény környéki Nemes-Kerekiből érkeztek új rajok.

A Dinya név eddigi ismerete szerint az 1700-as évek második feleiben található fel Endrödnél. Az ide telepedett Dinyák iparral foglalkoztak. Dinya Lajos elismert szabó mester volt, aki a Céh köztisztviselői állás mestereként volt ismert. Felesége Hidli Emília öt fiúgyermeket szült: Vilmost (1887), Lajost (1889), Ambrust (1890), Józsefet (1896), és a legfiatalabbat, Illést 1899-ben.

A gondos szülők valamennyi gyermeküket "tisztos ipari" szakmára irányították.

Vilmos apja szakmáját folytatta. Endrőd egyik legkiválóbb szabó mestere volt, aki az Ipartestület vezetője és az Egyháztanács pénztárosa is volt évek hosszú során. Két gyermekük Ilona tanítónő, fiuk (Dinya) Radnóti Vilmos dr. jogot végzett, s főhadnagyként a II. világháborúban súlyos sebesülést szerzett.

Lajos, szintén ipari szakmát szerzett, katonai szolgálatát letöltve szakaszvezetői ranggal vett részt a háborúban. Az orosz, a szerb, végül az olasz fronton tett bizonyosságot hősi hazaszeretetről, melyeket a kapott kitüntetések tanúsítottak. Életét Doberdónál hősi halállal zárta. Neve ma is olvasható az endrödi Hősök szobrán.

Ambrus kádár mesterséget tanult. Mivel szülei ellenezték házassági szándékát, egész életét magányosan élte le.

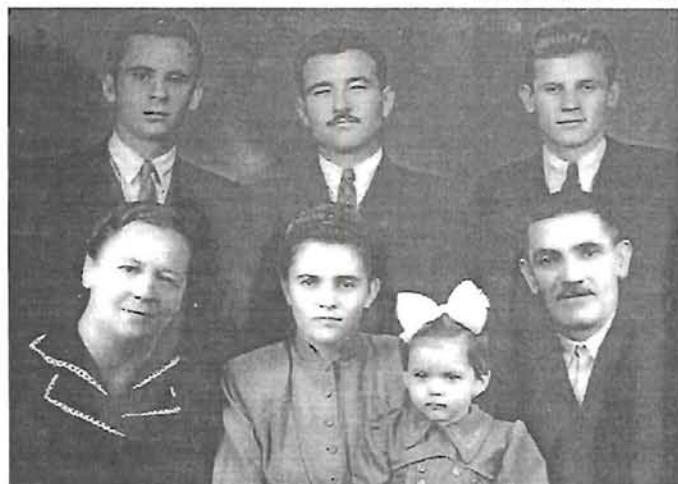
József, a negyedik, cipész lett. Egész életét szorgalmas munkában töltötte. A szövetkezés korai formáját valósította meg Hegedűs mesterrel társulva. Több fiatalember fejlődését, boldogulását segítették. Három gyermekük született, Erzsébet, Klári, és József. Erzsébet és Klári itthon élnek, József nyugdíjas katonatisztként Pest mellett él családjával.

Illés, a legfiatalabb, akiről történetünk szól, kicsi gyermekkorától a gépek megszállottja volt. Nyugtalan, állandóan tervező, lehetlenséget nem ismerő, modern ember volt. Az 5. és 6. elemi az akkori igazgató-tanító: Bence Sándor keze alatt végezte. Azután Mezőtúrra szerződött inasnak a környéken jól ismert Balla Ferenc géplakatos mester műhelyébe. Aztán, hogy képességét emelje, Szegeden vállalt segédi munkát. Jónévű szakmabeli társai Elek Elek, a későbbi mozigépész és Szabó Bálint szélmolnár voltak. Terveztek és "alkottak." Illés már fiatalon kellő tekintélyt, elismerést szerzett iparos társai között. Endrödnél egyedüli "géplakatos és autógén-hegesztő" tudásán túl, mérleghitelesítő és kerékpárszerelő is volt. (1920 táján ez nem megvetni való tudomány volt) Tanulóiból (az inasokból) kiváló szakemberek lettek: Dinya Elek, Szakálos Béla, Szabó Dezső és sokan mások. Bármilyen gép javítását nyugodtan rá lehetett bízni. Felesége Csúvár Gizella, aki ügyes varrónő is volt, három gyermekük, Katalin, László, Illés nevelésében is méltó társa volt. Katalin a családi vegyes boltjukban kereskedőként dolgozott, László Budapesten tanulta az esztergályos szakmát, és a fiatal Illés a családi műhelyben apjától tanulta a mesterséget. Ma már Katalin és Illés nyugdíjasok, László pedig sikeres vállalkozóként dolgozik Endrödnél.

Illés az iparosok által szervezett Dalárda oszlopos tagja volt. Sok elismerést szereztek a megyében, sőt országos versenyeken is. A helyi labdarúgás népszerűsítésében is fontos szerepet játszott. Szabadidejét legszívesebben az Ipartestületben töltötte, ahol szövegeit fontos közügyek megvalósításában is hasznosították (tűzoltóság, falusi színjátszás). Az inasok vizsgáztatásában is elismert munkát végzett. Érdeklődési körét bizonyítja, hogy mint cséplőgép tulajdonos önjárogó gép működtetésében is otthon volt. Az egyház segítője is volt: a régi gyönyörű mozaik-templomablakok felszerelését is rá bízta. A harangok karbantartása is az ő tiszte volt. Sőt az oroszok bejövetelekor a tankok által megromlott torony tartó vasoszlopait is ő javította ki, ebben a veszélyes hegesztési munkában 14 éves László fia is tevékenyen részt vett.

Felesége 1956-ban bekövetkezett halála után rövid időre Garára költözött. 1966-ban visszajött, majd 67-ben fejezte be szorgos, gondos, értékes földi életét. A Szarvasvégi Temetőben pihen hűségese felesége mellett. Három gyermeke, azok házastársai, három unokája, és hat dédunokája él. Nagyszámú ismerősei, barátai, keresztgyermekei, a "falu népe", még 100 év múltával is őrzik szívükben hasznos, értékes életének sok-sok emlékét.

MÁRTON GÁBOR

ÉVFORDULÓK NAPTÁRA

1557. jan. 1. Kolozsvár, **Bocskay István**, (†Kassa 1606. dec. 29.) 1605-6-ban Erdély fejedelme.

1823. jan. 1. Kiskörös, **Petőfi Sándor**, (†Fehéregyháza 1849. júl. 31.) költő, műfordító, újságíró, a szabadságharc hősi halottja. A többszáz verseiből aligha lehetne rangsorolni, így csak egyet, a Nemzeti Dalt említjük.

1999. jan. 1. **A Béke Világnapja**.

1827. jan. 3. Békéscsaba, **Haán Antal**, (†1888. május 9. Capri szigete) festő, főleg ol-

tárképeket és portrékat festett. Az ő etruszk gyűjteményéből alakult 1847-ben a Békés Megyei Múzeum.

1922. jan. 3. Budapest, **Nemes Nagy Ágnes**, (†1991. aug. 23. Budapest) költő, műfordító, esszéíró. Racine, Moliere, Brecht drámáit, Burns, Shelley, Hugo verseit fordította magyar nyelvre.

1766. jan. 6. Debrecen, **Fazekas Mihály**, (†1828. febr. 23. Debrecen) Költő, botanikus, a plebejus népiesség egyik első megszólaltatója. Főműve a Ludas Matyi.

1897. jan. 6. Balmazújváros, **Veres Péter**, (†1970. ápr. 16.) író, politikus, Kossuth díjas. Önéletrajzi írásai álltak munkássága előterében: Az Alföld parasztsága, Gyepsor, Falusi krónika. Részt vett az 1945 utáni politikai életben is.

1885. jan. 9. Bártfa, **Jaschik Álmos**, (†1950. okt. 12. Budapest) grafikus. 1910-es években Kneréknek is dolgozott. Az Iparrajz Iskola tanára, 1935-től a Nemzeti Színház díszlettervezője. Kezdetben a szecesszió, később a magyaros elemeket felhasználó dekoratív stílus jellemezte.

1878. jan. 12. Budapest, **Molnár Ferenc** (†1952. ápr. 2. New York) Drámaíró, író, publicista, nevezetes művei között találhatjuk a Pál utcai fiúk c. regényét, melyet később színpadra vittek, és remek filmet készítettek belőle.

1907. jan. 15. Kolozsvár, **Kolozsvári Grandpierre Emil**, (†1922. máj. 11. Budapest) író, kritikus, műfordító.

1847. jan. 16. Szklabonya, **Miksa Kálmán**, (†1910. máj. 28.) író, újságíró, szerkesztő. 1847-ben adta ki első elbeszélés kötetét, melyet számtalan regény, novella követett. Sok művét vitték filmszalagra is. Jókai és Móricz mellett a magyar széppróza legnagyobb mestere. Aligha lehetne kiválasztani műveiből a legnagyobbat, csak említve: Jó palócok, Tóth atyafiak, A tisztelt ház, Szent Péter esemője, Noszty fiú este Tóth Marival, Különös házasság, A fekete város)

1895. jan. 17. Hemádszentiván, **Mécs László**, (†1878. nov. 9.) papköltő. Életútjáról sok mindent elárul maga is verseiben, melyekben igazi lírikus módjára, mindig primer hevülettel fejezte ki érzéseit, benyomásait. A két világháború között ünnepelet költő volt. Utolsó éveit Pannonhalmán töltötte.

1907. jan. 18. Budapest, **Ferencsik János**, (†1984. jún. 12. Budapest)

1889. jan. 20. Budapest, **Sik Sándor**, (1963. szept. 28. Budapest) költő, író, szerkesztő, piarista pap, Kossuth díjas, a Vigília c. katolikus folyóirat főszerkesztője volt.

1823. jan. 21. Alsó-Sztrégova, **Madách Imre**, (†1864. okt. 5. Alsó-Sztrégova) drámaíró, költő, főműve: Az ember tragédiája.

1999. jan. 22. **A Magyar Kultúra Világnapja**. Kőlcsey Ferenc 1823-ban e napon fejezte be a HIMNUSZ megírását.

1826. jan. 25. Kolozsvár, **Gyulai Pál**, (†1909. nov. 9. Budapest) Író, költő, irodalomtörténész, kritikus. 1848-ban a kolozsvári forradalmi ifjúság egyik vezetője. Ő írta az első monográfiát Vörösmarty Mihályról, Petőfi életművének első részletes elemzője. 1870 után kritikáiban egyre inkább tért hódít a konzervativizmus. A 70-es években az Akadémia nyelv és széptudományi osztályának titkára, a Kisfaludy Társaság elnöke, egyetemi tanár.

1991. jan. 26. Nemzetközi Vámnapi.

1844. jan. 28. Nyíregyháza, **Benczúr Gyula**, (†1920. júl. 16. Dolány) festő, főbb művei a Magyar Nemzeti Galériában látható a Hunyadi László búcsúja és Vajk megkeresztelése. A történelmi témák mellett kedvelt arcképfestő volt.

1889. jan. 28. Nyíregyháza, **Diener Dénes Rudolf**, (†1956. aug. 3. Budapest) posztimpreszionista festő, Ferenczy Károly növendéke, 1924-től 1931-ig Párizsban élt. Képeit csillogó, derűs színek, intim hangulat jellemzik.

1804. jan. 31. Szücsi, **Bajza József**, (†1858. márc. 3. Pest.) Költő, író, kritikus, szerkesztő. Két ízben volt a Nemzeti Színház igazgatója. A szabadságharc után írott versei a forradalomhoz való hűségéről tesznek tanúságot. A harmincas években az Auróra, az Atheneum, folyóiratokat szerkesztette, 1849-ben pedig Kossuth lapját, a Futárt.

1837. jan. 31. Györköny, **Tolnai Lajos** (†1902. márc. 19.) Költő, író, szerkesztő. A dualizmus korában kibontakozó magyar kritikai prózairodalom jelentős alakja. 1868-ban Marosvásárhelyen 16 évig ref. lelkesként élt. Ott alapítja meg a Kemény Zsigmond társaságot.

1505-10 között Baranya megyében született **Tinódi Sebestyén**, elhunyt 1556 január végén, Sárovaron. A XVI. századi magyar históriás énekirodalom legnagyobb alakja. Dalait lantkísérettel adta elő, így Tinódi Lantos Sebestyénnek is nevezték.

A Körgát védte a községet

„Jön az árvíz! Jön az árvíz! hangzék,
S tenger láttam, ahogy kitekinték”

„csavargót”. A teljes szabályozás befejeztével, 1894-ben már mindössze hat és fél km. hosszú lett a folyó medre. A munkák folyamán 11 holtágat vágtak le a folyóról. Közülük 3 nem nyúlik a gáton kívülre: Borbély-Körös, Kenderázató, Nagyfok, a többi alaposan túl nyúlik a védőgátakon: Fűzfűzfás-zug, Templom-zug, Csókási-zug, Rév-zug, Sóczó-zug, Bónom-zug, Kecskés-zug, Pap-zug, és a Peresi holtág, amely a leghosszabb, mintegy 20 km, s nagy része már Szolnok megyében fekvő Mezőúr határban van. A Köröstől északra itte folytat tovább a Hortobágy-Berettyó, mely a szabályozás óta, levágva, csatamaként szolgál.

Tisztelet a folyószabályozást megtervező eszmének, és az azt végrehajtó kezdeknek, melyek az akkori technika eszközeivel - ásó, lapát, csákány, kubikos talicska és kordévalósal - meg sok ezer kubikos verekével. Hány millió köbméter földet mozgattak meg! hordták el a gátépítések-

hez, a levágott medrek elzárásához, az új meder megásásához!

A szabályozás előtt **Körgát** védte a községet. Részben ma is meg van épségben, pl. a Központi temető északi oldalán, és a Vásártérmel.

Emlékezetes nagy árvizek voltak: 1784, 1788, 1806, 1816, 1855, 1874, 1876, 1879, 1881, 1888, 1915, 1919, 1966, 1970, 1974, 1980-ban.

Szerencsére, most kegyesebb volt hozzánk folyónk, mely tájunk életében örök főszereplő. Meghatározza az itt élők életét, foglalkozását, műveltségét, ivóvizet adott emberek, állatoknak, halat, dús növényzetet biztosít, nádat az építkezéshez, energiát adott a vízimalmoknak, utat a hajóknak, pihenést az üdülőknek, alkalmat az öntözéses gazdálkodáshoz. De adott halált, pusztulást, nem kímélt emberi életet. Környékünk az ország egyik legmélyebben fekvő tája: cca. 89 m az Adria fölötti szintje. Néhány vízállásint alakulása az áradásokkor: 1881-ben 657 cm, 1915-ben 808 cm, 1919-ben 873 cm és 1966-ban 973 cm.

Tisztelet és köszönet adassék mindazon névtelen hősöknek, kik munkájukkal és eszükkel hozzájárultak az árvíz veszedelem megakadályozásához, és azoknak is, kik hozzájárultak a tragédiák okozta bajok és környék megszüntetéséhez.

MÁRTON GÁBOR

A múlt évben hihetetlenül sok baj leselkedett az emberekre; Sok-sok eső hullott. (Mert az is baj, ha valamiből módfelett sok van!) A mezőgazdasági termények egy része nagy kárt szenvedett. A gabonafélék aratása, a takarmánynövények betakarítása, az ipari növények felszedése mind-mind keserves munka volt.

Nemcsak az aszály az ellenség. A Trianon által elszakított területek magyarjai kezdetben Erdélyben, mostanság Kárpátalján S O S jelzést küldtek.

Meghallottuk és együtt érző, segítő szívvél-lelékkel fordultunk feléjük; orvosság, élelem, jó ivóvíz, ruhanemű, takarók, pénz, no meg a hazánkba érkező gyermekekről való gondoskodás fényes bizonyosság. Az állam, az egyházak, civil szervezetek...a sok egyéni segítő kéz sietett feléjük.

Nekünk, a Körös melléknél lakóknak is rengeteg keserű emlékünk van a múltból. A Körösök is mennyi veszedelmet hoztak elődeinkre, míg Széchenyi gróf, a folyamatszabályozás elindítója, Wesselényi báró az „árvízi hajós”, Vásárhelyi Pál hozzá nem láttak a folyók „megzabolásához”.

1845. December 7-én alakult meg a „Körös-szabályozási Társulat.” Az ár gyorsabb levonulásnak biztosítására községünk (Endrőd) területén lévő kanyarok átvágására is sor került. Endrőd határában a Körös 28 km hosszan

JANUÁRI MISEREND

Endrőd

Vasárnapokon: 8-kor, és este 5-kor, hétköznap reggel fél 8-kor.
Szent Gellért Iskola kápolnája: Minden hónap 2. és 4. vasárnapján,
fél 12-kor. (január 10., és 24.)

Hunva

Vasárnapokon: délelőtt 10-kor. Hétköznapokon: kedden, csütörtökön és szombaton este 5-kor, valamint elsöpéntekenként is, este 5-kor. A szombat esti mise előesti mise, így érvényes vasárnapra.

Gvoma

Vasárnapokon 10-kor, hétköznapokon 15 órakor. Kedden reggel 8-kor.

Vargyas Emil káplán atya hozta szülőhazájából, Erdélyből:

Székelv étkézési ima

*Ki asztalt teritesz az égi madárnak,
Teríts asztalt, teríts szegénynek, árvának,
Nyújts ki Atyánk, nyújtsd ki jóságos kezedet,
Adj az éhezőnek tápláló kenyeret.
Ételben, italban legyen bőven részünk,
Gondviselő Atyánk, szeretettel kérünk. Amen.*

A Szent Gellért Katolikus Általános Iskola igazgatója köszönetét fejezi ki azoknak, akik munkájukkal, adományaikkal segítették az iskola zavartalan működését.

Köszönjük a szülőknek, hogy minket választottak, elfogadták értékrendünket, segítettek az iskola arculatának, szokásainak kialakításában.

Azon munkálkodunk, hogy ez az intézmény ne csak munkahely, hanem második otthon legyen azok számára, akik itt tanulnak, dolgoznak.

Kérjük, a továbbiakban is támogassák iskolánkat, - mert csak közösen, összefogva lesz olyan színvonalú az oktató-nevelő munka, hogy az innen kikerülő gyermekek minden körülmények között meg tudják állni helyüket - emberek maradjanak az "embertelenségben" is.

Szeretnénk, ha tapasztalataikat elmondanák másoknak is, - akik még haboznak, hogy melyik iskolába írassák gyermeküket.

A jövő tanévtől már felső tagozat is működik, melynek minden feltétele biztosított.

Iskolánk nyitott, - a nyolcadik osztály elvégzése után a gyerekek bárhol folytathatják tanulmányaikat.

Kiss Pálné
igazgató

Új egyházközségi képviselőtestület

1998-ban lejárt egész egyházmegyénkben a helyi képviselőtestületek mandátuma, ezért új testületet kellett létrehozni.

Az új testület: Iványi László plébános, Vargyas Emil káplán, Tóth Mihály kántor, Kiss Pálné kat. iskola igazgatója, Pfeifferné Varjú Marianna hitoktató, Gyuriczáné Szabó Erzsébet adminisztrátor, Balog Péter sekrestyés, továbbá: Ungvályi János, Ambrózi László, Szabó Zoltán, Ambrózi Lászlóné, Szabó Zoltánné, Uhrin Péter, Varjú László, Dr. Palya József, Elek Miklósné, Elek Miklós. Póttagok lesznek: Uhrin Zoltán, Várfi András, Hanyecz Margit, Gellai Imre, Szakalos Tibor.

JANUÁR HÓNAP ÜNNEPEI

1. Péntek:	Szűz Mária, Isten Anyja (Újév)
3. Vasárnap:	Vizkereszt
10. Vasárnap:	Urunk megkeresztelkedése
13. Szerda:	Szent Hiláriusz püspök és egyháztanító
15. péntek:	Remete Szent Pál
18. Hétfő:	Árpád-házi Szent Margit
20. Szerda:	Szent Fábian pápa és vértanú, Szent Sebestyén vértanú
21. Csütörtök:	Szent Ágnes szűz, vértanú
22. Péntek:	Szent Vince diakónus és vértanú
25. Hétfő:	Szent Pál apostol megtérése
26. Kedd:	Szent Timóteusz és Szent Titusz püspökök
27. Szerda:	Merici Szent Angéla
28. Csütörtök:	Aquinói Szent Tamás áldozópap és egyháztanító

Karácsony ajándék az endrődi templomnak

Karácsony napján, délben érkezett. Katona Sándor ismét egy nemes felajánlást tett. Templomunk orgonájához egy eredeti. Laukhuff fűjtatót ajándékozott. A Németországban dolgozó fiúk - Takács Mátyás, Szentpéteri Boldizsár. Köles Zoltán, Szilágyi Ferenc, Kokauszki János, Smiri Sándor, Mészáros Zoltán - is csatlakoztak a szép felajánláshoz.

Pár évvel ezelőtt fel kellett újítani a szelládát. Már akkor jelezte a mester, hogy most már megérdemelte az orgona egy komoly fűjtatót. Anyagi helyzetünk nem tette lehetővé a házi készítésű fűjtató lecserélését.

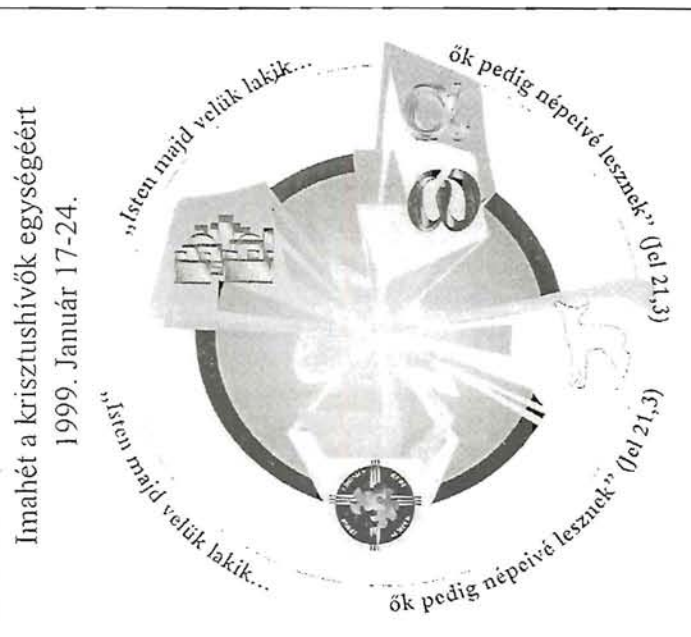
Orgonánk állandó karbantartó mestere vállalta, hogy annak ellenére, hogy szabadságát tölti karácsony és újév között, beszereli az új motort. December 29-én ez is megtörtént.

Az eredmény csodálatos: nincs motorhang, csendes az orgona. Most már megszólalnak, és szépen szólnak bizonyos sípsorok: Salicional, Eol hárfá, és Vox caeleste. (ez az átlagemberek nem sokat mond, ezért nagyon hétköznapi módon kifejezve: kb. 3 millió Ft értékű, régen meglévő regiszter - sípsor - lett használható. Kiegyenlítettbb a levegőellátás, és az orgona teljes művét. (tutti) lehet használni, mind a 29 regisztert.

Egy-egy jó karban lévő orgona nagy értéket jelent. Anyagilag, és eszmeileg egyaránt. Orgonánk értéke a becslések szerint több mint 30 millió forint. Ez nemcsak az egyházközség, hanem a város értéke is, a nemzeti vagyonnak is része.

Köszönjük a segítséget.

I. L.

II. Atya, te sokat fáradsz értünk...

Kiteljesedett. Brazíliaig lelkipásztor voltam és itt pásztorrá lettem. Mit értek ez alatt? A pásztor a nyáj egészével törődik, nemcsak egy szegmen-tummal. Mint lelkipásztor, többnyire a hagyományos pap-képnek és az elvárásoknak megfelelően cselekedtem, azaz jobbra egy-egy plébániát adminisztráltam, liturgikus funkciókat végeztem. *Itt a jézusi küldetésnek megfelelően, gyógyítottam a testet, oktattam az elmét és ápol-tam a lelket.* Jó volt felfedezni ezt a teljességet, az hogy az "egészség" valójában egész-séget jelent.

A hagyományos keretben is elkötelezettje voltam a gyermek és az ifjúsági pasztorációnak. Mivel itt csak erre voltam szentelve, mint a hal a vízben lubickoltam.

Jó volt látni, megtapasztalni és megélni a "mi vagyunk az egyház" gondolatot, melyhez erősen kapcsolódik a klérus szolidaritása, és nép mellett állása. Bizonyos szempontból ez is új-donság volt számomra. A közel négy év alatt papságom új oldalát és értelmét fedezhettem fel és gyakorolhattam. Köszönöm az Úrnak, és ké-rem Őt, adja meg a folytatást.

Az elmúlt időszakban rengeteget tanultam az élettől és az emberektől. Az embert az általa birtokolt javak (tárgyak) és pozíció alapján értékelő európai kultúra után felüdülést jelentett a braziliai emberek élet-megközelítése.

ÖNVALLOMÁS BRAZÍLIÁBÓL

Felfedezték, hogy azért vagyunk, hogy éljünk. A legnagyobb emberi hivatás ez. Éljenek bár a leg-szegényebb nyomortanyán, az életet megünne-pelni bármelyik pillanatban készek. Ez a pozitív felfogás nagyon sokat segített a nehézségek leküzdésében. Annak ellenére, hogy a braziliai társadalomban az osztályok között nagy az űr és elkasztosodott, valamiképpen meg van a szoli-daritás. Igaz, elsősorban a külvárosok és a vidék népében. Az utca népe és az utcagyerekek között járva soha nem kaptam, annyi kedvességet, emberséget, szolidaritást, mint ott. Tudjuk, hogy sokszor éheznek, és mégis, amikor ételhez jutot-tak azt megtörték, és a felét nekem nyújtották: "Atya, te sokat fáradsz értünk".

Az elmúlt három és fél év meghatározója lett életemnek, sőt azt is mondhatom legszebb szaka-sza. Rengeteget tanultam és tapasztaltam. Meg-tanultam az életet értékelni, és amit nagyon fontosnak tartok, másokért szenvedni. Az a fajta szenvedés, amit egy szülő érez gyermekek el-vesztésén, amit Isten érez kegyelme tékozlásá-sakor. Nagyon igazat adok Calcuttai Teréznek, amikor ilyeneket ír: "A szenvedés önmagában nem ér semmit, de az a szenvedés, amely Krisz-tus szenvedésében részesít csodálatos dolog." És "szenvetés nélkül munkánk csak szociális

munka lenne, ami jó és hasznos, de nem lenne Jé-zus Krisztus műve, és nem része a megváltásnak." Ez a munka nagyon igénybe veszi az embert. Idő-ről időre meg kell találni a feltöltődési alkalmat, mert az erőszakkal, a halállal, pusztulással nem le-het huzamosabb ideig együtt élni.

Személyiségek, akik példaként hatottak rám:

Jeremiás, aki nem fogadja el a megszálló ki-rály kedvező ajánlatát, hanem elnyomott népével vállal közösséget.

Freidanametz, a verbita rend misszionáriusa, aki ugyan elindul a menekülőkkel, de lelkiismer-te arra indítja, hogy visszaforduljon, és az üldözöt-tekkel maradjon; visszaszökik a megszállt zónába.

Calcuttai Teréz, aki felfedezi hivatásában a hivatást, és teljesen elköteleződik a szegények legszegényebbeinek, akikben a megtört Jézust ta-lálja meg. Személyes élményem is van vele kap-csolatban, amikor 1994-ben, Írországbán találkoztam vele és ő megáldott.

Oscar Romero aki a fejlődés embere. A konzervatív, a klerikális pap/érsek fokozatosan felfe-dezi, hol van az ő helye: a nép az elnyomottak, kirekesztettek mellett. Ezek érdekeit élete feláldo-zásával is védelmezte. "Egy érsek meghalhat, az Egyház soha."

Valaki egyszer megkérdezte: "Ki ad neked mindehhez erőt?" Azt válaszoltam, az eröm az Is-tennel való küzdésből ered. Valóban, megannyi-szor álltam harcban Istennel a kicsikért. Bizony, nem volt könnyű a hitet megtartani, a gyerekek szenvedését és pusztulását látva! Ugyanakkor e gyerekek Isten iránti éhsége is meghat. Abban a pillanatban, amikor ráérezek emberi méltóságuk-ra, Isten felé is nyitottak lesznek. Ez sok erőt és vigaszt ad. Számomra - leginkább - a gyerekektől érkeztek a dicséretetek és visszajelzések. Olyanok, mint pl. a kis 12 éves Alex, aki élelem térdelve és lábamat átkarolva így könyörgött: "Az Isten szerelmére, el ne menj!" és az a 16 éves nagylány, akinek a neve Bata, mikor megnyugtattam őket, hogy távozásommal a program nem szűnik meg, és lesznek emberek, munkatársaim, akik látogat-ni fogják őket, ezt mondta: "László atya, te nem látogattál minket, hanem velünk voltál és küzdöt-tél értünk!"

KÁRPÁTI LÁSZLÓ

Az utcagyerekek egy templom mellett, a földön alszanak...

*Madi Zol cipőkészítő-
fogtechnikai és kereskedelmi
Kft*

Telephely: 5502 Gyomaendrőd, Fő út 45.
Telefon: (66) 386-578

Corvo Bianco Schuh Bt.

Corvo biancos

Cipőipari Bt.

5502 Gyomaendrőd, Fő út 14.

Fax (66) 386-896

(30) 457-148

Női, Leányka-, és Fiú- cipőgyártás

Régi gyomai mesterségek II. rész

A csordás

Még egy hivatásos kürtöse volt a községnek: a csordás, aki hajnalban - mint Móra Ferenc híres elbeszélésében - összetülkölte a gazdaházakból a teheneiket. Szent Mihály napján ő jött a pásztorbérért nagyanyámékhoz: zsákkal a kialakított búza meg árpa s egyéb járandóságok átvételére. (Nagyanyámékát említettem, nem nagyapámékát, mivel a több földet nagyanyám hozta mint nagyszülője a házhoz, s így ő kezelte a pénzt, de a bériőkkel az elszámolást természetben azért a „gazda”, nagyapám intézte, aki két vékás földet hozott ugyan a házasságba, de „szép ember volt Szilágyi Ferenc”, ahogy nagyanyám emlegette, így hát tizennygy évesen őt választotta, s szülei beleegyeztek.)

A kisbíró

A harangozón, az újságoson, meg a gulyáson, a csordáson kívül még egy hangszeres alkalmazottja volt a községnek: a kisbíró, vagyis a községi dobos, aki a fontosabb közölni valókat kidobolta, „közhíré tette”, nem lévén akkor még vezetékcsatlakozásos rádió vagy kábeltelevízió, avagy az ötvenes években divatba jött hangos bemondó - népszerű nevén: lömbölda

A kidobolás hirdetés - legalábbis Gyomán - már százötven éve így működött. Ezt az öreg Orlai Petrich Sámuel mezőberényi csizmadia mesternek a festő Orlai Petrich Soma rokona és barátja atyjának följegyzéséből tudjuk, aki megírta, hogy 1849 vészterhes nyarán Mezőberénybe tartván családjával, a költő betért a gyomai községházára, elfogatot kérve kocsijához, a kimerült, elfáradt lovak helyére. Nagy meleg volt, július: bíró uram, meg a Csatt nevű jegyző a lócán elheverve hűsölt, mikor a költő betoppant a szobába:

- Hát, nem nagyon van - mondotta kedvetlenül álmából felzavarva a bíró, föl se kelve helyéről.

- Aztán van-e igazolványa az úrnak? - kérdezte unottan a jegyző.

A költő átnyújtotta iratait, mire a jegyző föl pattant, mint akit kígyó csípett meg.

- Keljen fel bíró uram, a mindenségét, tudja ki áll előttünk? Petőfi Sándor! Hogyne volna elfogadunk! Persze, hogy van, amennyit csak tetszik! - s küldte is a kisbíró, hogy dobolja ki, hogy a községbe érkezett Petőfi Sándor! Akit aztán, lovait kifogva maguk vontattak be szeke-restül a községháza udvarára, ahol a dobszóra egybegyűlt sokasághoz lelkesítő beszédet intézett... s ez is jól bizonyítja, Gyoma maig élő irodalomismeretét és irodalomszeretletét, pedig hol volt még akkor Kner Izidor könyvnyomdája, hol volt még akkor a könyvosináló, írókat vendégül látó Kner nyomda?

Hát ilyen nevezetes hirdetéseket, sajnos, nem hallhattam a kisbírótól (pedig egyszer Vésztőre utazva, a csatlakozásra várva a vasútállomástól a református templomig a Kossuth Lajos utca akkor még meglévő szép vadgesztenye fasora alatt Bartók Béla is végigsétált, és vendége volt Kner Izidornak Mórincz Zsigmond (megírta egy riportjában is) Kner Imre házában több neves író és tudós megfordult, Móra Ferencről Fülep Lajosig, a művészettörténész.)

Az én gyermekkoromban ilyeneket doboltak ki: friss marhahús kapható a mézszárszékből 16 filléres áron, vagy olcsó bor érkezett ebbe vagy abba a kocsmába, avagy a háborús időkben, hogy a gyújtólappokat, a repülőőről szórt röpédulákat büntetés terhe alatt be kell szolgáltatni és a légóltalmi elsőtitést szigorúan be kell tartani. A doboló kisbíró mindig ezzel a mondattal kezdte a szövegét: „Közhíré tételik”, népes gyereksereg, kísérette, akárcsak a cirkuszosokat. Még a háború alatt, illetve után, az orosz világban is működött egy ideig ez az intézmény (akkoriban a kötelező közmunkáról, a rádiók beszoállításáról), de aztán átvette helyét a hangszóró, a vezetékcsatlakozás, a kötelező beadásokra, beszoállításokra figyelmeztető szövegekkell...

A fagyaltos

Még egy hangszeres „közszolgálati” feladatot végző alakjáról kell megemlékezni a község életének: a fagyaltosról, aki a kétkerekű fagyaltos kocsit tolvá maga előtt, mint ikergyerekek mamája a babakocsit, a fogantyúra szerelt kis rézcsengővel adott hírt a forró nyári napokban a tölcseeres, hideg nyalókról.

Akire emlékezem, Fekete István volt, s neve ellenére talpig fehérbe volt öltözve, a fején az ernyős sapkája is fehér volt, akárcsak a kocsit, és benne a citromfagyalt. Öt fillérért adott egy-egy gombócot a fényre, félgömb alakú nyeles kanálával, a három-négy féle készítményből. Pesten a jegesek járták csengővel az utcákat - amikor még a villamos hűtőszekrények helyén jég szekrények voltak - de ők a jóval nagyobb rézcsengőket rázták, harsogván: Jeges! Itt a jeges! S ahogy a technika fejlődésével az ő szakmájuk is megszűnt a jéggyárakból kikerült fényes jéghasábkokkal (melyeknek már a puszta látványa is hűsített), úgy kerültek múzeumba - ha odakerültek - az egykori kerekcsengős fagyaltos kocsik is Gyoma utcáiról, s ha akad is még ilyen a vásárokon: gumiból van a kereke, mint kerékpároknak, s lábbal kell hajtani őket, mint a biciklit - a csengőjük azonban nem bicikli csengő, sőt nem is használnak már hangjelzést (legújabbban pedig a Family Frost nevű amerikai fagyaltgyártó cég használ dallamos kürtjelzéseket a városban szerte furikázó szállító autón).

A rézcsengő már véglegesen a kiscsikók nyakába került, akiket a „motorizáció” sajnos kezd kipusztítani a világból, akárcsak a tűzokokat, akik még nyolc-tíz fős csapatokban sétáltak - persze jó nagy távolságban - a dévaványai határban lévő varsányhátú földünk szélén, ahol még réti sást is lehetett látni, az elhagyott tanyák kútgelein, és a jegenyefákon vércsék fészkeltek. A régi világ tűzokjai, rétsai, pusztulóban, csak míg a tűzokok megmaradásáról legalább a vadvédelmi területen gondoskodnak, azok a régi mesterségek, mint például a debreceni mézeskalácsütés - örökre eltűnőben.

SZILÁGYI FERENC

Kevés szó esett eddig a Barátság IFI csapatáról. Pedig megérdemlik az elismerő szavakat. Remek őszi sorozatot produkáltak. Íme az eredmény, melynek végén 37 ponttal (az élen állókkal egyenlő pontszámmal!) a második helyre verekedtek fel magukat:

Baja	Barátság	1:3
Barátság	Békés	4:0
Battonya	Barátság	0:0
Barátság	Hódmezővásárhely	1:1
Jamina	Barátság	1:1
Barátság	Örkény	6:1
Kerekegyháza	Barátság	0:0
Kisújszállás	Barátság	0:2
Barátság	Mezőberény	3:0
Kunszentmárton	Barátság	0:0
Barátság	Makó	1:0
Csongrád	Barátság	0:1
Barátság	Szajol	1:0
MALÉV	Barátság	0:1
Barátság	Mélykút	2:0

A TABELLA ÁLLÁSA:

1. Hódmezővásárhely 15 11 4 - 52:12 37.

SPORT

2. Barátság 15 11 4 - 27:4 37.

3. Baja 15 8 3 4 35:24 27.

Továbbá: 4. Kerekegyháza, 5. Békés, 6. Jamina, 7. Makó, 8. Mezőberény, 9. Mélykút, 10. Csongrád, 11. Battonya, 12. MALÉV, 13. Szajol, 14. Kisújszállás, 15. Örkény, 16. Kunszentmárton.

Az együttes tagjai: Hanyecz, Imre, Szántai Zs., Pelyva Z., Kónya R., Katona Cs., Kiss A., Farkas R., Palyusik G., Wagner M., Bella T., Pintér K., Szakálos G., Farkasinszki L., Rófusz T., Fekécs B., Papp K.

Legeredményesebbek: Bella T 7 góllal, Pintér és Palyusik 4-4 góllal

Ezek a fiúk már a Barátság SE. megalakulása előtt is „kölyök csapat” gyanánt edzettek Pelyva Miklós keze alatt. Beérett, komoly fiatal együttes! Különösen a védelem jeleskedett, amit csupán a négy gól is bizonyít. Ebből hármat 11-ből, egyet pedig szabadrúgásból kaptak.

Az őszi szezon alatt egyetlen kiállítás történt (Kónya) A tartalékok szereplését a begyűjtött sárga lapok tették szükségessé.

Köszönjük Pelyva Miklósnak, hogy megalakulás óta fáradhatatlan és hasznos munkát fejt ki. Kezdetben, mint játékosedző, majd mint az IFI egyszemélyes vezetője is!

Ugyanígy köszönjük Gaál „Pistának” azt, az évek óta folyó önzetlen munkát, amit a serdülő-kért végez!

Egyébként a csapat-építés és a Sport Telep fejlesztése soha nem tapasztalt hozzáértéssel, és odaadó lelkesedéssel folyik. Kívánjuk, hogy koroná ékesítse a vezetők munkáját és a játékosok tudását!

Legújabb hír: Február 17-én a Bozsik stadionban a Honvéd profi csapata ellen játszik edzőmérkőzést a Barátság. Aki nem hiszi „járjon utána”.

Kívánjuk, hogy 1999 feledhetetlen év legyen, s 2000-ben lépjünk feljebb a dobogón!

Hajrá Barátság!

MÁRTON GÁBOR

Vendéglátással kapcsolatos számadások a 18-19. századi Gyomán

Levéltári kutatásaim alkalmával több esetben kijegyeztem - mintegy mellékesen - konyhai műveletekhez szükséges bevásárlások „ínycsiklandozó“ tételeit. Hiszen kisebb képzelőerővel ezen ízes kitételekből szinte maga elé gondolhatja az emberfia a korabeli „ünnepélyes étkezések“ főztjeit, sültjeit. Ünnepélyes étkezéseket írtam, mert ezek az elszámolások, előljárásági látogatások (szándékosan kerülöm a régi okmányok latin szavait, a jobb érthetőség kedvéért) alkalmával történt nyersanyag vásárlások a konyhák számára. A bevásárlással, beszerzéssel megbízott „belső ember“ - hivatalnok - rendkívül, pontos alapossgal a legkisebb tételek feltüntetésével, mondhatni fillérre kihozva számolt el megbízójának. Ezek az étkezések lehettek világiak s egyháziak is, tudniillik történhetek a református esperesi látogatás, községi előjáráságot ellenőrző megyei uraság, a református egyház iskoláiban alkalmazott tanítók felügyelete alkalmával. Mindegyik esetben „nadrágos emberek“ azaz hivatalnok-tanult emberekhez illő étkezések, étkek milyenségéről alkothatunk képet magunknak, de meggyőződésem, hogy nem sok mindenben tért el ez az étrend az egykori telkes jobbágy gazdák étrendjétől, legfeljebb ilyen extrákban mint: kávé, rizskása, citrom.

„1815 Esztendőbeli Visitatio alkalmatosságával esett költségek; Ugymint 1. Boltbéli 9 frt. 12 kr. (krajcár), Lúd 1 forintjával 2, Csirke hat darab 3 fr., egy icce téjfel 36 krajc. egy meszely pájinka 1 fr., 12 font hús 3 fr., 23 és fél icce bor 16 forint és 27 krajcár.

Összevetésképpen álljon itt néhány egyházi „hivatalbéli“ fizetése akkoriban; A prédikátoré (lelkipásztor) 100 vonás forint készpénzül, sertésre 12 forint, a földje szántásáért 9 forint, Búza 120 véka, árpa 120 véka a szokott ráadáson kívül, szénaboglya 12, egy mázsa só, 100 font faggyú, (a világításhoz), egy mázsa hús alkalmat elosztva, 12 icce vaj szükséglet szerint elosztva, 6 öl fa, 10 akó borkinccsár jövedelemmel való kiáruztatása, s minden falubéli tehénnek, juh esztringálnak egyszeri fejése, azaz teje (esztriga=féjő juhnyáj). Ezenkívül mind lágyliszt, mind derálás elegendő, fűteni való nád s egyebek elegendő (az elegendő itt azt jelenti amennyire szükség van), ezenkívül szokott „stolare“, Gyomán ez egy sessio föld=34 hold, 1 hold 1200 négyszögöl I. classisbeli, (vagyis első osztályú, minőségű) és 22 hold kaszáló rét. Legelőre hajthat igazokrót 8-at, lovat 9-et, tehenet 23-at, sertést 16-ot a communitas (a község) költségére.

A rektori fizetés (mondhatni, az igazgató tanító) 34 forint, búza 12 köböl, árpa 12 köböl, prédikációs halottól 8 és fél krajcár, énekesz halottól 6 krajcár, minden gyermek után egy véka búza, egy véka árpa, 15 font faggyú világításra, 50 font hús, 2 öl fa, asztali költség 100 forint (a faggyútól kezdve nem gyermekeként, hanem összességiben), fél sessio föld (vagyis 17 hold), az asztali költség kifejezetten vendégek tartására szolgál, gyermekeként jár neki augusztusban egy csirke, az búzáját, árpáját ingyen örleti.

1816-ban kiadva examenkor (vizsgálat, vizsgáztatás) 11 font marha húsért 22 krajcárjával számítva fontját, 4 frt. 2 kr.-t, 8 font bárányhúsért 30 kr.-val számítva 4 frt. 2 kr.-t, két tyúkért 2 frt.-ot tojásért 30 kr.-t rizskásáért 36 kr.-t (1816 április 10-dikén)

Előtte 1816 április 6-án vacsorára kiadtam 8 font húra 2 frt., 56 kr.-t. Két tyúk 2 frt. tojás 12 krajc. rizskása 21 kr.-árt. 12 icce bor, 1 icce 24 krajcár.

1816 szeptemberi vizitációkor 1 lúd 3 frt., egy nehezék sáfrány 1 frt., egy pár citrom 30 kr. szegfü bors 24 krajc., 18 icce bor 12 krajcárjával, 15 font hús 18 krajcárjával fontja, kávé, cukor 3 frt. alma 1 frt., téjfel 1 frt., egy meszely paprika, Gyuláról hozódott saláta, vereshagyma (ára nincs feltüntetve) Nagyvállásról hozódott 2 és 1/4 akó serital(megjegyzés: az uraságnak itt volt serfőzője),

1820 pünkösdi legátusnak vacsorára másfél font hús, túró 2 garas ára, vaj 3 garas ára, 3 icce bor „kettőnkre“. Ebédre 1 és fél font húsból leves, 1 garas ára tej, apró szöllő 2 garas ára, 2 garas ára vaj, 1 icce bor. Vacsorára 1 csirke 5 garasért, 4 tojás 1 garas, 1 frt ára húsból leves, apró riskásával, 3 garas ára, 1 icce bor, fehér. Ebédre készítettem egy malacot fehér vágott lével, felit sülve, következő ebéd, másfél font hús lével, 2 felit sülve, következő ebéd, másfél font hús lével, 2 fibarány hús pergelve (azaz pörköltként), 1 icce bor. Reggel pájinka 1 gara ára...ebéd, csirke borsóval...Ebéd; ököryelv két és félfontnyi, egy negyed lat mazsola, sült malac...

Egy vőfénykönyv (gyomai illetőségű) „kínálata“, kivonatosan; ...marhahúsleves fő mintegy kilenc akó, (a főtt húshoz) tejfeles torma van egy hétre való, ...van kása hús akó (főtt kölsekása),... fő a disznó feje ecetes tormával, ugyanannak füle másféle mártással, fő a paprikáshús, a javából négy tinót vágattunk, ...túrós lepénnyel van hús nagy hombár tele, van háromszáz tepsi jó zsiros derelye, de hát még a tengernyi rétes mazsolával, béles is van egy tíz köbölös hombárral, érzi is a muzsikás, szagát az orrával, alig is bír szegény mostan a gyomrával...

Tán ennyi elég is lesz egyenlőre... Jó étvágyat!

Cs.SZABÓ ISTVÁN

MINDENT EGY HELYEN A PIKTOR BOLTBAN!

Gyomaendrőd, Fő út 204.

(telefon: 66-386-611.)

Kaphatók:

- festékek, lakkok, ecsetek,
- szerszámok, csavarok, szegek,

- ragasztók, zárok, vasalások, - és linóleumok
PADLÓ BURKOLÓ LAPOK MINTA UTÁN, HOZZA
RAGASZTÓK, FUGÁZÓ ALJZAT KIEGÉSZÍTŐ.

Az ablak teszi a házat

MŰANYAG AJTÓK, ABLAKOK GYÁRTÁSA EGYEDI MÉRETRE IS.

5502 Gyomaendrőd, Fő út 81/1.

Tel/Fax: 66/386-328

**Garancia!
Minőség!
Kedvező ár!**

Gellai Cipő

GYOMAENDRÖD, Fő út 140/2. - Tel.: 06-66-283-359

Megkérdeztük az illetékest...

Szűcs Imre vállalkozót, aki városunkban a kábel tv telepítési és üzemeltetési jogát elnyerte, hogy mi az önkormányzattal kötött szerződés lényege? Milyen ütemben és területileg milyen szisztéma szerint haladnak a munkálatok, előre láthatóan mikorra várható, hogy az endrődi városrész polgárai is élvezhetik ezt a szolgáltatást? - Előljáróban szükséges, hogy megfogalmazzam, mi is valójában a kábel tv: a fejjáállomáson összeállított műsorok kábelen való eljuttatása a fogyasztóhoz. A gyomaendrődi kábel tv hálózatán 19 műsor van, ezt mind a fejjáállomáson műholdvevő, és földi vevőegységek, különböző műszaki berendezések segítségével vesszük, összeállítjuk, majd kábelen, illetve később az endrődi részre egy optikai kábelen továbbítjuk. Ez utóbbit, - vagyis az optikai kábel - felállítását nagyjából az 1999-es év derekán tervezzük, és el kell mondani, hogy elég költséges, de műszakilag jelenleg a legkorszerűbb megoldás, ami garantálja, hogy a fejjáállomástól több kilométerre eső városrészben is jó képminőséget biztosítsunk. Az Önkormányzattal, illetve ezt megelőzően a Polgármester úrral '97 őszén tárgyaltunk először. A részemről indult kezdeményezéshez pozitív hozzáállást tapasztaltam. Mindazonáltal tudomásul kellett vennem azt a tény is, hogy a Hivatal illetve az Önkormányzat ezt a szolgáltatást támogatni nem tudja, ami érthető, ha meggondoljuk, hogy a város költségvetésére a jó minőségű ivóvíz bevezetése többszáz milliós nagyságrendű terhet ró. Rendelkezésemre bocsátott viszont a Polgármesteri Hivatal bérleti díj kótelezettség nélkül egy helységet, a Kolmann Lakótelepen, a TURINFORM iroda mögött, amennyiben vállaltam, hogy a fejjáállomást saját költségemen megépítem, és előzetes díjbeszedés nélkül beüzemelem a lakótelepről jelentkező lakásokat. Ez '98 húsvét táján meg is történt. Anyagi tekintetében mi azóta is ezt a gyakorlatot követjük, - jöllehet erre engem már a későbbi szerződés nem kötelez, - de jelenleg, és a jövőben is így szeretnénk folytatni, senkitől előre egyetlen fillért sem veszünk fel, csakis a szolgáltatás megkezdésétől kezdve fizet a fogyasztó. Ezenkívül munkánkat segíti az Önkormányzat azzal, hogy nem kell fizetni kommunális adót azoknak, akik a kábel tévé hálózathoz csatlakoznak. Ezen túlmenően szerződést kötött az Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezettel, ahol a fogyasztók 1-3 év alatt részletekben is törleszthetik a díjat, a beüzemlést követően. Mindezek ellenére az előzetes felmérés - melynek során közel hétezer szórólapot juttatunk el a Posta közreműködésével minden házba, illetve lakásba, - kicsit lehangolóan bizonyult a visszajelzés, mert alig 650 volt, vagyis kevesebb, mint 10 %. Látni kell azonban azt is, hogy Gyomaendrődön az elmúlt néhány évben vezették be a gázt, a telefont, építettek új utakat és a csatornahálózatot. Ezek mind-mind a napi kiadásokat meghaladó anyagi terheket róttak az érintett polgárokra. Azt a sok keserű tapasztalatot sem feledhetjük, amit előtünk több sikertelen próbálkozás okozott, hiszen van olyan polgár, aki már befizette a kábel tv díjat, és se szolgáltatást nem kapott cserébe, sem a pénzt nem látta viszont, így bizalmatlansága teljesen érthető. Nekünk tehát bizonyítanunk kell először, hogy elnyerjük a bizalmat, számottevő tőkét

mondhatom, hogy kezd beérni munkánk gyümölcse, hiszen a legrafináltabb reklámnál is többet ér, az, hogy akik már nézhetik a kábel tévét, elmondhatják, hogy mi teljesítettük minden ígretünket, úgy a csatornák számát, mint a kép minőségét, vagy az esetleges hibák gyors elhárítását illetően. Üzemeltetési költségünk is szerénynek mondható, a ('98-ban 500 forint '99-ben havi 600 forint) néhány városban ennek két-háromszorosát fizetik a fogyasztók. Azt, hogy területileg milyen szisztéma szerint haladunk, részben a fejjáállomás elhelyezkedése határozza meg. Ezt itt volt célszerű megépíteni, hiszen a városi stúdió, pl. a Városházáról egyenes adásban követheti az önkormányzati testületi üléseket, és egyéb rangos városi eseményeket. Innen kiindulva terveztük meg részben az un. gerincvezeteket, melyekre a különböző utakat, utcákat lakótelepeket fémkábelen csatlakoztunk. Jelenleg mintegy 250-300 házat és lakást kötöttünk be. A vásártéri Lakótelep befejezése után a Kossuth úttól a Körös-partig, és a révlaposi rész baloldali részéig következnek. Haladásunk az időjárás függvénye is, mivel fagyott kábellel nem dolgozhatunk. De az ilyen "holt-idő", amikor nem kábelezhetünk, szervezésre használjuk fel. Ennek hatékonysága is meghatározó tényező, hiszen kábel tévés kollégáim, akik már telepítés helyett jórészt csak üzemeltetési feladatokat látnak el, rendelkezésre bocsátanak szakembereiket, amennyiben a jelentkezők száma ezt indokolná. Meggyőződéseim, hogy erre szükség is lesz, és így 1999 végére nagyon sok lakásban nézhetik mind Gyomán, mind Endrődön a kábel tévét.

- Mondana még néhány szót a Városi Stúdió üzemeltetéséről?

- Az üzemeltetés műszaki feltételeinek biztosítása az én feladatom. A műsor szerkesztésére több jelentkező közül Hornok Ernő újságíróval sikerült olyan kapcsolatot létesíteni, mely több érdeket képvisel. Ő a reklámstúdió és a TURINFORM amúgyis nyitvatartó ügyfélszolgálatát számunkra is ellátja, így be lehet fizetni az üzemeltetési díjat, be lehet jelenteni az esetleges panaszokat, vagyis jelentkezni lehet csatlakozási igénnyel.

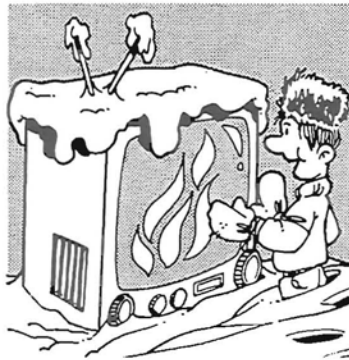
- Ne marad más számunkra, mint hogy mi is tegyük meg, ami tőlünk telik, vagyis akik még nem jelentkeztek, tegyék meg; vagy a TURINFORM irodán, vagy Szűcs Imre úrnál a 352-085, vagy a 06-30-9217-346 telefonszámokon. Részletfizetési igény esetén az Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezettel részletes felvilágosítást kaphatnak.

Köszönöm a beszélgetést, munkájához jó egészséget és sok sikert kívánok, a VÁROSUNK szerkesztősege, és a magam nevében.

MARSINÉ GIRICZ ERZSÉBET

E riportból most már tudhatjuk, hogy a gyomai településrészen hol folytatódik a telepítés. Sajnos azonban arra, - a bevezetőben is feltett - kérdésre, hogy az endrődi településen, mikor kezdődik a kábelfektetés, és hogy az endrődi településrészen mikor nézhetnek kábeltévé adást, nem kaptunk választ. Sajnáljuk.

(SZERK)

Ebből az alkalomból szívesen tesszük közzé Gyuricza László levelét, aki úgy hiszük - mindannyiunk örömét és köszönetét is kifejezi.

.. Hornok Lajosné Németh Eszter, tanárnő, Városi Könyvtár ny. ig.

Gyomaendrőd
Szélmalom u.22.

Kedves Eszter!

Köszönöm, hogy megtisztelt legújabb „gyermeké”, az Endrődi Füzetek 6.számával, amely a Föld nélkül...címet viseli. Lélekemelő, torokszorító, a múlt és a jövő elválaszthatatlanságát kifejező, gerincegyenesítő cím ez. Megrendítően szép és kifejező a címlaldalon, Bella Rózsa rézkarcra. Pilinszky-díjas festőnk zseniáli-

Megjelent az Endrődi Füzetek 6. kötete

san jeleníti meg az elnyomottak, az elesettek, az éhbéért dolgozók megaláztatásait, az ember és a föld kapcsolatában meglévő emberyomorító egyenlőtlenséget a családjáért, a sok éhező szá-jért mindent vállaló, bolygónkat körülgyalogoló elődeinket.

Külön szeretném kiemelni, Tímár Antal: Amerikások c. tanulmányát. A történész szemével, felelősségével, a tárgyalt kor szereplőivel való szeretetteljes azonosulás képességével, meggyőzően, rendkívül sok adattal érvel. Színesen ír, ha nem kellett volna állandóan vigyázni a tanulmány terjedelmi korlátaira, még gazdagabbak lettek volna. Hiszem, hogy tanulmánya forrás értékű. S remélem, hogy kiinduló alap további kutatásaihoz, feltáró írásaihoz.

Meg kell írnom Önnek, hogy ma még talán nem eléggé felismert a helytörténeti kutatások, feltárások, időt, energiát és fáradságot jelentő munkák értéke, megbecsülése. Hiszem, hogy az utódaink, nem tagadják meg az elődök nemes törekvéseit, fáradozásait.

Köszönöm Önnek munkáját. Sikeres áldozatos életútján további stációkat, újabb kutatók bekapcsolását, hitet, szellemi és fizikai erővé akkumuláló tudatot, hogy Magának Eszter: még sok dolga van. Ehhez kívánok: erőt, egészséget.

Magamnak, még egy kis időt, hogy közös ál-munk, az Endrődi Füzetek sorozat valamennyi száma elkészüljön, hogy megérjem ezt.

Nagylapos, 1998. december 21-én

Barátsággal nyújtja kezét
Gyuricza László"

HÍREK ERDÉLYBŐL

„megmarad egy diadalmas erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarka virágzásban a népeket, akik rajta és érette munkálkodnak.”

Kós Károly, 1925.

ÉV VÉGI GONDOLATOK ERDÉLYBŐL

Igazán nem lehet panaszkodni, hogy Romániában unalmasan telnek a hetek, a hónapok. A gazdasági helyzet, sajnos, egyre rosszabbodik. Az emberek nagy része mind nehezebben él. Ám, mindig történik "valami"! Most legújabbban a miniszterelnök bejelentette, hogy kb. hat hónapot kér a parlamenttől, - s a lakosságtól, - hogy a gazdasági reformot végrehajtsa. (Miert nem lépett eddig?) Románia megint válaszut előtt áll: Nyugatra, vagy Keletre menjen? A volt kommunista erők az utóbbit szeretnék. A kormány hat hónap alatt pótolni akarja az elmulasztottakat, most a következők a kárt okozó nagyvállalatok bezárása, és ezzel az újabb munkanélküli hullám, a társadalmi feszültségek fellángolása. a Nagy Románia Párt kolozsvári nagygyűlésén kilátásba helyezték a katonai diktatúrát, a koncentrációs táborokat egyes nemzetiségek számára (magyarok, cigányok?). S a többi politikai párt hallgat! Egyedül csak Constantinescu elnök tette szövé, hogy e megnyilvánulások türehetlenek. Közben folynak országszerte a tüntetések, a romló gazdasági helyzet miatt, a gyárak, a bányák bezárása miatt. Tüntetnek az egészségügyben dolgozók is a rossz körülmények s a kevés pénz miatt. Szidják a magyar egészségügyi minisztert, Hajdú Gábort, miközben az egészségügy kevesebbet kap a költségvetésből, mint a nemzeti jövedelem 3%-a. Tüntetnek az egyetemisták is, a rossz egyetemi körülmények miatt; kevés az ösztöndíj, rossz a menza, kevés bentlakás. A jászvárosi (jasi) gyűlésen a diákok még azt is követelték, hogy Ukrajnában azon a

részen, ahol románok élnek (Bukovina) legyen önálló román egyetem. Ez eddig rendben is lenne, de ezen a gyűlésen követelték azt is, hogy ne legyen se önálló magyar egyetem, se un. magyar-német (Petőfi Schiller) egyetem se! (Erre mondják, hogy megáll az ész!) Tehát, a diákok, akik azért harcoltak, hogy demokrácia legyen, emberi jogok, igazság, stb., most pedig a nacionalista uszítás hatására azt akarják, hogy egyeseknek legyen levegőjük, másoknak ne! Itt kell elmondanom, hogy az egyik nacionalista párt megtámadta a bukaresti táblabíróságon a magyar egyetem alapítását, s a bíróság kimondta, hogy az egyetem alapítása alkotmányellenes! (Azt nem indokolták, hogy miért!)

Tehát kedves magyar barátaim, kedves olvasóim! Így zajlik az élet nálunk. De fel a fejjel! Hadd mondjam a költővel: "lesz még szülő, lesz még lány kenyér"!

Boldog Új Évet kívánok kedves olvasóinknak!

STARK LÁSZLÓ

Szemelvények a Bihari Napló December 15-iki számából.

"Tele a tartály" című cikkből Szeghalmi Örs írása.

"Minden jel arra utal, hogy ismét megkérdőjelezheti az RMDSZ kormányzati szerepvállalásának időszerűségét... A koalíciós szövetségek vezetői ugyanis egymásután üdvözölték, illetve használták ki a bukaresti fellebbviteli bíróság megsemmisítő jellegű döntését. A bírák, mint ismert, úgy döntöttek, hogy nem érvényes a Petőfi-Schiller (Egyetem- SZERK.) létrehozásáról szóló kormányhatározat. Radu Vasile miniszterelnök a hét végén még jól fészültnek igyekezett mutatkozni, amikor a hatalmi ágak szétválasztásának bizonyítékát látta a döntésben, és diplomatikusan csak annyit mondott: a kabinet még mérlegeli, fellebbezzen-e... A legnagyobb kormányzóerő egyik alelnöke Rermus Opris úgy fogalmazott, hogy a bírói testület döntése "kiutat jelenthet abból a helybejárásból, amelyet okozott, hogy a végrehajtás engedett az RMDSZ túlzott követeléseinek." A politikus úgy látja, hogy a "fellebbviteli bíróság megmentette a kormányt a szégyentől"...

Az sem jelentett volna egyébként előrelépést, ha a kabinet konfrontálódik az ellenzékkel, és fellebbez a PSTE érdekében, hiszen véget nem érő folyamat újabb szakasza kezdődött volna csak ezzel. Bár még ez is így megtörténhet, - hiszen döntés még nincs - hogy az erővonalak már megint kirajzolódhatnak. Így viszont legalább tisztább a kép: se egyetem, se koalíciós együttműködés, se RMDSZ-kiugratástól, előrehozott választásoktól való félelem..."

Karácsonyi ünnepség a Szent Gellért Katolikus Általános Iskolában

December 18-án talán az év legsötétebb, és ködös délutánján három órakor megtelt az iskola gyönyörű karácsonyi díszben álló aulája. A szülők és vendégek meghatottan élték át a gyermekek karácsonyi műsorát.

A negyedik Adventi gyertya gyújtása előtt, a plébános és a káplán atya kezükben egy-egy égő gyertyával, a vonatkozó olvasmánnyal megkezdték az ünnepséget. Ezt követően egy hófehér hosszú ruhás kislány, mint egy valódi angyal meggyújtotta a 4. adventi gyertyát is, és mind a négy évfolyam tanulói, a „kicsiktől a nagyokig”, igen színvonalas, karácsonyi műsorral ajándékozták meg a hallgatóságot. Gyönyörködhattunk már a több szólamon előadott furulya, valamint a trombita, klarinét, hegedű szólókban is, és az énekkar meghatóan szép, kristálytisztá - mint a karácsonyi csengő - hangjában. Öröm volt hallani a gyermekhangon elmondott imádságokat, karácsonyi énekeket és prózai jeleneteket, verseket.

Az iskola növendékei és tanárai ezzel a másfél órás ünnepséggel igazi lelki ráhangolódást adtak a jelenlévőknek a karácsonyi ünnepekre. Köszönet érte.

Császárné Gyuricza Éva

Mária néni meséi

Jóska meg a Bogáncskirály III.

Gyerekek! Ugye emlékeztek még Jóska kalandjaira Bogáncsországban? No, most folytatom a mesét.

- Ébredj, te hétalvó! - nyitotta rá az ajtót sebbel-lobbal a bogáncskirály. - Ki az ágyból szaporán! Hát nem tudod, milyen nap virradt ránk?

Jóska megdörzsölte szemét, és már éppen mesélni kezdte, hogy mi csoda álma volt holmi pogáncsemberekről, mikor hirtelen ráébredt, hogy biz ez nem is álom. Lám a bogáncskirály is itt van, hiszen ő költögetett és nem a nagymama.

Aztán egyszerre csak nagyot dobban a szíve.

- Hűha! Hiszen én most nem is Jóska vagyok, hanem kicsi királyfi! - kergette messze a maradék álmat is szeméből az emlékezés, - ma lesz a lakodalmam!

Na, ennek már a fele se tréfa. Ha így áll a dolog, akkor igazán illő lesz felkelni. Nem várakoztathatom meg a vendégsereget, és a világszép mátkámat. Kiugrott az ágyból, és magára akarta kapni kurta kis nadrágját, ujjatlan ingecskéjét.

- Így akarsz odaállni a lányom elé? Hát nincs ennél díszesebb öltözeted? Olyan, mint ami királyhoz illik? Csak nem hozol szégyent ránk!

Puff neki! A lagziba készülõ völegény szemét egyszeriben előntötték a könnyek. Akárki láthatta, hogy itt bizony elförött a mécses.

- No, azért nem kell mindjárt pityeregni! - zsörtölődött morcosan a király. - Az igaz, hogy ha már kitaláltál egy ekkora birodalmat, magadnak is álmodhattál volna egy ölfözet ruhát. De ha már így esett, üsse kő! Majd előszólltom az udvari szabómat, s azok szempillantás alatt bíborba, bársonyba takarnak.

Jóska szipogott még egy kicsit, amikor a király elkocogott, de nem sok ideje volt rá, mert egyszeriben ott termett előtte egy csörgő sipkás emberke. Hajbókolva átnyújtott neki egy cifra selyembugyogót, egy felemás köntöst, és egy, a magáéhoz hasonló csörgősipkát.

- Itt az ünneplőd, kicsi királyfi! - bízta őt kuncogva - öltözz bele szaporán, mert már türelmetlenül vár a szép Tüske Böske királykisasszony.

Mit csűrjem, csavarjam, Jóska belebújta a suhogó selyembe, fejébe csapta a csörgő sipkát, és azt mondta, hogy mehetünk.

Mehettek is, csak hogy nem a királylányhoz, mert előbb át kellett haladniuk egy fényes, pompás termen. Abban pedig ott szorongott már egy seregnyi vendég. Csupa udvari főméltóság: feleségestől a főkamarás, főkincstárnok, főpohárnok, s még sok egyéb fő-fő. No, és természetesen a szomszéd királyok, kutyástól, macskástól. Amint meglátták a két bugyogós alakot, egyszeribe kitört a kacagás a díszes dámákból:

- Nini! - hajtogatta a derekukat jobbra is meg balra is a tomboló jókedv. - A bogáncskirálynak két bolondja is van! Jaj, de mulatságosak.

Volt is mit hallgatni a szomszédos királyoknak. Duzzogtak a királyné asszonyságok, hogy bezzeg másnak két bolond is jut, nekik meg csak fél, mert liliputi a kis istenadta. Már aki otthon szokott igazságokat a fejükhöz vágni.

Az egyik királyné úgy felfújta magát a méregtől, hogy szűk lett a terem neki magának is. A vendégek csaknem kiszorultak.

Mikor a Bogáncskirály meghallotta, hogy mi a harag

ok, nagylelkűen így szólt:

- Egyet se bosszankodjon feleséges szomszédasszony, mert még ki talál pukkadni! Ha már így ráácsingózott a bolondjaimra, hát rúgja meg a macska, válassza ki, amelyik a gusztusát formázza, aztán legyen a kelmedé!

Hogy mi történt ezután? Megtudhatjátok a következő számból.

BÉKE

(Ugye tudjátok? Január 1. a Béke Világnapja.)

Kicsi Kati este

Aput így kérdezte:

- Édesapa, kérlek szépen,
Ha te tudod, mond meg nekem,
Hogy mi az a béke?

Apu rámosolygott,

S csupán annyit mondott:

- Kerek arcod mosolygása
A napsugár ragyogása,
Látod, ez a béke.

A polcon a mackó,
Teli cukros zacskó,
Piros alma, édes álom
Elringató puha ágyon,
Látod ez is béke.

Égbeszálló hinta.

Túrós palacsinta,
Derűs, kedves óvodátok,
Benne vidám óvodások,
Ez is mind, mind béke.

Jól tanuld meg, Kincsem!

Ennél szebb szó nincsen.

A madarak röppenése

ezt írja a tiszta égre:

- Béke! Béke! Béke!

A verset és a mesét írta:
IVÁNYI MÁRIA

THERMIX
ÉPÍTŐIPARI SZÖVETKEZET

✉ 5500 Gyomaendrőd,
Ipartelep út 3.
☎ T/F: 66/386-614, 386-226

Tevékenységeinket piacképes áron kínáljuk

- ☞ Magas és mélyépítési munkák generál kivitelezése - tervezése
- ☞ Transzportbeton és betonacél értékesítés, előregyártás, szerelés
- ☞ Egyedi asztalos és lakatos termékek gyártása (nyílászárók, Interspan bútorok)
- ☞ Építőipari anyagkereskedés (fenyő fűrészáru, Interspan bútorlap szigetelőlemezek, kartonplasztlemez...)
- ☞ Építőipari gépek, segédeszközök bérbeadása (toronydaru, acélzsalu, keretes állvány, útpanel...)

CIPŐTALPBÉLÉST
SZONDÁTÓL

Rózsahegyi u.11.

Telefon: (66) 284-301

Trodalmi oldal

“NEVETÉSNEK SZÁNTAM”

(Megjelent Ámen... Ámen c. Kötetben)

Timár Máté 1942-ben

Kedves jóemberem, Eurázsia határán, az Uralban, Páll Mócsi bá, Gidófalváról - aki szerint székeknek a hetes szám is páros -, ott hadifogság hét-kínok évadján, mindössze kétszer törölte meg könyvharmatozta szemét. Amikor vöröskeresztes lapon Édesanyjának halála hírére vette, s amikor arról hírelte hívséges Rozálija, hogy a legnagyobb leánykát, Rebekát, szolgálatba kellett állítania Brassóban, mivel igen savanyú az élés. Csakhogy az én ragaszkodó Mócsi bátyám e két alkalmat is átöltöztette, amikor okának felőle érdeklődék. Ilyenformán: “Nevetésnek szántam,

hadapród uram, csakhogy kicsinyded melléje sikerede!” S hogy ez mennyire székel sorsjellemző, azt nem bizonyítja egyéb, minthogy szinte szószerint megismételte Dr. Palló Imre Kossuth-díjas, Kiváló Művész, a Magyar Operaház igazgató-énekes, vagy három évtizeddel később, szépvölgyi kertemben, illatozó flekken sütés közben. Éspedig:

“Amikor odahaza Mátisfalván bejelentem a sikeres érettségim tiszteletére felszolgált fatányéros berbecstokány bekebelezése után, hogy szívem szerint a Zeneakadémia Operaénekesi Tanszakán tanulok tovább, amiben patrónusom, a kálvinistaságomat is elnéző Gróf Mikos János udvarhelyi apátplébános, a későbbi szombathelyi püspök is gyámolít, huncutkáját vakargatva így felelt édesatyám: “Nem dúskálunk ugyan a földi javakban, Emre, de kimódoljuk, hogy inkább fiskális legyél, aki a köszönést is fizetségért vizsgálja. Ejsze a mű nemzettségünk bukfenhányó komédiással még nem szolgált. De ha ezután es nyomná a bögyedet a nóta, ha megéljük, akár doktor úr képen is dalolhatsz”

Így sorolta múltját a hetvenesen is asszony-vadítóan toldimiklósi Palló Imre bátyám, amit az úgyszintén rostonszemes Tamási Áron csupán így véleményezett: Khm! Magánhangzótlan torokköszörüléssel. Azonban ez is elegendő vala a folytatás előcsalogatásához, a bakszenes parázsgödör melletti faderék-ülőkéken trónoló megbízatása kíséretében. Miközben én sütogető főhadsegédemmel, Dr. Ambrus Pál szentegyházi élbírközőval egyre eredményesebben csordítottuk a még éhen kíváncsiskodók nyálát. Akik nem valának mások, mint Imre bátyám oldalbordája Montágh Dusyka, Mária nővérem, sógorom, Plathy Pál vezérezredes, a Rákóczi-kancellár ivadék, a szatmári Korányi András professzor, Áron úr későbbi orvosa, és a székel fejedelem valamelyik soros szerelme, akinek becses személye azonban kihomályosult vénülő emlékezetemből.

“Szófogadó legényke valék - honosult vissza a nagy ének-művész ifjúságának régmúltjába -, reabolinték az atyai akaratra, s a főpásztori ajánlásokkal egyidőben lettem jurista, és

énekesinas. Melyek közül az első a doktorátus déerjével bé is rekesztetett, míg a másodikra a koporsómra honcsikálódik majd az ámen. Még a kapitányságot is hangommal szereztem vala a fronton, hiszen a golyókapkodás helett a főtiszt uraimék énekeltek hátrább, s az ezüst medáliák is mérföldekkel visszább találtak reám a front háta mögött, ha atyám-uram “vitéz úrnak” tisztelt is a tábori lapon. Holott az énekesi miveltom bajosan juthatott a fülebe, mivel még harminc táján is afelől tudakozótt román királyos bélyegzetű levélben, merre található Budapesten az ügyvédi irodám, mert tiszteletesünk Ravasz László püspök meghívására erre-felé készül, s “csábítgatja.”

“Hát akkor kied is igenvalóst megszorították a fiskálissággal, mint az árvíz-ringatta szénaboglyán az a bizonyos recsenyédi kutya - kanalazott közbe mórlikázva a sámsoni erjú Ambrus, egymás között Pálocska -, most már tehát csak az a bog-olozó valóság a soros, miképpen szabadult.”

“Rangosan. Atyám-uram délután érkezett patyolatharisnyásan. Bérautóval vártam, s este már vittem es az operaház igazgatói páholyába, a királyival szemben, melyben Horthy Miklós kormányzó úr foglalt helyet, családjával, megillető kíséretével. Hary Jánost énekeltem, s felvonás-szünetben inaltam atyámhoz, ezért a dicséretért: “Hát fiam evvel a tálentummal kántor lehetnél akár az anyavárosban es!” Míg a Főméltóságú Úr az elvárható tisztelgésemmel így érdeklődött: “Mondja kedves Palló, ki az a deréktartású székel, ott atányirányomban, ahonnan idefáradt?” “Az Édesatyám, Főméltóságú Uram!” S ennyiért: Becsüljenek meg véle a következő szünetben! Amihez ez a jóságosan-szépséges Főméltóságú Asszony ezt csicseregte hozzá: “Elvárjuk!” Na, te Fennvaló Úristen! Dehát, ha így rendeltetett, légyen! Hiszen nem féltettem én ugyan atyám az udvarképességtől, csak az ádamcsutkám férhetetlenkedett a helyén, miközben indultunk a következő felvonás-szünetben. Adjutáns nyitotta előttünk az ajtót, hasra se estünk s a légy mégis az édestejbe fulladt. Mert amikor az államfő felállott az édesatyám tiszteletére (aki egykorú-forma volt vele), névadóm összekoppan-totta a csizmasarkát, és jelentkezett, úgy ahogyan a kiegyezés környékén tanulta: “Zájne Kóniglihe Májesztét, ik Korporál Péter Palló melde gehozam, zum Befél fortréte!” (Királyi felség! Palló Péter tizedes alázatosan jelentem parancsára megjelentem) Bevallom se köpni, se nyelni sem tudtam, bár nem is akartam, de a kormányzó úr tengerész-bravúrja megoldotta a bogot. Átölelte Palló tizedest, szépséges neje párnás széket tolt alája, s úgy elkezdettek cimboráskodni, mintha mátsfalvi Matyi zsidó csapszékében vasárnapdélutánoztak volna.

“És mi lett a végszó? - bőbeszédűsködött ezúttal Tamási Áron, a színpadokon is rangosan otthonos.

“Az, hogy még az én szemöldökömet gyomlálta meg atyám, amikor szóvá tettem, hogy Horthy Miklós kormányzó, nem király, tehát nem is felséges, csak főméltóságú, amitől névadóm az indulat pírjába borult: “Admirál és országfeje es, miért lenne tehát kevesebb, mint az a csöpögős-orrú vén Ferenc Jóska? Hát nem láttad, hogy milyen felséges volt vélem?” Hátráznom illett: “Még szeme es béharmatozott felségében. De az atyámurasmé es.” Csakhogy megintlen a tanorok árokába léptem, mert édesapám így replikázott: “Mindketten az üsmerkedés illendő mosolyának szántuk, csakhogy kicsinység melléje sikeredett!”

Mindannyiunknál, mivel zsebeinkből legalább öt kendő legyen elő a szélben...

S nálam azóta is, harminc-néhány eszetendőknek multával, valahányszor a belvárosbamenés közben a Hármashatárhegy felé nézek, ahol a történet színhelye, a valamikori szépvölgyi tündéerkertem már régen a másé...

TÍMÁR MÁTÉ

Könyvjelző

A Gyomaendrődi
Könyvtárba
érkezett...

MILAN KUNDERA: A LÉT ELVISELHETETLEN KÖNNYŰSÉGE

(Fordította: Körtvélyessy Klára. EURÓPA
Könyvkiadó Bp.)

"...Ahhoz, hogy a szerelem felejthetetlen legyen, úgy kell röpködni körülötte az első pillanattól a véletleneknek, mint madaraknak assisi Szent Ferenc vállánál." (64.p.) - vélekedik az író. S hasonló "aforizmaszerű" megállapításai bőven megférnek a regényben.

A kezdő oldalak filozófiai fejtegetéseinél tartottam még, amikor az asztalomon nyitott könyv megragadta unokám figyelmét. Elidőzött rajta; bele is lapozott. Évtizedek elválasztó súlyát tette semmivé az az öröm, ami az én sudár-szép-okos-ifjú-leánykám szeméből felém sugárzott: "ez a legjobb könyv, amit mostanában olvastam" - mondta "Kundera legjobb regénye". (de gustibus non est disputandum; vagyis az ízlések különbözők, mondja a latin közmondás).

Tovább olvastam... Valóban érdemes volt... Izgalmassá, érdekfeszítővé vált Tomas és Tezera - a főhősök - sorsát nyomon kísérem... Sabine, Franz, s mind a többi szereplő is, kik feltűntek a regény-

ben; valóban figyelemre méltó szereplőnek bizonyultak... az a környezet; háttér, mely sorsunk színtereként a regény lapjain felsejlik: Csehszlovákia megszállása, - a varsói szerződés csapatai által (1968) - a regény hőseinek elmenekülése; majd visszatérése. Sorsuk; mely képzettségük, tehetségük - korábbi egzisztenciájukat tagadó munkavégzésre kényszerítette őket... Átélehető, átérzhető az olvasónak. (Hiszen a regényolvasó szereti, ha az író egy átélhető, más világba repíti őt). S elgondolkodtató. A regényt kísérő "filozófiát" is közelhozó. A regény gyakran az író életéről (is) szól... Ám, Kundera szerint, főleg nem az íróról: "...a regény azt vizsgálja, mi az emberi élet a csapdában, amellyé a világ vált" (285.p)

Kundera, Milan (Brno, 1929 április 1) cseh író, költő, publicista. L. Kundera neves zenetudós fia. Filozófiát és zenetudományt tanult, majd a prágai filmfőiskolán folytatta tanulmányait. Ugyanitt dolgozott; világirodalmat tanított. 1970-től csupán írással foglalkozik. Publicisztikai tevékenysége miatt, az 1968-as politikai események nyomán súlyos bírálatok érték. 1975 óta Franciaországban él. Első regénye Magyarországon az 1967-ben írott "TRÉFA", 1968-ban Rubin Péter fordításában jelent meg, melyben könnyed- súlyossággal leplezte le a pártállamot, ám nálunk mégis akkor csak kevesen olvashatták; könyvvarusítási forgalomba ugyanis már nem került, mivel a személyi kultusz csehszlovákiai színterének ragyogó parodizálását adta, ezért bevonták. Azóta, újabb kiadásokban hozzáférhető. Kunderának az itt ismertetett mellett még számos regénye van. "Az élet máshol van" (La vie est ailleurs) c. Párizsban megjelent műve (1973) elnyerte a Prix Medicis Etrager díjat. (Szabad fordításban: díj, Külföldieknek) Elbeszéléseinek, regényeinek újszerűsége racionális, az érzelmen túl, főleg értelmi hatásokra apelláló stílusával, írói megoldásaival aratott s arat világszerte elismerést és sikert. (Forrás: Világirodalmi Lexikon, Bp. 1979. Akadémiai Kiadó)

M. KONDOR VIKTÓRIA

Hírek az irodalmi világból

"Három költő - három könyv"

Ezzel a címmel hívta versszerető könyvbarátait a Budapesti Belvárosi Könyvkiadó könyvbemutatójára, 1998. december 16-án a HELIKON könyvesházába.

Gergely Ágnes: A barátság éveiből c. kötet huszonöt régebbi és huszonöt újabb versét Széchenyi Ágnes irodalomtörténész, a verseket mélyen átérző elemző előadása vitte közel a hallgatókhoz, s legyőzhetetlen igényüket, hogy a kötetet tanulmányozzák.

Széles Klára a már halott Székely János tordai születésű erdélyi költő: Virágok átka c. válogatott versei kapcsán ismertette a költő egész életművét.

Ferencz Győző irodalomtörténész a mindössze 26 éves ifjú költő G. I. László: "Menekülő szonettek" c. művét elemzve hívta fel a hallgatóság figyelmét egy nagyon tehetséges fiatal költőre.

Az est vezetője Mezei András ismert-neves-költőnk; bevezetőjében annak örömét fejezte ki, hogy e pénz-centrikus világban ily sok költészet iránt érdeklődő hallgatót üdvözölhet.

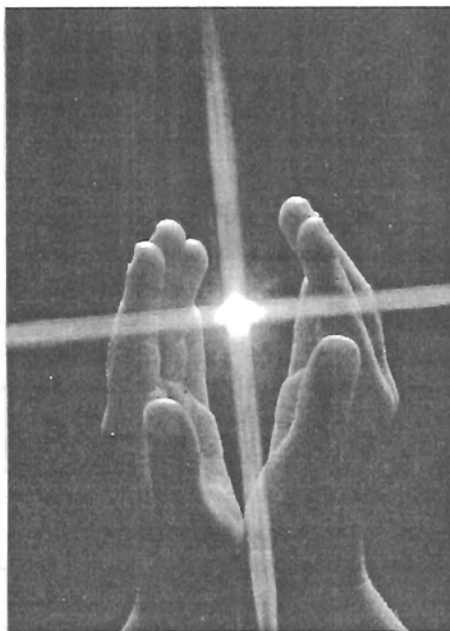
Zárszavában a hallgatóság részvételét megköszönve, annak a meggyőződésének adott hangot, hogy napjainkban is, amikor a verseny, a pénz, a polgárosodás a mindennapok fő motíválója, különösen értékes a költészet; hiszen a költő önmagából kreatívan teremt mindig valami újat; s ez a kreativitás az élet minden momentumában fontos.

M. K. V.

Gergely Ágnes újabb verseskötetének bemutatására februári számunkban visszatérünk.

(A SZERK.)

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK

*„Nem múltak el ők, kik szívünkben élnek:
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek.
Ők itt maradnak bennünk csendesen még,
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”*

(Juhász Gyula)

Özv. BARTIK JÓZSEFNÉ SCHUBKÉGEL ZSUZSANNA, aki a Hunyadi u.30-ban lakott, hosszas betegség után, 85 éves korában '98. december 19-én visszaadta lelkét teremtőjének. Temetése december 28-án volt. Gyászolják: két unokája és családjuk és menyje.

Özv. BOGYA SÁNDORNÉ ORAVECZ MARGIT, aki a Kulich Gy. u. 24-ben élt, rövid szenvedés után 72 éves korában '98. december 28-án halt meg, temetése december 30-án volt. Gyászolják: két gyermeke és családjuk, eltartói és rokonai.

BORÓK JÁNOS, aki lakott az Október 6. lakótelepen élt, tragikus hirtelenséggel, 54 éves korában elhunyt '98. november 17-én, temetése hamvasztás után. Gyászolják: édesanyja, társa, gyermekei és unokája, és testvérei.

Özv. BORÓK JÁNOSNÉ CSEREGI JUDIT, aki lakott a Vásártéri ltp. 30/A/1. sz. alatt, hosszas szenvedés után 87 éves korában '98. december 7-én, temetésére december 14-én

került sor. Gyászolják gyermeke és családjuk, rokonai és ismerősei.

CSERENYECZ ELEK, a Bánomkerti u.6. sz.-ban lakott, amikor 80 éves korában, rövid szenvedés után visszatért Teremtőjéhez '98. december 9-én, temetésére december 15-én került sor. Gyászolják felesége, gyermekei és családjuk.

DÚZS KÁROLY, lakott Vásártéri Ltp. A ép.-ben, rövid szenvedés után, '98. december 20-án elköltözött az élők sorából. Temetése '99. januárjában hamvasztás után lesz. Gyászolják: 3 gyermeke és családjuk, élettársa, rokonai és ismerősei.

FARKAS ANDRÁS, az Eötvös u. 10.-sz. alatt lakott, rövid szenvedés után 83 éves korában '98. december 13-án visszaadta lelkét Teremtőjének, temetése december 18-án volt. Gyászolják: felesége, gyermekei és unokái.

HANYECZ JÓZSEF IMRE, aki lakott a Korányi u.17-ben, '98. december 1-én, hosszas betegség után, de mégis váratlanul elköltözött az Örök Hazába. Temetése december 4-én volt. Gyászolják: leánya, unokája, testvérei és rokonai.

HORNOK MÁTYÁS, aki a Sugár út 14/1-ben élt, hosszas betegség után, '98. december 13-án, visszaadta lelkét Teremtőjének 85 éves korában. Temetése december 19-én volt. Gyászolják: felesége, gyermekei és családjuk.

HUSZKA ROZÁLIA, aki a Mátyás kir. út 1. sz. alatt lakott, 72 éves korában váratlanul az Örökkévalóságba költözött, '98. november 18-án. Temetése Pusztaszeren volt. Gyászolják: testvérei és családjuk, Mag Lajos atya, és az egyházközség tagjai.

IMRE ELEKNÉ MOLNÁR MÁRIA, aki a Kazinczy u. 13-ban élt, '98. december 22-én 53 éves korában hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése december 30-án volt. Gyászolják: férje, négy gyermeke, három unokája, rokonai és ismerősei.

IVÁNYI ZOLTÁN, aki a Szélmalom u. 3 sz. alatt élt, tragikus hirtelenséggel, 63 éves korában '98. december 16-án elhunyt, temetése december 23-án volt. Gyászolják: két gyermeke, két unokája, rokonai és ismerősei.

KOLOCH JÁNOS, a Losonci u. 17-ben élt, 73 éves korában hosszas betegség után elköltö-

zött az élők sorából '98. november 20-án. Temetése 25-én volt. Gyászolják: felesége, két gyermeke és családjuk.

NÉMET IMRE, aki Öregszőlőben a Szarvasi út 13-ban élt, hosszas betegség után 79 éves korában távozott az Örök Hazába, '98. december 18-án. Temetése december 23-án volt. Gyászolják: felesége, két gyermeke és családjuk.

MÉSZÁROS ISTVÁN, aki Könyves Kálmán u. 11-ben lakott, hosszas betegség után 85 éves korában '98. december 20-án visszaadta lelkét Teremtőjének. Temetése december 22-én volt. Gyászolják: felesége, négy gyermeke és családjuk.

Özv. POLÁNYI LAJOSNÉ CZIKKELY MÁRIA, aki a Kacsóh Pongrác u. 2 sz. alatt élt, rövid szenvedés után '98. december 12-én 73 éves korában lehunyott. Temetése december 21-én volt. Gyászolják: két gyermeke és családjuk.

SZEDLÁK SÁNDOR, aki a B. Molnár u. 12-ben lakott '98. december elsején 73 éves korában hunyt el. Temetése december 7-én volt. Gyászolják: két gyermeke és családjuk és testvérei.

Özv. TÍMÁR VENDELNÉ ZÖLD ROZÁLIA, aki a Bajcsy Zsilinszky u. 47-ben élt, rövid szenvedés után '98. december 13-án 92 éves korában távozott az Örökkévalóságba. Temetése december 17-én volt. Gyászolják volt férje testvérei és családjuk.

Özv. TÍMÁR LAJOSNÉ KATONA TERÉZIA, aki a Sugár út 90. sz. házban élt, rövid szenvedés után '98. november 20-án, 90 éves korában visszaadta lelkét Teremtőjének. Temetése november 26-án volt. Gyászolják: testvéreinek gyermekei és családjuk és az ismerősök.

VARJÚ IMRÉNÉ KÓNYA KRISZTINA, aki a Budai Nagy Antal út 22/1- sz. alatt élt, tragikus hirtelenséggel '98. december 20-án hunyt el 74 éves korában. Temetése december 23-án volt. Gyászolják: férje, három gyermeke és családjuk.

VÉGER ISTVÁNNÉ PELYVA ANNA, aki a Polányi u.6 sz. alatt lakott, '98. december 7-én hosszas szenvedés után 59 éves korában elköltözött az élők sorából. Temetése december 11-én volt. Gyászolják: két gyermeke és családjuk.

„ÉPFE“ - vállalkozó

közületi-, vállalkozói-, magánrendelőknél teljes körű építőipari, szakipari és festő munkákat, azok tervezését, szervezését,

lebonyolítását anyagbeszerzéssel vállalja.

ELLENŐRIZHETŐ REFERENCIÁKKAL RENDELKEZÜNK.

BARKAFA részlegünk igényes rendelőknek egyedi, művészi kivitelű faszobrász, fafaragó munkákat készíti.

Mintaterem, iroda: Gyomaendrőd, Blaha L. u. 12/1.

Vezető: Barta László

Tel: 06-60-481-041. (06-66-285-659) Fax: 06-66-386-896.

KÉRJEN ÁRAJÁNLATOT ÉS KATALÓGUST!

GYERMEKCIPIÓ KÉSZÍTÉS

Csikós János

5502 Gyomaendrőd, Kör út 3.

(Öregszőlő, Kondorosi út)

Telefon: 06 60 485-788

Béby-leányka-fiúmodellek 18-35-ös méretig
Bio papucs, szandál, klumpa 18-41-es méretig

A KERTBARÁT KÖR ÜZENI...

Téli madáretetés

A kertészkedő, a természetszerető ember szívesen hallgatja munka, séta, pihenés közben a madarak csodálatos énekét. Csak a hangjuk alapján árulják el, hogy a sűrű lombok között rejtőzködnek.

Télen, amikor az ágak csupaszok, megfigyelhetők, ahogyan keresik a táplálékot. Kártékony rovaraink nagy része elpusztul a hideg idő beálltával, de ugyankor élve maradnak a peték, lárvák, bábok tömege millió számra. Ezek a hideg alatt a fák repedéseiben, összesodródott levelekben a földtől a fa legfelső ágvégeig megtalálhatók.

Ha nem lennének hasznos madarak, nem teremne gyümölcs, a fák kopaszok maradnának, mert elmaradt a téli tisztogató munka.

Egy pár adat a rovarok tömeges szaporodásáról: a házi légy szaporulata 5 hónap alatt több millió, a levéltetű szaporulatát számokban alig lehetne kifejezni, de van olyan rovar, amely naponta testsúlyának kétszázszorosát fogyasztja el falevelekből.

Vidékünkön - erdő hiányában - a kertkultúránk legjelentősebb énekes madara a cinegék közül a szécinege. Hasaalja sárgás színű, közepén fekete csik húzódik a farktolláig. A feje fekete, a szeme alján fehér színű, szárnytolla feketés, nyak alatti része a hát felé kékeszöld tollazatú. A cinegék (cinkék) nem vonuló madarak, egész évben nálunk tartózkodnak. Egyedenként nagy mennyiségű rovar fogyasztanak el naponta, hiszen ez fő táplálékuk. Egy fecske nyaranta egymillió legyet pusztít el. Viszonylag a cinegék elég szá-

porák, mert évente két alkalommal költenek, és így 10-12 fiókát nevelnek fel. (Lombos erdeink lakói a barát és kékcinege, de természetesen más énekesmadár is él itt.)

Hideg, havas télen a táplálék megszerzése sok gondot okoz nekik. Napokig tartó ónos, zúzmarás időben nem tudnak táplálékhoz jutni, és ilyenkor sok elpusztul közülük. Valamennyiünknek érdeke, sőt emberi kötelessége segíteni, különösen a legzordabb, leghidegebb időszakban. Általunk történő etetéssel ők tovább tisztogatják a fákat, bokrokat a kártevőktől.

A legalkalmasabb táplálék számukra a napraforgó-, dinnye-, tökmag. Szívesen csipegetik kikötött marha, birkafaggyút, de a húskéteket is. Nagyon ügyeljünk arra, hogy **kenyeret ne adjunk a madaraknak!** Ugyanis a bélszatornákba bejutva erjedésnek indul, és bélhurutot idéz elő. Ügyeljünk továbbá arra is, hogy **az etetés folyamatos (naponta) legyen.**

Saját magunk is készíthetünk etetőt fából, lopótökből. Csodálatos látvány, amikor a kis cinkék repdesnek az etető körül. Olyan helyre tegyük az etetőt, ahová macska nem tud feljutni.

A pintyfélék, rigók, vörösbegyek nagyon szeretik az apró magvakat, főtt burgonyát, konyhai hulladékokat, sárgarépat.

Légnyomás - légnyomásmérés

A mezőgazdasági termelés egyik meghatározója az időjárás; az optimális mennyiségű csapadék, napfény, hőmérséklet. Hozzásegítenek jobb termés eléréséhez. (Ezenkívül természetesen fontos a vetőmag, agrotechnika, növényvédelem stb.) Ezért most ismerkedjünk meg az időjárás egyik elemével, a légkörrrel, illetve a légnyomással.

Földünket levegőburok, atmoszféra veszi körül. Ennek a légkörburoknak a vastagsága több száz kilométer. A földfelszínén sűrűbb, majd felfelé haladva fokozatosan ritkul. Bizonyára sokan tapasztalhatták azt, hogy hegyre felfelé haladva bedugul a fülünk és nem hallunk jól. Ez a csökkenő külső nyomás következménye. A levegő átlagos nyomása minden négyzetcentiméternyi területre egy kilogrammal azonos. Ez a nyomás 760 milliméter magas higanyoszlopot tud egyensúlyban tartani. Az ilyen légnyomásmérőt barométernek nevezzük. Ilyen mérőeszközt csak a meteorológiai állomások használnak, illetve szemléltetés, bemutatás céljából középiskolák.

A higanyos légsúlymérők kényesek, törékenyek, terjedelmes műszerek, ezért helyettük a lakosság dobozos fémsúlymérőt használ (aneroid, mely azt jelenti, hogy "levegőnélküli"). Ez egy fémből készült korong alakú, hullámos felületű, rugalmas doboz, amelyből kiszivattyúzzák a levegőt. A külső, növekvő légnyomás a fémdobozt összenyomja, a csökkenő légnyomásra pedig kitágul. A doboz rugalmasságából adódóan, a légnyomás okozta változás áttételek segítségével mutatót irányít. A mutató milliméterekre beosztott számlap felett mozog és jelzi a légnyomás nagyságát. A számlapon ilyen felírás olvasható: derült, változó, szép idő, eső. Tulajdonképpen ezeknek nincs komoly jelentőségük. Ugyanis olyan értelmezést vált ki bennünk, mintha az időjárás csak a légnyomástól függne! Pedig ez nem így van, mert az időjárás függ még hőmérséklettől, szélerősségtől, a nap kisugárzásától stb.

Megjegyezni kívánom, hogy a lakosság körében elterjedt dobozos (szelencés) légnyomásmérő kévsé mutatja a légnyomás változását. Ennek oka az, hogy a fémdoboz tágulása, összehúzódása az áttétel miatt kévsé jelzi az értékeket. Ezért felmerül a kérdés, van-e jelentősége a lakosság körében elterjedt dekoratív, lakást díszítő dobozos légnyomásmérőnek? Válaszom, hogy nem sok. Ma már a tévében a műholdak, a számítástechnika segítségével nyomon követhetjük az időjárást (felhők vonulatát, a levegő hőmérsékletét, ciklonok kialakulását) naponta többször is a rádióval együtt.

HUNYA ALAJOS

AGRO ÁRUHÁZ

Nagy választékkal,
bő árukészlettel várja vásárlóit.
Most vásárolja meg téli eszközeit!
(Hólapát, gumicsizma, esőköpeny stb.)

Vásároljon hasznos és praktikus
ajándékokat itt, az üzletben.
Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20 9527-032 és
(06-66) 386-274

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

Fi keresztény nemzeti gondolat hírnöke

VI. évfolyam 2. szám * Társadalmi, kulturális és hagyományőrző folyóirat *

1999. február

HOL VANNAK A KATONÁK...

Emlékezés 1943. január 12-re

Lapunk hasábjain újra és újra megemlékezünk e szomorú évfordulóról! Kérdezhetné az olvasó: Hát szükség van erre?

Igen. Szükség van! Szükséges megemlékezni Mohácsra, Aradra, Trianonra, és a Doni csatára is! Nemzetünk dicsőséges harcai mellett, nem feledhetjük történelmi tragédiáinkat sem! És nem feledheti a felnövekvő ifjúság! - "Hol annyszor apáink vére folyt..."

Az akkori kormány a második magyar hadsereget - elit katonáinkat - küldte a keleti frontra, hogy kikényszerítsék a Szovjetunió elleni győzelmet. Kétszázézer fiatal volt a tét. Hiányos felszerelésben, elavult fegyverekkel kellett volna győzniük "Bottal a modern tüzfegyverek ellen". Beavatkozott a harcba a milliányi szovjet katona félelmetes szövetségese a 30-40 fokos hideg. Több mint 100 kilométeres vonalat kellett volna megtartaniuk.

Mint a sodró ár zúdult ránk az orosz "gőzhenger", tankok, katyuskák, gépfegyverek s a katonák számlálhatatlan sokasága, és a bombák tömkelegét szórták a RATÁK véget nem érő hulláma. A párnas szörnyűség rengeteg halottat, sok-sok foglyot és kevés szerencsés megmenekülőt eredményezett.

Mohácsnál húszezer magyar katona esett áldozatul, ott a Dón-kanyarban 120-150 ezer a becsült áldozatok száma.

Az utolsó emberig, az utolsó töltényig! - szólt a hadparancs.

Szörnyűség kimondani: talán a halottak

voltak szerencsésebbek, mert nem kellett nyomorékon végigélni hátra lévő életüket, nem kellett a hadifogság rémségeit elviselni, nem kellett az éhhalál, a tifuszbajrányok rettenetes sorsára jutni.

És mi várt azokra, akik valahogy megmaradtak? Megalázó fogadtatás az új magyar hatalom részéről. Nemeskürty István "Rekviem a második magyar hadseregért" c. könyvében megemlékezik az endrődi származású Hege-düs Istvánról, a fehérzoknis főhadnagyról. Akinek családja engedélyért folyamodott, hogy haza hozhassák hősi halott gyermeküket, a vezetők ilyen véleményt adtak a gyászolóknak: "Bár az utolsó bitang fasiszta pusztult volna el benne!" Hősi halottaink az új hatalom nyelvén "hazaáruló bitangok" voltak.

Most, a II. Világháborús emlékművön nekünk érc betűkkel kirakva olvasható. A több mint négyszáz halottunk emlékét őrizze a hála-tisztelet és kegyelet.

Nekünk, az idősebbeknek, a ma is élőknek mennyi kedves testvérünk, apánk, barátunk, volt iskolatársunk lett áldozattá.

Emlékezzünk, ne feledjük őket!

Tudom, más népek is átéltek szörnyű katasztrófákat, a németek, az oroszok, s mellettük annyi más nép milliói hulltak el, szedte áldozatait a Holokauszt! Hogy melyik volt legszörnyűbb? Eldönti majd a történelem.

II. Világháborús emlékmű Endrődön

SZUNNYADJ CSAK CSENDESEN

Bányai Ernő barátomnak, aki tanárképzősként áldozta életét a második világháborúban (1923-1945) kegyelettel

Létharcod végetért.
Ennyi volt. Nincs tovább.
Ifjú piros véred
Öntözte szent hazánk.

Elült a harcizaj.
Néma a trombita.
Már örök béke van,
Nem dül gyilkos csata.

Itt most a sírodon
Örök nagy béke van,
Itt minden földkapocs
Reccsenve szét pattan.

Sírod mélyében lenn
Szunnyadj csak csendesen!
Nálunk is béke van
a szenvedéseken.

Álmodd nagy álmodat
Őseid szent rögén,
hová sírva borulunk
a keresztfa tövében!

Eredj, még vándorolj
Csaba vezér útján,
az égi Tejúton
vad táltosparipán!

Mikor koporsódra
a hant dörögve hullt,
hősvé fogadott
Téged az égi Úr.

Kik könnyet ejtenek
jeltelen sírodra,
kik emlékeznek Rád,
nem felednek soha.

MÁRTON GÁBOR

MÁRTON GÁBOR

Őnek joga van tudni...

hogy miről tárgyalt és döntött az Önkormányzat január 28.-i ülésén

A polgármester röviden üdvözlése után a jelenlévők 1 perces néma csendben felállva emlékeztek a 18 elhunyt magyar fiatalra, akik az Ausztriában szerencsétlenül járt busz áldozatai. A vasárnapi nemzeti gyászszal kapcsolatban az önkormányzat külön rendeletet nem alkot, a polgármester és a testület bízik abban, hogy nem lesz Gyomaendrődön kegyeletsértő magatartás.

Az elmúlt ülés óta a legfontosabb történések beszámolója: Tárgyalt a polgármester a térség többi polgármestereivel részben a kommunális személtlerakó építése, részben a nyári szúnyogirtás, és más közérdekű kérdésekben, amelyek összefogással hatékonyabban oldhatóak meg. Említést érdemel még a Déli Autó Pálya építésével kapcsolatos tájékoztató, amelyben 10 megye közvetlenül is érdekelt (tőlünk mintegy 30 km-re Békés-Mezőberénynél tervezik). Jelenleg egy török befektető csoport cca. 750 milliárd forintért építené meg a 750 km-es autópályát. A térségünk fejlődése szempontjából kiemelten fontos lenne ezen út megépítése.

A napirendi pontok tárgyalása maratoni hosszú volt, majdnem este 8-ig tartott.

Közmeghallgatás keretében került ismertetésre a térségi szilárd hulladék lerakó telep tervezet beruházása. A részletes ismertetés mind műszaki, mind értékbeni adatokat tartalmazott. Hét település közös beruházása lesz, (27 ezer lélekszámra számolva) 415 millió forint értékben, cca. 50 évre jelent megoldás a személtelrevezésre. A beruházás 80%-át különböző pályázatokon lehet megszerezni, a városunkra jutó sajátság, cca. 50 millió forint. A lakosságot a beruházásból közvetlenül nem terheli költség, inkább más jellegű elvárások elé nézünk, mint pld. meg kell szokni az un. szelektív hulladékgyűjtést, stb.

Fontos döntés volt a szennyvízcsatorna hálózat tovább építése. A Kilián tér, Hatház és a Micsurin utcák, valamint a Népliget, Alkotmány

utca és a Falualjai holtág által határolt terület teljes területét érinti a határozat. A 2. sz. Általános Iskola és a Városi Zene és Művészeti Iskola igazgatói állására a testület pályázatot ír ki. Ugyancsak lehet pályázni 600 m²-es juh nyári szállás, 40 férőhelyes ló-szállás, valamint halász-pákász tanya építésre. A pályázónak cca. 2 millió forintot kell befektetnie, a beruházáshoz az Önkormányzat 10 millió forintot pályázati pénzből biztosít. A pályanyertes 10 évig bérletdíj nélkül használhatja a létesítményt. Garázssor építésére lesz lehetőség, - megegyezés esetén - a Vásártéri lakótelepen. A vevőknek építőközösséget kell létrehozni. Az Önkormányzat a tervekét elkészíteti, és engedélyezteteti. A garázsokat csak az elfogadott formában lehet megépíteni. Szép eredménnyel zárt az 1998 évi közmunka program. Tovább folytatódott a csapadékvíz, csatornarendszer karbantartása, 98-ban. 6,8 millió forintos saját erővel, 24,5 millió támogatással 104-es átlag létszám dolgozott. Megszüntette a testület a Katona József Városi Művelődési Központot, mint saját intézményét, mert egyelőre 5 évre 2004. január 31-ig vállalkozási formában kerül üzemeltetésre. A kiírt üzemeltetői pályázat nyertese, az eddigi igazgatónő, Megyeriné Csapó Ildikó lett.

Módosításra került a pénzbéli és természetbeni szociális ellátások nyújtásával kapcsolatos rendelet. A módosítás pozitív oldala, hogy a fűtési kiadásokhoz való hozzájárulás követi az ideai árakat, kivéve az olajtüzelést, ott maradt a tavalyi árszint. Rossz hír, hogy az össz-támogatásra felhasználható összeg a tavalyihoz képest nem emelkedhet, marad a 12 millió Ft. Emelésre került viszont az első lakás megszerzésére nyújtható támogatást, 300-ról 360 ezer forintra. Ugyancsak emelésre került a Városi Gondozási Központ intézményi térítési díja: Az Idősek otthonában: 22.800 Ft/hó, az emelt szintű Idősek Otthonában a térítési díj: 25.080 Ft/hó. Az

Idősek Klubjában reggeli és ebéd 335 Ft/nap, szociális étkeztetés 240 Ft/nap, házhozzállással 290 Ft/adag, a házigondozás óradíja: 200 Ft/óra. Ezt az emelt összeget február 1-től kell fizetni.

Nagy "vihár" kíséretében került szavazásra a településrendezési terv módosítása. A belterület és külterület szabályozása, a törvényszerinti átdolgozás kavarta a vihart, hiszen jó ha tudják kedves olvasók, hogy városunkban a belterületen 4 építési övezet van, nagyvárosias, kisvárosias, kertvárosias, falusias, és bármilyen hihetetlenül is hangzik, a város legnagyobb része a kertvárosias övezetbe tartozik, legalább is az írók, illetve a rajzok szerint.

Idén ünnepeink a városná nyilvánítás 10.-dik évfordulóját. Elkészült az ünnepségsorozat terve, amiről folyamatosan fogjuk olvasóinkat értesíteni. Január 29.-én az endrői településrészen közmeghallgatásra gyűlt a lakosság igen szép számban. Mintegy 60 fő volt kíváncsi a személtlerakó hely műszaki és gazdasági adataira, valamint a piactér új elhelyezésére. Több felszólaló üdvözölte mindkét elképzelést, de az is egyértelművé vált, hogy jó lenne egy komplexebb terv ismeretében a városképet alakítani. Reméljük így lesz! Egyelőre úgy néz ki, hogy a piac új helye a tornaterem udvarán kerül kialakításra, és ha fel szabadul az épületrész, akkor az is igénybe vehető lesz. Erre viszont csak akkor kerülhet sor, ha a Ligeti iskola tornaterme bővítésre kerül, mert a gyerekek sport oktatásának a helyzete a jelenlegi áldatlan állapotból jó lenne, ha minél előbb kikerülne.

Császárné Gyuricza Éva
képviselő

Ha Ön segíteni akar **egyházmegyénk** gondjain, az egyházmegye alapítványának ajánlja fel személyi jövedelemadójának egyik **1%-át**.

Amikor bevallását megteszi, a plébánián, vagy a templomba kitett szórólapot tegye borítékba, **és a borítékra írja rá nevét, lakcímét, saját adóazonosító jelét.**

Ezt a borítékot helyezze a bevallási ív mellé.

A **TEPLOMOKÉRT** alapítványunk segíteni akarja a templomok, plébániák, iskolák és más egyházi ingatlanok építését, felújítását, működtetését, szakemberek, szükséges energia források biztosítását.
TEPLOMOKÉRT ALAPÍTVÁNY
adószáma: 18450668-1-06

A másik 1%-át, ha azzal is segíteni szeretne, a **0011 kódszámú Magyar Katolikus Egyház** szöveget kell az adóbevalláshoz kapott nyomtatványra írnia, és az előbbi borítékba helyeznie.

TURUL CIPŐ GYOMAENDRŐD

Szabadság tér 2.

Telefon: 66/386-891

66/386-251

A TURUL CIPŐBOLT

Új helyen: Gyomaendrőd, Fő út 204

(A Gyógyszertár mellett)

Megújult választékka, bevezető áron kínálja termékeit.

VÁRJUK KEDVES VÁSÁRLÓINKAT!

* HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK *

GYŰJTÉS AZ ÁRVÍZKÁROSULTAK JAVÁRA

Olvastuk, hogy az endrődiek az Az itt összegyűjtött adomány-emberi segítőkészség szép példáját kat Kondorosra vitte az egyház adták; gyűjtést rendeztek az Endrődi autója, ahol minden csomagra rá-Plébánián a kárpátaljai árvízkarosul- irták: honnan küldték. Azután a taknak. Az evangélikus közösség Máltai Szeretetszolgálat járművei ugyan kisebb, de a segítőkészség itt vitték ki Kárpátaljára. Lelkészünk is megnyilvánult, amikor mi is gyűjtést Kondor Péter tájékoztatása szerint rendeztünk a Gyomai Evangélikus az adományok szerencsésen Parókián az árvízkarosultak részére. megérkeztek és jó kezekbe kerül- Az adományokat a gyülekezet tag- tek, a nagy sóbányák vidékére. jai és ismerősei adták. A gyűjtés téli Aknaszlatinán az egyháznak ad- ruházatra, tartós élelmiszerekre és ták át szétosztásra az adomány- gyári csomagolású ivóvizekre írá- kat. nyult.

Dr Weigert József
egyházi felügyelő

KÖZÖSSÉGI HÁZ FEBRUÁR HAVI PROGRAMJA

6-án	18 órától	Szent Imre Egyházközség vacsorája
7-én	9-től 12 óráig	Méhész gyűlés
13-án	15 órától	Barátság SE közgyűlése és vacsorája
20-án	17 órától	Magányosok Klubja farsangi bálja
26-án	18 órától	Galambász Egyesület vacsorája
27-én	19 órától	"Farsangi randevú"- bál.

10 éves a városunk címmel

vetélkedőre hív a Városi Könyvtár és a Kulturális Egyesület.

Feltételek: 3 fős csapatok jelentkezését várják, akik közül legalább egy 18 éven aluli fiatal is legyen. Nevezési határidő: 1999. március 1. a Városi Könyvtárban.

A vetélkedő témái megtalálhatók:

VÁROSUNK,
GYOMAENDRŐDI HÍRADÓ, és
SZÓ-BESZÉD városi újságokban.

TOTÁL VEGYESÁRUK

ÜZLETHÁZA

ÁRUAJÁNLATA:

(Endrődi u. I. Háztartási Bolt)

Tel: 386-637, vagy 06-20-9254-663

Étolaj literes: 236 Ft/l. Kimérve 210 Ft/l. Állandóan kapható, és itt a leg-olcsóbb!

: Burgonya, hagyma, alma

Kapható még:

Káposzta, répa, zöldség,

déli gyümölcsök: narancs, banán, stb.

Egyéb áruk: Hipó kimérve 20 Ft/l, zoknik 70,- forintért, nagy törölközők 350 Ft-ért, továbbá ponyvák, gumi-csizmák I. Oszt. 2100 Ft.

Ami a januári beszámolóból ki-maradt!

Mint már januári számunkban beszámoltunk a Magyar Kereszténydemokrata Szövetség Gyomaendrődi Szervezete is eredményes gyűjtést rendezett a karácsonyi ünnepeinkön, ahol 40.000.-Ft, gyűlt össze az árvízkarosultak részére.

BARÁTI TALÁLKOZÓ LESZ AZ ENDRŐDIEK BARÁTI KÖR szervezésében Budapesten. Időpont Március 6 délután 4 órai kezdéssel. Helyszín: SZÁMALK étterem, (ahol tavaly is rendeztük), Etele út 68. Vacsora este 6 kor, ital nélkül 700 Ft. Mindenkit szeretettel várunk!

Jelentkezni március 2.-ig lehet: Timár Imrénél 06-1-326-7567, Kovács Zoltánnál 368-0874, Kovácsné Oláh Irmánál 06 23 336-691. Az itthon élők Gyomaendrődön 386 323-as telefonon Császárné Gyuricza Évánál jelentkezzenek!

VÁLLALKOZÓK BÁLJA

Szeretettel hívunk és várunk minden vállalkozót és családját, barátait és ismerőseit február 13-án (szombaton) 7 órai kezdettel rendezett vacsorával egybekötött

FARSANGI BÁL-ra.

Hajnalgig tartó tánc. A zenét az Orosházi Hangulat Zenekar szolgáltatja.

Részvételi díj vacsorával (ital nélkül) 1.400,- forint.

Jegyek elővetelben február 7-ig a Domszög étteremben válthatók.

A rendezőség nevében:
Dinya László, Hunya István, Császárné Gyuricza Éva

FONTOS TUDNI!

Az adományozók által igénybe vehető kedvezmények:

Társasági adóalanyokat megillető kedvezmény:

I. Közhasznú szervezet támogatása esetén az adomány teljes összege (100%), de legfeljebb az adózás előtti eredmény 20%-a.

II. Kiemelkedően közhasznú szervezetek támogatása esetén: az adomány összegének másfélszerese (150 %), de legfeljebb az adózás előtti eredmény 20%-a.

Mindkét típusú szervezet támogatása esetén, együttesen is az adózás előtti eredmény maximum 25%-a.

Magán személyeket megillető adókedvezmény:

I. Közhasznú szervezet támogatása esetén: a befizetett összeg 30%-a, maximum az összevont adóalap módosított adójának 15%-a.

II. Kiemelkedően közhasznú szervezet támogatása esetén: a befizetett összeg 35%-a, maximum az összevont adóalap módosított adójának 30%-a.

Mindkét típusú szervezet támogatása esetén, együttesen is az igénybe vehető kedvezmény a módosított adó 25%-a.

Tisztelt Adózó!

Ajánlja jövedelemadója 1%-át a Vidovszky Béla Helytörténeti Gyűjtemény - Városi Képtárat működtető **Közalapítvány Gyomaendrőd Város Közgyűjteményeiért** kiemelten közhasznú alapítványunknak! Adószám: 19058733-1-04.

Ha adója 1%-át már felajánlotta, de szívesen támogatná céljainkat, a támogatás összegét az Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezetnél vezetett számlánkra is befizetheti csekken, vagy átutalással. Számlaszámunk: 53200125-10002089.

Alapítványunk megkapta a **kiemelten közhasznú minősítést**, s így támogatóink nagyon ösztönző adókedvezményben részesülhetnek.

Támogatásukat előre is köszöni:

Dr. Kovács Béla az alapítvány elnöke és
Bula Teréz a Városi Képtár gyűjteménykezelője

In memoriam

Szülőföld: Bölcső, majd koporsó!
Sarkcsillag a négy égtáj felől!
Anyanyelved billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld,
új kenyér ize, lepergő könny sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Isten áldjon! Te légy végső álmunk,
s ivadékainkba szebb Jövő!

KOLBUSZ DOKTORÉK

A százötven évig tartó török hódoltság megszünte után az ország középső része csaknem teljeseen néptelen volt. A király Európa országaiból telepeseket hívott hazánkba. Az érkezőket sokféle gazdasági kedvezményben (föld, adókedvezmény) részesítették. Más népekkel együtt Németországból is népes csoportok érkeztek hazánkba. Ezek az ország különböző pontjain leltek otthonra. Így alakult ki az a népesség-megoszlási kép, mely szerint Magyarország lakosságát a 15 millió magyaron kívül mintegy 8 millió egyéb nemzetiség tett ki. (Szerbek: rácok, bunyevácok, szlovákok (tótok), románok (oláhok) ukránok, sokácok, vendek, horvátok cigányok) Így lett hazánk az újranepekedés nagy kohója.

Elszász-Lotharingjából érkezők a Bácskában és a Bánátban, Dunántúlon, Buda környékén, de nálunk Mezőberény és Gyoma területén is gyökeret eresztettek.

Ezek sokadik generációjából származott Kolbusz Miklós. Képzett gazdatisztként a mezőgazdaságban jelentős vezető szerepet töltött be az ország más-más vidékein; Keszthelytől a Temesvárhoz közel Zsombolyáig. Az utóbbi településen lakva, felesége Menninger Franciska három gyermeket szült: Hildát, Ottót és Andrást.

András, a mi későbbi orvosunk, akiről történetünk szól, 1922-ben látta meg a napvilágot. Az elemi iskolát szülőhelyén, majd a középiskolát Makón,

Gyulán és Szarvason végezte, s az utóbbi helyen érettségizett. A rendkívül értelmes diák orvostudományi tanulmányokba kezdett. Kolozsváron kezdte, majd Szegeden folytatta, s végül Kolozsváron szerzett kitüntetéses (summa cum laude) orvosi képesítést.

Orvosi gyakorlatait Szegeden, Gyulán látta el. Itt ismerkedett meg későbbi feleségével, a gyomai származású dr. Tamási Margittal, aki kedvelt gyermekorvos volt. Kinek nagyapja az első világháborúban, míg testvére Tamási Géza a második világháborúban - az éppen most fájó tragédiaként évfordulós "Doni áttörés"-nél - áldozta életét hazájáért.

1952. májustól Mezőtúron telepedett le. András elismert sebész orvosként sokak által dicsért, lelkiismeretes, sikeresen dolgozó műtőorvos volt évekig.

Főnöke, - az akkor nem ritka - kívánsággal lepte meg fiatal kollégáját, hogy előhaladása és biztos munkahelye érdekében lépjen be a pártba.

Következetes ellenszegülésének az lett a következménye, hogy megvált kedves munkahelyétől. Az akkor éppen megüresedett körzeti orvosi helyet pályázta meg, és el is elnyerte, miután sok endrődi, - kik keze alatt Mezőtúr kórházában gyógyulva, - valóságos legendákat hírelt Kolbusz doktorról.

Később többször is hívták vissza, de az addigra nálunk magát jól "bedolgozó" közkedvelt orvos nem kívánt lakhelyet változtatni

Előbb a Dózsa utcai Kalmár házban laktak, majd a Megváltó Gyógyszertár udvarából leválasztott telken szép családi fészket építettek. Sajnos boldogságuk kérész-életű volt. A kedves, fiatal doktornő 45 évesen hosszú betegeskedés után 1971-ben meghalt. Itt hagyta csodálatos férjét és egyetlen, végtelenül szeretett leánykáját, Juditot. Az anyai nagymama Trafikantné Schwalm Róza gondoskodott 1989-ben bekövetkezett haláláig a családról.

Kolbusz doktor úr kevés ráérő idejét kedvenc szórakozásának, az országjárásnak, az autózásnak, és hűségesen a "Fradi-drukkerságnak" szentelte.

Fáradhatatlan, mélyen emberséges, mindenkinek segíteni akaró munkája szívét megviselte. 1978 év vége felé betegen kórházba került. Hazatérve újra munkába állt. Öregszülőbe beteghez hívták, még nem érte el a beteget, amikor az úton erős szívroham érte. Mire kollégája Palya József doktor úr megérkezett, késő volt. A Központi Temetőben a bejárattól balra, mindjárt a második sor elején pihennek hűséges párjával.

Az 1989-ben elhunyt "MAMIKA" is lánya mellett pihen.

Lányuk és két unokájuk, és akik ismerték, fájó szívvel gondolnak ma is Endrőd nagyszerű orvosára. Magam is sok hálával tartozom, amit már csak a túlvilágon lesz alkalmam megköszönni. Addig pedig hálás lélekkel őrzöm és idézem példás életüket, a ma és a holnapok élőinek.

Márton Gábor

ÉVFORDULÓK NAPTÁRA

1907. február 1. Kolozsvár, **VERESS SÁNDOR** († ? 1992. március 4) Zeneszerző, népzene-kutató, zenepedagógus. A korszerű nemzeti zenepedagógia megalapozásán fáradozott. Gyűjtő munkájából kimagaslik az 1930-as moldovai útja. Igen sok zongoraszonátát, zenekari művet, kamaraműveket, valamint énekkari műveket írt. Pl. Karácsonyi kantáta, Erdélyi kantáta,

Betlehemi kántáló, Kárpátokon innen és túl...Népzene tárgyú írásai: Népdalgyűjtés csángó földön, Régi magyar népdalok.

1857. február 2. Máramarossziget **HOLLÓSI SIMON** (†1918. május 8. Técső) Festő, 1896-ban müncheni iskolájának Nagybányára telepítésével megalapította a nagyhatású nagybányai művésztelepet. 1902-ben a társaival támadt ellentétek hatására a tanítványok egy részével Técsőre távozott. "Tengeri hántás" c. alkotása és késői önarcképe a Nemzeti Galériában látható.

1890. február 3. Gyoma, **KNER IMRE** († Koncentrációs tábor, 1944.) A nyomdász-mesterséget apja műhelyében tanulta. Tanulmányait Lipcsében folytatta. 1907-ben vette át a nyomda vezetését. 1916-tól könyvkiadó. 1923. évi göttingi nyomdász-kongresszuson a világ legjobb tipográfusai közé sorolták. 1937-ben, Párizsban a világkiállításon nagydíjat kapott.

1788. február 5. Tét, **KISFALUDY KÁROLY** (†Pest, 1870. november 21.) Író, költő, szerkesztő. Megszervezte az Auróra Kört. Fay András kezdeményezése nyomán új műfajt honosított meg, a novellát. Irodalmi munkássága: Barátság és nagylelkűség (dráma), Mohács (elégia), Csalódások (vígjáték), Stibor vajda (dráma).

1883. február 5. Apostag, **NAGY LAJOS** (†Budapest, 1954. október 28.) Író, publicista. Korai elbeszéléseinek tárgya az életfájdalom, a nyomor, a reménytelen szerelmi vágy. Írói munkássága kezdetétől megnyilvánul szatirikus humora. Dolgozott élclapoknak és a kabarénak is. Elbeszélései: Az isteni nő, A halálfej, Egy berlini lány. Novellái: Tanyai történet, Özvegy asszonyok.

1895. február 6. Nagyenyed **DÉSI HUBER ISTVÁN**, (†1944. február 25. Budakeszi) Festő. Autodidakta. Viszonylag későn, 33 éves korában kezdett el festeni. Cézanne, a kubisták és konstruktivisták hatottak rá. Korai képein előszeretettel ábrázol agitatív céllal munkásokat mértanis formarendben. Későbbi képei lágyabbak lettek, de megőrizték drámai hangulatukat, expresszivitásukat. 1949-ben posztumusz Kossuth-díjat kapott.

1775. február 9. Bolya, **BOLYAI FARKAS**, († Marosvásárhely, 1856. november 20.) Matematikus, drámaíró. Munkássága és műszaki tanulmányai mellett művészetekkel és néprajzzal is foglalkozott. Latin és német nyelvű szakmunkái és alkalmi versei mellett hat drámát adott ki.

1810. február 10. Kézdimárkosfalva, **BARABÁS MIKLÓS** (†1898. február 12. Budapest) Festő, grafikus. A magyar biedermeier festészet legjelentősebb alakja. Kiváló portré festő, az 1830-as 40-es évek szinte minden jelentősebb közéleti szereplőjét és művészt megfestette. Az akvarell technikát és a tájábrázolást angol minták alapján sajátította el. Kitűnő önéletrajzot írt, melyben hűen ábrázolta kora társadalmi és művészeti viszonyait.

1912. február 10. Orosháza, **DARVAS JÓZSEF** (†Budapest, 1973. december 3.) Író, újságíró, szerkesztő. Felfogására Ady,

Móricz, Szabó Dezső eszmeisége együttesen hatott. Utolsó éveiben szemlélete nyitottabb lett. Védte, propagálta a népi mozgalom értékeit. Segítette a fiatal írókat. Regényei: Fekete kenyér, Vízkeresztől szilveszterig, A legnagyobb magyar falu, A törökverő.

Február 11. **A BETEGEK VILÁGNAPJA**. 1993 óta II. János Pál pápa kezdeményezésére tartják.

1865. február 13. Sáregres. **CSÓK ISTVÁN** (†1961. február 1. Budapest) Festő. Budapesten, Münchenben és Párizsban tanult. 1903-tól hosszabb ideig Franciaországban élt. Űde, színes képeket festett hol impresszionista, hol dekoratív, szecessziós stílusban. Legismertebb képei: a "Keresztapa reggelije", és a kislányról Züzüről festett sorozata.

1911. február 17. Keszthely, **BÁSTI LAJOS** (†Budapest, 1977. június 1.) Színész. A klasszikus művek és a külföldi drámák avatott tolmácsolója volt. Kossuth díjas. (1955.)

1825. február 18. Komárom, **JÓKAI MÓR** (†Budapest, 1904. május 5.) Író, újságíró, szerkesztő. Helye irodalmunk legnagyobbjai között van. Nemzetivé tette a regény műfaját. Nemcsak az irodalmi, de a társasági nyelvet is formálta. 100 kötetbe gyűjtötte össze munkáit. Közülük a legnagyobbak: Aranyember, A köszívű ember fiai, Fekete gyémántok, Egy magyar nábob, Sárga rózsza.

1860. február 19. Bécs. **HERCZOG FÜLÖP** (†1925. március 17. Budapest) Építész. Schiekedanz Alberttel együtt építette a Mücsarnokot, a Szépművészeti Múzeumot és tervezte a Milleneumi emlékmű építészeti részét.

1844. február 20. Munkács, **MUNKÁCSI MIHÁLY** (†Enderich, 1900. május 1.)

Festő. Korán árvaságra jutott, rideg szívű gyámja asztalos-inasnak adta. Békéscsabán inaskodott, legénykori barátja volt Vidovszky Béla festőművész édesapjának. Az asztalos-inasságból Európa hírű festővé, a párizsi Salon ünnepeit művészzévé, a társasági élet kedvencévé küzdötte fel magát.

Legismertebb művei: Az ásító inas, Tépéscsinálók, Éjjeli csavargók, a realista, alföldi festészet számára mutatta az irányt, de tájképei, pl. a Poros út, már impresszionista hatásokat tükröz. Utolsó éveiben történelmi és vallási tárgyú témákat dolgoz fel: Honfoglalás, Ecce Homo, Jézus Pilátus előtt, Milton

1850. február 24. Ászár, **JÁSZAI MARI** (†Budapest 1926. október 5. Színész (naplóíró) Székesfehérvárott kezdte pályáját, majd Budára került Molnár György társulatába. 1872-től haláláig a Nemzeti Színház tagja, a kor nagy művésze gyénisége. Könyvei megrázó önvallomások.

1917. február 27. Budapest, **DEVECSERI GÁBOR** (†Budapest, 1971. július 31.) Költő, író, műfordító. Neki köszönhető a teljes modern Homéroszon kívül Ovidiusz "Átváltozások" Firdauszi "Királyok Könyve" c. művének fordítása. Ezen kívül mintegy három tucat antik dráma. Az Odisszeusz alakjában találta meg szellemi példaképét.

1747? Bercel, **BESSENYEI GYÖRGY** (†Pusztakovácsi, 1811. február 24-én) Író, drámaíró, költő. Írásaiban hatásosan szóltatta meg a felvilágosult rendiség eszméit.

Irodalmi felfogásának központjában a magyar nyelvűséget állította. Meghonosította a felvilágosult klasszicizmus műfaját. Művei: Hunyadi László, háromfelvonásos tragédia, A bihari remete, mely filozófiájának összefoglalása.

1886. február 28. Jászapáti, **RÁCZ ALADÁR** (†Budapest 1958. március 28.)

Korunk legnagyobb cimbalomművésze. 1938-ban a Zeneművészeti Főiskola tanára lett. Bach, Scarlatti stb. műveit átírta cimbalomra.

Katolikus oldal

FEBRUÁRI MISEREND

Endrőd

Vasárnapokon: 8-kor, és este 5-kor, hétköznap reggel fél 8-kor.

Szent Gellért Iskola kápolnája: Minden hónap 2. és 4. Vasárnapján fél 12-kor. (február 14., és 28.) Nagyböjtben keresztút, péntekenként este 5-kor.

Hunva

Vasárnapokon: délelőtt 10-kor. Hétköznapokon: kedden, csütörtökön és szombaton este 5-kor, valamint elsőpéntekenként is, este 5-kor. A szombat esti mise előesti mise, így érvényes vasárnapra. Nagyböjtben keresztút, péntekenként este fél 5-kor.

Gvoma

Vasárnapokon 10-kor, hétköznapokon 15 órakor. Kedden reggel 8-kor. Nagyböjtben keresztút, péntekenként délután 3-kor, utána mise.

Csodálatos az Isten, aki a saját képére és hasonlatosságára teremtette az embert. Égi és földi boldogságot szánt neki. S milyen könnyen megsemmisülnek értékeink, odavesznek kincseink. csak egy pillanat, egy felelőtlen perc, csak egy kis alkudozás a kísértővel... S máris sirathatjuk kincseinket. Isten számára nem közömbös az életünk. Keres bennünket, Megváltót küld, hogy ne a halál győzzön, hanem az élet.

Isten nem a halált akarja, hanem az életet. Jézus azért jött, hogy életünk legyen, és bőségben legyen (Jn 10, 10). Sajnos, a kísértés is bőségben van, s még szomorúbb: bőségben vannak bűneink is. A nagyböjti idő önmegtágadása, a keresztútjárás, a böjt, a bűnbánat és a szeretet gyakorlása igazítsa lépteinket az igazi élet útjára.

FEBRUÁR HÓNAP ÜNNEPEI

2. Kedd:	Urunk bemutatása (Gyertyaszentelő)
3. Szerda:	Szent Balázs püspök és vértanú
5. Péntek:	Szent Ágota szűz és vértanú
6. Szombat:	Miki Szent Pál és társai vértanúk
10. Szerda:	Szent Skolasztika szűz
11. Csütörtök:	Lourdes-i Boldogságos Szűz Mária, és betegek világnapja
17. Szerda:	Hamvazószerda
21. VASÁRNAP:	NAGYBÖJT 1. VASÁRNAPJA
22. Hétfő:	SZENT PÉTER APOSTOL SZÉKFOGLALÁSA
24. Szerda:	Szent Mátyás apostol
28. VASÁRNAP:	NAGYBÖJT 2. VASÁRNAPJA

Az új egyházközségi képviselőtestület megválasztotta legfőbb tisztségviselőit: ismét Ungvályi János lett a világi elnök, gondnoknak pedig Ambrózi László választott.

A plébános is megköszöni az előző testület munkáját. Nehéz lenne mérleget készíteni. A Szent Gellért Katolikus Iskola megnyitásától temetőink rendbetételéig sok-sok minden történt. Köszönet érte mindenkinek.

Továbbra is nagy feladatok várnak ránk. Nagyon nagy feladatok. Egyházközségünk problémái nemcsak helyi probléma, hanem azt hiszem, nemzeti is: széthúzás, közöny, előregedés, nemzetpusztulás. (1998-ban 95 temetés, 26 keresztelő, 5 házasságkötés Endrődön!). Összefogva a helyi önkormányzattal, és össz-nemzeti összefogással van remény a megmaradásra, felemelkedésre. Ne feledjük! Az egyház pusztulása a nemzet pusztulása is! Az egyház felemelkedése a nemzetünk felemelkedése is!

Az idén tízéves a városunk. Az ezredforduló küszöbén állunk. 5 év múlva 200 éves a templomunk. A 200 éves évfordulóra különösen is készülünk kel. Feladatainkat megtervezük, mert cselekednünk kell. Ma, holnap, holnapután.

Papszentelés Szegeden. Gyulay Endre püspök úr január 30-án, szombaton három új papot szentelt: **Gyenes Csaba, Nagy Nándor és Laczó István** diakónusokat.

Kedves Testvérek!
Először is szeretnék köszönetet mondani az új egyházközség képviselőtestület és a magam nevében, azért a bizalomért és megtiszteltetésért-amivel megbíztak bennünket újabb 5 esztendőre!

Itt ragadom meg az alkalmat, és tolmácsolom azok kérését, akik ugyan lettek jelölve, de a felkérést nem vállalták különböző okok miatt. Ők ezt hálásan köszönik meg szeretném kiegészíteni, hogy nem lettek ugyan a testület tagjai, de felkérem őket az egyházközség nevében, hogy külső segítők és tanácsadók legyenek mindenkor! Köszönjük.

Köszönetünk nem lehet teljes akkor, amikor a 70 éves kort elért volt testületi tagok munkáját, fáradozását az egyházközség javára tettek, cselekedtek, és ezt nem köszönjük meg! Isten adjon nekik békeséget, sok szeretetet szívükben, és egészségben teljes hétköznapokat. Ezt kívánom azon kedves jelöltjeinknek is, akik éppen a 70 éves korhatár miatt nem lehettek a testület tagjai. Most pedig néhány szót önmagunkról, képviselő testületünk. Nincs mire várni!! Most egy hónapig gyűjtsük a javaslatokat, véleményeket. Javaslat-gyűjtő elhelyeztünk a templomban, és oda bárki beleteheti elképzeléseit, amivel segíteni szeretne, vagy szemlyesen is elmondhatja testületi tagjainknak. Ezek alapján összeül a képviselő testület és a Képviselőtestület szabályzata alapján elkészíti programját. A szabályzat szerint a testület lehetőleg havonta, de legkevesebbet kéthavonta gyűljön össze. Lehet nyitott, akár zárt gyűlést. A szabályzat szerint lehet és kell segíteni a lelkipásztor munkáját, pl. szervezéssel, lelki napok rendezésével, idősek fiatalok foglalkoztatásával, beteglátogatásokkal, kórházba utaltak felkeresésének megszervezésével, szegények részére gyűjtésekkel. Ezeket a feladatokat kegyelmében, igazságában és örök többnyire munkacsoportokba osztva végzi. Ennek vezetője 1-1 a plébános által kinevezett képviselő. Ő felelős az egyházközséghez tartozó hívekből összegyűjteni munkatársait, akiket irányít, tanáccsal lát el.

Legyen feladatunk, mert különben akár már most feloszlathassuk önmagunkat, képviselő testületünk. Nincs mire várni!! Most egy hónapig gyűjtsük a javaslatokat, véleményeket. Javaslat-gyűjtő elhelyeztünk a templomban, és oda bárki beleteheti elképzeléseit, amivel segíteni szeretne, vagy szemlyesen is elmondhatja testületi tagjainknak. Ezek alapján összeül a képviselő testület és a Képviselőtestület szabályzata alapján elkészíti programját. A szabályzat szerint a testület lehetőleg havonta, de legkevesebbet kéthavonta gyűljön össze. Lehet nyitott, akár zárt gyűlést. A szabályzat szerint lehet és kell segíteni a lelkipásztor munkáját, pl. szervezéssel, lelki napok rendezésével, idősek fiatalok foglalkoztatásával, beteglátogatásokkal, kórházba utaltak felkeresésének megszervezésével, szegények részére gyűjtésekkel. Ezeket a feladatokat kegyelmében, igazságában és örök többnyire munkacsoportokba osztva végzi. Ennek vezetője 1-1 a plébános által kinevezett képviselő. Ő felelős az egyházközséghez tartozó hívekből összegyűjteni munkatársait, akiket irányít, tanáccsal lát el.

Gondolkodva, de nem siettetve kezdjük el a munkát. Itt mindenki erők, akik arra várnak, hogy megalátsuk őket. Tegyük hát, és vonjuk be őket is, vonjunk be sokakat ebbe a nagy munkába. Közösséget alkotva erősítsük hitünket, erősítsük egyházunkat! Így talán a válsággal küzdő egyházat, benne önmagunkat megmenthetjük, felemelhetjük. Ha nem, úgy Isten akaratával legyen rajtunk. Bízom Isten kegyelmében, igazságában és örök szeretetében. Bízom a kedves testvérek őszinte és tenni akaró segítségében.

Köszönöm:
Ungvályi János

Családunkban sokszor emlegetett téma volt az üldözöttség, a kirekesztettség. Mindkét szülőm, különböző okok miatt, a társadalom ellenségének volt minősítve. De nemcsak saját sérelmünkről volt szó, hanem mindazokról, akiket így, vagy úgy a társadalom margójára szorítottak. Evangélikus édesapámnak Mindszenty bíboros volt a példaképe, a főpap radikalizmusa miatt. Volt szerzetesnővér édesanyámtól a gyermekek és az ifjúság nevelésének szeretetét tanultam el. Mindkettejüktől azt szívtam magamba, hogy figyeljek a lelkiismeretemre, soha ne legyek megalkuvó, elkötelezetten keressem az igazságot, és védjem azt meg, küzdjek az igazságtalanság minden megnyilvánulása ellen és legyek szolidáris.

Hiszem, hogy ez a családi, lelki háttér volt az alapja annak, hogy az orvosi és pedagógusi pálya vonzásának keresztüztüzeben a papi hivatást választottam, ahol e két pályát együttesen véltem megvalósítani, és amely az ellenállás területét vélte megadni az ateistán embertelen rendszerrel szemben.

Hiszem, és tudom, hogy ez a munka, amit most felfüggesztettem Istentől való, nekem való és kibontakoztatja a Teremtőtől nekem adott hivatást és talentumot. A program első lépcsője megvalósult. Folyik az utcai pasztoráció, a sza-

ÖNVALLOMÁS BRAZÍLIÁBÓL

III. Add, hogy az ember szolgálatára szenteljem magam

badidő tevékenység és az orientáció a támogató házban. A Természet Illata Program a nagyváros egyik legismertebb munkája lett és az egyetlen, érseki egyházhhoz tartozó, program, amely éjszakai utcai pasztorációt is folytat. Megkezdjük egy rehabilitációs intézet szervezését, ahol a drogtól szeretnénk megtisztítani a ránk bízott gyermekeket és fiatalokat. Ezzel párhuzamosan szeretnék szakmailag elmélyülni a tanácsadó pszichológia területén, amely magában foglalja családterápiát és krízis intervenciót is, hogy még hatásosabban tudjak szolgálva segíteni.

Mindenképpen vissza akarok menni Sao Paulóba, hogy folytassam a megkezdett munkát. Ehhez minden adottság meg van: ismerősök, munkatársak, az állandó ott tartózkodási engedély, a nyelv ismerete és nem utolsósorban a gyermekek szeretete. Szeretném megfordítani a 15 éves Paulino gondolatát, aki egyébként a Crack teljes rabja, és aki csak ezt ismételtette:

“Te is elmész, mint a Hugó!” Amikor meg akartam búcsúzásképpen áldani, elrántotta a fejét és “Eredj a fenébe Istenne!” kiáltással elszaladt. Megígértem a gyerekeknek, hogy visszamegyek, és ígéreteket betartom.

Vallom, hogy az életem a kirekesztetteké, bárhol is éljek a földön. Papságomat az ő evangélizálásukkal szeretném gyakorolni.

Istenem, tőled kaptam életemet, hogy életeket segítsek. Tőled kaptam örömet, hogy megörvendeztessek. Te megvigasztalsz, hogy megvigasztalhasam azokat, akik szomorúak. Add nekem erőt, a szolgálat és az erősség lelkét. Légy velem, amikor a halál mezsgyéjén járok, és a gyerekek pusztulását látom. Erősíts, hogy munkánk nyomán a kirekesztettek arca, Krisztus arcának átlényegülése legyen. Tudom, hogy amikor Jézus a kereszten felsőhajtott “Szomjazom!” nem annyira vízre való szomjúság volt ez, mint az önmagát egyedül érző ember szővárgása a szeretetre. Az elhagyott gyermekek szerte a világon a szeretetre, az elfogadásra, a törődésre, a kedvességre szomjaznak, hogy őket is embernek tekintsék. Légy velem, hogy ezt a szomjúságot kielégíthessem. Add, hogy a Te nevedben az ember szolgálata szenteljem magam most és mindörökké. Ámen.

KÁRPÁTI LÁSZLÓ

Január 15-én ünnepélyes szerkesztő-bizottsági ülésen emlékeztünk meg arról, hogy folyóiratunk ötödik évfolyama lezárult. Az ünnepélyességet csak fokozta, hogy ritkán látott barátaink is eljöttek velünk ünnepelni. Itt volt Nagyváradról Stark László, Békéscsabáról Cs. Szabó István barátunk. De a “fehér osztal” mellett helyet foglaltak mindazok, akik újságunkkal kapcsolatban vannak. Első sorban is Iványi László plébános úr, akinek segítségével nélkül nem jöhetett volna létre - már öt évvel ez előtt sem - újságunk. Itt voltak azok is, akik a lap terjesztésével, előfizelők gyűjtésével segítenek bennünket.

Az egyébként szokásos szerkesztő-bizottsági ülést azzal egészítettük ki, hogy felelős szerkesztőnk rövid visszapiantást vetett a kezdetekre. A beszélgetést azzal kezdte: “Hisztek-e a csodákban?” S valóban, nem mindennapi körülmények között, egy fillér nélkül, egyesek elnéző mosolyától kísérve a kezdeti kis 8 oldal, immár 16 oldalon tájékoztatja olvasóinkat városunk mindennapjairól; megemlékeztünk nemzeti ünnepeinkről, de a riportok mellett irodalmi oldallal szórakoztatjuk az olvasni vágyókat, élesztjük hagyományainkat és In Memoriam sorozatunkban

Ötéves lapunk a VÁROSUNK

Ülő sor, balról jobbra: Hunya Alajos, Császárné Gyuricza Éva, Bula Teréz, Marsiné Giricz Erzsébet, Vaszkó András. Álló sor, balról jobbra: Iványi László, Timár Mihály, Császár Ferenc, Márton Gábor, Talán Mátya, Stark László, Cs. Szabó István

megörökítjük azok emlékét, akik itt éltek, alkottak, és a maguk módján gazdagították, hírnevét öregbítették szülőfalujuknak.

S hogy tetszik-e lap az olvasónak?

Talán igen. Hisz egyre növekszik előfizetőink (támogatóink) tábor, nem csak idehaza, vagy a

szomszédos Hunyán, de lapunkat olvassák az ország minden nagyobb városában és számtalan kisebb helyen, összesen 56 helységben élő elszámoltak. Az érdeklődők megtalálják az Interneten is.

Igyekszünk újítani. Ez évben két új rovartunk indult nem titkolton azzal a szándékkal, hogy terjesszük a magyar kultúrát, s ha lehet, ha tudjuk, csipegetünk a világirodalom gyöngyszemeiből.

A jó hangulatú beszélgetés végig kísért bennünket Timár Máté karácsonyi versének két sora, mely már-már szállóigénk:

“Hogy az, ki hinni, tenni nem mer,
Önmagát ássa el az ember!

Kedves olvasóink! Köszönjük a bizalmat. A sok-sok szép levelet, elismerésüket, bírálatukat, s amint látjuk, mi hittünk és hiszünk az írás erejében, tettünk és tesszük a dolgainkat legjobb belátásunk szerint és mertük a nemzeti és keresztényi gondolatot újságunk homlokára tűzni.

A SZERKESZTŐSÉG

*Madari Zoltán cipőkészítő-
fogtechnikai és kereskedelmi*

Kft

Telephely: 5502 Gyomaendrőd, Fő út 45.
Telefon: (66) 386-578

Corvo Bianco Schuh Bt.

Corvo bianco

Cipőipari Bt.
5502 Gyomaendrőd, Fő út 14.

☎/Fax (66) 386-896

☎(30) 9457-148

Női, Leányka-, és Fiú- cipőgyártás

ADATOK A GYOMAI REFORMÁTUS TEMPLOM ÉPÍTÉSÉNEK TÖRTÉNETÉHEZ

I. RÉSZ. (ELŐZMÉNYEK)

Gyoma középkori templomáról 1330-ból van híradásunk, amikor Dienes nevű papját említi pápai tizedszedési lajstrom. Ugyanezen templomról történt említés 1412 és 1413-ban keltezett osztályos oklevélben. Ez a templom Minden-szentek tiszteletére volt felszentelve. Említett oklevél a falut birtokló gyomai és iktári Bethlenek (e nemzetség utóda volt Bethlen Gábor Erdélyország és a részek református fejedelme) s a velük közös őstől származó Neczpáliak között osztotta fel a település belterületét. A két egyenlő részre osztott falut a Sárosér vízfolyása osztja ketté, illetve időszakosan vízzel megtelt érmeder a birtok-

részek hangsúlyosan kiemelt határa. A Sárosér fontos tájékozási pont lehet a község település-földrajzának kutatásához. Magam, úgy látom, hogy az 1816 évi regulációs térképen jól látható, a kifejezetten feltüntetett vízfolyás, mely a mai Petőfi, Bontond utcán-ott megtörve a Kossuth- és Fő utcák között a református templom és iskola között, a mai városház helyénél eltűnően ábrázolva levezette a keletkezett belvizet, nyilvánvalóan a hajdani középkorban említett Sárosér. A városház előtti részen hidat is ábrázolt rajta a térkép. Az ettől jóval lejjebb ábrázolt Mirhó árka, - amely még nyomokban ma is látható a kertek alján - szintén egy fok, érmeder vonalán mesterségesen mélyített vízlevezető árok a Mirhóhát út - Arany János út közötti házak kertekalján. Ezen is volt híd a Hősök Emlék útján s a Hunyadi utcán. A magtárlaposi részről és környékéről, a házak udvaráról vezette le a belvizet. A templom helye szempontjából nem jöhetett számításba, mert régészeti lelet s oklevél ezt semmiképpen nem támasztja alá. Szükséges volt e két vízfolyás ismert adatait rögzíteni, mert az 1412 évi oklevél határozottan azt közli, hogy Mindenszentek tiszteletére felszentelt plébániatemplom a Nagy-Körös és Sárosér partján (tehát szögletében) áll. Az általam Sárosérnek meghatározott, 1816 évi térképen is feltüntetett vízfolyást a 19. század közepéig több helyi forrásban Dancának, Dancaárkának is nevezik (érdekes, hogy a Mirhó, Danca vidékünkön időszakos, pocsolyás vízfolyást, vízállásos helyeket jelent).

A táj korai reformációja ellenére (Mezőtúron már 1540-es években erős református egyház volt) 1552-ben Gyoma papja még hozzájárult a tridenti zsinatra utazó követ költségeihez. 1594-96 között a többi környékbeli településsel együtt Gyoma is elpusztult. Ezt nevezték "második tatárjárásnak", amikor is az úgynevezett tizenöt éves háború egyik "epizódjaként" egy tatár segédcsoport végig dúlta a Tiszántúlt. 1634-ben már egy megállapodott, megerősödött református egyházzal rendelkező település tűnik elélni, amikor is a szatmári zsinaton Diószegi Andrást rendelik ide prédikátornak. 1685-ből arról van adatunk, hogy Gyoma

Solymossy Boldizsár nevű református prédikátora olyan nyomorban volt, hogy a (mező) túriaktól kért alamizsnát. Még talán ebben az évben, de 1686-ban mindenképpen "elfutottak". Megkezdődtek a "felszabadító" harcok. Az osztrák katonai parancsnokság Gyula környékét hadművelési területek nyilváníttta és a lakosságot "felparancsolta" a Felső-Tisza vidékére. Mindezt azon egyszerű oknál fogva hajtották végre, hogy az ostromlott török katonaság ne találjon hadtáputánpótlást messze környéken.

Ennek ellenére mindenképpen voltak, akik a "zavaros időkben" is lakóhelyeik "határain tekergettek. (Gyoma, Körösladány, Dévaványa, Szeghalom, stb.) Ezekről egyre több feljegyzés került napvilágra. Gyomán a királyi kincstartó 1698-ban (Gyula vára visszafoglalása után) húsz elpusztult házhelyet számlált össze, de a templomról nem tett említést. 1701-ben néhány család újra megülte e régi faluhelyet, mert "visszahívogatta őket a meglehetősen épen álló régi templom," de két év múlva futniok kellett a minden eddigi kegyetlenséget felül múló rác katonaság elől, akik osztrák zsoldban büntető "hadjáratot" hajtottak végre. Ekkor már megkezdődött II. Rákóczi Ferenc által vezetett szabadságharc. A nagyságos fejedelem Gyula környékéről a lakosságot újfent a Felső-Tiszavidékre parancsolta védelem alá. E vidék védelméről nem tudott megfelelő haderő hiányában gondoskodni. 1707-ben, vagy 1708-ban megint megkísérelték Gyoma falu benépesítését, csak hogy ekkor sem lakhattak itt tovább két esztendőnél, mert az aradi és gyulai rác katonaság megint végigdúlta a vidéket. Sikertelen volt Károlyi Sándor által vezetett hadjárat s Gyula vára ostroma. 1709-17 között "hivatalosan" lakatlanul állt Gyoma falu. A gyomai Református Egyház régi iratai között következő feljegyzések vannak; "...újólag megültek ezen lakhelyet az 1717 ik év Szent Mihály napja (Megjegyzés: Szept. 29.) előtt két héttel Kisérről jöven Nagy István, utódai a mai Csath Nagyok, Balog István, Makcsali István, ki Czeglédre származott és maradéki most is ott vagynak, és Bíró János". "Ezen földnek az ellenség ti. a török és tatár által lett elpusztítása miatt lakosai szétszéledvén, ismét kezdtek megülni előbbi és új lakosok 1717. Mindszent havának (Megj: november) 8-ik napján. Egy családi krónika szerint..." 1717 Mindszent havának 8-k napján...amelyben bėjöttek egynehányan ide Gyomára. Kik megtelepedtek, ahol most a rév-laposon van az őrház és tavasszal jöttek erről a Körözsön." Az első "hivatalos" kamarai összeírás szerint a prefektus 1719-ben 27 viskóban (nyilván földházban) meghúzódó református és evangélikus (együttesen protestáns) családot talált Gyomán. Annyi erejük sem volt, hogy a romladozó régi templomukat kijavíthatták volna, hanem egy nádfalú házban tartották az "isteni tiszteletet".

A 18-század elejéig fennállt középkori eredetű téglatemploma - a legutóbbi idők vidékünkön történt templomfeltárásai alapján más anyagú nem lehetett - eltűnik a szemünk elől. A továbbiakban ellentmondásos feljegyzésekből még lehet ráutalásokat kiolvasni, de pontos helyét immár csak alapos régészeti feltárás, s az azt megelőző kutatómunka tisztázhatná.

A következőkben majd hiteles források - Békés vármegye nemzeti Közgyűléseinek iratai, Gyoma Nagyközség iratai, a Gyomai Református Egyház iratai és családi iratok, szóbeli hagyományok-alapján igyekszem a gyomai református gyülekezet templomainak történetét végig kísérni s majd a jelenleg is fennálló "nagytemplom" építésének történetét is röviden vázolni.

UHRIN PÁL KIÁLLÍTÁSA

Január 22-én a Katona József Művelődési Központban megnyílt Uhrin Pál "Emlékeim" című önálló kiállítása, amely február 5-ig látogatható.

Az ország minden részéből összesereglett rokonok, barátok, ismerősök nagy szeretettel köszöntötték az alkotóereje teljében lévő művészt. Mint azt Megyeriné Csapó Ildikó, a Művelődési Központ igazgatója elmondta; a kiállítás tiszteletadás a művésznak, de tisztelgés a Magyar Kultúra Napja előtt is, amelyet ezen a napon ünnepelünk annak emlékére, hogy Kőlcsey 176 éve e napon öntötte végső formába a Himnuszt.

Rövid megnyitójában dr. Ugrin Emese művészettörténész a rokonságból és endrői származásából adódó személyes kötődését emelte ki a művészhez és az általa ábrázolt, már eltűnt falusi világhoz, paraszti életformához. Hangsúlyozta, hogy milyen fontos a mai világban nagyapáink, dédapáink életének, szokásainak ismerete. A hagyományok ápolása, továbbadása akkor is fontos, ha mi magunk már nem élünk, mert nem élhetünk benne.

Továbbszöve a gyökerekről és identitásról kifejtett gondolatait, valóban, ezekre mint egyéneknek is nagy szükségünk van, de az egységesülő modern világban a nemzeteknek is szüksége van a maga sajátos identitására, hogy ne beszűküljön, hanem színt vigyen a nemzetek, s az azokat alkotó népek kavalkádjába. Az emberi civilizáció gazdaságilag, technikailag egységesül, ez elkerülhetetlen folyamat, de kulturális önazonosságát minden népnek őriznie kell. Az egymás kultúrájának megismerése, tisztelete egyes elemeinek átvétele nem oldódhat fel egy "multikulturális", jellegtelen keverékben. Csak bartóki értelemben vett tiszta forrásból merítve gazdagodhatunk egymásból és egymás által.

Ennek a tiszta forrásnak egy cseppje Uhrin Pál művészete. Ebben a cseppben tükröződnek emlékei az azóta eltűnt paraszti lét jelenetei. Ahogy Kerékgyártó István kritikus rendhagyó tárlatvezetésében mondotta, ez a művészet az, amelyet naiv művészet körébe szokás sorolni. Talán helyénvalóbb a népi kisrealizmus kifejezés, mely három forrásból táplálkozik: a művész gyermek- és ifjúkorában még eleven falusi, tanyai életformából; (gondoljunk itt a gazdálkodás, a földművelés, állattenyésztés jelenetét ábrázoló Cséplés, Asztagolás, Szénahordás, Boronálás című képekre, vagy a Fejés, Szoptatás és a Pásztorélet c. alkotásokra). A másik forrás az előbbiből ered, a közösségi lét, a falusi ünnepek, a farsangi multságok, disznótörök, a vásárok, sokadalmak mozgalmas világa. Ennek képei közül a Lóvásár címűt már láthatta a közönség az Őszi Tárlaton. A harmadik vissza-visszatérő forrás a paraszti lélekhez oly közeli, s ezért gyakran nótává, sőt népdallá lett Petőfi versek világa. Láthatjuk, a Pusztai Télen, c. vers

jeleneteit, alakjait, amelyeket új, a maga tapasztalatából, fantáziájából eredő tartalommal gazdagít a művész: a komótos kisbérest, a betyárt, akinek "háta megett farkas, feje fölött holló", s láthatjuk a keresztúton álló feszületet, amint a pléh Krisztus felé is kiterjeszti óvón karjait - s előttünk dübörög az Alföld-ből a ménes:

"Méneseznek nyargaló futása
Zúg a szélben, körmeik dobognak,
A csikósok kurjantása hallik
S pattogása hangos ostoroknak."

Nem illusztrációk ezek a képek, alkotójuk lelkéből születtek egy visszahozhatatlanul elsüllyedt világból, amely a magyarság és az endrődiek kollektív tudatában mégis mélyen és igazul a miénk.

Jól szolgálja az emlékezést, a képek mondanivalóját Hevesi Nagy Anikó értő és ötletes rendezése, amely egyrészt követi a művész fejlődését az első - már érett fővel megtett - lépésektől a nagy megfigyelő-képességről és színes ceruza technika tökélyre fejlesztéséről tanúskodó Vihar a pusztán című kép csikós jelenetig, másrészt egyfajta tematikus rend szerint szervezi egységes látvánnyá az alkotásokat. A képek hangulatát csak erősítik a falra akasztott eszközök a nagy favillától a kolompon át a karikás ostorig.

Kívánjuk, hogy a művész még sokáig legyen a mi élő, közös emlékeztetőnk megszólaltatója, s adja át emlékeit és nagyapjától - a szintén festő Uhrin Pétertől - öröklött tehetségét a dédunokák nemzedékének is.

BULA TERÉZ

MINDENT EGY HELYEN, A PIKTOR BOLTBAN!

Gyomaendrőd, Fő út 204.
(Telefon: 66/386-611)

Kaphatók:

- festékek, lakkok, ecsetek,
 - szerszámok, csavarok, szegek,
 - ragasztók, zárok, vasalások, és linóleumok
- PADLÓ BURKOLÓ LAPOK MINTA UTÁN, BOZZA,
RAGASZTÓK, FUGÁZÓ AUZAT KIFEJESZÍTŐ

Az ablak teszi

a házat
MŰANYAG AJTÓK,
ABLAKOK
GYÁRTÁSA EGYEDI
MÉRETEKRE IS.

5502 Gyomaendrőd,
Fő út 81/1
Tel/Fax: 66/386-328

Garancia!
Minőség!
Kedvező ár!
Gellai Cipő

GYOMAENDRÖD, Fő út 140/2. - Tel.: 06-66-283-359

Készségbeesett szülői megkeresés nyomán indultam el feltérképezni az "Érted vagyunk" alapítvány létrejöttének, célkitűzéseinek körülményeit. Amit találtam, az mélyen megindított. A rendelkezéseimre bocsátott információk nyomán egy lelkes kis csoport fáradságot, lehetetlent nem ismerő, példa értékű küzdelme tárult elém.

Az alapítvány 1992 márciusában 12.000 forint alapítói vagyonnal jött létre, amit az alapítók Balogh Károlyné, Lévai Éva, Csorbáné Balogh Éva és Hornok Andrea egyenlő arányban fizettek be. Az alapítvány célja: értelmi fogyatékos és mozgáskorlátozott személyek kreatív segítése, anyagi támogatása, intézeti elhelyezésének segítése, önálló intézmény működési feltételeinek kialakítása. E célkitűzések - különösen az utóbbi - és az igen szerény alapítói vagyon ismerete akár elnéző mosolyra is fakaszthatná az embert, de mint látni fogják, volt idő, amikor szinte csak egy hajszálon múlt, hogy mindez még nem valósult meg. A fenti alapítók mind kurátorok is lettek egyben, a kuratóriumot 11 főre bővítve a fogyatékos gyermekek szülői közül. Elnökük dr. Varga Géza gyermekorvos lett, aki hivatásának elkötelezettje és "él-hal" a gyermekekért. Az alapítvány gazdasági részről dr. Csorbáné Balog Évát kérdeztem:

- *Hogyan tudatok akár csak elindulni is ilyen alapítói vagyonnal, s meddig jutottatok?*

- Pályáztunk és pályáztunk, és rendre-másra meg is nyertük az igen tekintélyes összegű pályázatokat. Három és félmillió forint - ez volt a legtöbb - a Népjelölti Minisztériumtól, ez lényegében annyi, amennyiért a Tüzép tulajdonában lévő házat megvásároltuk, de időbeli csúszás volt, vagyis a pályázatot később nyertük, de a vétel igen kedvezőnek látszott, - bár nem volt ez a kis pénz az akkori viszonylatban - így pályáztunk a Munkaerő Központnál, s itt 3 millió visszatérítendő támogatást nyertünk. Nehezen, szinte borotvaélen táncolva tudtuk lebonyolítani ezt a vételt, de szerencsére az Önkormányzat, illetve az akkori Képviselő-testület nagyon pozitívan állt munkánkhoz, és 1.800.000 forint hitelt nyújtott. Ennek segítségével tudtuk áthidalni az időbeli csúszást, amikor pedig az Állami Fejlesztési Intézettől is elnyertük a két és félmillió forintot, akkor a ház belső rendeltetészerű szerkezet átalakításához is hozzáfoghattunk, vagyis minden ajtót, lépcsőt, küszöböt stb. úgy kellett átalakítani, hogy a mozgássérültek is, akár tolókosíval is, használhassák. Nyertünk a József Attila Alapítványtól 300.000 forintot a Nemzeti Ifjúsági és Szabadidő Sport Alapítványtól pedig 200.000 forintot. Az átalakítási munkálatokra a Schwalm és társa Bt adta a legkedvezőbb ajánlatot, és nagyon sok mindent társadalmi munkában végeztek. Segítették a szülők is, amit tudtak, és mi mindnyájan saját barátainkat is mozgósítva nagyon sok mindent szinte ingyen, vagy igen kedvezményes áron csináltattunk meg. Bár a pályázaton nyert összegekhez nem hasonlítható a lakossági támogatás nagyságrendje, de meg kell említeni ezt is, részben mert erkölcsileg nagyon sokat jelentett nekünk. Rendeztünk sportnapokat a Körös-parton és egyéb jótékonyági, ifjúsági rendezvényeket is, és ebből cégek és más vállalkozók is kivették részüket. Megható volt, hogy nyugdíjas, idős nénikék 100-200 forintokat fizettek az alapítvány számlájára. A szülők is segítettek, téglajegyeket árultak. Haladt minden lendületesen. Azt reméltük közel a cél, s ez lelkesített. Írtunk levelet Göncz Árpádnénak, személyesen mentünk el az akkori Oktatásiügyi Minisztériumba. Felkerestük Latorcai János képviselő urat is. Az első keseszerű csalódás akkor ért bennünket, amikor megváltozott az Áfa-törvény, így az adóhatóság elutasította kérelmünket s ezért csaknem kétfélmillió forinttól estünk el, ami eredeti tervünkben szerepelt, s elég lett volna a befejezéshez.

Megkérdeztük az illetékeseket...

(Hiszen már "csak" a víz, villany szerelvényezése volt hátra) Mindennel elszámoltunk az utolsó fillérig, minden hitelünket kifizettük. (Szeretném hangsúlyozni, hogy a kuratórium egyetlen tagja sem vett fel sem bért, sem tiszteletdíjat, de még utazási költséget sem.) Megmaradt pénzünket a legkedvezőbb kamatozású betétben helyeztük el, az OTP-né, s ez ma 1 millió forint körül van. Ma már az inflációt figyelembe véve 4 millióra lenne szükségünk a befejezéshez. Továbbra is figyeljük a SANSZ pályázati újságot, s ha egy megfelelő kiírást találunk, újra megpályázzuk.

Dr. Varga Géza gyermekorvos így nyilatkozik:

- Én a szakmai rész irányítását vállaltam, és sikerült is kapcsolatot teremteni egy minden speciális szakmai igényt kielégítő teammal, akik gyermekpszichológusokból, pszichiáterekből, gyógypedagógusokból állnak és alkalmasak ezeknek a szellemileg nagymértékben károsodott gyerekeknek a foglalkoztatására, hiszen nekik is vannak fejleszhető képességeik, lehet őket rajzoltatni, vagy egyéb manuális foglalkozásokon képezni, számukra is elérhetők pozitív élmények. Városunkban és közvetlen térségében mintegy 25-30 gyerekről van szó, és nagyon jó lenne, ha helyben tudnánk őket képezni, foglalkoztatni, akár napközis, vagy bentlakásos rendszerben, mert Békéscsabára vagy Tarhosra történő hetenkénti utazásuk - ami tömegközlekedési eszközzel nem oldható meg - mérhetetlen terhet ró a szülőkre. Itthon maradásuk pedig fejlődésüket lehetetleníti el, arról nem is beszélve, hogy gondozásuk teljes embert kíván, vagyis munkavállalásra nem is gondolhat az a szülő, aki ily mértékben fogyatékos gyermekét otthon ápolja. Nagyon nagy gond az alapítványban a befejezéshez szükséges pénz hiánya. Az önkormányzat december elején eljuttatott hozzám egy pályázatot, ami egy nyári egyhetes táborozást tesz lehetővé a Körös-parton, napközis rendszerben. A már említett szakmai team, a gyerekek, a szülők, s mi így újra közel kerültünk egymáshoz, újabb lendületet adhat az együtt gondolkodás a hogyan továbbról.

Végül idézek az egyik szülőtől, Kiss Jánosnétól:

- Nagy örömünkre volt az Alapítvány beindulása, több okból is. Először is helyben van, másodsor részben a szülők is mentesülhetnek a súlyos tehertől, de főleg a gyermekeink fejlődése biztosítva lenne. Továbbra is bízunk, hogy a pénz összejön, és megvalósul az elképzelésünk, összejön a nyári tábor.

Az "Érted Vagyunk Alapítvány" bakszámláját az OTP Bankban Gyomán kezelik. Számlaszáma: 11733120-20007377. melyre évközben is bármikor szívesen fogadunk adományokat. Kérem azonban azokat az olvasóinkat, akik még nem kötelezték el magukat más alapítvány, vagy társadalmi szervezet felé, hogy ha nincs szívükhöz közelebb álló jótékonyági cél, **ajánlják fel személyi jövedelemadójuk 1%-át erre a nagyon nemes célra. Alapítványunk adószámja: 19061498-2-04.** Ezen túlmenően bárki, akár ötletet, bármilyen anyagi segítséget tud nyújtani, keresse meg a kuratórium, vagy szerkesztőségünk bármely tagját. Gondoljunk meg, minden ember kerülhet élete során kiszolgáltatott helyzetbe átmenetileg, hiszen kiszolgáltatott a gyermek, míg nő, de ez egy természetes állapot. Kiszolgáltatottá válunk, ha betegek vagyunk, s mások ápolására szorulunk, mindez szerencsére általában csak átmeneti állapot. Kiszolgáltatottá válhat sok idős ember, ez már szomorúbb. De van annál szomorúbb, megrázóbb állapot, amikor valaki születésétől a haláláig kiszolgáltatott? "Legyünk hát értük", de legalább tegyünk értük, ki mit tehet!

Marsiné Giricz Erzsébet.

HÍREK ERDÉLYBŐL

„... megmarad egy diadalmos erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarka virágzásban a népeket, akik rajta és érette munkálkodnak.“

Kós Károly, 1925.

TALLÓZÁS AZ ERDÉLYI LAPOKBAN

Január 6. MAGYAR SZÓ

Iskolaavató Borzonton

A borzonti általános iskola december utolsó napjaiban ünnepélyes kezek között felvette Gaál Tamás pap nevét, aki az első borzonti iskolát és kápolnát megépítette 1926-ban, s a két világháború között haladó szellemiségeivel meghatározó szerepet játszott az anyanyelv és az öntudat ápolásában a vidéken. Emléktábla és iskolaavatót megtisztelték jelenlétükkel a megyei tanács a helyi önkormányzat és az alfalvi iskola küldöttsége, a borzonti iskolával testvériskolai kapcsolatot ápoló békéscsabai Savio Szent Domokos katolikus iskola küldöttsége.

Január 9-10. BIHARI NAPLÓ

Nyílt levél Markó Béla szövetségi elnökhöz (részlet)

Rendezni a jövőt! Ha ez az ország valóban része akar lenni a civilizált Európának, ideje úgy is gondolkodni. Miért lenne jó nekünk ez az élet, mely még a létminimumot sem biztosítja, más népek ennél kevesebbet is lázadtak már fel. De mi nem vagyunk lázadók, sem terroristák. De az azért nem azt jelenti, hogy meg vagyunk elégedve a sorsunkkal. Pedig sokan úgy vélik, hogy ez rendjén van. Húzzuk be a farkunkat és nyalogassuk a sebeinket, mer ezen már nem lehet változtatni? Én nem hiszek e gyáva belenyugvásban, mert ez nem emberi élet. Mi jobb sorsot érdemlünk, jogainkért rég megharcoltunk az évszázadok során. Elvárjuk azoknak a jogoknak a betartását a román kormánytól.

Az emberi szervezet a kültakaró, a bőr mellett, legnagyobb felületén a légzőrendszeren át érintkezik a külvilággal. A nagy felületű légutakon, a tüdőn át zajlik állandóan az oxigén-csere, így frissülnek a vörösvérsejtjeink a felvett oxigénnel, egyben leadják a széndioxidot. Az ember állandóan alkalmazkodni kényszerül a külvilághoz,

így a levegő változásaihoz, szennyeződéseihez. A levegőszennyeződés egyre fokozódik. Az emberi szervezet kimeríti működési tartalékait a levegőszennyezés által okozott károsodások következtében. A nyugati iparvilág a környezetszennyező technológiákat a hozzánk hasonlóan elmaradott országokba telepíti. Az eredmény az, hogy országunkban is meredeken növekszik a légúti megbetegedések száma.

Mint minden betegség gyógyításánál, a tüdőbetegségek kezelésében is döntő szempont, hogy milyen korán kezdik el a gyógykezelést. A korai felderítés egyik eszköze a **tüdőszűrés**, a másók az, hogy már a korai betegségi tünetekkel is orvoshoz, **tüdőgyógyászhoz fordulunk.**

ORVOSI TANÁCSOK

A tüdőbetegséggel kapcsolatos tudnivalók

A múlt században, a század első felében még a tüdőgümőkör volt a legerjedtebb lefolyású, és kimenetelű tüdőbetegség. Sokáig csak sanatóriumi kezelés adott némi gyógyulási esélyt, majd a Streptomycin 1944-ben történelmi felfedezése, és 1946 utáni alkalmazása, az Isomicid 1952 utáni bevezetése, és az országosan kialakított hatékony intézkedések után az 1960-as évek végére megszűnt Magyarországon a tüdőgümőkör népbetegség mértéke. Az 1980-as évekig tovább csökkent az új tüdőgümőkörös megbetegedések száma. Napjainkban főleg a rossz szociális körülmények között élők körében ismét növekedik az új gümőkörös megbetegedések száma.

A súlyos betegség kialakulását azzal előzhetjük meg, minél többet megyünk el a rendszeres tüdőszűrésre. Ha valakit a tüdőszűrés nyomán kivizsgálásra behívják, ne vegye zaklatásnak, ne essék kétségbe, sokszor csak arról van szó, hogy kisméretű ernyőfénnyel nem lehet pontosan megítélni, hogy van-e elváltozás a tüdőben, és ezért szükséges újabb nagyformátumú felvétel elkészítése, hogy a diagnosztikus problémát tisztázza. **Napjainkban a frissen felfedezett tüdőgümőkörös betegek gyógyszeres kezeléssel jól befolyásolhatók, gyógyíthatók.** A gyógyulás hosszú hónapokig, esetleg egy évig

Az RMDSZ-nek mint érdekvédelmi szervezetnek hatásköre lenne ügyeink intézése.

Kovács Imre RMDSZ-elnök Mezőtelki ui.: Vállalom a felelősséget a fentiekért

Tökés László püspök kezdeményezésére református központ épül Temesváron. Az Új Ezredévre keresztelt nagyszabású beruházás anyagi hátterének megteremtése érdekében erdélyi művészek munkáiból tartanak műtárgyaukción január 23-án a Kolozsvári Magyar Színházban.

Január 9-10. MAGYAR SZÓ

Barabás Miklós Kiállítás nyílt Bukarestben

Január 12-én délben a Bukaresti Román Szépművészeti Múzeumban megnyílt a tavalyi sepsiszentgyörgyi centenáriumi tárlat után Barabás Miklós festőművész gyűjteményes kiállítása. A rendezvény fölött Nadia Constantinescu és Göncz Zsuzsanna a román illetve a magyar államfők feleségei vállaltak védnökséget.

Január 12. BIHARI NAPLÓ

„KRISZTUS VILÁGOSSÁGA“ az újesztendővel második évfolyamba lépett a Csíkszeredán megjelenő folyóirat, mely tájainkon egyre népszerűbb lesz. Koncsag László a szerkesztőbizottság tagja a szeredai központi plébánián így jellemezte a lap elmúlt évét: - Igyekeztünk eljutni minden katolikus családhoz, minden korosztályhoz. Katolikus hitünk két erdélyi nagyságának Márton Áronnak és Veres Ernőnek emlékére ajánlották folyóiratunkat a csíkiak. Az állandó rovatok - Példaképeink a szentek, Fiataloknak, Hírek mellett hely van egyes plébániák életének bemutatására is. Híres kegyhelyünk, Csíksomlyó jobbára szellemisége van jelen a lapban. Váradai vonatkozásáról annyit, hogy a legutóbbi két számban megyés püspökünk, Tempfli József írásai olvashatók.

*

Immár évek óta töretlen hagyomány szerint, a Királyhágómelléki Református Egyházkerület új évi fogadást adott a Lorántffy Zsuzsanna Gimnázium Köleséri Sámuel Termében. Szilágyi Andor köszöntője után Tökés László püspök szólott a megjelentekhez. Csűrű István generális direktortól Tempfli József római katolikus megyéspüspök vette át a szót. Az RMDSZ nevében dr. Csapó I. József szenátor mondott beszédet.

Ezt követően a hagyományoknak megfelelően a Közös Szolgálatában díj átadására került sor. Az idei díjazottak a Palló együttes tagjai - Molnár Szabolcs, Köllő Gergely és Mayer Róbert voltak.

is eltart, azért végünk utána rendszeres ellenőrzéseket, hogy az esetleges visszaeséseket jó eséllyel tudjuk gyógyítani.

Az 1970-es évektől feltűnően szaporodott a tüdődaganatos betegségek száma. Hamarosan nyilvánvalóvá vált, hogy a dohányzásnak és a többi légszennyezőnek van ebben döntő szerepe. Ha csökkenteni akarjuk a tüdőrákban való megbetegedés esélyét, el kell hagynunk a dohányzást. A legkisebb vérképés esetén kérjünk tüdőgyógyászati kivizsgálást. Nehezen gyógyuló hörgyhurutos megbetegedések esetén szintén!

A korai stádiumban felfedezett tüdőrák műtéti gyógykezelése teljes gyógyulást, vagy hosszú ideig tartó panaszmentes túlélést biztosít. A sugárterápia és chemoterápia különböző módszerei is számottevő túlélést biztosítanak.

A dohányzás és a levegőszennyezés sok idült légúti betegséget alakít ki, és tart fenn. Ezek rendszeres orvosi kezelésre, gondozásra szorulnak, de mindenképp először a dohányzás elhagyása is.

Az allergiás eredetű betegségek, a szénanátha és a tüdőasztma részben a levegő és környezet-szennyeződés következményei. Ezek a betegségek jó gyógyhatással kezelhetők, véglegesen nem gyógyíthatók. Az asztma betegségek az új gyógyszerek hatásának köszönhetően megszűlődni, egyre ritkábbak az életveszélyes rohamok. Tüdőgondozónkban meg vannak az asztma kivizsgálásának a jól bevált gyors módszerei, az így felállított diagnózis alapján irányítani tudjuk a beteg otthoni gyógykezelést.

Dr. Bánki Gyula

Mária néni meséi

Jóska meg a Bogáncskirály IV.

Szegény Jóskán egyszeriben szorulni hogy nincs már idő szabásra-varrásra, kezdett a bő selyembugyogó. Mi lesz, ha mert itt a Bogáncsbíró, ő fogja összeadni őt választja ez a hájgombóc királyné? a házassulokat. Hívjátok a lányomat! Még megteszi tényleg udvari bolondjána-

Hej! - sóhajtott keservesen - Miért is voltam olyan bolond, hogy egy bolond fűrengetegben harmat könnyet sírva hajbolonddá tehetett! - mert rájött, hogy bizony így történt.

Azt leste, hogy merre találna egész földindulás? - ijedezett a vendégsereg. S utat, hogy visszazökhessen szobájába. Ott bizonyára már várják az udvari szabolok, látják, hogy a hétfejű sárkány viszi karmai közt Tüske-Böske-Marikát.

- Dehogy várták, dehogy várták! Ott loholtak már valamennyien a terem végében, karjukon a lágyan leomló sok végpuha bíborszínű bársony. Hej, micsoda öltöny lett volna azokból!

- Uram, király - sopánkodtak már messziről a tűvitézek - eltűnt a kicsi királyfi. Nem tudunk mértéket venni, és így nem is tudunk lakodalmi palástot készíteni.

- Ejnye, ebugatta! - szaladt ezer ránc a király homlokára, - csak tán nem mondta ki azt a szót, hogy bárcsak! Mert akkor üthetjük a nyomát bottal, bot nélkül, vissza nem hozhatjuk soha.

- Már hogy tűnt volna el - ugrándozott a két kezén mókásan a bolond. - Itt van la, a másik sipka alatt. Magam öltöttem vőlegényi díszbe!

- Neked ez vőlegényi dísz, te kőcfejű! - fortyant fel a király - hiszen a magad képeére bolondnak formáltad.

- Hihihii! - vihogott csúfondárosan a mihaszna - hát nem az a legnagyobb bolond minden bolond közt, aki még iskolába se járt, és már is házasodna?

- Lári, fári! - legyintett a felség. Attól még derék király lehet. A baj csak az,

Am egyszeriben csengeni-bongani kezdett az egész palota. Recsegték a falak, nyikorogtak az ajtók, ablakok, és kint fűrengetegben harmat könnyet sírva hajfogatták óriás fejüket a nyíló virágok.

- Mi történt? Mi volt az? Égszakadás, földindulás? - ijedezett a vendégsereg. S amint kitekintettek az egyik sarkig tárt ablakon, látják, hogy a hétfejű sárkány viszi karmai közt Tüske-Böske-Marikát.

A bogáncskirály azonban egy csöppet sem ijedt meg. - Nyugalom kedves vendégeim, mondta bizakodó hangon. - A bogánycsbirodalom hétfejű sárkányát Jóska királyfi fogja megtanítani kesztyűbe dudálni. Ugye így lesz Jóska fiam!

Igen ám, de ez csak akkor sikerülhet neki, ha ismeri az abc-t - mondták kórusban a vendégek. - Mert ezt a sárkányt csak a tudás fegyverével lehet legyőzni!

- Hát majd megtanulja az abc-t - szölt a király - s nyomban, holnap beíratjuk az első osztályba. Több se kellett Jóskának. Földhöz vágta csörgő sipkáját, és futásnak eredt.

- Bárcsak sose hullott volna rám a tündérek könnye! - szipogott nekibúsultan. Minek legyen én király, ha annak is iskolába kell járni!

Hanem ahogy kimondta azt a szót, hogy bárcsak, egyszeriben ott találta magát a vadvirágos réten. Megdörzsölte szemecskéjét, mint aki álomból ébredt, előtte üldögélt kicsi trónusán a bogáncskirály.

hanem ahogy kimondta azt a szót, hogy bárcsak, egyszeriben ott találta magát a vadvirágos réten. Megdörzsölte szemecskéjét, mint aki álomból ébredt, előtte üldögélt kicsi trónusán a bogáncskirály.

- Csakhogy Jóska lettem újra! - örvendezett kis mesehősünk. - Csak Tüske-Böske-Marikát sajnálom!

- Itt vagyok csendült meg Marika ismerős hangja, és Jóska rögtön tudta, hogy megint a varázsló segített.

- No csakhogy Te is megmenekültél! - kiáltott boldogan Jóska, - gyere, fogócskázunk.

Marika ugyan nem értett az egészből semmit, de azért, uccu neki vessed el magad, futott fűgén, hogy Jóska utol ne érhesse.

A mesét és a verset írta: Iványi Mária

ÉPÍTÜNK EGY NAGY HŐEMBERT

Hahó! Hahó! Lehullt a hó!
Gyerünk a rétre gyerekek!
De, hogy a dér meg ne csipjen,
Sálat, meg sapkát tegyetek!

Építünk egy nagy hőembert.
Sárgarépa lesz az orra,
Kalapja meg ez a fazék.
Az se baj, ha kicsit csorba.

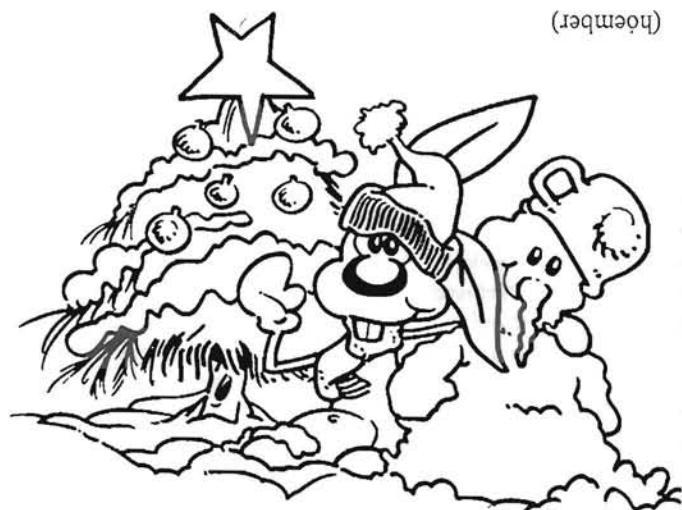
Csillaghimes ruhájára
Gombot is rakunk egy párat,
Söprűt adunk a kezébe,
Szájába meg pipaszárat.

Kész is van már. Jaj, de mókás!
Lám, mi lett a tél havából!
Olyan mintha most jönne
A farsangi karneválból.

TALÁLÓS KÉRDÉS

Hóhullása hizlalja a pocakom,
Attól lesz még kerekebb a kobakom,
Nem eszem mást, csak dermesztő hideget,
S elpárolgok, ha megjön a kikelet.
Lyukas fazék a kalapom,
Fekete szén a szemem,
Te vagy a legokosabb, ha
Kitalálod a nevem.

(hőember)

THERMIX
ÉPÍTŐIPARI SZÖVETKEZET

☒ 5500 Gyomaendrőd,
Ipartelep út 3.
☎ T/F: 66/386-614, 386-226

Tevékenységeinket piacképes áron kínáljuk

- ☞ Magas és mélyépítési munkák generál kivitelezése - tervezése
- ☞ Transzportbeton és betonacél értékesítés, előregyártás, szerelés
- ☞ Egyedi asztalos és lakatos termékek gyártása (nyílászárók, Interspan bútorok)
- ☞ Építőipari anyagkereskedés (fenyő fűrészáru, Interspan bútorlap szigetelőlemezek, kartonplasztlemezek...)
- ☞ Építőipari gépek, segédesszközök bérbeadása (toronydaru, acélzsalu, keretes állvány, útpanel...)

Irodalmi oldal

A BARBÁRSÁG ÉVEIBŐL

A fenti címmel a közelmúltban jelent meg Gergely Ágnes verses kötete huszonöt régebbi és huszonöt újabb verssel. 1988 - 1997.

A Magyar Írószövetség és a Belvárosi Könyvkiadó kiadása. Budapest, 1998. 74 p.

Az Idő átfogalmazza bennünk, bensőnkben, emlékeinkben; ama hajdani IDŐ-TÉR-ÉLMÉNY-t - amely nem IDŐ-TÉR elvont fogalmiságában - amely mindennapjaik lezajlott, letűnt; ELMÚLT ESEMÉNYEIBEN, azt kísérő GONDOLATAINKBAN, ÉRZÉSEINKBEN (fontosan, fontostalanként) valaha: JELENVALÓSÁG-volt..

A felidézett MÚLT kap "hiányos" formát a visszaidézőben, az emlékezőben, vagy éppen átszíneződik, gazdagszik az által, hogy nem-pontosan a valaha-voltként idéződik fel? Nem tudom... Más-ként idéződik fel; évek, évtizedek multán...Miért? Rejtély... Rejtélye a személyiségnek, mely mindig egyetlen, megfejthetetlen, amire a Pszichológia tudománya is csak általános választ adhat.

Különös örömmel tölt el, hogy én, mint mindennapi ember, s velem együtt sok más - ugyanazon módon "felejt", "emlékezik", "színezi" az elmúlt történeteket, mint a "nem mindennapiak". A Költő is?! Nos ebben nem vagyok egészen bizonyos... Tény, hogy Gergely Ágnes újabb kötete hívta elő belőlem az előbbi gondolatokat...

S a "felfedezés" örömeivel írtam le... Valami hasonlóság bizonyára nem csak az én "agyszüleményem" a hasonlóság a mindennapi ember és a költő között szembeűnő. Gergely Ágnes költészete nyomán különösen... Sok-sok verse alá a kezdet, s a befejezés között hónapok húzódnak. Így jelzi a "végleges" (?) formát... Olyanok is bőven akadnak ebben a kötetben, is, amelyek kezdő a "végpontja" (?) között évek sorát jelzi a dátum... No dehát itt "csak" arról van szó, hogy az élmény pontosabb "formát" keresett ...(!) vélné az olvasó, "ostobaság" ezt hasonlítani a mindennapi ember múltját később felidéző emlékezésének. S nincs igaza. A köznap, mindennapi ember emlékszik - közel s régmúltjára - éppúgy a "formáról" dönt, noha tudattalanul (azaz nem tudattalanul, csupán ösztönösen), mint a költő teljes átgondolt-tudatossággal hajdan megfogalmazott élmény-érzés-diktálta szavairól, amelyeknek pontosabb, kifejezőbb formát keres... Hogy valljon, hitelen, pontosan a világról, amely mindannyiunk világa is; s valami olyat mondjon arról, ami számunkra is fontos, csak éppen nem tudjuk úgy, mint Ő megfogalmazni...

A "barbárság éveiből" szól a kötet címe. Ez egyik a kötetben szereplő ver-

sének címe is. (Gyakori, hogy költők kiemelnek egy kötetben megjelent vers-címet, azt adva kötet-címül is.) Itt is ez történik, ám mégsem csak ez... A kötetet kísérő szokásos "fülszövegben" a költő így fogalmaz:

"Az író korábbi verskötetei - Kobaltország, Árnýékváros, Királyok földje, Necropolis a tér aspektusát őrzik; ez a mostani - A barbárság éveiből - az idő aspektusát rögzíti. Az időt, amelyeknek létezését az író - akárcsak egyik eszményképe Borges - tagadja, megtagadja. Idő nincs. A tapasztalat többjei haladnak velünk a térben." (Kiemelés tőlem M. K. V.)

A kötetet bemutató irodalmi esten (előző számunkban írtunk erről) az elnöklő Mezei András kérésére Gergely Ágnes "Apu" című versét mondta el... Az érzés-élmény tömeg már pontosan fogalmazott mondatait - az elmondás által újra élve - meghatottan, a végén megkönnyezve is elfáradva abban. S aztán hozzátette: "már egy újabb változatot is írtam"... Holott a kötetben szereplő vers alatt 1963-1993 febr. 8. - 1997. december 7. dátumozás szerepel... Évtizedek. Az élmény a vers formálódásának éve; s még nincs vége... Mondhatnánk: küszködik a Költő - az igazi költő - az élményekkel, melyeket verssé formál. Az igényesebbje... S Gergely Ágnes az. Minden szót, kifejezést megvizsgál - többször is - amíg a végsőt, pontosat a helyére teszi... Ez adja költészetének nagyon "nehéz" vetetét, amely az olvasótól is igazi elmélyedést kíván, amíg megérté-

séhez eljut. A versszerető ember mégis megteszi, bejárja Vele ezt az utat, mert érdemes, gazdagszik általa...

M. KONDOR
VIKTÓRIA

HALLOD A MADARAKAT?

Hallod a madarakat?

Most már hallod őket te is.

Most már tudod: hamis nótázásnál, ígéretésnél, emberi szitoknál erősebb a hangjuk. Olyan erős, mint a lomb. Évszázadok tanúsítják, egyiket sem fogja méreg. Keresik egymást, a trilla és a klorofill. Tántoríthatatlanok, mint a kő. S még többet ismernek. A visszatérést. Ezt a szürke követ azért nem hengerítem el az utadból, hogy lásd: fölbe ág hajlik, rajta rejtélyesen ideérkező madarak szólítanak, most már érted őket, érted a szárnycsattogást, a négy szelet, a törzsben fölgyalogló nedveket, a Hívást és a Küldetést s aztán az Újrahívást és a kő porózus mélyéből felküldött hajszárepedést, az erek repedését, ezt a vérrel sározott világot. Hallgass a madarakra. Végnél, elvéréznél, utolsó lobbanásnál erősebb a hangjuk. Nem olajágot, nem, de a követ fölemelik majd. Hangjukra tisztán kitarul, kaput nyit a mélység. Halleluja, halleluja: együtt hallgatjuk őket.

ZRÍNYI MIKLÓSHOZ

Mit csináljak Sziget várával én,
Mit mond nekem Drégely vagy Eger?
A méltó zászlófelvonásra engem
nem hívnak el.

Mit csináljak ős Budavárral én,
jatangánt őrizzek vagy lakatot?
Mikor a kulcsot átvette a szultán,
nem voltam ott.

Mit csináljak Moháccsal én,
ahol üresen folyik a patak?
Álltam az osztrák haláltáborban
néma zuhanyrózsák alatt.

Mit csináljak azzal a mondattal én,
hogy "Ne bánts d a magyart"?
Akibe beleszerettem,
még mindig belehalt.

1997. ápr.2.
(A barbárság éveiből kötet 23. old.)

1989. Június.
(A barbárság éveiből 13. old.)

Könyvjelző

A Gyomaendrődi
Könyvtárba
érkezett...

Föld nélkül...

Endrődi Füzetek 6.

Amerikások, kubikusok, summások, eltelepültek

Honismereti Egyesület, 1998. Gyomaendrőd. Összeállította Hornok Lajosné Németh Eszter. Készült a Gyomai Kner Nyomda Rt-ben, a nyomda alapításának 116. esztendejében. Felelős vezető Papp Lajos vezérigazgató.

Különös öröm; - szabad remélnem, hogy nemcsak a magam, fajta falunk-szülőtte öregebbjeinek, - immár szülőföldünk múltját feltáró sorozat 6. füzetének megjelenésével újabb igaz történetekkel, eseményekkel gazdagítja ismereteinket. Vélem, nem túl sok falu, város lakói érezhetik magukat ebben a kitérített helyzetben, ami nekünk - endrődieknek -osztályrészül jutott, jut, hogy lelkes, önkéntes patrióták áldozatos munkájukkal buzgólkodnak azon, hogy fiataljaink is, akik személyes élményük, élményeik folytán már egy nagyon is megváltozott közegű világban tudják magukat, hiteles képet kapjanak arról is, ami apáik, nagyszüleik, dédszüleik mindennapjait meghatározta; életük mozgás-terét kijelölte; vágyaiknak, törekvésüknek lehetőséget, keretet adott. A századfordulótól máig, ahogyan az az endrődi füzetek eddig megjelent sorozatában feltárult.

A 6. most megjelent füzet, valóban olyasmiről szól, ami, már csak az öregek emlékezetében eleven... Éppen, - a letűnt korról még vallani tudó - idősebbeket szólaltat meg Hornokné, Németh Eszter - a kötet összeállítója, - a kötetben jelzett társaival együtt, hogy magnószalagra rögzítve emlékezésüket "betűre" - téve örökítse a következő nemzedéknek ismeret-tudásvágyát gazdagítandó, - múltunkról...

Hajdani summások, kubikusok, eltelepültek vallanak: hogyan éltek, hogyan dolgoztak, hogyan vándoroltak oda, ahol munka kínálkozott... Mit jelentett a kubikus talyiga, a kubikus-mesterség megszerzésének "tudománya"... Igen, "tudománya"! Árkot ásni, vasútépítési-alapot-teremteni... stb., stb. Tudomány, ismeret... olyan amellyel az endrődi kubikusok falujukon túl, nemcsak munkát, megélhetést önmaguknak és családjuknak, de elismerést is

szereztek... Szenvedve, e közben a szeretteiktől való távollét pszihikai terhétől; az időjárás viszontagságaitól; az olykor keresett, de nem talált munka, a remélt kereset kínzó-hiányától... Mindezt elmondják az adatközlők. Sokan vannak. (Köszönet nekik.) S a múlt feltárására vállalkozó H. Németh Eszter, Vaszkó Irén és társai magóra vették, lejegyezték... Hogy ne merüljön feledésbe, ami a falu múltját meghatározó társadalmi viszonyainak oly fontos részét képezi: a földnélküliek tömege Endrődön: a kubikusok, summások, élete, sorsa... S az "eltelepültek"...

Úgy hozta a történelem, hogy 1945-1946-ban a dunántúli kitelepített svábok helyére sok-sok endrődi szegény, földnélküli települt el... Nem ők akarták így. A rendszerváltás-után sok-sok vád érte a sváb-kitelepítés-ügyet is... Nos, e kérdésben nem feladatunk, "kompetenciánkon" is kívül-esik az ítékezés. A történetírás (majd talán évtized multával "helyre teszi" e bonyolult - nemcsak a magyarországi helyzetre jellemző nép-mozgást, nagyon sok államban, a magyarországihoz hasonlóan lezajlott, áttelepítést, kitelepítést) még "tétova" ebben a bonyolult kérdésben. Az áttelepítettek - e füzet tanúsága szerint, legalábbis, ami az endrődieket illeti -helyt álltak, "embernek maradni, mindig és minden körülményekben." ez az Arany János által, valamikor a 19. század közepén megfogalmazott intelem (valószínűleg anélkül, hogy szó szerint ismerték volna, lelkükben, tetteikben munkált, hiszen Arany János többnyire azt írta le, ami igaz magyar embert jellemezte) lelkükben munkált, s a szerint cselekedtek... A kötet lapjain nyomon

Bella Rózsa 1998.

kísérhető az a sok-sok a "beilleszkedést" hátráltató körülmény is, ami ellenük munkált, hogy ti. nem éppen saját elhatározásukból, hanem a szegénység, a földtelenség-okán elhagyva régi otthonukat új otthonot találjanak; s ha "ellenséges" fogadtatásban volt is részük, saját méltóságuk, emberségük vértetében legyőzzék a "barátságtalan" fogadtatást...

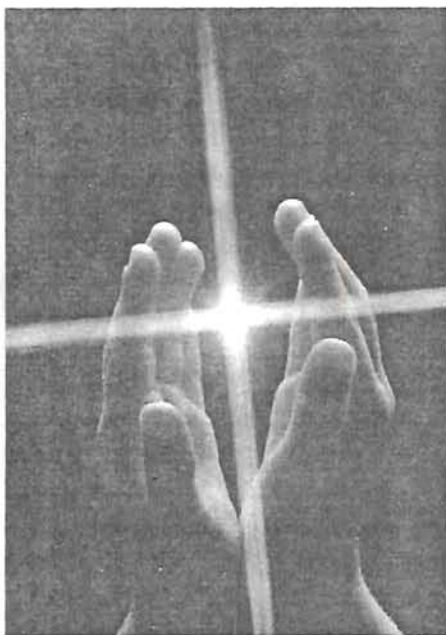
E kötet - a többiektől eltérően - tudós feldolgozóra is talált. Tímár Antal tanár úr tollából az Amerikába kivándorolt endrődiek sorsa hitelesen nyomon követhető (már amennyire a felhasznált források ezt nyomon-követhetővé tesszik). A történetíró-tudós-tanár nemcsak a megyei, járási forrásokból vetíti elénk, kik, hogyan vándoroltak Endrődől Amerikába (ez "unikum", s fontos forrás az Amerikába kivándorolt magyarok bővebben meghatározható összképéhez, mennyiségéhez is), hanem a századforduló előtt, de különösen a századforduló

nyomán kibontakozó magyarországi Amerikába vándorlásáról is átfogó ismereteket közöl, az amerikai kivándorlók történetét legjobban, leghitelesebb kutatók munkáinak felhasználása nyomán. Sokak közül is kiemelkedik e tárgyban Dr. Puskás Julianna: Kivándorló magyarok az Egyesült Államokba Bp. 1982. műve nyomán. Ő sem mellőzi az u.n. oral. history, vagyis a visszaemlékezők vallomásait. Ez az egész "Füzetek" sorozat lényege: megszólítani, s vallomásait rögzíteni: nyomdászat révén az utókorra örökíteni...

Amikor e füzet-sorozat legújabb teljesítménye előtt hódoló áldattal köszönetét fejezi ki a recenzens az alkotóknak, nem kerülheti meg, hogy köszönetét fejezze ki a nyomdának is (Kner Nyomda), amely csodálatosan szép, méltó köntösben segítette megjelenni múltunk ez újabb szegmensének üzenetét.

M. Kondor Viktória.

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK

„Nem múltak el ők, kik szívünkben élnek:
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek.
Ők itt maradnak bennünk csendesen még.
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”

(Juhász Gyula)

Az olvasók tájékoztatására közöljük, hogy csak azokról az elhunytakról adhatunk híradást, akiknek hozzátartozói a közzétételhez hozzájárulnak.

BELA IMRE, aki lakott Fő út 38/1 sz. alatt, január 7-én 77 éves korában rövid szenvedés után visszaadta lelkét Teremtőjének. Temetése január 14-én volt. Gyászolják: felesége, gyermeke és családjuk, testvérei és családjuk, rokonai, ismerősei, munkatársai.

Özv. BUKVA ISTVÁNNÉ SZOSZNYÁK JUSZTINA, a Damjanich u. 5-ben lakott, január 22-én, 77 éves korában váratlanul elköltözött az Örökkévalóságba. Temetése január 27-én volt. Gyászolják:

gyermeke és családjuk, rokonai és ismerősei.

Özv. DINYA MIKLÓSNÉ HANYECZ MÁRIA, aki a Fő út 98. sz. alatt élt, m. év december 31-én rövid szenvedés után 86 éves korában elköltözött az élők sorából. Temetése január 6-án volt. Gyászolják gyermekei, unokái és családjuk és a rokonság.

FARKAS IMRE, Öregszőlőben az Iskola u. 53. sz. alatt élt, amikor 89 éves korában hosszú szenvedés után, január 20-án, visszaadta lelkét Teremtőjének. Temetése január 25-én volt. Gyászolják: felesége, négy gyermeke és családjuk, rokonai és ismerősei.

FARKAS JÓZSEF, aki a Pósa L. u. 16/1 benn élt hosszú szenvedés után, január 22-én 46 éves korában elhunyt. Temetésére január 26-án került sor. Gyászolják: felesége, két gyermeke, rokonai és ismerősei.

GÁCSI VENCEL, aki Vörösmarty út 39/1. sz. alatt lakott, múlt év december 28-án 59 éves korában, tragikus hirtelenséggel távozott az élők sorából. Temetése január 2-án volt. Gyászolják: felesége, gyermekei és családjuk, testvérei és rokonai.

HARNOS IMRE, aki Hódmezővásárhelyen lakott, 1999. január 23-án tragikus hirtelenséggel 68 éves korában elhunyt. Temetése Endrődön volt, január 29-én. Gyászolják: felesége, fia és családja, testvérei és családtagjai.

KALINA JÓZSEF, aki a Bethlen G. út 27-ben élt, január 11-én váratlanul, 49 éves korában visszaadta lelkét Teremtőjének. Temetésére január 20-án került sor. Gyászolják: édesanyja, testvérei és családjuk, a rokonság és az ismerősök.

RÁCZ ISTVÁN, a Kör út 40-sz. alatt élt, amikor rövid szenvedés után 82 éves korában, január 7-én elköltözött az Örökkévaló-

ságba. Temetése január 13-án volt. Gyászolják: felesége, két gyermeke és családjuk, rokonai és ismerősei.

STRANSZKI MÁTYÁS, aki az Ifjúsági Lakótelep 10/1. számú házban élt váratlanul, január 2-án 67 éves korában elköltözött az élők sorából. Temetése január 8-án volt. Gyászolják: felesége, gyermeke és családja a rokonság és az ismerősök.

STRANSZKI MÁTÉ, aki a Napkeleti u. 18. sz. alatt lakott, hosszú szenvedés után, 56 éves korában, január 6-án elhunyt. Temetésére január 11-én került sor. Gyászolják: felesége, két gyermeke és családja, rokonai és ismerősei.

Özv. SZELES IMRÉNÉ SZAKÁLOS TERÉZ, aki a Micsurin utca 37-ben élt, rövid szenvedés után, január 2-án 81 éves korában visszaadta lelkét az Úrnak. Temetése január 7-én volt. Gyászolják: gyermeke és családja, a rokonság és az ismerősök.

UGOR ISTVÁN, aki a Körösi Csoma u. 18-ban lakott, január 17-én 68 éves korában, tragikus hirtelenséggel elköltözött az élők sorából. Temetése január 20-án volt. Gyászolják: felesége, gyermekei és családjuk, a rokonság és az ismerősök.

VARANCS JÁNOSNÉ CSÁKI MÁRIA, aki a Vásártéri ltp. 27-ben lakott, január 2-án 71 éves korában hosszú szenvedés után földi életét befejezte. Temetése január 7-én volt. Gyászolják: férje, gyermeke és családjuk, a rokonság és az ismerősök.

Szerkesztőségünk osztozik az ausztriai buszbaleset családtagjainak mély fájdalmaiban.

**Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr az Ő országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!**

CIPÓTALPBÉLÉST SZONDÁTÓL

Rózsahegyi u. 11.
Telefon: (66) 284-301

GYERMEKCIPIŐ KÉSZÍTÉS

Csikós János

5502 Gyomaendrőd, Kör út 3.
(Öregszőlő, Kondorosi út)
Telefon: 06 60 485-788
Tel., Fax: 06-66-285-863

Béby-leányka-fiúmodellek 18-35-ös méretig
Bio papucs, szandál, klumpa 18-41-es méretig

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

VI. évfolyam 3. szám * Társadalmi, kulturális és hagyományörző folyóirat *

1999. március

TARTSD MEG URAM, E SZABADSÁGNAK FÁJÁT...

150 éves a Magyar Függetlenségi Nyilatkozat.

Március idusának első évfordulóján a Rákóczy-harang Debrecenben a nagytemplomba szólította Kossuthot és a képviselőket. Odakint az utcán dörögtek az ágyúk, odabent pedig a szívek Istenhez emelkedtek, ki egy napon elültette a szabadság fáját, s azután védelmezi immár egy évezrede gonosz ellenséggel szemben. Igaz, a századok vihara megtépázta a szabadságnak e fáját, de azért az ma is szent, és magyar! Idézzük ide Kossuth imáját:

“Egy világot borít már a fa lombajjal; tavaszod kinyitá a századokon át fogamzott bimbókat. Tartsd meg, Uram, e szabadságnak fáját, s engedd, hogy a kiomlott ártatlan vérért a kinszenvedett népek dúsán teremje meg gyümölcsét”

A dicsőséges tavaszi hadjárat lázba hozta a népet. Örömmünnepet ültek mindenütt. Nem a halottakat siratták, kiknek vére a szabadság keresztvize volt, de örültek, hogy végre “egy lélek, egy szív, a kar mely győzni akar”. (Petőfi)

Ilyen hangulatban ült össze április 14-én az Országgyűlés Debrecenben, hol Kossuth javaslatára 1849. április 19-én kiadták a Függetlenségi Nyilatkozatot.

Tisztelt Olvasó!

Nincs arra módunk, hogy a dicsőséges tavaszi hadjáratról, a politikai viszonyokról, a függetlenségi nyilatkozat előzményeiről írjunk, de úgy hisszük, hogy nem lesz érdemtelen, ha ma 1999. március idusán emlékezünk és emlékeztetünk.

Részletek a magyar nemzet függetlenségi nyilatkozatából: (vannak a nyilatkozatban olyan kifejezések, melyeket ma már nem használunk, pl. álladalom=állam stb.)

“Mi, a magyar álladalmat törvényesen képviselő nemzetgyűlés, midőn jelen ünnepeles nyilatkozatunk által Magyarországot elidegeníthetetlen természetes jogaiba visszahelyezve, minden hozzá tartozó részekkel és tartományokkal egyetemben, az önálló független Európai Statusok sorába igtatjuk, s a hitszegő Habsburg Lothringeni házat Isten és a világ előtt trónvesztettnek nyilatkoztatjuk”...

“Háromszáz esztendeje múlt, hogy a magyar nemzet, szabad választás által az osztrák házat, kétoldalú kötések alapján a királyi székbe emelé.

És e három század nem egyéb, mint a folytonos szenvedés három százada.

Isten ez országot a jólét és a boldogság minden elemeivel megáldotta”

“...az örökkévaló Isten igazságára, s a művelt világ ítéletére hivatkozva, és nemzetünk természetes jogaira úgy, valamint egész szenvedések alatt tetteleg bebizonyított erejére támaszkodva, azon kötelességnél fogva, mely minden nemzetet az önfenntartásra ösztönöz, ezennel az általunk törvényesen képviselt nemzet nevében kijelentjük és határozzuk, a mint következik:

1-ör. Magyarország a vele törvényesen egyesült Erdéllyel és hozzá tartozó minden részekkel, és tartományokkal egyetemben, szabad, önálló és független európai státusnak nyilvánítatik s ezen egész status területi egysége feloszthatatlannak s épsége sérthetetlennek kijelentetik.

2-or. S Habsburg Lotharingeni ház, a magyar nemzet elleni árulása, hitszegése és fegyverfogása által, nem különben azon merény által miszerint az ország területének elrablását... fegyveres erőszakkal megkísérteni, evégett idegen hatalom fegyveres erejét is a nemzet legyilkolására használni nem iszonyodott...uralkodásból ezennel a nemzet nevében örökre kizáratik, a magyar koronához tartozó minden feletti uralkodástól megfosztatik, s az ország területéről, s minden polgári jogok élvezetéből számkivettetik.

3-or. Midőn a magyar nemzet elidegeníthetetlen természetes jogainál fogva az európai státuscsaládba önálló és független szabad statusként belép, egyszersmind ki nyilatkoztatja: hogy azon népekkel melyek vele ezelőtt egy fejedelem alatt állottak, békét, jó szomszédságot alapítani, s folytatni, és minden más nemzetekkel, barátságos kötésekkel szövetkezni elhatározott akarata.

4-er. Az ország jövőendő kormányrendszerét minden részleteiben a nemzetgyűlés fogja megállapítani, addig pedig még ez a

Kossuth

fontebbi alapelvek nyomán megállapítatnék, az ország egész egyetemes kiterjedésében a nemzetgyűlés minden tagjának egy ajkú felkiáltásával s közmegegyezésével kinevezett kormányzó elnök KOSSUTH LAJOS fogja a maga mellé veendő ministerekkel úgy saját magának, mint az általa nevezendő ministereknek személyes felelősségük s számadási kötelezettségök mellett kormányozni”

“Mely határozatainknak életbe’ lépését s közhírré tételét a magyar álladalom kormányának meghagyván, azt minden e végre szükséges törvényes hatósággal ezennel felruházzuk, s a rendeletei és intézkedései iránti törvényes engedelmisségre a nemzet nevében minden honpolgárt kötelezzük.”

Kelt Debreczenben 1849. április 19-ik napján tartott nemzetgyűlésünkben

A magyar nemzet törvényesen egybegyűlt főrendei, s képviselői.

B. Perényi Zsigmond,
a felsőház másod elnöke
Almássy Pál,
a képviselőház elnöke.

Szacsy Imre,
jegyző.

Önök joga van tudni...

hogy miről tárgyalt és döntött az Önkormányzat február 25-i ülésén

Szokatlanul nagy számú érdeklődő jött el az ülésre, a kicsit későn érkezőknek már ülőhely sem jutott! Mindenki izgalommal várta az óvodák vállalkozásba adásának tárgyalását. Természetesen a szokásos rendben kezdődött az ülés, a polgármester beszámolt a két ülés közötti fontosabb eseményekről. Ebből feltétlen érdemes kiemelni, a belviz-veszélyről szóló beszámolót, amelyből megtudtuk, hogy a "Rendkívüli védelmi bizottság" ura a helyzetnek. A napokban 15 nagy teljesítményű bűvárszivattyú folyamatosan dolgozik a városunkban, a helyi tűzoltók is segítenek. Napjainkig 71 helyszínre kellett kimenni azonnali segítségre. Sajnos Hunyán a belvizveszély sokkal nagyobb. A Körös vízmagassága 660 cm, 27.-ére prognosztizálták a 3.-ad fokú készültségi helyzetet. Az ülés ideje alatt ismét ülésezett Békéscsabán a megyegyűlés elnökének összehívására a bizottság, és soronkívüli kárfelemelést kellett végezni ahhoz, hogy Domokos úr, a megyegyűlés elnöke, a szükséges intézkedéseket megtehesse az illetékesek felé.

Az endrődiek figyelmébe ajánlom, hogy rövidesen a volt Községházán ki lesz függesztve a piac elkészült terve, amit jó lenne, ha minél többen megnéznének, és véleményeznének!

Eljött az ülésre a DÉGÁZ két képviselője, a lakossági panaszok miatti bejelentésre. Megtudtuk, hogy a sok reklamációnak egy átszervezés is a forrása, minek következtében 3 megye 21 kirendeltségéből 14-et működtetnek. Az új "ügyfélszolgálati politika" értelmében 3 havonta van óra leolvasás, de havonta számláznak. Az időközi számla kalkulált értékét számítógép számolja. **Ha bárhol jelentős túlszámlázás történt, azt kérésre korrigálják!** Hangsúlyozásra került, hogy nem akarják a lakosság pénzét használni, új rendszerről van szó, aminek a bevezetése sok problémát okozott (főleg nekünk fogyasztóknak).

Az óvodák vállalkozásban történő működtetése már napok óta felkavarta a város közhangulatát. Nem kis kockázatú elgondo-

lásról van szó, hiszen 4-500 kisgyermek jár jelenleg óvodába. A polgármester már részt vett egy szülői értekezleten, ahol meggyőzték arról, hogy az eredeti elgondolását némiképpen módosítsa, így előterjesztett az eddigi 3 javaslat mellé egy negyedik változatot, és csak abban született döntés, hogy elkészül egy pontos számítással alátámasztott előterjesztés arra vonatkozóan, hogy a Vásártéri óvoda mellett a Fő úti, az Öregszőlői, és a Szabadság úti óvoda milyen kondíciókkal kerülhet vállalkozásba. A szülők, és pedagógusok és néhány képviselő is egyöntetűen az aggodalmukat és félelmüket fogalmazták meg abban a vonatkozásban, hogy nem látják a garanciát arra vonatkozóan, hogy a gyermekek szakmai fejlődése, az ellátása ne csökkenjen, valamint a szülői költségviselés se nőjön, ha vállalkozási formában működteti az önkormányzat az óvodai intézményeit. A számok tükrében születhet csak döntés, ami be tudja bizonyítani, hogy milyen költségcsökkentő intézkedéssel lehet elérni, hogy az előbb megfogalmazott feltételek mellett, a vállalkozó is jól járjon, és az Önkormányzat is megspórolhassa a tervezett 15-17 millió forintot. Az 1999 évi költségvetés főbb számai is jóváhagyásra kerültek, a végösszeg: 1,7 milliárd forint, amelyen belül a működési kiadás 1,1 milliárd, a beruházás (felhalmozás) 538,8 millió, a felújítás 55,6 millió a tartalék 44,2 millió forint. A működési kiadásokon belül az oktatásra fordítandó összeg 566,5 millió forint. A folyékony hulladék, a szippantási díj lakossági díja egyelőre 460 Ft/köbméterre, a közületi díj: 650 Ft/köbméterre, az árnyékszék, WC tisztítás 1030 Ft/köbméterre változott. Várható, hogy az újabb ártárgyalás eredménye-

egészségügy számára biztosítani! (1997 évi 49. sz. MK.C/69 céltámogatás)

Pályázni lehet, az IFJÚSÁGI ALAP, a SPORTRENDEZVÉNYI ALAP, CIVIL SZERVEZETEK támogatási alapja terhére. A határidő nagyon záros, az érdekeltek a részletek és feltételek miatt azonnal keressék a Polgármesteri Hivatalban Kőrös Györgynét, (386-122, 124 mellék) Szintén záros határidejű az **Ökotárségi pályázat**, leadási **határidő: március 10!** (lóistálló, juhakol, halász pákásztanya építésére csak együtt lehet pályázni!) Igen kedvező hitellehetőség mellett kerül korszerűsítésre a város közvilágítása! A várható költség 42,9 millió Ft, ehhez a TITÁSZ 10 % támogatást nyújt, és a hitelt kedvező futamidővel, a megtakarításból kell visszafizetni. A városépítési szabályrendeletének módosítása következtében az állattartásról szóló előírásokat nem számottevően ugyan, de némileg meg kellett megváltoztatni. Sajnálatos tény, hogy voltak idők, amikor a tanyákon élő embereket bekényszerítették a faluba (amit ma már városnak hívunk), természetesen megélhetési forrásuk maradt esetleg csak az állattartás. Sajnos nincs olyan helyzetben most a város, hogy a tiltási rendeleteihez elfogadható megoldást, pld. a városon kívüli állattelhelyezést biztosítson, ezért ez az előterjesztés a bizottsági vitákon túl 1 tartózkodással, 2 ellenszavazattal került elfogadásra.

A zárt ülésen tájékoztatást kaptak a képviselők a lakosságtól beérkező kitüntető címek odaítélésére vonatkozó ajánlásokra. Mint tudják a kedves olvasók, március 25.-én lesz az ünnepi közgyűlés, ahol is 2 díszpolgár, 4 emlékplakett, és 8 díszoklevél kitüntetést vehetnek át a Testület által arra érdemesnek tartott kiválasztottak.

Császárné Gyuricza Éva képviselő

Ha Ön segíteni akar **egyházmegyénk** gondjain, az egyházmegye alapítványának ajánlja fel személyi jövedelemadójának egyik **1%-át**.

Amikor bevallását megteszi, a plébánián, vagy a templomba kitett szórólapot tegye borítékba, és a borítékra írja rá nevét, lakcímét, saját adóazonosító jelét.

Ezt a borítékot helyezze a bevallási ív mellé.

A **TEMPLOMOKÉRT** alapítványunk segíteni akarja a templomok, plébániák, iskolák és más egyházi ingatlanok építését, felújítását, működtetését, szakemberek, szükséges energia források biztosítását.
TEMPLOMOKÉRT ALAPÍTVÁNY
adószáma: 18450668-1-06

A másik 1%-át, ha azzal is segíteni szeretne, a **0011 kódszámú Magyar Katolikus Egyház** szöveget kell az adóbevalláshoz kapott nyomtatványra írnia, és az előbbi borítékba helyezni.

TURUL CIPŐ GYOMAENDRŐD

Szabadság tér 2.

Telefon: 66/386-891

66/386-251

A TURUL CIPŐBOLT

Új helyen: Gyomaendrőd, Fő út 204

(A Gyógyszertár mellett)

Megújult választékkal, bevezető áron kínálja termékeit.

VÁRJUK KEDVES VÁSÁRLÓINKAT!

* HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK *

AJÁNDÉK A NAGYLAPOSI ÖREGEK NAPKÖZIJÉNEK

Nagyértékű ajándékkal gazdagította Nagylapos "vesztora" Gyuricza László városunkat. Amíg eddig is sok és értékes munkát végző Gyuricza úr Nagylaposon az Öregék Napközijének számú és nagyértékű könyveket adományozott. A magyar irodalom klasszikusainak (Jókai Miksa, Móricz Gárdonyi, Móra.) értékes műveit adta. Így a televízió mellett, mely eléggé idegfejtő, izgató, embertelenül durva műsor-gyönyörködtető szép történesek aktív részesei lehetnek a munkájában megfáradt lakók. Ugyanő értékes tudományos munkái sorozatát ajándékozta a Rózsashegyi Könyvtárnak.

GYOMAENDRŐD VÁROS KÉPVISELŐ-TESTÜLETE JUBILEUMI PROGRAMJA A VÁROS 10 ÉVES ÉVFORDULÓJÁRA

- III. 12. "Ki tud többet Gyomaendrőről"? Városi Könyvtárban.
 III. 15. Ünnepek Gyoma Szabadság tér
 Endrőd Hősök terén
 III. 19. Országos Szakmai Tanulmányi Verseny Bethlen Gábor Szakközépiskolában
 III. 25. Ünnepi Képviselő-testületi ülés díszpolgári és egyéb címek átadása a Polgármesteri Hivatalban
 III. 25-27. Országos diákszínjátzó Fesztivál Katona József Művelődési Központban
 III. 27-28. Nemzetközi Idénynyitó Motocross Verseny az Endrői Homokbánya területén
 IV. 1-8. "A mi városunk" címmel rajzpályázat Rózsashegyi Kálmán Általános Iskola könyvtárában
 IV. 9-15. "A mi városunk" címmel rajzpályázat a Városi Könyvtárban
 IV. 17-18. Városi Sportnap a Sportcsarnokban az 1989-ben született gyermekek az 1989-ben házasságot kötött párok az 1989-ben a 8. osztály elvégzett egykori diákoknak.
 IV. 3-V. 1. Gyomaendrődi Nemzetk. Sajt- és Tűrőfesztivál Sportcsarnok, és előtte lévő területen
 IV. 30. A kiállítás megnyitója: Dr. Torgyán József miniszter Sportcsarnokban
 Endrődi tájfellegű ételek bemutatója és kóstoló az Endrői Tájházban
 V. 1. Utcabál a Szabadság téren
 V. 1. "Helyi tradíciós vállalkozások bemutatása, pl. fások, cipészek (vásárral egybekötve) az Endrői Közösségi Házban
 V. 5. SHIRCHADASJ együttes hangversenye az Endrői Katolikus Templomban.
 V. 15. "Rózsashegyi napok" és az **Endrődick Baráti Körének Országos Találkozója** Rózsashegyi Kálmán Ált. Iskola
 V. 22. Fürdő bál a Liget-fürdőben
 VI. 19. Körös-part nyitóbüli a Szabadstrandon
 VI. 21. Fürdő bál a Liget-fürdőben
 VI. 28-VII. 5. Országis Diákszínjátzó tábor
 VII. 16-17. Országos Jetski Bajnokság Hármás-Körös
 VII. 18. Fürdő bál a Liget-fürdőben
 VII. 18. Országos Motocross Bajnokság az Endrői homokbánya területén
 VII. 24. Betyárnap a kempingben Körösmenti Néptánc Liget-fürdőben
 VII. 26-VIII. 7. VI. Gyomaendrődi Nemzetközi Művésztaбор a Bethlen Gábor Szakiskolában
 VIII. 6-8. III. Nemzetközi Volkswagen Bogártalálkozó a Körös-parton
 VIII. 7. Nagylaposi Popfarm (humor, operett, nóta) Nagylaposon
 VIII. 14. Országos kajakverseny a Körösön, a Gyomai Szadastrandon
 VIII. 19. Fürdőbál a Ligetben
 VIII. 21. II. Gyomaendrődi Nemzetközi Halászó verseny

KÖZÖSSÉGI HÁZ MÁRCIUS HAVI PROGRAMJA

- 1-én 17 órától Magyar Kereszténydemokrata Szövetség gyűlése
 5-én 9-től 13 óráig Műanyag árak vására
 6-án 17 órától Nyugdíjas Klub nőnap ünnepése
 8-án 10 órától Gyermekszínház: "Terüli, terüli asztalkám" címmel
 9-én 14 órától Kiállítás Uhrin Pál festményeiről március 25-ig.
 A kiállítást megnyitja Szonda István
 11-én 14 órától Cukorbeteg klubja. Orvosi előadás az emeleti teremben, vendég Dr. Bai Ferenc ideggyógyász
 12-én 8-tól 12-óráig Használt ruha vásár
 12-én 16 órától Tini diszkó
 13-án 9-től 11 óráig Szemvizsgálat (Okulár Optika, Szarvas)
 17-én 17 órától Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet közgyűlése
 20-án 18 órától A Gazdakör vacsorája.

Városi képviselők látogatása a Bethlen Gábor Szakképző iskolában

A Bethlen Gábor Szakképző Iskola igazgatója Gubucz József február 12-én iskolájának és a tangazdaság bemutatására hívta meg a Képviselő-testület újonnan választott tagjait. Ismertette az iskolában folyó mezőgazdasági és ipari szakképzés területeit és bemutatta a tangazdaságban folyó szakmunkát.

A testületi tagok elismeréssel adóztak az iskola magas színvonalú oktatási módszereiről és sok vonatkozásában új típusú formáiról.

VÁLLALKOZÓK BÁLJA ENDRŐDÖN

Február 13-án, a Domszögön jó hangulatú, hajnalig tartó bál volt. A rendezők - Császárné Gyuricza Éva, Dinya László, Hunya István - remélik, hogy elérték céljukat, azaz, hogy visszaállítsák Endrődön a nagy hagyományokkal rendelkező "iparosok" találkozóját. A jó hangulatról az orosházi "Hangulat" zenekar is gondoskodott. Megtisztelte jelenlétével a bált Domokos László országgyűlési képviselő és a város két alpolgármestere is. A tombola bevételekből a Hittel a Holnap Ifjúságáért Alapítvány is gazdagodott. Köszönet illeti a tombola tárgyakért: a Corvó Bioncő. A Turul, a Raichle cégek vezetőit, valamint Marsiné Giricz Erzsébet asszonyt.

Tájékoztatjuk Olvasóinkat, hogy a Képtár új belépti díjai:

- Felntteknek: 100 Ft,
- Nyugdíjasoknak 50 Ft,
- Diákoknak 20 Ft.
- Helyi diákoknak tanóra keretében történő csoportos látogatása esetén ingyenes.

Szeretettel várjuk a diákokat, és tanáraikat.

Nemzeti ünnepünkön, március 15-én hétfőn, délelőtt 9 órakor ünnepi szentmise az endrői templomban, majd a Hősök terén a Rózsashegyi Kálmán Általános Iskola műsora, koszorúzással.

Délelőtt 11-kor Gyomán, az Országzászlónál műsoros ünnepség, koszorúzás.

Szeretettel hívunk és várunk mindenkit.

AZ ESETLEGES VÁLTOZÁSOKRÓL OLAVASÓINKAT ÉRTESÍTJÜK.

In memoriam

Szülőföld: Bölcső, majd koporsó! új kenyér íze, lepergő könny sója,
Sarkcsillag a négy égtáj felől! öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Anyanyelved billyogként jelöl! Isten áldjon! Te légy végső álmunk,
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld, s ivadékainkba szebb Jövő!

Tímár Máté

Horgos Piroska

Tanítónő
(1905-1970)

Szeretett nagynéném pályakép-vázlatának megírására méltatlannak érezvén magam, sokáig halogattam azt. A tanítónőről szólni - véltem - tanítványai lennének illetékesek. Amikor most, mégis eleget kívánok tenni a feladatnak; jelezni szeretném: távol tartom a csábítást, hogy személyes, szubjektív élményeimről írjak.

Hátrahagyott "személyi dosszié"-ját lapozom fel, amelyben a hivatalos kinevezési iratok; saját kezű önéletrajzi, s felettesi munkásságáról írott jellemzései, jelentései adják a fogódzkodót a pálya rajzához.

1905. január 5-én Endrődön, szegényparaszti családban született. Édesapja Hornok László, édesanyja Farkas Viktória. Két éves korában édesapját, néhány évvel később 1914-ben édesanyját is elvesztette. Nővérével, s öccsével nem maradhatott tovább együtt. A három árvát más-más rokon vette gondozásba.

Elemi iskoláit a két leánytestvér még Endrődön végezte be; Azután Nagyváradra a Szt. Vince intézetbe kerültek, ahol polgári iskolát végeztek, és tanítónői, illetve óvónői képzőt kezdtek meg. A trianoni békeszerződés nyomán Nagyvárad Romániához kerülvén; ott nem folytathatták tanulmányai-

kat. Piroska előbb magánúton, majd Kiskunfélegyházán fejezte be tanulmányait; ott kapott tanítónői oklevelet. Tanulmányai befejezését - a tanítói oklevél megszerzését - nemcsak szívós, kitartó szorgalmának köszönhette, de annak a tette-váltódó-felismerésnek is, hogy jövője formálásában csak önmagára számíthat. A három árva 4-4 holdat örökölt. A föld értéke nem fedezte a tanulmányok befejezését. Piroska, szünidőben, de a tanulás hónapjaiban is kenyérkereső munkával tudta tanulmányai költségeit biztosítani. Nyáron - a szünidőben - mezei munkát végzett; az oktatás hónapjai alatt kötetést, horgolást, hímzést, finom kézimunkát vállalt. (Önéletrajzában írja; sokszor órák alatt is hímzett titokban, hogy a pénzért, határidőre vállalt munkával elkészüljön.)

1923-ban szerzett diplomájával azonban megkezdhette működését szülőfalujában; segédtanítónői állásban; az Öregszőlőben. Később is, - 1927-től, amikor már rendes tanítónői kinevezést kapott - a tanyavilág, a szegénynegyedek iskolái tanítójaként oktatott.

Borbély Sándor igazgató 1953. június 9-én kelt "jellemzés"-ében így ír róla: "... küzdelmes fiatalság után végzett tanítóképzőt. Egyházi tanítói teendő során ... hosszú ideig járatta velem a tanyavilágot, ahol sok egyszerű parasztgyermeknek adott segítséget jó oktatónevelői munkájával... Tanulói szeretik... Nem szűnik meg a szülőkkal való kapcsolata akkor sem, ha a gyermek nem az ő felügyelete alá tartozik... Gyermekai elsősorban a számolásban értek el eredményt... Igen jószívű. Szegényebb sorsú kartársakon, gyermekeken szívesen segít, értük áldozatot hoz..."

A tanyavilág után, később - még mindig szegénynegyedben - a gyomavégi iskolában tanít... Pontosságot, fegyelmet követelve, - amelyet saját magatartásával is sugall - vezet, neveli, oktatja tanítványait... A számolás alapos ismeretének kitűnő el-sajátítása mellett, a következő években igazgatója már kiemeli: a helyesírás és szép beszéd kialakításában és a logikus gondolkodásra nevelésben" elért kimagasló eredményeit. Az igazságot látja... Minden erejével **azon fáradozik, hogy keze alól kikerülő ifjúság hazáját szerető és azért áldozatokat hozó generációvá váljék.**" (B. S. jellemzése Horgos Piroska tanítónő munkájáról 1954. jún. 9.)

Az igazgatói jellemzésekből és Horgos Piroska önéletrajzából is megtudhatjuk, hogy nemcsak a tanítványok, a szülők is szerették... Sok szülő hívta kereszt anyjául újszülöttjeihez. S ő boldogan vállalta keresztlányait; arany fülbevalókat ajándékozva az újszülötteknek.

Saját gyermeke nem volt, mert nem ment férjhez, de neveltjei számosak. Tanítványai? a rokon-gyermekei köréből. Példás, igaz tanító volt.

ÉVFORDULÓK NAPTÁRA

Március 2. 1817. Nagyszalonta. **ARANY JÁNOS** (†1882. október 22. Budapest) Költő, műfordító, szerkesztő. Már fiatalon elmélyedt a vallásos és klasszikus világi irodalomban. Petőfivel jó barátságot kötött. "TOLDI" elbeszélő költeményével hívja fel magára a figyelmet. balladái közül a legismertebbek: V. László, Szondi két apródja, Mátyás anyja, A walesi bárdok, Rákócziné, Pázmán lovag, Bor, vitéz, Tetemre hívás, Vörös rébék, Tengeri hántás, további híresebb költeményei: Ágnes asszony, Szöke Panni, A rab gólya.

Március 2. 1900. Kecskemét. **VÁSÁRHELYI ZOLTÁN** (†1977. január 27. Budapest) Zeneszerző, Kóruskarnagy. 1924-26 között Észtországban, Norvégiában élt, mint hegedűművész, hangversenymester. 1926-42 között a kecskeméti zeneiskola hegedű és énektanára volt. Az iskola énekkarával elsőnek mutatta be Magyarországon Shütz Máté Passió-ját, Karácsonyi oratóriumát. A Kecskeméti Dalárda tanításában mutatja be: Kodály: Jézus és a kufárok c. művét. Később művészeti vezetője lett a Rádió Énekkarának. 1942-től a Zeneművészeti Főiskola tanára volt.

Március 8. 1814. Nagyvárad. **SZIGLIGETI EDE** (†1878. január 19. Budapest) Drámaíró, szakíró, fordító. Drámáival majd négy évtizeden át a magyar színház meghatározó szerzője volt. Kiváló színpadismerettel és rutinnal dolgozott. A vígjáték-hagyományt a francia virtuozitással társította. Ismertebb vígjátékai: Liliomfi, Rózsa, További darabjai: Szökött katona, A csikós, II. Rákóczi F. fogsága.

Március 8. **NŐK NAPJA**
Március 9. 1804. Hódmezővásárhely. **SZERDAHELYI JÓZSEF** (†1851. február 18. Pest) Énekes, színész, zeneszerző. Kezdetben a kolozsvári színtársulatnak volt a tagja, majd 1928-tól Kassán. 1937-ben a Nemzeti Színházhoz szerződött énekesi, színészi, muzsikusi és zeneszerzői minőségben. Az opera színpadán kellemes bariton hangjával nagy népszerűsége tett szert. Pl. Sevillai borbély, Szerelmi bájital stb. operákban. Kísérő zenét írt: Tündér Ilona, Ludas Matyi, Nagyidai cigányok, A szökött katona, A csikós c. játékokhoz.

Március 13. 1899. Telki. **KODOLÁNYI JÁNOS** (†1969. augusztus 10. Budapest) Író. Pályáját lírikusként kezdte. Korábbi elbeszélései az ormánsági népélet színeit, az itt élő emberek társadalmi nyomorúságát mutatja be. Elbeszéléseinek témavilágát színpadi művekben is feldolgozta. Pl. Földindulás, Végrendelet. Történelmi regényei: Boldog Margit, A vas fiai, Juliánus barát.

Március 15. **NEMZETI ÜNNEPÜNK - A MAGYAR SAJTÓ NAPJA.**
Március 15. 1883. Újlak. **EGRY JÓZSEF** (†1951. június 19. Badacsonytomaj) Festő. A Balaton festője és szerelmese. A főiskolán Vidovszky Béla évfolyamtársa volt.

Március 19. 1887. Budapest. **KABOS GYULA** (†1941. október 6. New York) Színész, emlékirat író. Pályáját Szabadkán kezdte, majd Nagyvárad következett. 1913-tól a fővárosi Király Színházban szerepelt. A korai magyar filmgyártás jellegzetes alakja. Kabarétréfákban, táncos-komikus szerepekben, de drámai szerepekben is fellépett. A korabeli kis ember jellegzetes figuráit állította színpadra és a filmvászonra.

Március 20. 1887. Érsekújvár. **KASSÁK LAJOS** (†1967. július 22. Budapest) Költő, író, szerkesztő, festő. Hatalmas mű-

vet hagyott maga után. Számos műfajban alkotott maradandót. A kor polihisztorja: író, költő, teoretikus, kritikus, szerkesztő, festő és tipográfus.

Március 21. 1880. Budapest. **GÁCH ISTVÁN** (1962. február 19. Budapest) Szobrász. Az Iparművészeti Főiskola elvégzése után Zala György műtermében dolgozott. Nagy hatással volt rá a Mester. Az I. világháborúban fogságba esett. Taskentben raboskodott. Hazatérése után a háború borzalmaiktól absztrakt alkotásokkal fejezte ki, majd visszatért a figurális kompozícióhoz. 1943-ban Szeged városának elkészítette a "Hármas huszár" emlékművét. A gyomai származású Pásztor János szobrászról portrét készített.

Március 22. **A VÍZ VILÁGNAPJA**

Március 23. **METEOROLÓGIAI VILÁGNAP**

Március 24. **A TBC ELLENI KÜZDELEM VILÁGNAPJA**

Március 25. 1881. Nagyszentmiklós. **BARTÓK BÉLA** (†1945. szeptember 26. New York) Zeneszerző, a XX. század nagy magyar zenei géniusza. Már 1906-ban Vésztőn fonográfjával népdalokat gyűjtött. Járt az országot, gyűjtött szlovák, román népzene is. Népi hangú darabjai: Csik megyei népdalok, Este a székelyeknél. További munkái közül legismertebbek: A fából faragott királyfi, A kékszakkalú herceg vára, A csodálatos mandarin, Mikrokozmosz, Cantata profana, kórus művek és számtalan hegedűre, zongorára, és más hangszerekre írott darabjai.

Március 27. **SZÍNHÁZI VILÁGNAP**

Március 27. 1891. Nagyszalonta. **ZILAHY LAJOS** (†1974. december 1. Újvidék) Író, költő és szerkesztő) Irodalmi pályafutását háborúellenes verseivel és könnyed hangvételű színdarabokkal kezdte. (Halálos tavasz) A két világháború között műveinek alapélménye a háború okozta társadalmi, erkölcsi változás. (Két fogoly, Szibéria, Szökevény). Halála után hamvait hazahozták, és a Farkasréti temetőben helyezték örök nyugalomra.

Március 27. 1861. Brassó. **KOSZTA JÓZSEF** (†1949. július 29. Budapest) Festő. A vásárhelyi művésztelep egyik alapítója, az alföldi tanyák, tájak, parasztemberek festője. Körülötte az alföldi festészetnek valóságos iskolája alakult ki Vásárhelyen és szentesi tanyáján. Barátja volt Pásztor Jánosnak. Nevét a szentesi múzeum őrzi.

Március 29. 1885. Szabadka. **KOSZTOLÁNYI DEZSŐ** (†1936. november 3. Budapest) Író, költő, műfordító, újságíró. Regényei és elbeszélései a magyar próza egyik csúcspontját jelentették (Pacsirta, Aranysárkány, Édes Anna). 1954-ben jelentek meg válogatott novellái. Költészetében "A szegény kisgyermek panasza" c. kötetben megjelent verseivel aratott nagy sikert.

Március 29. 1892. Csehímszent. **MINDSZENTY JÓZSEF** (†1975. május 6. Bécs) Újratemetése 1991. május 4-én volt Esztergomban. Katolikus egyházi író. Magyarország hercegprímása. 1949-ben koncepcióssá perben elítélték. 1956. október 30-án szabadították ki fogságából. November 4-én az amerikai követségen kapott menedékjogot. 1971-ben hagyhatta el hazánkat, 1975-ben Mariazzellben temették el. Attól kezdve a templom a magyarok zarándokhelye lett. Boldoggá avatása folyamatban van.

Március 31. 1900. Miskolc **SZABÓ LŐRINC** (†1957. október 3-án Budapest) Költő műfordító. Munkás családban szerzett élményei nyomán (apja mozdonyvezető volt) versei szociális érzékenységről tanúskodnak, de ugyanakkor a megszerzhető javak, élvezetek követelése is megjelenik, mely sokszor az előbbtől nehezen választható külön.

Katolikus oldal

MÁRCIUSI MISEREND

Endrőd

Vasárnapokon: 8-kor, és este 6-kor, hétköznap reggel fél 8-kor. Nagybőjtben keresztút, péntekenként este 6-kor. Szent Gellért Iskola kápolnája: Minden hónap 2. és 4. Vasárnapján fél 12-kor. (március 14., és 28.)

Nagybőjti lelkigyakorlat: március 29-30-31-én, (nagyhét-főn, nagykedden, nagyszerdán) 18 óraker. Vezeti: Kovács József gyulai plébános. A lelkigyakorlat alatt kiszolgáltjuk a betegek szentségét is. Végezzük el húsvéti gyónásunkat.

Hunva

Vasárnapokon: délelőtt 10-kor. Hétköznapokon: kedden, csütörtökön és szombaton este 5-kor, valamint elsőpéntekenként is, este 5-kor. A szombat esti mise előesti mise, így érvényes vasárnapra. Nagybőjtben keresztút, péntekenként este fél 5-kor.

Nagybőjti lelkigyakorlat: március 29-30-31-én, (nagyhét-főn, nagykedden, nagyszerdán) 16 óraker. Vezeti: Kovács József gyulai plébános. A lelkigyakorlat alatt kiszolgáltjuk a betegek szentségét is. Végezzük el húsvéti gyónásunkat.

Gyoma

Vasárnapokon 10-kor, hétköznapokon 15 óraker. Kedden reggel 8-kor. Nagybőjtben keresztút, péntekenként délután 3-kor, utána mise.

Nagybőjti lelkigyakorlat: március 26-27, (péntek, szombat) és 29. (hétfő), este 17 óra. Vezeti: Vargyas Emil endrődi káplán.

MÁRCIUS HÓNAP ÜNNEPEI

7. Vasárnap:	NAGYBŐJT 3. VASÁRNAPJA
14. Vasárnap:	NAGYBŐJT 4. VASÁRNAPJA
19. Péntek:	Szent József
21. VASÁRNAP:	NAGYBŐJT 5. VASÁRNAPJA
25. Csütörtök:	Gyümölcsoltó Boldogasszony
28. VASÁRNAP:	VIRÁGVASÁRNAP

Jézust eltemetik

Jézust eltemetik. Most már előmerészkednek a férfiak is. A ravatáról, a Szűzanya öléből óvatosan, csendben leveszik Jézus véres, fáradt testét, megmossák, belakarják, és sírba teszik. Van minden, ami Jézus temetéséhez kell: nagy kő, örök, pecsét. Most már nem kell félni, hogy fellázija a népet. Most már nem fognak utána menni. Most már nem fog csodákat lenni, halottakat feltámasztani. Most már nem fogja megszegyenyíteni a főpapokat és írástudókat, és nem fogja őket megleckéztetni. Vége mindennek – gondolják.

Csak vasárnap hajnal ne jöjjön, mert azt mondta, hogy harmadnapra tel fog támadni. Hálha megtörténik? Hálha igaz lesz? Minden esetre számítva van pénz is, hogy az örök elhíreszteljék: az apostolok ellopták. A pénz és a hazugság elérte célját, mert elterjedt a zsidók között, hogy Jézus testét ellopták. Ez inkább elhitték, mint azt, hogy a csodatevő Jézus, a halottakat feltámasztó Jézus maga is feltámadt.

Népünket, nemzetünket, magyarságunkat és hitünket is sokszor eltemetik már. Voltak nagy temetőink, mint a muli pusztá és a mohácsi mező. Sokszor meghúzták felettünk a lélekharangot. Lerombolták Budát, városainkat és falvainkat. Megásták sírunkat 1849-ben, 1921-ben, 1956-ban. Azt mondta egy "nagy" ember: a magyar egyház felszámolása csak vagyonkérdés. Aki mondta, már rég por és hamu, sírfülkéje belőve és bemocskolva, az Egyház pedig fellámadt, és folytatja működését ott, ahol abbahagyta. Volt úgy, hogy elnémították a török fölötti diadall hirdető déli harangszót, és most ismét szól. Volt, amikor el kellett dugni Máriát, és nemzeti színű zászlóinkat és most ismét lengeli azokat a szél, volt, amikor menekülni kellett saját hazájából Szent István jobbánál és a Szent Koronának, most ismét itthon vannak és örökökre feleltünk. Halárainkon kívül élő testvéreinket is szeretnék örökre eltemetni, rájuk hengerítve a feledés kövét, de hisszük és reméljük, hogy a sírásók már rég por és hamu lesznek, de megkínzott és halálra ítélt testvéreinknek megszólalnak majd a húsvéti harangok.

Hiszek egy Istenben – Hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök Igazságban,
Hiszek Magyarországot és a magyar Egyház
Lelki feltámasztásában. Amen.

Süle András

Az új endrődi egyházközségi képviselőtestület tárgyal arról is, hogy 5 év múlva lesz 200 éves a templomunk, és hogy ezt az évfordulót méltó módon kellene megünnepelni. Az évfordulóra - amennyiben a hívek akarják és támogatják - a templom belsejét teljesen fel kellene újítani és kifestetni.

A Szent Gellért Iskolát is hamarosan bővítjük, új tornatermet szeretnénk építeni.

A GYOMAI TEMPLOMRÓL

Nem hivalkodva, de mégis öntudatosan gondolkodunk városunkra, városunk egyik részére, Gyomára.

Az 1300-as évek elején már lakott hely, az első írásos emlék 1332-ben van róla.

A török idők alatt teljesen elpusztult, de a török idők után ismét fejlődésnek indult.

A Hármaskörös koszorúzza a várost, a fővasútvonal pedig beköti az ország forgalmába. Az ideérkezőket három templom is üdvözli.

E három templom közül az egyik a katolikus templom. Nem nagy, de művészi szép. A kriptájában nyugszanak, kiknek köszönhetjük ezt a műemléki templomot: Wodiáner Albert és neje Aczél Zsófia. A templom 1878-ban lett befejezve. Tehát 120 éves a templomunk.

Ez idő alatt a templom mindenkor papjai és hívei törődtek a templommal. Most a múlt nyáron is 150.000,- Ft költséggel kellett tetőzetét kijavítani.

Épp e tetőjavítás alkalmából állapították meg az építészternök és a tetőjavító mesterek, hogy a torony gerendázata és az egyik tetőgerenda veszélyes állapotban van: mintegy 50%-a el van korhadva, a torony rézlemezei is likacsosak, sőt egy nagyobb lyuk is van rajta, lehet, hogy háborús károsodás.

Nagy hiánya lenne városunknak, ha e szép, művészies templom tornya hiányozna a városunkból.

Ezért a gyomai Rk. Plébánia Egyházközsége elhatározta e torony renoválását.

A németországi Kirche in Not szervezete 636.000 Ft-tal segít bennünket. A városunk is, sok anyagi gondja mellett 250.000 Ft-ot juttat e célra. Az egyházközségünknek is van 812 ezer forint megtakarított pénze. De ez még mindig kevés.

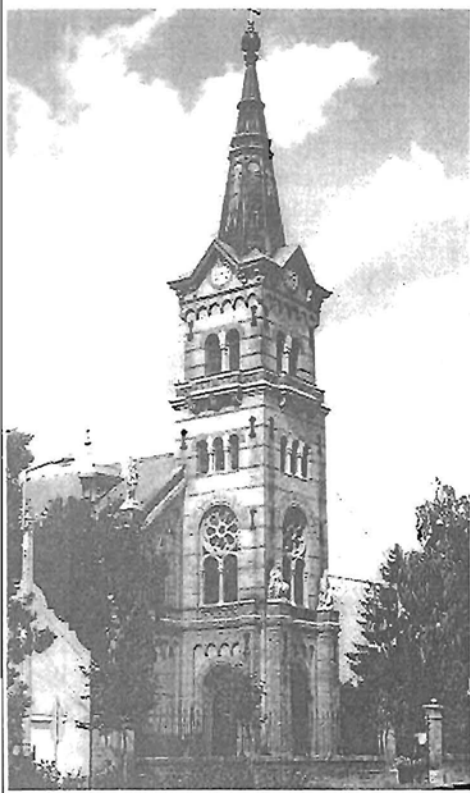
Ezért tisztelettel és szeretettel kérem a városunk lakosságát, hogy legyen az egyházközség segítségére e torony rendbehozatalában, hogy mintegy jóra figyelmeztető felkiáltójel legyen jelen továbbra is a városunkban.

Adományukat, melyekért előre is köszönet mondunk, a gyomai Rk. Plébánián adhatják le, Mátyás kir. út 1. szám alatt, nyugta ellenében.

Adományaik adhatók a Templomokért Alapítványra, és akkor ezt az összeget az APEH figyelembe veszi a jövő évi, a 2000. évi személyi jövedelemadó elszámolásánál.

Éljen, fejlődjék és virágozzék továbbra is városunk és ebben e kedves, művészies templomunk is.

Mag Lajos
gyomai plébános

ADATOK A GYOMAI REFORMÁTUS TEMPLOM ÉPÍTÉSÉNEK TÖRTÉNETÉHEZ II. RÉSZ. (ELŐZMÉNYEK)

Eddigi ismereteink lapján feltételezhető, hogy a középkori, de a 18. század elejére elpusztult templom, amelyet a hitújítástól kezdve a reformátusok használtak és az után különálló fatornyossal épült templomok, a következőkben leírt szűkebb területen álltak. Helység Háza (a mostani tornacsarnok ligeti lejáró felőli végében állott) a mostani Városháza helyén állott orvosi-, patikus-, jegyzői-, lelkészi lak., - Holler szálloda-étterem, (volt) orvosi rendelő, presszó, mozi, református egyházi épületek, volt központi református fiúiskola által határolt terület.

A városház építéskor a régi Helység Háza lebontották s a lelkészlak helyét telekcserékkel áttették a mostani Kossuth Lajos utcai sarki telekre. A jelenlegi országzászló felőli oldalán templomunknak volt egyházi épülete, melyet 1820-ban bontottak le. A főtéren (országzászló, és Holler előtti térség) a 19. század közepéig vásártér, majd piactér volt kúttal (később ártézi kúttal).

Az 1733-ban készült jegyzék, melyet Békés vármegyei elpusztult templomokról készítettek, Gyománál a következőket rögzítette: "Ezelőtt harminc évvel épen állott az a templom, amelyet most a szükséges karbantartási munka elhanyagolása miatt az idő vasfoga teljesen elpusztított. Valószínűleg a katolikusoké volt." Ebből a jelentésből nem tűnik ki, hogy voltak-e még felmenő falai az elpusztult templomnak. Mégiscsak lehetnek falmaradványai, mert "katolikus" voltára, csak ebből lehetett következtetni. Az más kérdés, hogy egyazon közösség használta istentiszteleti célra a templomot. Előbb római, majd a hitújítás után helvét református hiten lévő lakosok. Mellette, vagy közelében épülhetett egy ideiglenes "nád-sövény" templom, s 1729-ben vályogtemplom (erre engedélyt is kértek a vármegyétől). Minden bizonnyal beépítették falaiba (engedély nélkül) a lebontott középkori templom tégláit, meg az egei "elpusztult" templom tégláit is. (Ege falu is ugyanolyan sorsra jutott 1700-1711 között, mint Gyoma, csak Ege határát az új földesúr Harruckern nem engedte megülni, Gyomát nagyobbította vele.) A póhalmi templomot meg a túriak hordták el a túri templomba.

1738-42 között fatornyot épített a vályogtemplom mellé az ügyes kezű Zágonyi Márton prédikátor. A többi megyebeli falu iratanyagában is találtam olyan adatokat,

hogy templomaik mellé különálló fatornyot építettek. Ezek nyilvánvalóan olyanok lehetnek, mint amelyeket még ma is láthatunk Erdélyország református templomai mellett. Legközelebb látható ilyen fatorny a szeghalmi római katolikus templom mellett.

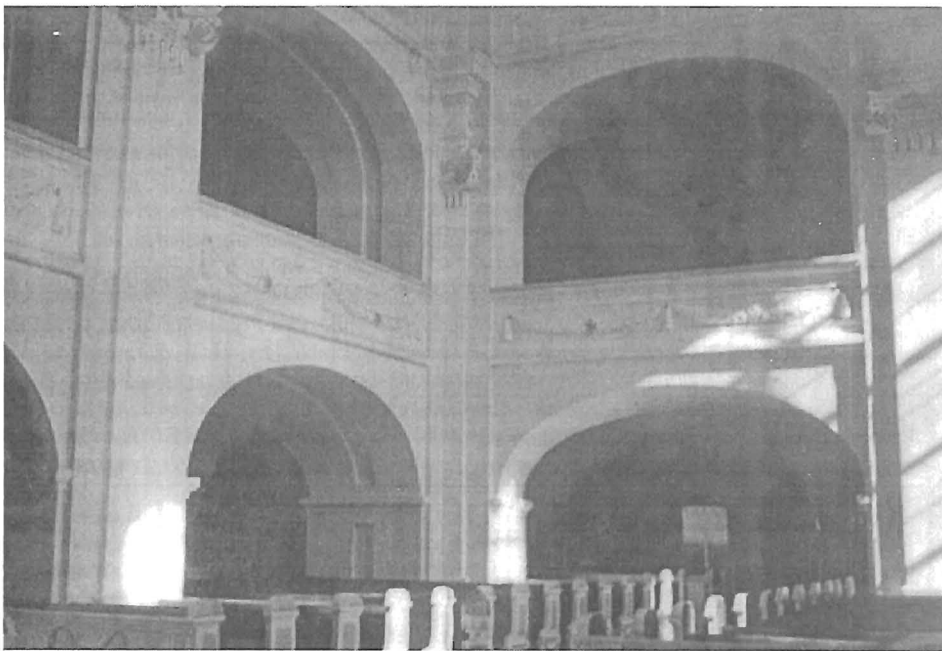
Egy 1753 évi adat arról szól, hogy a gyomaiak kérelmezték a vármegyétől "romladosban" lévő templomuk fából és sárból való megépítését előlbeni nagyságban. Mi történhetett az 1729-ben engedélyezett és megépített vályogtemplommal (a latin okirat pontos fordítása: égetetlen téglá)? Kiemelések a kérelmező okirat szövegéből: "Tekintetes Nemes Vármegyének tellyes autoritásában vagyon azt megengedni, hogy azon Oratóriumot (= Imaház), fából és sárból megépíthessük annyi quantitással, mint volt eddig, s már magunk is nagyobbra nem szándékozunk, hanem minden régi folyógerendákat, és a Templomnak egész S'indelyezett tetejét intacte meghagyván, csak falakat akarunk újjakat építeni alája, és másként is fából és sárból épült falak más anyagból nem gondoltatnak, ... bizonyos faszlopok nem tartották vóna, régen eldült vóna." Ezt az imaházat 1760-ban megépítették mint azt a vármegye vizsgáló bizottság konstatálta is. Itt annyit kell megjegyezni,

hogy ezidőtájt a protestánsok keserves s nehezen szenvedhető üldözés alatt álltak. Templomaikat elvették, új templomot nem építhettek. Hosszas engedélyezési tortúra után csak "imaházat" (torony és utcára néző ajtó nélküli) építhettek. Itt most az ellenreformáció bonyolult s eseményeibe, történéseibe nem merülök bele.

1766-ban az 1760-ban épült templomuk mellé portikus (= előcsarnok) építésének engedélyezését kérték a gyomaiak a "Nemes Vármegyétől"; "...a mi Helységünkben le telepedett Nép is annyira megszapordott, hogy régiben, alávaló materiából való kicsiny, és szoros Oratóriumocskánkban, fele sem fér bé a Népek... Kivül az Oratórium körül csoportozva, hideget, meleget, esőbe, hóba, fergegbe, a Levegő Égnek minden kegyetlenségét szenvedni kéntelenítettik... emlegett Oratóriumonk régi hagyott helyin még egy ajtót csináltatni, és az előtt csak nyers vályogból készetendő porticust, vagyis Szeginyek Házaát építtetni megengedni méltóztassanak."

1744-ben szintén bővítésre kérnek engedélyt a gyomaiak. Ekkor úgy írják le, hogy templomuk égetetlen téglából áll fent régi időkül fogva.

Cs. Szabó István

*Madri Zol cipőkészítő-
fogtechnikai és kereskedelmi
Kft*

Telephely: 5502 Gyomaendrőd, Fő út 45.
Telefon: (66) 386-578

Corvo Bianco Schuh Bt.
Cipőipari Bt.

Corvo bianco

5502 Gyomaendrőd, Fő út 14.

☎/Fax (66) 386-896

☎(30) 9457-148

Női, Leányka-, és Fiú- cipőgyártás

LÁSSA MEG A SZÉLES VILÁG, LÁSSA MEG A KÉKLŐ ÉG!

A ma élő fiatal emberek közül legöbbsen úgy tudják, hogy a Levente egyszerűen egy fiúnév, egy férfinév. Nem is sokan viselik, de előfordul, főleg Erdélyben.

Az, hogy ez egy mozgalomnak, szervezettel a nevével jelentette, - mely a húszas évektől a negyvenes évek elejéig tartott - ma holnap ebben az országban már csak az idős emberek tudják, akik még emlékeznek rá.

A levente mozgalmal a trianoni békeszerződés megszorító intézkedései kényszerítették ki, amelyben a fiatalok hadserőn kívüli katonai előképzésben részesültek.

Elmondom hát, ott, ahol én nevelkedtem, az én falumban hogy volt, mert egy kis visszatekintés, ha nem is Ádámig-Évigig, de a régebbi iskolarendszerig:

Az általános (elemi) iskola 6 osztályos volt és utána 3 év ún. "ismétlő". Itt a lányok háztartási ismereteket sajátítottak el, és a jövőendő anyaszeret is szóba került, szakelőadók közreműködésével.

A fiúk szintén jártak "ismétlő"-be, ahol a gazdálkodás, állattenyésztés ismereteit sajátították el, életkoruknak megfelelően. Hetenként egyszer volt foglalkozás.

A szegényebb sorsú, de munkaszerető és tisztelő szülők hasonló gondolkodású gyerekeiket, a lányokat pesztrának, a fiúkat jómódú emberekhez kispásztornak "szegődítették" szaladjide-szaladjoda szerepre. Kerestek valamicske pénzt, nem csavarogtak. (Lopásról még csak hírt sem hallottuk.)

Ismétlő után lépett be a levente-élet, de csak a fiúknak. Az is egyszer volt, hetenként. Ha a fiú alkalmazásban állt, "gazdája" a foglalkozásra köteles volt elengedni. Aki tovább tanult, a helyi leventébe nem járt.

A legénykének számító kamaszok a Leventeotthon tagjai lettek, ahol szóbeli oktatás, és némi katonai előképzés folyt.

A községek távolabbi részein is volt levente szervezet, délutánoként, a tanyai iskolákban. A leventéknek újságuk is volt, amiben versek, novellák, vidáni történetek voltak. Főleg a község központjában a Leventeotthon állandóan nyitva volt. Biliárd, sakk, kuglópálya várta azokat, akik esetleg napközben betérhettek, nem álltak munkába.

Az élet inkább este kezdődött. A leventeoktatók komolyabb, fiatalabb értelmes, katonaviselt férfiak voltak, de "főnökük" mindig diplomás ember, főleg pedagógus. A legtöbb községbe bekerült az oktatók közé egy-egy zenét kedvelő és hozzáértő, legöbbször pedagógus. Az Otthonban mindeh fiatal fiú otthonra lelt, fel-

ügyelet mellett, de szabadon szórakozhatott, vagy akit az oktató arra alkalmasnak talált, zenével is foglalkozhatott. Lassan magalakultak a levente zenekarok. Főleg fúvósokból, de más hangszereken is folyt képzés (cimbalom). A fúvósok hangszereiket hazavihették gyakorlásra.

A tavasz beálltával aztán a leventék térzenéjében - főleg vasárnap délutánokon - gyönyörködhetett a falu népe. Ünnepeken ők emelték azok színvonalát. A zenekar tagjai egyenruhát viseltek, de leventesapkája minden leventének volt. Néha a zenekar az utcákon menetelve is szórakoztatta a lakosságot (pl. templomi búcsúkor).

Jelszavuk: "A múlt sугall szent őserőt, építsünk rajta szebb jövőt!" Hivatalos köszöntésük is ebből alakult ki: "Szebb jövőt!" - fogadása: "Adjon Isten!"

Így hangzott indulójuk:

Szép levente, talpra, sorba! Itt van már a telt ideje

Az ősi virtus, a régi szent juss el nem vész;

Levente karja, munkára harcra mindig kész!

Lássa meg a széles világ, lássa meg a kéklő ég

Virul e honban, turáni sorban tajtánk még?

Égén a honnak a hajnal pirkad, munkánk vár.

A bérc, a róna, a völgy, a pusztá hangos már!

Háromszínű szent lobogónk fújja szél, fel-fel hát!

Előre, rajta, hadd dűljön porba minden gát!

Nincsen dicsőbb drága magyar hazánknál.

Nincs az egész földkereken sehol sem,

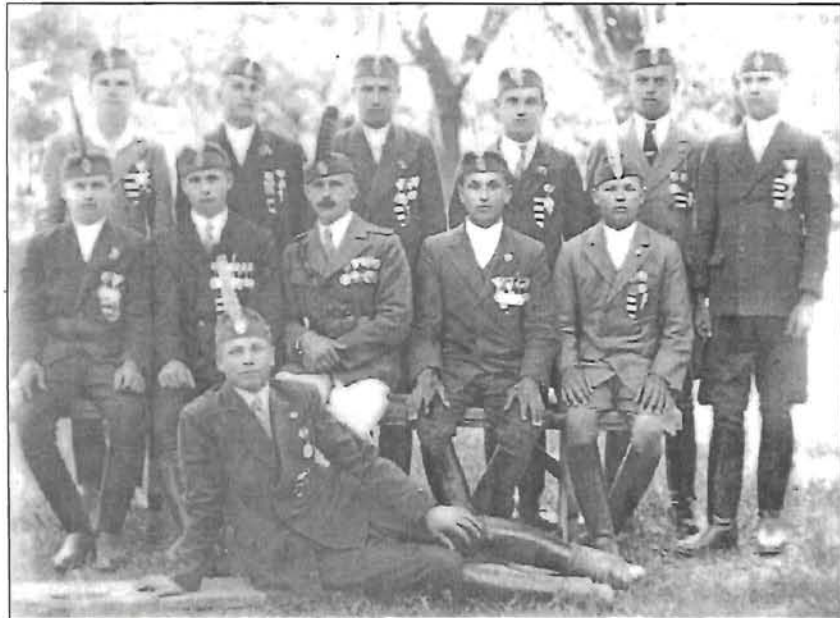
Áldja meg az égben lakó nagy Isten!

Sok szép induló hangzott el a térzenéken, de ennek gyönyörű dallamánál szebb egy sem. Templomba is kűrészóra menetelt a levente ifjúság, ahol példásan viselkedtek. (Szertartásnál, mint egy test, térdelt az emberoszlop.)

A vasárnapok szépségét, az összetartozás örömet - még ha a mozgalom kötelező is volt - jelentette a fiatalok számára, mellyel csak a cserkészek vetekedhettek. Az én falumban cserkészmozgalom nem volt.

Körülbelül ilyen volt a levente élet. Jó volt, helyes volt? Talán a történetírás egyszer eldönti, ha egyáltalán lapjaira felkerül. Aki részt vettek benne lassan távoznak az élők sorából. Igen sokan, tőlünk messze, jeltelen sírokban nyugszanak. Sirjukon, lehet, hogy csak a vadvirágot lengeti a fújó szél, vagy talán még azt sem.

MÁRTON GÁBOR

A csejti leventék a 30-as években

NŐNAPRA, VIRÁGCSOKOR HELYETT

ERŐSZAKOLT VÁLÁS

Nézd, büszke, kemény arccal, sóhaj nélkül hagylak magadra! Homlokomon gondtalanság tükröződik. (A sátán arca lehet ilyen közönyös, sárga)

Hiszed-e, hogy ilyen válás nem volt? Nem dalolt soha az elmenő ennyire bizva. (És közben a fájdalomtól majdnem elfakadt sírva.)

Aki látott vállamat verte. Tetszett neki, hogy dalt-nevetve hagytalak el, az őszi csendben, s nem néztem betegem, merengve. a Hold fele, reményt keresve.

Pedig mikor magam maradtam, felszakadt a seb és a vér, patakzott zúgott, mint az ér a hegylejtőn le, s tajtékos volt kintől az arcom és fehér.

Ugye, Te tudtad, és ezért szántál! Mikor elmentem hazug arccal, mintha nem fájna nekem semmi, láttad, hogy vérre sebzett a válás mikor indultam, már megsajnálta.

Köszönöm, hogy nem hívtál vissza, így fehér vagy, patyolat tiszta. Ha majd fáradtan pihenni térek, lesz mindig biztató csillag, akire bízom, hittel felnézek.

1951.
MÁRTON GÁBOR

Nekünk, könyvtárosoknak az a feladatunk... Néhány szó a Rózsahegy Könyvtárról

A Képviselő-testület határozatának megfelelően 1997. október elsejével az Endrédi Könyvtár a Rózsahegy Kálmán Általános iskola és Kollégium fenntartásába került. Ettől kezdve a könyvtár nyilvános kettősfunkciójú; közművelődési és iskolai könyvtárként működik. Erről sokaknak, talán, nincs is pontos információja, hiszen a könyvtár maradt a régi, megszokott helyén. A Könyvtár neve Rózsahegy Kálmán Iskolai és Közművelődési Könyvtár, amely helyett, mi szívesebben használjuk a "Rózsahegy Könyvtár" megnevezést, s szeretnénk, ezt a nevet idővel hivatalossá tenni. A könyvtár vezetője Ladányi Gáborné, az iskola igazgatója. A könyvtárban két főállású könyvtáros dolgozik, a takarítást rész munkaidős, a könyvelést az iskola végzi.

A közművelődési feladatok ellátására a Képviselő-testület biztosítja a pénzt, ez tehát nem az iskola költségvetését terheli. A könyvtárnak az iskola valamennyi dolgozója és tanulója tagja. Az évek óta lassú ütemű taglétszám-növekedés eredményével elégedettek ugyan nem lehetünk, de a lakosság számához viszonyítva, az jónak mondható.

Nekünk, könyvtárosoknak az a feladatunk, hogy mind a közművelődési, mind az iskolai könyvtári funkciókat a könyvtárat, állományát s magunkat is megcéljuk. A könyvtár belső átszervezésével is ezt kívántuk elősegíteni. A gyerekeknek a szakirodalmi részben sorozati kiemeléseket készítettünk, nagyon szeretik kis olvasóink. A felnőtt olvasók által gyakran kölcsönzött könyveknek is sikerült elegendő és megfelelő helyet biztosítani, ezeket témacsoportos bontásban kínáljuk olvasóinknak. Az olvasóteremben biztosítani tudjuk a kényelmes folyóirat olvasást; jelenleg 43féle sajtóterméket kínálunk. Az asztaloknál elegendő hely van, akár egy osztálynyi gyerek számára is.

Az iskolával napi kapcsolatban állunk, "megszoktuk" egymást, s a kezdeti opró zökkenők után mára jó munkakapcsolat alakult ki. A könyvtár profital az iskola technikai dolgozói háttéréből, bármi probléma, javítási feladat adódik, mindenben segítségünkre vannak. Gazdája, jó gazdája van a könyvtárnak, s ez megnyugtató lehet mindenki számára, aki az átalakulástól, a változástól féltette a könyvtárat.

1998-ban is megrendeztük az "Aranyfonál" mesemondó-versenyt, "Égből pottyant mese" címmel rajzpályázatot bonyolítottunk. A könyvtár ismét helyet adott a Rózsahegy napok keretén belül megrendezésre került Endrődiek Baráti Találkozásának. A Soros Alapítványtól közel felmilió forint értékű számítógépet, szoftvercsomagot, és pénzt nyertünk. Elkészült az iskolai könyvtárra vonatkozó Szervezeti és Működési Szabályzat, melyet a tanfelügyelet, az iskola érdekképviseleti szervei elfogadtak, s a Pedagógiai Intézet szakértője igen jó véleménnyel jóváhagyott.

Jelenleg a legnagyobb problémánk a könyvtár-épület vízesedése. Ez most már a dokumentumok épségét veszélyezteti. Kívül-belül 2, 1.5 méter magasságban omlik a vakolat, a konnektorokban víz van, dohosodnak, vízesednek a könyvek. A polcok tartói kiesnek a falból, a vakolat olyan nedves, hogy nem képesek megtartani a könyvek súlyát. Ez már közvetlen baleset veszélyt is előidézett. Nem tudjuk az önkormányzatnak lesz-e lehetősége pénzt biztosítani a felújításra?

A könyvtár s hagyományos szolgálata mellett majdnem 300 videokazettával is várja az érdeklődőket. Ezek a filmek nagyrészt a világ legjelentősebb rendezőinek maradandó élményt nyújtó alkotásai, a filmművészet értékei. E-mellett számos kötelező és ajánlott olvasmány filmes adaptációját, természet s ifjúsági filmeket kínálunk.

Fénymásolást is vállalunk.

1999-ben is szeretnénk megrendezni a mesemondó-versenyt. Gyomaendrőd várossá nyilvánításának 10 éves évfordulójára alkalmából rajzpályázatot hirdetünk a Városi Kulturális Egyesülettel és a Városi Könyvtárral közösen.

Szakmai feladatként az iskolai könyvtár állományának áttekintése következik, majd minél hamarabb szeretnénk elindítani a könyvtár számítógéppel történő feldolgozását. Szeretnénk hozzájutni egy digitális telefonvonalhoz, az Internet zavartalan használatát segítené elő. Ezen kívül persze van még más ötlet és terv is, ezekről a későbbiekben szívesen beszámolok a kedves olvasóknak.

Dinyáné Bánfi Ibolya.

Kérjük mindazokat, akiknek lehetőségük van, s érdemesnek találják az endrédi könyvtárat a támogatásra, adójuk 1%-át ajánlják fel a Rózsahegyi iskola és közművelődési könyvtár javára.

Címünk: Gyomaendrőd, Blaha I. U.21. Sz. Adószámunk: 15346731-2-04.

Tisztelettel köszönjük.

Az ablak teszi a házat

MŰANYAG AJTÓK,
ABLAKOK
GYÁRTÁSA EGYEDI
MÉRETEKRE IS.

5502 Gyomaendrőd,
Fő út 81/1

Tel/Fax: 66/386-328

Bemutatkozik a

Dr. Farkas János Tanulmányi Ösztöndíj Alapítvány

A Rózsahegy Kálmán Általános Iskola és Diákotthon alapítványa 1989-ben Dr. Farkas János endrédi származású sebész főorvos kezdeményezésére jött létre. Célja a hátrányos helyzetű, jó képességű endrédi gyerekek tovább-tanulásának támogatása.

Gergely Ágnes írónő kezdeményezése alapján az általa biztosított összeg kamatát minden évben az iskola legsikeresebb tanulója kapja, s erről az iskola tanfelügyeleti hivatott dönteni.

Az alapítvány jelenlegi vagyona 648.687.-forint. Az 1% személyi jövedelemadóból befolyt összeg 1997-ben 205.184, 1998-ban 142.156 forint volt, melyet ez úton is tisztelettel megköszönünk a felajánlóknak.

Az alapítvány alapszabálya értelmében a befolyó összeg a tőkét gyarapítja. Évenként kivonható a mindenkoros tőke kamata. Kedvezményben részesülhet az az endrédi lakhellyel rendelkező tanuló, aki általános iskolai tanulmányait a Rózsahegy Kálmán Általános Iskolában, (vagy jogelődjében) végezte, középiskolában, vagy egyetemen, főiskolán tanul tovább, tanulmányi eredménye legalább 4-es (jó), s a támogatását a család anyagi helyzete indokolja. A támogatást ösztöndíj formájában felvévenként juttatjuk el a kedvezményezettnek.

1991-től 1998-ig teljesített kifizetések (támogatások) 279.000 forint.

A tanulmányi ösztöndíjat pályázat útján lehet elnyerni, melyről a kuratórium dönt. Jelenleg két egyetemi hallgatót támogat rendszeresen az alapítvány, mindketten a debreceni ELTE hallgatói.

A Gergely Ágnes által alapított díjat 1997-ben Blaskó Dénes, az országos matematikai versenyen elért 7. helyezése jutalmául kapta, 1998-ban pedig Kovásznai Nóra országos rajzpályázaton elért 1.3 helyezéseért és külön díjáért.

Az alapítvány kuratóriumának tagjai: Dr. Farkas János, Iványi László, Hornok Lajosné, Hunyad Simon Péter, Ladányi Gáborné, Márton Gábor.

Az ösztöndíjra minden év május 31-ig írásban lehet pályázni. A kuratórium 31 napon belül dönt a kedvezményezettekről.

A Pályázat címe: Dr. Farkas János Tanulmányi Ösztöndíj Alapítvány Kuratóriuma. 5502 Gyomaendrőd, Népliget út. 2.

A jövedelemadó 1%-os felajánlásokat továbbra is kérjük és várjuk.

Adószámunk: 1900062255-1-04.

Évközben bármilyen összegű támogatást szívesen veszünk, befizethető a folyószámlára: ENDRÖD ÉS VIDÉKE TAKARÉKSZÖVETKEZET 53200015-10000018. Dr. FARKAS JÁNOS TANULMÁNYI ÖSZTÖNDÍJ ALAPÍTVÁNY.

Ladányi Gáborné

MINDENT EGY HELYEN, A PIKTOR BOLTBAN!

Gyomaendrőd, Fő út 204.
(Telefon: 66/386-611)

Kaphatók:

-Festékek, lakkok, ecsetek

- szerszámok, csavarok, szegek

- ragasztók, zárak, vasalások, és linóleumok
PADLÓ BURKOLÓ LAPOK MINTA UTÁN, HOZZÁ
RAGASZTÓK, FUGÁZÓ RAZAT KIEGÉSZÍTŐ

Garancia!
Minőség!
Kedvező ár!
Gellai Cipő

GYOMAENDRÖD, Fő út 140/2. - Tel.: 06-66-283-359

HÍREK ERDÉLYBŐL

„... megmarad egy diadalmas erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarka virágzásban a népeket, akik rajta és érette munkálkodnak.“

Kós Károly, 1925.

TALLÓZÁS AZ ERDÉLYI LAPOKBAN

Bányavidéki Új Szó. Január 8.

Máramarosi származású "év embere" Amerikában! című írásában Dr. Grünwald Ernő tudományos főkutató beszámol Vodnár János életútjáról és elért sikereiről.

"Az 1998. Év Embere" (Man of the Year 1998) címmel tüntette ki dr. Vodnár János ny. egyetemi tanárt az egyesült államokbeli Életrajzkutató Intézet. Az ABI (American Biographical Institute) a "2000. Milleniumi Tiszteletbeli Érmét" és "A Nemzetközi Kultúra Tiszteletbeli Diplomáját" ugyancsak a borsabányai származású 70. évét taposó vegyészprofesszornak ítélte oda. Vodnár János tagja a Bolyai Társaságnak és alapító tagja az Erdélyi Múzeumnak.

Február 18. Magyar Szó

"A román történészeknek mi továbbra is fekete bárányok vagyunk" c. cikkében a szerző Sike Lajos többek között a következőket írja:

"... Romániában még ugyanúgy, a másokat kizáró, sőt elsöprő tanok szerint oktatják a történelmet, mint Ceausescu és Stefan Pascu akadémikus idejében. Döbbenet olvasom Demény Lajos professzor elemzését kulturális hetilapunkban, "A Hét"-ben a most (még mindig!) használatban lévő történelemkönyvekről. A hosszabb tanulmány elsősorban azzal foglalkozik, miként tükröző-

dik a magyar múlt és a magyar-román viszony a mai román történelemoktatásban. Már felvezetőben megállapítja: a történelem oktatásában, leszámítva a személyi kultuszról fakadó túlzások mellőzését, 1989 után alapvető változás nem történt. A szakemberek megalapozott bírálatával szemben a tanügy-minisztérium képviselője és több román tankönyv szerzője, Bogdan Teodorescu mondja tovább a magáét. Szerintük a tankönyvek minden igényt kielégítenek, olyannyira, hogy alternatív tankönyvekre sincs szükség! Hiába figyelmeztet Boia professzor, hogy ezekre a könyvekre a múlt századi romantikus román történelemszemléletet tükröző történelmi mítoszok ápolása a jellemző, s hogy ennek káros hatása van a köztudat alakítására. Még a nyilvánvaló ellentmondások sem zavarják a szerzőket. Jóllehet a történészek a 9-10. századra teszik a román nép kialakulását. Dumitru Almas A IV osztályos tankönyv szerzője nagyvonalúan kétezer évről értekezik. Könyvében azt írja, hogy a románok még a rómaiak idején, vagyis 271 előtt vették fel a kereszténységet, amelyet "nem akar ki", mint "Krisztus egyik apostola, Szent András terjesztette el Daciában. Világos, hogy ilyen megközelítésben a honfoglaló magyarok csak barbárok lehetnek...

Erdély múltja csaknem kizárólag a románok történetére korlátozódik. Erdély és az erdélyi vajdaság két különböző fogalma mindvégig összemosódik a tankönyvekben (kicsire nem adunk ugye?) sehol egy szó nem esik arról, hogy az utóbbi területileg az Érchegeységig terjedt. Ha a magyarok szerepéről esik szó, az csak negatív lehetett. Ők akadályozták meg az erdélyi román államiság fejlődését, a magyar nemesek kaparintották meg az őslakos román parasztok földjét - írja Demény professzor. De a románok nem hagyták magukat, a parasztfelkelésekbe is ők állnak az első helyen. Gondoljunk Anton cel Mare din satul Buda vagy Gheorghe Doja lázadásvezetőkre! 1514-ben a keresztetek Buda melletti táborában "román, magyar, német és más nemzetiségű parasztok gyűltek össze...

Nem borzolom tovább az olvasót, hisz nagyon is ismerős szövegekről van szó. A baj csak az, hogy miután két-három nemzedéket megfertőztek vele, az EU-tagságra készülő vagy inkább vágyó mai román társadalom fiataljainak fejébe is a kizárólagosságot, a magyarok utálatát, mitöbb, ellenségként való kezelését sulykolják. S úgy látszik ezen (mint annyi minden régi ideológián) egyelőre nem lehet változtatni

SPORT

Remek hajrával, minimális pontkülönbséggel a tabella második helyén végzett a Barátság SE labdarúgó csapata, az NB.III. Alföldi Csoportjában.

Rövid pihenő után - mivel az itthoni felkészülés a pálya, az öltözőviszonyok miatt lehetetlen volt - Kondoros segített. Esményi felkészülést biztosított. Igaz, költséges volt, de reméljük, megérte. A nagy erőpróbát a február 16-iki Honvéd elleni edzőmérkőzés jelentette. A profi csapat ellen Bozsik Stadionban, Bp-en játszottunk edzőmérkőzést. Igaz 3:0-as vereséggel hagytuk el a pályát, félidőben még 0:0-ra álltunk. A második félidőt nem bírták kellően, tehát az erőnlét fokozása a főfeladat.

Két játékosunkat, Karácsony Józsi és Hornok Zolit kölcsönbe adtuk Kondorosnak a megyei II. osztályba. Új játékosokkal gyarapodott a csapat: Sarkadról Veres József kapus, Csorvásról Lévai Krisztián, Gyuláról a tulajdonképpen visszatérő Kulcsár Szilárd jöttek a Barátságához. Így 19 tagból áll keretünk: Ha-

lás és Veres kapusok, Sárosi, Karsai, Böcsik, Lipták, Kulcsár, Tóth M., Molnár Tamás, Nagy István, és Zoltán, Brakszatórisz, Lévai, Janis, Cziglédsky, Varga János, Nagy Márk, Illyés és Mester Levente. Nagyon bízunk Fodor Sándor edzőben.

Egyelőre pálya és öltöző gondjaink vannak. Az utóbbi könnyebben megoldható. Sajnos a pálya állapota aggasztó. Karnyújtásnyira van a szezonkezdet Baja ellen. Rettentően fontos a sikeres indulás. Aztán a hazai drukkerek is félgyőzelmet jelenthetnek, hisz sokan szeretik a Barátságot.

A legutóbbi edzőmérkőzésen, Szentesen a nehéz pálya körülményei közepette is 3:1-re tudtunk győzni. Brakszatórisz, Janis góljaival biztos győzelmet arattunk.

Úgy érezzük, soha még ilyen közel nem voltunk a nagy álomhoz, hogy az NB.II-es csapat lehessünk városunknak az ezredforduló!

MÁRTON GÁBOR

BEMUTATKOZIK A GYOMAENDRŐDI IDŐSEKÉRT ALAPÍTVÁNY

1999. január 1-vel "Gyomaendrődi Idősekért" Alapítványt alapítottak Szurovecz Elek és leánya Pallagi Józsefné Szurovecz Éva, Szulimán Ákosné Szurovecz Eleonóra 50 ezer forinttal.

Az alapítvány célja, hogy hozzájáruljon a "Gyomaendrődi Idősekért" Otthonában elhelyezett személyek gondozásához, ápolásához, valamint a házigondozás és az otthonápolási szolgáltatás keretein belül iakásunkon gondozott idős személyek ápolásához, életkörülményeinek javításához.

Az alapítvány közhasznú.

Az alapítvány kezelője az alapítók által megbízott 5 fős kuratórium, amely döntéshozó, ügyintéző, képviseleti jogkörrel. A kuratórium tagjai: Hangya Lajosné elnök, Buza Sándorné titkár, Uhrin Zoltánné, Csaba Jánosné, Czikkely Imréné tagok. Az Alapítvány székhelye: Gyomaendrőd, Szabadság tér 1. (Polgármesteri Hivatal)

Számlaszáma: Gyomaendrőd OTP fiók. 11733120-20007645

OTP Békés Megyei Fiók- 3312 Gyomaendrőd Fő út 173-179.

Az alapítvány nevében tisztelettel kérjük polgártársainkat, a lehetőségükhöz képest a fenti számlaszámra befizetett összegekkel támogassák működését.

Hangya Lajosné elnök

FARSANGI VACSORA

Adom neked, kicsiny család
s hazám, a vér közös dalát,
(Mécs László)

Családias hangulatú összejövetel színhe-
lye volt az endródi Közösségi Ház, hol febru-
ár 6-án tartotta hagyományos farsangi
vacsoráját a Szt. Imre Egyházközség, melyre
szép számmal jöttek el Gyomárról, Hunyárról
is.

Egyházközségünk civil testületi elnöke
Ungvölgyi János, meleg szavakkal köszön-
tötte a jelenlévőket. Utalt a vacsora hagy-
ományt temető jellegére s kellemes
együttlétet, jó szórakozást kívánt mindenki-
nek.

Harnos Vince, a szegedi piaristáknál tanuló
diák - akit sokat látunk vasárnaponként minis-
trálni, felolvasni - szavalt el ismeretlen szerzőtől
egy gyönyörű verset a jó Istenről, melyet a jelen-
lévők nagy tapsal jutalmaztak.

Ezt követte Szabó Zoltánné, aki a nemré-
gen megalakult Endródi Szent Imre Plébániá-
ért Alapítványról számolt be, mint a
kuratórium elnöke. Ismertette az alapítvány
célját, az alapítókat személy szerint is meg-
említve. S elmondta, hogy a vacsora, tombola
bevétele is az alapítványt fogja gazdagítani.

Az esthez tartozó hagyomány az is, hogy a
Városunk Szerkesztő-bizottsága nevében, min-
den évben, ez alkalommal köszönti László atyát. -
akiről tudva lévő, hogy újságunk szerkesztésé-
ben nyújt nagy segítséget - Császár Ferenc a lap
főszerkesztője. Köszöntője befejezésekképpen
Mécs László "Adok, hogy adj!" c. versét mondta
el, melynek utolsó két versszakát ide idézzük:

"Adok Neked, jó Istenem,
Alfám, Ómegám, Mindenem,
gyermekhitet, alázatot,
bevallott bűnt, gyalázatot,
s szívem, mint örök hűbért
legyen tiéd! Tudod miért?

- Hogy add nekem, mint terüljlesztalt,
mely már sok lelket megvigasztalt,
melyen sok testi jóegészség
terült és lelki lakni-tessék:
add malasztod, add a Téged
jelentő örök békességet!"

Végül Pappné Éva néni énekelt kedves
nótákat, amelyeket a jelenlévők halk dúdo-
lással kísértek.

Majd a várva-várt vacsora következett
Ambrózi László és csapata keze munkája, az
elmaradhatatlan birkapörkölt. A jó ízű vacsora
közben Megyeri György és társa kellemes
muzsikával szórakoztatott. A jó ízű beszélge-
tést e sorok írója szakította meg a "Rátóti csi-
kótojás" című népmese elmondásával a
társaság nagy tetszésére.

Végül a tombola húzás következett s ki-ki
örülhetett nyereseményének. Azok pedig, akik
nem nyertek, ugyancsak boldogok voltak,
hogy szerény adományaikkal támogathatták
az alapítványt, mely végül is 42.210.-forinttal
gyarapodott. Fontos ez az összeg, mely gya-
rapítván az alapítvány vagyonát, és így lehe-
tővé válik, hogy az egyházi temetők
karbantartására idén két főt tavasztól őszi
foglalkoztathassunk.

Éjfél utánig tartott a vacsorával egybekö-
tött vidádalom.

BUKVA CSILLA

RAJZPÁLYÁZAT

A Rózsashegyi Könyvtár, a Városi Könyvtár, a
Kulturális Egyesület Gyomaendrőd városá avatásának 10
éves évfordulója alkalmából

"AZ ÉN VÁROSOM" címmel rajzpályázatot
hírdet.

Pályázni lehet: általános iskolák felső tagozatos, vala-
mint középiskolás tanulók 1/4-es, vagy A/3-as méretű
bármely technikával elkészített műveivel, amelyeket
paszpartuval fogadunk el. A pályamű témája a címhez illő
legyen.

Leadási határidő: Április 30. Leadás helye Városi
Könyvtár, Kossuth út 50. Rózsashegyi Könyvtár Blaha L. út
21. Valamint április 30-án iskolákból begyűjtött, az ott le-
adott művek.

A pályaműveket zsűrizés után mindkét könyvtárban
kiállításra kerülnek.

A szervezők

Pályázati felhívás

A Rózsashegyi Könyvtár ebben az évben is meghirdeti
az "ARANYFONÁL" városi szintű mesemondó versenyt.

Pályázni lehet: szabadon választott népmese (bár-
mely nép meséjének) könyv nélküli előadásával.

A mesemondóversenyen részt vehetnek:

Nagycsoportos óvodások

Általános iskolások

Középiskolások

akik külön-külön kategóriákban fognak versenyezni.

A jelentkezők számától függően több fordulóra lehet szá-
mitani.

A döntők tervezett időpontja: május 10-15 között.

Jelentkezni lehet az endródi könyvtárban április
16-ig (péntekig) személyesen, vagy telefonon (386-157).
Határidőn túli jelentkezéseket nem fogadunk.

Jelentkezéskor szükséges adatok: Név, lakcím, iskola
és osztály megnevezése, felkészítő pedagógus neve, a vá-
lasztott mese címe.

Minden jelentkezőt és érdeklődőt szeretettel várunk!

ORVOSI TANÁCSOK

Sok átok sújtat- nem tudod abbahagyni Miért? Nem azért mert
ta a már lassan mö- olyan jó, de mert jól vagy tőle, vagy jobban. Ha el-
göttünk maradó kezded szedni, nem szúrod magad, akkor rosszul
húszadik századot; leszel, akkor betegnek érzed magad, tehát kell egy
világháborúk, éhin- új adag, és még egy... bármi áron.

ség, járványok. Ér- Viszi a pénzt, az ezresek, tízezreket... öl-
telmetlen nek, rabolnak miatta.

pusztulások - és ami
a legszomorúbb, a
fiatal életek milliói-

nak halála.

Az utóbbi évtized legveszedelmesebb járványa:
a kábítószerzés.

A drog, a kialakuló függőség alantós módon tá-
mad. Sötétben, a diszkóban, piacokon és néha-né-
ha még az iskolák közelében is.

Csak egyszer kóstold meg, aztán még egy-
szer...s többé nincs visszaút. Ha egyszer rászoksz,

A gyógyuláshoz rendelkezésre állnak kórhá-
zak, intézetek, vallási és segítőkész alapítványok.
Meggyógyulhatsz, ha elszánt erős akarattal felke-
resed ezeket az intézeteket, intézményeket. Rádió,
televízió, a sajtó nap-mind nap hírül adja, hogy
hova fordulhatsz. De a legbiztosabb, ha megelőződ
a bajt! Meg tudod előzni? Igen! Ne kóstold meg! Ne
kezd el! Csak nyersz vele - Életet!

Dr. Frankó Károly

EGY DROGFÜGGŐHÖZ

Hidd el, hogy nem old meg
semmit a kábulat.
Urad neve: Méreg,
terajtd jól mulat.

Ejtsen ámulatba
természet varázsa.
Vedd észre, mily csodás
harmat csillogása.

Élvezi, hogy lassan
felőröl hatalma.
S na hagyod, így legyen,
nem vagy más, csak rabja

Kisvirág, pillangó,
zúgó hegyi patak,
erdőben madárdal,
mind örülni hívnak.

Törd szét bilincseid!
Akarod? Erőd az!
Lásd meg a sok szépet,
amit Földanyánk ad.

Ne lázongj! Vedd észre,
szép is ez a világ.
Türelemmel jobbitsd,
ha lelsz benne hibát.

Másokat fogadj el,
hasonlókép tesznek,
és akkor nem kell drog,
Veled a szeretet.

BUKVA CSILLA

(Csilla e versel 1997-ben a Vöröskereszt területi irodalmi
versenyén, a felnőtt kategóriában első helyezést nyert el.
Gratulálunk!)

Mária néni meséi

FELEFÜL ÉS A FURCSA VENDEG

Felefü, a kerekerdei nyulacska, éppen átfordult a másik oldalára, és jól a fülére húzta a pityangpehelypaplant, mikor hirtelen valami furcsa zajt hallott; mintha valaki fűrészelne valamit. Borzasztó, sőt kétszer borzasztó, mert a fűrészelés pont az ő ágya alól hallatszik.

Az álom egyszeriben kiszökött a szeméből, és ő maga is szeretett volna kiszökni. Nemcsak az ágyból, de még a nyusziházikóból is. Mi tagadás, sohasem járt ott, ahol a bátorságot osztogatták. A fűrészelő zaj pedig egyre erősödött. Még a foga is összeverődött a félelemtől.

Ki tudja mi történt volna, ha meg nem zörgeti az ablakot Fűrgefutó, a szomszéd nyulacska. Az úgy volt, hogy még az este megbeszélték, hogy hajnalban együtt látogatják meg az erdészház sárgarépakertjét.

Felefül megkönnyebbülten sóhajtott. Most legalább ketten vannak a nyúlházban. Úgy mégis jobb, mint egyedül. Kinézett az ablakon, és hangtalanul integetett fűrgefutónak. Közben figyelte, hogy recseg-e még az a furcsa zaj. Recsegett bizony!

A szomszéd nyuszi csodálkozva nyitotta ki a nyusziház ajtaját. Be akart lépni, hogy megkeresse, mire jó ez a titokzatos integetés? Ám odabent még hajnali homály volt, és nem láthatta, hogy pont az ajtó előtt egy jókora zsák fekszik. Pedig ott feküdt, és éppen keresztben. Fűrgefutó úgy keresztül bukfenchezett rajta, hogy a bundájával egészen tisztára söpörte a padlót. Felefülnek aznap nem is kellett

takarítania.

De ez még semmi! Mikor végre megállapodott, és fel akart tápázkodni, valaki akkora csapott a két füle

közé, hogy az eget is nagybögőnek nézete volna, ha egyáltalán tudott volna valamit nézni. De nem tudott, mert ijedtében még a szemét is becsukta, és várta, hogy most mi lesz. Nem egyéb, mint az, hogy megint nyílt az ajtó, és belépett rajta Torkoska. Ő volt a legfalánkabb nyulacska egész Kerekerdőben. Azért nevezték Torkoskának. Ő is átbukfenchezett a zsákon, őt is fülön csapta valami, és persze, most azt hiszik, hogy ő is becsukta a szemét ijedtében, és remegve várta, hogy mi lesz.

Fityiszt! Sőt nyúlfityiszt. Mert Torkoska, ha korgott a gyomra, félni is elfelejtett. A zsák amibe belebotlottak sokat ígérően tömött volt, ő pedig éhes. Nem is kérdezte, hogy szabad-e, bogozni kezdte a zsák szájára hurkolt zsinetét.

- Úgy látom, meglőztek! - makogta boldogan - lám már tele is a zsák finom sárgarépával. Szép töletek, hogy megvártatok a lakomával. Gyere Felefü, segíts kibontani!

Felefül éppen figyelmeztetni akarta Torkoskát, hogy itt most titokzatos dolgok történnek, amikor hirtelen csengeni, bongani kezdett a zsák, és valami ütni kezdett benne. Nem verekedni, csak ütni. Úgy, hogy: bimm-bamm.

- No, Torkoska ütött az utolsó órad! - sustogta Felefül.

- Ördögöt az övé! - szólalt meg valaki az ágy alatt, és a recsegés abban a pillanatban véget ért.

- Az én óram ütött, meg csörgött is, hogy ébredjek fel, mert itt a reggel. - mászott elő az ágy alól egy dagadt képű, pocakos hörcsög.

- Hát te, hogy kerültél ide? - jött meg a hangja egyszeriben Felefülnek - pont az ágyam alá kellett neked bújni?

- Nem volt máshol hely, - vonogatta a vállát a hörcsög - csoda rendetlen nyuszi pászkodni, vagy. Az egyik széken a nadrágod hever, a másikon a kabátod, te meg az ágyon. Elvégre nekem is hevernem kellett vala-

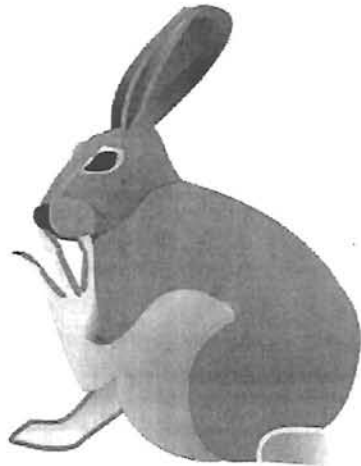
- Jó, jó, de minek verekedtél? - lépett elő nekibátorodva Fűrgefutó. - Akkorát csaptál a fülem közé, hogy még egy fejem nőtt belőle!

- Ó, az bizonyosan a szélmalom volt! - kuncogta a hörcsög. - Tudjátok, mindig akkor őrlöm a bűzamat, amikor alszom. Mert akkor akkora szuszogok,

hogy vígan forog tőle a malom kereke.

- Nemcsak szuszogsz te, hanem horkolsz is. - Duzzogott Felefü, és nagyon szégyellte magát, hogy nem jött rá előbb, hogy mi is az a fűrészelés. Fortyogti, a hörcsög, ugyanis már máskor is megszállt nála, mikor az erdőben járt. Ismerhette volna csönides szuszogását. Igaz, hogy eddig még sohasem költözött az ágy alá.

A mesét és a verseket írta: IVÁNYI MÁRIA

ROSTA ALÁ BÚJT A SZÉL

Rosta alá bújt a szél,
Mert pihenni vágyott,
Egy csöpp eső leesett,
A szél bõrig ázott.
Tüzzre tette bocskorát
Száradni egy csöppet,
Lángot vetett. Abból már
Nem lesz bocskor többet.
Szürnek szöveget keresett,
S mert sehhol sem látott,
Ökör szarván lógatta
A posztó kabátot.
Ökör vitte világgá,
Sose hozta vissza.
Azóta a balga szél
Hulló könnyét issza.
Rosta alól előjött
Fújni akart mégis,
Bánatából borús lett
A ragyogó ég is.
Nem is válik derűre,
Ha a szélnek újra lesz majd
Bocskora meg szüre.

TAVASZ KÖSZÖNTŐ

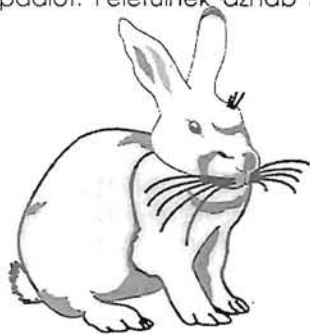
Jön a tavasz, fut a tél,
Friss meleget hoz a szél.
Bolyhos barka integet,
Harmatesőt hinteget

A hóvirág kitekint:

- Szép a világ idekint! - Szirmot bont az ibolya, Erdők, mezők mosolya.

Fürge patak, csöppnyi tó,
Napsugártól csillogó.

Itt van végre közöttünk,
Kedves Tavasz, köszöntünk!

THERM U X
ÉPÍTŐIPARI SZÖVETKEZET

☐ 5500 Gyomaendrőd,
Ipartelep út 3.
☎ T/F: 66/386-614, 386-226

Tevékenységeinket piacképes áron kínáljuk

- ☞ Magas és mélyépítési munkák generál kivitelezése - tervezése
- ☞ Transzportbeton és betonacél értékesítés, előregyártás, szerelés
- ☞ Egyedi asztalos és lakatos termékek gyártása (nyílászárók, Interspan bútorok)
- ☞ Építőipari anyagkereskedés (fenyő fűrészáru, Interspan bútorlap szigetelőlemezek, kartonplasztlemez...)
- ☞ Építőipari gépek, segédeszközök bérbeadása (toronydaru, acélzsalu, keretes állvány, útpanel...)

irodalmi oldal

Visszajön még Kossuth Lajos

Esteledik. Hűvös áramlat hömpölygött a falura északról a Körös felől. Az ablakokon gyér fény szűrődött. A legtöbb háznál mécs pislálolt. Csupán néhány házban világított gyertya.

A Körös utcában, ahol a Nagy utcából kiágszik, laktak Hegedűs Ferencék. Hegedűsné, született Kálmán Anna vacsorához készíti a kecskelábú asztalt. Oda tette a maradék pillét. Elég lesz az ma is, hisz az ilyen vacsorához nem igen kell kenyér.

Tizennégyen ülnek és állják körül étkezéskor az asztalt. Tizenöt lennének, de a fiatal Hegedűs Ferenc, a család első szülöttje, aki "Miklós huszár" volt a szabadságharcban, nem jött haza. Tóth

Mátyással, Fülöp Györggyel, Urbán Jánossal, Tokár Györggyel, Fekécs Istvánnal és Rácz Mátyással odamaradtak. Önkéntesként vonultak be. A vármegye alig bocsátotta ki a felhívást, mikor báró Dréschel főhadnagy úr vezetése alatt 164 legény állt csatasorba a hon mentésére, Még 1848 végén újabb ötven legény indult vitézkedni.

Hegedűs Ferencék 1849 elején nyolcvannégyen meneteltek a halálba. Őket a község tiszteletben álló hites nótáriusának Salacz Józsefnek hasonló nevű fia vezette el főhadnagyként. Oda is maradtak mindnyájan a hadnaguykkal együtt.

Feri csak egyedül ment a népes családból, mert őt három lány követte: Mariska, Eszti, Annus. A következő három fiú volt: Károly, Péter és András. Ők még nem mehettek, mert csak 15, 14, 12 évesek voltak. Az utánuk következő négy meg még egészen kicsi. Fele fiú fele lány.

A szülőkön túl itt van még a hetvenet betöltött nagypapa és nagymama.

Nagypapa a legidősebb Hegedűs Ferenc a kemence mellett morzsolgat és mesél az unokáknak. Azok segítenek is, és tátott szájjal hallgatják a ráncos arcú, fehér bajszú nagypapát:

- ...majd visszajön még Kossuth Lajos és elhívja Garibaldi sok katonáját. Akkor Ferkó bátyátok is visszajön, oszt futhat a német - fejezte be a szabadságharcról mondott történetet. A végét már nagyon halkra, szinte suttogásra fogta, mert az ablak alatt lépések neszeltek. Nem lehet tudni, ki hallgatózik.

Oszmata Zsigmond és Csepánszky György vasban van, pedig ők nemes urak voltak.

Az őszön is német katonák kutatták át a házakat. Azt mondták, hogy fegyvert, meg betyárt keresnek, de mindenki tudta, hogy szókbésben lévő bujdosó honvédek után szaglászhatnak.

Aztán, gyorsan megnyugodott a család, mert a topogás a falu bakterének lépése volt. Ismerték öreg Fülöp Pál lépését. Régóta rója éjszakákon át a falut. Elnyújtott kesernyész hangú danászása tisztán behallatszott az elcsendesedett házba:

Estére szólt a nagy harang.
Szállt a hangja: Giling-galang.
E napot is megéltétek,
Érte Istent dicsérvétek.
Készüljétek pihenésre,
Gondoljátok tűzre, vízre.

Mikorra a vacsorának vége lett, a bakter már visszafelé róttá az utat és monoton hangon gajdolta:

Kilencet ütött az óra.
Térjétek már nyugovóra.
Zárjátok be házat, ólat!
Adjon Isten nyugodalmat.
Tiszta színek szép az álma,
Mert az Isten vigyáz rája.

Mire megint hallatszott a bakter danája, már csak a felnőttek sóhaja hallatszott időnként. Nekik volt miért sóhajtani. A gyermekek aludtak.

Tíz óra múlt. Későre jár,
Hunyjon el már minden sugár.
Gyertyát, mécszet eloltsatok,
Pipával ne bajlódjátok!
Aludjatok szépen nyugton,
A falut majd én virrasztom.

Azt beszélük, hogy a hősi halált halt Salacz főhadnagy úr költötte őket. Hihető, hisz még a Petőfi verseket is betéve tudta. De hányat! Meg azt is tudja mindenki, hogy 1847-ben össze is barátkozott Petőfivel.

Az úgy történt, hogy a költő Mezőtúrról jött és Berénybe, vagy Ladányba igyekezett. Gyalogosan mérte az utat, mikor utolérte szerével a robotból jövő Csege Antal és felvette maga mellé. A kompnál találkozott össze Salacz fiatalúrral. Még a komp díjat se engedte megfizetni neki. Pedig gyalog ember számára 1 krajcárban volt az megállapítva. Mikor a komp kikötött a katonaszálló lábánál a Domszögön, együtt mentek Tímár István bíróhoz.

- Bíró uram! Van szerencsém bemutatni hazánk koszorús poétáját Petőfi Sándort, aki az apostolok lován igyekszik falunkon át. Kérem, hogy a község fogatán szállíttassa a következő községig.

- Hű az áldóját! - adta meg a tiszteletet felállva a bíró - ilyen helység fogata kigördült a határba.

Aztán erős hangon kiáltott a hosszú folyosóra:

- Gergő!
Mintha földből nőtt volna ki, olyan gyorsan termett előtte a falu hajdúja.

- Fuss fiam haza, oszt a magam fogata perc multán itt álljon. Mondd meg, hogy most még a királynál is nagyobb urat kell vinni. Egyik lábad ott, a másik itt legyen.

Mire a pipát megtömték és rágyújtás után szót váltottak, már ott is volt a két kesely.

Annyi szentigaz, hogy a Salaczék derék magyar emberek voltak. Nem semmiért voltak emberöltőkön át a falu "hites nótáriusai". Azonban ez a fiatal József túl tett volna valamennyin, ha Temesvár alatt ott nem marad a ráccokkal vívott csatában.

Mikor 1848 szeptemberében Kossuth Túron járt, oda is elment meghallgatni a toborzó beszédét. Fel is tüzelte vele itthon a fiatalokat.

A gazda még a következő strófát is hallotta:
Tizenegyre jár az idő.
Adjon békét a Teremtő.
Hívesre vált már az ájer.
Nem szűr fényt a zsalugáter.
Csendes az éj, halk a világ.
Mindenkinek jó éjszakát.

Mások pedig olyasmiről meséltek, hogy Bartók jobbágy helybéli születésű László fia szerezte azokat a dalokat. Mindegy, ki szerezte, szentigaz, hogy szépen összeszedte. Éjfélkor ezt danászta:
Éjfélkor ütött a toronyban.
Aludjatok mély álomban.
Csillag vibrál, hold halványul.
Szellő jön a Köröstájról.
Szépen csendben pihenjétek!
Az Órangyal van veletek.

MÁRTON GÁBOR

(részlet az Élők Holtak Vallomása c. munkájából)

Könyvjelző

A Gyomaendrődi
Könyvtárba
érkezett...

TIM O'BRIEN: A katona legszebb álma
(Ford. Horváth László)

Európa Könyvkiadó 1998. 398 p.

A regény a vietnámi háborúról szól. Az amerikaiak egyetlen olyan háborújáról, amely - közel egy évtizedes elhúzódó harcokkal mindkét fél oldalán iszonyú veszteségekkel ugyan, - az amerikaiak vereségével ért véget. Az idősebbek a napi-sajtó olvasása nyomán még emlékezhetnek rá; a fiatalabbak már a történelemlékönyveikből tanulták, tanulják...Az amerikai népnek pedig máig megemészthetetlen élménye. Számos riportregény, regény, filmek, TV-filmek sorában visszaidézik még napjainkban is. (Egy-egy epizódja villan fel pld. a nálunk is képernyőre kerülő "Magnum"- kalandfilm sorozatban.)

Félelem, borzalom, szenvedés, halál... Ugyan kit érdekelhetne ez annyira, hogy szabadidejét egy háború-témájú regény olvasására pazarolni kedve lenne? (elég borzalmat lát napjainkban, a TV-csatornák híradásaiban is) Paradoxon: ez a regény szép. Tárnya: a háború, a vietnámi háború ellenére! (Mint ahogy szép, mulattató Hasek: "Svejk a derék katoná"-ja is, vagy Heller: "22-es csapdája a második világháborúról)

A háborús regények sorában - számomra legalább is - Tolsztoj: "Háború és béke" c. műve a legmeghatározóbb olvasmány-élmény. Talán, a legelső, a legnagyobb. S ha meghatározni illenek: miért? Azt mondanám, mert az orosz-napóleoni csapattestek közötti háború hű leírása mellett felrajzolja a hátszág - az orosz társadalom - meghatározó rétegeinek "személyesített"-alakjainak sorsát, küzdelmét is...

TIM O'BRIEN művének bizonyára nem véletlenül adta: "A katona legszebb álma" címet. Nagyon is tudatos választás ez. Nem is igazán a háborúról szól. Sokkal inkább azokról a fiatalokról, (a fordító az utószóban írja: a vietnámi háborúba besorozott amerikaiak katonák átlagéletkora 19 éves kor volt) akik nem igazán értették miért, kiért kell harcolniok... Kik is azok a "vietkongok", a "slicelt" szeműek, miért támadtak rájuk észrevétlen, s ők honnan tudhatnák a vietnámiak barátságos tekintetét látva; "barát", vagy "ellenség" akivel szembeke-

rültek, egy-egy akár békésnek tűnő dzsungelbeli pihenés során... S mikor a katonai-parancs szerint "motoszni" kellett a civileket, a civileknek látszó férfiakat, nőket - szavak nélkül bocsánat-kérő - vi-gyor-mosollyal arcukon tették, amit a "regula" rájuk rótt... Csupán mondatok, kis részletek ezek a regényből: ám vissza-visszatérően... Azt szerettem volna érzékelteni, hogy a hadbavonult nagyon-fiatal katonák nem igazán tudják miért, mi célból kell nekik a dzsungelben lopakodni; alagutat robbantani, nyílt csatában sohasem találják magukat szemben a "másik oldallal", az "ellenséggel". Sohasem mutatja így érzékelhető szemben-álló ellenséggel az író a hőseit. Nem véletlenül. Ilyen nyílt, szabályos hadszínterek nem is voltak...

A nagy klasszikus regényírók legkiemelkedőbb háborús-regényei sorába illeszkedik TIM O'BRIEN műve, noha kevesebbet szól magáról a háborúról, mint elődei. Miért? Ha nem a háborúról döntően, miről szól, szólhat egy háborús témájú regény? **A Katonák álmairól...**

S minden regénynek, úgy ennek is, - sok szereplővel - van egy fő-szála is CACCIATÓ-t, - aki "olyan hülye, min a puskatús... olyan hülye, mint a hónapos osztrigafing" - s aki megszökött, aki, mint mondta Párizsba megy... elfogni szándékozván követte, üldözte egy osztag. Követte a 6,400 mérföldön át, követte a regény lapjain át...

Az író bravúrja - aki ifjan maga is megjárta a vietnámi harctereket - hogy élményeiből és fantáziájából csodálatosan átélhető, izgalmasan érdekfeszítő; lap-lap után kíváncsi várakozással követhető művet alkotott. Egy kis eligazítás az olvasónak: Nem időrendben követik egymást az események. Az első lapokon tárgyilagos közlés a halottakról, a sebesültekről. Aztán; a történések. Megelevenednek az első oldalakon "holtaknak" jelzettek... Élnek. Ábrándoznak a dzsungel csendjében otthoni, elhagyott otthonaikban

szokásos tevékenységeikkel, "morális" kérdéseikkel a katona "kötelességéről", a bátorságról, a félelemtől stb., stb. Végig követni kalandjaikban, élményeikben részesülni... Párizsig. Olvasni, belefeledkezni sorsukba érdeemes...

TOTÁL VEGYESÁRUK ÁRUHÁZA

Gyomaendrőd, Endrődi út 1.

Tel: 66-386-637

06-20-9-254-663.

LEGÜJABB AJÁNLATA!

JÓ ÁR! JÓ MINŐSÉG! JÓ TERMÉS!

Hibridkukorica: Gazda - MVNK - DK
485 - DK 524.

Vetőmag burgonya: KONDOR UTE I. -

KLEOPÁTRA ELIT - DEZYRE UTE II.

Vetőmag takarmányborsó.

Apró vetőmagvak nagy választékban

A vetőmagvak fémzároltak!

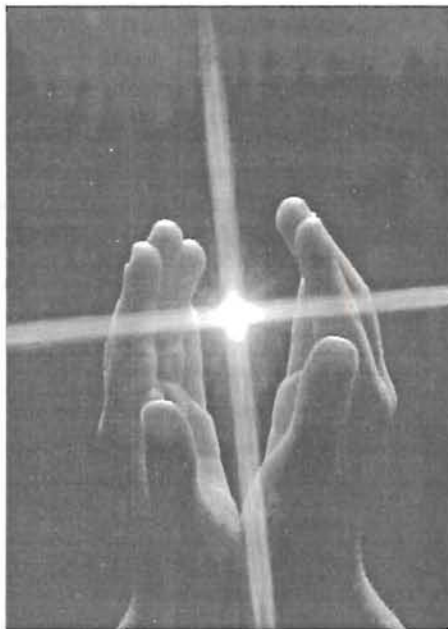
Kapható továbbá: Étolaj 236 Ft./l.

Étolaj edénybe 210 Ft/l.

Étkezési burgonya,
gumicsizmák 2.100. Ft/pár.

M. KONDOR
VIKTÓRIA.

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK

„Nem mitlnek el ők, két szívünkben élnek:
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek.
Ők itt maradnak bennünk csendesen még,
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”

(Juhász Gyula)

Az olvasók tájékoztatására közöljük, hogy csak azokról az elhunytakról adhatunk híradást, akiknek hozzátartozói a közéletéhez hozzájárulnak.

CSABA KÁLMÁN, aki a Bocskai út 2/2. sz. alatt élt, február 3-án, 59 éves korában hosszú szenvedés után elhunyt. Temetése február hónapban volt. Gyászolják: felesége, két gyermeke és családjuk, rokonai és ismerősei.

CSÍK ANDRÁS, Mohácsi u. 10/1. sz. lakos volt, február 1-én, 57 éves korában váratlanul elhunyt. Temetése február 5-én volt. Gyászolják: felesége két gyermeke, testvérei és családjuk, rokonai és ismerősei.

DOBÁK LÁSZLÓ, aki élt a Sugár út 29.-ben, február 15-én, 73 éves korában hosszú szenvedés után elköltözött az élők sorából. Temetése február 20-án volt. Gyászolják: felesége, fia és családja, és rokonai.

FARKAS KÁROLY, volt Fő út 135. sz. alatti lakos, február 20-án, 72 éves korában rövid szenvedés után átadta lelkét Teremtőjének, temetése február 26-án volt. Gyászolják: felesége két gyermeke és családjuk, rokonai és ismerősei.

GÁLIK PÁLNÉ PESÓ MÁRIA, aki a Fő út 165-ben lakott február 12-én 74 éves korában az örökkévalóságba költözött. Temetése február 18-án volt. Gyászolják: férje, leánya és fia, hat unokája egy dédunokája, rokonai, ismerősei.

HUNYA ELEKNÉ KATONA MAGDOLNA, aki 1985-ig a Damjanich u. 9. sz. alatt lakott, életének 74. évében ez év február 19-én elhunyt. 1999. február 24-én helyezték örök nyugalomra. Gyászolják: férje, lányai, veje, unokái, rokonai, ismerősei.

HUNYA PÉTERNÉ VARGA ILONA HERMINA, a Mirhóhádi út 3-5. sz. alatt lakott, február 15-én, 77 éves korában hosszú szenvedés után visszaadta lelkét Teremtőjének. Temetése február 23-án volt. Gyászolják: két testvére és családjuk, rokonai és ismerősei.

JÓNAS LAJOS, aki a Sebes György utca 10-ben lakott, február 21-én 75 évesen hosszú szenvedés után elköltözött az élők sorából. Temetése február 25-én volt. Gyászolják: felesége, négy gyermeke és családjuk, testvérei és családjuk, rokonai és ismerősei.

PETRÁS KÁLMÁNNÉ BONDÁR ESZTER, aki lakott a Zalka Máté út 11-ben, január 24-én, 74 éves korában váratlanul elhunyt. Temetése január 29-én volt. Gyászolják: Három gyermeke és családjuk, rokonai és ismerősei.

KATÓ GYULA, volt Fegyvernek u. 15. sz. alatti lakos január 30-án, 80 éves korában visszaadta lelkét Teremtőjének. Temetése február hónapban volt. Gyászolják: gyermeke és családja, testvérei és családjuk, a rokonság és az ismerősök.

KRUCHIO GÁBORNÉ SZILÁGYI ZSUZSANNA, aki a Hősök útja 24-ben lakott, február 3-án 84 éves korában az örök hazába költözött. Temetése február 20-án volt. Gyászolják: leánya, két unokája és családjuk, a rokonság és az ismerősök.

KRUCHIO GYULÁNÉ NÁDUDVARI MÁRIA, a Mikszáth út 10-ben lakott, január 26-án, 77 éves korában hosszas betegség után az örökkévalóságba költözött. Temetése február hónapban volt. Gyászolják: férje, gyermeke és családjuk, a rokonság és az ismerősök.

MAJOROS JÁNOSNÉ GUBUZNAI MÁRIA, aki gyomaendrődi lakos volt február 6-án 91 éves korában, rövid szenvedés után, visszaadta lelkét Teremtőjének. Temetése február 11-én volt Endrődön. Gyászolják: gyermekei és családjuk, a rokonság és az ismerősök.

SZABÓ ERNŐ, aki Salgótarjánban élt, életének 76. évében, türelemmel viselt hosszú

szenvedés után, február 25-én visszaadta lelkét Teremtőjének. Temetése Endrődön, március 11-én, 11 órakor lesz a Szarvasvégi Temetőben. Gyászolják: felesége, gyermekei, unokái, testvére, rokonai, tanítványai, és az Endrődiek Baráti Körének tagjai.

SZABÓ MIHÁLY, aki a Pásztor János utca 22-ben lakott, váratlanul 70 éves korában elhunyt január 30-án. Temetése február hónapban volt. Gyászolják: felesége, két gyermeke és családjuk, a rokonság és az ismerősök.

SZARKA KÁROLY, volt Kulich Gyula utca 28. sz. alatti lakos, február 11-én 71 éves korában, rövid szenvedés után, elhunyt. Temetése február 16-án volt. Gyászolják: felesége, három gyermeke, három unokája, a rokonság és az ismerősök.

Id. SZATMÁRI ISTVÁN, aki a Berzsenyi Dániel utca 6. sz. alatt lakott január 25-én. 94 éves korában, türelemmel viselt szenvedés után elköltözött az örökkévalóságba. Temetése január 28-án volt. Gyászolják: a türelemmel ápoló Ferenc gyermeke és családja.

SZERETŐ MATILD, aki a Mirhóhádi út 3-5. sz. alatt lakott február 18-án 94 éves korában hosszú szenvedés után visszaadta lelkét Teremtőjének. Temetése február 25-én volt. Gyászolják: Szerető Elemér, Szerető Dániel unokaöccsei és családjuk.

Özv. SZMOLNIK JÁNOSNÉ MEGYERI MÁRIA, aki a Gyóni Géza utca 38/1-ben lakott, 90 éves korában, január 28-án, hosszú szenvedés után visszaadta lelkét az Úrnak. Temetése február hónapban volt. Gyászolják: két gyermeke és családjuk, a rokonság is az ismerősök.

TIMAFALVI MÁTYÁS NÉ FARKASINSZKI ARANKA, az Apponyi út 7-ben lakott, hosszú szenvedés után 93 évesen, február 21-én lelkét átadta Teremtő Istenének. Temetése február 26-án volt. Gyászolják: két gyermeke és családjuk, a rokonság és az ismerősök.

UHRIN IMRE, aki a Fazekasi út 2-ben lakott, február 9-én hosszú szenvedés után elhunyt 52 éves korában. Temetése február 15-én volt. Gyászolják: nővére, rokonai és ismerősei.

VASZKÓ SÁNDORNÉ NÁNDORI IRMA, aki a Temető utca 10-ben élt, február 12-én, 68 éves korában, hosszú szenvedés után elköltözött az élők sorából. Temetésére február 22-én került sor. Gyászolják: édesanyja, két gyermeke és családjuk, testvérei, rokonai és ismerősei.

Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr az Ő országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!

CIPŐTALPBÉLÉST SZONDÁTÓL

Rózsahegy u. 11.
Telefon: (66) 284-301

GYERMEKCIPIÓ KÉSZÍTÉS

Csikós János

5502 Gyomaendrőd, Kör út 3.
(Öregszőlő, Kondorosi út)
Telefon: 06 60 485-788
Tel., Fax: 06-66-285-863

Béby-leányka-fiúmodellek 18-35-ös méretig
Bio papucs, szandál, klumpa 18-41-es méretig

A KERTBARÁT KÖR ÜZENI...

Szőlészeti szakkifejezések és értelmezésük

Kedves Olvasó, kedves kertbarát!

Szükségesnek tartottam, hogy az alábbi írással, - most amikor lassan közeleg a szőlőápolás-kezelés időszaka, - a szakszerű kifejezéseket leírjam, csoportosítsam az egységes értelmezés céljából:

Harmatgyökér: tőkenyakból nőtt gyökér

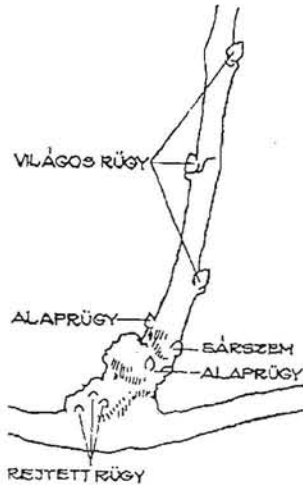
Talpgyökér: gyökeres oltvány legalsó gyökerei

Világos vagy téli rügy: előbb a hajtás, majd a virágfürt fejlődik ki belőle, termést hoz.

Nyári rügy: hónalj hajtás fejlődik ki belőle.

Alaprügy, sárszem, rejtett rügy: általában nem hajtanak ki.

1. ÁBRA: TERMŐALAPON LÉVŐ RÜGYEK ÉS ELNEVEZÉSÜK

Pikkelylevelek: a rügyeket (szemet) védi a külső behatolásoktól.

Rövidcsap: 1-2 rügyből áll.

Hosszúcsap: 3-5 rügyből áll.

Vessző: egyéves elfásodott hajtás.

Szálvessző: 8-10 rügyből álló hajtás.

Félszálvessző: 6-8 rügyből áll.

Fattyúvessző: tőkefejből kinőtt vessző.

Simacsap: fattyúvessző visszametszve.

Termőegyensúly: évről-évre megfelelő mennyiségű termés elérése anélkül, hogy a vesszők

erőssége csökkenne, a tőke gyengülne.

Biztosítócsap: a tőke alsó felén lévő csap, mely ifjításul szolgál.

Ugarcsap:(cser): ezen fejlődik ki a következő évi termővessző.

Bak, vagy szarv: hároméves korú csapnak a neve, ugyanez luga-son termőalap.

Tőkenyak: a tőke közvetlen föld feletti része.

Tőkealap, tőkefej: a tőkenyak feletti rész, mely lehet zömök, széles (karós vagy bakművelésű).

Termőcsap (csercsap): visszametszett termővessző.

Könnyezés: metszés után a megsebzett vesszőből nedvesség folyik ki, addig, amíg a csap vége be nem szárad. ha korábban megszűnik kevesebb a könnyezés, de ugyanakkor előbb van a rügyfakadás.

Vitorla: a szőlő hajtáscsúcsa

Kacs: kapaszkodásra szolgál (módosult levél).

Fattyózás: hajtásválogatás, a felesleges hajtások eltávolítása.

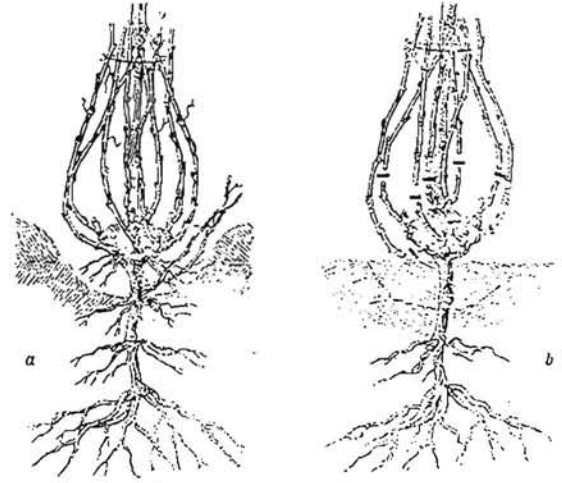
Hónaljzás: a hajtást két levélre vágjuk vissza.

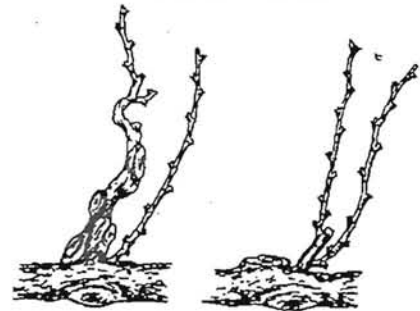
2. ÁBRA: HÓNALJHAJTÁS VISSZAVÁGÁSA

Csonkázás: termőhajtások bekurtítása a fűrt felett hagyjunk meg 5-6 levelet (júliusban)

Mütrágyázás: Kordon, vagy lugas tőkére 10-50 dkg. trágyakeveréket adhatunk a vegetáció ideje alatt három alkalommal. Összetétele: három rész nitrogén, két rész szuperfoszfát, egy rész kálium tartalmú mütrágya. Vízen oldjuk fel, és a tőke mellett készített gödörbe öntsük bele.

3. ÁBRA: HARMATGYÖKEREZÉS ÉS A GYÖKÉRNYPÓLÓBÓL NÖTT VESSZŐK LEVÁGÁSA

4. ÁBRA: A LUGAS TERMŐALAPJÁNAK MEGFIATALÍTÁSA HUNYA ALAJOS

AGRO ÁRUHÁZ

A tavaszi kerti munkákhoz megérkeztek a gyümölcsfa lemosó vegyszerek, fa-sebkezelő anyagok. Vásárolja meg tavaszi vetőmagjait! Ajánlatunk: kukorica, zöldségfélék, virágmagvak, virághagymák, kerti szerszámok, fólia, falétra.

Gyomaendrőd, Fő út 15.

Telefon: 06-20-9527-032 és

(06-66) 386-274

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

VI. évfolyam 4. szám * Társadalmi, kulturális és hagyományőrző folyóirat *

1999. április

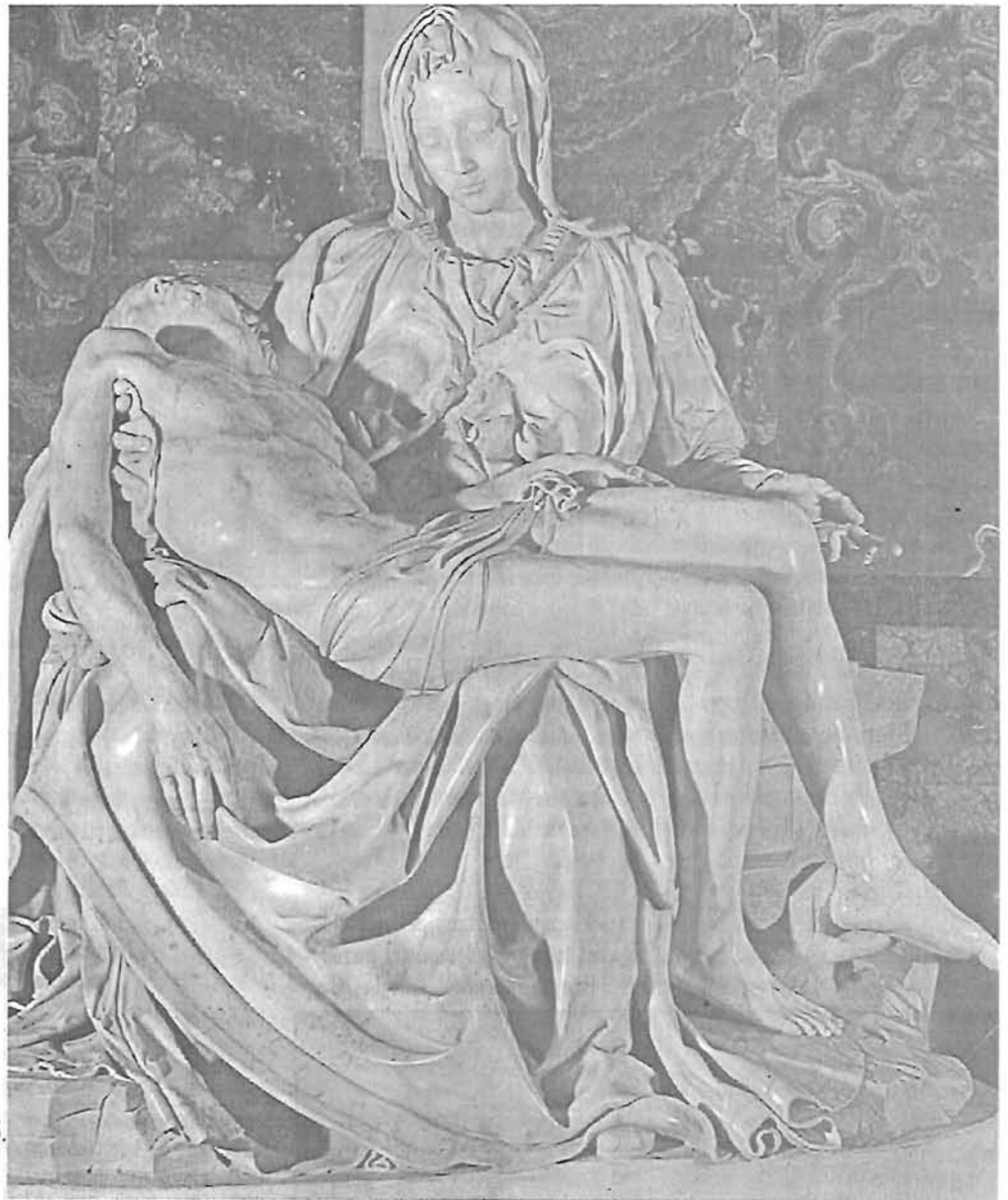
HÚSVÉTVÁRTÁN '99!

Kegyetlen télben szálfenyők repednek,
fagyott barkák mogyoróbokrokon,
de hitünk mélyének Olajfák-hegyén
reménység dereng a magyar sorsokon...
Kenyér s bor színben, élet-áldozattal
megváltott minket az Ember Fia,
s hisszük, annál közelebb a reggel,
minél sötétebb az éjszaka.

Körülöttünk megtépett kis ország,
jobb-sorsára százszor érdemes,
ha a hitét jellemmel fedezné,
s maffiák nélkül nem drogban jeles.
Mert a betört templomablakok
nem útjelek - boldogság fele,
s az sem, ha a jó-szót pénzre mérik,
a gazdag is koldus lesz vele...

Kegyetlen télben, ott a Körös partján
kóborol lelkem s szélbe szórt imám:
Édes Jézus, Megváltó Krisztusunk,
tekints népünkre és tekints reám.
Tavasszá szépüljön ez a morc tél,
s napfényezze Béke, Kegyelem,
szivárványozza Feltámadás,
s pacsirta-ének benne énekelem...

'99.II.16.
TIMÁR MÁTÉ

Michelangelo: A Pietà

A Feltámadott Jézus Krisztus örömebel és dicsőségével
kíván Szerkesztőségünk minden Kedves Olvasójának
áldott Húsvétot.

Önnök joga van tudni...

Márton Gábor, a diszpolgár

élvezett az 50 fős közmunka pályázat beadá-

hogyan a Képviselő-testület március 11-én rendkívüli ülést tartott.

Ezen az ülésen elsőként a várossá avatás 10 éves évfordulójának emlékébe

foglalásáról és a decennium alkalmából adományozható

kitüntető emléklap alapításáról született egyhangú döntés. Szintén teljes

támogatottságot

károk helyreállítását kívánja támogatni a pályanyerteseknél a Megyei Munkaügyi Központ. Az Ökotárság Fejlesztési pályázat első fordulójára sikertelen volt, ezért újabb pályázati kiírás mellett döntött a Testület. Három pályázat kerül kiírásra, a 20 férőhelyes lóistálló és kiszolgáló létesítmények építése, kivitelezésére, és üzemeltetésére, a juh nyári szállás építésére és üzemeltetésére, halásztanya építése, kivitelezésére, és üzemeltetésére. **Beküldési határidő: március 31.**

A Testület zárt ülésen döntött a kitüntető címek adományozásáról.

Ünnepi ülés

Március 25-én, a várossá avatás 10. évfordulója alkalmából ünnepi ülést tartott a Testület, számos meghívott jelenlétében. Az ünnepi ülést a polgármester úr nyitotta meg, majd átadta a szót Balsay István államtitkár úrnak, aki meleg szavakkal üdvözölte a megjelenteket, és méltatta az önkormányzatok fontos szerepét. Ezt követően Dr. Ko-

vacs Béla a Testület nevében köszöntötte a jelenlévőket, ő egyike azon képviselőknek, aki az elmúlt választási ciklus alatt is képviselőként dolgozott. Ezután a polgármester úr átadta a kitüntetőket.

Diszpolgári Cím kitüntetettje. MÁRTON GÁBOR ny. tanár, akit élete munkássága elismeréséül tüntettek ki.

Szerkesztőségünk ezt az alkalmat is megragadja, hogy meleg szeretettel köszöntse őt, mint szerkesztőbizottságunk tagját. Reméljük, és kívánjuk, hogy még hosszú évekig fog együttműködni velünk a városért.

Gyomaendrődért emléklapokat kaptak: Rózsashegyi Ált. Iskola, Papp Lajos a Kner Nyomda igazgatója.

Decenniumi emléklap kitüntetésben részesültek: Dombos László, Dr. Gedei Margit, Dr. Kovács Béla, és Kovács Lajos

Szerkesztőségünk a kitüntetetteknek őszinte szívvel gratulál, és további jó egészséget és sikeres munkát kíván, a közjó szolgálatában is.

Megsüllyedt a hunyai templom is

A híradásokból tudjuk, hogy a magyarországi árvíz mellett a belvíz is sújt bennünket. Hunya és Kondoros nemrégiben naponta szerepelt a híradásokban.

Sok család kertje, udvara vízben áll, feláztak az alsóépületek, nem egy helyen az állatok is vízben álltak. Sajnos több családi ház alapja is elázott, nem egy lakásba befolyt a víz.

Károsult a hunyai templom is. Megsüllyedt a templom alapja, a karzatot és tornyot tartó két oszlop a templom belsejében néhány hét alatt több mint 10 centimétert süllyedt. Így megszakadt a karzat fölötti boltzat, lehullott a vakolat. A karzaton majdnem tragédiával végződött a vakolat leszakadás. A vasárnapi mise végén épp felállt egy fiatal pár, amikor a lezuhanó vakolat a fiatalasszony válltáskáját rántotta le. Szemmel látható-

an megdőlt a torony is, a két tartóoszlop megsüllyedése miatt.

Úgy néz ki, hogy pillanatnyilag megállt a süllyedés. Ha jön egy esős nyár – mi a garancia, hogy nem folytatódik? Mi lesz a jövő télen?

Elvileg már körvonalazódnak a feladatok. Talajvizsgálat, az alap és aljzat megerősítése, majd a teljes helyreállítás. Sajnos, ehhez a munkához súlyos milliók kellene. A 852 lelkes falu ezzel a feladattal nem tud megbirkózni. Az egyházat fenntartó családok is segítségre szorulnak.

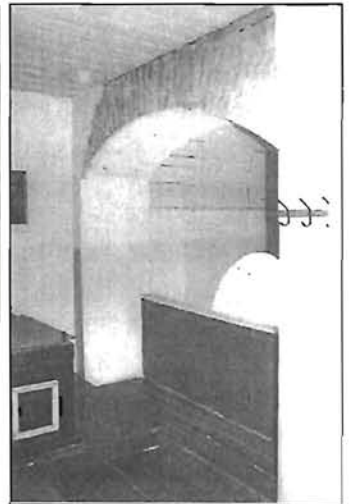
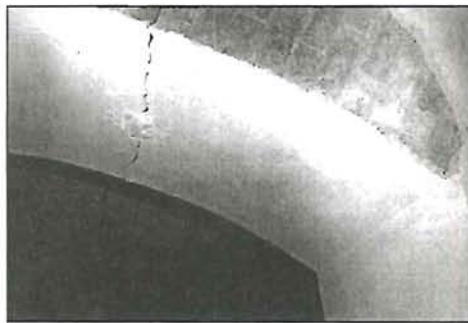
Reméljük, hogy kapunk segítséget. A Magyar Máltai Szeretetszolgálat szegedi vezetőjével, Lengyel Gyulával látogatást tettem a polgármester asszonyánál, Hunya Tibornénál, megbeszélve,

hogyan segítségre van szüksége a falunak.

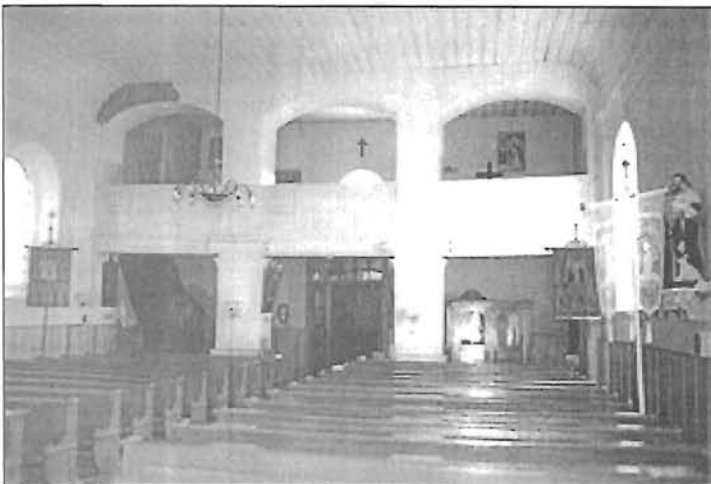
A Magyar Karitászt főtítkára, Átányi László látogatást tett nálam, természetesen vele is megsejmeléltük a templomot.

Bízom benne, hogy a jó szándékú emberek segítenek a hunyai problémáját megoldani.

*Írás és foto:
Iványi László
plébános*

A leomló vakolat majdnem tragédiát okozott

Bal oldali kép: Középen a két oszlop, mely a karzatot és a tornyot is tartja, megsüllyedt. Szemmel látható a karzat görbülete

Jobb oldali kép: A kép alja a nyíl hegyénél, a lécz tetején volt... az oszlop jobb oldalán, talán fekete-fehérben is kivehető, hogy a padozat beszakadt, megsüllyedt

* HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK *

MEGHÍVÓ

A Magyar Kereszténydemokrata Szövetség
Gyomaendrődi Szervezete

nyilvános egészségügyi fórumot rendez, melynek címe:

Az egészségügy privatizációja

A rendezvényre az endrődi Községi Házban
(Blaha L. út 21.) kerül sor

1999. április 8-án 17 órai kezdettel

A fórum vendége: Dr. PUSZTAI ERZSÉBET államtit-
kár asszony. Minden érdeklődőt tisztelettel várunk.

RENDEZŐSÉG

A megemlékezés virágai... Március 19-én, pénteken este az Endrődi Szent Imre templomban szentmisével emlékeztek meg az **1935-ös endrődi csendőrsortúz áldozatairól**. A hívók mise után, az emlékműhöz mentek, ahol elhelyezték a megemlékezés virágait és gyertyát gyújtottak a halottakért. **Koszorút helyeztek el: az Egyház-község, a Magyar Kereszténydemokrata Szövetség Endrődi Szervezete, valamint az Endrődiek Baráti Köre Egyesület.**

SPORT

Szerencsés lett a február 13.

Az endrődi pálya használhatatlansága miatt Kondoroson tartottuk a „hazai nyitó mérkőzést”. Igen sokan ellátogattunk a Rózsa Sándor kedvenc falujába. Persze nem a csárda, s nem a betyár járta kémény kedvéért.

Éreztük, nem lesz könnyű csata, elkel majd a „hátország” bátorítása, biztatása.

Halász, Sárosi, Karsai, Lipták, Bócsik, Molnár, Lipták, Brakszatorisz, Varga (Kulcsár), Nagy I., (Illyés), Janis összeállításban a vártnál nehezebb győzelem született: 2:0

Az első félidőben nem bírtak csatáraink a keményen és jól védekező bajaiakkal. Nem kevés érdeme volt Majzlinger kapusnak, aki bizonyította, hogy biztos őre a hálójának. Általában az egész Baja jó csapat benyomását keltette.

Fordulás után a 49. percben Sárosi bátran tört előre a jobbszélen s keresztbe lött labdáját a kétségbeesetten menteni akaró Csepregi a hálóba vágta 1:0

Feltűnt, hogy a vendégek nem akarnak vereséggel hazamenni a Duna mellé. Ötletes, szellemes csapatjátékot produkáltak. Alkalma volt Béresnek a bizonyításra. A 86 perc hozta meg a megnyugvást. A végig remekül focizó Lévai Janisnak adott, aki a kiinduló kapus mellett 14 méterről a jobb alsó sarokba talált. 2:0

Küzdelmes mérkőzésen megérdemelt hazai siker született. Ennek ellenére voltak eladott labdáink, elhibázott helyzeteink. A csapatjáték még nem elég gördülékeny. Inkább a szép egyéni megoldások domináltak. Igaz: igen jó együttést kellett legyőzni, s „félíg idegenben”. A tabella állása:

M III.

1. Hódmezővásárhely	16	10	4	2	28	-13	34
2. Barátság	16	9	6	1	30	-15	33
3. Örkény	16	9	3	4	34	-18	30

Megeyei I. Oszt.

1. Gyoma	16	12	2	2	46	-14	38
2. Csorvás	16	11	1	4	37	-19	34

IFI. Kemény erőket vonultattak fel Bajáról. Az eredmény 1:1

MÁRTON GÁBOR

KÖZÖSSÉGI HÁZ ÁPRILIS HAVI
PROGRAMJA

8-án	17 órától:	Az MKDSZ által szervezett fórum. Vendég: Dr. Pusztai Erzsébet egészségügyi államtitkár
14-én	17 órától:	Cukorbeteg klubja
17-én	11-12 óráig:	A Galambász Egyesület gyűlése
30-án	9-16 óráig:	„10 éves a város” centenáriumi rendezvény. Kiállítás és a helyi tradíciós vállalkozások vásárral egybekötött bemutatója

MÁJUSI ELŐZETES

Május 1. 11-től 21 óráig Majális az Öregszőlőben, az Idősek Klubja udvarán.
A programból: Néptánc és majorette bemutató, A Milla-trió előadása, májusfa mászó verseny, légvár. Zene: S V K zenekar. Büfé! Tombola!

NYÍLT LEVÉL MÁRTON GÁBOR NYUGDÍJAS TANÁR ÚRNAK

Kedves Marci bácsi!

Ugye meg lelszik bocsátani a megszólítást, hiszen már én is nyugdíjas vagyok, de kezdetől így hívtuk: Marci bácsi.

Most volt a kezdet? Alsótágozatos általános iskolás koromban, majd később, amikor a völgyenyem kapusa volt az endrődi futballcsapatnak, Marci bácsi pedig menedzselte a csapát. Együtt szurkoltunk csapatunk győzelméért. Emlékszik még? Házasságkötésemkor az esküvőn és a iakodalomban is megtisztelt bennünket a csapattal együtt!

Később elszóltított szülőföldemről az élet, de olykor-olykor találkoztunk s mindig örömmel üdvözlöttük egymást.

Pár évvel ez előtt Császár Evikével beszélgetve szoba került, a „Városunk” folyóirat. És a következő hónapban már címemre, Gyomaendrődtől 300 kilométerre megérkezett a LAP, és ez azóta is így van, hónapról - hónapra melyért köszönetet a szervezőknek. A lap, melyet oly nagyon várunk mindannyian; Édesanyám, férjem és én.

Türelmetlenül várjuk, hogy egymásnak adhassuk olvasásra. Nagyon szeretjük olvasgatni szülőföld múltjáról, jelenéről, s a szülőföld jövőjéről szóló írásokat. Az „In memoriam” sorozat elbűvöl bennünket. Sugárzik bennünk Marci bácsi embersége, meleg szeretete, tisztelet az emberek iránt. Nem engedi, hogy elfeledjük azokat a személyiségeket, akik Endrődért éltek-haltak. Akik hivatással, foglalkozással, emberségükkel az endrődiekét, Endrőd népét szolgálták. Marci bácsi írádhatatlan, kitarító kutatómunkát végez, hogy szeretteles hangvételű írassa le életük történetét számunkra és a jövő nemzedéknek számára is.

Csodálatosak Marci bácsi versei is, melyek szintén mély emberi értékekről és érzelemről árulkodnak. De a történelemről írottak is széles látókörrel, nagy tudásról árulkodnak.

Névnapja lájkán, hadd ragadjam meg az alkalmat, hogy az újság hasábjain keresztül köszöntsem. Kívánom, hogy a jó Isten adjon Marci bácsinak még hosszú, egészséges életet, hogy áldásos munkásságát még sokáig élvezhessük.

A lap sorából idézek: „Legyen a teremtménynek dalos pacsirtája, mely az ismeret és szeretet szárnyaival fellúrja magát a magasba, az Isten felé és napról-napra éneklí a teremtmények himnuszát”

Tisztelettel volt tanítványa:
Gyelvai Antalné Búza Terike
nyugalmozott óvodavezető.

(E levél írásakor Búza Terike nem tudhatta még, hogy a szeretett és mások által is nagyrabecsült Marci bácsi lett idén a város díszpolgára. Ha Terike szavazhatott volna, biztos eggyel több szavazattal nyerte volna el méltó kitüntetését „Marci bácsi”. A szerk.)

KÖSZÖNET NYILVÁNÍTÁS

Hálásan köszönjük mindazoknak, akik
Szabó Ernő temetésén végtisztességre megjelentek,
hogy osztoztak mély fájdalomunkban.

GYÁSZOLÓ CSALÁD

In memoriam

Szülőföld: Bölcső, majd koporsó!
Sarkcsillag a négy égtáj felől!
Anyanyelvvel billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld,

új kenyér ize, lepergő könnyő sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Isten áldjon! Te légy végső álmlunk,
s ivadékainkba szebb jövő!

Szabó Ernő

(Endrőd
1922-1999)

Nem rég temettük el Szabó Ernő tanár urat, akinek életútjáról szívesen emlékezünk szívünkbe véve őrizzük meg

Az apai ág - Szabóék - lassan már két évszázada, hogy az Észak-Magyarországon lévő Szihalomról jöttek Endrődre. Életrevaló, vas-szorgalmú, ügyes elődök az állattenyésztésen és földművelésen túl, iparral is foglalkoztak. A dédapa, aki ezermesteri képességgel volt megáldva, szívesen építésképpen fogott a község déli oldalán. Erdélyből tutajon úsztatott fát, és a saját készítésűen égetett téglák alkották a falakat. A malomkövet is önkéntesen vágta meg. Az építmény apáról-fiúra öröklődve, egyes újításokkal tökéletesedett.

Ernő apja, a 92 évet megélt Szabó Bálint, a szélirányba forgatható vitorlát újította rajta, majd traktorral is működtethető, szélcsendben is munkára készítő formálta. Szabó Bálint az endrői bennszülött Tímár Máriával kötött házasságából három gyermek született: Ernő, Dezső, Irma.

Az elsőszülött Ernő, akinek életútjáról most szólni kívánok, már kisgyermek korában meglepően éles észről, remek fantáziáról, rendkívüli ügyességről tett bizonyosságot. Elemi iskoláit és a polgári szülőfalujában végzett kitűnő eredménnyel, példás szorgalommal és példamutató magatartással. A modern gondolkodású szülők Pápa városába, az akkor jó hírű tanítóképzőbe indították gyermeküket. Tanárai igen szép jövőt jósoltak a leendő oktató-nevelő munkájához, szerencsés pályaválasztásához.

Pedagógia működését a hazánkhoz visszacsatolt Bácskában lévő szerb lakosú Kabol községben kezdte, ahol gyorsan megszerették a gyerekek, a szülők, az egész község. Ott tennivalóin, az iskolai munkán túl a sportolást is megszervezte a fiatalság nagy öröme, sőt maga is bekapcsolódott a labdarúgás sikereinek fokozására. A tanév végén mégis elbúcsúzott munkahelyétől, mert felvételt nyert a Ludovika Katonai Akadémiára. A hadi helyzet alakulása miatt a felvételt nyert tisztjelöltöket nyugat felé irányították. Így jutott el egész Franciaországig, ahol fogságba estek testületileg. Egy év hadifogság után indultak haza. Endrődnek nagy szüksége volt rá. Matematikát, fizikát, kémiát tanított a polgári iskolában. Azonnal a

sport fellendítéséhez társult. (Egyébként ez, a későbbi években, egész életén át meghatározó vonása lett.)

1947-ben kötött házasságot Tímár Adél bájos fiatal óvónővel. Boldogságuk teljes lett Adélka anyaságának közeledtével. A fiatal apuka éppen szakvizsgázott, amikor bekövetkezett a rettenetes tragédia: a baba születésének Adél halála lett az ára; „életet adott életért.” Egész Endrődöt megrázta a futótűzként elterjedt hír. Az árvának született Ernökét a nagymamái és nagynénjei ápolták, gondozták, nevelték.

Az özvegyen maradt fiatal nevelő egyetemi tanulmányokba kezdett levelező úton. Kiváló nevelő-oktató munkájáért a Gyulára telepített tanítóképzőbe nyert tanári beosztást. Majd a művelődési vezetés a Gyomára tervezett gimnázium megszervezésével és vezetésével bízta meg.

Am újabb megpróbáltatás következett: a Párt által felszított „osztályharc” földönfutókká tette a Szabó szülőket. Szorgalmas munkájukkal szerzett vagyonuktól megfosztották, földjüket, lakásukat, értékes gépeiket elvették.

Második házasságát 1950-ben kötötte Biró Gizellával. Lányuk Éva, házasságuk boldog időszakának gyümölcse.

1956 októberében kirobbant a forradalom. Az egész ország reménykedett, bizakodott! Gyorsan meg is alakult a Nemzeti Bizottmány, melynek irányítását Szabó Ernő, és a hozzá hasonló, haladó-gondolkodású fiatal barátai vállalták. A rendőrök is a nemzetőrségbe sorakoztak fel. A szovjet beavatkozás elhervasztotta a reményeket. Bár a forradalom vezetői nem engedtek bántalmazni, a szövetkezetek széthordását is megakadályozták, mégis gyorsan, és az ismert módszerekkel jött a kegyetlen megtorlás. A vezetők letartóztatása, börtönbe szállítása szabad teret engedett a kegyetlen megtorlásnak.

1958-ban szabadult a rabságból, miután semmi komoly vétséget nem tudtak ellene összekovácsozni. Allásából elbocsátották. Hamarosan meghalt második felesége is gyógyíthatatlan betegségében.

Csak fizikai munkára helyezkedhetett el. Nógrádban talált munkát. 1958. őszén Ságújfaluban sikerült tanítói munkakörbe jutnia. Pezsgést élesztett a csendes falu életébe. A művelődési ház, a sport varázsütésszerűen megélenkült vezetése alatt. Munkájára felfigyelt a megyei vezetés, Kazárra helyezte, ahol 10 évig tevékenykedett fáradhatatlan eredményességgel. Ott kötötte harmadik házasságát Bálint Zsuzsanna kolléganőjével, aki 38 éven át volt felesége, aki gyógyíthatatlan betegségében szenvedő férjét is odaadóan ápolta.

Sikeres sport és nevelő munkája elismerésül a megyeszékhelyre Salgótarjánba került. Hamarosan a város legismertebb, legkiválóbb nevelőinek sorába került. Házasságának két fiú gyermeke a gyümölcse.

Elévülhetetlen érdemei voltak a súlylökő Varjú Vilmos, a kajakos Kávai Zoltán, a magasugró Medovszky országos és nemzetközi sikeriben. De ott volt láthatatlanul Bella János festőművész csodálatos ecsetvonásaiban, és verseinek szívet-lelket gyönyörködtető gondolataiban, rímeiben is Oktató-nevelő munkája mellett volt játékvezető, edző, szakosztályvezető, nyári sporttáborok vezetője. Edző tanfolyamokat vezetett. Mégis ennyi teendő között is talált időt, hogy Nagybátyonak lévő kertjében gyümölcsfáit gondozza, konyhakerti növényeket termeljen.

Nem utolsó érdeme, hogy szülőfalujától soha el nem szakadt. Ha tehetet hazalátogatott.

Hosszú gyógyíthatatlan betegségbe vetett véget munkában, sikereiben, veszedelmekben és keserűségben, de boldogságban is gazdag életének.

Végrendeletét Mécs László háromsoros stórfájával summázhatnám:

„Szülőföldemnek testemet,
Népemnek hagyom szívemet,
S a Teremtőmnek lelkemet.”

Legyen áldott emléked, nyugodt pihenésed! Köszönjük munkádat, szeretetedet, hűségedet!

MÁRTON GÁBOR

**Temetésén tanítványai közül
Endrői Bella János e verssel búcsúztatta őt:**

„SZABÓ ERNŐ TANÁROM TEMETÉSÉRE“

Az ég magához szólítja azokat,
akiket kedvel,
S a kedveseknek szép sorba
máris indulniuk kell

Az Úr most nevének szólítja
e férfit, Szabó Ernőt.
Ne sirjatok, a lelke égbe száll,
porait meg visszanyerte Endrőd.

ÉVFORDULÓK NAPTÁRA

1999. AZ IDŐSEK NEMZETKÖZI ÉVE

Április 1. 1916. Köröstarcsa, **GULYÁS GYÖRGY** (†1993. Debrecen) Énekkari karnagy, zenetanár, 1946-54 Békéstarhosi Zenegimnázium és Zenei Általános Iskola megalapítója és igazgatója. 1966-76 a Liszt Ferenc Zene-művészeti Főiskola debreceni igazgatója. Megalapította a Debreceni Kodály Kórust, melynek vezető karnagy volt. A debreceni Bartók Béla Nemzetközi Kórus-

versenyek alapítója.

Április 4. 1883. Szeged, **JUHÁSZ GYULA** (†1937. április 6. Szeged) Költő. A szegedi egyetem, magyar-latin szakos hallgatója 1902-től. Egyházi középiskolákban tanított (Máramarossziget, Léva, Szeged, Nagyvárad, Szokolca, Makó). Művei: „A tápai Krisztus” c. verskötet, Ódon ballada, (villoni balladaforma), „Orbán lelke” kisregény.

Április 4. 1784. Körös, **KÖRÖSI CSOMA SÁNDOR** (†1842. április 11. Darzsiling.) Nyelvész, a magyar őstörténet kutatója. Elhatározta, hogy Belső-Ázsiában az úgurokat felkeresi és tisztázza a magyarok közötti nyelvrokonsági viszonyt. 1819. november 13-án indult el Erdélyből (Enyed) gyalog. 1822-től tanulmányozza a tibeti nyelvet és irodalmat, majd a buddhista irodalom műveit. Elkészítette az angol-tibeti szótárt és a tibeti nyelvtant, és Calcuttában sikerült neki kiadni. Angol szakfolyóiratokban sok tanulmánya jelent meg. Életéről film készült.

Április 5. 1912. Budapest, **ÖRKÉNY ISTVÁN** (†1979. június 24. Budapest.) Író. 1934-ben kapta meg a gyógyszerész diplomát, majd 1941-ben a műegyetemet is elvégezte. Regényei: Tengertánc. Lágerek népe, Voronyezs, Házastársak, Macskajáték. Színművei: Kulcskeresők, Vérrokonok.

Április 5. 1893. Biharugra, **SZABÓ PÁL** (†1970. október 31. Budapest.) Író, szerkesztő. Alapító tagja volt a Kelet Népe c. haladó szellemű folyóiratnak. Munkái: 1921-ben Emberek c. regény, 1933. Szakadék, 1939 Őszi vetés, Talpalatnyi föld. II. világháború utáni művei a szocialista rendszer eszméivilágát tükrözték.

Április 5. Poroszló, **VASS LAJOS** (†1992. november 6.) Zeneszerző, karnagy. 1949-53 a Magyar Néphadsereg Férfikarának karnagya, 1953-56-ig művészeti vezetője. 1962-től a Vasas Kórus majd 1975-től a Vasas Szimfonikus Zenekarnak is karmestere. Művei: Este a táborban, Hortobágyi rapszódia, Bodrogi közti muzsikaszó népdalkantáta, Körösi Csoma Sándor üzenete.

Április 7. EGÉSZSÉGÜGYI VILÁGNAP

Április 8. 1932. Pestújhely, **ANTALL JÓZSEF** (†1993. december 12. Budapest) Történész, politikus. 1955-ben magyar-történelem-, 1962-ben levéltár-, könyvtár-, muzeológia szakos oklevelet szerzett. Az Országos Levéltár munkatársa volt. 1957-től gimnáziumi tanár. 1964-től Orvostörténeti Múzeum és Könyvtár munkatársa, majd 1974-től főigazgatója. 1990-től miniszterelnök, munkássága alatt megteremtette a független, szabad, magyar demokratikus államforma alapjait. Halálát az egész nemzet gyászolta.

Április 9. 1855. Vitkóc, **REVICZKY GYULA** (1889. július 11. Budapest.) Költő, író. Életművének nagy része feltáratlan. A világháború végén kéziratai eltűntek. Újságírói munkából élt. Verses elbeszélései: Edelény, A holtig hű szerető. Elbeszélése: Selyembogár. Regényei: Apai örökség. Verskötete: Ifjúságom, Magány.

Április 9. 1904. Pécsvárad, **ANDOR ILONA** (1977. július 18. Budapest) Zenepedagógus, karvezető. Énekkara a Bartók és Kodály művek tolmácsolásával lett híressé. Kodály neki ajánlotta „Árva vagyok” című kórusművét.

Április 9. 1851. Budapest, **BASCH GYULA** (1928. január 8. Baden) Festő. Arcképeket, tájképeket, életképeket festett. A Műcsarnokban több kiállítása volt. 1928-ban a Nemzeti Szalonban emlékkiállítás rendeztek tiszteletére.

Április 9. 1858. Mogyorós, **BEZERÉDI GYULA** (1925. augusztus 1. Budapest) Szobrász. A bécsi akadémián tanult. Közterekre, középületekre számos akadémikus stílusú szobrot készített. Az ő „allegorikus figurái” díszítik a Keleti pályaudvar főhomlokzatát. A parlamentben ő készítette a

Verböczy István, Pálffy Miklós, Dobó István, Hunyadi János és Mátyás király szobrát.

Április 10. 1875. Kalocsa **BÉR DEZSŐ** (1924. október 7. Budapest) Festő, grafikus. Jogi tanulmányok után a Mintarajz Iskolában Székely Bertalan tanítványa volt. Népszerű karikaturista. Munkatársa a Borsszem Jankó, a Bolond Istók, és a Kakas Márton c. élcslapoknak. Tagja a Kagán Körnek, ahol Kner Izidorral is barátságot kötött. A Kner Nyomda Világposta levelezőlapok sorozatába politikai karikatúrákat rajzolt.

Április 11. 1905. Budapest, **JÓZSEF ATTILA** (†1937. december 3. Balatonszárszó) Költő. Makón járt gimnáziumba. A XX. század egyik legjelentősebb költőóriása volt. Első kötete a: Szépség koldusa. Juhász Gyulával jó barátságot kötött, majd Kassák Lajossal, Hatvani Lajossal, később Illés Gyulával is. Költészetére a Nyugat nagy hatással volt, versei realizitkusságot tükröznek. Tiszta szívvel c. verséért Dr. Horger Antal tanár kizárta az egyetemről. Önmagával meghasonlott, tragikus élete volt.

Április 11. 1900. Kassa, **MÁRAI SÁNDOR** (†1989. február 11. San Diego - USA) Író, költő, újságíró. Egyetemei tanulmányait Berlinben, Frankfurtban végezte. Német újságokban rendszeresen jelentek meg írásai. Közéleleti útja során írta meg az „Istenek nyomában” c. útirajzot. Regényei: A mézárós, Sértődöttek, Egy polgár vallomása. Színművei: A kassai polgárok, Kaland.

Április 11. A KÖLTÉSZET NAPJA

Április 12. AZ ŪRHÁJÓZÁS NAPJA

Április 14. 1886. Arad, **TÓTH ÁRPÁD** (†1928. november 7. Budapest) Költő, műfordító, újságíró. A szomorúság költészetének alaphangja jelenik meg verseiben. Versei közül említjük: Hajnali szerenád. Elégia egy rekettyebokorhoz, Lélektől-lélekig, Isten törött csellója, Őszi vihar. Kimagasló volt kritikusai, publicisztikai tevékenysége.

Április 16. 1885. Budapest, **WEINER LEO** (†1960. szeptember 13. Budapest) Zeneszerző, tanár. A magyar zenepedagógia-, ezen belül a kamarazene-tanítás kimagasló alakja volt. Stílusára a romantikus szerzők és a magyar népzene egyaránt hatottak. Művei: Csongor és Tünde kísérelő zenéje. Toldi szimfonikus költemény, Magyar parasztdalok stb. Zeneelméleti munkásságából kitűnik „A zenei formák vázlatos ismertetése” c. műve.

Április 16. 1873. Budapest, **BASCH ÁRPÁD** (†1944. a Munkatáborban halt meg)

Basch Gyula fia. Karlovsky Bertalan és Hollósy Simon növendéke volt, majd Párizsban tanult. Az alkalmazott grafika. a plakát és könyvművészet hazai úttörője. 1898-1902-ig a Magyar Gényusz főszerkesztője.

Április 18. 1901. Nagybánya, **NÉMETH LÁSZLÓ** (†1975. március 3. Budapest) Író, esszéista, műfordító. A fogorvosi karon végzett. Első pályadíjnyertes novellája: Horváthné meghal. Regényei: Emberi színjáték, Utolsó kísérlet, Égető Eszter, Gyász. Drámái: Villámfénynél, Papucshős. Nagy család. A két Bolyai, Az áruló.

Április 18. MŪEMLEKVÉDELMI VILÁGNAP

Április 21. 1814. Sajóköz, **EGRESSY BÉNI** (†1851. július 17. Pest) Zeneszerző, színműíró. Tanított, majd színész lett (Kolozsvár). Dalai Petőfi verseire írtak. Pl. Ereszkedik le a felhő, Juhász legény, szegény juhászlegény. Fő műve a Szózat megzenesítése, és a Hunyadi László színműhöz írt zenét. A Bánk bán opera szövegét írta.

Április 22. A FÖLD NAPJA

Április 24. 1875. Szeged, **HUSZKA JENŐ** (†1960. február 2. Budapest) Operett szerző. Legismertebb munkái: Bob herceg, Gül baba, Lili bárónő, Mária főhadnagy.

Április 24. A RENDŐRSÉG NAPJA MAGYARORSZÁGON

Április 27. 1906. Szentgotthárd, **ÍJJAS ANTAL** (†1980. október 21. Budapest.) Egyházi író, újságíró. Az Új Ember munkatársa volt. Jeles munkái: „A keresztény egyház története” és a „Szentek élete”.

Április 27. A VAKVEZETŐ KUTYÁK VILÁGNAPJA

Április 29. A TÁNCMŪVÉSZET VILÁGNAPJA

Április 30. 1870. Komárom, **LEHÁR FERENC** (†1948. október 24. ISCHL) Operett szerző. Pályafutását katonakarmesterként kezdte, majd Európa legnépszerűbb operett komponistája lett. Legismertebb szerzeményei: A vig özvegy, Luxemburg grófja, A pacsirta, a Mosoly országa. Három grácia...

Április 30. A MÉHEK NAPJA MAGYARORSZÁGON

Katolikus oldal

ÁPRILIS HÓNAP ÜNNEPEI

1. Csütörtök:	NAGYCSÜTÖRTÖK
2. Péntek:	NAGYPÉNTEK
3. Szombat:	NAGYSZOMBAT
4. VASÁRNAP:	HÚSVÉTVASÁRNAP
5. HÉTFŐ:	HÚSVÉTHÉTFŐ
23. Péntek:	Szent Adalbert püspök, vértanú
24. Szombat:	Szent György vértanú
29. Csütörtök:	Sienai Szent Katalin

A nagyhét és húsvét liturgiája templomainkban

	Endrőd	Hunva	Gyoma
Virágvasárnap	8. 18	10	10
Nagvacsütörtök. utolsó vacsora miséje	18	16	18
Nagypéntek			
keresztút	9	16,30	17
az Úr szenvedése	15	17	17,30
Nagyszombat			
szentsír adoráció	8-18		9-17
Vigília, feltámadás miséje, körmenet	18	15	17
Húsvétvasárnap	10. 18	8	10

Jézus feltámadásáról az első élmény az üres sír volt. A húsvéti ünnepi evangélium tanúsága szerint Mária Magdolna még a hajnali sötétség idején kiment a sírhoz, s akkor már nyitva találta a sír bejáratát. Péter és János együtt futottak a sírhoz, hogy ellenőrizzék Mária Magdolna zavarosnak tűnő jelentését, és ők is üresen találták a sírt. Jézus azonban - akkor még - egyikük sem látta, mint ahogyan azok az asszonyok sem, akik - Lukács híradásában - kenetet vittek a sírhoz, és azon tanakodtak útközben, ki fogja elhengeríteni a követ a sír bejáratától.

Az első húsvéti "esemény" tehát tulajdonképpen egy látható jel: az üres sír. Olyan élmény, amely megdöbbsent, sőt első pillanatra zavart is támaszt (Mária Magdolna: "nem tudni, hová tették"), de elgondolkoztat, túlmutat önmagán, kutatásra és keresésre ösztönöz. Az üres sír olyan jel, amely hitet követel. S ez a hit valószínűleg húsvét lényegéhez tartozik. Mindent megértet. Visszafelé is, a történések rendjében: "Eddig Ugyanis nem értették az Írást". Előre is, a jövőt tekintve: "Krisztussal együtt ti is feltámadtok". Nagyszerű isteni pedagógia ez: az apostoloknak is hinniük kell, akik majd tanúságot tesznek a feltámadás "megtapasztalásáról", arról, hogy együtt ittak és ettek a feltámadt Jézussal. S Péter hitének pedig meg kell erősödni, hogy majdan meg erősítse testvéreit.

Húsvéti jelek

Nekünk, mai keresztényeknek talán még fontosabbak a jelek, mint az apostoloknak, akik közvetlen látványban, jele-

nésben és látomásban is megélték a feltámadás igazságát. A jelek megértéséhez azonban érzék kell. Odaadás és készség. Főleg pedig figyelem, hol és hogyan akar hozzánk szólni az Isten. A hitben való találkozáshoz az emberi gyöngeség és bizonytalanság pillanataiban is ragaszkodó

lelkület szükséges, amilyen lelkület Mária Magdolnában élt. A sötétség óráiban, amikor semmit sem értett és látott világosan, amikor lelkében épp olyan homály uralkodott, mint a hajnali tájban, akkor is ragaszkodott Krisztushoz. Kereste, vele akart lenni. Hűsége hitének egyik forrása lett.

Jelek nélkül nem élhetünk a mindennapok világában sem. Mindezzel, az utcán és az utakon, lépten-nyomon jelekkel, jelzésekkel találkozunk, amelyek mind közölni akarnak valamit. Keresztény életünk pedig tele van hitre készítő jelekkel. A szentségek jelei, különösen a kenyér és a bor, az egyház jele, a szeretet közösségében élők cselekedetei mind arra mutatnak, aki jelen van, aki él a jelek mögött.

Keresztény életünk egészében véve húsvéti jel a világ számára: Krisztus jelzi, Őt, aki nem halt meg örökre, hanem feltámadt, és mi általa és benne élünk. Az igazi keresztény élet mindig Krisztusra mutat, a Feltámadottra, akinek nyomdokaiba lépve járunk a megváltás és a szeretet útján.

ÁPRILISI MISEREND

Endrőd

Vasárnapokon: 8-kor, és este 6-kor, hétköznap reggel fél 8-kor.

Szent Gellért Iskola kápolnája: Minden hónap 2. és 4. vasárnapján fél 12-kor. (április 11., és 25.)

Hunva

Vasárnapokon: délelőtt 10-kor. Hétköznapokon: kedden, csütörtökön és szombaton este 5-kor, valamint elsőpéntekenként is, este 5-kor. A szombat esti mise előesti mise, így érvényes vasárnapra.

Gyoma

Vasárnapokon 10-kor, hétköznapokon 17 órakor. Kedden reggel 8-kor.

Gyomai hírek

A hívek választása és a Püspök Atya kinevezése alapján a gyomai Rk. Egyházközség Képviselőtestület tagjai lettek:

1. A 70. életévük betöltése alapján: Ujházy Ernő, Timár Mihály, Keresztessy József és Oláh István tiszteletbeli tagok.

2. Rendes tagok: Varga József világi elnök, ifj. Sóczó Elek gondnok, Joó Mihályné jegyző, Kiss Pál pénztáros, Valuska Lajos gazdasági gondnok és Papp Imre gazdasági felügyelő.

Továbbá: Gubucz Józsefné kántornő, Fülöp Máté, Fülöp Máténé, Horváth Gáborné, Papp Imréné, Pap Jánosné, Pelyva Istvánné, Torma Béla és Vaszkó Sándorné.

3. Amennyiben a rendes tagság létszáma kiegészítésre szorul, úgy sorrendben a következők töltik be: Iványi Miklós, Csöre Lajos, Gácsi Lajos és Ecsegi Márton.

ADATOK A GYOMAI REFORMÁTUS TEMPLOM ÉPÍTÉSÉNEK TÖRTÉNETÉHEZ III. RÉSZ. „Az élő hitnek szent erejével...”

A Gyomai Református Egyház irattárában őrzött Dávidházi Bekes Sámuel prédikátor / a gyülekezet 1818-1862 között volt lelkipásztora) által írott egyháztörténetben említett templomok létezését az írott források nem támasztják alá, illetve az ott említett hét templom helyett csak négyet lehet hiteles okirattal igazolni, s egészen más sorrendben, más építőanyagból megépítve. Szerény véleményem, hogy a gyomaiak a középkori templomot javították, mintegy „álcázva”, s bizony-bizony az előjáróságot félrevezetve, mint ahogy ezt nagyon sok református gyülekezet megtette máshol is. „Mentségükre” legyen mondva, a Békés vármegyei előjáróság elnéző volt. A középkori templom falmaradványaira enged következtetni az a forrás adat is, mely 1805-ben keletkezett és napjainkban látható nagytemplom építési szerződését tartalmazza. Ennek 7.-ik pontja a következőképpen hangzik; „kötelem magam (tudniillik Fischer Ágoston kecskeméti építőmester) arra is, hogy a mostan (még) álló templom falaiban s fundamentumában valamennyi megégetett téglák találatnak, azt mind egygyig ki szedtetvén az újonnan építendő Templomnak falaiba rakatom”. Emlékezzünk csak; az első templom nád és sövény, a második égetetlen téglából, a harmadik sárból, fából, a negyedik égetetlen téglából. S a végén kiderül, hogy e templomok „falaiban, fundamentumában” égetett téglák vannak! Bizony előfordulhat, hogy 1733-ban az összeíró bizottságnak

a Hantoskerti részen hajdan méter (külső méret) s hogy fennálló Mikólaka falu templomát mutogatták a gyomaiak templomnak. (Ez a kis falu még török kor elején elpusztult, temploma s házai helyét a régészeti topográfia „megtalálta”.) 1791-ben lerakták a mostani templom tornyának alapjait. A torony alapozásának megkezdése; 1791 és a mostani templomhajó alapjainak lerakása; 1817 közötti időszokról kevés irattári anyagunk áll rendelkezésre. Különösen nagyon keveset - szinte semmit - tudunk 1791-1805 közötti időszokról. Helybeli krónikák úgy tudják, hogy 1791-ben „hallatlan bő idő, jó termés” volt s ezért meglehetősen anyagi helyzetbe jutván az eklézsia, neki láttak egy új, nagyobb befogadóképességű templom építésének. Azonban több család állítólag mégis a templomépítési külön hozzájárulás kivetése miatt, neki indult az akkortájt katonai szervezésben újjátelepítendő Bácska-Bánát pusztái felé. Így kerültek a gyomaiak a mai Szerbia területén lévő Debeljácsára (1872-1920 Torontálvásárhely), ahol ma is van Gyomai utca. (Nagyobb létszámban települtek ide még hódmezővásárhelyi, szentesi református magyar családok.) Az 1784 évi I. Katonai felmérés térképén egy keletelt irányítású (vagyis homlokzat rész nyugati kapuval) templomot ábrázolt a térképész. Ezt a templomot lebontották, s az építőmesterrel - kecskeméti illetőségű Fischer Ágoston - kötött szerződés szerint anyagát beépítették a mostani „katedrális” nagyságú templomba. Ennek mérete 50X20

és hogy „katedrális” méret ez a középkori itt is létező kis templomokhoz képest, néhány adattal jelzem; közelmúltban feltárt, középkori, falusi Békés megyei templomok alapfalainak külső mérete; 10-11m X 6-7 m. valamint a „nagyobbak” 13X9 méter. Tehát a mai gyomai református templomban többszörösen is elhelyezhető lenne - elméletileg - egy kis középkori templom. Nem tudjuk, hogy az új templom felépítéséig - hiszen a régebbit lebontották - hol tartották istentiszteleteiket.

1791-ben az építkezést Marjalaki Dániel prédikátor kezdte el, majd folytatta 1802-1818 között Kolláth Mihály, akire az oroszlátné rész jutott, s így lett ő, a gyomaiak templomépítő prédikátora. A szükséges anyagi fedezet előteremtője, felügyelője Szántai Péter „templom kurátor”, aki prédikátorának hűséges segítőtársa volt. Az alapfalak lerakásához 1807-ben láttak hozzá. A lakosság hallatlan áldozatkészségről tett tanúbizonyságot, amikor a kiszabott anyagi fedezet befizetését s a nagyarányú építéshez szükséges teljes fuvarozást elvállalta.

„Az élő hitnek szent erejével, az orcaverejtékező nehéz munkának szíves odaáldozásával, a buzgóságnak meg nem lankadó kitartásával” mutattak jó példát a helybeliek, írta az egyház krónikása.

Cs.Szabó István

*Madi Zoltán cipőkészítő-
fogtechnikai és kereskedelmi
Kft*

Telephely: 5502 Gyomaendrőd, Fő út 45.
Telefon: (66) 386-578

Corvo Bianco Schuh Bt.
Cipőipari Bt.

Corvo bianco

5502 Gyomaendrőd, Fő út 14.

☎/Fax (66) 386-896

☎(30) 9457-148

Női, Leányka-, és Fiú- cipőgyártás

HOGYAN TELNEK NAPJAINK?

Két éve lesz májusban, hogy itt élek a Református Szeretetotthonban. Házi orvosom javaslatára választottam ezt a lehetőséget, ugyanis mozgásszervi betegségem miatt segítségre szorulok, s erre egyedül az otthonba való beköltözés volt a megoldás. 1996-ban a két régi épület felújításával és összeépítésével egy igen mutatós épület-együttes található itt a Fő út 169-171-ben.

Arról szeretnék írni, hogyan telnek napjaink.

Az étkezést közös imádsággal kezdjük és fejezzük be. Hetente két alkalommal istentisztelet van, melyeken a gyülekezet tagjai is részt vesznek. A katolikus testvéreknek örömet okoz, hogy Mag Lajos atya is meglátogatja a katolikus hívőket. Karácsonykor is így volt ez, Isten igéjével kívánt áldásos ünnepeket. Tiszteletes úr naponta bejön, mindenképp az egy-egy kedves szava, felesége Évike is aktívan részt vesz a lelki gondozásban. Gyakran vetít videó filmeket a gyülekezet és az otthon emlékeztető eseményeiről.

Mindennapi életünk biztonságát a nővéreknek és a technikai dolgozóknak köszönhetjük. Munkájukat becsületesen, lelkiismerettel, keresztyéni alázattal végzik. Az elesetteknek simogató kezük nyújt segítséget. Ott vannak a súlyos betegek ágyánál, fogják a kezüket, úgy végzik ezt a munkát, mint akik tudják, hogy ezt a nagyon nehéz feladatot, szolgálatot csak krisztusi indítással lehet tenni.

Köszönet a technikai dolgozóknak is, akik környezetünk tisztaságára, rendjére vigyáznak. Köszönjük a mosott vasalt tiszta ruhákat.

Az egyházi ünnepekről való megemlékezést a Tiszteletes úr és felesége szervezi. Jó a kapcsolattunk a Szent Gellért Katolikus Iskola református hittanos tanulóival, az ünnepekkor eljönnek hozzánk, énekléssel, versekkel, hangszeres zene-számokkal teszik színessé ünnepeinket. S

így van ez az Idősek napján is! Gyermeki szeretetüket hozzák, és mosolyt varázsolnak az idős arcokra.

Fontosnak tartom megemlíteni a helyi református gyülekezet tagjainak kapcsolatát az intézménnyel. Több alkalommal biztonyságtételét adták annak, hogy szeretetszolgálatukat cselekvően végzik. Meglátogatnak mindenkit, névnapokon virággal, ajándékkal kedveskednek. Súlyos betegeket felkeresik, vigaszt nyújtanak számukra. A februárban tartott farsangi rendezvények sikeréhez finom fánkkal, s más süteményekkel járultak hozzá. A délután vidám hangulatát a városi nyugdíjas színjátszó kör tagjainak köszönhetjük. Vidámságukkal, nótáikkal, örömmel ajándékoztak meg minket.

Szervezett foglalkozás az intézményben nincs, mert az átlagéletkor igen magas. Mindenki az érdeklődésének megfelelően tölti szabadidejét. Télen olvasással, tv és videó nézéssel, kártyázással. A tavasz és a nyár mozgalmasabb, kertészkedünk az udvarban, a csodálatos virág-varázslatokban gyönyörködünk.

Így élünk itt a szeretet-otthonban családdian, egymást segítve, és ha kell vigasztalva. Az olykor-olykor előforduló vitákat (mert ilyen a legjobb családokban is előfordul) megbékélés követi.

A megnyitás óta eltelt három év is bizonyította, hogy szükség van a betegek, idősek intézményes ellátására. Köszönet illeti meg ezért Sípos Tas Töhötöm tiszteletes urat és a presbitereket. Kívánom, hogy a bővítéssel kapcsolatos tervei minél hamarabb valóra váljanak, adjon a jó Isten ehhez nagyon jó egészséget.

Nem feledkezhetem meg Gellainé Marikáról, Mraucsikné Éváról, akik nagy szakmai tapasztalatukkal segítettek az intézmény beindítását. Jelenlegi munkahelyükön sikereket kívánok nekik.

JUHÁSZ ISTVÁNNÉ

A Református Szeretet Otthonban bensőséges ünnep keretében emlékeztek a szabadságharc 151. dík évfordulójára, március 14. díkén. Ünneplőbe öltöztek a bentlakók, és kedves, mosolygós arccal fogadták és élvezték az "Őszikék" Nyugdíjas klub igen színvonalas műsorát. Köszönet illeti a Nyugdíjasok énekkarát, a 48-as dalokért, amit zöld pruszlikos magyarruhában, pártával a fejükön, adtak elő. Együtt dúdolták a Kossuth nótákat az előadókkal a hallgatók. Megható volt a két szavalat, Csapóné, és Szilágyi László előadásában, Petőfi Sándor verseit mondták el. Az igen kedves és bőséges ünneplést, sütemény, bor, üdítő kínálata és elfogyasztása követte.

Megemlékeztek a Nőnapról is, szavalattal, virággal, és az énekkar újabb meglepetéssel szolgált: régi kedvelt dalokat, és magyar nótákat énekeltek. Ezután együtt nótáztak a jelenlévők, és mindenki feledte korát, baját, és önfeledten, mosolyogva énekelt. Az arckononásából ítélve, sokan, szívesen emlékeztek a régi, szép márciusi ünnepekre. Köszönet Sípos tiszteletes úrnak, és feleségének, akik az ünnepeket megszervezték, valamint az ott dolgozó nővéreknek, akik segítettek a lebonyolításban. Minden résztvevőnek néhány kedves órát szereztek, valamint méltó ünneplését Nemzeti ünnepünknek.

Császárné Gyuricza Éva

Március 15.-dikén, a nemzeti ünnepünkre való emlékezés Endrődön kezdődött a Szent Imre templomban. Sokan eljöttek, gyermekek és felnőttek. A mise áldozatát és a könyörgéseket a 48.-as szabadságharcban résztvevőkért ajánlottuk fel.

Részlet a plébános beszédéből:

Európa szeme rajtunk volt. Európai jelentőségű volt ez az esemény. A társadalmi igazságosság eszméjét az 1848-as forradalom fogalmazta meg a magyar társadalom számára máig ható érvénnyel. Nem véletlen, hogy az 1956-os forradalom is ösztönösen, tudatosan Petőfi és Kossuth eszméihez és jelképeihez nyúlt vissza, a megszületendő, új, demokratikus, polgári Magyarország ősforrásához megtérve. A "béke, szabadság és egyetértés" jegyében megfogalmazott tizen-

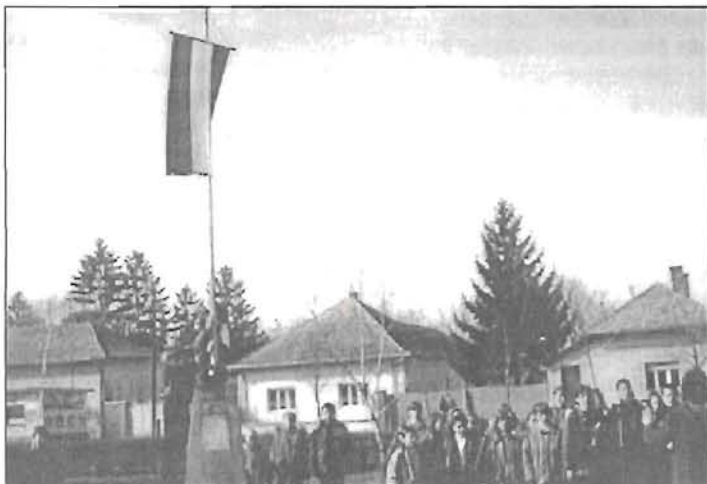
'99. Március 15.

két pont, a sajtószabadság, a törvény előtti egyenlőség, a közteherviselés, a képviselői egyenlőség alapján - mind-mind egy igazságos társadalom vágyképét fogalmazta meg...

1848-ban elkezdődött valami. Egy nép önmagára találása. Megtalálta azt a helyet, és méltóságot, ahová a Teremtő Isten helyezte és állította. Isten a saját képére és hasonlóságára teremtette az embert; Fia, Jézus Krisztus mindenkiért életét áldozta. Innét fakad méltóságunk, szabadságunk, értékünk. Népek, népcsoportok nem kerekedhetnek a másik fölé, nem igazhatják le, nem zsákmányolhatják ki egymást...Ma, ezekben a napokban ismét rajtunk a nagyvilág szeme. Ez a kis nép nagyon sokat küzdve és szenvedve,

félig elvérezve, nagy utat tett meg. Több önkényuralmon keresztül bukdácsolva, és túlélve, a fejlett és szabad népek közösségébe érkezik. Csatlakoztunk a NATO-hoz, a fejlett, és szabad népek védelmi rendszeréhez.

Mise után együtt mentünk a Hősök tere, ahol az országzászló felvonása után a Rózsahegy Általános Iskola emlékező műsorát hallgattuk végig. A műsor után az önkormányzat, az egyház, az iskolák, és a helyi párt- és civilszervezetek képviselői koszorúztak. Ezt követően a Gyomai településrészen folytatódott az ünnepség. Dr. Kovács Béla, a Kner Imre Gimnázium igazgatója ünnepi emlékező beszédét a diákok színvonalas műsora, majd ezt követően a koszorúzás követte.

TURUL CIPŐ GYOMAENDRŐD

Szabadság tér 2.

Telefon: 66/386-891

66/386-251

A TURUL CIPŐBOLT

Új helyen: Gyomaendrőd, Fő út 204

(A Gyógyszertár mellett)

Megújult választékkal, bevezető áron kínálja termékeit.

VÁRJUK KEDVES

VÁSÁRLÓINKAT!

MINDENT EGY HELYEN, A PIKTOR BOLTBAN!

Gyomaendrőd, Fő út 204.

(Telefon: 66/386-611)

Kaphatók:

- festékek, lakkok, ecsetek
 - szerszámok, csavarok, szegek
 - ragasztók, zárok, vasalások, és linóleumok
- PADLÓ BURKOLÓ LAPOK MINTA UTÁN, HOZZÁ
RAGASZTÓK, FUGÁZÓ AUZAT KIEGÉSZÍTŐ

Az ablak teszi a házat

MŰANYAG AJTÓK,
ABLAKOK
GYÁRTÁSA EGYEDI
MÉRETERE IS.

5502 Gyomaendrőd,

Fő út 81/1

Tel/Fax: 66/386-328

Garancia!

Minőség!

Kedvező ár!

Gellai Cipő

GYOMAENDRŐD, Fő út 140/2. - Tel.: 06-66-283-359

CSAK EMELKEDETT LÉLEKKEL VÁLHATUNK EMELKEDETT NEMZETTÉ

A Pro Patria Összefogás a Kereszténydemokráciáért Egyesület február 27-én nagyszabású fórumot rendezett a XII. kerületi Csörsz utcai Művelődési Központban. A rendezvény címe: A kormány eddigi tevékenysége kereszténydemokrata szemmel.

Nemcsak az előadótermet, de az emeleti helyiségeket is megtöltötte a hallgatóság. Akik nem jutottak ülőhelyhez állva hallgatták végig a több órás előadásorozatot.

Maróth Miklós akadémikus, - aki a Pázmány Péter Tudományegyetem dékánja, - megnyitó szavai után **Varga László országgyűlési képviselő, az Interparlamentális Unió magyar csoportjának alelnöke** lépett az emelvényre, akinek szavait többször szakította félbe harsány taps. Többek között elmondta, hogy mindaz, aki nem támogatja a koalíciós kormányt, melyet beszédében politikai csodának nevezett, a nemzet ellen vét. Ugyanakkor kifejtette, hogy a magyar kereszténydemokrácia képviseletében a Magyar Kereszténydemokrata Szövetség önállóságát meg kell tartani és meg kell erősíteni.

A NATO-ról szólva mondotta többek között, hogy „Mindannyian, akik iskolába jártunk és járunk, hallottuk, hogy mi vagyunk Magyarország, a nyugat védőbástyája. Hála annak a jó Istennek, hogy végre nyugat lesz a mi védőbástyánk.” Belső nyugalmat és békét hoz nekünk a csatlakozás a NATO-hoz. Majd így folytatta „Arra kérem Önöket, ismerőseiket, családtagjait, hogy március 12-én, amikor megkapjuk végre a nyugat védőbástyáját egy pillanatra álljanak meg valahol és gondolkozzanak el azon, hogy ezeregszáz évvel ezelőtt, mikor a honfoglalás történt, azóta hány tíz és százezer magyar vére omlott a szabadságért, s hogy mi itt most a mi gyönyörű nyelvünkön szabadon és függetlenül élhetünk és megerősödhetünk. S ha ezen elgondolkoztak, jusson eszükbe Kőlcsey gyönyörű szavai:

„Isten Áldd meg a magyart. jó kedvvel, bőséggel”. Szavait ezekkel a gondolatokkal fejezte be: Nem az optimizmus beszél belőlem, de legyen öröm a lelkekben, mert ha lelkesedni tudunk, a szív diadalmaskodik.

Majd **Maróth Miklós akadémikus a Pázmány Péter Egyetem dékánja** következett. Előadása a magyar oktatási rendszerrel foglalkozott. Elemezte a magyar oktatási rendszert abból a szempontból,

hogy érvényesülnek-e ma a keresztény elvek, a keresztény értékek az elemitől az egyetemig az oktatásban, melyek az egész Európában a boldog élet alapját jelentik hívők és nem hívők számára. Hangsúlyozta, hogy a ne lopj, ne ölj, szerszéd felebarátodat, olyan elvek melyek nem hiányozhatnak az iskolákból. Kiemelte, hogy, ha oktatásunkból az élet tisztelete, a hazaszeretet nem érződik ki minden tanár - a matematika tanárt is beleértve - minden óráján, akkor iskolarendszerünk egésze nem állja ki a tisztességes munka értékrendjét.

Ezután **Rapcsák András országgyűlési képviselő, az MKDSZ ügyvezető elnöke, Hódmezővásárhely polgármestere** következett. Beszélt a hagyományok tiszteletéről, mely nélkül nem lehet jelent, de a jövőt sem építeni. Konzervatívizmus - idézte - „egyenlő, a haladás élén menetelni”. Előadásában az önkormányzatok szerepével foglalkozott, a települések jelenlétével a magyar politikai életben. „Az önkormányzatok akkor tudják a feladataikat végrehajtani, ha ehhez az eszközei is rendelkezésre állnak. Nem engedhetjük meg magunknak, hogy a mi népünkben meglévő kreativitást, ezer éves államiságunkban rejlő tudást veszni hagyjuk”. Az önkormányzatok a közvetítő, és a katalizátor szerepét jelentik a kormány felé.

A fórum következő előadója **Surján László országgyűlési képviselő, a Magyar Kereszténydemokrata Szövetség elnöke** volt. Nagy hatású beszédéből idézzük e sorokat: „Romlásnak indult a hajdan erős magyar, az anyák nem szülnék, a fiatalok nem házasodnak, a kábítószer terjed, az erőszak tombol. És ebben a világban próbál a

kormány igazságosabb, testvéreesebb Magyarországot.” A kormány első intézkedései ezért a családok felé irányultak, a GYES visszaállítása az anyasági segély alanyi jogon jár minden szülő anyának. Rászorul a társadalom az örmre, mert már elszoktunk tőle, pedig „lógó orral, összeszorult szívvel nem tudjuk megoldani az előttünk álló feladatokat. Csak emelkedett lélekkel válhatunk emelkedett nemzeté.” Műveltség nélkül elképzelhetetlen a nemzeti megújulás, a társadalmi fellendülés.

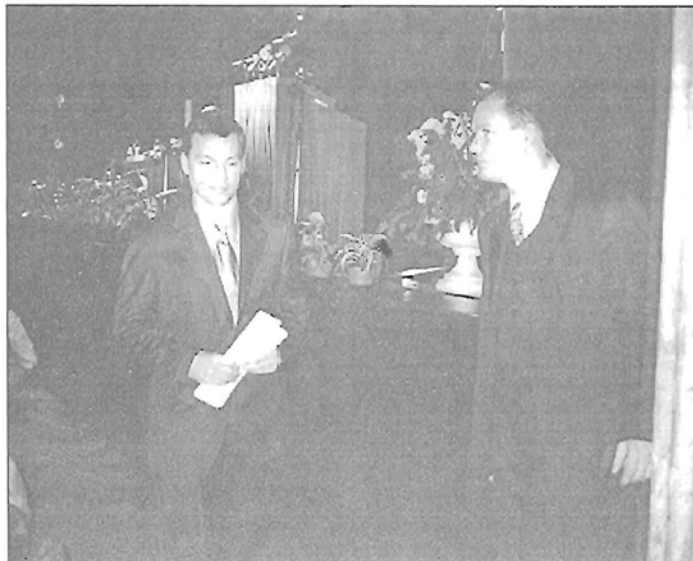
Majd **Latorcai János országgyűlési képviselő, az Országgyűlés Gazdasági Bizottságának elnöke** következett. Előadásában az ország jelen gazdasági helyzetével foglalkozott. „A kereszténydemokrata felfogás szerint a gazdaságpolitikának biztosítani kell a gazdasági növekedést, a fenntartó ütemű növekedést és koordinálni kell a gazdaság minden tevékenységét, hogy a folyamatok a legkisebb befektetések árán, a lehető legnagyobb hasznot jelentsék a társadalomnak.” Mindezt természetesen úgy kell biztosítani, hogy a keresztény alapértékek, a szociális igazságosság, a szolidaritás, a szubszidiaritás a lehető legnagyobb mértékben, legteljesebben érvényesüljenek - mondotta. Ezek a szempontok, melyeknek alapján kell vizsgálni a kormány politikáját. Megállapíthatjuk, hogy a makrogazdaság tükrében 98 egúszen jó év volt. A korábbi évek adataihoz, de a környező országok adataihoz képest nincs okunk elégedetlenségre, de elbizakodottságra sem. Mind a bruttó nemzeti össztermék, mind az ipari termelés, mind az ipar-, a gazdaság hatékonysága növekedett. Csökkent az infláció, javult a munkanélküliségi ráta. A

kormány ura a helyzetnek, megfontoltan, józanul és visszafogottan cselekszik, társadalmi párbeszédre készen. A továbbiakban elemezte gazdaság egyes ágait, az export, import alakulását, kitért a bankkonszolidálás okozta nehézségekre, valamint a fizetésimérleg kéthavi kedvezőtlen alakulásának okaira is.

Végül **Orbán Viktor a kormány elnöke** emelkedett szólásra. Visszatekintve a választási eredményekre ezeket mondotta: „A jobb-közép összefogás választási előfeltétele az volt, hogy a jobb-közép különböző pártjainak és értelmiségének egy fajta összefogó kapcsát alkotó értékrendet felismerjük, majd kellő vonzerővel a nyilvánosság előtt képviseljük.” Ennek a közös értékrendnek az alkotó eleme: a kereszténydemokrácia, a nemes értelemben vett konzervatívizmus, és a nemzeti szabadelvűség. A közös értékrend felismerésében és kialakításában, nyilvános képviseletében elvülhetetlen érdemei vannak a magát kereszténydemokrata elkötelezettségének valló értelmiségnek, melyek a különféle egyházi és világi szervezetekben, egyesületekben, konferenciákon fejtette ki közéleti aktivitását. „A politikai győzelmet meg kellett előznie a reménytelenség, kishitűség legyőzésének, és ez lehetetlen lett volna a kereszténydemokrata értelmiség elkötelezett közéleti részvétele és támogatása nélkül. - ugyanakkor kifejtette, hogy - a külső és belső társadalmi feltételek hiányában a kereszténydemokrata értékvilág politikai képviselete önálló politikai erőként nem képes végrehajtani az ország jövője érdekében szükséges politikai fordulatot. Am egy jobb-közép pártokat és csoportokat összefogó szövetségben nélkülözhetetlen szerepet kaphatnak, a szellemi erjesztő, a kovász szerepét tölthetik be a kereszténydemokrácia elkötelezettjei.”

Kedves Olvasóink! Tudjuk, hogy nehéz - talán lehetetlen is - egy ilyen hatalmas lélegzetű előadás-sorozatot egy oldalban összefoglalni. Mi csupán a fórumon elhangzott - általunk legfontosabbnak ítélt - gondolatokat kívántuk tolmácsolni. A Magyar Kereszténydemokrata Szövetség és a PRO Patria, Összefogás a kereszténydemokráciáért Gyomaendrődi Szervezete nevében 7-en hallgattuk élőben az előadást.

CSÁSZÁR FERENC

Bemutatjuk a Hittel a Holnap Ifjúságáért Alapítványt

Olvasóink tapasztalhatták, hogy az elmúlt hónapokban több alapítvány számolt be tevékenységéről. Ezúttal a Hittel a Holnap Ifjúságáért Alapítvány mutatkozik be.

Az alapítvány 1994 február 8-án kapta meg a Békés Megyei Cégbíróóság nyilvántartásba vételi számát és ennek alapján kezdte meg működését, 185.000 forint alapítói vagyonnal. Az alapítók részben magán, részben jogi személyek voltak. Császár Ferenc, Császárné Gyuricza Éva, Dr. Farkas Zoltán, Horváth János, Hunya István, Iványi László, Szujó Lajos, Szujó Lajosné, Vaszkó Irén és Várfi András egységesen 5.000 forinttal járultak az alapítói vagyonhoz, továbbá 135.000 forintot városunk három középiskolája: A Bethlen Gábor Ipari Szakképző és Szakközépiskola, a Kner Imre gimnázium és Kereskedelmi Szakközépiskola és (az akkor még működő) 617. sz. Ipari Szakmunkásképző és Cipőipari szakközépiskola, Gyomaendrőd Város Önkormányzata, az Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet, és a Thermix Kft fedezte különböző összegekben.

Az alapítvány vagyonának kezelését négytagú kuratórium látja el: Dr. Valah Béla elnök, Marsiné Giricz Erzsébet titkár, Ungvölgyi János és Varga József tagok. Célkitűzése, az akkor még csak terv szakaszban lévő építendő egyházi iskola támogatása, a működéshez szükséges tárgyi eszközök vásárlása a magasabb szintű oktatás érdekében, iskolai ünnepek, rendezvények támogatása.

A kuratórium haladéktalanul megkezdte az alapítói vagyon gyarapítását, '94 február 13-án (öt nappal a Cégbíróóság nyilvántartásba vétel után!) igen színvonalas jótékonyági estélyt rendezett 240 fő részvételével, ennek tiszta bevétele meghaladta a 100.000 forintot. Ezt évenként megismételtük hasonló, illetve még jobb eredménnyel, összesen három alkalommal. Ennek köszönhető, hogy eddig már az alapítói vagyont meghala-

dó, 240.000 forinttal, támogattuk az Iskolát. Ennek ellenére az alapítói vagyon ma már több mint félmillió forint. Két alkalommal 100-100 ezer forintot biztosítottunk tárgyi eszközök vásárlására, és amikor felépült az iskola és ünnepélyesen felvette a Szent Gellért Katolikus Iskola nevet, ezt az ünnepeket 40.000 forinttal támogattuk. 1997 őszén egy felejthetetlenül szép hangversenyt rendeztünk, azonban ennek kiadása jóval meghaladta a bevételt, mintegy 70.000 forinttal. Ez után a '98 évi kuratóriumi ülésen úgy határoztunk, hogy nem kockáztatjuk rendezvényekkel az alapítvány vagyonát, hanem megvárjuk, míg az a kamatjovírásokkal 500.000 Ft fölé emelkedik, s így annak éves kamatát, tehát jelentősebb összeget adhatunk az alapítói okiratban meghatározott célkitűzések egyikére évenként, anélkül, hogy a meglévő tőke csökkenne. Ezt az összeget az iskola védőszentje Szent Gellért napján tervezzük átadni, előzetes egyeztetés után, mely az alapítványban meghatározott célkitűzések egyikére fordítható.

A fentiekből látható, hogy a kuratórium jól gazdálkodott a rábízott vagyonnal. A kuratórium tagjai költségtérítés nélkül dolgoznak, sem telefon, sem egyéb költséget nem számolnak el. Mindössze az alapítvány könyvelését végző Dr. Galambos Béla kapja a könyvelésért neki járó díjat.

Számlánkat az Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet vezeti, melynek száma: 53200015-10000070. Az alapítvány nyitott, bárki csatlakozhat hozzá az itt közölt számlára való befizetéssel, és erről adóigazolást is van módunkban kiadni. A személyi jövedelemadó 1%-át még senki nem ajánlhatja fel, mivel a Cégbíróóság csak 1997. október 9-én jegyezte be az Alapítványt. Erre legközelebb 2001-ben kerülhet sor.

MARSINÉ GIRICZ ERZÉBET

ORVOSI TANÁCSOK

A dohányzás és következményei

Mindannyian tapasztalhatjuk, hogy a legtöbb ember csak akkor határozza el, hogy elhagyja a dohányzást, amikor szervezetében már súlyos károk keltezték, amikor a betegnek már az élete forog kockán!

Épen ezért ajánljuk figyelmükbe a következő sorokat, melyeket a Komádi Híradóban olvastuk Tóthné Diószegi Anna gyógyszerész tollából.

„A dohányzás káros az egészségre. A dohányzás veszélyezteteti embertársai egészségét is” - olvashatjuk a cigaretta dobozok oldalán, és ez így igaz. Ennek ellenére évente sok millió szál cigaretta elfogy Magyarországon.

A dohányzás okozta egyik legelterjedtebb megbetegedés a **krónikus hörghurut**. Kialakulásában különböző kockázati tényezők játszanak szerepet, úgymint környezetszennyezés, hátrányos gazdasági és társadalmi helyzet, öröklött tényezők, gyermekkorban elszennvedett gennyes légúti fertőzések. Mind az aktív mind a passzív dohányzás hozzájárulhat a betegség kialakulásához. A krónikus hörghurut, a légutak olyan gyulladással megbetegedése, melyet hosszantartó ártalmak váltanak ki.

Legfontosabb jellemzői a hörgők falának gyulladása következtében létrejövő átalakulása, a nyálmirigyek megnagyobbodása, a fokozott váladék-termelés és köpetürítéssel járó köhögés. Magyarországon a krónikus hörghurutot nem túlzás népbetegségnek tekinteni, hiszen a tüdőgondozói nyilvántartásban kb. 56.000 ilyen beteg szerepel, de a valós szám ennél sokkal magasabbra tehető, - kb. fél millió - hiszen a betegek korai stádiumban általában nem fordulnak orvoshoz, csak már kifejezettebb, komolyabb panaszaikkal.

A dohányzásnak a szervezetben különféle hatásai vannak: a nikotinnak rendkívül nagy a toxikológiai hatása, a szervezetben rendkívül sok helyen hat és ezek a hatások összeadódnak. Növelheti a szívfrekvenciát, ami azt jelenti, hogy nő az egy percen belüli összehúzódások száma, növeli a vérnyomást, élénkséget okoz, melyet később izomlazulás követ. Izgatja a központi idegrendszert, remegést és görcsöket okoz.

A dohányzás hajlamosító tényező a gyomorfekély, az agyi keringési zavarok és a tüdőrák kialakulására. A nikotin e súlyos, káros hatásai miatt nagyon fontos lenne a megelőzés, tehát kerülni kell a dohányzásra való rá-shokást, valamint fontos lenne az életmód megváltoztatása, ezen belül pedig a dohányzásról való leszokás.

A gyógyszerárakban félhavi, maximum kéthavi cigaretta árért többféle olyan készítmény kapható, melyek segítenek a leszokásban azoknak, akik erősen elhatározzák a cigaretta elhagyását. Cigaretta nélkül anyagilag könnyebben, egyébként pedig egészségesebben élhet Ön, és környezete is!

Mária néni meséi

FELEFÜL ÉS A FURCSA VENDEG II.

Torkoska szemrehányóan nézett Fortyogira.

- Minek kell neked az a bim-bam? - kérdezte rosszállóan - Nem lenne jobb, ha valami finom ennivalót hordanál a zsákodban? Borzasztóan szeretnék már falatozni egy kicsit!

- Van egy kis tegnapi torzsám, - mondta kelleetlenül Felefül - azzal szívesen megkínállak benneteket. Várjatok! Mindjárt megterítek. Csak tudnám, hová tűnt a lapulevel abroszom? - nézett körül kutatóan.

- Azt hiszem az volt a takaróm, - pislogott zavartan a hörcsög. - Nem találtam mást.

- Nagyon szép! - zsörtölődött Felefül, és lázasan kutatóan a fiókban. - Csak tudnám, hogy hová tűnt a fakéreg tányérkám?

- Abba örültem a lisztecskémet. Valamibe csak kellett! - szabadkozott Fortyogi.

- Legalább a torzsát találhán meg! - sóhajtott keservesen Felefül.

- Mak! - bújt el a füle mögé szégyenkezve Torkoska - Nem az volt, amit én ijedtemben bekaptam, amikor bim-bammolt a zsák:

- Ilyen szégyen! Most aztán mondjátok meg, hogy legyek házigazda?

- Sehogy! Azaz, hogy is mondjam csak, éppen arra akartalak töltötte egy sötét pult alá. kért, hogy add ki nekem bérbe a házadat! Boltot nyitok benne!

- Boltot? Pont az én házamban?

- Miért ne? Gondold csak meg!

- Akkor nem kell szégyenkezned azért, hogy nem tudtál megvenni dégelni minket. Akinek nincs háza, nem köteles vendéget fogadni.

- Van benne valami. - bólogtató Felefül. - De akkor hol fogok lakni?

- A pult alatt, az biztos. Nézzétek, milyen pompás cégért festett nekem Ecset koma, a húsvéti nyuszi!

Felefül gyanakodva nézegette az a jókora fakérget, amit Fortyogi előkotort a zsákból.

- De hiszen ez az én gyűrőtáblám! Kiáltott hangosan. - Ezen szoktam kinyújtani a káposztáslepényt!

- Na és? - nézett rá méltatlankodva a hörcsög - Attól remek cégér lesz. Hallgasd csak, mit írt rá a komád:

Megnyílt az új vegyes bolt!

Nálunk ilyen sose volt.

Kapható itt minden bőven,

Ami csak kell az erdőben.

Éhét, szomját olcsón oltja

A Fortyogi vegyes boltja.

- Gyönyörű! - ámuldoztak a

nyuszi, és Felefül azt sem tudta

hová legyen a büszkeségtől, ami-

ért az ő gyűrőtáblájából lett a cé-

gér és az ő házikójából lesz a bolt.

Még az sem tudta elrontani örö-

mét, hogy Fortyogi másnap beköl-

mindenért kárpótolta őt az óriási

szenzáció. Még az Erdei Híradó-

ban is benne volt a világraszóló esemény: „Megnyílt a Makkos úti vegyesbolt”. Kisinas a nyuszi, még kisebb inas Torkoska, a másik nyuszi, üzletvezető és árubeszerző pedig Fortyogi a hörcsög.

Aki nem hiszi, járjon utána.

IVÁNYI
MÁRIA

LOCSOLÓ VERSEK

(Holló Gábor nyugdíjas tanító gyűjtéséből)

Jó reggelt, jó reggelt, kedves liliomszál,
Megöntözlek rózsavízzel, hogy el ne hervadjál,
Kerek erdőn jártam, piros tojás láttam,
Bárány húzta zengő kocsim s gyorsan ideszálltam,
Nesze friss rózsavíz, gyöngyöm, gyöngyvirágom,
Hol a tojás, piros tojás tarisznyámba várom.

Tapsifüles nyuszinak igen nagy a gondja,
Piros tojást, hímes tojást ide-oda hordja,
Hordjad, hordjad kis nyuszikám, csak így minden lánynak,
Kunyhóban is, kastélyban is szívepesve várnak,
Szép a tavasz, de legszebb a húsvét másodnapja,
Hol a tojás, piros tojás hull a tarisznyába.

Az utcákon egymást locsolgatják, láttam.
Ifjú létemre én is elindultam.
Hogy harmatot öntsek ezen esztendőben,
Mert ha nem öntözünk a mostani évben,
Nem lesz szép virágunk majd a jövő évben!
Tegnap erre jártam,
Szép virágot láttam
Meg szabad-e öntözni?

THERMIX
ÉPÍTŐIPARI SZÖVETKEZET

☐ 5500 Gyomaendrőd,
Ipartelep út 3.
☎ T/F: 66/386-614, 386-226

Értékesítésre ajánljuk:

Szövetkezetünk eladásra kínálja a Gyomaendrőd, Lévai út 21. Sz. Alatt (1320 m², 90%-a szilárd burkolatú) működő mésztöltő telepét a hozzá tartozó mésztöltő géppel, vasbeton égetett- és oltott mésztárolókkal.

Érdeklődni lehet: Gyomaendrőd, Ipartelep u. 3.
Knapcsék Béla szöv. Elnök
30/9552-374, illetve a fenti telefon számokon.

GAZDA ÁRUHÁZ

(a Penny Market mellett)

Tavaszi ajánlatunk:

Tavaszi árpa, zab	3600 Ft/100kg
Kukorica vetőmagvak	6500 Ft/Ha-tól
Burgonya vetőmagok	90 Ft/doboz
Ratibrom patkányirtó	500 Ft/doboz

NÖVÉNYVÉDELMI SZAKTANÁCSADÁS A SZAKEMBERTŐL!

06-66-386-539
forró drót: 06-30-9854-756.

Trodalmi oldal

ENDRŐDI HITVALLÁS

- CONFESSIO ENDROEDIENSIS -

Kinek-kinek helyet adott a Fennvaló,
madárnak fészket, embernek Hazát.
Minékünk áldott Árpád nemzetének
itten e drága Kárpátok zugát,
Európa szinte közepében,
bő-évezred jajos Golgotáján,
s mi, kik atomjaiképpen itt sereglünk,
a Körös-parton, Endrőd kies táján.

Bajra, gondra, túlélés-viszályra,
kibírni azt, ha baleknak szánnak,
s egyre-egyre porladó rajokban
vándorokat küldni a világnak,
kubikosnak, summásnak, cselédnek,
művésznak is, vagy verőlegénynek,
tudósnak és szakmák mesterének:
Nézd, hány arca van ez árva népnek?!

Szent Imre népe, lilimosé,
hol balgáké, hol okosoké,
ki kínjában egyet megtanult,
szolgál Décstől-Ámerikáig:
Túlélni azt, mi ránszabadult!
Kínlódásból, néha még dalolva,
fogcsikorgató azért-is-módra,
kövel tömött bakóként cipelni,
ha már ez a vacer-fajták sorsa!

Fogyatkozunk. Alig tizedünk otthon,
olykor viselni jöttmentek kegyét,
s napszentüléskor könnyet letörölni,
négy égtáj iránt hintve szerte-szét,
bár remélve: Elment a török,
levedlettük Kádárt, Rákosit,
kiböjtöljük új-labancainkat,
gyarmat-sorsba tipróinkat is!

Csak szent legyen, akár a Miatyánk,
napi jussunk, hinni és remélni!
Ez az emberlét üzemanyaga,
azzal lehet holnapig elérni,
s összetartva méhkaptári módra,
szorgalmasan, eltűrni a mást,
jéghátán is embernek maradvá
Hitet-Hazát szolgálván legkivált!

Profán-búcsúnk, ez a sereglés is
arra szolgáljon: Kézbe a kezét,
s hallgatni a hazai harangszót,
mint a szívverést: Nem lehet eleget!
Keresni a holnap útját-módját,
mely többé tesz, porból felemel!
Ne feledjük: Az a parola,
ha egyért mind, mind egyért felel!

Próféta-korban legyen elég a szóból!
Mit mondhatnék még, Kedves Feleim?
Egész életem hazai vallomás,
imámon ámen, versemen a rím:
Segítsd Endrődöt Felséges Isten,
adj hitet és boldogabb jövődöt,
nyomunkba-lépő sok új nemzedéket,
s haló porunknak szülőföld szemfedőt!

Budapest, 1999. március 6.

TÍMÁR MÁTÉ

Az endrődiek budapesti találkozója

Az Endrődiek Baráti Körének vezetői március 6.-án Budapestre a szokásos tavaszi találkozóra hívták tagjait. Endrődön megrendezésre kerülő találkozóra. Giricz László barátunk nagy örömet szerzett, mert Endrődről vetített diaképeket. Láthattuk a régi szép épületeket, és több esetben azok mai, sajnálatos modern felújított, átalakított formáit. Kovács Zoltán tanár úr kérte, hogy legközelebb minél több régi fotót, térképet, családfa készítéshez alkalmas adatokat hozzanak a jelenlévők. Köszöntötte a társaságot Iványi László plébánosunk is, elmondta a nagy tervet, miszerint a templom 200 éves ünnepére szeretnénk a belső felújítását. Szabó Zoltánné mint kuratórium elnök ismertette az „Endrői plébániáért” létrehozott alapítvány fő célkitűzéseit. Kérte a jelenlévők támogatását, hiszen a temetőket, évről - évre rendbe kell hozni, és akad ezen kívül még sok más tenni való is, amihez pénzügyi segítség elkelne. A jól sikerült est főszervezőinek, Timár Imrének, és Kovács Zoltánnak mindnyájunk nevében köszönet. Azzal a jóleső érzéssel és ígérettel búcsúztunk, hogy **MÁJUS 22.-ÉN ENDRŐDÖN** ismét találkozunk!

Hozzá tartozik az igazsághoz, hogy sajnos sokan vannak azok is, akik örökre eltávoztak közülünk. A találkozás hivatalos első perceiben mindig örájuk emlékezünk. Idén is néma felállással adóztunk a közelmúltban elhunytakra; Dr. Szujó Erzsébetre, Duda Andrásra, Hunya Lászlóra, Szabó Ernő barátunkra. Timár Máté elnökünk köszöntötte a megjelenteket, és átadta felolvasásra a találkozó alkalmára írt versét. Márton Gábor a vers felolvasása után Juhász Gyula versével köszöntötte a nőket, hiszen közelget a Nőnap. Kedves volt a szervező „fiúktól” hogy egy-egy csokor hóvirággal kedveskedtek a jelenlévő hölgyeknek, a később jövőeknek is jutott legalább egy szál virág.

A titkár, (jelen sorok írója) beszámolt az elmúlt időszak legfontosabb esemé-

nyeiről, és minden jelenlévőt nagyon nagy szeretettel invitált a május 22.-i Endrődön megrendezésre kerülő találkozóra. Giricz László barátunk nagy örömet szerzett, mert Endrődről vetített diaképeket. Láthattuk a régi szép épületeket, és több esetben azok mai, sajnálatos modern felújított, átalakított formáit. Kovács Zoltán tanár úr kérte, hogy legközelebb minél több régi fotót, térképet, családfa készítéshez alkalmas adatokat hozzanak a jelenlévők. Köszöntötte a társaságot Iványi László plébánosunk is, elmondta a nagy tervet, miszerint a templom 200 éves ünnepére szeretnénk a belső felújítását. Szabó Zoltánné mint kuratórium elnök ismertette az „Endrői plébániáért” létrehozott alapítvány fő célkitűzéseit. Kérte a jelenlévők támogatását, hiszen a temetőket, évről - évre rendbe kell hozni, és akad ezen kívül még sok más tenni való is, amihez pénzügyi segítség elkelne. A jól sikerült est főszervezőinek, Timár Imrének, és Kovács Zoltánnak mindnyájunk nevében köszönet. Azzal a jóleső érzéssel és ígérettel búcsúztunk, hogy **MÁJUS 22.-ÉN ENDRŐDÖN** ismét találkozunk!

Császárné Gyuricza Éva
Baráti Kör titkára

Könyvjelző

A Gyomaendrődi
Könyvtárba
érkezett...

MOLDOVA GYÖRGY:

Ha jönne az angyal

Moldova György írói munkásságának (szociográfiák, riportok, riportkönyvek, satirikus írások, fikciós regények és novellák) művei általában nagy sikert érnek el, s témaválasztásuk gyakran előre vetíti, hogy megjelenésük után jelentős vihart kavarnak.

Legújabb könyve "Ha jönne az angyal" címmel jelent meg. Ez a mű méltán számíthat sikerre, különösen az igényesebb irodalmat kedvelő és értő olvasók körében. A vihar azonban elmarad, hiszen az író több mint húsz éves kutatómunka után egy történelmi regényt lesz az olvasó elé. Egy olyan regényt, amely Mikes Kelemen életének utolsó 26 évéről szól, s amely napló, az események és a levél között".

Az események leírása a Rákóczi Fejedelem halálának évében, 1735-ben indul el. Mikes ekkor marad igazán egyedül a száműzetésben, így életének hátralévő esztendeit már többnyire csak a visszaemlékezésnek szenteli. A napló nem bővelkedik pergő eseményes történésekben, de leírások teszik izgalmassá: Rodostó életének bemutatása, a Mikes Környezetében élők, mint amilyen Ibrahim Müttiferrika, Bercsényi generális, Zay úrfi, Jávorka Ádám. Sorsukon és kapcsolataikon keresztül ismerhetjük meg a mindenkori magyar magatartáspókok gyűjteményét; a látványos öngyilkosságoktól a pártoskodó hajlamon át az árulásig, illetve a helytállásig. A száműzetést, immár csak a kitartás miatt vállalók beilleszkedését, valamint kapcsolatát a török kisvároska lakóival.

Moldova a korabeli iratok stílusában írt, de nem csak Mikes írására hagyatkozott, hanem a közeli korszakok más emlékiróinak feljegyzéseiből is merített: Pápai János, Komáromi János, Cserei Mihály. Megjelennek a Néma Barát, Pápai Páriz Ferenc gondolatai, sőt a századokkal később élt Füst Milántól és Osváth Ernőtől is idéz.

Az író közösséget vállal a regény egyik kulcsfigurájának, Müttiferrikának törekvésével, aki küldetésének tekinti, hogy barátjának, a mazuli Mikes básurg"-nak naplóját kinyomtasás. Moldova naplója nem Mikes Kelemen leírt szövegét, hanem történelmi sorsát választotta mintának. Regény született, nem életrajz. Szándéka szerint több mint Mikes Kelemen életútjának nyomon követése. Megfogalmazódik benne, az az írói szándék, hogy megértse és megértse az olvasókkal is Mikes Kelemen sorsában a számkivetett irástudó jellegzetes gondolkodását, hűségének és hazaszeretetének mozgatórugóit. Kibontakozik a helytállásnak teljes jelentősége, s egy

olyan ember életét mutatja be, amelyen keresztül megtanulható: miként kell megőrizni magunkat minden változáson keresztül.

Az Úr 1761 évének szeptember 29-ik napján a szentségeket magához vette, majd ugyanazon a napon a pestistől megérintve, érzékeitől hasonlóképpen megfosztva meghalt Mikes generális úr. Október 2-án eltemettem az Örmények Sirkertjében.

És annyi az egész, elvégeztetett barátunk, szegény Mikes básbug sorsa. Fáradozásai forduljanak a javunkra és engedje meg Allah, hogy kegyessége áldozatánál fogva a küszöbe szolgálj lehessünk.

Ibrahim Müttiferrika"

A KÖNYVET KÖLCSÖNÖZHETIK A
KÖNYVTÁRUNKBÓL. A RÓZSAHEGYI
KÖNYVTÁRBÓL. AZ ÉRDEKLŐDŐ OLVASÓK.

Dinyáné Bánfi Ibolya

Általuk és velük kedvesebb nekem a Körös vidéke

Két endrődi költő verskötete jelent meg napjainkban.

Gergely Ágnes remek versei "A barbárság éveiből" címmel (melyről januári számunkban részletesen írtunk) került kiadásra. Sajtónkban mindig ünnepi hangulatot teremtenek költeményei. Olyan érzés fog el, mikor olvasom, mintha a keleti vallás meditációja öntene el, vagy lelkigyakorlat utáni elmélkedés percci szállnák meg szívemet és agyamat. Nagy nyugalom és megbékélés érzése terjed rám olvasásakor. Nagyon köszönöm egykori kedves tanítványomnak e különös érzést, melyet felosztanak bennem versei. Babits, meg Vörösmarty olvasásakor lep meg hasonló lelkiállapot. Köszönöm, hogy megerősít endrődi mivoltomban".

Endrődi Bella János verses naplója 1995-1998 közt született verseit adja művészi illusztrációival. A poéta-festő, festő-poéta szerencsésen szomorú, vagy szomorúan szerencsés sorsa feledtetni a felettünk elszállt éveket, a nehezedező öregedést.

Érezni a kínban és szeretetben született sorsát. Mintha általa az évtizedekkel ez előtt elszállt időmárvá fiatalodna. Valahogy könnyebbnek érezzük életünk terheit, ha más sorsával vehetjük össze.

Büszke vagyok mindkettőjükre, általuk és velük kedvesebb nekem a Körös vidéke.

MÁRTON GÁBOR

TOTÁL VEGYESÁRUK ÁRUHÁZA

Gyomaendrőd, Endrődi út 1.

Tel: 66-386-637

06-20-9-254-663.

LEGÚJABB AJÁNLATA!

JÓ ÁR! JÓ MINŐSÉG! JÓ TERMÉS!

Hibridkukorica: Gazda - MVNK - DK
485 - DK 524.

Vetőmag burgonya: KONDOR UTE I. -
KLEOPÁTRA ELIT - DEZYRE UTE II.

Vetőmag takarmányborsó.

Apró vetőmagvak nagy választékban
A vetőmagvak fémzároltak!

Kapható továbbá: Étolaj 236 Ft./l.

Étolaj edénybe 210 Ft/l.

Étkezési burgonya,
gumicsizmak 2.100. Ft/pár.

Rózsahegyi Kálmán

1873 - 1961

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK

*„Nem múltak el ők, kik szívünkben éltek:
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek.
Ők itt maradnak bennünk csendesen még.
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”*
(Juhász Gyula)

Az olvasók tájékoztatására közöljük, hogy csak azokról az elhunytakról adhatunk híradást, akiknek hozzátartozói a közvéleményhez hozzájárulnak.

CS. SZABÓ IMRE, aki a Hámán Kató út 12/2 sz. alatt lakott, március 16-án, életének 86. évében hosszú betegség után visszaadta lelkét teremtőjének. Temetése március 18-án volt. Gyászolják: felesége, gyermeke és családja, valamint a rokonság.

DOMOKOS ENDRÉNÉ, aki lakott a Mirhóhádi út 3-ban február 25-én,

életének 79. évében, rövid szenvedés után elköltözött az élők sorából. Temetésére március 2-án került sor. Gyászolják: hét gyermeke, és családjaik, a rokonok és ismerősök.

FÜLÖP VINCE, aki Szabadság út 17. sz. alatt élt, március 4-én 66 éves korában, hosszú szenvedés után elhunyt. Temetése március 9-én volt. Gyászolják: felesége, gyermeke és családja, rokonai és ismerősei.

Özv. LUKÁCS SÁNDORNÉ BARÁT ILONA, aki a Budai Nagy Antal utca 23.sz.ban lakott, március 14-én rövid szenvedés után 79 éves korában érte a halál. Temetése március 19-én volt. Gyászolják: gyerekei és családjuk

F. NAGY MÁRTONNÉ MARGITAY KATALIN, aki a Fő út 171-sz alatt lakott, március 4-én 79 éves korában rövid szenvedés után elköltözött az élők sorából. Gyászolják: családja, rokonai és ismerősei.

ROÓSZ ÁDÁMNÉ ÚJLAKI IRÉN, aki a Vásártéri Lakótelep 31-ben élt, február 27-én 66 éves korában váratlanul érte a halál. Temetése március 5-én volt. Gyászolják: 4 gyermeke és családjuk, testvérei és családjaik, rokonok és ismerősök.

TÍMÁR EDÉNÉ, aki Kodály út 12-ben lakott március 8-án rövid szenvedés után 91 éves korában, visszaadta lelkét Teremtőjének. Temetése március 12-én volt. Gyászol-

ják: gyermekei és családjuk, és a rokonság.

UGRAI ÁRPÁD, Polányi Máté út 8. sz. alatt élt, március 7-én, 71 éves korában hosszú betegség után távozott az élők sorából. Temetése március 12-én volt. Gyászolják: felesége és családjai, valamint a rokonság.

Fájdalommal megtört szívvel tudatjuk, hogy a szeretett hitves és drága jó édesanya DR. UGRIN BÉLÁNÉ: CARAVAGELI MANUELA hosszú betegség és

szennedés után, február 25-én, eltávozott az élők sorából. Manuela hosszú utat tett meg a texasi (USA) Houston-ból az Endrődi Szarvasvégi temetőig, ahová kívánása szerint a családi sírhelybe helyezték örök nyugalomra március 5-én. Gyászolják megtört szívvel: férje Béla, és gyermeke Gregory, valamint houstoni és magyarországi rokonsága, barátai. Nyugodj békében Manuela!

**Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr
az Ő országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!**

CIPÓTALPBÉLÉST SZONDÁTÓL

Rózsahegyi u. 11.
Telefon: (66) 284-301

GYERMEKCIPIŐ KÉSZÍTÉS

Csikós János

5502 Gyomaendrőd, Kör út 3.
(Öregszőlő, Kondorosi út)
Telefon: 06 60 485-788
Tel., Fax: 06-66-285-863

Béby-leányka-fiúmodellek 18-35-ös méretig
Bio papucs, szandál, klumpa 18-41-es méretig

A KERTBARÁT KÖR ÜZENI...

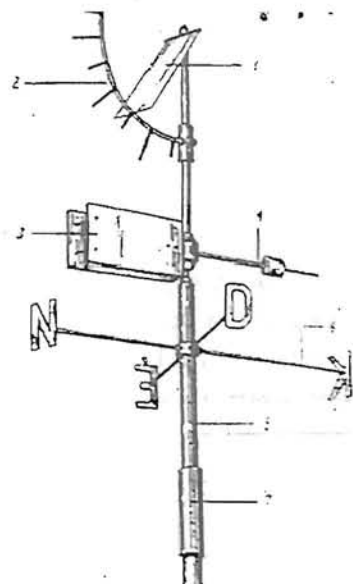
Tavaszi szél vizet áraszt...

Ha kicsivel nagyobb távolságra utazunk, gyakran előfordulhat, hogy egész úton semmi változást nem fedezünk fel az időjárásban. Más alkalommal pedig 30-40 km megtétele után erősen megváltozik az idő.

Az időjárás-változás a hőmérséklet ugrásszerű változásának az eredménye.

A szél a levegő áramlása. A szél iránya és sebessége az észlelés fontos szempontjai. A gőzgép feltalálása előtt egyedüli természeti energiaforrást a szél jelentette. Az egyszerű szélmalom az energiaszegény tájakon ma is használatosak. Régen, hazánkban is a szélmalom őrlték a gabonát. Endrődön a településtől délre működött a Szabó-féle szélmalom. Magyarország földrajzi fekvése miatt, jóval hátrányosabb helyzetben van, a nyugati, főleg a tengerparti országokkal szemben. Ma már nálunk csak turisztikai szempontból működnek szélmalomok. Nagyrészüket lebontották, illetve átalakították vendéglátó üzletké. Sok helyen az Alföldön lehet látni még széndarálókat. Ezek segítségével darálják meg a háziállatok részére a szemestakarmányt.

A szél irányának és sebességének megállapítására szolgál a széliránymutató, melynek alkatrészei:

1. a függőleges tengely körül billenő nyomócsap,

2. a nyomás alatt elhelyezkedő köríves skála, mely a szél erősségét méri,

4. a szélzászló gyűrűjéből kijövő ellensúlyt viselő fémrúd,

3. párhuzamos fémlapokból álló szélzászló,

5. a tartó hüvely (cső)

6. a csőre szerelt négyágú iránymutató, iránykereszt,

7. kúpos hüvely, felerősítésre szolgál.

A szélzászló a függőleges tengely körül forog. A szél úgy fordítja a zászlót, hogy a vaspálcán lévő súly mindig arra mutat, ahonnan a szél fúj.

Az alföldre a szelek leggyakrabban Észak-Nyugat, Észak-Kelet és Dél-Kelet felől érkeznek, de nem ritka az Észak, Dél felől fújó szél sem. A leghasznosabb, mert a legtöbb csapadékot hozza az északnyugati szél. A nyári száraz meleg és a téli kemény hideg légtömegek pedig az északkeleti széllel érkeznek.

A kertészetekben és a mezőgazdaságban dolgozók tapasztalják, hogy a szélnek van jótékony, de káros hatása is. Melyek ezek?

- A párologtatás fokozására. (Sok csapadék esetén segíti a száradást és így a penészgombák lassabban szaporodnak. Kevés csapadék esetén viszont kiszárítja a termőtalajt.)
- Virágok beporzása.
- A páratartalom csökkentése. (Csökken a gombaveszély.)
- A környezet víz és levegő hőviszonyainak módosítása.
- Mechanikai kártétel. (A gyenge hajtások, faágak törnek le, nagy szél esetén az érett gyümölcs le hull, a gabona megdőlt stb.)

Ilyenkor tavasszal, de különösen áprilisban jellemző a széljárás hazánkban. (Böjti szelek, mondja a népi szólás.)

Így szól a népdal is:

“Tavaszi szél vizet áraszt,
virágom, virágom.
Minden madár társat válasz,
virágom, virágom.”

HUNYA ALAJOS

FEBRUÁR 25-TŐL MÁRCIUS 24-IG GyOMA BELTERÜLETÉN
8,3 MM CSAPADÉK ESETT.

AGRO ÁRUHÁZ

készítse be a lemosó vegyszereket,

kerti szerszámokat:

- gallyazó fűrészt,
- metszőollót,
- permetező gépet,
- fűnyírót.

Vásárolja meg

konyhakerti vetőmagjait, kaphatók:

- kukorica vetőmagok:
- DEKALB
- MV
- KISKUN vető burgonya, mini gumók.

VÁROM KEDVES
VÁSÁRLÓIMAT

Gyomaendrőd, Fő út 15.

Telefon: 06-20-9527-032 és

06-66-386-274.

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

VI. évfolyam 5. szám * Társadalmi, kulturális és hagyományőrző folyóirat *

1999. május

ŐK AZ ÉLET HORDOZÓI...

Mennyi vágy, kín, öröm, fájdalom, mosoly és könny, remény és keserűség, küzdés, szenvedés, vér, hősiesség, életáldozat jelöli útjukat.

Ha mérni lehetne az anyaszeretetet, hány fényévnyi távolságot jelentene, tömegben való mérhetés esetén egy világegyetemet alkothatna.

A rabszolgástorstól az emancipációig, a rajongásig szeretett sztárokig, világnagyságokig milyen hosszú és göröngyös út vezetett. Egyszerű, hétköznapi szóval szólva: szeretettel és elismeréssel, hálás szívvel köszöntjük az édesanyákat. Sok boldogságot, örömet leljenek gyermekeikben, családjukban! Az álmaikban elképzelt, megálmodott terveik, vágyaik váljanak valósággá! Leányaikat úgy neveljék, hogy méltók legyenek nemük legnagyobbjaihoz: Baradlainéhoz, Kosuth Zsuzsa, Brunszvik Teréz, Teleki Blanka, Teréz anya és sok-sok hasonló kiválóságok eredményeihez!

Együttal hálával emlékezzünk meg azok végtelen sokaságáról, akik küldetésüket, hivatásukat példásan betöltve pihennek örök nyughelyeiken. Legyen áldott emlékük! Lengesse sírjukon a hála virágát a dudorászó szellő. Soha ki nem alvó gyertyák fénye emlékeztessen rájuk, kik holtan is élők, és követendő utat mutatnak!

MÁRTON GÁBOR

Kép:

Brocky Károly:

Anya és gyermeke (1846-50)

Anyád is így jár valahol...

Az utcán látod őt.
Öregesen, félénken lépked,
cipője kitaposva,
ruhája ósdi,
már nehezen száll fel az autóbuszra
ügyetlenségéért kinevetik,
gondjai mások,
nem olyanok, mint a tieid.
Minden újtól kissé félve
húzódik el, -
szokatlanok, - nem ismeri.
te sem ültél mellé
meg nem magyaráztad.
Rádiód gombját
el nem csavartad, ha
csendre és nyugalomra vágyott;
csak egyszerűen nem értetted:
magad ebben az értetlenségben
többnek gondoltad,
mert más szavakat hallottál,
mert más zenére táncolsz,
mert más divatú a ruhád;
ő pedig kíváncsi a te örömödre,
kíváncsi a te szeretetedre

Ha az utcán látod őt,
amikor öregesen, félénken lépked,
mikor kitaposott cipőjében
nehezen száll fel a buszra,
segíts egy szóval, kis figyelemmel,
egy babszemnyi szeretettel, -
s tiéd lesz majd egy fáradt
öreg ember hálás tekintete;
s míg te szép cipőben autóval
járod a világot, addig
anyád így jár valahol.

Réthy István

A legszebb társadalmi ünnepünk az: Anyák Napja! Mindenkihez egyéni irányulású: fiatalhoz, öreghez, nőhöz-férfihez, hívőhöz-hitetlenhez, minden bőrszínhez, hisz mindenkinek van, vagy volt édesanyja.

A hála és szeretet, a boldogság, a ragaszkodás, az emlékek és az élet forrása!

A művészet minden ágának legfőbb ihletője. Költemények, dalok, képek, szobrok, filmek leggyakoribb témája. Hivatásuk, küldetésük, munkájuk minden más fölé és elé emeli őket világ történetében. Anyja mindenkinek van, de sajnos nem mindenki lehet azzá a nők közül, és ez rengeteg boldogtalanságot, keserűséget, lelki szenvedést, és egyéni tragédiát idéz elő napjainkban is.

A Biblia Évjától napjaink kismájáig hosszú, végeláthatatlan sor kígyózik végig a ma ötmilliárdot is meghaladó emberiségben.

Önök joga van tudni...

hogyan az önkormányzat rendkívüli ülést tartott április 15.-diken, ahol fontos, nagy értékű, pályázatok benyújtásáról döntött a testület. Két beruházási elképzelésnek a következő 2 évi támogatási igénye is szerepelt a pályázatok között. E döntés jelentőségét a beruházási összegek nagysága reprezentálja, hiszen 770 millió körüli összegről volt szó.

A pályázatok között szerepelt többek között a város ez évi útépitési és útfelújítási terve is, ami mint beruházás és felújítás összesen 65 millió Ft. Feltelesen említést érdemel a Városi Gondozási Központ (Blaha úti) átépítési, a szennyvíz, a hulladéklerakó-építési és az ipari park cím elnyerési pályázati téma. Döntött a testület abban, hogy a Körös-Berettyó és a Körös Vizgazdálkodási Társulat küldöttgyűlésébe az önkormányzatot a jövőben Gellai Imre alpolgármester fogja képviselni. Ezt követően a

tette, hogy sajnálatos módon a Szó-Beszéd újság egy félreérthető cikket közölt a Tűzoltó Egyesülettel kapcsolatban több vonatkozásban is. Kiemelte a tévedésekből, hogy a támogatási összeg ugyan igaz, de ez nem a 98. évre vonatkozik, hanem az egyesület fennállása óta eltelt időre. (Micsoda különbség!) Ezt követően Császárné Gyuricza Éva képviselő élt bejelentési jogával. A Tájházban törént személyi változás ügyében rendkívül sajnálatos tényként minősítette azt a döntést, ami szerint április elsejével a Tájházban dolgozó Vaszkó Irén ny. tanárnőnek, (Város díszpolgára) és Hornokné Németh Eszternek (Városért Emlékplakett tulajdonosa) felmondtak. Ez a két ember mintegy 30 éve gyűjtötte a helyi és honismereti anyagot, önzetlenül, a köz javára értékmegőrző és értékkeremtő munkát végezve.

Császárné Gyuricza Éva
képvisező

Egy kép a március 25-i ünnepi képviselőtestületi ülésről. A város vendégei: Domokos László országgyűlési képviselő, a megyei önkormányzat elnöke (balról az első) és Balsay István államtitkár (balról a harmadik)

SPORT

Futógála Gyomaendrődön

Százitizenhárman indultak azon a futóversenyen, melyet várossá nyilvánításunk 10 évfordulója alkalmából rendeztek. Polgármester úr köszöntője után indult a verseny. Minden résztvevő teljesítette a távot, mintegy öt kilométeres szakaszon, melynek célja az endrődi Hídfő Vendéglő volt. Bízást mondhatjuk, hogy ezen a versenyen „nem az eredmény, hanem a részvétel” volt a fontos. E szép teljesítményért mindenki emléklapot kapott. Első helyezett Makán Tamás. A legfiatalabb résztvevők Farkasinszki Zita és Mariann 8 éves ikerpár voltak. A legidősebb résztvevő pedig a 44 éves Molnár Albert. A várossal egyidősek csoportjában Dógi Jenő volt a győztes.

Gratulálunk a résztvevőknek!

Labdarúgás

III. 21. Békés - Barátság 1:1. Ifi: 1:0
1000 néző.

13. percben Janis remekül ívelt baloldali szögletét Molnár fejével a balsarokba csúszította. 0:1

75. percben Petruszán szögletét Szeiti megcsúszította, s a tisztán álló Bagyinka kapusból nagy erővel vágta a hálóba. 1:1

A megyei rangadón a küzdő jelleg dominált. A kemény, de sportszerű mérkőzésen az ötletben volt hiány. Csatáraink nem mertek vállalkozni.

Jók: Molnár, Janis.

Tabella: 1. Hódmezővásárhely 17 10
5 2 28-13 35

2. Barátság 16 9 7 1
31-16 34

Megyei I. Oszt.

1. Gyoma 17 13 2 2
49-14 41

III. 27. Barátság - Battonya 4:0 Ifi
1:0

A mérkőzést Kondoroson játszottak.

8. percben Lipták az ötösre ívelt, Molnár 8 méterről a kapuba továbbította. 1:0

35. percben Nagy I. középre lőtt labdáját Brakszatorisz a kapuba továbbítja. 2:0

37. percben Szépitési lehetőséghez jutott a vendég csapat. Lipták a büntetést elűti a kitérő támadót. A megítélt büntetést Halász kivédi.

75. percben Lipták középre ad, a szemfüles Janis a hálóba továbbítja a labdát, 3:0

80. percben Molnár talál Cziglédszky elé, aki egy tetszetős csel után megtalálja a hosszú sarkot 4:0.

Jók: Sárosi, Lévai, Janis, Molnár.

A tabellán változatlanul 2. a Barátság.
Megyei I. Oszt. ban Első Gyoma FC.

IV. 4. Hódmezővásárhely - Barátság.
2:0. Ifi 1:0

A mérkőzés ezer néző előtt zajlott.

9. percben Janis szögletét Molnár 3 méterről a kapuba rúgta. Oriás és sorsdöntő lehetőség volt!

15. percben Szűcs műesését a bíró büntetővel jutalmazta. Kis értékesítette 1:0

60. percben Janis ordító helyzetben a kapu mellé lőtt.

73. percben Jobboldali hazai támadásból a közepre adott labdát két védőnk is tétovázott elrúgni, a berobbanó Molnár megszerezte a második gólt.

Közepes iramú meccsen a Barátság végig mezőföldnyben játszott. A csatárok a kínálkozó nagy helyzeteket is elhibázták.

Jók: Lipták, Sárosi, Halász.

A tabellán a Barátság a negyedik helyre csúszott.

Megyei I. oszt.-ban Gyoma FC változatlanul az első helyen van!

IV. 10. Barátság - Békéscsaba
Jamina 0:0 Ifi: 0:1

A mérkőzést ezúttal is Kondoroson játszottak, 400 néző mellett.

10. percben a kapura törő Horváth elől Halász kifutással tisztáz. Veszélyes helyzet volt.

32. percben Molnár 22 méteres gyilkos erejű lövését a jobb sarokból Molnár kikotorja. Remek teljesítmény volt.

75. percben Nagy becslezte magát a tizenhatosra, majd visszagurított Brakszatorisznak, aki nagy erővel lőtt a kapura, de az élbe vetődő Pusztairól a labda a mezőnybe vágódott.

82. percben Cziglédszky tiszta helyzetben fölé bombázott.

Kemény, helyenként durva mérkőzés volt. A vendégek alaposan megszervezték védelmüket, csak néhány ellentámadással kontráztak. A Barátság végig uralta a mezőnyt, de a fülénből gólról nem futott.

Megyei I. Oszt. 1. Gyoma FC.

IV. 18. Örkény - Barátság 4:0. Ifi:
1:1. Játékvezető: Sebestyén.

Ezt a napot fekete betűkkel írjuk be a csapat krónikájába. Nagyon hiányzott a sárgalapok miatt Lipták. Az utóbbi idők leggyengébb teljesítményét nyújtotta csapatunk. Rendkívül enerváltan teljesítettek. Híthagyottan fociztak. Minden részükben jobbák voltak a hazaiak, még ebben az arányban is megérdemelten győztek. A máskor remek védelem hibát-hibára halmozott. Valóságos átjáróház volt. A csatárok nem gölt, de még gólhelyzetet sem teremtettek, pedig a mezőnyben fölé nőtünk Örkénynek.

A tabellán a Barátság az 5. helyre esett vissza!

Megyei I. Oszt. 1. Gyoma FC 21 15 3

3 58:19 48

2. Csabacsüd 21 14 4

3 49:26 46

* HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK *

Ujra ünnepelt Debrecen

Olvasóink bizonyára emlékeznek arra, hogy márciusi számunk vezércikkében megemlékeztünk a 150 éves „Függetlenségi Nyilatkozat”-ról. 1849. április 14-én a debreceni Nagy Templomban Kossuth Lajos és kormánya megfosztotta a tróntól a Habsburg-házat.

Most az ország vigyázó szeme ismét Debrecenre vetődött, április 14-én a kormány ünnepi ülésen emlékezett a jeles évfordulóra.

Az idősebb nemzedék még emlékezik 1944-re, amikor ugyanitt megalakult az Ideiglenes Kormány. Tőlünk akkor Vaszkó Mihály, Rácz Lajos, Cserép Mátyás és Majoros Sándor vett részt az országgyűlés munkájában.

HELYESBÍTÉS! Áprilisi számunk 56. oldalán a Református Szeretothonban tartott ünnepségről számoltunk be. A cikkben tévedés folytán névelés szerepel, tájékoztatjuk olvasóinkat, hogy a műsort a Klub helyes elnevezése: „ŐSZIDŐK Nyugdíjas Klub”, a vers előadója pedig helyesen: SZŰCS LÁSZLÓ úr volt. A hibáért szíves, megértő elnézésüket kérjük.

KRESZ VETÉLKEDŐ A RÓZSAHEGYI KÁLMÁN ÁLTALÁNOS ISKOLÁBAN

Nagy izgalommal készülünk a vetélkedőre.

Az első napon előadásban vettünk részt, melyet R. Nagy Tibor közlekedési oktató tartott a kerékpár helyes felszereléséről és a közlekedési szabályokról. A második alkalommal a közlekedési táblákról beszélgettünk.

Harmadik napon írásbeli vizsgát tettünk a hallottakról.

Ezután következett a gyakorlati verseny. Két csapat mérkőzött meg egymással.

A feladat: kerékpárral végigmenni egy ügyességi pályán.

A negyedik napon kerékpártúra következett. Ezt minden csapat maga szervezte. Mi Mezőtúrra mentünk. A Fozekas Múzeumban voltunk, mely 15 km távolságra van Endrődötől.

Nagyon érdekes és tanulságos volt a vetélkedő. Jól éreztük magunkat és közben sok újat tanultunk meg a közlekedésről.

HORNOK ÁDÁM
5. C. oszt. Tanuló

TALÁLKOZÁS SZOKOLAY SÁNDOR ZENESZERZŐVEL

Április 14-én a Rózsashegyi Kálmán Általános Iskola tornacsarnokában a FILHARMONIA KHT. által rendezett hangversenyen találkoztak az iskola növendékei és nevelői testülete Szokolay Sándor zeneszerzővel, akik csodálatos élményben részesülhettek. Az elismert zeneszerző röviden bemutalkozott. Életútja Tarhoson át vezetett a fővárosig, az európai majd világhírnévig. A műsorban műveiből keresztmetszetei ismerhettek meg a diákkori alkotásaitól a hírnévszerző munkáig. A műsort Szilágyi György vezette. A szerző nagy sikerű műveit Juhász Edit (cselló), Kocsis Andrea (hárfa), Matkócsik Ilona (fuvola), Farkas Pál (zongora) tolmácsolták remek előadásban. A „Gloria in excelsis Deo” zárószámként tomboló sikert aratott.

E felejthetetlen élmény sokáig emlékezetes marad diákoknak, tanároknak egyaránt.

A Szent Gellért Katolikus Általános Iskolában
1999. április 21-én sportdelutánt rendeztünk. A tanulók lelkesen készültek erejük, tudásuk összemérésére.

Az izgalmas tornaverseny során a következő eredmények születtek.

4. osztály:

Fiúk: Izsó Zoltán I.
Kovács Tibor II.
Kolozsvári Levente Nagy Gergő III.

I. helyezés

Lányok:
Fagyas Róbert II. lányok:
Lövei Tibor III. Izsó Zita I.
Kéri Nóra II.
Benga Nikolett III.
Kondor Nóra III.

Lányok:

Mátrai Orsolya I.
Varga Viktória II.
Szűcs Beáta III.

3. osztály:

Fiúk: Feuerwerker Daniella II.
Kolozsvári Krisztián III.

KÖZÖSSÉGI HÁZ MÁJUS HAVI PROGRAMJA

1-én 11-től 19 óráig. Majális az Öregszőlőben: szabadtéri program: majorette bemutató, - „Jó ebédhez szól a nóta” (A magányosok klubja énekkara), S. V. K. Zenekar, - Játékos vetélkedők, a Milla-trió műsora, néptánc műsor. VENDEGLÁTÁS! TOMBOLA!

3-án	18 órától	Magyar Kereszténydemokrata Szövetség gyűlése
9-én	14 órától	Gyermek Bélyeggyűjtő Kör vezetői Kulcsár István
12-én	17 órától	Cukorbetegek klubja
	18 órától	Zenés est a Magányosok klubjában
13-án 9-től	15 óráig	Bemutakozik a békési Lazarus Kft.
21-én	15 órától	Szakáll Sándor Kiállításának megnyitója. (A kiállítás május 28-ig tekinthető meg.)
23-án	14 órától	Gyermek Bélyeggyűjtő Kör vezetői Kulcsár István
22-én	17 órától	A Rózsashegyi Kálmán Ált. Iskola gálaműsora
23-án	18 órától	A magányosok klubja vacsorája
28-án	19 órától	DISCO
30-án	14 órától	Gyermeknap zsűr.

LEVÉL A SZÜLŐFÖLDRE

Kedves Barátaim!

A húsvéti ünnepekre érkezett meg a **VÁROSUNK** új száma és a városrá nyilvánítt 10. évfordulójára kiadott válogatás, gyűjtemény a három helyi újságból.

Szép ünnepi ajándék volt ez a két küldemény. Helybe jött a szülőföld, felidézve az Endrődön töltött évek hangulatát, bemutatva a mai polgárok gondolatait, a város aktuális életéről.

Ifjúságom kedves személyiségeiről olvastam az újságban. Márton Gábor a „legfiatalabb” városi díszpolgár **Szabó Ernőtől** búcsúzik, aki néhány hete halt meg. Bemutatja a nagyszerű pedagógus tragédiákkal teli életét. Az egyik szomorú események elsős gimnazistaként, 1956-ban, én is tanúja voltam. Az akkor a gyomai gimnázium kollégiumának igazgatója, Szabó Ernő, aktív szervezője volt a forradalmi eseményeknek. 1956. december közepén a karhatalom az irodájából vitt el. A börtönbüntetés letelte után nem jött vissza régi munkahelyére. A gimnázium évkönyvében így emlékezik erre az időszakra:

„Hálás vagyok a sorsnak, hogy a gyomai gimnázium induló éveiben, az alapok lerakását munkámmal szolgálhattam. Bizom a következő nemzedékben, vigyék tovább a jog és a szabadság zászlaját.”

A gimnázium 45 éves történetére visszatekintve elmondhatom, hogy megvalósult Szabó Ernő vágya.

Tímár Máté két verse adja meg az újság alaphangulatát. A prózairó Timár Máté az utóbbi éveiben versekbe összegzi élettapasztalatát. A földi élettől búcsúzás hatja át minden versét. Aki ismeri a szerző családi tragédiáját, csalódását a szerelemben, együttérzéssel olvassa az öregkori másodvirágzás költeményeit.

Eredeti ötletnek tartom, hogy a három városi újságból válogatást szerkesztettek. A cikkek a gyomaendrődi gazdasági, kulturális élet progresszív jellemzőit tartalmazzák. Örülnék, ha Szeghalmon legalább egy újságból lehetne válogatni. A gyomaendrődi újságkiadás példa lehet más települések alkotó értelmiségei számára.

Folytassák tovább az eddigi munkájukat! Mutassanak be más személyiségeket is az „in memoriam” sorozatban! Néhány javasolt név: Balog Bálint, Balogh József, dr. Csókási Béla, Rosza Márton, Bíró Teréz.

További sikereket kívánok a „Városunk” minden alkotójának.

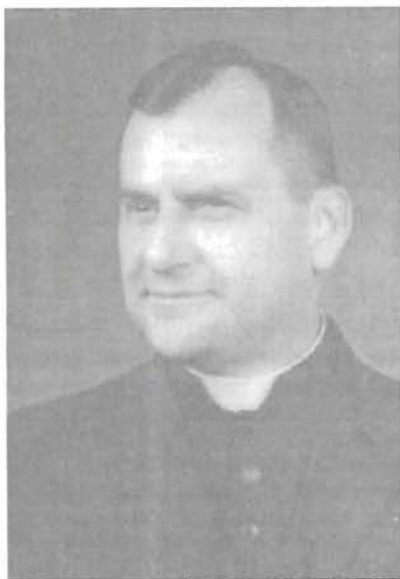
VASZKÓ TAMÁS
a szeghalmi Péter András Gimnázium igazgatója.

In memoriam

Szülőföld: Bölcső, majd koporsó! új kenyér íze, lepergő könny sója,
Sarkcsillag a négy égtáj felől! öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Anyanyelved billyogként jelöl! Isten áldjon! Te légy végső álmonk,
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld, s ivadékainkba szebb Jövő!

Tímár Máté

Tóth Imre atya

(Endrőd,
1903. január 1.

- 1964. Március 7.
Weland, USA
Ontario állam)

Tóth Imre kovácmester és Szabó Erzsébet öt gyermeke közül az egyetlen fiú Imre. Testvérei: Irma, Etus, Gizi, Eszter.

Iskoláit Endrődön végezte. A kitűnő tanuló tovább tanulását Bencze Sándor ig. tanító szorgalmazta. Így került Békéscsabára gimnáziumba. Az értelmes, szerény, mélyen vallásos fiú már gyerekek kora óta foglalkozott a papi hivatás gondolatával. Apja azonban orvost kívánt belőle nevelni. A kitűnő érettségi után gyermekkori barátjával, Tímár Sándorral együtt

felvették az orvosi egyetemre. Azonban Imre, bár elméletileg felkészült tanuló volt, de a szakmai gyakorlatokat (bonctan) nem szerette, kinszenvedést jelentett számára, olyannyira, hogy a második évfolyam elvégzése után már nem is ment kórházi gyakorlatra. Felvétellel jelentkezett Esztergomba, az érseki papneveldebe. Ő maga mindvégig azt vallotta, hogy a két év orvosi képzés erősítette meg végleges elhatározásában. A testi gyógyításnál sokkal fontosabbnak tartotta a lelkit, melynek sikeres gyakorlásában segítségére szolgált a testi kórok ismerete, kezelése. Magába mélyedt, komoly, hithű fiatal életet élt.

1927. július 27-én szentelték pappá. Első szentmiséjét Endrődön mutatta be. Az érdeklődés oly nagy volt, hogy hatalmas templomunk zsúfolásig megtelt, de szép számmal voltak, akik a falakon kívül rekedve lehettek tanúi e nagy eseménynek.

Káplánként tevékenykedett: Gyulán, Csorváson, Nagyszénáson, Hosszúpályiban és Budapesten is. 1943-ban kihelyezett káplánként Hunyára (akkor: Endrődszentlászló) jött. A hívők szeretettel fogadták komoly földijüket, aki fáradhatatlan volt a hitélet megerősítésében. 1957-ig szorgalmas lelkipásztori munkát végzett. A pártállam létrehozása után nem nézték jó szemmel sikeres munkáját, hiszen Hunyán volt a legmagasabb számarányú a hittanra járók száma. Először a nevelők egy részét (Tímár Klára, Bence József) helyezték el a községből. Amikor ez sem segítette a kívánt eszmei változást, Imre atyát letartóztatták, bebörtönözték. Vácott raboskodott, koholt vádakkal illeték, mert állítólag bírálta a „béke-papság” gondolatát. Rövid vallomásának fő mondanivalója az volt; **„sem Istenem, sem Hazám, sem Népem ellen nem vétkeztem. Megadtam Istennek és a császárnak is, ami őket illeti. Sem haragosa, sem elensége nem vagyok senkinek. Gyűlölet nincs szívemben, még azok ellen sem, akik ok nélkül ellenem cselekedtek.”**

Közben Gizella húga (Bodnár Ferencné) még 1927-ben kiment Amerikába. Tóth Imre atya is útlevelet kért, amit bizonyára, hogy minél előbb megszabaduljon tőle, könnyen megkapott. 1957-ben az „Újvilág”-ba távozott. Welandba, (Ontario állam) népes magyar egyházközségbe helyezték, ahol korábban is kivándorolt magyar plébános volt. Fáradhatatlanul apostolkodott a magyarság megtartásáért, a hitélet tisztaságáért. Azonban régebben észlelt szívpanaszai évről-évre erősödtek. Húgának írt egyik levelében írta: „Esztikém, kedves testvérem, érzem, és tudom, hogy a betegségem nem gyógyítható.” 1964. március 7-én a templomban, misézés közben érte a halál. A közeli Niagara zúgása zenéi morajlón alató dalát. Beszületet szerzett a magyar névnek. Áldott legyen emléke!

MÁRTON GÁBOR

SHIRCHADASZ
& hang

HOLLAND ÉNEKEGYÜTTES KONCERTJE MÁJUS 5-ÉN, SZERDÁN ESTE 6 ÓRÁKOR LESZ AZ ENDRÖDI TEMPLOMBAN.

FELNŐTTJEJEGY 320,- DIÁKJEJEGY 160 Ft. A JEJEGYK ÁRA AZ ÉNEK-KAR SZÁLLÁS- ÉS ÉTKEZÉSI KÖLTSÉGÉT FEDEZI. JEJEGYK ELŐVÉ-TELBEN KAPHATÓK A PLÉBÁNIAI IRODÁN.

KONCERTJÜKRE
SZERETETTEL HÍVUNK ÉS VÁRUNK MINDENKIT.

ÉVFORDULÓK NAPTÁRA

1999. AZ IDŐSEK NEMZETKÖZI ÉVE valamint színészi kifejezőképessége különleges pozíciót, rangot kölcsönzött alakításainak. A Metropolitan Opera (USA) állandó vendége volt.

Május 1. A MUNKAVÁLLALÓK SZOLIDARITÁSÁNAK NAPJA

Május 2. (Május első vasárnapja) ANYÁK NAPJA

Május 5. ESÉLYEGYENLŐSÉG VILÁGNAPJA - EURÓPA NAPJA

Május 8. 1991, Jászberény SZÉKELY MIHÁLY (†1963. március 5. Budapest)

Operaénekes. A magyar operakultúra ki-

Május 10. MADARAK ÉS FÁK NAPJA

Május 15. AZ ÁLLAT- ÉS NÖVÉNYSZERETET NAPJA

Május 18. MÚZEUMI VILÁGNAP - Múzeumok nemzetközi napja

Május 28. 1916. Budapest, SVÉD SÁNDOR (†Budapest 1979. június 9.) Operaénekes. Énektanulmányait Olaszországban végezte. Először Budapesten 1927-ben mutatkozott be a Bajazzók Silvio szerepében 1936-tól a Bécsi Operaház tagja. 1941-50 között a Metropolitan énekese. Sorban járja a világ valamennyi híres operaházát, ahol ünnepezt vendég volt. Különösen Verdi-szerepekben aratott sikert.

Május 30. (Május utolsó vasárnapja) GYERMEKNAP

Május 31. DOHÁNYMENTES VILÁGNAP

MEGHÍVÓ

Az Endródiék Baráti Köre vezetősége május 22.-én, hívja és várja haza az elszármazottakat, az itthon élő Baráti Kör tagjait, és mindenkit, aki érdeklődik a találkozónk iránt nagyon nagy szeretettel várunk!

Programunk:

- 9.15 órakor kezdődik a Szent Imre templomban ünnepi szentmisével.

- Mise után gyalog átmegyünk a Hősök terén a Ligeti iskolába.

- 10.45 óra és 11 között megkezdjük az ünnepséget:

Vers, ének, anekdota, ballada.

- Rendes éves beszámoló.

- Endródi Szabó Zoltán képiállításának megnyitása.

- 13 óra körül, legkésőbb 13 óra 30 perckor ebéd a Dómszögön.

- Ebéd után kötetlen beszélgetési lehetőség.

- 17 órakor a Rózsahelyi Ált. Iskola tanulóinak gála műsora a Műv. házban

Jelentkezni, május 15.-ig lehet, írásban, vagy telefonon:

5502 Gyomaendrőd Damjanich u 15

Telefon: 06 66 386-323, vagy 06 66 386-689, 285-435, 285-738.

Szálláslehetőség van.

Ebédre választani lehet birkapörkölt, vagy vegyes sült hús között.

Kérjük, hogy értesítse érdeklődő ismerőseit, hiszen az újsághír nem jut el mindenki-

hez, és külön meghívót nem tudunk küldeni.

Tisztelettel:
Császárné Gyuricza Éva
Titkár

A Rózsahelyi Napok ünnepsége, idén is kétnapos, az első nap május 21.-dikén lesz, amelynek programjára szintén szívesen hívunk és várunk minden érdeklődőt.

A május 21.-diki program: (az iskolában)

8 - 9 óráig Vetélkedő, ki tud többet Rózsahelyi Kálmánról.

9 - 11 óráig Rendhagyó tanítási órák, amelyekre a meghívott előadók:

Rózsahelyi Marika

Gergely Ágnes író,

Gircz László tanár

Hornokné

Németh Eszter ny. tanár,

Kovács Zoltán ny. tanár

Dr. Papp Sándor, tanár,

Dr. Rácz Béla lézerkutató,

Szonda István néprajzos,

Tímár Máté író

11-12 óra között eredményhirdetés

15 órakor koszorúzás a Tájház falán

elhelyezett Rózsahelyi emléktáblánál

16 - 18 óráig futball és kézilabda

mérkőzés szülő-diák, tanár csapatok kö-

zött,

Este tábortűz

Mentsük meg a hunyai templomot!

A téli belvízkár a hunyai templomot is erősen megrongálta, megsüllyedt a templom alapzata, valamint a karzatot és tornyot tartó két oszlop, ennek következtében megdőlt a torony is. Több helyen megszakadt a fal, lehullott a vakolat. A további romlást szeretnénk megállítani, és a károsodásokat helyrehozni. Felújítási terveink már vannak, anyagi erőforrás még nincs. Kérjük, aki tudja, támogassa a templom helyrehozatalát.

Felújításra adományokat a következő módon tudunk fogadni:

1. Az anyaegyház alapítványára történő befizetéssel vagy átutalással:

Endródi Szent Imre Egyházközségért Közhasznú Alapítvány

5502 Gyomaendrőd, Fő út 1.

Telefon: hétköznap 8-12 között: 66/283-940

Számlaszám: Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet 53200015-10003231

Föltétlenül jelöljék meg: Hunyai templom javára

Adókedvezmény igénybevételéhez a befizetéséről igazolást tudunk adni.

Kérésre levélben csekket is tudunk küldeni.

2. Postai pénzesutalványon, az endródi vagy hunyai plébánia címére elküldve, és itt is kérjük a megjelölést: Hunyai templom javára

3. A hunyai plébánián, személyes befizetéssel

Garancia!
Minőség!
Kedvező ár!
Gellai Cipő

GYOMAENDRÖD, Fő út 140/2. - Tel.: 06-66-283-359

Az ablak
teszi
a házat

MŰANYAG AJTÓK,
ABLAKOK
GYÁRTÁSA EGYEDI
MÉRETEKRE IS.

5502 Gyomaendrőd,

Fő út 81/1

Tel/Fax: 66/386-328

MÁJUS HÓNAP ÜNNEPEI

1. szombat:	Szent József, a munkás
3. hétfő:	Szent Fülöp, és Jakab apostolok
4. Kedd:	Szent Flórián vértanú
7. Péntek:	Boldog Gizella
16. VASÁRNAP:	URUNK MENNYBEMENETELE
20. Csütörtök:	Sienai Szent Bernardin áldozópap
22. Szombat:	Szent Rita
23. VASÁRNAP:	PÜNKÖSDVASÁRNAP
24. HÉTFŐ:	PÜNKÖSDHÉTFŐ
26. szerda:	Néri Szent Fülöp áldozópap
27. Csütörtök:	Canterbury Szt. Ágoston püspök

MÁJUSI MISEREND

Endröd

Vasárnapokon: 8-kor, és este 19-kor, hétköznap reggel fél 8-kor. Május estéin 19 órákor májusi litánia

Szent Gellért Iskola kápolnája: Minden hónap 2. és 4. vasárnapján fél 12-kor. (május 9., és 23.) Május 9-én 16 órákor Anyák napi ünnep keretében mise az édesanyákért. 23-án, Pünkösdkor elsőáldozás.

Hunva

Vasárnapokon: délelőtt 10-kor. Hétköznapokon: kedden, csütörtökön és szombaton este 18-kor, valamint elsőpéntekenként is, este 18-kor. A szombat esti mise előesti mise, így érvényes vasárnapra. Május estéin fél 6-kor, vasárnap fél 10-kor májusi litánia. Május 16-án, vasárnap délelőtt 10 órákor elsőáldozás.

Gvoma

Vasárnapokon 10-kor, hétköznapokon 18 órákor. Mise után litánia

Minden nap imádkozunk az Úr imádságát, a Miatyánkot. Ezért most egy új sorozatot indítunk, a Miatyánk magyarázatát. a Katolikus Egyház Katekizmusából

„Mi“ Atyánk

A „mi“ Atyánk Istent jelenti. A mi részünkről ez a „mi“ jelző nem birtoklást jelent, hanem egy egészen új kapcsolatot Istennel.

Amikor az mondjuk: „mi“ Atyánk. először is elismerjük, hogy a szeretetből született ígéretei, amelyeket a próféták előre hirdettek, mind beteljesedtek az új és örök szövetségben. Krisztusban. Mi az „ő“ népe lettünk, és ő ettől kezdve a „mi“ Istenünk. Ez az új viszony ingyen adott kölcsönös egymáshoz tartozás: szeretetből és hűségből nekünk is válaszolnunk kell a „kegyelemre és igazságra“, mely nekünk Jézus Krisztusban adatott. (Jn 1.17)

Mivel az Úr Imádsága az ő „végső időkben“ élő népének az imádsága, ez a „mi“ kifejezi Isten végső ígéretébe vetett reményünk bizonyosságát is: az új Jeruzsálemben azt fogja mondani a győztesnek: „én Istene leszek, ő meg az én fiam“ (Jel 21,7)

A „mi“ Atyánkhoz imádkozva személyesen fordulunk a mi Urunk Jézus Krisztus Atyjához. Nem osztjuk meg az istenséget, hiszen az Atya annak „forrása és kezdete“, hanem ezáltal megvalljuk, hogy a Fiú öröktől fogva tőle születik, és hogy a Szentlélek tőle ered. Nem keverjük össze a személyeket sem, hiszen mi megvalljuk, hogy közösségben vagyunk az Atyával és az ő Fiával, Jézus Krisztussal, az ő egyetlen Szentlélekében. A *Szenháromság* egylényegű és oszthatatlan. Amikor az Atyához imádkozunk, imádjuk és dicsőítjük őt a Fiúval és a Szentlélekkel együtt.

Nyelvtanilag a „mi“ több személyhez tartozó valóságot jelöl. Csak egy Isten van, és azok ismerik őt Atyának, akik az ő egyetlen Fiába vetett hit által újjá születtek vízből és Szentlélekből. Az *Egyház* az Isten és az emberek ezen új közössége, mert az Egyház az egyetlen Fiúval egyesülve lett „elsőszülött a sok testvér közül“ (Róm 8.29); közösségben van az egy és ugyanazon Atyával, az egy és ugyanazon Szentlélekben. A „mi“ Atyánkhoz imádkozva minden megkeresztelt ebben a közösségben imádkozik: „a hűvek sokaságának egy volt a szíve és a lelke“ (ApCsel 4,32).

Ezért a keresztények megosztottsága ellenére a „mi“ Atyánkhoz intézett ima minden megkeresztelt számára közös kegyelem és sürgető felhívás marad. A Krisztusba vetett hit és a kereszttség által közösségben lévén kötelesek részt venni Jézusnak a tanítványok egységéért mondott imájában.

És végül, ha igazságban imádkozunk a „mi Atyánkhoz“, kilépünk az individualizmusból, mert a szeretet, amit befogadunk, attól megszabadít. Az Úr Imádságának elején mondott „mi“ és a négy utolsó kérdés „mi“-je nem zár ki senkit sem. Hogy igazságban mondhassuk ki, megosztottságunkban és ellentéteink felül kell emelkednünk.

A megkeresztelt nem imádkozhatnak a „mi“ Atyánkhoz anélkül, hogy ne hoznák elébe mindazokat, akikért szertett Fiát adta. Isten szeretete nem ismer határokat, a mi imádságunknak is ilyennek kell lennie. A „mi“ Atyánkhoz intézett ima a Krisztusban megnyilatkozó szeretet méreteire nyit minket, arra, hogy imádkozunk minden emberrel együtt, és minden emberért, még ha Istent talán nem is ismerik azok, hogy „egybe legyenek gyűjtve“ (Jn 11,52). Ez a minden emberrel és az egész teremttel törődő isteni gondoskodás éltet minden nagy imádkozót, ennek kell kitágítani a mi imánkat is, a szeretet szélességére, amikor így merünk imádkozni: „mi“ Atyánk!

Az oldalt összeállította: Iványi László plébános

Lourdes

Néked ajánljuk, Szűzanyánk,
A legszebb hónap alkonyát.
Ezer nép híven zengi ma,
Ő, üdvözlégy, Mária!

Hallja a bűnös és zokog,
Hogy elhagyta a hajlokot,
Melyben a legszentebb ima:
Ő, üdvözlégy, Mária!

Éneklí tiszta gyermekajk
S kik érzik a sok földi bajt,
Esengve száll szívünk dala:
Ő üdvözlégy, Mária!

Ő tudjuk: május estelén
Az égben is több lesz a fény
S zengőbb az angyalok dala:
Ő, üdvözlégy, Mária!

Az idei húsvéti feltámadási körmenet nagyon szépen sikerült. A rendőrség még soha nem működött ennyire jól, mint az idén. A körmenet útvonalán, és idején, arra a rövid időre teljesen lezárta a forgalmat, így zavartalanul vonulhattak a nagyszámú résztvevők. Köszönet érte.

ADATOK A GYOMAI REFORMÁTUS TEMPLOM ÉPÍTÉSÉNEK TÖRTÉNETÉHEZ IV. RÉSZ

Az építéshez szükséges anyagok beszerzéséhez már 1804-ben hozzáláttak.

1804. október 16-án kelt szerződés szerint Nagyvárad mellől Thurzó György keményi erdejéből 600 ölfát vásároltak.

Gyomán 1805. július 8-án kelt szerződés szerint „Élesdi lakos Retezsár Péter 600 köböl jóféle kiégetett meszet...” köteles leszállítani.

1805. december 29-én Gyomán megálapodtak „Téglakészítő Császár András mezőberényi lakossal...” szükséges téglamennyiség elkészítéséről. Az égetéshez a gyomaiak adtak segítséget. Nagyidejű atyámfia még hűszesztendős koromban mesélte volt nekem, hogy az ő öregapja legénykorában hat álló esztendeig négyökrös szekérrel hordta a téglát Berényből, „a nagytemplom építéséhez...”

1805 február 6-án „Téglásmester Hege-dűs Péterrel...” is kötöttek szerződést téglakészítésre. A szóbeli hagyomány szerint-írásbeli adatot nem találtam arra, hogy a templom tervét egy osztrák hadmérnök készítette. Fischer Ágoston kecskeméti építőmester a szerződést németül hitelesítette s szinte német nyelvű megjegyzések fűzött hozzá. Az ácsmesteri munkálatokat - nyilván alvállalkozóként - ugyancsak kecskeméti Georg Nowack német ácsmester végezte (a vele kötött szerződés egyik példánya német nyelvű). Tovább szállították az építőanyagokat; meszet, követ Nagyvárad környékéről lápokon (tutajokon) a Körösön is.

1805. május 23-án Nagybárodai Nemes Moldován László és Pántits Gábor vállaltak 300 köböl mennyiséget leszállítani Gyomára.

1806. február 21-én a Gömör vármegyei Csetnek városából Szontágh Ádámól 76 mázsa vasat szállítottak. A már egyszer szereplő Retezsár Péterrel vásároltak Nagyváradon 115.000 darab „jóféle zsendelt”. Ebből következik, hogy templomunk eredetileg zsendelytetős volt.

1807. november 12-én kötött szerződésben egy német bádigos meister Klempner vállalata, hogy a toronysisakot „mindennemű czirádákkal egyetemben” bádoggal befedi.

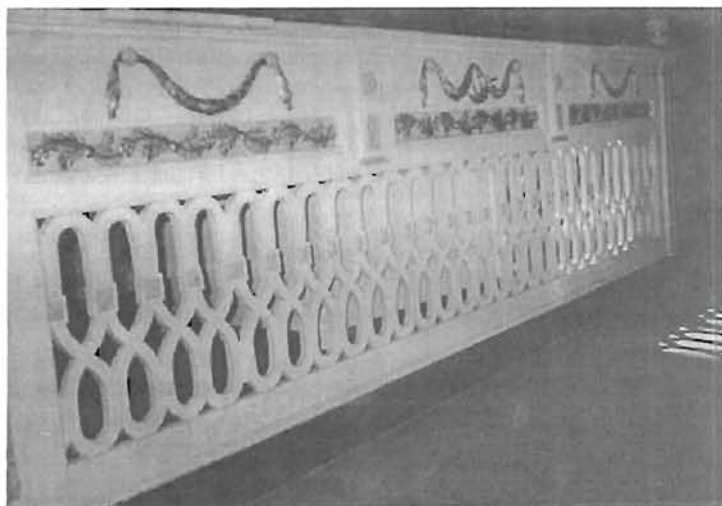
1808. „Pünkösdi hava” 16-án vállalt kötelezettséget Gyulaváriba való „Mózses zsidó”

arra, hogy az üvegezést, ablakok rostélyait elkészíti. A belső asztalos munkákat nemes Czene Mihály nagyváradai asztalosmester és legényei végezték. Czene uram jegyezte fel, hogy „1811. febr. Erdélybe Zentelkén vettem a gyomai templomba meg kívántató Székeknek különböző vastagságú és hosszúságú deszkát, fenyőből Kettőezeröttszáz szálat.”

1809. október 15-én Rupp György órásmester vállalta a toronyban már meglévő óra javítását és újbóli működésbe helyezését.

1813. augusztus 8-án történt a templom felszentelése. Aki némi fogalmat szeretne alkotni arról, hogy milyen is lehetett a sokat emlegetett középkori eredetű 18. századig még fennálló templomocska, annak javaslom, zárándokoljon el Békés megyében Nagykopáncsra, vagy a Tiszahátra Szamostatárfalvára, Tákosra - ez utóbbi sővénytemplomra példa - és lásson szépet, csudát, s emlékezzen régiekrül...

1816. január 29-én sűrű havazással fergeteges szélvihar tombolt ezen a vidéken, s Gyomán a torony sisakját is ledobta. Olyan hideg lett utána, hogy emiatt a fergetegben juhnyájak fagytak meg juhással együtt. Ezt követően tizenkét esztendeig csonkán állott a torony, majd 1826-ban „... új zsendelyű torony lett építve, díszes gombbal”

1848. április 8-án délután támadott hatalmas tűzvészben leégett a torony teteje, két nagyobb harang is odaveszett, továbbá a „Helység Háza” - azaz a városháza - , irattárral egyetemben (csak töredékét sikerült kimenteni). Ily szomorú szerencsétlenség ismétlődését elhárítandó az egyház ugyanazon évben templomát és tornyát „ércfedél” alá vétette az első magyar kormánytól kért 10.000 osztrák értékű forint segélyből és a borzalmas tűz alkalmával meglehetősen állapotban lévő kis harangot (ez volt az 1788-ban öntött kisharang), két nagyobb haranggal együtt (e két nagyobb harang az 1734-ben, illetve 1746-ban öntött harangok, amelyeket 1841-ben némi anyag hozzáadásával újjáöntettek) újra öntette.

1860-ban az egész templom „reparációja” következett...mivel szolnoki Molnár nevű építető becsapta az egyházat, rosszul csinálta meg a torony bádoggját, inségre keverve, megrontotta az egyházat, mert a munkáját az egyház nem győzte javíttatni”, vagyis beázott a tetőzet.

1861-ben fejezték be a vakolást, a meszelést, a székek (vagyis a padok), a katedra (szószék), a „cancel” (úrasztala körüli díszes kerítés aranyos részeinek újrafestését.

CS. SZABÓ ISTVÁN

*Madi Z. cipőkészítő-
fogtechnikai és kereskedelmi
Kft*

Telephely: 5502 Gyomaendrőd, Fő út 45.
Telefon: (66) 386-578

Corvo Bianco Schuh Bt.
Cipőipari Bt.

Corvo bianco

5502 Gyomaendrőd, Fő út 14.

☎/Fax (66) 386-896

☎(30) 9457-148

Női, Leányka-, és Fiú- cipőgyártás

Bor és kolbász verseny

A Katona József Művelődési Házban a Kertbarátok szervezésében, a Nyugdíjas Club közreműködésével nagyszabású bor és kolbász verseny volt április 13.-án. Nagyon jó hangulatú délelőtnek voltak részesei a jelenlévők. Megtízeltte a versenyt városunk polgármestere, Dr. Dávid Imre, valamint a Bethlen Szakképző iskola igazgatója Gubucz József úr, aki megragadta az alkalmat, és az április 30.-án megrendezésre kerülő I. Gyomaendrődi Nemzetközi Sajt- és Túrófesztiválra invitálta a jelenlévőket.

Többen, mint százan gyűltek össze, közülük a borversenyre 35, a kolbászversenyre 13 nevezés volt. Mindkét zsűri 3 - 3 főből állt. A versenynek nem voltak vesztesei, hiszen a versenyművek mind borban, mind kolbászban kitűnőek voltak. Valóban nagyon nehéz helyzetben volt a zsűri, a jobbnál jobbakkal kellett döntenie.

Az összesített pontszámok eredménye:

Fehérbor kategória (21 félé) I. Dr. Kovács Béla, II. Vaszkó András, III. Gyebnár János. Dícséretes díjat kapott: Szujó Antal, Dr. Kovács Béla, Dávid László, Fülöp Zoltán.

Vörös bor kategória: I. Valuska Lajos, II. Timár Mihály, III. Józsa Mihály.

Rose és Siller kategóriában: I. Mogyorós József, II. Szujó Antal, III. Karbiner Gábor.

Dícséretes díjat kapott: Ádám József.

Gyümölcsle kategóriában: I. és II. díjazott lett Timár Mihályné, málnalé, és őszibaracklé készítménye, és I. díjazott lett Újházi Ernő alma-boré készítménye.

Must Kategóriában: I. Karbiner Gáborné, II.: Ádám Józsefné.

A vastagkolbász kategóriában: I. Vaszkó András, II. Dávid László, III. Balogh Sándor.

Vékony kolbász kategóriában: I. Fülöp Zoltán, II. Szabó Lajos. A legeslegelesebb kolbászt (de nagyon finom volt) Kéri István készítette.

A fenti díjazottakon kívül a többi versenyzők méltán kaptak oklevelet. Akik nem neveztek be a versenybe, azok is nagyon kellemes délelőttől töltöttek el és együtt izgultak az eredményért. A finom szendvicsek, a versenyen kívüli borok oldott hangulatot biztosítottak. Köszönet a szervezőknek, a versenyzőknek, és minden résztvevőnek, hiszen 1999 az asztali örömeik éve!

A gasztronómia és a bor évét így ünnepeltük Gyomaendrődön.

Császárné Gyuricza Éva

10 éve város Gyomaendrőd

Ünnepi Képviselőtestületi ülés -
1999. Március 25.

Kerékpárutak a tisztább környezetért

Végre itt a jó idő, s elővehetjük féltve őrzött kerékpárjainkat! Elővesszük, de tudjuk-e hol használni?

E kérdés megválaszolása érdekében kérdeztük meg dr. Valach Béla, önkormányzati képviselő urat, a Városfenntartó- és Környezetvédelmi Bizottság elnökét.

- Első kérdésünk nagyon egyszerű. Béla bácsi szerint miért van szükség kerékpárutakra?

- Kerékpárutakra elsősorban közlekedésbiztonsági szempontból van szükség. Településünkön halad keresztül a 46-os főútvonal, melyen zajló átmenő forgalom komoly veszélyeket rejt magában. Másodsorban, megléte arra serkenti, s serkenti is a helyi lakosságot, hogy megfelelő időjárás esetén inkább a környezetkímélő kerékpárokra intézzék el napi teendőiket.

- Összesen milyen hosszú kerékpárút húzódik Gyomaendrődön és milyen ezek állapota?

- A teljes hosszúság 4,8 km-t tesz ki. Állapotuk vegyes, ugyanis négy alapvető szakaszra lehet osztani a hálózatot. Az első az Endrődi városrésze eső szakasz, melynek állaga kielégítő. A két városrészt összekötő etap a legrosszabb állapotú, mivel az útalap folyamatosan csúszik, s így szinte állandó karbantartást igényelne. A harmadik a gyomai városrészen átvezető rész, a negyedik, berényi útszakasz jó állapotúnak tekinthető.

- A gyengébb útszakaszon várható-e nagyobb felújítás?

- A folyamatos karbantartást igyekszünk elvégezni, mely repedések eltüntetését, helyenkénti új aszfaltozás végrehajtását foglalja magába. Sajnos, teljes cserét nem tervezhetünk, mert az nagyon költséges volna, s erre az önkormányzatnak nincs anyagi forrása.

- Ezek után a következő kérdésünk értelmetlennek tűnhet. Tervezik-e új szakaszok megépítését?

- Az előbb elmondottaktól függetlenül tervezzük a hálózat bővítését, ugyanis azok megépítéséhez az ott élők anyagi hozzájárulása is szükséges. Azt, hogy hol lesz új útszakasz, a lakosság igénye dönti el. Az igénylő utca lakóinak 60%-a kell, hogy támogassa a beruházást. Az építést viszont csak ott végezzük el, ahol a szennyvízcsatorna-hálózat már elkészült.

- Lát-e problémákat kerékpárútjaink közlekedési rendjében?

- Sajnos többet is. A legszomorítóbb, hogy pont azok nem használják megfelelően, akiknek épült: a kerékpárosok. A KRESZ előírja, hogy ott, ahol kerékpárút húzódik közút mellett, a kerékpáros csak azon közlekedhet. Számtalan esetben viszont pont az ellenkezője tapasztalható. Ez nagyon balesetveszélyes! Vannak olyanok is, akik úgy gondolják: a kerékpárúton való közlekedés nem igényel megfelelő világítást járműnek. Ez is tévhit, hiszen itt szükség van egymás helyzetének érzékelésére.

- Utolsó kérdésünk az, hogy mi, diákok milyen segítséget adhatnánk egy korszerűbb kerékpár-úthálózat létrejöttéhez?

- Elsősorban a tisztaság az, ami az útvonalak létrejöttében - különösen a buszmegálló környékén - nem megfelelő. Ti a megelőzésben vehettek részt, hiszen ha mindannyian a kihelyezett szemégyűjtőt használjátok, máris sokat javulna a helyzet ezen a téren. Természetesen a tisztántartás nemcsak a Ti, hanem elsősorban a város feladata.

- Béla bácsi! Nagyon köszönjük a beszélgetést, sok új dologgal ismerkedtünk meg. További munkájához jó egészséget kívánunk!

*Dinya László, Szabó Edit 5. c
Rózsahegy Kálmán Általános Iskola tanuló
(VITA-MINIK) Életrévaló Plussz, 3. forduló.*

MÁJUS 10. A MADARAK ÉS FÁK NAPJA!

A természet védelme és a különleges természeti értékek fenntartása mindenképpen beleilleszhető az ember kulturális tevékenységének keretébe.

Az erdősítés haszna ki nem fejezhető pénzben. Egy hektárnyi erdő egy év alatt 30 ezer tonnányi port és egyéb légszennyező anyagot képes lekötni. Mindezek mellett naponta 8 kg környezetre káros széndioxidot fogad magába. Az összehasonlító számítások szerint az erdőségek hektáronként 5-10 - szer több oxigént termelnek, mint más mezőgazdasági területek. Az emberiség által belelegzett összes levegő mennyiség 30-35 %-át a hatalmas kiterjedésű erdők „termelik meg”.

Egy alkalommal a Bakonyban, a 82-es út pihenőjében, szemben Csesznek várával, egy táblán a következőket olvastam, melyet a Magyar Természetbarát Szövetség készített a magyar természetjárás 100 éves évfordulójára alkalmából 1973-ban:

„Vándor, ki elhaladsz mellettem,
ne emelj rám kezet!

Én vagyok a tűzhelyed melege,
hideg téli éjszakákon; én vagyok
tornácod, barátságod fedele, melynek
árnyékában menekülsz a tűző nap
elől, és gyümölcsem oltja szomjádát.

Én vagyok a gerenda, mely
házád tartja, én vagyok asztalod lapja,
én vagyok az ágy, melyben fekszel,
a deszka, melyből csónakodat épited.

Én vagyok házád ajtaja,
bölcsöd fája, - koporsód fedele.

Vándor, ki elmegy mellettem,
Hallgasd a kérésem:

NE BÁNTS!

Az ártéri erdők, dülő utak, gyümölcsös kertek lombjai, ágai közt madárcák fészkelnek, rejtőzködnek. Az erős, kemény fák ágai védő szeretettel ölelik magukhoz és rejtik el a madarak fészket, védik, oltalmazzák a puha fészkekben a zúgó széltől, vihartól.

A madarak az embereknek ingyen munkásai, mert rengeteg kártékony rovar, azok lárváit (a hernyókat) pusztítják. Ezért készítsünk számukra a költés, az utódok nevelése céljából deszkaodút, télre pedig etetőt.

HUNYA ALAJOS

TURUL CIPŐ GYOMAENDRŐD

Szabadság tér 2.

Telefon: 66/386-891

66/386-251

A TURUL CIPŐBOLT

Új helyen: Gyomaendrőd, Fő út 204

(A Gyógyszertár mellett)

Megújult választékkal, bevezető áron kínálja termékeit.

VÁRJUK KEDVES

VÁSÁRLÓINKAT!

MINDENT EGY HELYEN, A PIKTOR BOLTBAN!

Gyomaendrőd, Fő út 204.

(Telefon: 66/386-611)

Kaphatók:

- Festékek, lakkok, ecsetek,
 - szerszámok, csavarok, szegek,
 - ragasztók, zárok, vasalások, és linóleumok
- PADLÓ BURKOLÓ LAPOK MINTA UTÁN, HOZZÁ
RAGASZTÓK, FUGÁZÓ AUZAT KIEGÉSZÍTŐ

Vendégünk volt Dr. Pusztai Erzsébet államtitkár asszony

Dr. Pusztai Erzsébet egészségügyi témájú fóruma volt Gyomaendrődön, április 8.-dikán. A Magyar Kereszténydemokrata Szövetség helyi Szervezete meghívásának tett eleget az államtitkár asszony, aki 2 napot töltött a régióban.

A kultúrház földszinti terme megtelt, nemcsak a helybeli érdeklődők jöttek el. Megtisztelte jelenlétével a fórumot Domokos László országgyűlési képviselő úr, Dr. Dávid Imre a város polgármestere, Dr. Kiss Viktória az ÁNTSZ megyei főorvosa, Dr. Gedey Margit helyi főorvos nő, Papp Tibor Dévaványa polgármestere, a városunk és környékének orvosai, asszisztensei, és sok „civil” érdeklődő.

Az államtitkár asszony elmondta, hogy az egészségügy privatizációját csak úgy szabad véghez vinni, hogy javuljon az egészségügyi ellátó rendszer. Az elképzelések szerint a háziorvosi rendelők, majd a járó beteg ellátó intézetek és a kórházak egyes részei kerülhetnek privatizálásra. Az orvosok vállalkozóként fogják működtetni a privatizált vagyont, a rendelőket, műszereket, felszereléseket. De nagyon fontos, hogy a privatizált vagyion csak korlátozottan lesz forgalomképes, ami azt jelenti, hogy mindig csak egészségügyi célra lesz használható. tehát az örökösök úgymond profilkötött-séggel tudják csak hasznosítani, eladni, vagy bérbe adni. Erre a tényre az önkormányzatoknak majd a privatizáció során, a szerződésalkötéskor nagy figyelmet kell, hogy fordítsanak. Hangsúlyozásra került, hogy a privatizáció a betegeket anyagi oldalról egyáltalán nem fogja érinteni. Elkerülhetetlen volt az egészségügyben közis-

mert bérfeszültség említése, hiszen köz tudott a nővér és védőnő hiány, aminek elsősorban az aránytalanul alacsony jövedelem az oka. Gyors változás ugyan nem várható, de folyamatosan fel kell számolni a jelenlegi tarthatatlan helyzetet. **Figyelemreméltó elképzelés, hogy az iskolaorvosok kapcsolódjanak be az iskolai nevelési programba!** Előbb-utóbb külön tantárgyként kellene oktatni az egészségügyet, de ehhez természetesen előbb a tanítók, tanárok átképzése szükségeltetik, mondta az államtitkár asszony.

Részletesen ismertette az oly nagy vihart kavart gyógyszeráremelés helyzet-képét. A sajtó, rádió 10-17%-os emelési híresztelésének az lett az eredménye, hogy olyan óriási gyógyszer felvásárlás kezdődött, ami példanélküli. **A gyógyszeráremelés valójában 3% körüli!** Folyamatban van a gyógyszer-támogatási koncepció átalakítása, ami azt jelenti, hogy a támogatási tételek fognak változni de ez a betegek javát szolgálva, minden ellenkező híresztelés ellenére. Beszédét azzal a bölcs gondolattal fejezte be, hogy a legjobb befektetés az egészségügy területén a prevenció, azaz a megelőzés!

Ezt követően több szakmai kérdésre adott választ az államtitkár asszony.

Császárné Gyuricza Éva

ORVOSI TANÁCSOK

A SZÜRKE HÁLYOGRÓL

A szürke hályog évszázadokon keresztül a világon a vakság leggyakoribb oka volt. A világ egyes fejlettebb térségeiben jelenleg is a leggyakrabban vezet vaksághoz.

Mi is a szürkehályog?

A szem belsejében rostokra fűggesztve a pupilla és a szem színét meghatározó szivárványhártya mögött elhelyezkedik egy képlékeny, átlátszó, 20 dioptriás lencse. Ez a len-

cse lehetővé teszi a szem közelre és távolra alkalmazkodását, tehát, hogy olvasni, és TV-t nézni is jól lássunk. Ha ez a lencse átlátszóságából veszít, mert a benne lévő fehérjék kicsapódnak, akkor beszélünk szürkehályogról.

Mi miatt következhet ez be?

- Lehetséges veleszületetten, amikor a méhen belüli életben lezajlott fertőzések következtében következik be a lencse elszürkülése.

- Okozhatják az élet folyamán kialakult, szerzett anyagcsere-betegségek (például cukorbetegség)

- Előidézhetik a szem más betegségei, így a szivárványhártya gyulladása, a látóhártya leválása.

- Vannak mérgek, gyógyszerek, melyek szürkehályogot idézhetnek elő.

- Sérüléssel, melyek a lencsetek megrepedését okozzák - ezek a szem erős mechanikus ütésével keletkezhetnek.

- Sugárzással - a szem röntgen besugárzása, kovácsoknál, kohászoknál, üvegfüvőkönél az infravörös-napozásnál, kerti munkáknál, szoláriumban az ultravioleta sugárzás okozhat hályogot.

Öregkori hályagnál 60 év felett a lencse előregedése okozhatja a lencse elszürkülését, amely hamarabb is jelentkezhet, ha a családban öröklött hajlam fellelhető.

Milyen panaszokat okoz?

Kezdetben semmit, csak műszeres vizsgálattal diagnosztizálható. Ezért fontos, hogy évente szemészeti vizsgálaton megjelenjünk. Attól függően, hogy a szürkehályog a lencse szélein, vagy középső részén kezdődik a látásromlás a megvilágítástól függően jelentkezik:

- széli részeken kezdődő elszürküléskor inkább szürkületkor vagy rosszabb megvilágításnál,

- napsütésben, jó világításakor a lencse középső részén lévő elszürkülés okoz látásromlást.

Mi a megoldás? Megelőzés!

- Védőszemüveg viselése a sérülések levédésére.

- Anyagcsere-betegségeknél a rendszeres gondozás.

- Gyógyszerek szedésével a házi és szakorvos véleményének kikérése, hogy szükséges-e szemészeti vizsgálat.

- Az ózön-lyuk növekedése miatt ultravioleta szűrős napszemüveg, illetve megfelelő színezéssel ellátott szemüveg viselése.

- Védőszemüveg viselése szoláriumban.

- A szürkehályog kezdetén a helyi kezelés bizonyos csepp tartós alkalmazása, mely az állapot megtartását, szerencsés esetben a lencse fel-tisztulását eredményezheti.

- Előrehaladottabb állapotban csak a műtét hoz megoldást. A műtét csak teljes szemészeti és általános kivizsgálás, és az állapot rendezése után lehet eredményesen elvégezni.

Lényege: az elszürkült lencse eltávolítása.

Többféle módszer lehetséges: mechanikus kivonás, fagyasztásos eltávolítás, ultrahangos felmorzsolás, leszívás (gyerekeknél).

A műtét után a látás javítható 10-12 dioptriás szemüveggel, amely az eltávolított lencsét pótolja. Az utóbbi években, ha mód van rá, az eltávolított, elszürkült lencsét a helyére beültetett műanyag lencsével pótolják. Így az eredeti látás üveg nélkül, vagy gyenge szemüveggel biztosítható.

Ne essünk kétségbe, ha szemészeti vizsgálaton szürkehályogot diagnosztizálnak. Ha kezdetleges -jó látásunk konzervatív kezeléssel még sokáig biztosítható. Ha műtétre van szükségünk, akkor sincs ok aggodalomra, a rutin műtétnek számító szürkehályog-műtét kellő kivizsgálás és előkészítés után jó eséllyel biztosít, hogy világunkat teljes élességgel vizsgálathassuk és élvezhessük.

Dr. GEDEI MARGIT szemész szakorvos

KÉPZŐMŰVÉSZETI KÉPZÉS INDUL ALAPFOKON

Tisztelt Szülők! Tájékoztatjuk Önöket, hogy a Városi Zene- és Művészeti Iskola az 1999/2000-es tanévben alapfokú képzőművészeti képzést indít két csoport előképzés és két csoport első osztállyal.

Az oktatás hetente 4x45 percben illetve 6x45 percben történik a délutáni órákban a Rózsashegyi Kálmán és a 2. sz. Általános Iskolákban. Az I. félévre várhatóan 1.200 Ft/ fő díjat kell fizetni. Azok jelentkezését várjuk, akik kedvet éreznek a képző és iparművészeti tevékenység iránt.

Beiratkozás ideje: 1999. június 8-án 17 óra, helye: Városi Zene és Művészeti Iskola, Rákóczi u.19. Pótbeiratkozás: előreláthatólag szeptember első hetében.

Pappné Németh Hedvig
igazgató

A VÁROSI ZENE- ÉS MŰVÉSZETI ISKOLA NÖVENDEKEINEK ÉS DOLGOZÓINAK KÖSZÖNETE

Művészeti iskolánk április 10-én, első alkalommal, jótékonyasági vacsorát rendezett, mellyel hagyományt szeretne teremteni az iskola életében. A rendezvény teljes bevételét a „Hallható Hang” alapítvány javára utaljuk, mely összegből az iskola színvonalasabb működését segítjük elő.

Köszönetemet fejezem ki városunk vállalkozóinak, cégeinek, intézményeinek, szülőknek, pedagógusoknak és gyerekeknek, akik tombolatárgyakkal, adományokkal vagy egyéb módon hozzájárultak a rendezvény sikeréhez.

Köszönöm mindazoknak, akik aktív részvételükkel segítették munkánkat, s megtisztelték rendezvényünket.

Pappné Németh Hedvig
igazgató

A VÖRÖSKERESZT FELHÍVÁSA

A Magyar Vöröskereszt Gyomaendrődi Területi Szervezete

a vízkárosultak megsegítésére az Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet endrődi és gyomai kirendeltségén gyűjtőperselyt helyezett el a lakossági adományok fogadására. Adóalap csökkentő adományokat az irodában lehet felajánlani. Postai átutaláshoz utalvány szintén az irodában szerezhető be.

A koszvói menekültek megsegítésére pénzádományokat vár a Vöröskereszt. Kéri azokat a jó szándékú embereket, akik lehetőségeik szerint képesek részt venni a programban, az MKB 10300002-20329725-72653285 csekk számlára fizessék adományukat. Adóalap csökkentő adományok az irodában befizethetők.

Halmazottan sérült gyermekek üdültetésére utcai perselyes pénzgyűjtő - jelvényosztó akciót szervezünk május 8-án és 10-én. Az önkéntesek a szervezet jól felismerhető ruháit viselik, megbízólevéllel lesznek ellátva. Várhatók a város forgalmas pontjain, kizárólag közterületeken. Kérjük a lakosság megértését és támogatását, hogy minél több gyermeket tudjunk üdültetni idén is.

A helyi lakosság megsegítésére, elsősorban gyermekek részére várjuk adományait. Kérjük ne dobja ki kinőtt ruháit, fölöslegessé vált használati tárgyait, játékokat, könyveket stb. tehát semmit, ami még használható, tiszta és esztétikus. Ha lehet, jutassa el irodánkba, vagy a Fő utcai Gyógyszertárba.

Irodánk címe: Gyomaendrőd, Szabadság u.6.

Telefonszámunk: 66/386-955 (üzenetreggítő működik!)

Köszönettel
Kurilla Jánosné
Területi vezető

KÖSZÖNTJÜK A LISZT-DÍJAS FRANKÓ TÜNDET

a Magyar Állami Operaház magánénekesét, aki ebben az évben kapta meg a legjobb teljesítményt nyújtó énekesnek járó Székely Mihály-plakettet, s március 15-én Liszt Ferenc-díjjal tüntették ki. Tünde 4 éve tagja a Magyar Állami Operaháznak. Jelenleg nagy sikert arat Szokolai új operájának a Sávitrinek főszerepében, továbbá a Bohém élet Mimijét. Gounod Faustjában Margit szerepét Anyegin Tatjana szerepét énekl. Nemsokára Szegeden mutatják be a Pillangókisasszonyt, melynek főszerepét énekl. ismereteink szerint ez az operai előadás kerül bemutatásra 2000-ben, Japánban.

További sikereket kíván szerkesztőségünk a művésznőnek

Kner Napok a Kner Imre Gimnáziumban

A Kner Imre Gimnázium és Szakközépiskola tantestülete és tanulói április 23.-án kulturális műsort, iskola- és helytörténeti vetélkedőt, labdajáték bemutatót és este diákbullit rendezett a Kner Nap keretében. A kulturális műsorban igen magas színvonalú tudásról tettek bizonyosságot az iskola tanulói. Az énekkar, a szóló énekek, a vers előadók, a zongora, és gitár, valamint tánc előadók műsorában gyönyörködhetek a résztvevők. Köszönet az előadóknak, és felkészítő tanároknak: Az énekkart vezényelte: indák Zoltánné, Verset mondott: Nyíri Dóra, Vetró Péter, Giricz Krisztina, Sztanyik Rita, Nász Lilla, Tóth Katalin. Énekelte: Giricz Krisztina. Vigjátékot előadott: 10/C akiket Cs. Nagyné Ricsey Edit tanított be. A 13 +1 variáció egy témára jelenetesen előadta a 11/A, akiket Bernáthné Butsi Erika tanított be. Zongorán adott műsort Ajtai Andrea, Babecz Döniz, Barta Klára, Bárdi Edina. Gitározott: Nótári Krisztina, és Török Roland. Furulyán hallhattuk Fazekas Gyöngyi előadásában Brahms V. magyar táncát. A szokott nagy sikerrel szerepeltek Tímár Krisztián és Megyeri László által betanított társastáncot táncoló fiatalok.

A délutáni vetélkedő nagyon jó hangulatban, és nem kis izgalmossal telt el. 18 versenyző 3 csapatban mérte össze tudását. Versenyben voltak: 8a, 10c, 10a osztály tanulói. A versenyt Malatinszki Zita tanárnő vezette. Négy témakör volt. Az elsőben idegenforgalmi vezetőként mutatták be a csapatok városunkat. A második témakörben a gyomai Hősök úti hársfák történetéről meséltek a gyerekek, a harmadik kérdéskör a Kner családra vonatkozott, és végül a kérdések az iskola történetére, múltjára vonatkoztak. Jó hangulatban, de egyre türelmedlenebbül vártuk a zsűri döntést. Első lett a 10/A osztály (25 ponttal), második lett a 10/C osztály (24,5 ponttal) és harmadik lett a 8/A osztály (23 ponttal). A győztesek oklevelet, könyvjutalmat kaptak, de jutalomban részesültek az elődöntő résztvevői is. A versenyben résztvevő 18 diák és a versenyt vezető tanár külön jutalomban is részesült. A Honismereti Kör nevében Császárné Gyuricza Éva átadta a legújabb helytörténeti füzetet, amely épp a mai napon jött ki a Kner nyomdából (nem lehet véletlen!) amelynek címe: „Édesanyám emléke...” A könyvben 154 endrődi szöttek fotója, és leírása Vaszkó Irén tanárnő gyűjtéséből, és sok endrődi tájjellegű étel receptje és fotója látható és olvasható. A kötetet Homokné Németh Eszter rendezte nyomdára. A helytörténeti vetélkedőben résztvevők talán a legméltóbbak voltak, hogy a megjelenés napján ajándékba kapják e kötetet, amelyből nagyanyáik, dédanyáik álmait is láthatják, amit a szöttekben örökítettek meg.

Császárné Gyuricza Éva

Mária néni meséi

FELEFÜL AZ OKTONDI NYULACSKA

Miért szürke a nyuszínép? egy tiri-tarka házikót, és egy Búslakodott Felefü. Nosza, hát szeriben kivirult a kedve, mint a fel is kerekedett, hogy megkér- tavaszi rét.

je a tündért, varázsolja csikos- - Nini! Hiszen ez meg az ra, vagy pöttyösre, vagy ecset koma háza! Mégis csak én leszek a legszebb a ta- dirí-tarkára a nyúlnemzetsé- vasz-ünnepélyen! - örvende- get!

Ment, mendegélt, ösvény- zett Felefü. - Majd fest nekem ről-ösvényre, domboldalról az én komám olyan csu- domb hátára, míg oda nem pa-csoda bundát, hogy még ért egy igen öreg vadrózsa bo- a legragyogóbb bogár is elbúj- korhoz. Az pedig nem volt más, hat mellettem! Ha szépen a jószívű Borzapó, és le nem mint az elvarázsolt virág vár. megkérem.

Abban lakott az erdők jóságos Ecset komát kérni se igen tündére. kellett. Egy húsvéti nyuszi ott

Felefü bekopogott, belé- fest, ahol lehet. Itt pettyesre, pett. Ám odabent csak egy ott tarkára, hupikékre, szundikáló, öreg rózsabogarat rőtbarára, a füleket pepitára, talált. Köszönt neki illendően, No, még egy-két ecsetvonás, és elmesélte, hogy mi járatban és a bunda szép és csodás!

van. -Nahát! - Illegett, billegezt boldogan a csupaszín nyuszi Hálálkodott szipogva a nyu- unottan a bogár, - nincs itthon mikor hazafelé menet megmu- zsi, és fogadta erősen, hogy az erdő tündére, elutazott a tatta képét a Fecsegő patak - csak jöjjön az éjszaka, majd Balzsam tóhoz, mert nagyon kí- llyen gyönyörű bundát még so- tudja ő akkor, hogy mit tegyen. nozta a csúz. Hiába, öregszik hasem hordott senki a világon. Mikor aztán elült az erdő zaja, már szegény. - Magam is úgy vélem! - szó- és a patakba mártották fényü- ket a szikrázó csillagok, előbújt

- Hogy a csúz... akárom lalt meg a háta mögött egy mézes-mázás hang. - Mióta mondani a csíz csipkedje csip- mezes-mázás hang. - Mióta kérsz ezt a rózsavárat! Most az- alamuzsi a nevem, ilyen nem pi- tán mi tévő legyek? - páltam! Szinte sajnálom is leg- bosszankodott Felefü. gombolni rólam! De meg kell

- Azt mondom én neked - értened! Halldod, hogy hábo- bólogatott a vén bogár, - hogy rog a gyomrom? Még egy fia a tündér szürke bundát sza- falat sem jutott neki!

bott, az neked a legjobb. Tudja - Jaj a róka! - rémült meg ő mindig, mit miért csinál. rettentően Felefü, s úgy neki

- Bogár beszéd, röpke szó - iramodott, hogy róka legyen a legyintett Felefü és újra nekivá- talpán, aki nyomába ér. Ha- gott a Kerekerdőnek. Bánatá- nem Alamuzsi az volt. El nem ban úgy lelógatta hatalmas maradt egy méternyire sem a füleit, hogy tisztára söpörte megszeppent nyuszitól. Ott lo- vele az erdei sövényt. Hanem holt a nyomában, s közbe egy- egyszerre csak megpillantott re örvendett:

- Látlak gyönyörűm! Látlak! Ó, bár minden nyúlnak ilyen messzire virító szép bundája volna! Bizony nyugdíjba küld- hetném a szimatomat, már messziről látnám, hol jár a va- csora!

Ma... Ma...- csuklott ijedten Felefü, és mos egyszerűen na- gyon is igazat adott a rózsabo- gárnak. Tudja a Tündér való igaz, hogy mit miért csinál. Lám, hogy lapulhatna most, ha a régi bundája lenne! Ki tudja mi történt volna, bizonyosan rókafogta nyuszi lett volna be- löle, ha el nem kapja gallérját a jószívű Borzapó, és le nem rántja földalatti házába.

- Kellett neked elégedet- lenkedni! - pirongatta dühö- sen. - Most aztán magad lássad, hogy bújsz el a vesze- delem elől! Estig itt marad- hatsz, de éjszakára kiteszem a szűröd, mer magamnak is szűk ez a házikó!

Hálálkodott szipogva a nyu- zsi, és fogadta erősen, hogy csak jöjjön az éjszaka, majd tudja ő akkor, hogy mit tegyen. Mikor aztán elült az erdő zaja, és a patakba mártották fényü- ket a szikrázó csillagok, előbújt a borz házából. Megvárta, míg felhő mögé bújt a kíváncsi hold, és uccu neki, vesd el ma- gad, meg sem állt a patak partjáig. Ott aztán csapott olyan lubickolást, pancsikolást, hogy hírmondója sem maradt rajta Ecset koma művészi má- zolmányának. De nem is dicse- kedett vele sohasem, hogy félnapra ő volt a világ leg- szebb nyuszija. Azóta nem is adná egy vak lóért sem szép szürke bundáját.

A mesét és a verseket írta:
Iványi Mária

BÚBOSBANKÁK

Borzas a borbolya,
Ág-boga ring,
Banka repült oda,
S messze tekint.
Bóbita billeg a búbja hegyén,
Mit figyel úgy ez a bankalegény?

Nem csoda, lám, hogy a
Két szeme tág,
Rákészön vig öröm,
Szép a világ!
Rebben a borbolya, hopp ide száll,
Bankalegényhez egy bankaleány.

TAVASZ VAN

Kutykurutty, brekeke,
Hangzik innen, onnan,
Pitypalatty, pitypalatty,
Zendül egy bokorban.

Nyitni kék! Nyitni kék!
Cinke mondja egyre,
S rákacag lám a nap
Egy kis vörösbegyere.

TARKA LEPKE

Szél kergeti a szellőt,
Szellő a szelecskét,
Szelecske meg kerget egy
Tiri-tarka lepkét.

Tiri-tarka lepke
Hószínű virágon
Lebegteti szárnyát már egy
Jázminbokorágon.

Jázminbokorágon,
Hószínű virágon,
Tiri-tarka kicsi lepke
Legszebb a világon!

THERMIX
ÉPÍTŐIPARI SZÖVETKEZET

☐ 5500 Gyomaendrőd,
Ipartelep út 3.
☎ T/F: 66/386-614, 386-226

Értékesítésre ajánljuk:

Szövetkezetünk eladásra kínálja a Gyomaendrőd, Lévai út 21. Sz. Alatt (1320 m², 90%-a szilárd burkolatú) működő mésztöltő telepét a hozzá tartozó mésztöltő géppel, vasbeton égetett- és oltott mésztárolókkal.

Érdeklődni lehet: Gyomaendrőd, Ipartelep u. 3.
Knapcsek Béla szö. Elnök
30/9552-374, illetve a fenti telefon számokon.

Gyomafarm kft. A gazdák szolgálatában

Gazda Áruház a Penny Market mellett

Gyomaendrőd, Pásztor János u. 39.
Tel.: 386-359, 06/30-985-4756

Figyelem, figyelem, újra megnyílt!

Gazdabolt Endrődön az Apponyi u. 3. alatt.

Kaphatók:

Nagykereskedelmi áron kukorica vetőmagvak
Fejtrágyázáshoz ammóniumnitrát műtrágya
A boltban egyre bővülő választékkal bevezető áron
kínáljuk termékeinket.

Irodalmi oldal

Kedves Olvasóink! E versekkel Anyák Napjára emlékezzünk!

ÉDESANYÁM, A SZÁZSZOR ÁLDOTT

Feléből talán egy osztályt végzett,
de száz okosnál is jobban számolt,
ha a piacon tejföllel, vajjal,
tojással a padra kirámolt.

És a nagyságák körbe kérdték,
ha ne-talán beteg lett volna,
Gergely Ágnesék nagymamája
Kedves Éltetőnknek mondta.

S úgy is ment el, állva, mint a fák,
kotlóstyúkjait megetette,
asztalra dült s előtte színig
maradt a früstük-kávés-begre.

Édesanyám, a százszor áldott
a Fiastyúk csibéit vigyázza,
s harmatcseppekben könnyet hullat
árván-magányos fiára...

TÍMÁR MÁTÉ
1966. LX. 27.

ANYÁK NAPJA

A virágos réten sétáltam,
Édesanyámra gondoltam,
május első vasárnapja:
Anyák Napja.

A réti virágból
csokrot kötöttem,
hogy Édesanyámat
virággal köszöntsem,
e csokorba, szívem, lelkem
egybekötve szeretetem.

Hálát adok
az életnek,
hogy ezt a csokrot,
Anyám neked szedhettem,
Édesanyám köszöntelek téged,
Szeretlek, amíg
csak élek.

FEKÉCS IMRÉNÉ

Anyám emlékére

Lassan fél évszázada már,
hogy elmentél örökre,
huszonnégy év özvegységét
s gyászruhádat levetve.

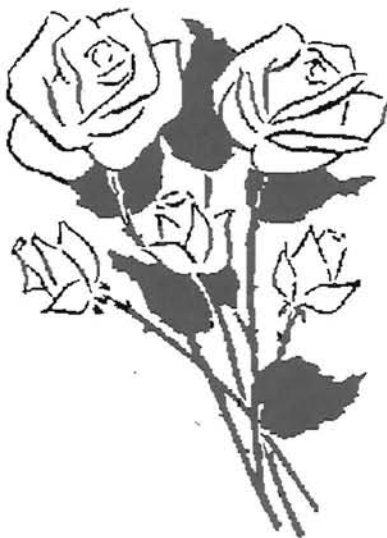
Apám mellett megpihentél.
Benne örök társra lertél.
Béke, csend lett otthonod.
(Sorsom főntről láthatod.)

Tíz gyermeket felneveltél.
(Halálodra magad lettél.)
Élted végigálmodod.
Istenünk a gyámolod.

Szétfutottunk az országba
a szélrózsa irányába.
Ígérem, hogy hű leszek:
egy sírban nyugszom veled.

Majd szép halkan elmesélem,
mi mindent adott az élet.
Csak a szépet mondom el,
hogy nyugodhass békével.

MÁRTON GÁBOR
(1999.)

ÉJI LÁTOGATÁS

Három árva sír magába
Elhagyott sötét szobában
Zivataros, hideg éj van,
Édesanyjuk künn a sírban.

„Édesanyám! Édesanyám,
Altass el, már úgy alhatnám!”
Mond az egyik, s el nem alszik,
Sóhajtása föl-föl hallszik.

„Beteg vagyok édesanyám!
Hol maradtál? Nem gondolsz rám!”
Mond a másik, s jajjal végzi,
A fájdalmat kétszer érzi.

„Édesanyám, gyűjts világot!
Nem tudom én, jaj mit látok!”
Harmadik mond, mindenik sír,
Temetőben mozdul egy sír.

Megnyílnak a nehéz hantok.
Kilép sírből édesanyjok.
Tova lebben a vak éjben,
Haza felé az ösvényen.

Arca halvány, hangja régi.
Fia, lánya megösméri:
Immár tőle hogyan félne?
Megcsókolják, mintha élne.

Az egyiket betakarja,
Másikat felfogja karja,
Elringatja, elaltatja,
Harmadikat ápolgatja.

És ott virraszt a kiságyon,
Míg elalszik mind a három.
Majd megindul, széttekinget,
Keresi a régi rendet.

Rendbe hozza a szobácskát,
Helyre teszi a ruhácskát.
Az alvókat hosszan nézi,
Csókját százszor megteheti.

Kakas szólal, üt az óra.
El kell válni virradóra!
Visszanéz a véghatárról...
Sír megnyílik, sír bezárul.

Óh, a sír sok mindent elfed:
Bút, örömet, fényt, szerelmet;
De ki gyermekét szeretete,
Gondját sír el nem temette.

GYULAI PÁL
(1826-1909.)

Könyvjelző

A Gyomaendrődi
Könyvtárba
érkezett...

OXFORD FILMENCIKLOPÉDIA

...a film...

Eszembe jut a televízió, a videó, a mozi, sok-sok felvillanó fekete-fehér, vagy éppen színes mozgóképek, s rengeteg magyar és idegen név, cím, akiknek, vagy amelyeknek köze lehetett a filmhez.

...a mozi...

Eszembe jut sok mozi, ahol valaha jó és rossz filmet láttam, eszembe jut életem első mozi előadása, aztán az első multiplex filmszínházi előadás: szőnyegpadlós, klimatizált terem.

Dolby-surrounds" sztereó hangzás, pohártartóval ellátott kényelmes fotelek. Eszembe jut még az endrődi mozi is, hamburgeres, fagyis söröző" helyén volt: kemény, nyikorgó székek, a recsegő olajos fapadló, hatalmas színes kályha.

A film, amely meghódította világ minden részét, az a szórakoztató művészeti eszköz, amely a legszélesebb körben, legtöbb emberhez jut el, a társadalmi rétegeken átlépve, ország és földrajzi határokat szinte nem ismerve.

A mozi, amely a kezdetekkor csak néhány városban élvezhető látványosság volt, már a kortárs művészet legszínesebb formájává vált, amellett, hogy dollármilliárdos üzlettel is lett.

A filmről, a moziról jelent meg egy nagyszerű könyv: Oxford filmenciklopédia címmel, amely magába foglalja filmkészítés minden történést, titkát. A mozi világtörténetéről szól, a világ filmtörténetének kézikönyve, közel 900 oldalon, több mint 300 fotóval illusztrálva. A kötet öt nagy fejezetre oszta:

- A némafilmkorszak 1895-1929
- A hangosfilm 1930-1960
- A modern mozi 1960-1995
- A magyar mozi 1896-1998
- Napjaink filmművészete 1995-1998

átfogóan mutatja be a világ filmtörténetét a kezdetektől, napjainkig. Kutatja a gyökereket, bemutatja a fejlődés ívét. Nem csak a film, hanem a széles értelemben vett filmkészítés történetének kézikönyve. Arra a folyamatra koncentrálna, amely elvezetett a celluloidra rögzített mozgóképek felfedezésétől a filmipar intézményrendszereihez. A filmmel, mint népszerű művészettel foglalkozik, mely népszerűségét az adja, hogy gépi tömegterjesztésének köszönhetően eljut mindenhol. A film emiatt mindig is ki volt szolgáltatva tőle független erőknél, miközben meg van a hatalma, hogy maga is befolyásolja a történelmet. A film készítését kettősség jellemzi. Amellett, hogy művészeti ág, önkifejező eszköz, gyártási ipari tevékenység: hatalmas tömegeket szolgál ki, a készítés, terjesztés, forgalmazás egymásra épülő folyamatai ipari gépezetbe rendeződnek.

A kötet nemcsak az iparosodott filmgyártás történetét mutatja be, igyekszik bemutatni az alternatív irányzatokat, azokat a filmkészítőket, akik az ipari gépezettől függetlenül, vagy éppen ellenére dolgoztak.

Az egyes fejezetekben bemutatja a filmművészet technikai, társadalmi, művészettörténeti feltételrendszerét, a különböző országok filmgyártását, alapos ismertetőt nyújt az Európán és Amerikán kívüli filmes történésekről is. A bemutatott stílusok, stílusváltások mellett a közönség reakcióit, a mozi népszerűségének hullámzásait is megismerhetjük. A technikai fejlődés állomásai mellett a műfajokról, filmkészítőkről is olvashatunk: a megfelelő korszakba beillesztve, külön keretben szótöven rendező és színész életrajzát olvashatjuk, válogatott filmográfiával kísérvé.

A könyvet teljes bibliográfia, kiterjedt index teszi a mozi és filmrajongók ma elérhető legjobb, legteljesebb alpművévé.

A könyvet a Rózsahegy Könyvtár ajánlja az érdeklődők figyelmébe.

Dinyáné Bánfi Ibolya

**Jön! Shirchadasj holland
ÉNEKEGYÜTES AZ ENDRŐDI TEMPLOMBAN
MÁJUS 7-ÉN, SZERDÁN ESTE 6 ÓRÁKOR!**

TOTÁL VEGYESÁRUK ÁRUHÁZA

Gyomaendrőd, Endrődi út 1.

Tel: 66-386-637

06-20-9-254-663.

LEGÚJABB AJÁNLATA!

JÓ ÁR! JÓ MINŐSÉG! JÓ TERMÉS!

Hibridkukorica: Gazda - MVNK - DK
485 - DK 524.

Vetőmag burgonya: KONDOR UTE I. -
KLEOPÁTRA ELIT - DEZYRE UTE II.

Vetőmag takarmányborsó.

Apró vetőmagvak nagy választékban

A vetőmagvak fémzároltak!

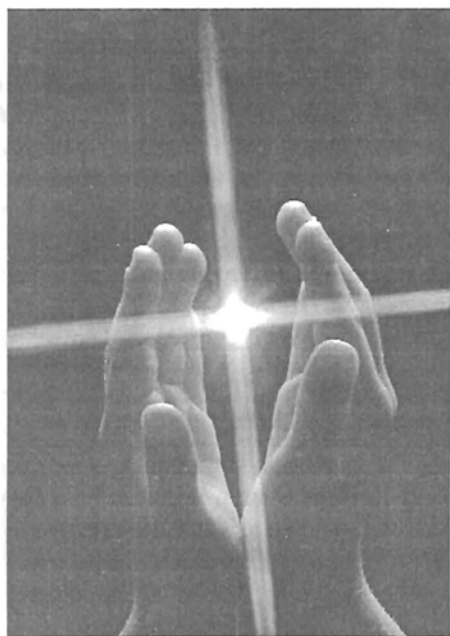
Kapható továbbá: Étolaj 236 Ft./l.

Étolaj edénybe 210 Ft/l.

Étkezési burgonya,

gumicsizmák 2.100. Ft/pár.

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK

„Nem múltak el ők, kik szívünkben élnek:
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek.
Ők itt maradnak bennünk csendesen még,
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”

(Juhász Gyula)

Az olvasók tájékoztatására közöljük, hogy csak azokról az elhunytakról adhatunk híradást, akiknek hozzátartozói a közzétételhez hozzájárulnak.

BOTYÁNSZKI MIHÁLY, II. Ker. 432. sz. alatt lakott Isten kegyelmével eltávozott közülünk április 19-én 87 éves korában. Temetése április 23-án volt. Gyászolják: Élettársa, rokonai, jó szomszédai.

CSERENYECZ JÓZSEFNÉ PALERCSIK MÓNIKA, aki a Kondorosi út 23-ban élt rövid szenvedés után 72 éves korában április 17-én visszaadta lelkét Teremtőjének. Temetése április 23-án volt. Gyászolják: férje, rokonai és az ismerősök.

FÜLÖP JÁNOS, a Bacsalapos u.6. sz. alatt élt, amikor hosszú szenvedés után 84 éves korában, április 12-én elragadta a halál. Temetése április 15-én volt. Gyászolják: Családja, a rokonság és az ismerősök

GELLAI IMRÉNÉ CSUVÁR ERZSÉBET, a Décsi utca 19. sz. alatt lakott. Április 6-án, 86 éves korában rövid szenvedés után megtért Teremtőjéhez. Temetése április 9-én volt. Gyászolják: fiai, lánya, unokái és dédunokái, a rokonság.

GONDA IGNÁC, Deák utca 7. sz. alatti lakos 82 éves korában március 27-én, rövid szenvedés után elköltözött az élők sorából. Temetése március 31-én volt. Gyászolják: felesége és családja, a rokonok és az ismerősök.

ÖZV. HORNOK JÓZSEFNÉ DEBRECENI MÁRIA, a Deák utca 23-ban élt 74 éves koráig, amikor is április 16-án váratlanul elhunyt. Temetése április 21-én volt. Gyászolják: Fiai, testvére és családjuk, a rokonság és a jó barátok.

ÖZV. HARMATI ISTVÁNNÉ HANYECZ IRÉN, a Lehel u.25-sz alatt lakott, április 11-én hosszú betegség után 61 éves korában visszaadta lelkét Teremtőjének. Temetése április 15-én volt. Gyászolják: Édesanyja, gyermeke és családja, testvérei és családjuk, és a rokonság.

HORVÁTH LAJOS, a Vízműsor 2. sz. alatt élt, amikor tragikus hirtelenséggel 48 éves korában március 27-én elhunyt. Temetésére március 31-én került sor. Gyászolják: lánya, veje, unokái és az ismerősök.

ÖZV. JULIS JÓZSEFNÉ SZÁNTAI ETEL, lakott a Bocskai út 38.-ban. 87 éves korában és mégis váratlanul április 15-én elköltözött az élők sorából. Temetése április 21-én volt.

Gyászolják. unokái, dédunokái és a rokonság.

ÖZV. KENÉZ SÁNDORNÉ CSAPÓ RÓZA, aki Hársfa u.16-ban lakott, április 6-án hosszú szenvedés után 95 éves korában visszaadta lelkét Teremtőjének. Temetése április 9-én volt. Gyászolják: Lánya, két unokája, két dédunokája, az ismerősök és jó barátok.

KUN IMRE, a Hársfa utca 16. szám alatt élt, amikor április 4-én 72 éves korában, hosszú szenvedés után az örökkévalóságba költözött. Temetése április 9-én volt. Gyászolják: Felesége, gyermeke, unokái, anyósa és a rokonok.

NÁDASDYNÉ TÍMÁR IRÉN, hosszú betegség után március 26-án 46 éves korában elhunyt. Temetésére március 29-én került sor. Gyászolják: édesanyja, férje, gyermekei, menyee, a rokonság és a jó barátok.

SZABÓ LAJOS, Fő út 169-171. sz. alatti lakos, április 17-én 87 éves korában, rövid szenvedés után tért örök pihenőre. Temetése április hóban volt. Gyászolják: családja és a rokonok.

SZTAHÓ JÁNOSNÉ TÍMÁR ERZSÉBET, Blaha út 6. szám alatt élő lakos, életének 86. évében hosszú szenvedés után visszaadta lelkét Teremtőjének. Temetése április 22-én volt. Gyászolják: Lánya, fia, unokái, dédunokái és a rokonság.

WOLF MÁRTON, Gyulán élt, a Budrió lakótelep 28. sz. házban, amikor április 3-án, 72 éves korában hosszú betegség után távozott az élők sorából. Temetése Gyomán volt április 10-én. Gyászolják: felesége, gyermekei és családjuk, a rokonság is az ismerősök.

**Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr
az Ő országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!**

CIPŐTALPBÉLÉST SZONDÁTÓL

Rózsahegy u. 11.
Telefon: (66) 284-301

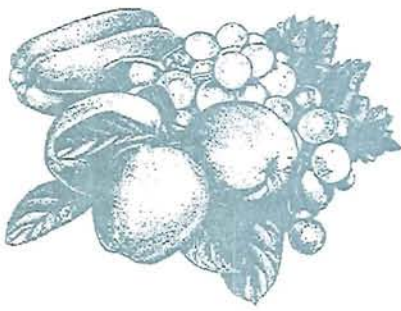

GYERMEKCIPIŐ KÉSZÍTÉS

Csikós János

5502 Gyomaendrőd, Kör út 3.
(Öregszőlő, Kondorosi út)
Telefon: 06 60 485-788
Tel., Fax: 06-66-285-863

Béby-leányka-fiúmodellek 18-35-ös méretig
Bio papucs, szandál, klumpa 18-41-es méretig

A KERTBARÁT KÖR ÜZENI...

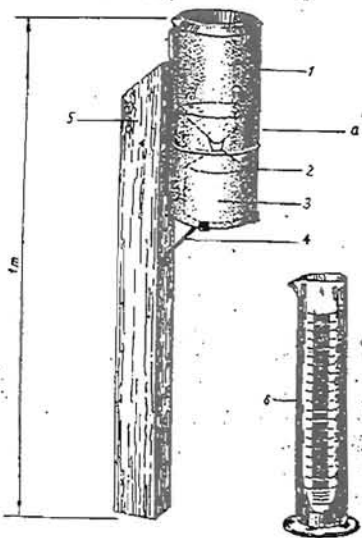
A MÁJUSI ESŐ ARANYAT ÉR

A levegő sohasem teljesen száraz. A benne lévő vízanyag a földfelszíni vizek (óceánok, tengerek, folyók, tavak) párolgásából ered, majd felfelé emelkedik, és fokozatosan lehül, közben a sok vízpára összesűrűsödik és felhők képződnek. Onnan csapadék alakjában (eső, hó, jég) visszakerül a földre. Gyakran tapasztalhatjuk, hogy a leveles fazékból, disznóöléskor üstből pára távozik el, száll fel, de ez a valóságban sok kis parányi vízcsepp tömege. Még a nagyon tiszta, átlátszó (világos, kék az ég) levegőben is jelen van a vízpára. Bizonyosságul szolgál az a tény, hogy tiszta, derűs, hűvös éjszakákon, a föld felszínén lévő tárgyak lehűlnek és a levegőben lévő vízpára kicsapódik, leül a tárgyakra. Ezt nevezzük harmatnak.

A levegő hőmérsékletétől függ a vízpára mennyisége. Meleg levegő több, hideg levegő kevesebb vízmennyiséget tud magában tartani. Amikor telítődik a levegő vízpárával, akkor vízcseppekké sűrűsödik. Ha ez a föld felszínéhez közel történik, azt **ködnek** nevezzük, ha magasabb légrétegekben sűrűsödik össze, **felhőnek** nevezzük. A felhőben a vízcseppek igen kicsinyek, egy cm³. felhőben 200-500 vízcsepp fér el. Télen, de a magasabb légrétegekben nyáron is a felhők sok apró jégkristályokból állnak. A kristályok fokozatosan növekednek, mert a pára ráakódik, és súlyuknál fogva ereszkednek lefelé **hópehelyek** alakjában.

A leesett csapadékot **csapadékmérővel** mérik. A mérő két részből áll: a lemezből készült felfogó edényből és az üveg mérőhengerből. A felfogó edény részei: köpeny, tartáj, gyűjtőpalack, tartóvas.

A felfogó edény a lehulló csapadékból egy-nemzetközileg megegyező meghatározott területre (200 cm².) eső mennyiséget felfog, illetve összegyűjt. A csapadék a tölcészerűen kiképzett nyíláson lefelé folyik a gyűjtőpalackba. Az így összegyűjtött csapadékvizet a mérőhengerekbe kell beletölteni, melynek oldalán

vonalkák, számok mutatják a mennyiséget. A méréssel azt állapítjuk meg, hogy milyen magasan borítaná a felszínt a csapadék:

- ha nem folyna el mélyebb helyekre,
- ha nem szivárogná a talajba,
- ha nem párologna.

Alföldünk nem kap sok csapadékot. Településünk környékén az átlag évi csapadékmennyiség 550-600 mm. A legkevesebb Szolnoktól délre, illetve északra (Nagykunság) esik. Az évi mennyiség 500 mm-körül mozog. Legtöbb júniusban, a legkevesebb decemberben és februárban esik. Nem a lehullott mennyiséggel van gond, hanem évi eloszlásával. Tapasztalhattuk ezt az ősz folyamán, amikor igen sok eső esett hazánk egyes területein, de településünk környékén is. (HUNYA)

A leesett csapadék a mélyen fekvő helyekre (Holt-Körösökbe) folyik.

Május az év legszebb hónapja. Kihajtanak a bokrok, a fák, virágozik az orgona, jázmin. Már javában folynak a munkák a kiskertekben is. Az elvetett magvak csíráznak, sőt kikeltek, s ilyenkor nagy szükségük van a langyos esőre. Hiszen ilyenkor, májusban, júniusban kell, hogy a növények (legyen a szántóföldi, vagy konyhakerti) megerősödjének, mély gyökeret eresszenek. Innen van a mondás, mely a földművelők körében terjedt el, hogy a „májusi eső aranyat ér”. A megerősödött kultúrnövény jobban bírja az oly sokszor sújtó júliustól augusztusig tartó meleg időszakot. Ugyanis ekkor emelkedik a legmagasabbra a hőmérséklet, mert gyorsabb a talaj párolgása, ekkor borítja a határt a legtöbb növényzet, amely sok vizet igényel. Ám, előfordulhatnak olyan nyarak, amikor igen kevés csapadék esett a fenti időszakban, a növények elszáradnak, fonnyadtak lesznek, úgy a gabonafélék, mint a kapásnövények termésátlagosa a minimálisra csökken. Erre mondják az emberek, hogy aszály sújtotta a vidéket. Ennek leküzdésére készítettek az Alföldön sok csatornát. A kiskert tulajdonosok jól tudják, hogy öntözés nélkül nem várható a víz és melegigényes növényektől (pl. paprika, paradicsom, uborka, káposzta) megnyugtató termés.

HUNYA ALAJOS

MÁRCIUS 24-TŐL ÁPRILIS 23-IG GyOMA BELTERÜLETÉN
8,8 MM CSAPADÉK ESETT.

AGRO ÁRUHÁZ

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.

FIGYELEM! Készüljön a kötelező hörsögirtásra!
Gyomaendrődön **csak itt kapható**
erre a célra gyártott szer.

Közeledik **szúnyogok** támadása. Más most készítsen be szúnyogirtó szereit: RAID - BAYGON - AUTÁN - . Ismerje meg a füstölő, testre fújható és elektromos riasztóinkat. Szúnyoghálóak különböző színben és mértben kaphatók.

Ajánlok még **akciós áron** huzalszereket
160 forinttól! -
Fűnyírókat, kerti szerszámokat,
vegyszereket nagy választékban!

Újdonság!
Rusztikus virágszklák lépcsőre, sziklakertbe, igényes
belsőterek növény nevelésére!

VÁROM KEDVES VÁSÁRLÓIMAT!

VÁROSUNK Gyomaendrőd * Megjelenik havonta. * Kiadja az Endrődiek Baráti Köre Egyesület * Felelős szerkesztő: Császár Ferenc, 5502 Gyomaendrőd, Damjanich u. 15. Tel., Fax: (66) 386-323 * Szerkesztők: Császárné Gyuricza Éva, Cs. Szabó István, Hunya Alajos, Iványi Mária, Marsiné Giricz Erzsébet, Márton Gábor, Stark László * Felelős kiadó: Vaszkó András * MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995. *

Készült: Pelyva házinyomda. Gyomaendrőd, Fő út 81/1

Interneten: <http://www.szikszi.hu/isk/gellert/> * E-mail: ivanyi@mail.szikszi.hu vagy ivanyi@theol.u-szeged.hu

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

VI. évfolyam 6. szám * Társadalmi, kulturális és hagyományőrző folyóirat *

1999. június

A z u t o l s ó Á m e n

AZ UTOLSÓ ÁMEN

Endrőd: Megviselt vén szívem
 érted dobogja az utolsó áment,
 Te vagy az én Jeruzsálemem,
 melyre egész életem ráment.
 Öröme, búja, sikere, kínja,
 teljes egésze vagy és voltál,
 fél-életem is odaadnám
 többétni kallódó sorsnál...
 Szivárványom Jó anyám könnye,
 bölcsességem (ha lenne) Édesapámé
 Szép-szavam is szájáról való
 a Kőrgát alól. S a szorgalmáé
 minden tette serkentő példa,
 melyről a Körös is suttog néha
 (ha álmomban elébem fodroz),
 az én szöke Amazonászom,
 s Himalájám a Polyákhalma,
 hová bárhonnan hazavágyom.
 Szerelem, szépség, ihlet-álmom,
 melyből műveim születtek,
 Dicsértésséggel köszöntetni
 a sorstiprott endrődieknek...
 Lehet ez az utolsó ámen,
 mely után már nem futja többre:
 Légy áldott drága szülőföldem
 mostan és mindörökre...

TÍMÁR MÁTÉ
 1998. július 14.

VISSZHANG AZ ÁMENRE

Igazad volt. Hívón érezted,
 hogy az utolsó ámen közelget,
 bölcs ésszel és szenvedő szívvel
 szólottál csodás szép beszéddel.

Polyákhalom sok szép emléke
 besorolt közénk mindörökre,
 s bármerre vitt utad Golgotája,
 visszataláltál a Körös partjára.

Paraszi, becsületes ősök,
 (hozzád hasonló igaz hősök)
 nyitott sírszájjal Reád vártak,
 és élő hittel hozsannáztak.

Utadba hányszor dobtak gáncsot;
 lelki mérget, testi korbácsot,
 s Te álltad a vést, mint a szikla,
 Ural-rabjaként, s börtönbe dugva.

Köszönjük, hogy aggódtál értünk,
 kik sajátban szolgamód éltünk,
 erőt sugallt prózád és versed,
 mely lelkünkben hősséggé erjed.

Majoros Ádám nagy hűségével,
 Hazai harangszó zengésével
 visszafogadunk mindörökre;
 Ámenedre - Áment feelve.

Márton Gábor
 1999.V.10.

SZEGHALMI ÁLMOK

Álmomban a Berettyó csobog
 szülőhoni vén Körös felé,
 és én matek-bezúgástól félek
 botladozva a tábla elé.
 Ablakon át Kárászékra látok,
 majd könyvvel jutalmaz Fülöp Károly,
 s szemembe szúr a budai reggel,
 rádöbbsent - félszázados álmom.

Illó élet ó-romantikája
 színesíti vénség napjait,
 kámfor a pénz, és fogytán a gyógyszer,
 idézem hát szép tegnapijait
 tűnt időeknek. A Fokközi-erdőn
 s Mágor táján kérleltem a Múzsám,
 epekedvén szép lányok után, bár
 többször, mint nem, lekoptattak kurtán.

Péter András bölcs fejét idézem,
 iskolája szinte Betlehem,
 túlélte a Heródeseit, és
 hiszem kegyes hozzá a jelen.
 Falai közt Nagy Miklós-i szellem
 megoldást sug abban, mi nehéz:
 Még az ólom is pehelyé könnyű,
 ha fészket lel a kézben a kéz...

Mi izenjek? Csupán szeretet
 és barátság minden vagyonom.
 Kedveseim, kik nyomomban jártok
 mind a kettőt Tinéktek adom.
 A Jóisten ezerszer áldjon,
 és legyetek nagyon boldogok,
 lélekben köztetek maradok
 akkor is, ha meghalok...

TÍMÁR MÁTÉ
 1996.XI.25.

IN MEMORIAM TÍMÁR MÁTÉ

*Megjártad már a száz tū hosszát
 a Hármas-Körös mellett
 adtál nehéz szőrtarisznyádból
 mint a csodálatos Halász
 az éhes sokaságot
 őt hallal*

*jól tartád Te is
 huszonöt kasnyi izes szóval
 e kis magyar világot --
 s tudtad jól, hogy honnét kapod
 e csodát s úgy vagy jó halász
 hogyha ingyen tovább adod*

*hű pásztor, számadó juhász
 ki minden bárányra vigyázzs
 s sorsát felrovd --*

*megsirat hát a ringató táj
 a földed, szülőanyád
 őrzik jó emlékedet
 ákácok fűrtös lombjai
 s rezgő jegenyefák -*

SZILÁGYI FERENC
 1999. május 17.

ENDRŐDIEK BARÁTI KÖRE KÖZGYÜLÉSI BESZÁMOLÓ

Napirend:

1. titkári beszámoló
2. pénzügyi beszámoló
3. határozatok
4. Hozzászólások

A titkár, Császárné Gyuricza Éva ismertetette a Baráti Kör vonatkozásában az elmúlt év legfontosabb eseményeit. Ezek voltak: a szeptember 26.-iki leányfalui koszorúzás, ahol Rózsahegy emléktáblát avattak. Komádi-ban egy 1848-as honvéd sír koszorúzása, ahol a Bethlen Szakképző Iskola Sárréti Klubjának tagjaival, Kovács Károly ig. helyettessel együtt helyezettük el a megemlékezés koszorúját. A március 6.-iki budapesti találkozó sikere nemcsak abban mérhető le, hogy mintegy 100 fő vett azon részt, hanem abban is, hogy a baráti kör létszáma ismét gyarapodott új fiatal tagokkal. Ismertetésre került, hogy az egyesület beadta a támogatási pályázatát a helyi önkormányzatnál, ahonnan 20 ezer forintot kapott. A város idén felkerült az Internetre, ahová a baráti kör is elküldte bemutatkozását, akinek lehetősége van, keresse a város honlapját. - kérte a titkár. Ezt követően a vezetőség április 21.-iki, és május 19.-iki határozatának ismertetése következett. Ezeken az üléseken a jelen közgyűlés előkészítésén túl szó volt a jövő évi ünnepségre való felzárkózásról. A vezetőség javaslata, hogy a baráti kör eddigi gyakorlatának megfelelően az Alapszabályában meghatározott céljainak érdekében, készüljön a magyarságunk 1000. és kereszténységünk 2000. évfordulójára. (Emlékeztetőül a céljaink: a szülőföld szellemének ápolása, a szülőföldről elszármazottak, és az otthon maradtak közötti kapcsolat ápolása, szoros tevékenység az Endrődi Honismereti Egyesülettel, mindebből következően a népi és helyi kultúra ápolása, hagyományaink megőrzése, és KEZDEMÉNYEZÉSE MINDEN OLYAN ESEMÉNYNEK, AMELYNEK CÉLJA A SZÜLŐFÖLD FELVIRÁGOZTATÁSA.) Az áprilisi vezetőségi ülésen erre vonatkozóan sok - sok ötlet elhangzott, amiből keletkezett ismertetésre a közgyűlésen. Az egyik: valamelyik lezárt díszkút megnyitása, vagy az idők során lebontott, de helytörténet és vallási szempontból is fontos Kálvária megépítése. Az áprilisi vezetőségi ülésen még nem tudhattuk, hogy a baráti kör elnöke Timár Máté József Attila és SZOT díjas író, aki a városunk díszpolgára és a Magyar Köztársaság Aranyéremkeresztjének tulajdonosa meghal.

A rendkívüli vezetőségi ülés döntése volt, hogy a közgyűlés hozzon létre egy Emlékbizottságot, amelynek az a feladata, hogy a lehetőségek, és körülményeket megismerve készítsen javaslatot a következő közgyűlés felé, arra vonatkozóan, hogy az endrődi településrészen hol lehet megállni, majd megvalósítani egy szoborparkot, ahová a szülőföldünk elhunyt nagyjai emléke kerülhetne mellszobor formájában. Nemcsak a díszpolgárokra gondolva, hanem mindazokra, akik munkásságukkal tetteikkel méltán öregbítették szülőföldünk hírnevét. A jövő évi millenáris ünnepség keretében elsőként méltón kerülhetne e parkba Timár Máté mellszobra. Ismertetés-

re került még, hogy ebben az évben az egyesületnek meg kell tartania a rendkívüli közgyűlést, ahol az egyik napirendi pont az elnökválasztás lesz.

Idén szeptember 4.-ikén lesz Endrődi Bella János Németországban élő író és festőművész képkiallítása, és legújabb verseskötetének bemutatása. Ennek a programnak a szervezését a baráti kör nagy örömmel elvállalta, hiszen Bella János már több mint 5 éve tagjaink között van.

Az egyhangúlag elfogadott titkári beszámoló után az alábbi közgyűlési határozatok kerültek elfogadásra szintén egyhangúlag:

1/1999. sz. Közgyűlési Határozat

A Közgyűlés elhatározta, hogy az egyesület elnökválasztási előkészítési és lebonyolítási munkáira JELÖLŐ BIZOTTSÁGOT hoz létre, amelynek tagjai:

Kovács Zoltán, Roszik János, Pintér Béla, Dr. Timár Vera, Sarkadiné Selyem Orsolya, Fülöp Irméné, Márton Gábor

2/1999. sz. Közgyűlési Határozat

A Közgyűlés elhatározta, hogy EMLÉKBIZOTTSÁGOT hoz létre, amelynek tagjai:

Dr. Dávid Imre, Császár Ferenc, Dinya László, Dinya Zoltán, Giricz László, Endrődi Szabó Zoltán, Dr. Gyuricza Béla, Hornokné Németh Eszter, Katona Sándor, Németh Dezső, Dr. Ugrin Béla, Vaszkó András, és a baráti kör mindenkorai titkára.

Az emlékbizottság első ülését a titkár hívja össze, maximum 2 hónapon belül.

3/1999. sz. Közgyűlési Határozat

A Közgyűlés elhatározta, hogy a rendkívüli közgyűlést ez év november 30.-ig megtartja. A közgyűlés napirendje:

1. Elnökválasztás

2. Emlékbizottság javaslata a jövő évi ünnepségre

3. Egyéb

A rendkívüli közgyűlést a vezetőség a jelölő bizottság javaslatát meghallgatva hívja össze.

4/1999. sz. Közgyűlési Határozat

A Közgyűlés a titkári beszámolót és az ismertetett pénzügyi beszámolót az alábbi számmal jóváhagyta:

Pénzügyi Jelentés 1998 évről

I. BEVÉTELEK

1. Nyitó pénzkészlet:	62.836.- Ft
2. Éves bevétel:	255.957.- Ft
Rendelkezésre áll:	318.793.- Ft

II. KIADÁSOK 241.811.- Ft

ZÁRÓ PÉNZKÉSZLET: 76.982.- Ft

Ismertetésre került még, hogy az endrődi felekezeti temetők karbantartására létrehozott alapítványhoz folyamatosan lehet csatlakozni pénzbeíréssel az alábbi számra: Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet 53200015-10003231.

Jelenleg 2 ember dolgozik 6 hónapon át, de mindenképpen bővíteni kellene a létszámot. A helyi Munkaügyi Központ 70%-ban támogatja a költségeket.

Császárné Gyuricza Éva

SPORT

Április 24. Barátság - Kerekegyháza 3:0 (IFI: 3:0)

Helyszín: Kondoros, 300 néző. Játékvezető: Bánóczki.

Kisebb méretű népvándorlás indult meg Kondorosra. A hazai nézők nagy öröme bátor, támadó szellemű, egymásért is küzdeni tudó Barátság volt a pályán. Végig támadtunk a mérkőzésen. A helyzetek alapján nagyobb gólarány is születhetett volna. Remek húzás volt, hogy a hosszabb ideje sérülésekkel bajlódó Mester pályára küldte Fodor Sándor edző.

Krónika:

48. percben Karsai 28 méterrel bődtöltő erejű szabadrúgással szerzett vezetést. 1:0

71. percben a kapura törő Molnár erős lövését Házi kapusa remek reflexszel kiütötte, de a jökor érkező Czeglédzsi 5 méterrel nem hibázott. 2:0

86. percben Molnár végigcslezte a vendég védelmet, s beadását Mester 4 méterrel a hálóba juttatta. 3:0.

Jók: Nagy M., Mester, Lipták, Karsai, Lévai, Molnár.

Medgyesegyháza - Gyoma FC. 2:0. (IFI 1:3) 200 néző.

Május 2. Barátság Kisújszállás 3:1. (IFI: 4:0)

Ünnepi hangulat, szép számú nézősereg a gyomai pályán 1000 fő. Helyenként remek, ötletes, sikeres játék. Már az első félidőben biztos győztesek lettünk, pedig elég sok jó helyzetet elpakkáztunk. Fordulás után már kiegyenlítőbb lett a játék.

Krónika:

3. percben Nagy Márk szögletét Janis remek fejessel értékesíti. 1:0

15. percben Mester remek cselosorozat után a kapust is elfektetve talál a hálóba: 2:0

75. percben Molnár Janis elé talál, s ő tetszetős gólt lö. 3:0

80. percben szépen a vendégek Balogh góljával. 3:1

Jók: Janis a mezőny legjobbjá, Mester, Lévai, Sárosi, Molnár.

Méhkerék - Gyoma FC 0:0 (IFI 1:4)

Május 9. Mezőberény - Barátság 0:3. (IFI 1:4)

Szép számú endrődi drukker biztatta kedvenceit idegenben. Jó játékvezetés mellett, élvezetes játékot, szép gólokat láthatott a közönség.

Krónika:

17. percben Mester fejese zörgeti a hazaiak hálóját. 0:1.

55. percben Nagy Z. beadását Brakszatorisz juttatja a hálóba 0:2

75. percben Lipták hosszú előreadását Molnár a 16-oson kapásból a hálóba vágja. 0:3

Május 15. Barátság - Kunszentmárton 2:1

600 néző. Játékvezető: Kalmár.

Pályaváto mérkőzés. Tavaszi szezon első mérkőzésére került sor a megújult ligeti sporttelepen. A listavezetőt láttuk vendégül. Nagy készülődés előzte meg a sorsfontosságú összecsapást. Tét: sikerül-e tovább is megtarta-

ni a reménnyel kecsegtető előkelő helyet. Két remekül felkészült csapat óriási harca folyt a végső sorrend kialakításáért. Kezdetben az eddigi listavezető volt fülényben (első húsz perc), de fokozatosan feljött a hazai gárda és sikeres helyzetkihasználással győzött. Igazi sportcsemege volt.

Krónika:

5. percben ljesztgetett a vendégcsapat: Főris 22 méteres hatalmas lövését Halász bravúrral menti.

31. percben Brakszatorisz futtából hatalmas gólt lö a vinklibe. 1:0.

44. percben Mester ügyesen elvitte a labdát védője mellett, középre ad, s a menetrendszerű pontossággal érkező Janis 6 méterrel csukafejessel növeli az előnyt. 2:0

70. percben a vendég Tóth 18 méterrel hatalmas dugót szerez. 2:1.

Május 23. Makó - Barátság 1:2 (IFI 1:1)

A Barátság igen fontos mérkőzést játszott Makón. Lelkes, fáradhatatlan, jól szervezett, nehéz küzdelemben hozta haza a három pontot.

Krónika:

15. percben szabadrúgást íveltek a hazaiak. Halász kezéből kicsúszott a labda, s a jökor érkező Szűcs a hálóba gurított. 1:0

43. percben Brakszatorisz hatalmas bedobását Janis elegáns mozdulattal fejelte a hálóba. 1:1

80. percben Bress 26 méteres szabadrúgása a kapu mellett zúgott el.

88. percben Lévai jobbról a hazaiak kapuja elé gurított, amit a berobbanó Brakszatorisz 2 méterrel a hálóba kotort. 1:2

Két ellentétes félidőt láthattak a szurkolók. Az esőben még bírták az iramot a makóiak. Azonban a Barátság által diktált iramban kifáradtak a második félidőre. Így a jobb erőnlétű vendégek győztek, bár alaposan megküzdöttek a fontos 3 pontért.

Jók: Janis, Brakszatorisz, Bácsik, Nagy Z.

A tabella állása:

1. Csongrád	26	17	6	3
47:20	57			
2. Kunszentmárton	26	16	5	5
49:23	53			
3. Gyomaendrőd Barátság	26	15	8	3
48:25	53			
4. Hódmezővásárhely	26	15	7	4
47:18	52			

Megkezdődött a hajrá! Az utolsó 5 mérkőzés létfontosságú mind a feljűt, mind a kiesés elkerülni kívánó NB. III-as csapatoknak.

HÁTRALEVŐ MÉRKŐZÉSEK:

V. 29. Barátság - Csongrád, VI. 6. Szajol - Barátság, VI. 13. Barátság - MALÉV, VI. 20. Mélykút - Barátság.

Megyei I. oszt. Gyoma-Csovány 3:1 450 néző, IFI 1:3

Tabella állása:

1. Gyoma	26	17	4	5	64:25	55
2. Csovány	26	17	1	8	55:28	52
3. Csabacsúd	26	16	4	6	57:52	52

MÁRTON GÁBOR

* HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK *

KUTYAISKOLA - Valószínű, hogy városunkban kevesen tudják, hogy 1990 óta működik kutyaiskola a Magyar Ebtenyésztők Országos Egyesülete tagjaként 20 fővel. Vezetőjük: O Tímár Andrásné (Gyomaendrőd Bethlen u. 51.) Segítőtag Uhrin Ottó.

A kutyaiskola a Zrínyi Miklós út gát felőli oldalán működik. Délutánonként 2 órától lehet beiratkozni (az eb kötelező oltási könyvével együtt). Fajra, nemre különbség nélkül vihetők, kivéve az úgynevezett harci kutyákat.

A foglalkozás kétórás! (14-16 óráig)

Eddig megyei bajnokságokon vettek részt: Békéscsabán, Gyulán, helyben aug. 20-án 10-15 kutyával. Rendőrnapon is szerepeltek a Szarvasi Rendőrkapitányság rendezvényein Békésszentandrásán. A szervezet támogatója a Sárosi Bt. Gyoma.

A szervezet várja az érdeklődők jelentkezését.

NYARALJUNK A BALATON PARTJÁN! A FAMILIA PANZIÓ
BALATONFÜREDEN 3 ágyas, kényelmes szobákkal, szép környezetben olcsó árakkal várja vendégeit! Továbbá Borgátán a termálfürdőnél 2 szobás nyaraló kiadó.

Érdeklődni lehet: Kiszely Éva, Balatonfüred, Endrői S. u.8-ban.

Telefonon: 87-343-568, vagy 86-340-546 számokon.

Mindenkit szeretettel vár Éva!

A BÉKÉS MEGYEI KÉPVISELŐ-TESTÜLET HATÁROZATA a 2000. év ünnepi meggyűlésének megtartására a helyszín megszavazására: 39/1999.(III. 12.) KT sz. Határozat: „A Képviselő-testület - közfelkiáltással és kézfelemeléssel - egyhangúan elfogadta Gyomaendrőd város meghívását a 2000. márciusi ünnepi ülésre.”

Köszöntjük Harnos Vincét, aki a piarista gimnáziumok országos szavaló versenyén I. helyezést ért el. Választott költeménye: Sik Sándor „Az andocsi Máriához c. verse, a kötelező vers pedig: Petőfi „Hazámban c. volt.

Vince 13 éves, szüleivel Gyomaendrődön élnek. Szegeden jár a Piarista gimnáziumba, ahol már a selejtezőn is Sik Sándor: A fecske. Gergely Ágnes: Zrínyi Miklóshoz c. versekkel nyert I. helyezést, s így jutott az országos versenyre.

Előkészítő tanára: Scipkői Sándor volt. Gratulálunk Vince, tanulj jól, és legyél sikeres úgy az életben, hogy ezzel szüleidnek és szülőföldednek is sok örömet szerzel!

FELHÍVÁS ZENEI OKTATÁSRA

Értesítjük mindazokat, akik zenei oktatásban kívánnak részt venni, hogy az 1999/2000-es tanévre jelentkezés az alábbi időpontokban történik:

1999. június 2-án, szerdán 17 órától a Városi Zene- és Művészeti Iskolában

1999. június 3-án, csütörtökön 17 órától a Rózsahegy Kálmán Általános Iskolában

Jelentkezés az alábbi tanszakra lehetséges: előképző, zongora, hegedű, gitár, fuvola, klarinét, trombita, szaxofon, kürt, tangóharmonika.

PÓTBEBEBÉKÉSEK SZEPTEMBER ELEJÉN LESZ A ZENEISKOLÁBAN!

Egyéb kérdésekkel kapcsolatban felvilágosítás a zeneiskolában személyesen, vagy telefonon: 386-491. számon.

Városi Zene- és Művészeti Iskola

FELHÍVÁS - A békéscsabai Művelődési Központ és Kézműves Szakiskola gyakorló amatőr színházi rendező-csoportvezetők és a színházrendezés műhelytitkaival megismerkedni vagy ez ismereteiket bővíteni kívánó drámapedagógusok, valamint amatőr színészek számára, 1999. július 19. - 25 között, intenzív nyári tábort szervez. A tábor munkájában résztvehetnek már működő csoport tagjai is. Részükre és a színészmesterséget megismerni kívánók részére, a rendezőképessé párhuzamosan (önálló és a "rendezőkkel" közös foglalkozások keretében) mesterség képzést biztosítunk. (A program terveink szerint 1999 őszétől megvalósítandó, egy éves, alapfokú színházrendező képzés bevezető programja.) A **jelentkezési lap** beszerezhető: az 5600 Békéscsaba, Művelődési Központ és Kézműves Szakiskola, FABIÁN TAMÁS (színházi tábor) címen.

A programmal kapcsolatos további kérdéseire **választ** kaphat a **fenti címen, telefonon a (66) 442-122-es számon, vagy interneten a steinwender.jozsef@mail.datanet.hucimén.**

A jelentkezéseket **1999. június 20-ig** a fenti **postacímre** kérjük megküldeni.

A jelentkezés **feltételei:**

- a jelentkezési lap megküldése;
- a részvételi díj befizetése (amely történhet részletekben, vagy egy összegben);
- amatőr színész szekciába jelentkezhetnek: **14. éves kortól,**
- amatőr rendező szekciába jelentkezhetnek **18 éves kortól.**

KÖZÖSSÉGI HÁZ JÚNIUS HAVI PROGRAMJA

2.-án 18 órától MKDSZ Fórum. Vendég: Harrach Péter szociális és családügyi miniszter

Minden érdeklődőt várunk!

3.-án 19 órától Gazdakör

6.-án 14 órától Gyermekek bélyeggyűjtő kör

9.-én 17 órától Cukorbeteg klubja

12.-én 9-től 11 óráig Szemvizsgálat (Okulár Optika, Szarvas)

17.-én 19 órától Gazdakör

26.-án 18 órától Nyugdíjas klub vacsorája

30.-án 19 órától FKGP gyűlés.

Tisztelt látogatóink, vendégeink! Megértésüket kérjük azért, mert intézményünkben folyó belső felújítási munkák miatt - főleg június hónapban - nem tudjuk a megszokott „menetrendet” biztosítani Önöknek. A Közösségi Ház nem zár be, csak kisebb átszervezésre, helycserékre lehet számítani. Mindezért, remélhetően kárpótolni fogja látogatóinkat a magújult intézmény július 15. után.

Köszönjük türelmüket és a jövőben is szeretettel várjuk Önöket a Közösségi Házban.

MOLNÁR BORBÁLA népművelő

Tisztújítás az MKDSZ-ben! Szervezeti és Működési Szabályzatunk értelmében a Magyar Kereszténydemokrata Szövetség helyi szervezetében a tisztségviselők újjaválasztására került sor május 3-án tartott taggyűlésen. Elnök ismét az egyhangúan újraválasztott VASZKÓ ANDRÁS Titkár UNGVÖLGYI JÁNOS lett. Pénztáros továbbra is SZABÓ ZOLTÁNNÉ.

Az Országos Elnökség tagjai sorába ismét CSÁSZÁRNÉ GYURICZA EVÁT választotta a taggyűlés.

A szervezet elnökségi tagjai: AMBRÓZI LÁSZLÓ, TALÁN MÁTYÁS, TÍMÁR MIHÁLY.

Az Országos Választmány tagjai: CSÁSZÁR FERENC, DARÓCZI JÁNOS (BATTONYA), MÁRTON GÁBOR, TÍMÁR MIHÁLY, VASZKÓ ANDRÁS.

Pótagok: MARSINÉ GIRICZ ERZSÉBET, VALUSKA LAJOS.

A tagság ezután aktuális ügyeket tárgyalt. Döntött arról, hogy tovább folytatja a megkezdett lakossági fórum sorozatát. Legközelebb június 2-án Harrach Péter szociális és családügyi miniszter látogat el hozzánk. A későbbiekben is a lakosságot érintő aktuális ügyekben szervezünk fórumokat meghívott vendégekkel. E rendezvényekre változatlanul várjuk a város és környéke lakosságát, és továbbra is várjuk kedves olvasóinkat. Tiszteljenek meg bennünket érdeklődéssel minél többen.

UNGVÖLGYI JÁNOS

A HONISMERETI EGYESÜLET HÍREI - Egyesületünk nagy örömmel vette tudomásul, hogy ismét érkeztek támogatások számunkra:

Dr. Giricz Katalin (Dunakeszi) **20.000 forintot**, **Farkasinszki Géza** (Budapest) **20.000 forintot** adományozott.

Dr. Endrői Szabó Zoltán, a békéscsabai Körös Főiskola főiskolai tanára, akinek festményeiből május 22-én az Endrődiek Baráti Köre találkozáján kiállítás nyílt meg, az eladott képek árából **50.000 forintot** adományozott a Honismereti Egyesületnek. Köszönjük!

Egyesületünk jelenleg Endrőd irodalmi és nyelvi értékeinek összegyűjtésén és közreadásán dolgozik (Endrői füzetek 8. kötet). Nagyon szeretnénk, ha az anyagi és szellemi erőink lehetővé tennék, hogy a 9. és 10. kötet egyben **Endrőd monográfiája c.** munkát is jelenen. De addig még sok a teendő. Kérem, aki tud, segítsen.

Számlaszám: Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet
53200015-10000032

Honismereti Alapítvány Gyomaendrőd.

In memoriam

Szülőföld: Bölcső, majd koporsó! új kenyér íze, lepergő könny sója,
Sarkcsillag a négy égtáj felől! öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Anyanyelved billyogként jelöl! Isten áldjon! Te légy végső álunk,
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld, s ivadékainkba szebb Jövő!

Tímár Máté

Endrőd 1922. - Budapest 1999.

Szorgalmas, értelmes parasztemberek leszármazottja. Nagyszülei: G. Tímár János és Gátéri Viktória 9 gyermekkel és 50 kh. földdel zárta életét. Elsőszülött volt a neves írónk édesapja. (két lány volt a kilenc közül. A két legkisebb: Dr. Tímár Sándor orvos, Benjámín patikus lett.

Az első fiú: Máté (1883-1965) Szerbiában harcolt, mikor az I. világháború nagy áldozatszedője, a spanyolnátha hirtelen elvitte feleségét, Hornok Máriát 1918-ban. Három gyermeket hagyott hátra: Vilmost (1911), Máriát (1913) és Illést (1915).

A háború végeztével a hazatért apa feleségül vette Papp Máriát (1895-1970). Házasságukból született Máté 1922-ben.

Halottunk 6 elemít végzett a tanyai iskolában, 5 km. utat vágva esőben, sárban, hóban. Ezekről az évekről emlékezik meg nagy szeretettel tanítójáról, Brichse (Bányai) Emő pedagógusról írt elbeszélésében. Polgárba Endrődön járt. „Az én nevelőszüleim” c. novellájában emlékezik ezekre az évekre. Aztán Szeghalomra került a gimnáziumba. Ezeknek az éveknél állít hiteles emléket: „...és a Berettyó folyik tovább” c. regényében. Már ekkor a versírással is kacérokodott.

író-költő,
Gyomaendrőd
díszpolgára

Egyetemre került, de a világháború megszakítja a diákoskodást. A Margitszigeten esett fogságba, s ezzel elkezdődik Kálváriája. Az Uralba viszik, ahol higanybányában dolgozik embertelen körülmények között mínusz 40-50 fokon. Egészsége megrokkant. Tüdeje sípolni kezd. Moszkvába került kórházba, ahol egy orosz orvosnő segíti vissza az életbe. A rabság éveit sűrűn visszatérő motívumai írásainak.

Hazatérve a fogságból, az egyetemen próbálkozik, azonban írásai miatt eltávolítják a diákok közül.

Fizikai munkával (állami gazdaságban gyapot termelés) kínlódik

Cikkei sűrűsödnek. Az Írószövetség tagja lett. A forradalom élesztője, a Petőfi Kör tagja. A forradalom bukása után letartóztatják. Együtt raboskodik Nagy Imre miniszterelnökkel, Maléter Pál honvédelmi miniszterrel, a Kilián laktanya hőseivel, Gimes Miklóssal, Losonczyval és Francia-Kis Mihállyal.

„Majoros Ádám krónikája” regénye emelte ki, mely nagy elismerést hozott nevének.

1960 után az irodalomnak él. Huszonegy prózai műve és három verseskötete látott napvilágot. Több regény, elbeszélés, útinapló és van egy színműve is.

Munkáiban a szülőföld: Endrőd, közismert alakjai, eseményei kelnek életre. Csodálatos ízes nyelvére felfigyel Lőrincze professzor, és „Édes anyanyelvünk” címen sugárzott adásaiban nagy elismeréssel, lépten-nyomon példának állítja Tímár Máté stílusát, nyelvezetét.

Több alkalommal ellátogat Erdélybe, a székelyek és még a csángók közé is. Baráti kapcsolatot épít Tamási Áronnal, akinek irodalmi hagyatékát haláláig őrizte, Palló Imrével, s a Marosvásárhelyen csaknem agyonvert Sütő Andrással. Nem csoda, hogy sok művében esik szó a székelyek és csángók életéről.

Egyik erdélyi útján ismerkedik meg Varga Anikó székely tanárnővel, s házasság lett az ismeretségből. Három gyermekük született; a kicsi korában elhunyt Mária, a tragikus körülmények között meghalt Illés, és az egyedül életben maradt Áron.

1990 után egészségi állapota megrokkant, de szellemileg frissen, fáradhatatlanul alkot.

Helyi újságunk, a Városunk sok szép alkotását tette ismertté.

Sikeressé munkái elismeréséül lett József Attila-díjas, SZOT-díjas, és megkapta a Magyar Köztársaság arany érdemkeresztjét. Szülővárosának is díszpolgára lett.

Haláláig elnöke volt az Endrődiek Baráti Körének. Kívánsága szerint az Endrődi Központi Temetőben szülei sírjában tért végső pihenésre. A díszpolgárságában méltó társa lett Rózsahegyi Kálmánnak.

Órá emlékeztet bennünket a „Hazai harangszó”!
Feledhetetlen lett, mert képességét kellően kamatoztatta, mert a szeretet és a hit ügyében buzgón szolgált! Több zsoldárszerűen szép versében adta meg Istennek, ami az Istené.

Remekművű munkáid őrzik emlékedet! Nyugodj békében a Körösök vidékén!

Szomorú szívvel búcsúzik Tőled városunk!

MÁRTON GÁBOR

ÉVFORDULÓK NAPTÁRA

1999. AZ IDŐSEK NEMZETKÖZI ÉVE

Június 1. 1913. Szeged **SÖTÉR ISTVÁN** (†1988. október 7. Budapest) Író, esszéista, irodalomtörténész. Francia, német szakos tanár. Regényei: Fellegjárás, Kísértet, Hidszakadás. Irodalomtörténeti monográfiája: Eötvös József, Romantika és realizmus, Nemzet és haladás.

Június 2. 1921. Budapest **KARINTHY FERENC** (†1992. február 29. Budapest) író, színműíró. Budapesti tavasz c. regényét megfilmesítették. Novelláit „Harminchárom” c. kötetben jelentette meg. Színművei: Dunakanyar, Gellérthegyi álmok, Bösendorfer.

Június 5. KÖRNYEZETVÉDELMI VILÁGNAP

Június 6. PEDAGÓGUSNAP

Június 6. 1913. Budapest **GOBBI HILDA** (†1978. július 13 Budapest) Színművésznő, emlékiró.

Június 10. 1880. Nagykároly **KAFFKA MARGIT** (†1918. december 1. Budapest) Író, költő. Bibliai témájú versei: A Magdolna, A Szűzanyáról, Bethania. Novellái: Levelek a záraból, Csendes válságok, Süppedő talajon, Két nyár, Hangyaboly, A révnél. „Az élet útján” c. verseskötetében a bizakodás a megnyugvás érzéseit önti verseibe.

Június 10. 1879. Kolozsvár **SZABÓ DEZSŐ** (†1945. január 13. Budapest) Író, költő. Híborúellenes művei közül a legjelentősebb „Az elsodort falu” Novellája: Feltámadás Makuskán.

Június 14. 1931. Budapest **ABODY BÉLA** (†1990. augusztus 17. Budapest) Író, kritikus, műfordító, szerkesztő. Az ELTE Bölcsészettudományi karán szerzett oklevelet. 1965-től az Élet és Irodalom főszerkesztője 1971-ig a Vidám Színpad igazgatója lett, majd a Négy Évszak felelős szerkesztője, később a Pallas Könyv- és Lapkiadó főszerkesztője. Írásait fonyar humor, finom ironia, bölcsesség, emberismeret jellemzi.

Június 19. 1913. Budapest **GYURKOVICS MÁRIA** (†1973. október 28. Budapest) Koloratúr szoprán énekesnő. 1937-ben a Rigoletto Gilda szerepében debütált. Ezek után az Opera első koloratúr szopránjaként tartották számon. Oratóriumi előadásokon is szerepelt. Igen sok hanglemez, rádió és televízió felvétel őrzi emlékét.

Június 19. Paripás (Bács m.) **EISEMANN (Egresi) MIHÁLY** (†1966. február 15. Budapest) Operett szerző. Nagy sikerrel mutatták be Európa szerte darabjait. Legjelentősebb művei: Mis Amerika, Zsákbamacska, Egy csók és más semmi, Cirkusz csillaga, Fekete Péter, Meseáruház, Leány a talpán...

Június 19. 1828. Óbecse **THAN MÓR** (†1899. március 11. Trieszt) Festő, a monumentális és történelmi festészet első virágzásának vezéralakja. Életének főbb állomásai: Németország, Belgium, Párizs. 1858-59-ben Itália, egy pályadíj nyerteseként. Leghíresebb művei: Mohácsi csata (1846) Ónodi országgyűlés (1848) Honvédtisztek tábornoknál (1849) Széchenyi és Deák kora (1875) Honfoglalás (1876)

Június 21. A FÉRFIAK NAPJA

Június 22. Szombathely **WEÖRES SÁNDOR** (†1989. január 22. Budapest) Költő, műfordító, drámaíró. Versei színesek, dallamosak (Pl. Bóbita, Ha világ rigó lenne) Az Öregek c. versét Kodály megzenésítette. Művei gazdagok képi, érzelmi, gondolati, zenei vonatkozásban. (Magyar etűdök, Harmadik, Hetedik, Nyolcadik szimfonia.

Június 23. OLIMPIAI NAP

Június 23. 1926. Beregszász **BROCKY KÁROLY** (†1970. november 26. London) Festő. 1951-ben szerzett diplomát muzeológusként, témája az újkori művészettörténet. Életútjainak állomásai: Bécs, Párizs, majd 1838-ban Antwerpenen és Hágán keresztül Anglia. Ismert arcképfestő, mitológiai témájú nőalakokat is szívesen ábrázolt. Olajnak, pasztelltechnikának, és a vízfestésnek egyaránt kiváló művelője volt

Június 25. 1887. Budapest **KARINTHY FRIGYES** (†1938. augusztus 29. Siófok) Író, költő. 15 éves korában írta első regényét, melyben humorérzékéről, kritikai hajlamáról tett tanúbizonyságot. (Címe: Nászutazás a Föld középpontján keresztül) Humoreszk gyűjteménye az „Igy irtok tí”. Novellás kötetei: Görbe tükör, Együgyű lexikon. Verskötete: Nem mondhatom el senkinek. Agyműtétje után írta az „Utazás a koponyám körül” c. regényét.

Június 25. 1884. Gyón **GYÓNI GÉZA** (†1917. június 25. Krasznajarszk) Költő. Szarvason, Békéscsabán tanult. Verseskötetei: Szomorú szemmel, Versek, Lengyel mezőkön, Tábortűz mellett. Háborúellenes versei: Levelek a kálváriáról, Utolsó tánc, és ide tartozik leghíresebb költeménye: „Csak egy éjszakára”.

Június 26. 1835. Breznóbánya **HERMANN OTTÓ** (†1914. december 27. Budapest) Természettudós, néprajzkutató, publicista. 1864-től Kolozsváron élt és a múzeum állattani gyűjteményét rendezte. 1875-től a Nemzeti Múzeum állat-tárában dolgozott. A Magyar Ornitológiai Társaság létrehozásában nagy szerepe volt. Az Aquila c. madártani folyóirat alapítója és szerkesztője volt.

Június 30. 1892. Budapest **LAJTA LÁSZLÓ** (1963. február 16. Budapest) Zeneszerző, népzenekutató. Népzenei kutatása maradandó értékű, történelmi értékű felvételeket készített. Lejegyzései rendkívüli részletességükkel tűnnek ki. Könyvei: Széki gyűjtés, Kőrispotoki gyűjtés, Dunántúli táncok és dallamok

Június 30. **A MAGYAR SZABADSÁG NAPJA** (A szovjet csapatok hivatalos kivonulásának időpontja.)

Június 30. 1846. Zám (Hunyad m.) **PAÁL LÁSZLÓ** (†1878. március 3. Charenton.) Festő. Életútját Bécs, Nürnberg, Párizs, Hollandia jelzik, de haza-haza látogat Aradra is. Egyik legnagyobb magyar tájképfestő. Munkácsynak jó barátja volt. Kedvelt témája az erdő. Munkái közül megemlíthjük: Nyárfák alatt, Erdőszele, Mocsaras táj, Békák mocsara, Juh aklok c. műveit.

TECHNIKAI OKOK FOLYTÁN MÚLT HAVI MÁJUSI SZÁMUNKBÓL KIMARADTAK:

Május 1. 1620. Csáktornya **ZRÍNYI MIKLÓS** (†1664. November 18. Csáktornya) Költő, prózaíró, államférfi, hadvezér. Versei: A vadász és echó, Fantásia poetica, Ariadna sírása. Főműve: A szigeti veszedelem. Harcias felkiáltásokkal, ismétlésekkel hazaszeretetre buzdító műve (Kiláltványa) A török áfium ellen való orvosság.

Május 1. 1901. Budapest **SZERB ANTAL** (1945. január 27 Balf) Író, irodalomtörténész. 1934-ben jelent meg a Magyar irodalom története c. munkája mellyel nagy hírnevet szerzett.

Május 5. 1909. Budapest **RADNÓTI MIKLÓS** (†1944. November 9. Abda) Költő, műfordító. Szegeden a bölcsészkaron végzett. 1936-ban jelent meg Járkálj csak halálraítél! Majd e verses kötetét követte többek között: Lábadozó szél, Újhold, Válogatott versek, Tájékos ég. Munkaszolgálatra hurcolták Szerbiába, majd onnan hazatérőben Abdán megölték a fosztókat. Híres költeményei a táborból, kalandos utakon hazajuttatott: Eclogák c. versciklusa.

Május 7. 1776. Egyházashegy **BERZSENYI DÁNIEL** (†1836. február 24. Nikla) Költő. Hazafias ódái az 1770-es évek második feléből valók, pl.: Magyarokhoz, Herceg Eszterházy Miklóshoz, A felkölt nemességhez, A Szombathelyi táborban. A fiatalság örömeitől való búcsúzás, a mulandóság jellemzik: Barátomhoz, A közelítő tél, Az ifjúság c. költeményeit. Vallásos ódája: Fohászokodás.

Május 8. 1935. Kolozsvár **SZÉKELY BERTALAN** (†1910. Augusztus 21. Budapest, kérésére Szadán temették el) Festő. A 19. század legjelentősebb festő egyénisége. Tanulmányait Bécsben és Münchenben végezte. Történelmi témájú képei: Egrí nők, V. László és Czillei Urlik, Dobozi hitvese, Zrínyi kirohanása. Nagy történelmi vásznai mellett megragadó szépségűek tájképei is. Híresek falfestményei, a budapesti Mátyás templomban láthatók Szent Ferenc stigmatizációja, Szent István kihirdeti a kereszténységet, A kecskeméti Városháza dísztermében látható Versszerződés c. alkotása. Pedagógiai munkássága is kiemelkedő. A képzőművészeti Főiskola tanára, majd igazgatója.

Május 23. 1904. Nagyvárad **PALOTAI BORIS** (†1989. Szeptember 12. Budapest) Író, költő. Az Én Lapom ifjúsági folyóirat szerkesztője. 1947-53 között a Népszava irodalmi rovatának szerkesztője volt. Több művét megfilmesítették. Pl. Napsugarok, Én és a nagyapám, Ünnepi vacsora, Kiskrajcár, Nő a barakkban.

**Az ablak
teszi**

a házat
MŰANYAG AJTÓK,
ABLAKOK
GYÁRTÁSA EGYEDI
MÉRETEKRE IS.

5502 Gyomaendrőd,
Fő út 81/1
Tel/Fax: 66/386-328

Katolikus oldal

JÚNIUS HÓNAP ÜNNEPEI

1. Kedd:	Szent Jusztinusz vértanú
3. csütörtök:	Lwanga Szent Károly és társai vértanúk
5. szombat:	Szent Bonifác püspök vértanú
6. vasárnap:	ÚRNAP
11. péntek:	Jézus szentséges Szíve
12. szombat:	Szűz Mária szeplőtelen Szíve
15. kedd:	Árpád-házi Boldog Jolán szerzetes
21. hétfő:	Gonzága Szent Alajos szerzetes
24. csütörtök:	Keresztelő Szent János születése
27. vasárnap:	Szent László király
28. Hétfő:	Szent Iréneusz püspök, vértanú
29. kedd:	Szent Péter és Pál apostolok

Szurovecz Vince esperes úrtól érkezett a következő levél:

„Kedves Híveink! Örömmel, és Isten iránti hálával adom tudtára kedves Híveinknek, hogy június 16-án, szerdán délután 17 órakor kezdődő szentmise keretében adok hálat pappá szentelése 25. évfordulója alkalmából. Ezüstmisémre szeretettel hívom és várom a kedves Híveket Békésszentandrásra.“

Az esperes úr Hunya község szülőtte. Ezért abban a templomban is hálat ad 25 éves papságáért, ahol az első szentmiseáldozatát bemutatta, ezért a Szent László napi búcsút ő fogja tartani. Endrődön a Szent Imre búcsú főpapja is az esperes úr lesz.

Elsőáldozás

Május 16-án, Urunk mennybemenetelének ünnepén Hunyán, alapos felkészülés után tíz hittanos gyerek járult első szentáldozáshoz. Az örömteli napot a mise utáni agapé fokozta a templomkertben.

A gyomaendrődi Szent Gellért Katolikus Általános Iskola kápolnájában pedig május 23-án, Pünkösdkor volt hasonló szép ünnep 22 gyermek számára. Foglaljuk imáinkba őket.

JÚNIUSI MISEREND

Endrőd

Vasárnapokon: 8-kor, és este 19-kor, hétköznap reggel fél 8-kor. Június 6-án, vasárnap Úrnapi délelőtt 10-kor, körmenettel, és este 19.

Szent Gellért Iskola kápolnája: Június 20-án, vasárnap délután 17 óra évszáró Te Deum, egyébként szeptemberig nincs mise.

Hunya

Vasárnapokon: délelőtt 10-kor. Hétköznapokon: kedden, csütörtökön és szombaton este 18-kor, valamint elsőpéntekenként is, este 18-kor. A szombat esti mise előesti mise, így érvényes vasárnapra. Június 6-án, vasárnap Úrnapi délelőtt 8-kor, körmenettel.

Június 26-án, szombaton délelőtt 10 órakor Szent László búcsú.

Gyoma

Vasárnapokon 10-kor, hétköznapokon 18 órakor. Június 12-én, szombaton délelőtt 10 órakor Jézus Szíve búcsú, egyben hálaadás a templomtorony megjavításáért.

Mindennap imádkozzuk az Úr imádságát, a Miatyánkot. Ezért most folytatjuk a Miatyánk magyarázatát, a Katolikus Egyház Katekizmusából:

„AKI A MENNYEKBEN VAGY“

Ez a bibliai kifejezés nem helyet („teret”) jelent, hanem létmódot: nem Isten távolságát, hanem föntségét. A mi Atyánk nem „másutt” van, hanem „mindazon túl” van, amit mi szentségéből képesek vagyunk fel-fogni. Mivel ő a háromszor Szent, egészen közel van az alázatos szívhez:

Ezek a szavak: „mi Atyánk, aki a mennyekben vagy” - az igazak szívére értendők, ahol Isten, mint templomban lakik. Ezért, aki imádkozik, szeretné magában látni azt, akit segítségül hív.

A „mennyek” lehetnek azok is, akik a mennyei világ képét hordozzák, és akikben Isten lakik és sétál.

A mennyek szimbóluma a szövetség misztériumára utal, amelyet átélünk, amikor a mi Atyánkhöz imádkozunk. Az egekben van, ez a lakóhelye, az Atya háza, a mi „hazánk”. A bűn üzött ki minket a szövetség földjéről, a szív megtérése viszont az Atyához a mennybe visz bennünket vissza. Márpedig az ég és a föld Krisztusban engesztelődött ki, mert a Fiú egyedül „leszállott a mennyből” és minket magával vitt oda keresztje, feltámadása és mennybemenetele által.

Amikor az Egyház ezeket a szavakat imádkozza: „mi Atyánk, aki a mennyekben vagy” - megvallja, hogy „Krisztus Jézusban már a mennyekbe helyeztetett”, (Ef 2,6) és „Krisztussal az Istenben elrejtett” (Kol 3,3). Isten népe vagyunk, és ugyanakkor mégis „sőhajtozunk, mert szeretnénk beköltözni mennyei otthonunkba”(2 kor 5,2):

A keresztyének testben élnek, de nem a test szerint. Életüket a földön töltik, de a mennyország polgárai.

Röviden

Mint belső magatartás, az egyszerű és hívő bizalom, az alázatos és örömteli bizonyosság illik ahhoz, aki a Miatyánkot imádkozza.

Azért nevezhetjük Istent „Atyánknak”, mert Isten Fia, aki emberré lett, kinyilatkoztatta nekünk, akibe beletestessülve a keresztség által mi is Isten fiai lettünk a fogadott fűség kegyelme által.

Az Úr imádsága az Atyával, és az ő Fiával, Jézus Krisztussal hoz minket kapcsolatba, de ugyanakkor minket, magunkat is kinyilatkoztat saját magunknak.

Az imádságnak, amelyet a mi Atyánkhöz intézünk - kell fölkeltenie bennünk az akaratot, hogy hozzá hasonlítsunk, és hogy szívünk alázatos és bizakodó legyen.

Amikor azt mondjuk: „mi” Atyánk, felidézük a Jézus Krisztusban megvalósult Újszövetséget, a Szentháromsággal való közösséget és az isteni szeretetet, mely az Egyház által az egész világot átöleli.

„Aki a mennyekben vagy” kifejezés nem helyet, hanem Isten föntségét és az igazak szívében lakozást jelzi. A menny, az Atya háza, a mi igazi hazánk, ahova tartunk, és ahová már most tartozunk.

Az oldalt összeállította: Iványi László plébános

ADATOK A GYOMAI REFORMÁTUS TEMPLOM ÉPÍTÉSÉNEK TÖRTÉNETÉHEZ V. RÉSZ - A templom élete 1938-ig

A templom első, 26 változatú orgonáját 1854-56-ban építették a főkapu feletti második karzatba (ez a karzatorgonával együtt az 1938 évi renováláskor lebontásra került). Első orgonista kántor Veress Sándor volt. Alig egy évtized múlva 1878-79-ben - Garzó Gyula akkori lelképásztor vezetésével - nagyszabású felújítások kezdődtek Halmi Andor békéscsabai műépítész tervei alapján. Megemelték a tornyot tíz öllel, ezzel együtt lett 30 öl magasságú sugártornyos szentegyháza a gyomai reformátusoknak. Ez a torony ellátja a gyomai határ legtávolabbi zugába. Negyedik hangját is ekkortájt öntették az úgynevezett Garzó harangot, amely felszereléssel együtt 40 mázsás, ahogy az idős atyafiak mondták; „...ennek Debrecenbe van a párja, tiszta időbe elhallatszotta a hangja Ványa alá... s még Kevi alá is...” A torony sétatájának eddigvaló kőkorlátját vaskorlátúra cserélték s a torony megemelésével tűzöri szobát is kialakítottak. A toronysisakra aranyozott veretes réztető került gombbal, egy lapos és egy buzogány csillaggal, zászlóval, villámhárítóval. A toronnyal, toronyjavítási munkálatokkal kapcsolatosan idekivánczik egy ló és kocsis „természet feletti kapcsolatát” megelevenítő történet, amely a népi hiedelemvilág körébe tartozik; „Mikor a gyomai református templom tornyát csinálták, a főintéző nyíves fogattal hajtatott keresztül a közsigen. Az én nagyapám vót a kocsissa. Ippen akkor tettik fel a torony tetejére a gömböt, ott dőgözött egy ács. Ahogy halad nyí lú, szíp takarosan a templom fele, nevet az ács a torony tetején. A lovak a templom előtt megtorpantak, se té, se tova. Nagyapám elkészte őket szőlőgátni, majd otán útni az ustorral, de nem mentek egy tapodtat se, csak táncoltak egyhelybe. Felnizett nagyapám a torony tetjibe és kijátott; engedd el a lovat hé! Az meg csak nevetett; Milyen kocsis vagy te hé, hogy nem tucc hajtani - mondta az ács. Erre nagyapám megharagudott az ácsra, mégeccer felkijátott; ereszd el a lovat hé! Az meg csak tovább nevetett oda-fenn. Erre nagyapám kivette az ülis alól a pájinkás korsót oszt szíjjeltörte a kocsirúd vigin. Abba a pillanatba' leesett az ács a torony tetjiről. Nem hótt meg mingyán, mer' a kerülőbe felakatt, de csúnyán összetörte magát. Még egy hónapig ilt, otán belepusztult. Gyomai gyerek vót

az én nagyapám, ott törtint ez meg...” (Elmondta Békési Mihály 60 esztendőös községi csődörös Békésen 1980-ban. Gyűjtötte Márton László. Megjelent: In Békés város néprajza. Békés 1983. Állattartás fejezet - Lótartás 362-63 old.) Nem tudom, (nem tudjuk) melyik toronyépítéshez köthető.

Az 1879 évi felújításkor kapta templomunk a jelenlegi formáját. Ekkor került fel egészen körül „attik fal”, melynek külseje kufsteini cementből öntött balluszterekkel díszített. A templomhajó felede „12 es szibériai horganybádoggal” lett befedve. A felújítás után hálaadó istentiszteletre 1879. november 2-án került sor. Ez évben történt meg a templomtér parkosítása is Garzó Gyula lelképásztor szorgalmazására. Ehhez facsetemeteket a békéscsabai Gazdasági Egyesület ajándékozta. A parkosítás után a templomkertet ma is látható kerítéssel vették körül. Erre azért is szükség volt, mert a templom körül „sokféle rendetlenkedésre” került sor. Mint előbb említettem, ekkor még a vásártér is itt volt (majd utána piactér), gémeskúttal a templom „tövébe”. A központi fiúiskola és a templom így egységet alkotott. Ekkor Garzó Gyulát és a gyomai református egyházat méltatlan támadás érte a városi előjáróság részéről. Ez utóbbi járdát követelt a templom és az iskola között, valamint kétsége vonta a telek tulajdonjogát az egyháznak, amelyen a templom állott. Hosszas pereskedés után az egyház megvédte ősi jussát. Később a kommunista vezetők egy tollvonással „érvényt szereztek” a járdanyitáshoz s befalozták az elkobzott iskola templomhoz vezető kapuját is.

1937-ben újabb nagyszabású felújítás vette kezdetét. A munkálatokat Papp Zsigmond gazdál-

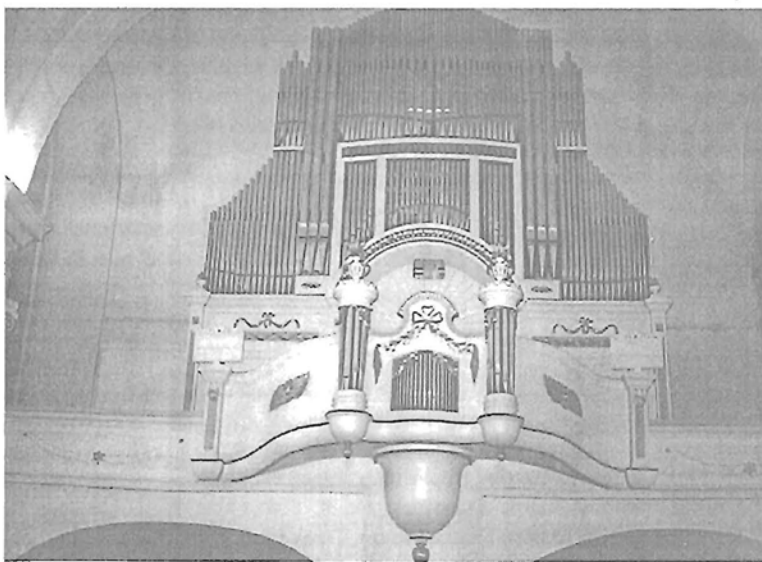
kodó, sokoldalúan tehetséges ember, presbiter javaslatára kezdték el. E szerény hirdás kevésnek bizonyul ahhoz, hogy Papp Zsigmond és kortársai érdemeit méltassuk. Az ő nevéhez fűződik a templom műemlékké nyilvánítása. Szántay Endre és Herdy Béla gyomai születésű mérnökök végezték el a szükséges tervezési munkákat. Papp Zsigmond tervezte meg és gyomai mesterrel megépítette a ma is látható csodálatosan szép, megjelenésében egyedi orgonát. A templom belső festését is újra „komponálta”, a régi „sokszínű” festést három fősínben határozta meg; A fehér a tisztaság, az erkölcsösség, fedhetetlenség, az arany az isteni jelkép, s a piros Krisztus Urunk kiontott vérenek jelképe. Lefestésre került az azúrkék „égbolt”, mennyezet az 1200 aranycsillaggal együtt. Idősebb atyáncfiai sokáig fájdalmasan emlegették ennek „eltüntetését”. A templomajtókat Papp Zsigmond faragta tölgyfából. Javaslatára a torony alatti térben cinterem került kialakításra, templomtől temetendő elhunytak felravatalozására. A templomkert pusztuló fáit kivágták és a tervek alapján kialakították az időközben természetvédelmi területté nyilvánított még fogvatkozásában ma is szép templom körüli parkot.

1938-ban (vagy 1879-ben?) főkapu fölé homlokzatra festett bibliai idézet: „Jöjjetek én hozzám mindnyájan...” (Máté.XI;28.) helyett ma; „Te bened biztunk...”(90.zsolt.;1.) zsoltár idézet látható.

1944. október 6-án délután az Endröd felől bevonuló szovjet-orosz Vörös Hadsereg páncélosai toronylővegeiből több lövést adtak le a toronyra, s templomra, így a tornyot és a templomot több súlyos találat érte. Ezt is túlélte a templom és közösség!

A templom túlélte, de a templomhoz tartozó közösség nem élte túl az 1948-ban bekövetkezett kommunista elnyomást. Öreg, elhagyott temetőinkben pihennek hitvalló ősünk. Mi, hajdani fiatalok, kik e templomban tettünk-vallottunk hitet ősünk vallására, elszéledtünk a világ minden tájára. Volt, kiket elüldöztek, volt kit a „megélhetés” utáni kényszer vont el. Elpusztult a hajdani erős parasztpolgár fenntartó közösség, miután kiforgatták vagyonából, megélhetési lehetőségeiből.

CS. SZABÓ ISTVÁN

*Abadi Zol cipőkészítő-
fogtechnikai és kereskedelmi
Kft*

Telephely: 5502 Gyomaendrőd, Fő út 45.
Telefon: (66) 386-578

Corvo Bianco Schuh Bt.
Cipőipari Bt.

Corvo bianco

5502 Gyomaendrőd, Fő út 14.
☎/Fax (66) 386-896
☎(30) 9457-148

Női, Leányka-, és Fiú- cipőgyártás

Volt idő, amikor emlékeztünk rájuk...

Már 1917-ben az országgyűlés elhatározta, egy törvény meghozatalát arról, „hogy a háborúban a hazáért küzdő hősök emlékét megörökítse.” Am ennek a gondolatnak a megvalósítására a háború elvesztése, majd a vörös terror következtében nem kerülhetett sor.

Csak a békeszerződés után születhetett meg a törvény (1924. XIV. Tv.), amely május utolsó vasárnapját a Hősök Emlékünnepének, és nemzeti ünnepnek nyilvánítja. A végrehajtásáról szóló elnöki rendelet előírja:

„Ezen a napon a hősi temetőkben, avagy erre alkalmas helyen ünnepélyt kell tartani. A nemes áldozatkészség megnyilvánulásának mértékéhez képest ezen a napon a hősök emlékműveit meg kell koszorúzni, illetőleg sírjaikat fel kell díszíteni...Ott, ahol a körülmények megengedik a Magyar Királyi Honvédség és valamennyi fegyveres testület az ünnephez megfelelő erejű osztagot rendeljen ki. Az ünnepséget lehetőleg a tanuló ifjúság részvételével kell tartani. Az ünnepélyen a hazafiság jelentőségét és ezzel kapcsolatba a világháború folyamán tanúsított önfeláldozó magyar hősiességet kell méltatni.”

Isten kegyelméből nagyon sokan vagyunk még, akik részt vehettünk ezeken a felemelő ünnepségeken, még láthattuk a díszmenetben elvonuló különböző alakulatokat. A levették a frontharcosok felvonulásait, akik bajtársaikra, illetve apaikra emlékeztek.

Felemelők voltak ezek az ünnepségek. Emlékszem arra is, hogy ilyenkor kegyeleti stafétafutásokat rendeztek, melyek az emlékműnél fejeződtek be.

Azt tudjuk, hogy az előző rendszer miért törölte el ezeket az ünnepségeket, hiszen hősi halottainkat háborús bűnösöknek minősítették. Csak azt nem értjük, hogy a rendszerváltás miért nem állította vissza ezt a kegyeleti ünnepnapot?, bár néhány helyen már megtartják. (Kisújszállás!)

Ez évi Hősök Napján szeretnék megemlékezni arról a kivégzett 18 halottról, akiket a „dicsőséges vörös hadsereg” katonái, mint

hadifoglyokat mérszároltak le 1944. októberében Körösszegapátiban.

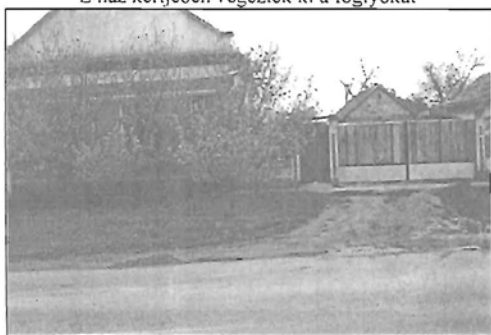
Régóta tudok a szörnyűséges esetről, de csak az elmúlt napokban voltam a helyszínen Kovács Károly tanár úr segítségével, és kíséretében. Együtt mentünk ki a tett helyszínére, Körösszentapátiba, ahol beszélgettünk Tarsoly Andrással, aki 17 évesen részt vett az áldozatok elhantolásában. Ő mondta a következőket:

„1944 október 16-án péntek délután 17 óra körül jöttek be az oroszok. Azt nem tudtuk, hogy a foglyok hol estek fogságba. A szemben lévő parasztház pincéjébe zárták őket (A fényképen látható a ház!) Péntektől vasárnapig tartották fogva őket, amikor történt a kivégzés. Nem egyszerre, hanem csoportonként találtunk rájuk, amikor szóltak, hogy menjünk sírt ásni. Én is ott voltam és segítettem összeszedni a halottakat. 17 éves voltam akkor. Láttuk, hogy mind egyiküket hátulról lötték le. Somogyi Lajos nevezett egyén, aki katonaviselt volt, szedte össze a „dögcédulákat”, de tíznek találták meg hozzátartozóit, Somogyi értesítette őket. Nagy felháborodást és félelmet keltett a faluban ez az eset. Arra is emlékszem, hogy a sír nem volt mélyebb, mint 60 cm. Ezért márciusban kiástuk őket és a temetőbe vittük szekérrel, ahol is nyugosznak. A sírjukat ma is gondozzuk, s akiket be tudtak azonosítani azok nevei szerepelnek a hősi emlékművön is.”

Fejezte be történetét Tarsoly András. Majd a jegyzőnk mutatta be a készülő „Hősök könyvét”, ahol díszkötésben, fényképpel örökítik meg a hősöket. Dicséret és elismerés illeti a helyi Önkormányzatot, a körösszegapáti lakosokat azért a kegyeletért, amelyet e hősi halottak iránt tanúsítanak ennyi idő távlatából.

Ezt a Hősök Nap-i megemlékezést ajánlom Koppányi Imre őrmesternek, szeghalmi gimnáziumi tanár úr és 18 hősi halott társának kegyelettel, név szerint: Kun Mihály, Lengyel László, Hugi Lajos, Szerelmesi János, Tóth Lajos, Berényi János, Szarka László, Terek Ernő, Dobozsi Lajos és 8 ismeretlen társuknak.

VASZKÓ ANDRÁS

E ház kertjében végezték ki a foglyokat

ORVOSI TANÁCSOK

A SZÁJÜREGDAGANATOK MEGELŐZÉSÉNEK LEHETŐSÉGEI

1998-ban Magyarország a fej-nyaktájék rosszindulatú daganatai okozta halálozásban valamennyi országot megelőzte!

A szervezetet érintő különböző lokalizációjú daganatok kialakulásának pontos okát, mechanizmusát, gyógyításának biztos módszerét ma még nem ismerjük. A tudományos kutatások azonban komoly eredményeket hoztak: pl. számos rákkeltő anyagot és behatását sikerült azonosítani.

Kimutatták, hogy ezek a behatások összeadhatnak és azt is, hogy helyes életmóddal jó részüket elkerülhető. Röviden összefoglalom azokat a tényezőket, amelyek elősegítik a szájrégi daganatok kialakulását:

1. Könnyen elkerülhető daganatkeltő tényezők:

- **Dohányzás;** a dohányzás füstje több, mint négyezer vegyületet tartalmaz, amelyek közül három-négyezer rákkeltő! Ezek részben gázok, részben kátrányanyagok. Többségük a papír elégecekor keletkezik, mások a dohánylevelek permetezőszerei, aroma-, íz-, és pálcanyagok. A dohányfüst a szervezetbe jutva irritáló, toxikus, és rákkeltő hatást fejt ki.

- **Alkoholfogyasztás;** segíti az emésztőrendszerbe jutott rákkeltő anyagok felszívódását. Elsősorban májkárosító hatása révén csökkenti a szervezet méregtelenítő, és az immunrendszer működését. A krónikus alkoholista éhezése, és higiénés elhanyagoltsága is kedvez a daganatképződésnek.

- **Konyhatechnológiai hibák;** túlzott mennyiségű füstölt élelmiszer, tartósírószér, élelmiszer-adalékanyag, mosatlan, növényvédő szerrel kezelt zöldség, gyümölcs, rendszeresen túl zsíros és fűszeres ételek fogyasztása.

- **Túlhajsztolt, mozgásszegény, stresszel teli életmód,**

- **Szájhigiéné hiánya, szájrégi mechanikus irritációk:** törött, vagy élesre kopott fogak, lepedék, régi rossz fogpótlások.

2. Nehezen elkerülhető daganatképző tényezők:

- **Környezeti ártalmak;** levegőszennyezés, vízszennyezés, zajártalom, napsugárzás, ionizáló háttérsugárzásból adódó kockázati tényezők.

- **Genetikai tényezők;** néhány daganattípus családi halmozódást mutat, és összefüggésbe hozható bizonyos genetikai hibákkal.

A felsorolás nem teljes, csak az a célom, hogy végiggondoljunk, melyek azok a tényezők, amelyek a mi életünkben szerepelnek, és amelyeket el tudunk kerülni. Ezek a hatások összeadódhatnak, és nem mindenki egyformán érzékeny rájuk. Figyelni kell szervezetünket, és **részt kell venni rendszeresen szűrővizsgálatokon!** A rákképződés az esetek nagy részében lassú folyamat, és szűrővel a korai stádiumú daganatok, illetve a rákkeltő úgynevezett praecancerosus-állapotok felismerhető és gyógyíthatók.

Dr. TÖRÖK ANNA

Beszélgetés Papp Lajos igazgató úrral

...aki a 116 éves Kner Nyomda igazgatója, immár hetedik éve. A város tízéves ünnepe során Önt a város és a testület kitüntetésben részesítette. Gratulálunk igazgató úr a Városunk folyóirat szerkesztője és olvasói nevében. Jó egészséget, további sikeres munkát kívánunk.

Az Ön vezetése alatt a Kner nyomda olyan eredményeket ért el, amit méltán reprezentál az évről-évre elnyert Gutenberg díj, valamint a „Szép könyv-verseny“-en a „kiváló könyv“ minősítés, amit évenként 10-15 itt készült könyv is elnyer.

Jóleső érzéssel, sőt városunk nevében büszkeséggel írjuk le, hogy hét év alatt a nyomda majdnem tízszeresére növelte árbevételét, miközben a 200 fős létszámát stabilan megtartotta. Beszélgetésünk során megtudtuk, hogy folyamatban van az üzem „ISO 902“ minősítése, ami cím ma már elengedhetetlen akár a belföldi, akár a külföldi piaci versenyen. Az az üzem, amely el tudja érni az „ISO“ minősítést, az biztosan megállja a helyét a 21.-ik század éveiben is, hiszen a technológia elvárt szintű fejlettsége, az adminisztráció szabályozottsága górcső alá kerül e minősítés során.

Az olvasóknak mindenképpen el kell mondani, hogy a beszélgetés során egy olyan vezető és ember képe bontakozott ki, aki a munkájában, vezetési stílusában következetes, megfontolt, konkrét közép, sőt annál hosszabb távlati koncepcióval rendelkezik, és nemcsak az általa vezetett üzemet illetően, hanem a város jelenét, jövőjét illetően is!

A kultúra, az oktatás jövőéért aggódó, de tenniakaró, gazdasági-műszaki szakember, akinek példaképe az a Kner család, aki sokat tett a településért is. Csak egyetlen példa, a Kner család jótéteményiből: Kner Izidor saját kezűleg, magról nevelte azokat a hársfákat, amelyet önköltségi áron (8 fillér/db) eladott a helyi előjárásnak azzal, hogy ezeket a hársfákat a hősök emlékére ültessék el, remélve, hogy több száz éven át élhet ez a fajtája, ha az utókor megfelelően ápolja, és

védi. Régi álma Papp Lajosnak, hogy ebben a városban hozzák létre az országosan, sőt európai szinten is egyedülálló nyomdaműzeumot. Ennek a tervnek a megvalósításához azonban széleskörű, városi összefogásra lenne szükség. Kétségkívüli tény, hogy ez a látnivaló a város idegenforgalmára pozitíven hatna. Sajnos, eddig még nem talált kellő támogatásra a gondolat, de az igazgató még nem adta fel a megvalósítás álmát.

Megtudtuk, hogy a 7 éve ideköltöző Papp család, ma már biztos abban, hogy véglegesen telepedtek le, jól érzik magukat, hisz sok a tennivaló mind a nyomdában, mind a városban. A Kner hagyomány kötelez. vallja az igazgató úr, és örömmel újságot, hogy a Kner család élő tagjai ellátogatnak Gyomára idén aug. 13.-án Kner Imre 100.-dik születésnapja tiszteletére rendezett kiállítás alkalmából. Az októberi frankfurti nemzetközi vásáron is (idén Magyarország lesz a vásár díszvendége) ott lesz a Gyomai Kner Nyomda, ahol bemutatják

többek között a vándor könyvkötészet mesterségét is.

A beszélgetés során többször kiléptünk gondolatban a nyomda falai közül, és a városi elképzelések, a város hírnevének öregbítése, a közjó szolgálata volt a beszélgetés tárgya, de ehhez városszerte erősödni, és terjednie kell a közjó szolgálatának, hangsúlyozta az igazgató úr.

Mivel is lehetne zárni ezt a beszélgetésről szóló tudósítást? Azzal a jóleső érzéssel, hogy szerencsés a Kner Nyomda és a dolgozói, valamint a város, hogy 7 évvel ezelőtt egy olyan ember került a vezetői posztra, aki sikeres. És mi a sikerének a titka? Ért az irányításhoz, megvan a szakmai tudása, tiszteli az embert, szereti városát, lakóhelyét, és tudás, önbizalom, felelősségérzet, tettekeség, szorgalom, tisztesség, erkölcs a vezetésének alapelve. Méltán nyerte el a város kitüntetését Papp Lajos a Kner Nyomda igazgatója.

CSÁSZÁRNÉ GYURICZA ÉVA

A nyomda legújabb beruházása a digitális nyomtatás eszközei, mely már a 21. századot reprezentálja

TURUL CIPŐ GYOMAENDRŐD

Szabadság tér 2.

Telefon: 66/386-891

66/386-251

A TURUL CIPŐBOLT

Új helyen: Gyomaendrőd, Fő út 204
(A Gyógyszertár mellett)

Megújult választékkal, bevezető áron kínálja termékeit.

VÁRJUK KEDVES

VÁSÁRLÓINKAT!

MINDENT EGY HELYEN, A PIKTOR BOLTBAN!

Gyomaendrőd, Fő út 204.
(Telefon: 66/386-611)

Kaphatók:

- Festékek, lakkok, ecsetek,
 - szerszámok, csavarok, szegek,
 - ragasztók, zárok, vasalások, és linóleumok
- PADLÓ BURKOLÓ LAPOK MINTA UTÁN, HOZZÁ
RAGASZTÓK, FUGÁZÓ AUZAT KIEGÉSZÍTŐ

Rózsahelyi Napok

Az ünnepség 2 napos, hiszen ennyi program nem is férhetne egy nap 24 órájába sem.

Az első ünnepnap főleg az iskolásoké, kicsik és nagyok vetélkednek, bemutatják tudásukat. és együtt örülnek sikereiknek. Ünneplőben az iskola és növendékei, tanárai. Izgalommal gyülekeznek a gyermekek a meghirdetett ún. rendhagyó tanítási órákra, miután befejeződött a „Ki tud többet Rózsahelyi Kálmánról” című vetélkedő. A délelőtti tanításra „rendhagyó” jelző azért is jogos, mert a diákok saját maguk döntenek el, hogy melyik tanítási órán vesznek részt. Idén is eljöttek az iskola volt növendékei, - akik sikeres üzletemberek, utazók, tanárok, stb. - hogy megtartsák volt iskolájukban a 2 x 45 perces órát. Itt volt többek között Kovács Zoltán matematikus, Dr. Papp Sándor történész, Sztanyik Endre rendszerszervező, Giricz László utazó, de felejtethetetlen élményű órát tartott Vaszkó Irén és Márton Gábor nyugdíjas tanár is. Az ünnepség állandó díszvendége Abóczkyné Rózsahelyi Marika, aki nélkül szinte elképzelhetetlen lenne az ünnepség sorozat. Az iskola névadójának unokája, Marika, aki Amerikában él, a z ő óráján a gyermekek az ottani világ kulturális, társadalmi életét, szokásait hallgatták nagy- nagy figyelemmel. Minden előadó órájáról nagy- nagy lelkesedéssel meséltek a gyermekek, még az esti tábortűznél is lehetett itt- ott hallani a délelőtti, vagy a délutáni sport program élményeiről. Az első nap déli órájában volt a vetélkedők eredményhirdetése.

Ezen az ünnepségen a város alpolgármestere is köszöntötte a jelenlévőket, diákokat, nevelőket, vendégeket, és a gyermekek nem kis örömeire átadta az endrődi településrészt önkormányzati képviselőinek ajándékát, egy Music Center-t. Délután megkoszorúzták a Rózsahelyi emléktáblát a Tájházban, és este nagy tábortűz mellett énekeltek, beszélgettek a nagyszámú résztvevők.

Az Endrődiek Baráti Köre Egyesület tagjainak találkozója

Ma már elmondhatjuk, hogy hagyományává vált, hogy az Endrődiek Baráti Köre május végén a Rózsahelyi napok keretében tartja éves rendezvényét, és egyben ünnepélyes találkozóját.

Az Endrődiek Baráti Körének ünnepsége a második napon, május 22-én, az ünnepi szentmisevel kezdődött. Meghatóan szépen szólt az orgona, kántor urunk Tóth Mihály úr zengő hangja nem kis gyönyörűséggel töltött el minden hangszülőzta, hogy milyen fontos az hogy az ember visszatérhet szülőfalujába, ahová mindig szívesen hazavárják, és az hogy ide visszatérnek az endrődiek, ebben szerepe lehet annak is, hogy az endrődi templom tornya, a hazai harangszó hazahív minden másból élő. A misét a baráti kör, és a Rózsahelyi család élő és holt tagjaiért ajánlottuk fel.

Ezt követően a Rózsahelyi iskola aulájában frissen sült meleg kaláccsal (a Kert Kivi Kft-nek köszönet érte) vártuk a vendégeket. Az ünnepségen elsőként megemlékeztünk az elmúlt évben elhunyt tagjainkról: Dr. Szujó Erzsébet, Hunya László, Szabó Ernő, Hornok Elekné Debreceni Mária, Gellai István és Timár Máté emlékére egy perces néma felállással tiszteltünk.

A polgármester úr, Dr. Dávid Imre köszöntötte a jelenlévőket, és ezzel meg is kezdődött az ünnepség. A „Városunk” folyóirat nevében Császár Ferenc virággal köszöntötte Rózsahelyi Marikát, és átadta az a könyvet, amiben összegyűjtöttük a Rózsahelyi Kálmán 1926. évi amerikai útjának beszámolóját, amit a Pesti Napló folytatásokban lehozott. A műsor prózai részén csak endrődi születésű írók, költők versei hangzottak el, amelyeket a Rózsahelyi iskola volt növendékei adtak elő. A műsorvezető Hornokné Németh Eszter tanárnő, aki nemcsak

iferálta, hanem ismertette is a szerzőket, előadókat egyaránt. Nem vállalkozhatunk arra (mert úgy sem sikerülne) hogy visszaadjuk az ünnepség hangulatát, de meghatóan szép volt hallani Paróczai Gergely tanár úr fiának, Paróczai Grécinek a verseit, amit Dusa Katalin, a Békéscsabai Körös Főiskola tanulója csodálatos tolmácsolásában hallhattunk. Az iskola legfiatalabbjainak (3.-dik osztály) énekkara, és a szólót éneklő kicsi lány könnyekig meghatotta a hallgatókat. Az énekkart vezényelte Takácsné Rojik Gizella tanárnő. A Gyomaendrődi Zenebarátok kórusa ismét az egyik fénypontja volt ünnepségünknek. Külön köszönet illeti Erdeiné Mucsi Márta karvezetőt és a kórus tagjait, az elhunyt Timár Máté emlékének szóló Bach mű előadásáért is. A kórust zongorán kísérte a Dévaványai Zeneiskola tanára Tóth Veronika. A következő vers szerzője: Endrődi Szabó Ernő, (aki tragikus körülmények között született, hiszen édesanyja az ő születésekor halt meg) „Anyám” című versét Timár Sarolta, az iskola volt tanulója, ma a Debreceni Kossuth L. Tud. Egyetem magyarszakos hallgatója adta elő. Saci a tőle megszokott lírai hangon tolmácsolta hitelesen a vers szívszorítóan szép hangulatát. Hegedűs Boldizsárné endrődi népdalokat, és balladákat, énekel szép csengő hangján. Gergely Ágnes :” Szerepcsere „című versét nagyon nagy sikerrel adta elő Kiss Katalin, aki a Csorvási Ált. Iskola tanárnője. Gyönyörködhetünk az iskola szóló énekeseinek műsorában is, akiket Mészáros Erzsébet tanárnő készített fel, népdalokat énekel: Kovásznai Nóra, Szekercsés Adrienn és Vaszkó Barbara. A műsort Márton Gábor tanár úr anekdotái, és Hegedűs Boldizsárné dalai zárták.

Hunya Elekné, a 2. sz. Ált. iskola rajztanára nyitotta meg a festménykiállítást. Endrődi Szabó Zoltán (akinek édesapja volt Szabó Elek tanár úr) o festményei igen nagy tetszést arattak. Nem csoda, hiszen nagyon sok helyi vonatkozású képen gyönyörködhetünk. Az endrődi templom, a tájház, az öregsőlői tanyák, Hajcsár Imre, a Körös part, a holtágak, Hunya András endrődi bíró, hogy csak néhány képet említsék. A művész jelenleg a Körös Főiskola tanára Békéscsabán. A kiállítás sikerét méltán reprezentálja, hogy nagyon sok kép talált gazdára. A bevétel egy részét a Honismereti Egyesületnek ajánlotta fel a művész, és a Tájháznak adományozta az egyik legszebb képét, amelyen Hajcsár Imrét, Endrőd nevezetes, és jellegzetes alakját örökítette meg. Ezután, már meglehetősen éhesen érkezünk a Domszögre, ahol jó hangulatban fogyaszthattuk el az ebédet, volt birkapörkölt is. Ebéd után az endrődi asszonyok által sütött finom sütemények következtek. A polgármester úr az ebéd előtti pohárköszöntő keretében ismét köszöntötte a jelenlévőket, és köszönetét fejezte ki az ünnepség rendezőinek: Ladányi Gáborné iskola igazgatónak, Császárné Gyuricza Éva titkárnak, és Hornokné Németh Eszternek, a Honismereti Kör vezetőjének, és mindazoknak, akik közreműködtek az ünnepség sikeres lebonyolításában. Szép

Az ünnepség ünnepi misével kezdődött. Kár, hogy kevesen érezték fontosnak a jelenléte

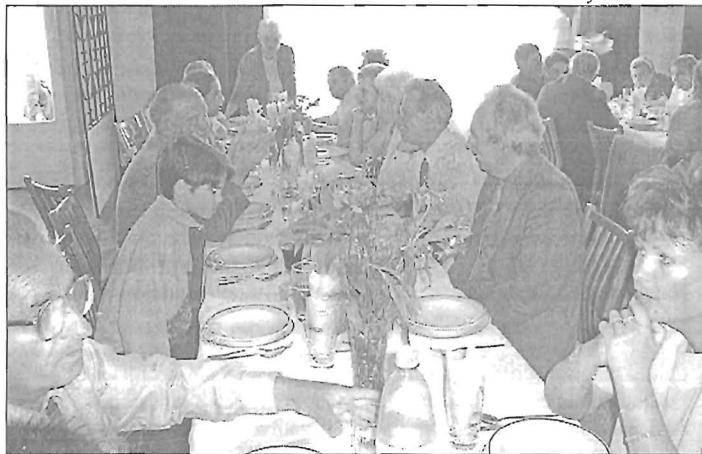

Homokné Németh Eszter, Dr. Dávid Imre polgármester, Ladányi Gáborné igazgató számmal összegyűltünk, habár sokan hiányoztak, de majd legközelebb, újra, ugyanitt találkozunk! Búcsúztunk sokaktól ebéd után, hiszen a délutáni gálaműsorra általában már csak azok maradnak itthon, akiknek van hol megszállni.

Délután közel 3 órán át mutatták be a Rózsahegy Ált. Iskola tanulói igen színvonalas műsorukat, megtelt a Műv. ház nagyterme. Eljöttek a szülőkön, rokonokon kívül a város képviselői, intézményvezetői, néhány vállalkozó, és természetesen Rózsahegy Marika és kis családja. Szokás szerint a könyvtárban késő éjszakába nyúlt a baráti beszélgetés, és nótázás.

Név nélkül köszönet mindenkinek, aki közreműködött a két nap sikerében. Köszönet mindazoknak, akik eljöttek közénk, akik elfogadták meghívásunkat.

*A rendezők, szervezők nevében:
Császárné Gyuricza Éva*

Kötetlen beszélgetés ebéd tájékán

A VÁROSI DROGPREVENCIÓS MUNKACSOPORT HÍREI

Drogprevenációs nap a Sportcsarnokban.

A gyomaendrődi munkacsoport által megpályázott és megnyert drogprenációs napot május 6-án rendeztük meg a Városi Sportcsarnokban.

A diákoknak előadás előtt 20 kérdésből álló tesztet kellett kitölteni, amit igen jó eredménnyel végeztek el. Négy 19 pontos és hat 18 pontos eredmény született. A helyezetteket csokoládéval jutalmaztuk. A teszt kitöltése után meghallgatták a diákok Zsankó László rendőr őrnagy előadását a drogokról és azok káros hatásairól. A város minden iskolájából jöttek fiatalok mintegy 550-600-an vettek részt a rendezvényen.

Ez úton is köszönetet mondok az iskolák vezetőinek, hogy diákjainak lehetőséget adtak a részvételre.

Rajz és irodalmi pályázat eredményhirdetése.

A Városi Drogprevenációs Munkacsoport és a Magyar Vöröskereszt Területi szervezete rajz és irodalmi pályázatot írt ki az egészséges életmód témakörben. A pályázatok kiállítása és díjazása a Katona József Művelődési Központ által szervezett Természetgyógyász napon történt. A rajz kategóriában általános iskolás korosztályban első lett Samu Szimonetta, második Varga Emese, és megosztott harmadik díjat kapott Sárközi Noémi, Tokai Gréta, Dinya Anna. A 15-18 évesek kategóriájában első lett Nótári Krisztina, második Nótári Péter. Az irodalmi kategóriában első lett Bukva Csilla, második Samu Szimonetta. Köszönjük a beérkezett pályázatokat és gratulálunk a győzteseknek

Pál Jánosné

Városi Családsegítő Központ megbízott vezetője

A győztes irodalmi mű:

TALÁN HA...

Talán, ha még jobban
Figyelnék egymásra,
Észrevennék máson,
Ha valami bántja,

Néha volna erőnk,
Magunkat felfedve,
Embertárs érdekét
Venni figyelembre,

Talán, ha jobb szót,
Megértést kapnának,
Akik mindezekre
Épp mitőlünk vágnak,

Az a hely, hol élünk,
Kicsit szebbé válna,
Több lenne az öröm,
Általunk. Talán ma.

Bukva Csilla

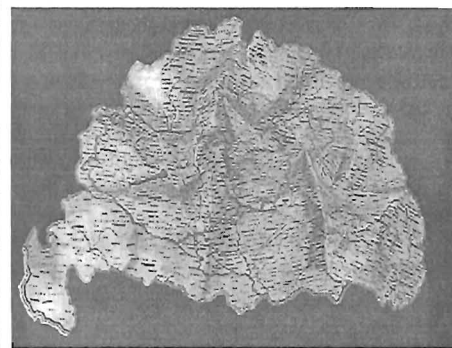
Emlékezzünk Trianonra!

1920 június 4.! Lassan 80 éve, hogy Magyarország ezeréves területét halálosan megcsonkították. Azóta a magyarság milliói a kisebbségi sors jogfosztott világában élnek A

Második világháború alatt visszacsatolt magyar lakta területek lakói egy újabb „Trianon” eredményeként még embertelenebb sorsra jutottak.

Bácska vérbosszúja, Kárpátalja „malenkij robot”-ja, Szlovákia kollektív bűnösségi törvénye, az erdélyi bosszú csaknem teljes pusztulásukat jelentette.

Reméljük, hogy a kibontakozóban lévő Egyesült Európa meghozza egyenjogú életüket! Adja Isten, hogy úgy legyen!

HÍREK ERDÉLYBŐL

„... megmarad egy diadalmas erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarka virágzásban a népeket, akik rajta és érette munkálkodnak.“

Kós Károly, 1925.

VARADINUM '99.

Május 2-án, vasárnap, újból megkondultak a nagyváradi Bazilika nagyharangjai, hívták a hívőket a Szent László ünnepi szentmisére és körmenetre, mely ezúttal is felemelő volt, egyúttal a Varadinum '99 befejező napjára, ünnepére. Gyönyörű tavaszi nap volt. Dr. Mayer Mihály pécsi megyés püspök celebrálta a misét. Beszédet mondott Tempfli József és Tökés László. A körmeneten ismét Szent László hermáját hordozták a hívek sorfala között.

A Varadinum '99 már április 25-én megkezdődött, református istentisztelettel a Várad-réti ref. templomban. Az ünnepségsorozat mintegy 40 rendezvény változatos kínálatával találkozhatott Várad lakossága és az ide látogatók. A teljesség igénye nélkül szeretnék néhányat megemlíteni, mely jelzi annak sokszínűségét.

Az első napon nyílt meg a magyarlóposi alkotótábor anyagának kiállítása. A bazilikában a Csermely kórus mutatkozott be. Másnap a Kárpátmedencei Képzőművészek Fórum volt neves magyar és román képzőművészek előadásával. Aznap még magyar-román értelmiségi Fórum, kerek asztal beszélgetés keretében. Április 27-én volt a Csokonai-est és Egyházzenei Koncert. Április 28-ának kiemelkedő eseménye egy történelmi szimpózium: 1949 Váradon, neves magyar történészek részvételével. A hét folyamán volt még könyvbemutató, unitárius és evangélikus istentisztelet, opera és magyarnóta est s végül Május 2-án este a színházban: Kocsis István Szent Margit előadása zajlott le nagy sikerrel. Nem feledkezhetem meg a magyar Diákszövetség által rendezett sok-sok eseményről; sport, vetélkedők, sláger-rádió, diák piknik...

„Kongresszus a folyamatosságért, de a változásért is”

Aminth a magyar sajtó is megírta, Csíkszeredán tartották meg az RMDSZ VI. Kongresszusát, mely hivatva volt eldönteni, ki lesz az RMDSZ elnöke, de a kongresszuson még sok más fontos határozat és döntés született.

Az eredmény: Markó Béla maradt az elnök 174 szavazattal, kihívója Kincses Előd marosvásárhelyi ügyvéddel szemben, aki 157 szavazatot kapott.

Sok szó esett a kulturális- az egyéni- és területi autonómiáról. E kérdéskört boncolgatták a küldöttek. Sokan bírálták, hogy az RMDSZ miért lépett be a koalíciós kormányba, mivel elképzelései hiába szerepelnek a közös kormányprogramban, azokból csak nagyon kevés valósult meg. (Kincses Előd szerint csupán 10%!) Markó Béla elismerte e tényeket, de az volt a véleménye, hogy valami elindult, és a pozitív folyamat folytatódni fog. Ugyancsak Markó Béla fejtette ki határozott véleményét az ún. kettős állampolgárság kérdéseiről. Szerinte, ha a kettős állampolgárság hozzásegíti az itteni magyarokat ahhoz, hogy szülőföldjükön maradjanak, akkor ez elfogadható és jó megoldás lenne, ha viszont elindítana egy kivándorlási folyamatot, akkor nem lehet ez a megoldás. Sok szó esett az oktatásról, az önálló magyar oktatási hálózat kiépítéséről; az óvodától az egyetemig, így az önálló Bójai egyetem visszaállításáról is. Romániában több mint 407 ezer egyetemista tanul, ebből csak 16 ezer magyar nemzetiségű (3.9%), de ebből is csak 3 ezer tanul magyar nyelven! Ezekből a számokból is látható, hogy román hatalom továbbra is folytatja kirekesztő asszimilációs politikáját. A vendégek, magyar pártok képviselői közül kiemelném Dávid Ibolya igazságügy miniszter asszony köszöntőjét, aki előadásában kidomborította, hogy a 150 éves török hódoltság idején Erdély őrizte meg a magyar államiséget, a magyar nyelvet és kultúrát, és még a diplomáciából is példát mutatott a maradék Magyarországnak és Európának.

A VI. Kongresszuson több ponton módosították az Alapszabályt, és az új programot is elfogadták. Így pl. növelte az ifjúsági szervezetek szerepét, továbbá kihangsúlyozták a civil szervezetek fontosságát, melyek 15-30%-ban vesznek részt ezután a döntéshozatalban is.

Németh Zsolt a magyar külügyminisztérium politikai államtitkára, aki a FIDESZ-t képviselte a kongresszuson a következőkbe összegezte véleményét: „Az RMDSZ kongresszusán bebizonyosodott, hogy a romániai magyarság érdekvédelmi és közképviselői szervezete politikailag felnőtt, és képes volt felülemelkedni a belső vitákon. A tanácskozáson sok fontos dokumentum született a délszláv világról, a kormányzati szerepvállalásról, valamint a kisebbségi kérdésekről, amelyek útmutatók lehetnek mind a romániai magyarság, mind a romániai többségi társadalom és politikum számára.“

STARK LÁSZLÓ

Szülőhelyem: a Körösök völgye

Ez volt a címe annak a nagyhatású kiállításnak, melyet a gyomai Diószegi Biró Ilona, „Ilona“ tárlatának adott. A helyszín, már nem először a budapesti Gellért Szálló Tea szalonja volt. Az ünnepélyes megnyitóra május 9-én került sor. A bemutatott egyben mindig kulturális esemény is. hiszen Boór András elmaradhatatlan költeményei újra és újra meghihetik Lona festményei, de sorolhatom a művészeket; Barna István magánénekest, Hegedűs Valér zongoraművészt is, akik meghitté varázsolták a délutánt. Baics Imre a Gellért Hotel h. igazgatója megnyitójában utalt arra, hogy immár 10 éve rendeznek itt tárlatokat a magyar művészek részére. Megnyitó szavai után a kiállítás képeit Muládi Brigitta művészettörténész méltatta ezekkel a szavakkal: „Az a tény, hogy Lona, Diószegi Biró Ilona ma nyíló kiállítása, tárlatai sorában a tizenhetedik, már önmagában is mutatja művészi sikerét. Finom harmóniával átszőtt képein kívül Lona nyitott egyénisége, emberi tartása egyre bővíti híveinek körét, s az alkotásba vetett hite festményeinek számát...Mai kiállítása művészetének csak egy szeletét tárja elénk, kedvelt műfaja a tájfestészet megnyilatkozásán át. Műveiből az őt körülvevő érintetlen természet őszinte csodálata árad, s a hagyományos halászat, vadászat tisztelete, amely Gyomaendrődön még ma is az élet része. De nemcsak a természetet, a virágokat, az állatokat ragadja meg ecsetjével, de különös atmoszférákat teremt, színek bravúros használatával új világot tár fel előttünk. Művészetének csak egy szelete ez a tárlat, mégis nagyon gazdag. A megélt tájélmény művészi képzeletén átszöve merőben új kompozícióként jelenik meg.“

E bevezetést követően a művészettörténész Lona egyes képeit külön-külön is elemezte.

„Nemcsak formában, színeiben, hangulatában, de hőmérsékletben is jelen van a táj változása Lona munkáiban. A „Tavaszi szongás“-on az épen lombjukat bontó partmenti fűzfák törzsein átsejelő korai napsugár, áhított, meleg fényében, vagy az „Olvadás“ című képen folyó menti jég, hó szemünk láttára adja meg magát és zsugorodik egyre, az „Útmenti fák“ a bal felső sarokból előretörő, hirtelen felszikkázó sugarak melegében állnak szikáran. Lona művészetének finomságát támasztja alá a „Landolás“, ahogy a meleg-barna alkonyi tájban a vadkacsák nehézkes alakja légiessé finomulva jelenik meg. Apró gyöngyszemek Lona művei közt a „Téli reggel“, és a „tél sejtelmes, finom alkotások“.

Tudósításom végén álljanak itt Boór András költő verssorai idézve az évszakok hangulatát, mely a költő szavaival ugyancsak ecsetvonásokká rajzolódnak bennünk:

TAVASZ
Város ölen ébredő
ezüst falak.
Futok feléd.
Naptornyok bólintanak

ŐSZ
Bénuult levél a meztelen faágon,
Humusz-dunnákon alvó harmatok,
Bokrok közt kopott ruhában
Didergő szellő andalog.

NYÁR
Faluharangszó fürdik a tóban.
Pusztá magányban gém kuporog.
Szélmalom olvad nap-suhatagban,
Csónakom alatt nád mocorog.

TÉL
Süvöltő hó a néma tájban.
Kuppogó fákön jégyszemek,
Hullámvirágok tarka láza
Vonagló fagyban szendereg.

Szakáll Sándor grafikai kiállítása a Községi Házban

A Déryné Községi Házban május 21-én a délutáni órákban Varjú József tanár úr nyitotta meg a kiállítást, mely május 28-ig volt nyitva.

Szakáll Sándor Sarkadkeresztúron született, az általános iskoláit Mezőhegyesen végezte el, s már gyermekkorában vonzódást érzett az ábrázolás iránt. Később Gyulára került, s itt ismerkedett meg Koszta Rozália festőművésszel, aki szívesen pártfogolt fiatal tehetségeket. A tőle kapott indíttatás, útmutatás mellett állította ki első öt képét, melyből a zsűri hármát el is fogadott.

Az alkotó 1991 óta él városunkban, ekkor magánéletében is változás következett be, ami új lendületet adott alkotói készségének, az otthonról kapott támogatásnak és biztatásnak köszönhetően. Eddig hatszor állított ki, több képét megvásárolták, de még többet ajándékozott el, pl. egy méreteiben is igen jelentős grafikát a Rózsahegyi Kálmán Általános Iskolának, amely a keszthelyi Festic kastélyt ábrázolja, mintegy 3 milliónyi ceruzavonással.

Maga a grafika, mint műfaj, a képzőművészeti ágak közül a legfiatalabb, így nem mindig könnyű a vegyes technikai eljárások egyre szélesebb körű elterjedésével mibenlétét meghatározni, más műfajoktól elhatárolni. Szűkebb értelemben nyomtatás útján sokszorosított alkotást jelent, tágabb értelemben a legkülönfélébb rajzok, ceruza, toll, sőt esetenként akvarell vagy pasztell ábrázolást is jelölhet, vagyis lehet szuverén, önmagáért való, vagy alkalmazott, valamihez kapcsolódó. A jó grafika sommázott, vagyis szűkszavúan sokat mondó. Az alkotó grafittal kezdett, de jelenleg már vegyes technikát alkalmaz, amiben eszközei a ceruza, a kerámatoll, vagy a tus. Tevékenységét kicsiben lényegében ugyanaz az útkeresés jellemzi, mint magát a grafikát, mint képzőművészeti ágat. Keresi a tartalomnak megfelelő technikát, mely hatásos módon közvetít a nézőnek. Témaköre a természet világa; tájak, épületek. Megörökít múltat és jelent (gyakran fénykép alapján is, Rózsahegyi Kálmán szülőháza, Varjasi tanyai iskola) Néha fantáziájában születnek meg először a művek (Várkastély, Az éjben). Vissza-visszatérő témák még a számkörő és a napraforgó is, melyek részei a természetnek, s oly meggyőzően fejezik ki az érést, az életet, s az elmúlást is. Az öregszőlői akác sor realista megfoghatóságával hat a szemlélőre. A minden tájat körül fogó felhőzetet sokoldalúan, gondosan, szépen ábrázolja az alkotó. A magányos tölgyfa a legutóbbi kiállításon zsűrizett alkotás lett. A képek motivációs indítéka, a visszautalás; meglátni, megszeretni, papírra vinni, és megláttatni. Az alkotó láttató eszköze a realitás, úgy érzi, ez a számára megfelelő stílus, nem szereti képeibe belebeszélni a mondanivalóját, úgy gondolja: beszéljenek azok önmagukért, helyette is!

Gratulálunk Sándornak, további sikereket kívánunk!

MARSINÉ GIRICZ ERZSÉBET

Ó-ÍÓ-CÍÓ-ÁCIÓ-KÁCIÓ-VAKÁCIÓ

Vajon manapság is ezt írják-e még a gyerekek a táblára a hét utolsó tanítási napon? Ebben benne van a régi gyerekkorok izgalommal teli várakozása a szünidőre. Sokat és szívesen mesélnék erről, de tollamat most nem ez a cél vezérli. Inkább szeretnék néhány tanácsot, hasznos információt adni a szünidő tartalmas, szórakoztató, pihentető eltöltésére.

Először Dr. Valach Béláné Ági tanárnőt kérdezem.

Úgy is mint osztályfőnök, s úgy is mint testnevelő tanár, milyen tanácsokat adnál a gyerekeknek, szülőknek, milyen kirándulásokra hívdok őket Iskolánkban június a kirándulások hónapja. Ezek célja az osztályközösségek formálása, a baráti kapcsolatok megszilárdítása, és új barátságok is szövődnek e felszabadult, oldottabb légkörben. A tananyag nagy részét a végére értünk és így a jól végzett munka jutalmaként két nap igazgatói szünetet kapunk osztálykirándulásokra, s ezt meg lehet toldani egy-két hét végi nappal is. Végül célunk Magyarország és szűkebb környezetünk megismertetése. Az alsóbb tagozattal többnyire Gyomaendrőd, Dévaványa, Szarvas, Mezőtúr, Gyula, míg a felső tagozatosoknak megyén kívüli városokat (Szeged, Debrecen, Eger, Pécs, Budapest) mutatjuk meg. Idén is több osztályunk megy 3-4 napos kirándulásra, melyre a takarékoskodást már szeptember elején elkezdjük.

A tanév végén úszásoktatás lesz, június 21-től július 20-ig. Ebben kb. 50 gyerek vehet részt. A táborra mintegy 3.500.- forintot kell befizetni. Vaszkán Gábor testnevelő tanár vezeti. Szintén az ő vezetésével erdélyi táborozáson is részt vehetnek tanulóink augusztus 1-től 8-ig. Erre az útra 20 jelentkező van. A nyár további részét néhány osztály, igény szerint, a gimnázium által üzemeltetett faházban is töltheti a Kecskés-zugban. Szívesen látogatják gyermekeink a Templom-zugi szabad strandot is. Ez úton is felhívom a gyerekek és felnőttek figyelmét arra, hogy felhevült testtel vízben menni veszélyes, kerüljük 11 és 14 óra között a napozást, a „leégett” mert ez akár 10-30 év múlva is okozhat súlyos bőrelváltozást! A fürdés mindig a bóják által határolt területen történjék!

Köszönöm a tájékoztatást, s a jó tanácsokat.

Felkerestem **Dr. Vargáné Zsótér Margitot** és tőle is érdeklődtem a nyári táborozási lehetőségek felől. Mint azt olvasóink tudják, hiszen az „Érted vagyunk” Alapítványról korábban hírt adtunk. A halmozottan fogatékos gyermekekkel, azok szüleivel és megfelelő szakmai csoporttal nyári táborozásra pályázatot nyújtott be **Dr. Varga Géza gyermekorvos**, de ez nem járt eredménnyel. Azonban a gyerekek iránt mélyen elkötelezett házaspár új pályázatot nyújtott be más formában. A Rózsahegyi Kálmán Általános Iskolával együtt szeretnének létre hozni egy nyári tábort, ahol együtt lehetnének ép és fogyatékos gyermekek. Ennek célja az egymás iránti tolerancia kialakulása az erre még fogékony gyermeklélemben, mely felnőtt korban is segíthet átlépni a évszázados beidegződésekből álló korlátokat. Az „Ép és fogyatékos gyermekekért Közalapítvány” segítségével arra törekszünk, hogy a gyerekek felfedezzék egymás értékeit és a közösség személyiségformáló hatására fogadják el a „más”-ságot. A tábor tervezett ideje július 5-től 10-ig tartana, részvételi díj nélkül.

Dr. Vargáné Zsótér Margit tervezi még nyáron, vasárnap délutánonként, a „Paradicsom Kft” keretein belül a gyomai szabadstandon játékos játékos sportvetélkedők, ügyességi versenyek rendezését.

Öszinte szívvel drukkolunk, hogy mindezek az elképzelések megvalósuljanak, s ha így lesz újabb tájékoztatást fogunk adni róluk.

Végül **Szonda István díszítő szobrász** a Tájház és Múzeum újonnan kinevezett gondnoka is tervez nyári tábort augusztus 8-15 között három „műhellyel”, ahol nemezelést, tűzzománc készítést és szövést tanulhatnak a gyerekek. Ennek részvételi díja 3.500 forint, plusz étkezési díj. Helye Tájház és Községi Ház.

Remélem tudtunk néhány ötlettel szolgálni, s egy-két jó tanácsal. Sikeres vizsgák után boldog, kellemes vakációt kívánunk.

MARSINÉ
GIRICZ
ERZSÉBET

**NŐI CIPŐT
A GYÁRTÓTÓL!**

A KLASSZIKUS MODELLEKTŐL A MAI
DIVATIG SZÉLES VÁLASZTÉKBAN
KÍNÁLJUK TERMÉKEINKET.

**GELLAI LÁSZLÓ
CIPŐGYÁRTÓ**

GYOMAENDRŐD, FŐ ÚT 140/2 • TEL: 06-66-283-359

Mária néni meséi

FUTÓRÓZSA

Ma egy ici-pici rózsatöről mon- dok nektek mesét. Ott kuporgott az öreg Sombokor árnyékában a lejtos domboldalon. Olyan rejtve éldegélt, hogy még a zöngicsélő méhecskék, játékos pillangók sem találták rá. A harmatcseppeket fel- fogták a somlevelek, a szellőt is alaposan megszürték, leheletnyi fuvallat érintette csak olykor a pi- ciny rózsatövet. Nem csoda hát, hogy olyan apró maradt, és fakó, sápadt szirmokat virágozott. Azért mégsem búszult. Örült, hogy vigasz- talója lehet az öreg bokornak, mert az olyan magányosan élt, mint az öregek, ha mindenki megféledek- zik róluk. Pedig az öreg bokor küld- te őt nemegyszer:

- Mért nem költözől inkább a tisztásra? Ott kivirulhatnál, sze- nebb lehetnél. Kelyhedben rózsabogár lakna, harmat megöntözne, napsugár melengetne, szellő simo- gatna!

- Hogy téged itt hagyjalak? - til- takozott a kis Rózsa. - Hogy is tehet- ném? Amíg kicsi voltam te védteél meg dús lombú ágaiddal a hara- gos szélről, a tomboló vihartól. Ak- kor nekem volt rád szükségem. Most már te öreg vagy, látom, hogy örülsz, ha melletted vagyok.

Az öreg bokor simogatóan meglengette a levelit, és nem szólt többet. Ám egyszer, egy napsuga- ras tavaszon rettenetes dolog tört- tént. Egyik napról a másikra meg- sápadtak az öreg bokor leve- lei és hiss-huss, a szellő legapróbb érintésére is mind a földre hulltak.

A kicsi Rózsa szánakozva nézte, és panaszkodott fűnek, fának; beteg a sombokor. Kérte a Napot, süssön melegebben, kérte a Szellőt,

hosszon esőfelhőt. De mindniába, senki sem figyelt suttogó szavára. Elhatározta hát, hogy maga in- dul segítséget keresni. Igen ám, de ha gyökereit kitepi, maga is meg- hal. Nyújtogatta hát csenevész ágait, úgy haladt nagy nehezen bokorról-bokorra. Egyszer csak el- alyosodott, leheletnyi érintéssel egy gyönyörű tisztásra, ahol tündérek táncoltak. Ismerte már őket, mikor feléje szálldostak, de őt mindig elkerülték. Szégyen- kezve rejtőzködött volna most is a sötét árnyékba, de hogyan kérjen akkor segítséget. Odafutott hát egy liliomarcú tündérhez, aki ép- pen arra felé táncolt, és féltéken- megszólfotta:

- Tündérke! Tündérke! Szépsé- ges Tündérke! Hallottad-e híred Sombokor bajának, hallottad-e nesztét, gyenge sóhajának? Tu- dod-e hogy beteg, hogy ereje fogytán! Hogyha nem segítesz, jaj, már el is fogy tón!

Liliumtündérke csodálkozva rá- nyitotta szemét, talán nem is arra fi- gyelt, amit mondott, mert ámuldozva összecsapta kezét, és így kiáltott:

- Gyertek ide, gyertek gyorsan. Tündértestvérekém, nézzétek mi- lyen szépséges kis virág jött el hoz- zánk. Kérjük meg őt maradjon nálunk, maradjon örökre!

De Rózsa csak így kérte őket újra:

-Tündérké! Tündérké! Szépsé- ges Tündérké! Hallottátok híred Sombokor bajának, hallottátok ne- szét, gyenge sóhajának? Tudjátok, hogy beteg, hogy ereje fogytán? Ha nem segíthettek, jaj, már el is fogy tón!

- Ne féj kicsi virág! Megkeres- sük Tündéranótát, majd Ő segít ne- ked.

Tündéranótá amint híred vette, hogy az öreg som beteg a szellők szárnyán ott termet a tisztáson, ké- zen fogta a kis virágot és sebes lép- tekkel indultak el, hogy segítséget vigyenek. A kis vadrózsa elbúcsú- zott a tündérektől és reménykedő- en mutatta az utat végig az erdőn át. Ám egyszer csak álmélkodva megállt.

- Eltévédünk Tündéranótá! - sut- togtá ijedten. - Nézd csak, milyen csodálatos zöld ág fut itt fűről-fára, bokorról-bokorra. A rengeteg vi- rágjából illatot lop a szél, és telehin- ti vele az egész erdőt. Amerre én jöttem, nyoma sem volt ennek.

- Ő te kis szerény, te! Hát nem ismeresz magadra? - mondta Tündér- anótá - Te szóttél zöld ágat fűre és bokorra, míg fűgén futottál, hogy segíts a bajban. Nem is leszel te már többé árnyékban bujkáló ha- lovány rózsza, leszel te ezentúl tün- dérek virága, leszel Futórózsa! Szímod bár halovány, de hajna- lonként pirul, s ki nemcsak az erdő- ben, a kertekben is virul.

Most pedig siessünk, vár az öreg bokor, nézd csak, olyan szép, mint a rózsabokor! Ágaddal be- fontad, szímod pergett rája, meg- gyógyítottad őt, tündérek csodája!

GÓLYAFÉSZEK

Nagyanyónál nyaraltam a nyáron,
A házunkon kémény is volt, három.
Egyszer, mikor felébredtem
S kint a kertben jártam,
A leghosszabb kéményen egy
Borzas gólyát láttam.

Meredezett szalma, nádszál széjjel,
Ugyan ki rakhatta ezt az éjjel?
Meg is szólalt, aki tette,
- Kelep! Kelep! - mondta,
Mert a fészket hosszú lábú
Gólya néne hordta..

SZÚNYOGBÁL

Náderdőben valahol
Zimi-zumi zene szól.
Szúnyogbálban vígan járja,
Szúnyognép, meg szúnyog párja,
Hopp!

Szúnyog dunnyog: - dinnárom,
A tánc végét kivárom!
Hold gurul a tótükörre,
Te meg frissen állj a körbe!
Hopp!

MIT MUZSIKÁL A FÚJTATÓ?

Üllön kopog a kovács,
kipp-kopp-kipp,
a tavasznak szaporán
ajtót nyit.
Kerekül a patkó,
kisasas a Lackó.
Míg a szikra messzi száll,
ő fújtatót muzsikál.
Az ám a szép nóta!
Fújja reggel óta.

Cseng az üllő szaporán,
kipp-kopp-kipp,
patkó nélkül a csikó
megbotlik.
Új abroncs is kéne,
kocsi kerekére.
Parázs pattog, pirkadó,
így dalol a fújtató.
Fújja, egyre fújja,
amíg el nem unja.

THERM U X
ÉPÍTŐIPARI SZÖVETKEZET

☑ 5500 Gyomaendrőd,
Ipartelep út 3.
☎ T/F: 66/386-614, 386-226

Értékesítésre ajánljuk:

Szövetkezetünk eladásra kínálja a Gyomaendrőd, Lévai út 21. Sz. Alatt (1320 m², 90%-a szilárd burkolatú) működő mészló telepét a hozzá tartozó mészló géppel, vasbeton égetett- és oltott mésztárolókkal.

Érdeklődni lehet: Gyomaendrőd, Ipartelep u. 3.

Knapcsek Béla szöv. elnök
30/9552-374, illetve a fenti telefon számokon.

GYOMAFARM Kft.
GAZDA ÁRUHÁZ

A Penny Market mellett
06-66-386-359

GAZDABOLT

Endrődön az Apponyi u.3. alatt
Olcsó műanyagárak, mosó és mosogatószer-
nagy választékban.

„Látjátok feleim szümtükkel, mik vagymuk, isa pur és homu vagymuk“ ...Így hangzott 800 évvel ez előtt a halotti beszéd.

Bizony, akit anya szült, az porrá és hamuvá lesz. Csak az a kérdés, mit cselekszik a születés és a halál között?

1733-ban Endrőd lakosságának első összeírásában 3 Tímár testvér neve szerepelt. Utódaik olyan számban szaporodtak, hogy Endrőd legnépesebb családjává váltak.

Századunk sorsfordító időszakában Amerikától a fővárosig szétrajzott a magyar falu népe. Endrődiek is, Tímárok is, sokan úgy, hogy köd előttem, köd utánam, sokan pedig soha nem tudtak a szülőföldről elszakadni, noha távol éltek tőle. Máté bátyánk is, mint a fel-feldobott kő, mindig visszatért a szülőföldre, s most ime eggyé válva velem, közelről hallhatja a hazai harangszót. Az innen elszármazott endrődiek közül sokan sokra vitték; a politika, a gazdaság, a művészetek élvonalában találkozhattunk földieinkkel. Közöttük olyanok is vannak, akik nem felejtették el, hogy honnan indultak, akik segítettek szülőföldjükön.

Búcsúbeszéd

(elhangzott május 22-én,

Tímár Máté

endrődi temetésén)

Elszármazott nagyjaink között különös helyet foglal el Tímár Máté. Ahogy Arany János a magyar nyelvnek talán a legnagyobb művésze volt, úgy Tímár Máté szájából, tollából egyedülállóan cizelláltan hallhattuk az endrődi szót. De a forma önmagában kevés volna. A természet, a magyar falu élete, az endrődi parasztság sorsa, nemzetünk gondolati világa, értékrendje eggyé ötvöződik Tímár Máté életművében.

Egy lezárt életműnél a sír szélénél föltehetjük a kérdést - kinek szól? Nagyjaink magyar fiatalsága tömegesen teszi le a nyelvvizsgákat, az Interneten levelezik, igyekszik megfelelni, beolvadni Európába.

És ha ott, az Európai Unióban megkérdik fiataljainktól, ki vagy? Nem mondhatják, hogy semleges massa. Nem mondhatják,

hogy Goethe, és Schiller kultúrájának örökösei. Azt sem, hogy a TV-keresztül beljük programozott amerikai életforma hordozói. Csak azt mondhatják, hogy ha gyökérvessz-tetten is, de magyarok vagyunk.

Tímár Máté kötetit a polcokról ezek a világnak megfelelő vágyok ma még nem igen veszik le. De hiszem, hogy lesz idő, amikor az önmagukat keresők, a saját kultúrájukból kifelejtkezettek számára, mint az „Isten kardja“ mondájában a kard, úgy Tímár Máté munkássága is nemzeti értékeinkkel együtt felbukkan, gazdára talál, hogy fiataljaink rájöjjenek arra, hogy ha otthon akarnak lenni a világban, akkor saját kultúrájukban kell otthon lenniük.

Kedves Máté Bátyám! A Te nagyszerű munkásságod, emberségedet szülőfölded díszpolgári címmel köszönte meg. Most sírodnál a város nevében még egyszer köszönetet mondok. Áldjon meg az Isten, nyugodj békében.

Dr. KOVÁCS BÉLA

Búcsú Tímár Mátétól

Tímár Máté 1942-ben érettségizett a Református Péter András Gimnáziumban. Sok élményt nyújtott számára az itt eltöltött nyolc év és ezeket később írásaiba is beépítette.

A szeghalmi évek ihlették egyik nagy regényét, mely az „...és a Berettyó folyik tovább“ címet kapta.

Többször visszajött egykori iskolájába találkozni a mai fiatalokkal. A szeghalmi diákok baráti körében is köztisztelőnek örvendett. Ezekből a találkozásokból alakult ki baráti kapcsolatunk, amelyet sok-sok levélváltás követett.

Az április 12-én nekem küldött utolsó levelét már a végső búcsúzás hangulata hatja át.

Az e levélben küldött versével búcsúzunk a Péter András Gimnázium tanártestülete, ifjúsága és az öregdiákok baráti köre Tímár Mátétól:

„Fodroz az Ölyvös s a Berettyó
zuborogva marja a gátat,
Várhelynél az órjási felhők
Fokköz fölött Mágomak szállnak.
Fatornyocska harangja kondul
búcsúztat sok-sok szép diákat.
Kötélére markoltam én is
egykor a tündér ifjúságot...
Ötvenhét éve... Fiúk-lányok,
leljétek meg a boldogságot...
S reád tápláló iskolánk
csak a nap süssön, mint reánk:
áldással százszor Szeghalom,
minden álmom rád hagyom!"

Vaszko Tamás

Foto: Giricz László

Kedves Áron!
Tisztelt gyászoló család!
Tisztelt búcsúzó Gyülekezet!

Gyászbeszéd

elhangozott Budapesten a
Szent Gellért templomban
Timár Máté búcsúztatásán.

A menyasszonyi díszbe öltözött akácok, a határt sárga tengerré varázsoló repcetáblák, a zöldbeborult természet, mind az élet ritmusát dalolják vidáman, de itt a tempom időtlenséget sugárzó belsejében utolsó búcsúzóhoz szólít a lélekharang.

A hosszúra nyúlt telet követő, lelkünkig ható metsző szeleket hozó április után mindenki várta már az enyhülést, a megújulást, a teljes díszében tündöklő kikeletnek azonban itt ma mégsem tudunk maradéktalanul örülni.

Nem tudunk, mert nem az öröm melegsége, hanem a fájdalom, a gyász jeges hidegsége szakadt valamennyiünk lelkére.

Fekete zászlót lenget a tavaszi zsongást hozó szél a gyomaendrődi középületek homlokzatán.

Fekete kendők, fekete ruhák próbálják feledni a gyász szegénylős, legbensőbb érzéseit, az olykor ki-kicsorduló, máskor visszafogott könnyeket.

Valamennyien érezzük a lelkünket könyörtelenséggel marcangoló fájdalmat, miközben küzdünk a tudatunkba bevéssző gondolattal, a megmászhatatlannal, az életet ismét vasmarokkal legyőző halállal.

Gyászol az ország, gyászol az immár tízéves múltú város, siratja író és költő fiát, díszpolgárát, az endrődiek baráti körének elnökét, búcsúztatja a családfőt, az apát, kézen fogva földijét főhajrással tiszteleg a barát, az ember előtt.

Ismét a részvét, az együttérzés, a döbbenet lett úrrá a máskor mindent elsöprő rohanáson.

Rövid pár napra ismét az élet és a halál értékrendje, e látszólag személytelen örök küzdelem lett úrrá rajtunk, s vágott könyörtelen rendet a modern és megbomlott világunkban.

Az elmúlás, a búcsú keserű perceiben megrendült lélekkel, mély megindulással álllok Máté bátyám kihűlt tested földi maradványa mellett, hogy a gyomaendrődiek, az Endrődről elszármazottak, a sorstársak, a barátok, a tisztelők és a magam nevében utolsó Isten hozzádot mondjak.

E torokszorító percekben Erdély általad is nagyra becsült költőjének, Reményik Sándornak a soraival vallom:

Most búcsúzunk!

„...búcsúzunk,...

...Az álmainktól, mik nem teljesültek,

A lángjainktól, mik lassan kihűlnek,

A tűnő tájtól, mit vonatról láttunk,

A kemény rögtől, min megállt a lábunk"

Búcsúzunk az endrődi rögtől, a Vass Albert-i kötől, a Péter-sziklától, Tőled bú-

nek. Nem véletlenül kerültél Tamási Áronék baráti társaságába, az Ő „Gond és Hitvallás“-a a Te gondod és hitvallásod is volt.

Tehetséged kivíta a társadalom elismerését, munkásságodat kitüntetésekkel jutalmazták, ha kerülő utakon is, de feljutottál a Parnasszus csúcsára. Sikereid egy percre sem kápráztattak el. Mindvégig megmaradtál igaz embernek, segítőkész barátnak, őszinte és hiteles „endrődinek“.

Nehéz felfogni a felfoghatatlant, hogy aki volt, nincs többé.

Nincs többé?

De mégis! Hiszen itt maradtak szeretteid, itt maradtak a baráti kör tagjai, s itt maradt, lelkünkben immár végérvényesen és visszavonhatatlanul Endrőd, gyermekkoruk faluja is.

A halállal az élet nem áll meg, az a maga racionalitásával megy tovább. Nyár jön, a természet beérik, hogy ősszel ismét átadja a helyét az enyészetnek. Újra dolgoz hétköznapok jönnek, a munka meghozza a gyógyírt a fájdalomra, a sebek beforrnak, de a hegek emlékeztetőül megmaradnak. A halál mindig megállásra, számvetésre készítet. Számot kell vetnünk tetteinkkel, szembe kell néznünk az elmulasztott lehetőségeinkkel. Örizzünk, óvnunk kell értékeinket, ápolnunk példamutató szeretettel kincseinket, s folytatnunk kell mindazt, amit Te elkezdted, és ami most, halállaloddal félbeszakadt.

Lobogjanak a gyertyák, földi életünk sápadt, bizonytalan, imbolygó fényei, hamvaidat borítsák el a szeretet és emlékezés virágai. Temetünk, de nem feledünk.

Akít szerettünk, akít tiszteltünk, akiért gyertyát gyújtottunk, az itt marad közöttünk, itt marad a lelkünkben mindörökké.

Mi keresztény emberek hitünkben fakadóan tudjuk, hogy a halál csak átmeneti állapot, a halál mögött ott az élet, ott a végső találkozás.

Addig, amíg mindennek eljön az ideje, gondoljunk Arany János soraiba:

„Midőn a roncsolt anyagon
Diadalmasan lelked megállt;
S megnézve bátran a halált,
Hittel, reménnyel gazdagon
Indult nem földi utakon,
Egy volt közös, szent vigaszunk
A lélek él: találkoznak.”

Drága Máté Bátyám!

Most indulj hát utolsó utadra, az endrődi, központi temetőbe.

Ott borítson be és fogadjon magába az áldott anyaföld.

Nyugodjál békében.

Trodalmi oldal

Kedves olvasóink!

Ezzel a novellával szeretnénk tisztelegni a május 8-án elhunyt endrődi író és költőiroás emléke előtt.

HAZAI HARANGSZÓ

Ezüstbe hajnalodott a világ. Amikor félnégy tájt, csak úgy gatyaszárban, mezitlábás félcipőben a kapuig kísértem a bátyám, olyan volt körülöttem a kert, az udvar, az utca, mint ázott szalma füstje kojtolta volna tele. Fojtós volt és vastag. Felitta a kis Simson-motor hangját, a toronyóra verését, még a rózsák, dáliaik, kri-zantémok színeit is. Csak a gyermekkori mondókával nem bírt, amit az ezüst-sűrűjébe mondtam, szomorkás beletörődéssel, hogy ne legyenek annyira egyedül:

Köddől köszönt Szent Mihály,
Farral az őszhöz a nyár...

Hogy is bírta volna, amikor mind a négy égtáj felől pártomat fogták a kukorékoló kakasok? Mire megbereváltkoztam, mosakodtam, összemálháztam a betyárbútort, ángyikám is felkelt, meg a virágok is. Szerre emelgették fejüket a hidegezüst párapaplan fölé, s úgy néztek keletre, mintha az egyre lustább napocskát fenyegették volna: Ébredj, vénség, mert özvegyen hagyunk tavaszig!

S valóban, mert legszebbjeik, csokréta-ba kötve el is indulnak vélem a temető felé...

Didergősen ébredezik a falu. A sarki kútnál Fülöp Máté vízme-rés közben a szabad kezébe fűkál. Lejjebb a vásártérnek, Keszthe-lyi bácsi olyan gyorsan nyakoncsapja a járdaseprést, mintha teljesítménybérben fizetnék. S volt házunk gazdaasszonya, a kis Gyuriné futólépésben hesseli a baromfiakat a körgát alá, akárha at-tól tartana, hogy a szülemmel itt leélt boldog esztendőimet kérem rajta számon, ha a kiskapun kívül kapom.

Honnan tudná, hogy itthon még a fájdalom is jobban esik?

Csak a nótakirály Szakállas János bácsi „Jobb, mint otthon” kocsyjából kikeresztelt „Betető-falatozó” tájkán oldódik fütty-szóba az útonjárók didergése, a bekapott féldecik után, és a szövet-kezeti malom előtt atyafiságos jogcímen. Egyik oldalról anyai dédapám emlékezete melengeti, aki kalákában felrakta, az első gözmalom-villanytelepnek a faluban, a másik oldalról János nagy-bátyám, édesapám öccsének letiporhatatlan humora. A szomszédos TÚZÉP-telep éjjeli vigyázójáé, aki szolgálatát letéve így csipegeti szaktársát, a malmi baglyot:

- Ne igyekezz annyira hazafelé, te boldogtalan, mert Szent Mi-hály napja után haragosabb a légy, és kívánósabb az asszony!

Az álmos bakter morog valamit, célzásba teszi Jani bátyám szoknyahajtogatós hírnevét, s azután ennyiben is maradnak, mert közéjük testegek.

- Jó éjszakát éjjeli örök!

- Reggelnek se korai, hé! -labdáz vissza nagycsaládunk legöre-gebb tagja -. Mindjárt indulok törni a kukoricát!

- És az alvás?

- Majd a koporsóban!

Hagyta a nyolcvanát dédnagyapa, télen is kiskabátban, kalap-ban, nyakravalótagadva fűrge, s ha valaki hatvannak mondaná, megtenné annyinak is - személyazonossági nélkül. Kedélye, élet-vidámsága szerént negyvennek akár.

Most is a nadrágom alá kérdez, kölcsönösen tiszteltetjük egy-más hozzátartozóit, s jól kilépek a kukoricaerdők között. Utolérni a gondolataimat, melyek jól megelőzve a „halott vacerok falujá-ban”, máris a temetőben járnak.

Ökörnyál-béklyókat tépek, száraz tengerisásokat zenéltetek, s már messziről úgy dobog a szívem, sírásnak kacagás, kacagásnak sí-rás az inkább:

Hazajöttem Édesanyám! Itt vagyok, Édesapám!

Itt nyugosznak már szemmel felismerhető közelségben, maguk állította kökeresztjük alatt. Innen üzengetnek a lélek szomjúsága, az emlék felvillanása által, visszafizethetetlen adományaik, a létezés, a példaadás, a dajkáló szeretet és az immár megfellebbezhetetlen itél-kezés jogán. Hiszen ahogy a járnai tanuló gyermek, úgy az őszbecsa-varodó is az apjához vágyik hasonlítani, miként a simogatás, a vigasztalás, a bitófán is vállalás az édesanyák dolga. Elorozhatatlanul. Amiképpen róluk kell visszaverődnie annak, hogy nem hiába éltek, amíg nemzedéknyi hosszan tovább taposták felmenőik lábanyomát...

Jórészt itt vannak azok is. Kufsteint járt szépapám, immáron jel-telenül, nagyszüleim, nagybátyáim, atyafiaim. Akinek előre kö-szöntem, itt vállaló barátaim, s ellenségeim is talán, akikkel már elharaptatta az indulat nyálát a békességtevő halál.

Felelnem kell mindnyájuknak, ha kérdeznek, védekezniem elle-nükben, ha szidnak, folytatnom azt, amit abbahagytak, s reájuk is gondolni, úgy érzem, hogy elvégeztem s sorost...

Vázába teszem a virágokat, s nekitérdelek a sírhalomnak, amit betonkeret övez, hogy szemérmetlen gazaitól, a diadalra vágó ter-mészet újlényomataitól mentsem. Kitépem a cigányszapora folyófü-veket, kanálvirágokat, bicskával metszem a rózsatövek vadhajtságait, magházait, tenyeremben örölköm az eltakaró anyaföld humuszcsere-peit, s közben úgy átsuhannak rajtam jelenünkbe torkolló tegnapi-ik, ahogy egymást cseréli a nyár meg az ősz...

Mi végre élek, s élünk mi ezen a földön, itt az ország délkeleti szegletében, egymás sarkába hágó hét nemzedék óta?

Egy mondatban nem is lehetne erre felelni, ha ezt kérdezné a számadást váró utód, csakis a küzdelmes túlélés folyamatával...

Úgy negyed évezrede, amikor a magyarok földje fölött árnyékká fogyatkozott a hold, s vitte azt is hazafelé a kontyos, híre kélt négy égtáj iránt, hogy a Körösök mentén, mintha a Szentlélek szállta vol-na meg az újföldesúr Harruckern báró urat. Hívja, csalja, ígérekkel kecsegteti lakatlan földjeire a szegénynépeket. Telket oszt, viselhe-tőbb ígát, szabadon választott „Istent”, s még azt sem kérdezi, ki mi-vel bélyeges volt ott, ahonnan szalad. Meg is hallották a szót, akiket illetett, s útra keltek, szökve vagy nyiltan, erre a valaha Vata birto-kolta, Hunyadiak uralta, Dózsa látogatta vidékre, a megtartó re-ménység szivárványa alatt. Hitükben háborított kálvinistákból, madéfalvi maradékokból, éhes szlovákokból, szorgalmas svábokból így ötvözödtek össze a békétlen Békés százezrei, s olyan időállóan, hogy még az utánuk szökött deres, úrbér, ius-primaenocit, a testi és lelki vércsapolások sem nyertek várt rajta. S így mennyire? Azt hiszem, erre elég, ha Tessedik Sámuel, Justh Zsigmond, Áchim András, Bajcsy-Zsilinszky Endre, a névtelen negyvenyolcasok, Kulich Gyula és a mi sortüzes mártírjaink emlékezetével felelünk...

Itt is lépett először hazai földre a perlezáró folyamatos jelen. Itt mértek utána először földet. Itt alakultak elsőnek szövetkezetek. Az előttünk járókat tehát nem érheti gáncs. Néha önmagukat falazták az alapokba, amikre nekünk kell reámagasítanunk a jövőt. Tudásunk-ból, szorgalmunkból, szívünköl és lelkünköl is, ha könnyebben nem lehet...

Ez a mi elrendelt sorsunk!

A ködnek már nyoma se, olyan hatalmas a nap, s a temető is olyanná leszzen tőle, mintha nem is az elmúlást mérné a neves sírje-lek alá, hanem a koratavasznak kerekítené udvarát. Amikor átölelve kitarít két karját, megcsókolom a Szülem keresztjét, és elindulok Besenyözgre, a vasútállomásra, már majdnem nehéz a kabát. Ha meg is könnyebbedett a szívem, mert számadásomat készbe tettem. Tudom, hogy ott ahová igyekezek, a befogadó Budapesten, felesé-gem, születendő gyermekem, az innen odarendelő követségem és hasznosnak szánt tennivalóim várnak.

Eppen csak annak a polyákalmi tanyákról beköltözött haran-gocskának vonok a kötelén, melynek sorsáról Mariska nénit faggat-tam tegnapi. Konduljon hármat...

Egyet a halottainkért, egyet érettünk, hogy a szülőföldnek adósai sohase maradjunk, s egyet az utánunk jövőkéért, akikben mindig szé-püljön meg a holnap!

Könyvjelző

A Gyomaendrődi
Könyvtárba
érkezett...

Endrődi füzetek 7.

Édesanyám emléke...

(tájjellegű ételek és háziszöttesek)

Honismereti Egyesület, 1999. Gyomaendrőd
Kner Nyomda Rt. 128 p.

„Az ember minden pillanatban múlt, jelent és jövő hordozója...” - visszahangzik bennem elhunyt barátom, elhangzásakor alig értett, de ma már egyre inkább megértett megállapítása az Ember-Egész teljességéről... Most értettem meg igazán a rég elhangzott bölcs szavakat, amikor az „Édesanyám emléke” című kötetet lapozgatom...

A tejleves, a sűrű tarhonya, a betyáros, az angyali-csik szeretete, készítése, úgy volt jelen életemben, - a ma már ötven éve falujától eltávozottnak, - hogy valójában sohasem gondoltam arra „múltam” egy darabkája van a jelenben is: a szülőfalumban megszokott ízek...

Az Endrődi füzetek 7. kötetet szívszorító címmel: „Édesanyám emléke...” szívszorító azok számára, akiknek már

múlt-émlék.. Azért talán mert nem él Édesanyjuk, s szívszorító azok számára is akik eltávoztak rég a szülőföldről s az otthonmaradottaknak is... akik e könyv nélkül felednék az endrődi tájjellegű ételeket, szötteseket... Nem tudom... S talán a fiatalokhoz szól leginkább a kötet, hogy belőle ismerjék meg a múltat, a jelent, s a jövőt...

„Nagyon leveses volt Endrőd” - üt szíven az „Étkezési szokások” című III. fejezet. S felidézi bennem drága Nagymamám Hunya Erzsébet alakját, aki vasárnaponként a 11 órás szentmiséről jövő szegényebb asszonyokat egy-egy tál levesel vendégelte meg... Akkoriban én - kamaszleány - háborogtam, hogy miért csak levest ad? noha egy deci borral toldotta meg adományát... S ma már 70 évemen túl én is alig eszem többet egy tányér levesnél ebédre (mert csak ezt kívánom) - értem meg valahol valahogy bennem maradtak a szülőföld szokásai... Egy jóízű levesnél kell-e több?

Ismertetést kellene írnom egy szép, nagyon szép kötetről...

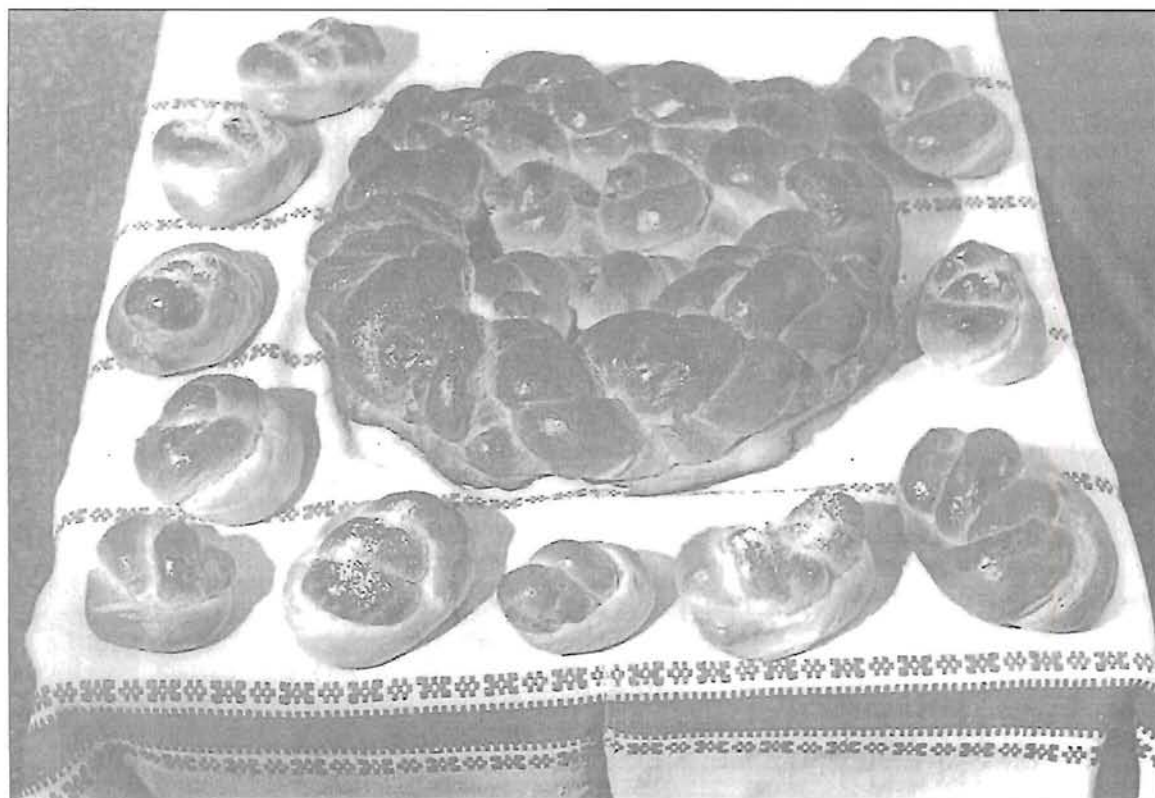
S mindig előtolakszanak a személyes élmények... Gondolom, nem véletlenül... Éppen e kötet gazdag anyagával, kitűnően megszerkesztett fejezeteivel hívja elő ezeket... S talán nem is baj; nem az én gyengeségem... Felidézni a szülőföld tájjellegű ételeit, szokásait... A csodálatos szötteseket... Megőrizni - ebben a szép kötet-formában - a jövőnek: hogy messzi évtizedek, sőt századok múltán is valljon hogy is volt, hogy is volt? Hogy is volt a szokás Endrődön: a kamra, az ászokkal, a plafonrudakkal... a rajtuk elhelyezett ételekkel. Piciny korában unokámnak is meséltem... „Igaz-történetet mesélj kisgyermekkorodról!” kérlelt ő.

Igaz történetet mond e könyv ízeiről, formákról, szöttesekről... A tarkedlivel - nem ismerték - egy éve sincs, hogy unokáimat megörvendeztettem... Hogy nevelőanyám „labdarózsás-szötte”-mintás törölközőket hagyományozott rám, e könyv nyomán tudtam meg...

Valami objektívet is mondhatnál már te recenzens! - szól rám egy belső hang. - Azt mondtam eddig is... Legszubjektívebb, legobjektívebb is igaz! Emléket hív elő egy igaz, szép könyv. s ez a legtöbb ami nyomtatott műtől elvárható!

Hornokné Németh Eszter - a mű összeállítója, és Vaszkó Irén a Táj-ház-alapító lelkes tanárnő, aki a szötteseket ismertette, gyűjtötte, s Kun-Kovács László, aki az ételekről, szöttesekről a csodálatos szép fényképeket készíttette; s az itt felsorolhatatlanul sok adatközlő, kiknek lelkes munkája nyomán a Kner nyomda szép kivitelével ez a kötet művé teljességet hozta felejthetetlenül az olvasók számára a Szülőföld üzenetét, jelenvalóságát...

M. Kondor Viktória
Kunkovács László
felvétele

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK

„Nem múlnak el ők, kik szívünkben élnek:
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek.

Ők itt maradnak bennünk csendesen még.

Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”

(Juhász Gyula)

Az olvasók tájékoztatására közöljük, hogy csak azokról az elhunytakról adhatunk híradást, akiknek hozzátartozói a közzétételhez hozzájárulnak.

GELLAI BÉLA, Kilián tér 6. sz. alatt élt, amikor 78 éves korában április 21-én hosszú betegség után visszaadta lelkét Teremtőjének. Temetése április 30-án volt. Gyászolják: felesége, gyermekei, unokái, és a rokonság.

GELLAI ISTVÁN, aki az Alkotmány u. 15-ben élt, 60 éves korában, hosszú szenvedés után május 17-én elhunyt. Temetése május 21-én volt. Gyászolják: felesége, gyermekei, unokái és rokonai, a barátok, ismerősök.

HORNOK JÓZSEF, aki a Kálvin János u. 48-ban lakott, 85 éves korában május 14-én, rövid szenvedés után, elhagyta földi pályáját. Temetése május 20-án volt. Gyászolják: rokonai és ismerősei.

KNAP JÁNOS, aki a Bajcsy Zsilinszky út 20. sz. alatt lakott, 91 éves korában május 6-án

elköltözött az élők sorából. Temetése május 13-án volt. Gyászolják: Családja és a rokonság.

KISS SÁNDOR, aki Tánacsics u.44-ben lakott, 48 éves korában hosszú szenvedés után április 20-án elhunyt. Temetése április 26-án volt. Gyászolják: gyermeke, testvérei és a rokonság.

LÉNÁRT JÓZSEF, a Diófa u. 13. sz-nak volt lakója 72 éves korában május 11-én, hosszú szenvedés után az örökkévalóságba költözött. Temetése május 14-én volt. Gyászolják: felesége, gyermeke és családjuk, valamint a rokonság.

NAGY ANDRÁS, aki a Hősök útja 17. sz-ban élt, 91 éves korában rövid szenvedés után, május 23-án visszaadta lelkét Teremtőjének. Temetése május 28-án volt. Gyászolják: Unokahúga és családja, a rokonok és ismerősök.

NAGY ZSIGMONDNÉ PAPP JULIANNA, aki Arany János u.5/A-ban lakott, 70 éves korában hosszas betegség után április 28-án elhunyt. Temetése május 7-én volt. Gyászolják: férje, gyermekei és családjuk.

NAGY GÁBOR, a Kiss Bálint u. 26-ban volt lakása, 62 éves korában május 19-én váratlanul elhunyt. Temetésére Gyomán kerül sor. Gyászolják: Felesége, Gyermekei, unokái, és a rokonok.

NEIBORT ANDRÁS, aki a Körös út 9. sz. alatt lakott, 59 éves korában tragikus hirtelenséggel május 18-án elhunyt. Temetés májusban Endrődön volt. Gyászolják: gyermekei és családjuk, valamint a rokonság.

PALERCSIK SÁNDOR, élt a Mohácsi út 2. sz. alatt, amikor 70 éves korában április 26-án hosszú betegség után költözött az élők sorából. Temetése május 3-án volt. Gyászolják: felesége, gyermekei, unokái.

SZAKÁLOS MIHÁLY ISTVÁNNÉ, aki élt a Tamási Áron u. 35.-ben, 84 éves korában május 12-én, hosszas betegség után az Örökkévalóságba költözött. Temetése május 17-én volt. Gyászolják: gyermekei és családjuk, és a rokonság.

SZEDLÁK SÁNDOR, aki a Mohácsi u. 12-ben élt, 45 éves korában, április 24-én, tragikus hirtelenséggel elhunyt. Temetése április 30-án volt. Gyászolják: felesége, lányai és a rokonság.

SZEGEDI PÁL, a Gyóni Géza u.1.sz.alatt élt, amikor 70 éves korában rövid szenvedés után május 18-án visszaadta lelkét Teremtőjének. Temetése május 20-án volt. Gyászolják: felesége, gyermekei, unokái, a rokonság és az ismerősök.

SZERETŐ ENDRE, aki Kató József u.2-ben élt, április 26-án 76 éves korában tragikus hirtelenséggel távozott az élők sorából. Temetése április 30-án volt. Gyászolják: gyermekei és családjuk, a rokonság és az ismerősök.

rilis 30-án volt. Gyászolják: gyermekei és családjuk, a rokonság és az ismerősök.

TÍMÁR MÁTÉ többszörösen kitüntetett író, költő, aki évtizedeken át az Endrődiek Baráti Köre Egyesület elnöke volt, május 8-án át-szenderült az Örökkévalóság honába 77 éves korában. Búcsúztatása május 22-én Budapesten a Szent Gellért Templomban, temetés ugyanazon-nap Endrődön volt, ahol szülei sírjában helyezték örök nyugalomra. Gyászolják: fia és a rokonság, az Írószövetség, az Endrődiek Baráti Köre tagjai, valamint a barátok és ismerősök.

TÍMÁR MIKLÓS, aki a Csillagos u.9. sz. alatt élt, május 9-én 79 éves korában, rövid szenvedés után megtért Teremtőjéhez. Temetése Endrődön volt. Gyászolják: Családja és a rokonság.

UGOR SÁNDOR, április 26-án 67 éves korában rövid szenvedés után elhunyt. Temetése május 5-én volt. Gyászolja a rokonság.

UNGI ISTVÁN, aki a Gárdonyi út 3. sz. alatt lakott, 75 éves korában május 12-én, hosszú betegség után költözött az élők sorából. Temetése május 21-én volt. Gyászolják: Felesége, gyermekei, unokái és a rokonság.

A Miniszterelnöki Hivatal közleménye alapján szomorú szívvel vettük tudomásul, hogy GYURICZA BÉLA, az endrődi származású nyugalmazott vezérezredes, a Miniszterelnöki Hivatal államtitkára, a FIDESZ országgyűlési képviselője, életének 61 évében hosszú szenvedés után elhunyt. Városunk emléket kegyelettel megőrzi. Temetéséről a Miniszterelnöki Hivatal, mint saját halottjáról gondoskodott. A székesfehérvári püspök, katonai tiszteletadás mellett május 28-án temette.

**Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr
az Ő országába.**

**Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!**

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS - Köszönöm mindazoknak, akik drága édesapám, TÍMÁR MÁTÉ búcsúztatásán és temetésén végtisztességre megjelentek, és fájdalommban osztoztak velem.

TÍMÁR ÁRON

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS - Köszönjük mindazoknak, akik drága halottunk Özv. Hornok Elekné Debreceni Mária temetésén együtt érző szívvel résztvettek s fájdalommban osztoztak.

GYÁSZOLÓ CSALÁD

CIPŐTALPBÉLÉST SZONDÁTÓL

Rózsahegy u. 11.
Telefon: (66) 284-301

GYERMEKCIPIŐ KÉSZÍTÉS

Csikós János

5502 Gyomaendrőd, Kör út 3.
(Öregszőlő, Kondorosi út)
Telefon: 06 60 485-788
Tel., Fax: 06-66-285-863

Béby-leányka-fiúmodellek 18-35-ös méretig
Bio papucs, szandál, klumpa 18-41-es méretig

A KERTBARÁT KÖR ÜZENI...

A növényvédelem jelentősége a kiskertekben

Úgy a szántóföldi, mint a kertgazdasági termelésben egyik igen fontos feladat a termelés növelése, a minél nagyobb termésátlag elérése. Ennek a célnak az elérésében alapvető követelmény a hatásos növényvédelem, mellyel megelőzhetjük a rovarkártevők, a gombabetegségek elszaporodását és azok kártételét. Ez által biztosíthatjuk a kiskertekben úgy a zöldségfélék, mint a gyümölcsöt hozó fák zavartalan fejlődését a termelés hiánytalanul történő beérését.

Sajnos a növényi károsítók és az állati kártevők országosan több milliárd forint értékű termésvesztést okoznak. Tekintsük át a növényvédelem egyes fajtáit:

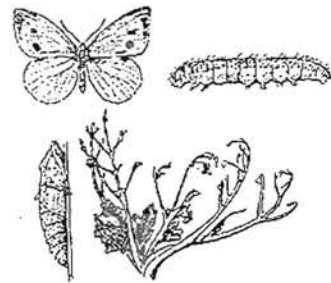
1. Agrotechnikai növényvédelem

Idetartoznak mindazok a talajművelési eljárások, amelyekkel elősegítjük a kultúrnövény fejlődését. A kismertekben az ásás, a rendszeres kapálás, egyelés, gyomirtás tartoznak ide. Az elgyomosodott talajban jobban terjednek a gombabetegségek, szaporodnak a rovarkártevők. Ha beteg növényeket találunk, távolítsuk el a többitől és semmisítsük meg. A fertőzött növény eltávolításával megakadályozhatjuk a fertőzés tovább terjedését.

Célszerű és tudatos talajerő-gazdálkodása, istállótrágyával, továbbá műtrágyákkal elősegítjük a kultúrnövény gyors fejlődését, mely így a növényi és állati kártételt könnyebben elviseli

2. Biológiai növényvédelem

Úgy a kártékony rovaroknak, mint a növényi gombáknak megvannak a természetes ellenségei. Ezért a biológiai védelem egyrészt a kártevők természetes ellenségeinek védelméből, másrészt azok mesterséges elszaporításából áll. A kártevőket pusztító hasznos állatok védelme valamennyiünknek feladata. Ilyen pl. a katicabogár, melynek lárvái a levéltetveket pusztítja, a denevér rovarokkal táplálkozik, hasonlóképpen a sündiszó, a virágbeperző rovarok stb. Az énekesmadarak fürgén kutatják át a gyümölcsfák minden részét és eszik a bábokat, hernyókat és etetik nyáron fiókaikat.

A baromfi is hasznos segítőtje a biológiai növényvédelemnek. A tyúk, pulyka, mindig éhes, állandóan táplálkozik és ezáltal irtja a káros rovarokat. Rajzunkon a káposztalepke, annak hernyója, bábja és kártétele látható a káposztalevélen.

3. Kémiai vagy vegyszeres növényvédelem

A növényvédelem legfontosabb, leghatásosabb tevékenysége a vegyszeres védekezés. Ez abból áll, hogy olyan vegyi anyagokkal vonjuk be a megvédendő növényeket, melyek a kártevőket, károsítókat elpusztítják. Ha a vegyszert vízben feloldva szórjuk ki a növényre, akkor permetezzük. A növényvédőszer hatóanyagának eredményességét az időjárás, a rovarkártevők és gombabetegségek fejlődési állapota erősen befolyásolja. Tudnunk kell a kártétel okát, ismerni kell a kártevőt, továbbá a növényvédőszerrel, mellyel a károsítót elpusztíthatjuk, mert csak így lesz eredményes a védekezés.

Ahhoz, hogy a kultúrnövény egészségesen fejlődjön, magas terméshozamot érjünk el jó talajművelésre, szerves és műtrágyázásra, jó vetőmagra, erős palántára, gondos növényápolásra, és öntözésre (vízigényes növényeknél) is szükség van. Amennyiben ezeket betartjuk, úgy a növényvédőszer hatása is eredményesebben érvényesül.

Permetlé készítéséhez lágy vizet (esővizet) használjunk, amennyiben nem áll rendelkezésünkre, úgy a gazdaboltokban lehet kapni nedvesítő, lágyító szert. A kemény víz leperreg vízgömbök formájában a levélről. Ezért jó a bordói lé esetében az oltott mészt, mert tapadást is elősegíti. Fontos teendőnk a permetezés időpontjának meghatározása. A megfelelő időben történő permetezés fontos tényezője a sikeres védekezésnek. A növény fejlődési állapota meghatározza a permetezés idejét, sőt a permetlé töménységét is.

Rügyfakadás előtt töményebb, míg a kihajtás után hígabb permetlével védekezünk.

A nap melyik szakában permetezzünk?

Fagyveszély esetén, nagy melegben, várható csapadék előtt, ne végezzünk védekező munkát. Legjobb a szélcsendes, harmatfelszáradás utáni száraz és mérsékelt meleg idő. A permetezéshez jó porlasztó, ceppfelbontó szórófejet használjunk. A szórófej szakszerű beállítása elősegíti a célszerű és gazdaságos permetlé felhasználást. A finom ködszerű permetezés gazdaságosabb!

Lehet gombaölőszert rovarölőszerral keverni, de csak akkor, ha azok nem hatnak károsan egymásra. Feltétlenül előtte érdeklődjünk szakmai berkekben jártasabb kiskert tulajdonosoknál. A Kertbarát Kör tagjainál, de a gazdaboltokban is kaphatunk szakmai tanácsokat.

Végezetül arra szeretném felhívni a kertészkedők figyelmét, hogy csak annyi permetlevet készítsenek, amit még aznap kis is szórnak. Ugyanis a hosszabb ideig tárolt permetlé hatása csökken!

HUNYA ALAJOS

Április 23-tól május 25-ig Gyoma belterületén 57,4 mm csapadék esett.

AGRO ÁRUHÁZ

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.

FIGYELEM! Készüljön a kötelező hörcsögirtásra! Gyomaendrődön csak itt kapható erre a célra gyártott szer.

Közeledik szúnyogok támadása. Más most készíttse be szúnyogirtó szereit: RAID - BAYGON - AUTAN - Ismerje meg a füstölő, testre fújható és elektromos riasztóinkat. Szúnyogháló különböző színben és méretben kaphatók.

Ajánlok még akciós áron huzalszereket 160 forinttól! - Fűnyírókat, kerti szerszámokat, vegyszereket nagy választékban!

Újdonság! Rusztikus virágszklák lépcsőre, sziklakertbe, igényes belsőterek növény nevelésére!

VÁROM KEDVES VÁSÁRLÓIMAT!

VÁROSUNK Gyomaendrőd * Megjelenik havonta. * Kiadja az Endrődiek Baráti Köre Egyesület * Felelős szerkesztő: Császár Ferenc, 5502 Gyomaendrőd, Damjanich u. 15. Tel., Fax: (66) 386-323 * Szerkesztők: Császárné Gyuricza Éva, Cs. Szabó István, Hunya Alajos, Iványi Mária, Marsiné Giricz Erzsébet, Márton Gábor, Stark László * Felelős kiadó: Vaszkó András * MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995. *

Készült: Pelyva házi nyomda, Gyomaendrőd, Fő út 81/1

Interneten: <http://www.szikszi.hu/isk/gellert/> * E-mail: ivanyi@mail.szikszi.hu vagy ivanyi@theol.u-szeged.hu

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

VI. évfolyam 7. szám * Társadalmi, kulturális és hagyományőrző folyóirat *

1999. július

Leégett a hunyai templom

Amikor ezt a vezércikket kezdtem írni, eszembe jutott; egy hónappal ezelőtt, ezen a helyen lévő cikk címe ez volt: Az utolsó Amen, mellyel Timár Máté íróra emlékeztünk. Ennek a cikknek is adhattam volna ezt a címet, mert június 4-én, az esti mise volt az utolsó mise a hunyai templomban. Elhangzott az utolsó Amen – elsöpéntek volt – és mindenki nyugodtan hazament. Nem sejtettük: ez volt az utolsó amen, mert néhány óra múlva, pontosan 22 óra 29 perckor egy villám becsapott a templomba. Néhány perc múlva a szomszédok már azt látták, hogy ég a tető. Gyorsan hívták a tűzoltókat, jöttek a hívek, az egyháztanács tagjai... mentsük, ami menthető... a sekrestyéből a fontosabb felszereléseket még sikerült kimenteni. Sóczó Géza hitoktató megkockáztatta még azt is, hogy a már javában égő templombelsőből még kimentette az Oltári-szentséget. Rövid idő múlva fehér lángtenger lett az egész templombelső.

A tüzet oltani majdnem lehetetlen volt. A torony felől nem lehetett, mert áram alatt volt az utcai vezeték, de maga a templom is. A sekrestye felől bemenni már nem lehetett, és egyébként is életveszélyes lett volna, mert a tűz pusztításától megdőlt a torony is.

Néhány óra alatt minden leégett, ami csak éghető volt: a tető, a deszkamennyezet, az oltárok, szobrok, képek, padok, harmónium. Olyan nagy hő keletkezett, hogy a templom belsejében az összes vakolat lehullott a falról.

Még akkor éjjel telefonon értesítettek, hogy ég a templom; azonnal indultam, a vihar ellenére is.

Másnap, szombat délután tévések, újságírók leptek el bennünket. Mindenki kíváncsi volt, mi történt, hogy történt. Este már az egész ország értesült a szomorú eseményről. Megjelent

Dr. Latorcai János képviselő is, feleségével.

Az úrnapi szentmise a művelődési ház nagytermében volt. Sokan összejöttek, és siratták templomukat. Emlékeztettem a híveket arra, hogy „a templom édesanyánk is: ide térünk be lelkileg felfrissülni, örömminket, bánatunkat ide hozzuk. Ide kötnek családi eseményeink: a születés, a házasság, a halál. Gyászoljuk templomunkat. Az egyik plébánostól érkezett vigasztalás az Interneten, épp mise előtt: 'Akiket az Úr szeret, azokat megpróbálja!'

Folytatás a 107. oldalon

Önnnek joga van tudni...

hogy miről döntött június 24.-én az önkormányzat testülete.

Az óvodai ellátás a város minden óvodájában ősztől vállalkozásba kerül, azaz közoktatási megállapodást köt az önkormányzat az erre pályázó óvónőkkel. Pályázatot nyertek: a Polyákhalmi óvodára Kulikné Giricz Ilona, a Fő úti óvodára Szmola Magdolna. Pályázaton kívüli konstrukcióban kerül közoktatási megállapodás megkötésre a Selyem úti óvodára Szabó Istvánné, a Blaha úti óvodára Bárdi Zoltánné, a Kossuth úti óvodára Dr. Csoma Antalné, és a Szabadság úti óvodára Szmola Magdolna óvónőkkel. A létszámleépítést, még el kell végezni a vezető óvónőknek, 9 fő óvónő, 2 fő dajka, és 9 fő technikai és 1 óvodai titkár kerül végkielégítéssel elbocsátásra, akik közül remélhetőleg a vállalkozó óvónők néhányukat alkalmazni fogja.

Új igazgatója van a 2. sz. Általános Iskolának, a testület egyhangúlag megválasztotta Fülöp Istvánnét. **A Városi Zene és Művészeti Iskola** igazgatói állására a testületi ülésen már csak 1 pályázat volt érvényben, így nem volt nehéz a döntés. **Igazgató lett Lehoczkyne Wolf Tünde.**

Lakossági kérésre visszavonta a testület korábbi döntését, **nem lesz utcanév változás, marad a Sallai utca neve.** Megszavazta a testület a termálkút felújításához szükséges pályázati pénz kiegészítést, kezdődhet a felújítás. **Az endrődi szociális otthon** építéséhez a minisztérium-

hoz benyújtott pályázat eredményes volt. Ugyancsak eredményes volt a Kner Imre Gimnázium épület homlokzatának felújítási pályázata. Késik az új utak építésének kezdése, de remélhetőleg a késés behozható lesz, még tél előtt járhatunk az új utakon. A késés oka, hogy a kivitelezőkkel még folyik az ártárgyalás. Sajnos az idei évre tervezett szennyvíz program és a kommunális hulladék lerakó építése feltehetően csak 2000-ben indítható pénzihiány miatt. Hasonló okból csúszik a fedett liget-fürdő rekonstrukciója. **Meg lesz viszont az ígért határidőre a jó ivóvíz! Július 16-án délelőtt 11 órakor ünnepélyes keretek között lesz az átadás.** Katona Kálmán miniszter Boros Imre államtitkár, Domokos László képviselő és még sok más vendéggel együtt örülhet a város a várva várt eseménynek.

Elfogadta a testület, hogy a városban legyen „Millenniumi” liget, és abban emlékpark kerüljön majdan kialakításra. **A Millenniumi liget az Október 6. ltp mellett lesz**, ahol a város vendégei látogatásuk emlékére fát is ültethetnek. Van még lehetőség az első lakás megszerzéséhez pályázat benyújtására a helyi önkormányzat Humánpolitikai Bizottságához, mint ismeretes, az eredményes pályázó maximum 300 ezer forintot kaphat, amiből 100 ezer végleges támogatás, 200 ezer pedig kamatmentes hitel. Módosításra, növelésre került a költségvetés bevételi összege mintegy 130 millió forinttal, a mű-

ködési kiadások összege is emelkedett 124 millió forinttal, nőtt a tervezett felújítások, fejlesztések és felhalmozási kiadások tervezett összege is.

A polgármester külön kérte az illetékeseket, hogy az idegenforgalmi helyi adó beszédését, és természetesen befizetését minden helyi lakos tekintse becsületbeli ügynek. Ugyanis nagy kárt okoznak azok, akik ezt elmulasztják, mert minden be nem fizetett 1 forint idegenforgalmi adó további 5 Ft elmaradt hasznot jelent az önkormányzatnak.

Rendhagyó volt a testületi ülés, mert részt vett az első részén Domokos László képviselőnk is. Nagyon fontos információkkal látta el a jelenlévőket. Beszámolt a délelőtti ún. térségi tanácskozásról, ahol Békés megye jövőbeni fejlesztési kérdéseiről is szó volt. Elmondta, hogy a Parlament elfogadta a katasztrófa törvényt, röviden ismertette a katasztrófa-elhárítás úgymond szerkezeti felépítését. Felhívta a figyelmet egy határidős feladatra. Július 31-ig lehet véleményezni azt a jövőbeni programot, ami a megye, azon belül a helyi fejlődésünket nagy mértékben befolyásolhatja. „Vegyük kezünkbe a jövőnket!” emlékeztetett arra, hogy a tervezés, a programozás milyen fontos, valamint az alulról való szerveződés. A helyi adottságok kihasználásának kezdeményezésében az önkormányzatok felelőssége megnőtt. Szakmailag is rendkívül érdekes volt a képviselő úr tájékoztatása

Császárné Gyuricza Éva

Ez is a hunyai templom volt...

A **Városunk** legközelebb előre láthatólag csak augusztus 20-ra jelenik meg.

Minenkinek jó pihenést kíván a nyárra:

A Szerkesztőség

* HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK *

HÁZ ELADÓ! Gyomaendrődön a Sugár utca 90. sz. alatt 2 szobás családi ház eladó. Gáz, víz bevezetve. Víz az udvarban. Érdeklődni lehet: 58-311-912. Telefonszámon 17 óra után.

NYARALJUNK A BALATON PARTJÁN! A FAMILIA PANZIÓ BALATONFÜREDEN 3 ágyas, kényelmes szobákkal, szép környezetben **olcsó árakkal** várja vendégeit! Továbbá Borgátán a termálfürdőnél 2 szobás nyaraló kiadó.

Érdeklődni lehet: Kiszely Éva, Balatonfüred, Endrői S. u.8-ban.

Telefonon: 87-343-568, vagy 86-340-546 számokon.

Mindenkit szeretettel vár Éva!

AZ idén Hunyán rendhagyó volt a szokásos évi Szent László búcsú. A leégett templom helyett június 26-án, szombaton délelőtt a hunyai, és a környékbeli hívek a művelődési házba gyűltek össze a község, és a leégett templom védőszentjét, Szent László királyt megünnepelni.

A kultúrház nagyterme megtelt emberrel. A papság ministránsok kíséretében harangszóra vonult fel a színpadra, ahol virágokkal gyönyörűen feldíszítették az ideiglenes asztal-oltárt. Sajnos, a harangszó csak magnóról szólt, mert a községben harang sincs immár.

Az ünnepi misét Szurovecz Vince kerületi esperes, békésszentandrásai plébános tartotta. 25 évvel ezelőtt szentelték pappá, és most ezüstmiséjét tartotta. Egy ministráns, és az egyházközség elnöke köszöntötte, átadva a hunyai hívek ajándékát.

Sajnos, a szokásos körmenetet sem tudtuk megtartani.

Mise után a kultúrház előtt a hunyaiak agapéra hívták a vendégeket. Az ismerősök, rokonok elbeszélgettek.

Ez alkalomra, megemlékezvén a leégett templomról, az egyik jólélek az itt látható képeslapot készítette, melyet meg lehetett vásárolni.

KÖZÖSSÉGI HÁZ JÚLIUS HAVI PROGRAMJA

24-én 19 órától Anna-bál! Belépő 300 forint. Asztalfoglalás július 12-től 30-án 20 órától Disco. Belépő 100 forint.

AUGUSZTUSI ELŐZETES

1-től 8-ig Kézműves tábor. Vezeti Szonda István. Jelentkezés: előzetesen a Községi Házban.

12-től 26-ig Tüdőszűrés. (bővebb információ a plakátok útján.)

20-án 9 órától Lovasbemutató és ünnepi kenyérszentelés az endrői vásártér. A lovasbemutatót részt venni szándékozók szíveskedjenek jelentkezni a Községi Házban július 12-én 18 órakor! Kellő számú versenyző jelentkezése esetén a bemutatót megtartják.

SZEPTEMBERI ELŐZETES

4-én 14.30 órakor Kiállítás megnyitása! Endrői Bella János festményeinek és legújabb verseskötetének bemutatására kerül sor. A kiállítás szeptember 24-ig nyitva.

Rendhagyó hunyai búcsú**MÁV HIVATALOS MENETREND - ÉRVÉNYES 1999. MÁJUS 30-TÓL 2000. MÁJUS 27-IG**

B.PEST	SZOLNOK	GYOMA	B.CSABA	B.CSABA	GYOMA	SZOLNOK	B.PEST
--	2.50	3.50	4.16	4.58	5.36	6.28	--
--	--	4.40	5.23	5.30	5.59	6.45	8.12
--	4.50	5.46	6.20	6.20	6.47	7.45	--
3.55	6.30	7.27	9.18	6.35	6.58	7.42	9.07
6.15	7.52	8.39	9.10	6.55	7.36	8.33	9.57
--	8.57	9.53	10.25	7.26	8.04	9.08	--
8.30	10.00	10.44	11.12	8.30	9.11	10.02	11.27
--	11.25	12.20	12.51	11.20	11.58	12.47	14.12
10.15	11.47	12.31	13.00	11.33	12.04	13.03	--
--	14.35	15.29	--	13.30	13.59	14.47	16.12
13.15	14.47	15.32	16.13	14.32	15.03	16.10	--
--	--	15.55	16.33	15.20	15.55	16.47	18.32
15.15	16.47	17.32	18.00	16.40	17.11	18.30	20.32
--	--	17.40	18.21	17.20	17.57	18.44	20.07
16.15	17.44	18.24	18.48	18.50	19.19	20.05	21.37
17.15	18.49	19.34	20.02	19.00	19.34	20.41	--
--	19.17	20.17	20.56	19.40	20.27	21.14	--
--	20.14	20.57	21.24	22.35	23.05	--	--
19.30	21.00	21.44	22.11				

In memoriam

Szülőföld: Bölcső, majd koporsó! Sarkesillag a négy égtáj felől! Anyanyelved billyogként jelöl! Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld,
új kenyér íze, lepergő könny sója, öröm-kacagás, lelki Kába-kő... Isten áldjon! Te légy végső álmunk, s ivadékainkba szebb jövő!

DÁVIDHÁZY BEKES SÁMUEL

GYOMAI
PRÉDIKÁTOR
(1789-1862)

A gyomai református gyülekezetnek közel négy és fél évtizedig volt közösségformáló, filantróp beállítottságú (emberbarát, jótékonykodó személy) lelkipásztora. 1789. július 1-én született. (Hosszas kutatás után sem találtam megbízható adatot, hogy hol) „ároni” emberöltőkön át oldalán is lelkészeket adó családból.

Nevének első tagja valószínűleg földrajzi eredetű. A kor szokásai szerint származási, születési helyéről különböztettek meg embereket. Ez megkülönböztető földrajzi név aztán később családi névként rögződött. Pl. Szenczi Molnár Albert, Dévai Bíró Mátyás stb. Később a család a „Bekes” második tagot elhagyta, de a mi gyomai prédikátorunk használta.

Debrecenben kezdte el teológiai tanulmányait s azt Bécsben, Göttingenben és Utrechtben mélyítette el.

18 esztendő Karolina leányát 1839. július 30-án adták össze a 29 esztendő Makai István mezőberényi lelkipásztorral.

Petronella nevű leányát Imre Sándor (1820-1900) vette nőül. Imre Sándor Gyomán volt segédlelkész 1847-49 között, s ekkor ismerkedett meg Petronellával és édesapja családjával. A későbbi kolozsvári teológiai tanár (14 esztendőig), nyelvész, hódmezővásárhelyi iskolaigazgató 1872-ben a kolozsvári egyetem magyar nyelv- és irodalom tanszékének első professzora, aki Gyomán is „olvasókört” szervezett, megpezsztítette a „közéletet”. Házasságukból öt gyermek született, mindnyájan fiatalon elhunytak. Felöltött kort ért meg József és Lajos fiúk. Lajos rektortanító lett Hódmezővásárhelyen.

Dávidházy Petronellát egész egyéniségében, öltözködéséből beszédéig és minden tetteig az egyszerűség, a szigorú erkölcs jellemezte. Elítélt minden kényelmet szolgáló dolgot. Állandó olvasmányai voltak: a zsoltáros könyv, Szikszay György „Keresztyéni tanítások és imádságok” c. könyve. Mindezek nyilván a gyomai atyai ház hatásának könyvelhetőek el s nemkülönben ilyen volt a szemlélete a reformátusság széles rétegeinek, különösen a mezővárosi, falusi parasztpolgárságnak. Ez a szemlélet olyan szívósan tartotta magát, hogy magam is ilyen szellemben nevelkedtem Gyomán, s nem tagadom, sőt örömmel nyugtázom, hogy így hatvan esztendősen ezen értékeket, személetet megtartottam.

Dávidházy Bekes Sámuel egyik fia László Köröstarcsán volt segédlelkész, amikor meghívták a gyomaiak „szónoklattartásra”, majd Bencze István mellé másik lelkésznek s itt szolgált 1868 október 25-től 1870 okt. 20-ig, haláláig. „Dávidházy László Nagypiriten (Veszprém megye) 1870 október 21-én jobb létre szenderült. Temetése október 25-én leend, oda küldöttség megyen...”

Másik fia Dávidházy János kabai lelkipásztor és esperes volt, az, aki Dávidházy Bekes Sámuel egyháztörténeti kéziratát 1887. december 12-én kelt levélhez mellékelve a gyomai gyülekezetnek ajándékozta. A kézirat címe: „A Helvécziai Vallástételt tartó Gyomai Eklésia Históriaja 1834 esztendőtől 1837-ig készült D. B. S. prdtr. által.” Ez a pótolhatatlan értékes munka nyomtatásban is megjelent a Békés vármegye Régészeti és Mivelődéstörténeti Társulat Évkönyvei-benn folytatásokban 1888-89-90. XIV-XV. kötetekben. Ideje lenne bevezető tanulmánnyal, kiegészítésekkel, eredetiben is mellékelve e művet megjelentetni, ezzel is tisztelve emlékezetes lelkészünk szolgálata előtt, közkinccsé tenni szülőföldünk mindennapjainak hajdanvolt világát.

Dávidházy Sámuel is érték Gyomán „kedvetlenségek”, egyházi „vizketeg” polgár részéről. Ugyanis 1819. február 24-én kelt levél az esperesnek címezve „A’ Gyomai Reformata Szent Eklésiának Külső Előljárói, s több Tagjai” részéről; „Tiszteletes Dávidházy Sámuel Úrnak szava, Templomunk nagyságához képest a’ múlt Esztendőben a’ Néptől gyengéltetett...” Azt írják, hogy a prédikációs halottakhoz nem megyen ki a házhoz, hanem fent a templomban prédikálja el, sáros, fagyos téli időben az öregrendű híveknek nehezekre esik felmenni a templomba, de mivel az utóbbi időben „...fent írt Tiszteletes Úrnak szava tapasztalható módon erősödött”, s hathatósabbá lett...” aztán hajlandó lesz a házhoz kimenni a prédikációs halottat elparentálni, úgy megmarasztalják nyugtatták meg az esperes urat a levél végén.

S aztán meg is maradt Nagytiszteletű Tudós Prédikátorunk 44 esztendeig, Isten nyugtassa.” A gyomai gyülekezet ez idáig leghosszabb ideig itt szolgált tehetséges, igen hűséges hitvalló prédikátora elhunyt az Úrban 1862. április 23-án 73 éves korában. Temetése volt április 26-án. Itt szolgált éppen 44 esztendőig. Hű hitvese mellé temetődött.” Sírja még ott árválkodik (1998) a szántfölddől visszaminősült Öreg temető felső végibe, meglehetősen benöve bokrokkal. Sírkövének felirata: D O M S = Debent Omnes Mori Semel azaz Mindnyájunknak egyszer meg kell halni.

„Itt nyugosznak Dávidházy Sándor ref. lelkipásztor és Egyházmegyei Tanácsstag, született 1789. július 1, meghalt 1862. április 23. -án e gyülekezetben eltöltött szent szolgálata 44-dik évének utolsó napján s Hitvese Zilahy Mária született 1803. január 26-án Meghalt 1850. május 16. Hű Atyának tudós és buzgó, lelkésznek s az önfeláldozó szelíd nőnek, kegyes és bölcs, Anyának Emlékezetül Áldva keserű gyermekeik.”

Cs. Szabó István

ÉVFORDULÓK NAPTÁRA

1999. AZ IDŐSEK ÉVE

Július 1. **ÉPÍTÉSZETI VILÁGNAP**

Július 2. **SPORTÚJSÁGÍRÓK NAPJA**

Július 2. 1879. Tiszakécske **MÓRICZ ZSIGMOND** (†Budapest, 1942. szeptember 5.) Író, szerkesztő, a magyar realista irodalom legnagyobb alakja. Írásait a realista emberábrázolás, mély lélekrajz, drámai helyzetek jellemzik. A Légy jó mindhalálig c. novelláskötetével robbant be az irodalomba. Műveit felsorolni e helyen nem lehetséges, nagy művei közül említhetjük az ERDÉLY trilógiát, Rózsa Sándor összevonja szemöldökét, Rózsa Sándor a lovát ugratja, Harmatos rózsa, Sárarany, Az Isten háta mögött, Úri muri. Számtalan művét színpadra dolgozták (Nem élhetek muzsikaszó nélkül stb.), sőt filmen is megjelentek (Rózsa Sándor).

Július 5. 1914. Budapest **FISCHER ANNIE** (†Budapest 1995. április 11.) Zongoraművész. 1922-ben mutatkozott be Budapesten Beethoven C dúr zongoraversenyével. 1941 és 46 között Svédországban élt. A világ minden részén koncertezett. Különösen Beethoven, Schumann, Liszt és Bartók műveit játszotta a nagyszámú közönségének.

Július 11. (július második vasárnapja) **VASUTASNAP**

Július 17. 1925. Felsőiskáz **NAGY LÁSZLÓ** (†Budapest, 1978. január 30.) Költő, műfordító, szerkesztő. Verseiben a gyermekkor élményei, az ember és a természet kapcsolata, a paraszti világ szokásai, a népi kultúra elemei dominálnak. Korai versei: Adjon az Isten, A Tűz és a rózsa, Tavasz dal, Májusfák. 1965-ben jelent meg Himnusz minden időben c. verseskötete.

Július 18. 1889. Székelyzsombor **NYÍRŐ JÓZSEF** (†Madrid, 1953. október 16.) Író. A magyar irodalom halhatatlanjai sorában van a helye. Több könyvében ír a székelyekről. Elbeszélő kötetekben is a székely nép hányatott sorsa jelenik meg. Művei többek között: Jézusfaragó ember, Havasok könnye, Az én népem, Kopjafák, Székelyek, Mádéfalvi veszedelem, a Síbói bölény.

Július 19. 1879. Kiskunfélegyháza **MÓRA FERENC** (†Szeged, 1934. február 8.) Író, újságíró, könyvtáros és múzeumigazgató. Irodalmi munkássága Szegeden teljesedett ki. Ifjúsági regényei: Rab ember fiai, Kincskereső kis ködmön. Regényei: Ének a búzamezőről, Véreim, Nádi hegedű, Parasztjaim. Önéletrajzi írása: a Daru utcától a Móra Ferenc utcaig. A lyukashalmi ásatások szervezője volt Endrődön.

Július 25. 1903. Budapest **VASZY VIKTOR** (†Szeged, 1979. március 12) Zeneszerző, karmester. 1925-től a Székes-

fehérvári Zenekar, 1929-től 41-ig a Budapesti Egyetemi Énekkar, 1935-től 41-ig a Budapesti Palestrina Kórus karnagyja. Ugyanakkor 1929-41-között a Zeneművészeti Főiskola tanára volt. Több-kevesebb ideig igazgatója volt a Kolozsvári Operaháznak és a Szegedi Nemzeti Színháznak. A Szegedi Szabadtéri Játékok egyik megalapítója, zenei szervezője volt. Művei: Ünnepi nyitány, Romantikus nyitány.

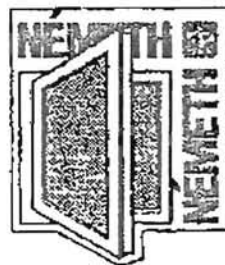
Július 25. 1818. Abádszalók **KOVÁCS MIHÁLY** (†Budapest, 1892. augusztus 3.) Festőművész. 1833-ban Landau Lénárt rajziskolájában, 1835-ben a bécsi Akadémián tanul. 1841-42-ben pártfogoltja Itáliába küldi tudóbaja gyógyítására. (Velence - Róma) A magyar történelmi festészet első korszakának reprezentánsa. Képei közül említhetjük: Árpád fejedelemmé választása, Mohácsi temetés, Vörössipkás honvéd, az un. Kalapos önarckép

Július 27. 1775. Pozsony **BRUNSZVIK TERÉZ** (†Pest, 1861. szeptember 17.) Pedagógiai író. 1828-ban nyitotta meg Budán az első hazai óvodát. Az ő közreműködésével még 11 óvoda nyílt meg. Haláláig összesen 80 létesült. Írásaiban népszerűsítette az óvodák fontosságát. Martonvásári kastélyukban többször tett látogatást Beethoven, mint a család barátja.

Július 27. 1907. Nagykönyi **SÁRDY JÁNOS** (†Budapest, 1969. március 9.) Operaénekes, színész. Pápán végezte a tanítóképzőt, majd néhány évi tanítói működése után 1936-tól az Operaház ösztöndíjasa, majd 1938-tól rendes tagja. 1958-tól a Fővárosi Operettszínháznak volt elismert művésze.

Július 27. 1877. Pozsony **DOHNÁNYI ERNŐ** (†New York, 1960. február 9.) Zeneszerző, zongoraművész. A század első felének legjelesebbjeihez tartozott. Koncertjeivel, pedagógiai tevékenységével a kortárs zene (Bartók, Kodály) propagálásával maradandó érdemeket szerzett.

Július 28. 1885. Kolozsvár **SÁNDOR ERZSI** (Budapest, 1962. március 21.) Operaénekesnő. 1905-30 között a Budapesti Operaház tagja. (1917-től császári és királyi kamaraénekesnő) Sokat vendégszerepelt külföldön. Mozart, Rossini, Verdi, Puccini és R. Strauss operában nyújtott kiváló alakításokat. Éneklését a tökéletes technika, egységes színezetű hang jellemezte

Az ablak teszi a házat

MŰANYAG AJTÓK, ABLAKOK GYÁRTÁSA EGYEDI MÉRETRE IS.

5502 Gyomaendrőd,
Fő út 81/1
Tel/Fax: 66/386-328

Katolikus oldal

JÚLIUS HÓNAP ÜNNEPEI

- 2. péntek: Sarlós Boldogasszony
- 3. szombat: Szent Tamás apostol
- 15. csütörtök: Szent Bonaventúra püspök, egyháztanító
- 16. péntek: Kármel-hegyi Boldogasszony
- 22. csütörtök: Szent Mária Magdolna
- 24. szombat: Árpád-házi Szent Kinga
- 26. hétfő: Szent Joakim és Szent Anna
- 29. csütörtök: Szent Márta
- 31. szombat: Loyolai Szent Ignác áldozópap

JÚLIUSI MISEREND

Endrőd

Vasárnapokon: 8-kor, és este 19-kor, hétköznap reggel fél 8-kor.

Szent Gellért Iskola kápolnájában szeptemberig nincs mise.

Hunva

Vasárnapokon: délelőtt 10-kor. Hétköznapokon: kedden, csütörtökön és szombaton este 18-kor, valamint elsőpéntekenként is, este 18-kor. A szombat esti mise előesti mise, így érvényes vasárnapra.

Gyoma

Vasárnapokon 10-kor, hétköznapokon 18 órakor.

Folytatjuk a Miatyánk magyarázatát, a Katolikus Egyház Katekizmusából:

A HÉT KÉRÉS

Miután a fiúság Lelke minket Isten, a mi Atyánk jelenlétébe helyezett, hogy imádjuk, szeressük és áldjuk őt, hét kérést, hét áldást kelt fel a szívünkben. Az első három az Atya dicsősége felé vonz bennünket, a másik négy, mint a feléje vezető út, nyomorúságunkat ajánlja kegyelmébe. „Mélység hívja a mélységet” (Zsolt 42.8).

Az első hullám feléje, hozzá lendít bennünket: a te országod, a te akaratod! A szeretet sajátossága, hogy először arra gondolunk, akit szeretünk. Ebben a három kérdésben nem is „nevezünk meg” magunkat, mert megragad bennünket a szeretett Fiú „égő vágya”, sőt „agonizálása” az ő Atyja dicsőségéért. „Szenteltesse meg (...) Jöjjön el (...) Legyen meg (...). Ez a három kérdés már meghallgatást nyert Krisztus áldozatában, míg Isten nem lesz „minden a mindenben”.

A kérések második hulláma mintegy az eucharisztikus lélekzavár mozgásában megy végbe: várokozásaink felajánlása, mely az irgalmasság Atyjának tekintetét magára vonja. Tőlünk száll fel, és minket érint most, ebben a világban: „Add meg nekünk (...) Bocsd meg nekünk (...) Ne vigy minket (...) Szabadíts meg minket”. A negyedik és ötödik kérdés a mi életünkön vonatkozik, hogy azt Isten táplálja és gyógyítsa meg a bűntől, a két utolsó az élet győzelmeért folytatott harcra és az imára, mint küzdelemre vonatkozik.

Az első három kérdés megerősít minket a hitben, eltölt reménységgel és áttűzést szeretettel. Mivel teremtmények és még bűnösök is vagyunk, kérnünk kell a „mi” számunkra: ez a „mi” az egész világot és történelmet magában foglalja, amit felajánlunk Istenünk mérték nélküli szeretetének. Mert csak az ő Krisztusának neve és az ő Szentlelkének országa által teljesíti be a mi Atyánk az üdvösségtervét a mi és az egész világ javára.

I. „Szenteltesse meg a te neved”

A „megszentelni” kifejezést itt elsősorban nem oksági értelemben kell értenünk (Isten maga szentel meg, tesz szentté), hanem főleg elismerő értelemben, vagyis hogy elismerjük, hogy ő szent, és mint szenthez viszonyulunk hozzá. Így az imáadásban ezt a kérést néha úgy fogjuk fel, mint dicséretet és hálaadást. De ezt a kérést Jézus úgy tanította nekünk, mint egy óhajtatást: olyan kérést, vágyat, várokozást, amelyben Isten és ember egyaránt elkötelezi magát. Már a

mi Atyánkhoz intézett első kéréssel belemerülünk istenségének belső misztériumába és emberségünk üdvösségének drámájába. A hozzá intézett kérdés, hogy neve szenteltesse meg minket is magában foglal „abban a jóságos tervben, amelyet előre meghatározott”, hogy „szentek és feddhetetlenek legyünk előtte a szeretetben”.

Üdvösségtervének döntő mozzanataiban Isten kinyilatkoztatja nevét, de művét végrehajtva nyilatkoztatja ki azt. Márpedig ez a mű számunkra és bennünk csak akkor valósul meg, ha neve általunk és bennünk megszenteltetik.

Isten szentsége örök misztériumának megközelíthetetlen tűzfészke. Ami belőle kinyilvánult a teremtésben és a történelemben, azt a Szentírás az ő fonsége dicsőségének és kisugárzásának nevezi. „Az ő képre és hasonlatosságára” (Ter 1,26) teremtet embert Isten „dicsőséggel koronázta” (Zsolt 8,6), de az ember vétkezett és így „nélkülözi Isten dicsőségét” (Róm 3,23). Ezért Isten fogja kinyilvánítani szentségét, amikor kinyilatkoztatja, és az embernek adja nevét, hogy helyreállítsa az embert Teremtője képmására (Kol 3,10).

Az Ábrahámnak tett ígérettel járó esküben Isten kötelezte saját magát, de még nem fedte fel nevét. Mózessel kezdi nevének kinyilatkoztatását és minden nép szemé láttára kinyilvánítja azt, amikor népét kiszabadítja Egyiptomból: „felövezte magát dicsőséggel” (Kiv 15,1). A sinai szövetség óta ez a nép az „ő” népe és ennek a népnek „szent néppé” kell lennie (vagy felszentelt, a héberben ugyanaz a szó jelöli), mert Isten neve benne lakik.

Márpedig a szent Törvény ellenére, amelyet a szent Isten népének ad és újra ad, és annak ellenére, hogy az Úr „tekintettel volt nevére”, a nép visszaél türelmével, elfordul Izrael Szentjétől, sőt megszentelteleníti nevét a nemzetek között”. Ezért az Ószövetség igazait, a fogságból visszatért szegényeket és a prófétákat a nevéért égő buzgóság emésztette.

Végül, a szent Isten az ő nevét Jézusban nyilatkoztatta ki és adta nekünk testben mint Megváltót: kinyilatkoztatta, hogy Ő VAN szava és áldozata által. Főpapi imájának ez a középpontja: „Szent Atyám (...) értük szenteltem magamat, hogy ők is szentek legyenek az igazságban” (Jn 17,19). Azzal, hogy az Atya saját maga „megszenteli” a nevét, nyilvánítja ki nekünk Jézus az Atya nevét (Jn 17,6). Hűsvétjának beteljesülésekor az Atya olyan nevet ad neki, amely felette áll minden névnek: Jézus Úr az Atyaisten dicsőségére.

A keresztség vizében „megtisztultunk, szentté lettünk és megigazultunk Úrunk Jézus Krisztus nevében, Istenünk Lelke által” (1 Kor 6,11). A mi Atyánk egész életünk folyamán szentségre hív minket” (1 Tesz 4,7) és mivel „általá életünk van Krisztus Jézusban, aki megszentelődésünké lett” (1 Kor 1,30), az ő dicsőségéből és a mi életünkéből fog az ő neve bennünk és általunk megszenteltetni. Ez az első kérésünk sürgető felhívása.

Ki szentelhetné meg Istent, hiszen ő maga a megszentelő? De a „szentek legyetek, mert én szent vagyok” (Lev 20,26) felhívásból indítva azt kérjük, hogy mi, akik már megszentelttünk a keresztség által, kitarstunk abban, ami kezdünk lenni; és ezt mindennap kérjük, mert mindennap hibázunk és meg kell tisztítanunk vétkeinket szüntelenül újakezdet megszentelés által (...). Az ima segítségéhez folyamodunk, hogy ez a szentség bennünk maradjon.

Életünkötől és imáinktól függ elválaszthatatlanul, hogy neve megszenteltetik-e a nemzetek között:

Azt kérjük Istentől, hogy szentelje meg a nevet, mert a szentség által üdvözíti és szenteli meg a teremtést (...) Arról a névről van szó, mely üdvösséget ad az elveszett világnak, de mi azt kérjük, hogy Istennek ez a neve szenteltesse meg bennünk a mi életünk által. Mert, ha mi jól élünk, az isteni név áldott lesz, de ha rosszul élünk, az apostol szava szerint káromlás ez: „Miattatok káromolják az Isten nevet a pogányok” (Róm 2,24, Ez 36,20-22). Azért imádkozunk tehát, hogy kiérdemeljük, hogy lelkünkben annyira legyen a szentségből, amennyire szent a mi Istenünk neve.

Amikor azt mondjuk: „Szenteltesse meg a te neved” - azt kérjük, hogy szenteltesse meg bennünk, akik benne vagyunk, de másokban is, akikre vár még az Isten kegyelme. azért, hogy eleget tegyünk a parancsnak, amely minket arra kötelez, hogy mindenkiért imádkozunk, még ellenségeinkért is. Ezért nem mondjuk tehát, hogy szenteltesse meg a te neved „bennünk”, mert azt kérjük, hogy szenteltesse meg minden emberben.

Ez a kérdés, amely magában foglalja mind a többi is, meghallgatást nyert Krisztus imája által, mint ahogy a többi hat is, amely ezt követi. Az ő Atyjához intézett imája a mi imánk is, ha Jézus „nevében” imádkozunk. Jézus maga kéri főpapi imájában: „Szent Atyám, tartsd meg őket a te nevedben, akiket nekem adtál” (Jn 17,11).

(folytatás az 1. oldalról) Vigasztaltam a jelenlévőket, hogy lesz még itt új templom!

Az úrnapi körmenet elmaradt.

Június 8-án este az egyháztanács gyűlést tartott. A testület is úgy látja, hogy le kell bontani, és újat építeni. Döntöttünk arról is, hogy a Szent László búcsút megtartjuk, a művelődési házban, június 26-án, szombaton. Községünk szülötte, Szurovecz Vince esperes úr ezüstmisés, ő fogja az ünnepi szentmisét tartani.

Ideiglenesen a művelődési házba költözött be a templom. Már folynak az előkészületek, hogy az egyik iskolaépületben rendezünk be kápolnát addig, míg fel nem épül az új templom.

Sokan jelentkeztek, együttérzésüket kifejezve, és segítségüket felajánlva. Felkérés bennünket Domokos László képviselőnk, a megyegyűlés elnöke, segítségét megígérte. Dr. Torgyán József miniszter úr levélben kereste fel Hunya Tiborné polgármester asszonyt, ő is segíteni fog.

Sokan segítettek, és ígérték segítségüket. Megható pillanat volt, amikor a 8. osztályos gyerekek bejöttek a plébániára egy borítékkal, és az osztálypénztárból 8000 Ft-ot adományoztak.

Néhány levél, melyet az Interneten kaptam:

Néhány levélrészlet:

Sajnálattal hallottam, hogy a hunyai templom leégett. Csak most este jutott el hozzám a hír. Ez az a templom volt melyben életem második prédikációját mondhattam el 1997-ben. Már akkor megragadott a kis templom és a hívek jelenléte, a sok kis ministráns, akik idén is szép számmal voltak jelen. Tényleg annyi gondot okozott a belvíz is és most pedig... Tudom, hogy most van fontosabb dolog, mint az én üdvözetem és együtt érzésem, de a következő vasárnapi misén, ha gondolod, hogy be lehet illet mondani. akkor üdvözzölj a kedves hívekkel a nevemben. Remélem, emlékeznek rám halandó kispapra. (Serfőző Levente teológus Szegedről)

Édesanyámtól hallottam mi történt a Hunyai templommal. Annál is inkább sajná-

latos, mert tudom, hogy éppen csak befejezték a helyreállítást a belvíz okozta károkok miatt. Kitartást, és jó egészséget kívánok. Jóska (Bella József Mexikóból)

Ez hősiesség, amit a Géza csinált! (Biacsi Dávid egyetemista, Budapest)

Őszinte együttérzésem a kedves hunyiaiakkal és veled... Akit nagyon szeret az Isten, azt meg is próbálja. (Seidl Ambrus plébános, Kistelekek)

Megdöbbenéssel hallgattam a mai híradásokat a hunyai templom leégéséről, nem is tudom, ilyenkor mit szokás mondani, talán azt, hogy részvétem. Ha bármben segíteni tudunk, kérlek, jelezd nekünk üdvözlettel: Korbely György (újságíró, Orosháza)

KEDVES LÁSZLÓ! Megrendültem olvastam az értesítéset a tragédiáról. Összefogással lesz még új templom Hunyán. En is segíteni fogok barátaimmal együtt. Szeretettel: V. Tamás (Vaszkó Tamás gimnázium-igazgató, Szeghalom)

Megdöbbenve láttam a hunyai templom tragédiáját. (Kárpáti László Brazília)

Szcześć Boże! Przykro mi bardzo z powodu spalenia Twojego kościoła. Na pewno z pomocą Boga i dobrych ludzi uda Ci się go odbudować. Pozdrawiam Cię serdecznie. Jestem z Tobą! Mieczysław

Templomod leégése nagy szomorúságot okozott nekem. Isten és a jó emberek segítségével sikerülni fog Neked az újjáépítés. Szeretettel köszöntelek, Veled vagyok! (Mieczysław Polak pálos, Lengyelország, Częstochowa)

Könnybe lábadt szemekkel olvastam el híradásodat... A hírt olvasva úgy éreztem, mintha ott állnék, s látnám, ahogy ég a templom. Az a templom, amelyhez első lelkipásztori élményeim fűződnek, ahol mint disponált pap, első vasárnapi misémet mutattam be ünnepélyesen. Magam előtt látom a hunyai embereket, gyerekeket, mindent, amit Hunya most eszembe juttat és felidéz. Nem tudom, lehet-e bármit is mondani!!! Ha akarnék, sem tudnék. Együtt érzek veletek, s imádkozom értetek, főleg a hunyiaiakért, mert hiszem, hogy az Isten a számunkra kilátástalannak és katasztrófának számító helyzetből is képes újat és jót kihozni. Kérjük az Istent közösen!! (Bauer Csaba volt endrődi káplán)

Kedves László!

Az újságokban is megdöbbentő volt, de (az időnként nehezen elérhető) lapodon olvasni beszámolódat igazán megrázó a történet leírása. Látni a képeket és olvasni az ismerősök és ismeretlenek reakcióját, valami fantasztikus hátborzongató és egyúttal igen megható érzés is. Ebben a szörnyű tragédiában ami őseinket érte, össze kell fogunk, és segítségem én is felajánlom. Kitartást kívánok újjáépítő munkához, tovább kell őriznünk a lángot! Üdvözlettel: Dr. Hanecz Vince (Méhkerék)

A 850 lelkes kis falu bízik, hogy rövid időn belül lesz új temploma, a régit sajnos nem érdemes, nem lehet helyrehozni, újat

kell építeni. Ahogy a tragikus sorsú miskolci deszkateplom Isten segítségével, és a jóakarató emberek támogatásával újra épült, ahogy a horvátországi Kőrögy temploma magyar segítséggel fel fog épülni, úgy bízunk, hogy a miénk is.

Az új templom felépítésére a következő módon tudunk adakozni:

1. Az anyaegyház alapítványára történő befizetéssel vagy átutalással:

Endrődi Szent Imre Egyházközségért Közhasznú Alapítvány
5502 Gyomaendrőd, Fő út 1.

Telefon: hétköznap 8-12 között: 66/283-940
Számlaszám: Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet 53200015-10003231

Főtétlenül jelöljék meg: Hunyai templom javára

Adókedvezmény igénybeviteléhez a befizetésekről igazolást tudunk adni.

Kérésre levélben csekket is tudunk küldeni.
2. Postai pénzesutalványon, az endrődi vagy hunyai plébánia címére elküldve, és itt is kérjük a megjelölést: Hunyai templom javára

Az endrődi plébánia címét lásd fentebb, a hunyai:

5555 Hunya, Kossuth u. 1.

3. A hunyai plébánián, személyes befizetéssel

Sokakban felmerült a kérdés: miért... az egyik újság is kérde: Isten büntetése? Nem hinném. Sokkal inkább célja van... Tudjuk, a tavaszi belvíz probléma miatt megsüllyedt a templom alapzata, megdőlt a torony is. Az alap megerősítését készítettük már elő, amikor megtörtént ez a nagy baj. Szerencsére még nem fogtuk hozzá, így nem vettett kárba az új beruházás. Elgondolkodtam rajta: milliókat költöttünk volna rá, de lehet, hogy tökéletes sose lett volna... a tornyot kiegyenesíteni sose tudtuk volna.

Isten új küzdelemre, új munkára, új összefogásra szólít minket. Az emberek jószágát, szeretetét máris megtapasztalhattuk. Köszönünk minden együttérzést, segítséget. Hiszünk, hogy hamarosan lesz új temploma Hunyának!

Iványi László

Felgördült a függöny és elkezdődött a varázslat...

Elhatároztam, hogy mindenképpen megnézem Szegeden a „Pillangó kisasszony”-t, amelynek címszerepét Frankó Tünde énekelte, és ráadásul akkor ott, egyelőre ez volt az utolsó előadása. Frankó doktor úr, a művész nő édesapja tanácsára felhívtam a művészeti titkárságot, hogy tegyenek félre egy jegyet, nehogy a hosszú utat hiába tegyem meg.

A szegediek nem felejtik el, s ma is nagyon szeretik a művésznőt, mosolyogva beszélgettek körülöttem róla, s mindenki várta, hogy elkezdődjön az előadás.

Aztán felgördült a függöny, és elkezdődött a varázslat. Felcsendült a borzongatóan szép szoprán, de túl azon, amit ez a varázslatos hang nyújt - és ez nem kis élmény - a művész nő olyan mély átéléssel, olyan hitelesen alakította szerepét, hogy ott és akkor Ő nem Frankó Tünde volt, hanem a 15 éves japán gyereklány, Cso-cso-szán. Atéltük vele rövid boldogságát, hosszú hűséges várakozását, keserű csalódását, teljes kifosztottságát, végül tragikus halálát. Nagyon sokan sírtunk. Városunkra nézve bizonyos aktualitása volt az előadásnak még az is, hogy az amerikai konzul szerepét Busa Tamás énekelte, aki sok évvel ez előtt, rövid ideig Endrődön kántor volt.

Néhány hét múltán „itthoni otthonában” fogadott a művész nő, vagyis a szülői házban, ahol a lehető legtöbb időt tölti, hiszen itt van legdrágább kincse, két éves Tünde Sára nevű kislánya. Csigás fürtökkel keretezett bájos arcocskájából nézi nagy, tiszta szemekkel, bizalommal az őt körülvevő világot. Élénk, érdeklődő, örökmozgó és örök beszélő. Szemmel láthatóan két év „bölcsességével” már is véleménye van a dolgokról, s ezt meg is osztja mindenkivel, aki épp körülveszi, velem is így történt első látásra.

- Kedves művész nő. Nem bánja, ha én most inkább Frankó Tündét, az embert szeretném egy kicsit jobban megismerni, és olvasóinkkal megismertetni? Művészi pályafutását mostanában több írásból is megismerhettük, így nemcsak a szokványos kérdéseket tenném fel, még be nem teljesült szerepálmokról, további terveiről, persze azért ezeket is érinteném.

- Kérdezzen, amit csak akar - mosolyog rám nyílt, tiszta tekintettel, amiből mintha Tünde Sára gyermeki bizalma sugározna rám.

- Talán azt kérdezném először: hogyan éli meg az anyaságot, amiről mindenki, aki valaha hallott önről, tudja, hogy mennyire fontos Önnek, és ho-

gyan egyeztetni össze hivatása teljes embert igénylő körülményeivel, melyek nem teszik lehetővé, hogy a hét minden napján együtt legyenek?

- Hát ez egy valóságos „tudathasadásos állapot”, mert én valóban nagyon akartam, nagyon vártam gyermekemet. Természetesen nehezebb, mint gondoltam, mert az éneklés egy bizonyos szint felett valóban teljes embert igénylő feladat, s nem csak napi 8 órában. Én nagyon megszenvedem a kislányom hiányát, s ma már tudom, hogy amiről álmodoztam, amire vágytam, úgy hiszem, majd én is csak unokámnál fogom pótolni, és kiélni igazán. Áldozat ez a kislányom részéről is, bár mióta ő ezt az egészet tudatlag is megéli, mindig így volt, ő ebbe nőtt bele, s én lehetőleg minden hét végén, vagy amikor csak tudok, jövök. Volt, hogy esős idő miatti előadáscsúszáskor hazarohantam, csupán megetetni, annyira hiányzott, aztán rohanva utaztam vissza az előadásra. És hát, akik ezzel hihetetlen terhet vettek magukra, anyáék!

- Én nem hiszem, hogy ők ezt tehernek éreznék. Szerintem nagyon szívesszen teszik.

- Ez így van, de hát ez fárasztó! Szerintem apáék még jobban féltik, mint én, mert mégiscsak az enyém, de övék a felelőség! Majd ha már óvodába járhat, szeretném ezt a csöppséget felvinni magammal, addigra keresztmamám is nyugdíjas lesz, tud rá vigyázni, ha kell. Egyszóval meg tudom majd szervezni az életünket, hogy se a pályámról, sem egymásról ne kelljen lemondanunk.

- Mostanában több újságíró tollából olvastam a művésznőről, néhány mondatos önvallomást, amik azt sejtetik velem, hogy értékrendjében nem azok a

dolgok állnak első helyen, ami az átlag embernél, pontosabban senkinek nem jutna eszébe Önt átlag embernek besorolni, de az eltérések túlmutatnak azon a tényen, hogy Ön művész! Ezen túlmenően érzek valami különleges egyéniséget, érzékenységet, nyíltságot, szerepei megformálásában alázatot, s egyáltalán mintha mindig csak adna, mindent adna önmagából. Mi formálta ilyené egyéniségét? A nevelés? Vagy szerepei is nyomot hagynak Önben?

- Nem hiszem, hogy ehhez a szerepek átélésének, színpadon való megélésének túl sok köze lenne. A szeretetnek, a szülői ház, s a „falu” szeretetének már - ahol felmőttem - jóllehet városnak nevezünk, de léptékében mégis inkább falu, s ettől jó, ettől imádom. A városiasodással annyi érték elvesz. Itt a szomszédok, de még a másik utcabeliek is köszöntik egymást. Ez a nagyvárosban már nem ilyen.

- Végezetül, szeretném még az olvasókat kicsit visszahozni a szerepei világába. Milyen kihívást jelent Önnek, hogy Japánban fogja énekelni a Cso-cso-szánt?

- Én azt hiszem, hogy attól függetlenül, hogy ez egy japán ősi kultúrához tapadt történet, Európai is. Európai gondolkodás, európai zene, még akkor is, ha egy pentaton alapra épült dallani sor. Ezt, azt hiszem, ők is bekalkulálják, nem várják el tőlünk, hogy olyan mélységben éljük meg, ahogy azt ma már ők sem teszik - ha vannak is olyan területek, vagy társadalmi rétegek, melyek jobban őrzik az ősi kultúrát. Az átlagember, aki eljön megnézi az operát, nem várja el, hogy úgy éljük meg, ahogy már ők sem.

- Amikor az operaéletben olvastam, még csak készült Szávítri szerepére. Hogyan sikerült színpadra vinni, megvalósítani?

- Én még soha nem énekeltem Szokolay operában, s nem tagadom nem volt könnyű feladat. De amikor már eljutottunk odáig a műhelymunka során, hogy megfejtettük a főhősnő személyiségének dramaturgiáját, a technikai nehézségeken túljutottam, már arra törekedtem, hogy magamban átengedve Szávítri személyiségét, megéleltem, nagyon közel volt hozzám!

S e mellett még Weimarban Goethe Faustjának Margitját fogom énekelni, lehet ennél többet kívánni? Továbbra is ilyen erőt, kitartást és sok-sok boldogságot kívánok olvasóink nevében is.

Adatok a gyomai református gyülekezet lelkészeiről

I. Rész. A kezdetektől 1900-ig

A rendelkezésre álló igen kevés adat szerint a gyomai lakosoknak legkésőbb az 1540-es évek táján reformált egyháza volt. Bizonyítja a korai hitújítást az is, hogy a szomszédos elpusztult Ege faluban volt pap Kereki János, aki a nagyváradi zsinat aláírója 1569-ben.

A Gyomai Református Egyház irattárában az 1741-től vezetett anyakönyvvvel kezdődik az írásbeli hagyatékek. Hosszas és minden szóba jöhető helyen való kutatás után sem találtam érdemleges, korábbi időket dokumentáló adatokat. Így a török hódoltság végéig, újra megülés kezdetéig csak másodlagos közlésekről vannak szórványadatok. Ezekből s a már említett meglévő egyházi iratanyagból szeretnék az alábbiakban közrebocsátani adatokat Gyomán szolgáló lelkészekről, ahogy korabeli adatokból kitűnik; „Tudós Tiszteletes Prédikátor Úr” voltak ők az Ige, az Egyház, a Communitas-közösség, rájuk bízott lelképásztortai.

DIÓSZEGI ANDRÁS, akit 1634-ben rendelt Gyomára a szatmár (Szatmárnémeti-Romána) helyosztó zsinat.

HERCZEGSZÖKKÖSI DÁNIEL, akinek Gyomára ordinálása és felavatása 1639. június 25.

SOLMOSSY BOLDIZSÁR, 1685. Várossa váltotta ki, a feleségének április 5.-én Túr városának a török utánna ment Császár Passusával, de pusztítás miatti panaszára tett intézkedések közt a 8. pontban ez áll: „A gyomai prédikátor Solymossy Boldizsár Ház Déli Ablaka alatt nyugszik. Elszegényedvén, elemosinát kér.”, vagyis a gyomai lakosok oly szegények voltak, hogy papjukat eltartani nem tudták. Erre az időre esett e-vidéken Thököly Imre fejedelem török szolgálatban lévő lovasainak teletelése. Maga Thököly Imre is megszállt Túron, Ványán, Füzes-Gyarmaton, s lovasi a mai Fattyasi páskomon tartottak „füvellő tábor”-t. S a török is egyre súlyosabb adót szedett a lakosoktól, hiszen az „Ausztriai-Ház” megkezdte „felszabaddító” háborúját, aminek aztán súlyos következményei lettek a magyarságra nézve.

Gyoma új megülésekor az egyetlen rendelkezésre álló forrás szerint 1717-ből a következők szolgáltak (ahogy az anyakönyvben leírva találhatók; „Ez időtől fogva ebben az Eklésiában az Úrnak oltára körül szolgáltanak ezek a lelki pásztrok...”):

Pati (vagy máshol Pathy) Miklós, akiről a vésztői anyakönyvben a következőket írták be; „...e' volt Szentesi Pap a' Bödi rabláskor, magát és feleségét, elraboltatta a' Tatár. Magát Körös

Várossa váltotta ki, a feleségének (az) önként Török feleségévé lett; férjével visszajönni nem kívánt a' Tanuló Ház Déli Ablaka alatt nyugszik. Gyomáról jött ide (Vésztőre), Sánta volt a' Török Lántzai miatt. 1736-ban egy önkannát ajándékozott a Vésztői Ekklesiának...” Némi magyarázatok mindehhez; „körös Várossa” - Nagykörös, „Császár passzusa” a Császári udvari hivatalból nyert útlevel, Vésztőn a mostani lelkész lak s udvara alatt vannak a középkori templom alapfalai s az azt körülvevő temető, s már a 18. század elején is ott lelkészlak volt - miután az új templomot arrébb építették fel - s annak külön szobája, a lelkész rendelkezésére álló helyiség a „Tanuló Ház”, sok esetben a lelkészi lak udvarán építettek elkülönítve „Tanuló Házat”, hogy ott a lelkész zavartalanul készülhessen az igehirdetésre. Az egyik forrás „Bödi rablásakor...”, helyesen Bedő (Bihar megye Románia), felesége Turbucz Kata és két fia rabságban maradt. Nagykörösi születésű volt s ezért a nagykörösieket váltják ki. Majd szabadulásakor szentesi pap lett, onnan Gyomára, majd Vésztőre került.

(folytatjuk)

Cs. SZABÓ ISTVÁN

**NŐI CIPŐT
A GYÁRTÓTÓL!**

A KLASSZIKUS MODELLEKTŐL A MAI
DIVATIG SZÉLES VÁLASZTÉKBAN
KÍNÁLJUK TERMÉKEINKET.

**GELLAI LÁSZLÓ
CIPŐGYÁRTÓ**

GYOMAENDRŐD, FŐ ÚT 140/2 • TEL: 06-66-283-359

A TURUL CIPŐ KFT

Felvételre keres varrónőket,
cipőfelsőrész-készítőket és cipő
gyártókat gyomaendrődi,
dévaványai és kamuti telephe-
lyeire, tartós munkára, jó kere-
seti lehetőséggel.

Vidékről bejárást térítjük,
vagy megoldjuk.

Érdeklődni lehet: 66/386-251
telefonon Oláh Ferencnél

*Modi Zol cipőkészítő-
fogtechnikai és kereskedelmi
Kft*

Telephely: 5502 Gyomaendrőd, Fő út 45.
Telefon: (66) 386-578

Corvo Bianco Schuh Bt.
Cipőipari Bt.

Corvo bianco

5502 Gyomaendrőd, Fő út 14.

☎/Fax (66) 386-896

☎(30) 9457-148

Női, Leányka-, és Fiú- cipőgyártás

SPORT

AZ ÉLLOVASOK
HAJRÁJA

V. 29. Barátság-Csongrád
3:1 IFI 4:1, 800 néző

Két jól felkészült csapat rangadóhoz méltó összecsapását hozta a mérkőzés. Az első félidő kiegyensúlyozott játékot hozott. Fordulás után rendre a hazaiak elgondolásai valósultak meg. Mindenben fölé nőttek becsúszó ellenfelüknek. A gólarány híven fejezi ki a két rivális teljesítményét.

Krónika:

A huszonötödik percben a kapura törő Mestert leterítik a 11-es táján. A jogos büntetést Janis biztosan értékesíti. 1:0

Hatvanadik percben Lévai mesterien passzol Brakszatorisznak, aki 8 méterről védhetetlenül a hálóba talál. 2:0

Hetvenedik percben Janis szabadrúgását a jó, ütemben érkező Brakszatorisz 10 méterről a jobb sarokba csúsztatja. 3:0

A nyolcvanegyedik percben az egymásra váró hazai védők közt Takács megszerzi a csongrádiak becstület-gólját 3:1

Jók: Bócsik, Brakszatorisz, Lipták, Lévai, Janis, Molnár.

Gyulavári - Gyoma FC 1:2
Ifi 1:1

Június 6. Szajol - Barátság
4:1. IFI 1:0 400 néző.

A gyorsan megszerzett vezetés után a vendégek váratlanul súlyos vereséget szenvedtek, ezzel a bajnoki reményeink elszálltak.

Krónika:

A második percben Brakszatorisz partdobását Nagy I. öt méterről gólbá fejezi 0:1

Tizenötödik percben Babella hatalmas lövéssel egyenlít 1:1

Negyvenegyedik percben Vasas 25 méterről a felső sarokba csavar. 2:1

Negyvenegyedik percben Penéki a tévovázó Barátság védői közt növeli az előnyt. 3:1

Hetvenedik percben Sipos lefutotta a Barátság védelmét, belőtt labdáját az előre vetődő Babella a hálóba fejezte. 4:1.

Gyoma FC - Füzesgyarmat
1:0 Ifi 3:3, 450 néző.

Június 13. Barátság -
MALÉV 4:0, IFI 2:1. 300 néző

A hazaiak győzelme nagyobb is lehetett volna. Sok helyzet maradt kihasználatlannal. A vendégek jobbára védekeztek. Kapusuk Baranyai nagyszerű teljesítményt nyújtott, ő akadályozta meg a még súlyosabb vereséget.

Krónika:

34. percben Nagy elvette a labdát a védőtől, egyedül tört a kapu felé, majd Janishoz gurított, aki 6 méterről nem hibázott. 1:0

40. percben Lipták 26 méterről nagy löveget zúdított a kapura, s a labda egy védőn megpattant s a hálóba vágódott. 2:0

44. percben Nagy I. pontos átadását Brakszatorisz góllá váltotta 3:0.

49. percben ismét Nagy I. jó labdája került Molnár elé, aki 5 méterről a felső sarokba fejezte. 4:0

Jók: Lipták, Sárosi, Lévai, Kassai, Nagy I.

Doboz - Gyoma FC 0:1 IFI
2:5

Ezzel a győzelmével a Gyoma FC bajnok lett! Gratulálunk!

VI. 20. Mélykút - Barátság
2:2 IFI 1:2. 400 néző

Küzdelmes mérkőzés volt. Mindkét csapat a győzelemre törekedett. A kapuk felváltva forogtak veszélyben. A Barátság többet birtokolta a labdát, valamivel közelebb állt a győzelemhez. A nagyon akaró, elszántan küzdő hazaiaknak, végül meg kellett elégedniük az egy ponttal.

Jók: Lipták, Molnár, Sárosi, Brakszatorisz, Ilyés.

A Tabella állása a bajnokság végén:

1. Kunszentmárton	30
20 5 5 59:25 65	
2. Barátság	30 17
9 4 58:32 60	
3. Csongrád	30 18
6 6 53:27 60	
4. Hódmezővásárhely	30
17 8 5 56:23 59	

A bajnokság általános értékelésére a következő számunkban kerül sor.

ORVOSI TANÁCSOK

nyári aktualitások

A teljesség igény nélkül, szeretném néhány, a nyárral összefüggő aktualitásra felhívni a gyermekek és szülei, gondozók figyelmét.

A nyár kezdetével az óvodai, iskolai felügyelet alól kiszabaduló gyermekekre számos veszély leselkedik. Sajnálatos módon nagymértékben **megszaporodik a balesetek száma** mind a közutakon, mind a strandokon, a folyókon. A gyermekekben még nem alakult ki a félelemérzet, nem tudják helyesen megítélni az őket fenyegető veszélyeket. Közös odafigyeléssel lehet csak megóvni testi egészségüket. A biztosan úszni nem tudók számára súlyos kockázatot jelenthet a mélyvíz, különösen a folyók vize. Minden évre jut sajnos jó néhány vízbeúlás országszerte. A kisgyermek gyakran válnak közlekedési balesetek áldozatává. Figyelmeztessük őket a megnövekedett járműforgalom okozta veszélyekre, legyünk óvatosabbak a közlekedésben, fokozzuk a gyermekek felügyeletét!

Kirándulások alkalmával mindig legyen nálunk kötszer, sebfertőtlenítő-szer, pl. Betadine oldat, hogy a kisebb sérüléseket el tudjuk látni.

Nyári melegben a napozás, strandolás is számottevő veszéllyel járhat. A leégés, napszúrás kellemetlen következményei mellett az UV sugárzás (bőr) rákkeltő hatásával is számolni kell. Amennyiben lehetséges, a legforróbb időszakban, a déli, kora délutáni órákban ne menjünk a napra, ill., ha ez elkerülhetetlen, adjunk a gyerekekre könnyű sapkát, kalapot, pólót, napszemüveget, bőrük ne legyen fedetlen, főként azokon a részekben, ahol festékes anyagjegyek vannak. A bőr felégése is elkerülhető, ha nem a tűző napon, hanem szűrt napfényben történik a napozás. Úszást, fürdözést is lehetőleg ezekhez az időpontokhoz képest előbbre, vagy későbbre időzítsük.

A megfelelő folyadékbevitel a nagy melegben nagyon fontos, lehetőleg víz, vagy természetes gyümölcslé legyen. Óvakodjunk a túledesített szörpök üdítőitalok fogyasztásától.

Az egészségesebb, kevesebb szénhidrátot, zsírt tartalmazó étrend a fogaink védelmét is szolgálja, amellett, hogy segít megelőzni az elhízást, az anyagcsere-betegségeket, a cukorbetegséget, a magas koleszterin-szint, a magas vérnyomás, a szív-érrendszeri betegségek kialakulását.

Feltétlenül hasznos a több mozgás, az úszás (természetesen megfelelő felügyelet mellett), mivel erősíti a gyermek szervezetét, segíti kiküszöbölni, illetve kezelni a manapság olyan gyakori mozgásszervi betegségeket, tartási rendellenességeket, gerincbántalmakat.

A rovarcsípések is számos problémát vehetnek fel; méh-, darázs csípések esetében az érzékeny embereknél a csípés környékének duzzanata, bőrpírja, fájdalom, viszkető érzése mellett (amely más rovarcsípés esetén is előfordulhat) általános allergiás tünetek is felléphetnek. Kiütés, ajak-, szemhéjduzzanat, de akár nehéz légzés, fulladás is kialakulhat. A csípések helyének kezelése történhet, pl. Fenistil kenőccsel, cinkes rázókeverékkel, melyek recept nélkül is kaphatók a gyógyszerüzletekben. A viszketést, duzzanatot jól csillapítja a Calcium pezsgőtábla, vagy más allergia-ellenes gyógyszer. Súlyosabb allergiás reakció, nehézlégzés esetén feltétlenül forduljunk orvoshoz!

A kullancsok csípése a helyi kellemetlenség mellett az általuk terjesztett fertőző betegségek révén veszélyes lehet Vírusos agyhártyagyulladás (mely ellen védőoltást lehet alkalmazni), Lym-kórt okozhatnak a kullancsok által terjesztett kórokozók. Fontos a kullancs mielőbbi eltávolítása, a csípés környékének fertőtlenítése. Orvosi vizsgálat, kezelés szükséges, amennyiben a csípés környékén bőrpír, esetleg ízületi duzzanat jelentkezik.

Allergiát nem csak a rovarok, hanem növények (málna, eper, dió), pollenek is okozhatnak. Gyakori a szénanáthás, asztmás beteg a mi lakóhelyünkön is. Fontos a megfelelő kezelés, de a megelőzés is! Ajánlatos az allergiát kiváltó tényezőket, ételeket, állatokat, poros helyiségeket elkerülni. Ezt a célt szolgálja a parlagfű irtása is, azon túl, hogy ez egyben a ház környékét is szépíti.

A romlandó élelmiszerek megfelelő tárolása, hűtése a nyári nagy melegben nagyon fontos, hiszen könnyen elszaporodhatnak az ételek felszínén, belsejében a kórokozók: vírusok, baktériumok (pl. különböző Salmonella-típusok, vérhas baktérium...). A gyümölcsöket, zöldségféléket fogyasztás előtt gondosan mossuk meg!

Ne feledjük, hogy a helyes étrend, életmód, és a kellő körültekintés mellett számos betegség, kórállapot, baleset megelőzhető!

Elsősorban a kereszténydemokratáknak kell bevinni a közéletbe, a törvényhozásba és a hatalomgyakorlás mindennapjaiba a keresztény értékeket

Mint korábban már hírül adtuk Magyar Kereszténydemokrata Szövetség

Gyomaendrődi Szervezete meghívására vendégünk volt Június 2-án Harrach Péter szociális és családügyi miniszter. A fórumról a Békéscsabai Nap-ban Nemere Gábor „Portré a miniszterről” címmel számolt be. Mivel olvasóink közül sokakhoz nem jut el az az újság, ezért azt teljes terjedelmében közöljük.

„Az alábbiakban a gyomaendrődi fórumon elmondottakból idézek, melyek felrajzolják Harrach miniszter politikai ars poeticáját, ami a tárcájára is kihat. Véleménye szerint a mai politikai közélet kétpólusú. Tapasztalatok bizonyítják, hogy azok a pártok, melyeket nem rátermett személyek vezetnek, könnyen szétverhetők. (MDF, KDNP) Így jelenhettek meg kisebb, apróbb pártok, melyek összefogása nélkül nincs győzelem. Visszaautal arra, hogy a FIDESZ-MPP is így került hatalomra 1998-ban. Ez a politikai taktika a 2002-es választásokon is megismételhető lenne. A 60 százalékos választói bázis stabilizálása már mai feladat. A 16 kereszténydemokrata induló közül 13-an jutottak be a parlamentbe, FIDESZ-MPP „felcímkézéssel” - ahogy Harrach miniszter mondta. Elsősorban a kereszténydemokratáknak kell bevinni a közéletbe, a törvényhozásba és a hatalomgyakorlás mindennapjaiba a keresztény értékeket. Ennek centruma: a személy, az ember. Ez a személyiség. Fontos a szolidaritás és a másság elismerése is. A kollektívizmus fordítva gyakorolta a hatalmát évtizedeken át.

A társadalom alapjánál, a családnál kell kezdeni a hosszabbtávú korrigálást. A fiatalság egy része leszakadt, marginalizálódott. Nincs életigenlés. Következésképpen családalapítás, gyermekáldás sem. A legújabb statisztikai adatok szerint 170.000 fogamzás mellett 70.000 az abortusz. A halálozás pedig évi 140.000. Könnyen kiszámítható, hamarosan elérjük,

hogy az ország lakossága a „bűvös” 10 millió lélekszám alá süllyed. A Szociális és Családügyi Minisztériumban ezért nyújtották be a gyes újra bevezetését és tesznek meg több intézkedést. A szociális és családügy egyébként foglalkozás-politika. Nem tartható, hogy 10 százalék polgár hat-nyolcszorosát keresi a leszakadó 10 százalék jövedelmének.

Az észszerű kiegyenlítés - európai mintára - elkezdendő. A szociális gondozás átszervezése lényeges. Mi tagadás, sok a visszaélés. Nem megengedhető, hogy a munkanélküliség állandósuljon egyes rétegekben. Sőt „öröklődjék” is

családon belül. Ez deviánciához vezet, ami a társadalomra veszélyes.

Elgondolkodtató az a tényszám is, hárommillió idős, inaktív státuszú magyar van. köztük jelentős számban 60 éven aluliak is. A 18 éven aluliak száma kétmillió-kétszáz-ezer, azaz a dolgozó emberek hányada csak egyharmad!

A média segítő közreműködésére is kitüntetetten számít Harrach miniszter.

Kérdésekre válaszolva, hogy miként tud e nagy horderejű feladatokkal megbirkózni, a válasz - félig tréfásan - az volt, hogy egy okos miniszter, agilis, megbízható államtitkárokkal veszi körül magát. Ezt a módszert ajánlja a jelenlévő polgármestereknek: dolgozzanak együtt profi jegyzőkkel.

A cikkíró jól tetten érthette, hogy Harrach miniszter úr tanítatása, világ-szemlélete alapján a szociális pápák (XIII. Leótól II. János Pálig) enciklikáin nevelkedett: az embert állítja a társadalom középpontjába, és ajánlja, hogy világi hatalom a szociális kérdéseket, a családot állítsa politikája középpontjába.

A gyomaendrődi MKDSZ által kezdeményezett fórumon telt ház volt. A környékbeli - és helyi - polgármesterek is ott voltak, sőt a megye is képviseltette magát.

Vaszkó András elnök vezette, jelentős tagságú MKDSZ máris azon fáradozik, hogy a következő fórumon újabb vezető politikust hív meg!

A fórum után a miniszter úrnak még volt arra is ideje, hogy meglátogassa az endrődi Blaha úti Idősek Otthonában élőket. Majd az MKDSZ vezetőségével baráti vacsorán vett részt, ahol szóba kerültek a város megoldás előtti szociális problémái is. Meggyőződésünk, hogy az ismét három részre szakadt Magyarország e térségének problémáival való találkozás hasznára volt éppúgy a szociális és családügyi miniszternek, mint szűkebb régióknak.

CSÁSZÁRNÉ GYURICZA ÉVA

Ballag már a vén diák, tovább, tovább...

jól ismert dallama és szövege hangzott fel a Rózsahegyi Általános Iskolai falai között június 19.-diken.

Az iskola 78 diákja búcsúzott az Alma Matertől. Osztályfőnökök voltak, Farkas Zoltánné, Komóczi Attiláné, Tímár Sándorné és Bela Imréné. Meghatóan szép volt a ballagás ünnepe, tehetséges, szép gyermekek indultak el ismét az Életbe...

Az iskola igazgatónője, Ladányi Gáborné búcsúzott a nyolcadikos diákoktól, és szüleiktől.

Szeretettel nézett végig a diákjain, és ezekkel a szavakkal bocsátotta útra őket: „az ókori bölcs, Euripidész sorai jutnak eszembe:

„Egy erdő ment kézen fogva.

Egy egész erdő.

Egyik fa fogta a másik kezét.

Folyón lábaltak át, hegyen kapaszkodtak fel, réten ballagtak keresztül...

és sohasem engedték el egymás kezét.

Az eltelt 8 év összeforrott közösségeket kovácsolt, amelyekben a nehézségek leküzdését éppen az összetartozás érzése, a minden áron való együtt maradás igénye segítette.

... A ballagás mindig ellentétes érzéseket ébreszt. Öröm, fájdalom, szomorúság, és bizakodás egyszerre kavargó szívünkben.

... Kedves ballagó diákjaink! Mi szeretettel fogunk emlékezni rátok. A folyosó falán örizzük kiemelkedő eredményeiteket. Büszkén emlegetjük a francia drámafesztiválon elért sikereiteket, az iskolai rendezvények sokszínű produkcióit. Kiemelkedő tehetségek vannak köztetek, akik iskolánk számára dicsőséget szereztek. Büszkék vagyunk rátok! Büszkék adását, hanem együtt énekeltek.

vagyunk Kovásznai Nóra rajzpályázaton elért kimagasló eredményeire. Örülünk, hogy élete első kiállítását itt rendezhettük meg az iskolában, az idei Rózsahegy napon. Biztos vagyok benne, hogy hallunk még rólad Nóri, kívánok további nagyon szép eredményeket. Büszkék vagyunk sport eredményeitekre: Szabó Mariann nemzetközi és országos judoversenyeken elért eredményeire, Makár Tamás megyei atlétikai bajnokságokon szerzett aranyérmeire. Emlegetni fogjuk Vaszkó Barbara szívet melengető dalait, és versmondásit, Raffael Tibi hegedűjátékait, Smíri Sándor és Pintér Arnold kiemelkedő tanulmányi eredményeit a matematika, földrajz, biológia és irodalom versenyeken nyújtott teljesítményeket.

...Most bizalommal tekintünk a jövőtök felé. Bizunk abban, hogy az iskola felkészített benneteket arra, hogy megálljátok a helyeteket életeitek következő, nagyobb önállóságot követelő szakaszában is.

...Búcsúzóul fogadjátok szeretettel Teréz anya életéről vallott gondolatait:"

„Az Élet egyetlen esély - vedd komolyan!

Az Élet szépség - csodáld meg!

Az Élet boldogság - ízleld!

Az Élet álom - tedd valósággá!

Az Élet kihívás - fogadd el!

Az Élet kötelesség - teljesítsd!

Az Élet játék - játszd!

Az Élet érték - vigyázz rá!

Az Élet vagyon - használd fel!

Az Élet szeretet - add át magad!

Az Élet titok - fejtsd meg!

Az Élet ígéret - teljesítsd!

Az Élet szomorúság - győzd le!

Az Élet dal - énekelj!

Az Élet küzdelem - harcold meg!

Az Élet kaland - vállald!

Az Élet jutalom - érdemeld ki!

Az Élet élet - éljed!"

„... Az iskola tantestülete és magam nevében kívánok mindannyitoknak sok sikert, és boldog életet! Kívánom, hogy életutatok legyen példa, hogy iskolánk jövőjéért nemzedéke büszkén láthasson viszont titeket

is majd egy - egy Rózsahegy napon!

Kedves Szülők! Kívánok valamennyiüknek gyermekeik boldogulásából fakadó sok örömet és boldogságot." Ezekkel a gondolatokkal fejezte be az igazgatónő a búcsúzását.

Nagyon kedves jelenet volt, amikor a ballagó diákok megkaphatták végre a szebbnél szebb virágcsokrokat.

Az ünnepség a Szózat eléneklésével ért véget.

Öröm volt számomra, hogy már nemcsak hallgatták a gyerekek a Himnusz és a Szózat énekkari elő-

ez!

Az ünnepség alatt többször elszorult a szívem attól a magamban feltett kérdéstől, hogy vajon hányan tudnak vissza jönni szülőföldjükre tanultfőként, hogy a megszerzett tudásukat itthon kamatoztassák? Kívánom, hogy minél többen találjanak boldogulási lehetőséget itthon is. Én ezekkel a gondolatokkal kívántam sok sikert és boldogulást a ballagó gyerekeknek.

Császárné Gyuricza Éva

MINDENT EGY HELYEN, A PIKTOR BOLTBAN!

Gyomaendrőd, Fő út 204.

(Telefon: 66/386-611)

Kaphatók:

-festékek, lakkok, ecsetek,

- szerszámok, csavarok, szegek,

- ragasztók, zárok, vasalások, és linóleumok
PADLÓ BURKOLÓ LAPOK MINTA UTÁN, HOZZÁ
RAGASZTÓK, FUGÁZÓ ALJZAT KIEGÉSZÍTŐ

Szerkesztőségünk örömmel tett eleget Sóczó Elek úr meghívásának, mely az általa gyűjtött és nagy részben saját tárgyakból összeállított „bognár-kovács múzeum” megnyitására invitált.

A látvány, mely fogadott bennünket lenyűgöző! Század eleji tűzoltókocsi, endrődi Tulipános szekér, korabeli hintó, s halottas kocsi, Szent Mihály lova... de nem sorolom tovább. Ki-ki nézze meg, fedezze fel a tárgyak láttán apáink, nagyapáink remekbe faragott-kovácsolt és bogsnár munkáit.

Június 14-én tizenegy órára szólt a meghívó. Sóczó Elek úr köszöntötte a megjelenteket. Néhány szóval utalt élete főbb állomásaira, az iskolától a mesterség adta vállalkozásáig. Hálás szívvel emlékezett meg Szmola Sándor bogsnár mesterről, aki tanította, nevelte a szakma ismereteire, kitartásra, tisztességre. Majd átadta a szót Domokos László országgyűlési képviselő úrnak, a Megyei Önkormányzat elnökének. Szavaiból idézünk:

„Immáron tíz éve, hogy egy gyomaendrődi bogsnármester érez vállalkozásba kezdett. Talán sokan csodabogárnak tekintették, amikor fáradságos és nehéz munkája mellett, a megérdemelt pihenés óráit felhasználva létrehozta motorke-rékpár-múzeumát. Azt a motormúzeumot, amely mára már Európa-szerte ismert és elismert.

A Sóczó család és Gyomaendrőd neve az idők során szinte eggyé forrott. Maga Sóczó Elek igazi lokálpatriótaként több mint három évtizede szolgálja szeretett városát, képviselve egy olyan mesterséget, mely mára már ritkaságszám-ba megy.

Új múzeum nyílt Gyomaendrődön

A ma felavatandó múzeumnak köszönhetően két, egymással sorosan összefüggő mesterség múltja elevenedik meg előttünk. A példás szakmai és esztétikai igényességgel berendezett kiállítóter-mekben olyan szerszámok és termékek vesznek körül, amelyek egykoron még nélkülözhetetlen kellékei voltak az alföldi magyar falu életének. Ezer éven át csiszolódo, tökéletesedő mester-ségbeli tudás és tehetség menne feledésbe, ha a Sóczó család nem mentette volna meg az utókor számára őseink életének néma, ám némaságukban is meggyőző tanúit.

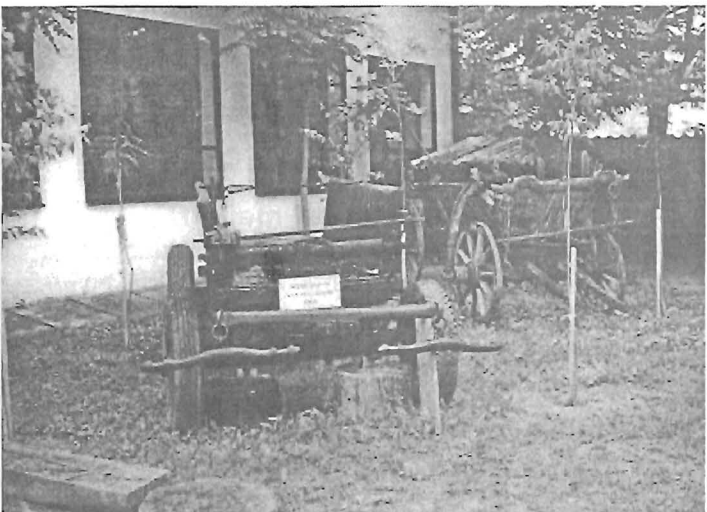
Az ősi mesterségek már nem, de az emberi találékony-ság, az egymásért való felelősség, s a nemzet újjászületésé-ért vállalt kötelezettségeink tovább élnek. Talán ezt jelképezik azok a frissen ültetett facsemeték, amelyekkel, mintegy élő őrzőként körülvették az új múzeum falait. Egyko-ron ezekből a fajtákból készültek a szekerek, kocsik, szánok, szerszámnyelek s a többi bogsnártermék.

Tudom és tapasztalom: a gyomaendrődiek megbecsülik, és magukénak érzik a város értékes gyűjteményeit. A Bog-nár-kovács Múzeum tovább öregbíti a város hírnevét, hiszen a messzire világító példa sugaraí Önökre, gyomaendrődiekre vetülnek. Növeli a város vonzerejét, idegenforgalmi és kultu-rális szempontból elősegíti Gyomaendrőd fejlődését.

A Múzeumot ezennel megnyitom, hogy birtokba vehes-sék azok, akik kíváncsiak a történelem néma tanúira."

A nagy tapssal fogadott megnyitó után a vendégek bele-vetették magukat a különböző gépek, gépi szerszámok, s koc-sik nyújtotta láttnivalókba. A megnyitót a Körös étteremben rendezett fogadás zárta.

CSÁSZÁR FERENC

Hallottátok-e már híret Manófalvának? Ott fekszik ez a nevezetes község a Kerekerdő leges-legközelében. Nem messze a harangvirág tisztástól, és egészen közel a Pipitér ösvényhez. Ha azon végig mentek, odaértek a fecsegő patakhoz, átmentek a bogárhátú hídon, és ott találjátok magatokat a manófalvi község háza előtt. Pontosan ott, ahol egy hatalmas plakát ékeskedik.

Okul Áron bácsi, a falu bölcse, homlokára tolta pápaszemét, s nagy hangosan olvasni kezdte a közérdeklű hirdetményt:

„Óriási szenzáció! Ma délután megérkezik Manófalvára a híres-nevezetes Bumburi Cirkusz! Porondra lép a mesebeli vasgyúró! A sziklatörő! A Habakukk, a világhírű varázsló és a mindentudó kisboci! Ma délutántól megtekinthető a Bumburi Cirkusz előadása.”

Okul Áron bácsi orrára pottyantotta a pápaszemét, és meglepetten fűttengett:

- Ejha! Ez aztán igen! Cirkusz Manófalván! Ki látott még ilyet?

Ott ácsorgott a két kis manó is, Tipp és Topp, a csodálatos plakát előtt és olyan savanyú arcot vágtak, mint akik vackorba haraptak.

Tudni kell, hogy a két kis manó akora volt, mint két kis petty a katicabogár hátán. Ikrek voltak ők. Ám Tipp szilaj, mint a kiscsikó, mindig csintalanságon tör a fejét, ezzel szemben Topp a szelíd, a szófogadó.

- Látod? - szólt szemrehányóan Topp, - Itt a Bumburi Cirkusz, s most is büntetésben vagyunk!

- Csak nem akarod azt mondani, hogy én vagyok az oka? - berzenkedett Tipp. - Hát tehetek én róla, hogy az a buta Bundás, nem hogy örült volna, hogy meg akartam tanítani görkorcsolyázni, még olyan ribilliót csinál? De amikor fölborult az állólámpa és a váza a Cirmosra pottyant, te is jót kacagtál!

Mária néni meséi

Tipp és Topp, a két kis mesemanó

I. rész

- Hát az valóban mulatságos volt. Tipp előkotorászott zsebéből egy fél tábla csokit, és nagylelkűen oda nyújtotta Toppnak.

- Törhetsz belőle egy kicsit, de csak a sarkából!

Topp szerényen letört egy darabkát és megette. Tipp is majszolni kezdte a maga részét, és bánatosan így szólt:

- Hát akkor lubickoljunk egyet a Fecsegőben, ha egyszer a cirkuszba úgysem mehetünk el! Aztán bekapta az utolsó falat csokit, és maszatos kezével letörölte a titkon kibuggyant könnyét.

Bár a könnyeket nem is látta Topp, de amikor megpillantotta Tippet, elnevette magát:

- Hát te hogy nézel ki? Az egész arcod csokoládé. Olyan vagy mint egy szerecsen! Fogadom, hogy még a nagyanyó sem ismerne rád, ha elébe állnál!

- Igazából mondod?

- Olyan igaz, mint ahogy nem láthatjuk a mindentudó boci! De azért csak bízd ide! - húzta ki magát Topp, sose félj, míg engem látsz. Senki sem fogja megtudni, hogy ott vagyunk, mégis ott leszünk.

Délután a Bumburi Cirkusz zsúfolásig megtelt közönséggel. Nem csoda, hogy a nemcsak Manófalváról, de a Kerek erdőből, de még a Mese-mesketéből, közeli mesevárosból is érkeztek vendégek. Így aztán senki sem csodálkozott, azon, hogy az első sorban két kis szerecsenbarna manócska mocorog.

Az előadás kezdetét vette. Vasgyúró vasat gyúrt, Sziklatörő sziklát tört, Habakukk pingpong labdákat evett, és a füléből elővarázslott egy

egész csomag kártyát. De mindennél érdekesebb volt a mindentudó kisboci. Ha arra kérte az idomító néni, hogy számoljon tízig, akkor tízet böggött. Nem csoda, hogy a mutavány után kapott egy darabka csokoládét, mert azt nagyon szerette.

Végül az volt a feladata, hogy válassza ki az első sorban ülő gyermekek közül azt, akita a legjobbnak talál. A boci el is indult, s egyenesen a manók felét tartott. Örvendező böggéssel megállt előttük, és érdes nyelvvel jóízűen nyalogatni kezdte előbb az egyik, aztán a másik manó arcát.

- Nini! - álmélkodott a nagyérdemű közönség - hiszen ez a boci nemcsak mindentudó, de varázsló is. Lám a szerecsenek milyen fehérek lettek!

Ám Orroccka, a kis virágtündér, aki nagyon szerette mindenbe bele dugni fitos kis orrocckáját, hirtelen felkiáltott!

- Hiszen ezek nem is voltak soha igazi szerecsenek, mert ez Tipp és Topp, a két kis mesemanó!

Akkor lett csak igazán nagy zenebona. Innen is, onnan is kiáltozták, hogy felsült a boci a tudományával, ki merné azt állítani, hogy Tipp és Topp a legjobb gyerek ott az első sorban? Még ha Toppról lenne szó...

- A bociban nincs hiba! - védekezett az idomító néni - Hiszen a Boci nagyon szereti a csokit. Így hát azt a két gyermeket választotta ki, akik - nem tudni mi okból - csokoládéval voltak bemázolva. Így hát nem csoda, hogy őket csokolgatta boci módra arcon. Így igaz, manócskák?

Hanem azok már kámforra váltak! Szégyenkezve menekültek a kijárat felé és még soká, soká hallották a kacagást, ami elkísérte őket.

Hogy nagyapa mit szólt otthon a két kis csalónak, azt bizony nem tudom, de hogy többé nem kíváncsnak szerecsenné válni, abban biztos vagyok.

Iványi Mária

THERMIX
ÉPÍTŐIPARI SZÖVETKEZET

☒ 5500 Gyomaendrőd,
Ipartelep út 3.

☎ T/F: 66/386-614, 386-226

Értékesítésre ajánljuk:

Szövetkezetünk eladásra kínálja a Gyomaendrőd, Lévai út 21. Sz. Alatt (1320 m², 90%-a szilárd burkolatú) működő mészló telepét a hozzá tartozó mészló géppel, vasbeton égetett- és oltott mésztárolókkal.

Érdeklődni lehet: Gyomaendrőd, Ipartelep u. 3.

Knapcsek Béla szöv. elnök
30/9552-374, illetve a fenti telefon számokon.

GYOMAFARM Kft.
GAZDA ÁRUHÁZ

A Penny Market mellett

06-66-386-359

GAZDABOLT

Endrődön az Apponyi u.3. alatt

Olcsó műanyagárúk, mosó és mosogatószer
nagy választékban.

HÍREK ERDÉLYBŐL

„... megmarad egy diadalmas erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarka virágzásban a népeket, akik rajta és érette munkálkodnak.“

Kós Károly, 1925.

Kulturális autonómia?

Gazda József parlamenti képviselő tollából a romániai Magyar Szó június 17-én ezzel a címmel jelentetett meg a képviselő gondolatait írásba foglalva. Mi is idézünk ebből a cikkből, hogy honfitársaink, olvasóink jobban megértsék, az elszakított területeken, kisebbségben élő magyarok gondjait.

„... Kétségtelenül hasonlítva a Ceausescu rendszerbeli állapotokhoz, sok mindenben megtörtént ama óhajtott előrelépés...“

Hogy ez a hálózat igencsak nehezen működik? Hogy ez a roppant építményrendszer roskadozik? Ropognak sarkai? Hogy buknak meg, vagy már alig-alig szuszognak, alig-alig léteznek létfontosságú intézményeink, egyik-másik színházunk, népi együttesünk? Kulturális egyesületeink bejegyeztetnek, elfogadtatnak, aztán...Csak egyet említsek: a Barabás Miklós Céhet, a képzőművészeink egyesületét. A tagok összeadnak évi 2-2 dollárt, ez esztendőnként 300 dollár, ebből kellene irányítani a romániai magyar képzőművészeti élet szellemi körforgását. Díjakat tűzni ki, kiállításokat rendezni, katalógusokat nyomtatni, támogatni a művészeti életet, hogy az magyarnak megmaradhasson. Vagy színházaink... Például az 50. születésnapját tavaly ünnepeelt Sepsiszentgyörgyi Tamási Áron Színház az idén-ig Kovászna Megye Tanácsának a támogatásával működött, de az új „elosztás“ szerint a megyei tanács elszegényedett, át kellene adnia a társulatot a városnak, mely épp hogy a fizetést tudja biztosítani a tagoknak év végéig... Az egyik legalacsonyabb fizetést, amely a román társadalomban egyetemet végzett embereket megillet... Vagy könyveink... Hogy könyvet alig tudnánk kiadni, ha „odaátról“ nem kapnánk hatékony segítséget... És aki írja? Akik írják? Ingyen teszik, közmunkában teszik, mint a nemzet napszámosai, vagy szálljunk még alább: a nemzet koldusai. És eljutnak-e, eljuthatnak-e az olvasókhöz ama verejtékből gyöngyözött könyvek? Tudnak-e az olvasók kultúrlények lenni? Egy közepes nyugdíjból vagy - s ez még szomorúbb - mondjuk egy kezdő tanári fizetésből - ha semmi egyéb nem költene, csak erre fordítaná teljes jövedelmét az átlag romániai magyar polgár - kétkötetnyi albumot, lexikont vagy

öt-tízkötetnyi közepes vastagságú könyvet tudna megvásárolni.

Na de ez utóbbi már gazdasági kérdés. Így vagy majdnem így van ez országos társainknál, a többségiéknél is, hiszen tudjuk, látjuk, nehéz a gazdasági helyzet fuldoklik, fulladozik az ország gazdasága...

Am maradjunk a kultúránál, hiszen abból van „autonómiánk“... Nézzük csak tovább!

Vannak óvodák, iskolák... Szándékosan nem írtam így: „óvodáink“, „iskoláink“. Mert nincsenek! A hatalom gondosan vigyáz arra, hogy csak „tagozataink“, „osztályaink“ legyenek, s nehogy magyar iskolarendszer épülhessen ki. Országosan alig tucatnyi iskola vívta ki 89 decemberében - és csak akkor, decemberben! - a szétválás, az önállósulás jogát. Akkor gondosan figyelemztettek: ne siessünk, várjuk meg a tanév végét. Év közben olyan nehéz a változtatás! Nos, aki megvárta a tanév végét, ma is vár. És aki nem várt? Az is szinte ugyanabban a helyzetben van... Az autonómia önirányítást is jelent. És ezeket az iskolákat nem mi irányítjuk. Nem mi döntünk az „ügyükben“. Csak ezt vagy azt engedjük nekünk, hogy melyik tantárgyat taníthatjuk magyarnul, melyiket nem, hogy milyen típusú osztályokat nyithatunk, és milyen nem nyithatunk, mindebben feletünk döntenek., és mi esetleg a végrehajtó hatalmat képviselhetjük. És azt, hogy saját oktatási hálózatunk legyen - akár csak elemi, vagy középiskolai szinten - fel sem merjük vetni. Beletörődünk a mai állapotba, mely van, és amely - akárhogy csűrjük-csavarjuk a dolgot, akármilyen oldalról nézzük - nem „autonóm“.

És mennyi energiánk folyt el az önálló egyetemért vívott harcban, hogy minduntalan megtudjuk: Nincs jogunk hozzá. „Alkotmányellenes“, hogy az ország mintegy ötven létező, működő egyeteme közül egy magyar nyelvű legyen. Még „multikulturális“, Petőfi-Schiller egyetem sem lehet! Mert az is sértené a „többség“ érdekeit. Ártana a román nemzet ügyének!

A romániai tanulóifjúságnak csak mintegy négy és fél százaléka tanul magyarnul... Sorvad a nemzeti oktatás, és minden évben újból és újból megállapítatik, hogy miként sorvadjon tovább.

S ha még azt is megnézzük, miből jut a pénz a kultúrára? Szinte közhely már: „az adófizető polgárok pénzéből!“ És ha ez tényleg így van, akkor még nagyobb bajok vannak az autonómiával. Mert az ország lakosságának a 7,3%-a (hivatalos statisztika) magyar ajkú, magyar nemzetiségű. És hol van az leosztás? A kultúrára fordított összegek leosztása? Hol van? ... illetve az erre fordítható összegek 7.3%-a. Hol van?

Hogy is állunk akkor az autonómiával? Ama gyakorlatilag megvalósult „kulturális autonómiával“?

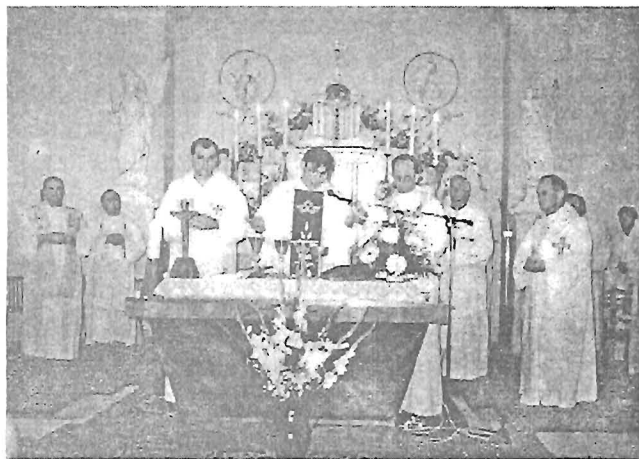
Sajnos, csak bizonyos elemeiben valósulhatott meg! Nem csírájában, hanem inkább egyes leveleiben. Mert a csírából egyszer növény lesz. Gondozással, továbbápolással, de természetesen törvényszerűen. Nos nálunk épp ez a „természetesség“, a törvények hiányoznak ahhoz, hogy a mag elvettessék, s a növény szárba szökkenhessék, kifejlődhessék...”

„...Szentül őrizzék szívetekben az Úr Krisztust.”

Ezzel a jelmonddal együtt véstük szívünkbe Szurovecz Vince esperes-plébános ezüstmiséjének csodálatos élményét. Ott voltunk a zsúfolásig megtelt Békésszentandrási templomban, ahová Gyulay Endre püspök úr, és az esperes kerület minden papja eljött, hogy együtt imádkozunk és örüljünk, és hálát adjunk az Úrnak, aki egy olyan lelkipásztort adott immár 25 éve, aki amellet, hogy egyedül ellátja a helyi egyház feladatit, még arra is volt energiája, hogy a templomot felújítsa, a temetőket rendben tartassa, a gyermekek hitoktatását és a felnőttek lelki, és néha napi ügyeit is intézze. Az ezüstmisei áldás után részünk volt az esperes úr szülei 50 éves házassági évfordulójának ünneplésében is. Megható volt az a jelenet, amikor átölelte idős szüleit a fiú, az ezüst misés esperes, és így adott a család hálát a jó Istennek az 50 éves házassági évfordulóért is. Az esperes úr elcsukló hangon emlékezett meg a hunyai hívről, akik templom nélkül maradtak. Amikor megáldott bennünket, azt kérte, hogy az emlékebe kapott szentkép jelmondatát soha ne feledjük, azaz: „szentül őrizzék szívetekben az Úr Krisztust.” (1 Péter 3,15)

Az endrői és gyomai hívek mintegy ötvenen együtt énekelve mentünk be a templomba, és hófehér szegfű csokorral köszöntöttük a szívünkhöz oly közel álló és nagyra becsült esperes urat.

Császárné Gyuricza Éva

„Legyen iskolánk egy olyan mécses...”

amelyből az olaj sosem fogy ki. De ezt a mécseset nem azért gyújtottuk meg, hogy láda alá dugjuk, hanem, hogy magasra téve minél messzebb világítson áldásos fénye.”

Ezekkel a gondolatokkal búcsúztatta a Szent Gellért Katolikus iskola igazgatója Kiss Pálné asszony, az iskola diákjaitól, a szülőktől és a nevelőktől a 98/99-es tanévet a hálaadó tanévzáró ünnepén.

„Immár negyedszer kondult az iskola kis harangja, hogy Te Deumra hívjon. Igen, hálaadásra, azért, hogy szerencsésen és sikeresen befejeződött egy újabb tanév. Hálát kell adni azért is, hogy volt elég erő, kitartás, türelem - melyre felnőttek, gyermeknek egyaránt szüksége volt az elmúlt 10 hónap alatt” - mondta az igazgató asszony.

... A nevelőtestület igyekezett a katolikus iskolák célkitűzéseit megvalósítani, hitre nevelni, szeretetközpontú tudás alapjait lerakni, elsajátíttatni. Ez utóbbi nem a korlátlan engedékenységet, lazaságot jelenti, hanem azt, hogy a gyermek szigorú, következetes munkatempóban is érezze a szeretetet, és azt, hogy minden őerte van.

„Idő, odafigyelés, szeretet, szigor, igényesség kell ahhoz, hogy megtanuljunk: „Dolgozni csak pontosan, szépen, ahogy a csillag megy az égen, úgy érdemes”. De sokszor elhangzott ez az idézet az iskola falai között a tanév folyamán, - emlékezett vissza az igazgató asszony, - ha valami szépen ment, akkor azért, ha nem akart sikerülni, akkor azért.”

Az iskola tanulói jó eredménnyel vettek részt a feladatmegoldó tanulmányi versenyeken, a városi vers és mesemondó versenyeken, KRESZ vetélkedőn, ügyességi versenyeken. Gyalog- és kerékpár túrán ismerkedtek a tájvédelmi körzet szépségeivel, a vízpart növényvilágával.

Az elmúlt tanév kiváló tanulmányi eredményért és példamutató magatartásért könyvjutalomban részesült: Cserép Andrea (2.), Benga Nikolett, Dobó Bettina (3. a), Fónagy Zsófia, Kis Tamás (3. b), Rácz László, Timár Hajnalka (4. b). Jeles tanulmányi eredményéért és példamutató magatartásáért: Budai Dániel (1.), Varjú Krisztián, Feuerwerker Daniella (2.), Kéri Nóra, Komár Veronika (3. a), Kolozsvári Levente, Kruchió Éva (4. a). Sok gyermek kapott még jutalmat egy-egy tantárgyból elért jó eredményeikért. Az iskola legjobb „németese”: Babecz Mariann lett. Mindnyájuknak szeretettel gratulált az igazgató asszony és tapsal köszöntötték a kiténtetteket a jelenlévők.

Megtisztelte a hálaadó ünnepséget, és részt vett a szentmisén Szurovecz Vince esperes úr, aki köszöntötte a gyermekeket, és akit köszöntöttek a gyermekek is, ezüst miséje alkalmából, Sípos Tas Töhötöm lelkész úr feleségével, és a város polgármestere Dr. Dávid Imre úr.

Az igazgató asszony azzal búcsúzott a gyermektől, hogy a nyáron pihenjenek, érezzék jól magukat, és vigyázzanak magukra! Szeptemberben mindenkit visszavárunk!

A szülőknél, és a nevelőknél, a technikai dolgozóknál is köszönetét fejezte ki a végzett munkáért, és a segítségért.

A Himnusz énekével zárta a tanévet a Szent Gellért Katolikus Iskola Gyomaendrődön.

Császárné Gyuricza Éva

Trodalmi oldal

Milyen hát a boszorkány?

Rekkenően forró volt 1930 nyara. Egyik ilyen kánikulás napon, mikor édesapám a kertben dolgozott, tőle hallottam: „Égetik a boszorkányokat fiam.“

Aztán mesékben hallottam a banyákról rémes történeteket, majd tíz évesen a János vitéz boszorkányai hozták lázba fantáziámat.

Másnap azon ütköztem meg, mikor a kiülő asszonyok beszélgetését hallgattam anyám mellé bújva, s elment mellettünk Orbók János tanító úr lánya, aki tejet vitt, szép illedelmesen köszöntötte a mezítlás paraszt asszonyokat, s miután két házzal eltávolodott, Boris néni megjegyezte:

- Aranyos kis boszorkány a tanítóék kisasszony leánya.

(Most már végleg megzavarodtam a boszorkányok kilétében.)

Mindenesetre Boris néni megjegyzése alkalmas volt a témaválasztásra, mert eddig a csirkeetetésről és nevelésről folyt a diskurzus.

- Nagyanyámtól hallottam, - öltötte bele a szót Giricz Örzse néni - hogy mikor ő lány vót, véres tejet adott a tehenük. Másnap, estefelé észrevették, hogy egy fekete macska ugrott be az istálló ajtaján. Ráugrott a Böske tehén hátára, és az keserves bögéssel összerogyott. Ott vergődött egészen addig, míg a nagy zajra a nagyapám oda nem rohant. A lépéseket meghallotta a macska, kiugrott az istállóból. A szúrás azonban elhibázta nagyapám a sötét miatt, mert meglehetősen farkasvaksága volt. Utána is vágta a vasvilát. El is találta a macskát, de azért az mégis el tudott menekülni. Átszaladt az utcán és eltűnt a szemközti szomszéd portáján. A tehenet úgy kellett emelőfával felállítani.

Hanem másnap Kun Panna bicegve ment a boltba. Nagyapámék amúgy is rá gyanakodtak, mert olyan szúrós fekete szeme volt, hogy amék emberre, legényre ránézett, azt biztos megigézte.

Szerencséjére másnap elmúlt a véres tej, mert nagyapám az öt legény fiával eltervezte, hogy meglesik és agyonverik a macskát. Tudják, bosszúból csinálta, mert nagyapámék ellenezték, hogy apám öccse, Johákim nagybátyám elvegye Kun Pannát. Pártában is maradt. Ő ugyan azt beszélte, azért mert neki más nem kell férjnek, de az igazság az, hogy mindenki tudta róla, hogy boszorka.

- Felénk meg, amikor ides szülémék kinn laktak a Rigajoson - vette át a szót Cserven Mátýásné, a Mirhó legöregebb asszonya - vót egy olyan boszorkány, aki alkonyatkor bukfencet vetett, oszt átváltozott varnyúvá. Elszállt oda, ahol kontrabontot akart keverni. Egy ideig a háztetőn tollázkodott, aztán láthatatlanul beszállt a tanyaablakon. Egyszer ráült a Kovács Erázmus felségének a mellýire, és úgy nyomta, kínozta, hogy alig kapott szegény fiatalasszony levegőt. Pedig áldott állapotban volt. Másnap a megkínzott asszony ura ment, hogy levágja a sarjút a korai harmaton, kit lát szembe jönni? A gyalázatos Török Esztert. Ránézett a kaszásra, azt elkezdte rázni a hideg. Akkor három egyforma fekete macska szaladt elő, négyen felkapták, úgy rázták, majd a lelkét is kisózták belőle. Aztán felcipelték a Simaihalomra, Eszter egy kötőféket vágott Kovácshoz, az lóvá vált, ütötte, verte Eszter, elnyargalt rajta a pusztatemplomba, ahol a boszorkányok gyülekeztek.

Szegény Kovácsot csak alkonyatkor találták meg, amikor keresésére indultak, mert nem győzték várni a kaszálásból. Se eleven, se holt nem volt. Rézso doktor is purgálta, de még negyed nap se fordult meg rajta a betegség. Akkor hívatlanul megjött Török Eszter kölcsönkérni. Anyám annyira félt, hogy adott is neki négy forintot, oszt csak annyit mondott távozóban a boszorkány:

- Nem kell ám másrú rosszat mondani. Osztan gyógyúljék meg Erázmus bácsi! Oszt kütippant tett oda fejtől az ágyába. Akár hiszitek, akár nem, reggelre kutya baja sem volt Kovácsnak.

- Nálunk meg az a hír járta - toldta tovább Smíri Marcsa néni, - hogy a Szölökben is volt boszorka: Rigó Piros. Betyár vót az apja. Úgy nőtt fel az, mint a paré. A seprünyélen úgy lovagolt a levegőben, hogy a zsványok se különben a földön. Ha valakire megharagudott, arra ráolvasott:

Kü - árnyék - hideglelés,
Nyavalya, kelevény, kilis,
féreg, dudvafü,
Pü-pü-pü-pü-pü!

Arrú” is az hírllett, hogy csonkacsütörtökön ellovagolt seprün a pusztatemplomba, hitet tett, hogy a lélekhez hív marad.

Amikor Tímár István bíró feleségét boszorkánynyomás alatt tartotta, a bíró szentelt barkával végig hasított rajta. Annyi ereje még vót, hogy kibujt a kulcslukon, de az utcasarkon eszméletlen szedte fel a utcakapitány. Törvényre is adták. Hiába kínozták, boszorkány társairól, csak nem vallott, egyre csak azt hajtogatta: „nem, mer arra vagyok esketve, de aki ártatlan létemre hozzám nyúl, megver vagy megíget, még a gyermekének a gyermeke is bánja, megsiratja azt.“

A porkoláb osztán annyira megkínozta, hogy elmondta, hogy a kötést a pusztatemplomnál vette, s hun az ördög-billyagot is ráütötték. Meg is lelték a mellyin. A hóhér a bíróság előtt a jegyet kivágta a húsából, oszt odavetették egy kóbor kutyanak, az meg, ahogy bekapta azon minutában megveszett tülle.

* * * * *

„Harruckern János György, a megye földesura 1723-ban pallosjogot kapott a királytól. Attól kezdve az ő úriszéke ítélt az uradalomban élő jobbágyok minden polgári és büntető perében, sőt 1742-től a Kétegyházi Uradalomnak, 1746-tól a Szentandrási Uradalomnak is volt úriszéke, de csak polgári perekben. Igaz, II. József 1786-1790 között ezen jogot megszüntette.“

Néhány érdekesség az 1774. augusztus 8-13-i ülés határozatából:

„Tímár András endródi kiszolgált katona, 20 forint ellopásával vádolt istenkáromló 50 botütéssel büntetett.“

„1755. december 29. N. Anna kínvallatás során tett, és ezen bíróság színe előtt jóváhagyott vallomásával a tanuk vallomását megerősítette, az ördögi bélyeget testén megmutatta, melyet a hóhér a bíróság előtt kivágott. Teljességgel elismerte, hogy a nemeskerekű pusztán a pusztatemplomhoz az ördögi bélyeg rásütése végett ment, ezért az úriszék öt hóhér által leendő fejtétel után tüzön való megégetésre ítélte.“

„A halálbüntetések száma oly nagy volt, a gyulai akasztófa négy oszlopának keresztgerendáin az egymás mellett lógó hullák száma nem egyszer megközelítette a huszat. A hóhért a megye és az uraság közösen fizette. Pl. 1733-ban évi 54 forint 32 krajcárt, ugyanakkor a kirurgusnak 30 forint volt a fizetése.

(Az idézetek Implom József: Olvasókönyv Békés Megye Történetéhez II.)

MÁRTON GÁBOR
Élők, holtak vallomása c., munkájából.

Könyvjelző

A Gyomaendrődi
Könyvtárba
érkezett...

Kiásott, s elevenné varázsolt régmúlt...

FÜLÖP GYULA és LENDVAI ANTAL:
ÁRPÁD NÉPE ELŐTT

Készült a Honfoglalás 1100 éves évfordulója alkalmából
Lendvai Antal emlékére.

Kapocs kiadó Szolgáltató és Kereskedelmi Kft.
Székesfehérvár 1996. 74 old.

Különösen szép kötetet vehet kezébe az érdeklődő...

Nyilazó; vágató lováról nyilazó avar harcos a címlapon... Jelzi már, - noha a kötet cím nem kevésbé - régmúlt időbe visz a szöveg s rajzok... A Kárpát-medencében élőkről, az avarokról, vallanak az olvasónak a szövegek, a rajzok... Egy tudós s egy érzékeny művész közös, szép munkája; harmadikul a kiadó, s a nyomdai igényesség által formált műből lapozhat vissza évszázadokkal korábbra, hogy megismerje kik, s hogyan éltek itt e honban, - a mi hazánkban - mielőtt még Árpád apánk honunkul választotta volna a medencét...

A történész, - mint én is még, amikor aktív koromban történészként tettem, amit tehettem, - sok, sok írott forrásból próbálja rekonstruálni a múltat...A középkor kutatója olykor, olykor a

források „bőség-zavarát“ győzi le nehezen (a legújabb kor kutatóját már említeni sem érdemes - vagy mégis?) ez jobban érdekli tán a mai kor emberét? (Legyen hát, ha már belefogtam: itt: hatványozott a „bőség“ zavara - az egymásnak ellentmondó, s még ma is élő érdekek ellentmondó, személyek jelenvaló harca miatt „pontosan“ rekonstruálni, - ha csak nem is olyan régmúltat, de elmúlt éveket, évtizedeket: mert bizony 40-50 évnyi múlt is már történelem. A újszülötteknek, az iskolásoknak mégiscsak „hitelesen“ kellene felidézni...Lehet?)

Talán éppen a közelmúlt felidezésének tapasztalt hiányosságai „zavarosságai“ miatt erősödött fel bennem, már egyetemista koromban is jelenvaló csodálat az őskor, az ókor kutatói a régészek iránt.

A régészettudomány a föld mélyéből előásott kisebb-nagyobb tárgyak, - évszázadokkal, sőt évezredekkel előbb betemetett tárgyak, - összevetése, elemzése nyomán rekonstruálja a hajdan volt múltat. Ha van más forrás; más tájról, más kultúráról, esetleg máshol írott forrásokból is összeveti azokkal és hiteles képet ad...Nehéz és gyönyörű szép munka.

E kötet tudós szerzője, régész kutató, - László Gyula nagy hírű ókor kutató tudós-professzorunk tanítványa részben saját, részben mások kutatása nyomán eleveníti meg nekünk az avar kort. S mint már előbb írtam szerencsés társra talált Lendvai Antalban, aki az ő nehezebb, tudományos hiteles szövegeit ama korról, leírásait az avar harcosokról, családjukról, mindennapi életükről, temetkezési szokásairól, kereskedésükről stb, stb. ihletett; a régmúltra is ráérző csodálatos grafikáival (rajzaival) szinte „tapinthatóvá“ tette... Szöveg és rajzok tudós szöveg és művészi ihletésű grafika - így alkotnak olyan szimbiózist, amelyből feltámad előttünk ez a nagyon-nagyon régmúlt" Árpád népe előtt" -i teljes élet. Csodálatos varázslat ez, élmény ad nekünk, késői tanuknak, olvasóknak. Drága, kedves hegyeink, völgyeink, folyóink mentén; kik itt életek hajdan, hajdan: s hogyan is éltek? Tudjuk már... S azt is mennyi kedves szavunk származik ama korból... Azokról, az Árpád-népe előtti népektől...

Annyit csupán még. E kötet a mű második kiadása, amint a címben is olvasható: Lendvai Antal emlékére. Az első kiadás éve 1990. a Móra Ferenc Könyvkiadó jelentette meg. Időközben az illusztrátor grafikus művész elhunyt. A művész halála vesztesége valamennyiünknek...

A kötet szerzőiről

Fülöp Gyula régész, a Budapesti Eötvös Lóránd Tudományegyetemen szerzett diplomát. László Gyula professzor tanítványa volt. 1975-től a Székesfehérvári István Király Múzeum munkatársa. 1993-tól igazgatója. 1986-ban doktorált az igari avar lelet elemzéséből. Megalakulása óta tagja a Nemzeti Emlékhely Alapítvány Kuratóriumának. 1997-től a Székesfehérvári Nemzeti Emlékhely Alapítvány Kuratóriumának elnöke. Publikációi részletezése megtalálható az Alba Regia folyóiratban (312-343 old.) Főbb művei: a jelen ismertetés mellett, a Számmer nyomda története. Székesfehérvár 1994. Szent István és Székesfehérvár, 1996.

Lendvai Antal, 1949-ben született. 1963-ban UNESCO rajzpályázaton aranyérmert nyert, 1977-től a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának tagja lett. 1981-ben a TV Galéria bemutatta műveit. 1982-ben Smohay ösztöndíjat kapott. 1977-től rendszeresen kiállította rajzait, melyekkel rangos elismerést szerzett. Tragikus halála után özvegye: Lendvainé Rózsadombi Ágnes legszebb grafikáit bemutató emlékkönyvet adott ki róla.

M. KONDOR VIKTÓRIA

FÜLÖP GYULA
LENDVAI ANTAL

ÁRPÁD NÉPE
ELŐTT

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK

„Nem múltak el ők, kiből szívünkben élnek:
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek.
Ők itt maradnak bennünk csendesen még.
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”

(Juhász Gyula)

Az olvasók tájékoztatására közöljük, hogy csak azokról az elhunytakról adhatunk híradást, akiknek hozzátartozói a közzétételhez hozzájárulnak.

Özv. BALÁZS ANDRÁSNÉ PORUBCSÁNSZKI ETELKA, aki a Csejti út 6. sz. alatt lakott, június 20-án 97 éves korában rövid szenvedés után visszaadta lelkét Teremtőjének. Temetése június 22-én volt. Gyászolják: gyermeke, veje, unokája és családjuk, valamint a rokonság.

BUSA MÁRIA OLGA, aki Hősök útja 15-ben élt, június 8-án, 68 éves korában rövid szenvedés után az Örökkévalóságba költözött. Temetése június

14-én volt. Gyászolják: rokonai, ismerősei.

CZIKKELY JÓZSEFNÉ MEGYERI MÁRIA, aki a Munkácsi M. u. 4. sz. alatt lakott, június 14-én 70 éves korában, hosszú szenvedés után elköltözött az élők sorából. Temetése június 17-én volt. Gyászolják: gyermekei és családjuk és a rokonság.

FEHÉRTÓI IMRE, volt endrődi lakos, aki Békéscsabán élt, május 30-án 84 éves korában, rövid szenvedés után visszaadta lelkét Teremtőjének. Temetése június 3-án volt Endrődön. Gyászolják: felesége, gyermeke, veje, unokái és a rokonság.

GELLAI ISTVÁN, aki a Micsurin u. 19- sz. alatt élt, június 15-én 77 éves korában rövid szenvedés után befejezte földi pályafutását. Temetésére június 19-én került sor. Gyászolják: gyermekei és családjuk, a rokonok és az ismerősök.

JOÓ GÁBOR, aki a Hősök útja 28. sz. alatt élt, június 13-án, 60 éves korában hosszú betegség után elhunyt. Temetése június 26-án volt. Gyászolják: felesége, négy gyermeke, három unokája, testvérei és családjuk, a rokonság és az ismerősök.

Özv. JUHÁSZ ISTVÁNNÉ, aki a Gyóni Géza utca 44 sz. alatt lakott, május 30-án 86 éves korában rövid szenvedés után visszaadta lelkét Teremtőjének. Temetése június 3-án volt. Gyászolják: gyermeke és családja és a rokonság.

SÍPOS SÁNDORNÉ GÁBOR MÁRIA, aki a Zrínyi utca 22. sz. alatt

élt, június 16-án, hosszú betegség után 90 éves korában az Örökkévalóságba költözött. Temetése június 21-én volt. Gyászolják: Lányai és családjuk, a rokonság és az ismerősök.

SZUROVE CZ LÁSZLÓNÉ BELA MARGIT, aki a Fő út 53. sz. alatt élt, május 22-én 77 éves korában, rövid szenvedés után, elköltözött az élők sorából. Temetése május 27-én volt. Gyászolják: férje, gyermekei, unokái és a rokonság.

TÍMÁR ISTVÁN, aki a Fő út 173-179. sz. alatt lakott, június 1-én 70 éves korában, rövid szenvedés után visszaadta lelkét Teremtőjének. Temetése június 9-én volt. Gyászolják: felesége, a rokonság és az ismerősök.

UHRIN VINCE, aki a B. Molnár utca 17. sz. alatt élt, május 28-án 66 éves korában, hosszú betegség után elköltözött az élők sorából. Temetése június 2-án volt. Gyászolják: gyermekei, gyermeki anyja, unokái és a rokonság.

UHRIN JÓZSEF, aki Sugár út 98-ban élt, június 14-én 77 éves korában hosszú betegség után, befejezte földi pályafutását. Temetése június 18-án volt. Gyászolják: felesége, gyermekei és családjuk, a rokonság és az ismerősök.

**Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr
az Ő országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!**

CIPŐTALPBÉLÉST SZONDÁTÓL

Rózsahegy u. 11.
Telefon: (66) 284-301

GYERMEKCIPŐ KÉSZÍTÉS

Csikós János

5502 Gyomaendrőd, Kör út 3.
(Öregszőlő, Kondorosi út)
Telefon: 06 60 485-788
Tel., Fax: 06-66-285-863

Béby-leányka-fiúmodellek 18-35-ös méretig
Bio papucs, szandál, klumpa 18-41-es méretig

A KERTBARÁT KÖR ÜZENI...

A szőlő zöldmunkái

A szőlő zöldmunkái nagyban összefüggnek az általunk alkalmazott tökeművelési formával. Célja a lombfelület kialakítása és ez által a termés mennyiségének és minőségének szabályozása. A zöldmunkákhoz soroljuk a következőket:

1. hajtásválogatás,
2. kötözés,
3. hónaljzás,
4. csonkázás

Vegyük sorra ezeket az eljárásokat:

1. Hajtásválogatás

Csak hozzáértő gazda végezze ezt a műveletet, mert bizonyos szaktudás szükséges a végzéséhez. Szaktudás hiányában nagy károkat tehetünk a szőlőben.

A válogatás ideje akkor van, amikor a hajtások 25-30 cm hosszúak, de folyamatosan is végezhetjük kötözéskor. A munka végzésekor meghagyjuk a termő- és a jövőre szükséges hajtásokat, valamint nem utolsó sorban a biztosító csaphoz szükséges hajtást. Egy rüyből két hajtás kinövése esetén az egyiket távolítsuk el. Természetesen, akinek sok szőlője van, az nem képes, (legalábbis csak felületesen tudja) átvizsgálni a lombfelületet. Gyakorlati tapasztalatokból tudjuk, hogy a szellősebb tőke hatékonyabbá teszi a növényvédelmet (permetezést) és kedvezően befolyásolja a fűtők érését.

2. Kötözés

Karós, vagy gyalogművelésű szőlőben a hajtásokat összefogva egy vegetációs időszakban 3-4 alkalommal kötjük össze. Kezdetben lazán álljanak a hajtások, majd felfelé haladva fokozatosan összebb, szorosabbra húzzuk össze. Huzalos támrendszerű szőlőben (vidékünkön kordon és lugas művelés alakult ki) a huzalokhoz kötjük a gyenge hajtásokat kevésbé megszorítva, hogy a vastagodáshoz szükséges hely biztosítva legyen. A hajtás elmozdulásának megszabályozását (szél) a huzalon a kötőanyag kétszer történő rátekerésével biztosíthatjuk. Lehet nyolcas kötést is alkalmazni. Az ideai vegetációs időszakban korán kellett kezdeni a kötözést, mert a nagy meleg beálltával gyorsan növekedtek a hajtások. 28-30 fokos melegben 8-15 cm-t is fejlődnek naponta. Különösen most, amikor megfelelő nedvesség is biztosítva van a talajban.

3. Hónaljzás

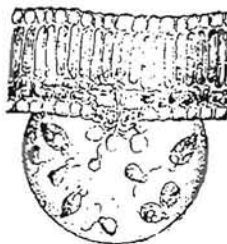
A fiatal főhajtáson a levelek hónaljában a nyári rügyek gyorsan kifejlődnek, majd kihajtanak és kedvező időjárás esetén gyorsan növekedésnek indulnak. A hónaljajtások megjelenése és annak gyors növekedése fajtától függ. Egyes merev szárú szőlőknél (Kövidinka, Szlankamenka, Zweigelt stb.) lassú a hónaljajtások növekedése. Másoknál viszont gyors, erőteljes. (Szőlőskertek királynéja, Afuz Ali, Hamburgi muskotály stb.)

Mennyire és mikor vágjuk vissza a hónaljajtásokat?

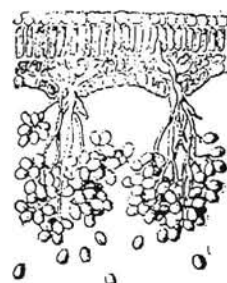

1. ábra

Várjuk meg a virágzást, és amikor már kezdenek nőni a bogyók, elkezdhetjük a hónaljvágást, a visszacsipést. Azonban két levelet hagyjunk meg, mert ez által késleltetjük a további növekedést. (1. ábra)

2a ábra

2b ábra

A hónaljvágásra azért is szükség van, mert ezeket a zsenge leveleket támadja meg a peronoszpóra. E kis ismertető anyag készítésekor (június hó derekán) rendkívül párás levegő borítja térségünket már napok óta (Medárd időszak), és nem lehet tudni, hogy meddig tart? Ismerkedjünk meg a peronoszpóra gomba által megtámadott szőlőlevél keresztmetszetével jól kinagyítva. (2a ábra)

A levél alsó felén a vízcseppben kicsírázott spórák fonalai légzőnyílásokon behatolnak és szívják a tápanyagot. Az elszívott tápanyag helyén a levél kezd elszíneződni (olajfolthoz hasonló lesz). (2b ábra)

Kedvező (meleg eső) időjárás esetén a gomba szaporító fonalain megjelennek a spóratokok tele apró, szabad szemel nem látható spórákkal. E szakaszos fejlődés gyorsasága az időjárás függvénye.

Június közepén a gomba elterjedésének, szaporodásának sajnos kedvezőek a feltételek. Lehet, hogy idén meggyűlik bajunk ezzel a kártevővel. Védekezés: rendszeres, sűrű permetezés, hónaljzás, kapálás, gyomtalanítás.

4. Csonkázás

Ez nem más, mint a szőlő hajtások csúcsi részének egyenlő magasságban történő visszavágása. Karós művelésű szőlőnél vidékünkön, kötött talajon 110-120 cm magasságban, huzalos művelésű szőlőknél 50 cm felett csonkázunk. Ideje ennek a műveletnek július hónap közepe. Lehet, hogy most az időjárás megtréfál bennünket, és előbb kell. Ne feledjük, hogy július aszályos hónap szokott lenni. Mennyire igaz, a falusi emberek mondása: „A mezőgazdaságban az időjárás az úr.”

A csonkázás célja tehát, a hajtás és a termés beérésének gyorsítása, a bogyók cukorfokának emelése és ez által a cukorfokok és savtartalom összhangba hozása.

H UNYA ALAJOS

Május 25-től június 27-ig Gyoma belterületén 42,2 mm csapadék esett.

AGRO ÁRUHÁZ

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.

KERESSEN FEL BENNÜNKET A NYÁRI HÓNAPOKBAN IS!

Áruházunkban megtalálhatók:
Befőzéshez üvegek tetővel
Öntöttvas főzőedények, bográcsok, üstök
Öntött vas grillsütők
Üstházak
Zománc edények
Kávéfőzők és alkatrészei
Szúnyogriasztók, légy irtók
Szúnyoghálók
Uniflex öntözőcsalád
Fűnyírók
Vegyszerek
Műanyag hordók

VÁROSUNK Gyomaendrőd * Megjelenik havonta. * Kiadja az Endrődiek Baráti Köre Egyesület * Felelős szerkesztő: Császár Ferenc, 5502 Gyomaendrőd, Damjanich u. 15. Tel.: Fax: (66) 386-323 * Szerkesztők: Császámé Gyuricza Éva, Cs. Szabó István, Hunya Alajos, Iványi Mária, Marsiné Giricz Erzsébet, Márton Gábor, Stark László * Felelős kiadó: Vaszkó András * MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995. *

Készült: Pelyva házinyomda, Gyomaendrőd, Fő út 81/1

Interneten: <http://www.szikszi.hu/isk/gellert/> * E-mail: ivanyi@mail.szikszi.hu vagy ivanyi@theol.u-szeged.hu

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

VI. évfolyam 8. szám * Társadalmi, kulturális és hagyományörző folyóirat * 1999. augusztus

SZENT ISTVÁN ÉLETMŰVÉNEK ÜZENETE AZ ÚJ ÉVEZRED KÜSZÖBÉN

Államalapító királyunk ünnepén a szentkirály életművére, intelmeire emlékezünk. Visszatekintünk történelmi múltunkra, abból erőt merítünk, hogy a jövő felé haladtunkban utat ne tévesszünk.

Sokan állítják, hogy a küszöbön álló ezredforduló a magyarság számára hasonló történelmi fordulatot hozhat, mint amelyet István korában hozott. Mert tíz évszázad távlatából visszatekintve éppen ezen lehetőség és kihívás szempontjából azt kell vizsgálni, hogy a Szent István-i életműnek mi a mának szóló üzenete, melyek azok a törvények és intézmények, amelyek nélkül államiságunk nem működne, s milyen továbbfejlesztésük szolgálja a mai társadalmunk megerősítését.

Ma arra a kérdésre kell feletet adni, hogy István mi emelte kortársai fölé?

Mindenekelőtt kiváló reálpolitikai érzéke és béketörekvése. Felismerte, hogy a Duna völgyében és a Kárpát medencében, a Nyugat és a Kelet határán, az akkori Európa legkényesebb és legérzékenyebb határfelületén olyan államot, olyan intézményrendszert létesítsen, amely szétválasztja az ellentétes szonákat ugyanakkor összeköti az egymástól sokszor gyökeresen eltérő nemzeti kultúráinkat.

Zseniálisan ráértett a térség különleges egyensúlyozó szerepére, amelynek megbolygatása feldúlhatja egész Európát. Kortársaival ellentétben nem hódításokra, hanem békére törekedett, de könyörtelenül a fiatal magyar királyság létét veszélyeztető bármilyen külső vagy belső ellenséges szándékkal.

Történelmi éleslátással jelölte ki a magyar állam helyét a Kárpát medencét, de mivel itt más nyelvű népek is éltek, természetesnek tartotta lét- és polgárjoguk biztonságát, sőt írott intelmeiben pontosan ezt a nem magyar ajkúak, az idegenek teljes értékű befogadását jelentő, az integrációt szolgáló hivatás- és küldetés tudatot hagyta ránk. Művének maradandóságát az állami intézményrendszerrel biztosította. A személyi függőség helyébe az intézményi kötöttséget állította, mint az állami, mind az egyházi hatalom vonatkozásában.

Szétválasztotta már megteremtésével az államot és az egyházat, de az örök erkölcsi érték-alapokra épített intézményrendszerek mégis összefüggő egészet adtak.

A későbbiekben pontosan ebben testesült meg a hatalom folytonossága, és ez az összefüggő, de mégis valóban létező kettősség határozta meg a közjogi viszonyainkat.

Prokop Péter: első királyunk

A Szent István-i állameszme napjainkig olyan forrás, amelyből nemzedékek sora bizonyíthatott új gondolatokat, erőt, határozottságot a függetlenség, a szabadság, az emberi tisztesség védelmében.

Szent István üzenete, történelmi hagyatéka figyelmeztet, hogy csak az az ország képes megmaradni, népének biztos jövő adni, amelyik nem tér le az alkotmányosság, a jogállamiság útjáról.

Ez az üzenet azt tanácsolja a mának, hogy rendkívül érzékenységet mutassunk az európai politikai realitások iránt. Arra figyelmeztet, hogy meg kell szilárdítani az állami intézményeket, és azokat a kétezeréves próbát már kiállt erkölcsi gazdasági értékekre kell alapozni.

Nemzetünk történelmének minden válságos időszakában az államalapító nagy király példájából és tanításából igyekezett erőt meríteni, és iránymutatást kiolvasni az akkori jelen nehézségeink megoldására.

Vajon az idők változásával, az immár tíz évszázad elteltével találunk-e a mai helyzetre olyan hasonlóságokat a régmúlttal, amelyekből érvényes és értékes következtetések, tanulságok vonhatók le a ma számára?

Igen, találunk! Mindenekelőtt azt, hogy Szent István Európába vezette, a mai szóval beintegrálta a magyarságot, aminek akkor egyedüli útja a kereszténység felvétele volt. Ezt Ő nemcsak hitbéli kötelezettségének, hanem fennmaradásunk egyetlen lehetőségének is tartotta. A történelem ama óriásai közé tartozott, akik arra voltak hivatottak, hogy a zavaros ősállapotból rendet, a képlekeny masszából rendezett formát, a népből nemzetet teremtsenek. Szellemében, felfogásában, cselekedeteiben igaz, kormányozni és építeni egyaránt tudó, keresztény király volt, kegyes és jólelkű, de egyéniségének ugyanennyire meghatározó jellemvonása volt az erő, a megingathatatlan akarata, a realitásokkal mindig számolni képes hatalmas szervező és alkotóerő.

Apostola lett népének, de a nagy a szent cél érdekében ugyanakkor erőkezű, kemény uralkodó is tudott lenni. Szervező géniusz volt, aki a pusztulásra ítelt, visszahúzó maradisággal, a pogány hitűség makacs képviselőivel szemben akaratát tüzzel és vassal, ha kellett az elüszkösödött tagok amputálásával is képes volt keresztülvinni.

Véget vezetett a törzsi szervezetnek, legyőzte az anarchiát, leszámolt az Árpád-házi fejedelmekkel versengő belső ellenséggel, a törzsi vezérekkel, és kemény következetességgel vezette népét a polgárosodás politikai és világnézeti intézményei irányában. Ezt az Ő idejében így és csakis így lehetett megvalósítani!

És ezt a nagyon is sokváltozós egyenletrendszert, ezt a nagyon kusza és szövevényes játszmat Istvánnak sikerült minden tekintetben megnyernie. Idegen eszméket és intézményeket, idegen hatalmi szervezeteket ültetett a magyar talajba, de a régiből, a lelkekbe kiolthatatlanul beidőzöttékből a véres mütét során csak azt vágta ki, azt távolította el, ami már korhadt volt, ami összeomlással, pusztulással fenyegetett. Az élet-erős és fejlődőképes hag yományokat, a működőképes jövőt hordozó szervezeteket, a magyar élet ősi formáit bölcsen megkímélte, sőt négy évtizedes munkásságával magyar szellemiséget vitt az új intézményekbe. Ma ismét, mint annyiszor, ezeréves folytonos európai történelmünk ellenére újra a Nyugat kapujában állunk.

Most nem arról kell döntenünk, hogy a római pápától, vagy bizánci császártól kérjünk-e koronát, vagy hogy államszervezetileg a német-római császársághoz, vagy a bizáncihoz hasonuljunk hanem hogy a belső állapotunkat, társadalmunkat és gazdaságunkat miképp tudjuk a lehető legkevesebb fájdalommal hozzáigazítani a polgárosodott,

Folytatás a 122. oldalon

Önök joga van tudni...

hogy július 29-én a város képviselő-testülete az ülést az endrődi településrészen, mint kihelyezett ülést tartotta meg. Az ülés előtt a polgármester úr és a képviselők a Tájházba látogattak. Ott, az endrődi terület képviselői a Kert Kivi által sült finom meleg kalácsal kínálták a megjelenteket, akiket Gellai alpolgármester üdvözölt. A ház gondnoka Szonda István rövid előadásában a tájház és a benne lévő értékek, az endrődi paraszti kultúra emléke került felidézésre. A tájház melletti ház, a régészeti anyagok elhelyezési gondja miatt korábban megvásárlásra került. A ház felújítása megkezdődött, az áthelyezett Régészeti Múzeum anyagát is megtekintették a képviselők. A testületi ülés a ligetben, a Barátság Sport Egyesület klubhelyiségében volt. A képviselők az ülés végén meghallgatták Kovács Lajos úr, a Barátság SE tiszteletbeli elnökének tájékoztatását az egyesület eredményéről. A Nemzeti Bajnokság II. kategóriájába került a Barátság, ami nagyon nagy eredmény, hiszen 5 év alatt sikerült ezt elérni. De vannak megoldásra váró gondok is, amelyhez az elnök kérte az önkormányzat anyagi támogatását is. Ezt követően Jakus képviselő úr vezetésével a jelenlévők körbejárták a futball pályát, a régi öltözőket, majd megtekintették a minden igényt kielégítő új fürdőket, öltözőket. A jelenlévők megnyugvással nyugtázták, hogy a város által adott fejlesztési pénz, kiegészítve a helyi adományokkal jó befektetésnek bizonyult. A testületi ülés legfontosabb döntései voltak: Elkezdődhet a Blaha úti szociális otthon fejlesztése, amely átalakítási, összeépítési és bővítési munkák lebonyolítását Gellai Józsefné, a Városi Gondozási Központ vezetője végzi. A tervezett átadási időpont ez év november 30! Ugyancsak rövidesen elkezdődnek az idejű új épí-

tési munkák az I. ütem szerint. Csatlakozott a város az Oktatási Miniszter Pokorni Zoltán javaslatához. Eszerint 2 fő helybeli lakosú tehetséges fiatal felsőoktatási tanulmányainak támogatásához járul hozzá a város a következő év szeptemberétől. A támogatást majd pályázat formájában lehet elnyerni. A város közbiztonságának javítása érdekében az önkormányzat részben anyagi, részben koordináló szerepet vállal, melynek során létrehoz egy Bűnmegelőzési Tanácsot. A Tanács munkájában részt vesznek: a gyomaendrődi Rendőrség vezetője, a Családsegítő Központ vezetője, az oktatási intézmények vezetői, a Munkügyi Központ kirendeltség-vezetője, a Polgárőrség vezetője, és mindazok, akik ebben a munkában érdemi szerepet vállalnak. Értékesítésre kerül dr. Katona Piroska részére a Szabadság tér 2. sz. alatti volt gyermekorvosi rendelő. Az eladásnak 2 feltétele van: az egyik feltétel a mindenkor használat profilkötöttsége, azaz csak egészségügyi ellátásra használható az épület, a másik feltétel a homlokzat felújítása a következő év december 31.-ig. A korábban előszerződéssel eladott Gyomai Piac tér Árkádor szerződéses feltételeit a vevő, a Reklina Stúdió nem teljesítette. Így az eladó, azaz a Város Önkormányzata a szerződés megkötésétől eláll. Az üzletsor hasznosítására új pályázat kerül majd kiírásra. Juh hodály építését és üzemeltetését pályázta és nyerte meg a Dógos Kft, a Hármaskörös jobb partján a vasúti hídtól északra eső területen.

Döntött a testület a Barátság Sport Egyesület támogatási kérelmében. A döntés alapján az egyesület kérelmének egy részét, (egymilliónegyven forintot) amely a nevezési díj különbözet, és a pálya befejezési munkáihoz feltétlenül szükséges, most megkapja. A támogatási kérelem további része, a város

költségvetési helyzetének függvényében, a féléves számok ismeretében dől el előreláthatólag szeptemberben.

Békés Megye Területfejlesztési programjának véleményezése is megtörtént. A Képviselő testület elfogadta a DHV Magyarország Kft által készített az előterjesztésben szereplő koncepciót, amihez kérte az alábbi néhány önálló projektet felvenni. Ezek: 46-443 sz. út csomópont átépítése körforgalommal, a 46-os sz. út városi átmenő szakaszának rehabilitációja, 46-os sz. út 4232 számú út csomópontjának átépítése körforgalommal, Gyomaendrőd településfejlesztési stratégiájának kidolgozása, Gyomaendrőd kiemelt ökotérségi fejlesztési projekt, Gyomaendrőd Kiszéti Gyógyászati és Rehabilitációs Központ kiépítése, Magyar paraszti kultúra endrődi gyökereinek kutatása és közzététel, Endrődi nyelvjárásszigejt sajátosságainak feltárása. Elfogadta a Képviselő testület a 2. sz. Ált. Iskola és a Kner Imre Gimnázium-, Szakközépiskola és Kollégium 1998/99-es tanév pedagógiai munkájáról készített beszámolókat. Mind két iskola joggal büszkélkedhet diákjainak egyéni, és csapat eredményeire a megyei és az országos tanulmányi versenyeken.

Engedélyezte a testület a Bethlen Gábor Szakképző Iskola és Kollégiumban 1999 szeptember 1-től egyszeri 15 fő beiskolázásával, távoktatási formában a szakmunkás-bizonyítvánnyal rendelkezők számára az érettségi vizsgára való felkészítést.

Jóváhagyta a testület Gellai Imre alpolgármester ingatlan vásárlási kérelmét. Az alpolgármester Micsurin utcai lakóháza melletti 1043 m². közút, mint utca gyakorlatilag eddig sem üzemelt, így az eladható, azaz, hogy a telken semmilyen felülepítmény nem helyezhető el, és a tulajdonában lévő ingatlanal egyesítenie kell, telekegyeztetési eljárás keretében.

CSÁSZÁRNÉ GYURICZA ÉVA

folytatás az előző oldalról

integrálódó Európa szigorú követelményeihez. Ma nem a régi rend, a Koppányok, az Ajtonyok visszahúzó híveivel kell mindenekelőtt megküzdeni, hanem a sajátmagunk megosztottságával, kishitűségével és ósdi előítélleteivel, lompos szervezetlenségünkkel és az egyre több helyen felbukkanó ellendrukkerekkel, betartókkal.

A Szent István-i életmű és példa mindezek miatt a mai politikai vezetők számára hasznosítható üzenet, hiszen a társadalom megosztottsága, a sok-sok ellenérdekeltség ellenére, nap mint nap, a döntések és cselekvések során **tudni kell, hogy emberi társadalom az emberi méltóságot érintő kérdések figyelmen kívül hagyásával nem építhető.**

Hát akkor mivel? Hiszen tudjuk, sem biztonság, sem pedig gazdaságpolitikai ésszerűség soha nem vált tömegeket, társadalmat mozgósítani képes erővé. Az ember természeténél fogva tud hinni egy magasabb rendű valóságban, meg akarja haladni önmagát, saját életén és közvetlen értékein túlmutatató célokot is képes maga elé tűzni, sőt megfelelő közegben azért súlyos áldozatok vállalására is kész.

Szent István öröksége mindnyájunkat kötelez! Intelmeiben ismételtel visszatérnek a legnagyobb emberi erények; az igazságszeretet, a

könyörületesség, az alázat, a szerénység, a példavállalás, a tisztesség. Szállóigévé vált az idegenek iránti jóakaratról és azonosság tudatunk megőrzéséről szóló parancsa. Vajon nem arra buzdítanak-e ezek a tanítások, hogy mai sorskérdésünkbe, az Európai Unió csatlakozási folyamatba vigyük bele azt a többletet, amellyel csakis mi, sokáig perifériára szorított, de a történelem rostjában fennmaradt nemzet rendelkezünk. Hiszen minket és sorstársainkat tanított meg az élet az elmúlt évtizedekben arra a bölcsességre, hogy a bruttó hazai termékénél a költségvetési egyensúlynál, a tőkehozadéknál, bár vitathatatlanul rendkívül fontosak, nagyobb dolgok is vannak a világban.

Hiszen már a múlt századi költőóriásaink is megénekelték, hogy „Minden ország támasza, sarkköve a tiszta erkölcs...”

Ma is ez a, legnagyobb igazság!

Talán a deficit mértékének csökkenésétől várjuk a korrupció, a bűnözés, a kábítószer-fogyasztás, a kliens-rendszer visszazorítását, a társadalom szétszakadásának megállítását? A technika szédületes fejlődése megakadályozta-e a világot abban, hogy naponta tízezrek haljanak éhen? Hiszen az erős fény is az árnyék kontrasztosságát erősítette! Ha valóban a Szent István-i gondolat és örökség szellemében akarunk eljárni, és valóban európai identitásunkat kívánjuk for-

málni, akkor azt nem kereshetjük máshol, mint ami európaiságunknak ma is alapja, ma is tápláló gyökere, a kereszténység fundamentumán kiteljesedett ősi magyar kultúránkban, sajátos népi művészetünkben, erendendő etikus és erkölcsös gondolkodásmódunkban.

A politika feladata pedig felszínre hozni a társadalomban marandókat, megfogalmazni a mindennapi élet kérdéseire adandó valós, pragmatikus, rendszerbe illeszthető válaszokat, és erre a talpkőre felépíteni a mindenki számára esélyt biztosító, a helyi érdekeket is kiemelten figyelembevevő jövő társadalmát, a jövő Magyarországot.

Ez Szent István életművének és intelmeinek a mához szóló üzenete, az általa megkezdett és lerakott út továbbépítése, ez megmaradásunknak a záloga. Ebben feladat mindnyájunk számára jutott bőven. Csak rajtunk múlik, hogy megfogadjuk-e ezen immár ezer éves próbát kiállt életmű üzenetét és a Szentkirály intelmeit. Csak rajtunk múlik, hogy közös erőfeszítésünk és munkánk eredményeként utódaink számára itt a Kárpát-medencében, itt Európában lesz-e tér, lesz-e lehetőség, lesz-e ország és benne magyar jövő.

Tudom, hogy valamennyien ezt akarjuk, és hiszem, hogy összefogással, közös akarattal, közös építéssel mindez meg is valósítható!

Dr. LATORCAI JÁNOS

* HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK *

ENDRŐDIEK BARÁTI KÖRÉNEK HÍREI:

- Szeptember 4-én 14.30 órakor **ENDRŐDI BELLA JÁNOS** festményeiből kiállítás nyílik, mely alkalomból bemutatásra kerül az alkotó „Verses napló” című verskötetete is. A kiállítást megnyitja Császárné Gyuricza Éva, a művész életútját ismerteti Márton Gábor. Közreműködnek Polányi Éva és Timár Sarolta.

*Minden érdeklődőt szeretettel vár a
BARÁTI KÖR VEZETŐSÉGE*

- A BARÁTI KÖR vezetősége értesíti tagjait, hogy **október 16-án de. II órakor** Budapesten, a SZÁMALK Etele úti helyiségében **rendkívüli - elnökválasztó közgyűlést tart.** Részletes programot következő számunkban közölni fogjuk!

Szeptember 6-án az MKDSZ helyi szervezete taggyűlést tart este 6 órakor a Községi Házban. Minden tag megjelenésére számítunk.

A Honismereti Egyesület hírei

A Honismereti Egyesület levelet kapott a napokban a HORNIMPEX Holding Rt-től.

Ebből idézünk: „Társaságunk az elmúlt években folyamatosan segítséget, támogatást nyújtott a városukban működő iskoláknak, szervezeteknek, alapítványoknak. Döntésünk értelmében, ebben az évben alapítványuknak 50 ezer forintot pénzbeni támogatást adunk értékes, és hasznos tevékenységük további színvonalas végzéséhez. Cégünknel jelenleg több dolgozó is endrődi vagy gyomai illetőségű s egymás kezéből kapkodták ki az „Édesanyám emléke” című összeállítást.... További sikereket, eredményes gyűjtő munkát kívánunk: Szabó Béla vezérigazgató”

Köszönjük, egyesületünk nevében.

A Honismereti Egyesület jelenleg Endrőd történetének megírásához (monográfia) gyűjti a szükséges anyagi forrást. Ezt a munkát segítették eddig nagylelkű adományaikkal: Dr. Sztanyik B László, Dr. Giricz Katalin, Dr. Szabó Zoltán, Farkasinszki Géza, most pedig Hornok Lajos cége. Köszönjük szépen és minden erőnkkel azon leszünk, hogy az Endrődi füzetek 9-10: köteteként megjelenő monográfia értékes munka legyen. Az egyesület a kiadványokban mindig közzéteszi a támogatóinak neveit. Alapítványunk tisztelettel várja a további támogatásokat, az Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet 53200015-10000032 sz. számlára.

Hornok Lajosné

EÖTVÖS JÓZSEF GIMNÁZIUM ÉS IPARI SZAKKÉPZŐ ISKOLA
(5510. Dévaványa, Széchenyi u. 8. Tel: 06-66-484-243)

A középiskola pályázatot hirdet

- magyar-történelem, és
- matematika-kémia

szakos egyetemei vagy főiskolai végzettségű pedagógus kartársak részére.

Bérezés Kjt. szerint.

Szakirányú továbbtanulást az iskola támogatja.

Szolgálati lakás ill. szolgálati férőhely biztosított.

Jelentkezés a középiskola címén és telefonszámán Dr. Ágoston

Sándor igazgató-tanárnál.

1813 - 1871

FELHÍVÁS! Kérjük, mindazokat a gyomaendrődi, hunyai polgárokat, akik a második világháború után hadifogságba kerültek (mindegy, hogy nyugaton, vagy keleten) minden kötelezettség nélkül keressék fel VASZKÓ SÁNDOR gyomaendrődi lakost (Zrínyi utca 33/1. (Tel: 284-781).

Hadifogságbeli élményeiket szeretnénk városunkban könyv-alakjában megörökíteni. Az Önkormányzat és a Pro Renovanda Cultura Hungariae elképzelésünket anyagilag is támogatják.

VASZKÓ SÁNDOR

ÚTÉPÍTÉS!

A városban augusztus hóban megkezdődnek az új utak építési és egyes utak nagy- javítási, felújítási munkái. Mint ismeretes, az ideai útépítési program feltehetően 2 ütemben fog megvalósulni anyagi okok miatt. Most az I. ütem indul az alábbiak szerint:

Felújítási munkák: lakossági hozzájárulás:

Sugár - Polányi Toronyi u. 25.227 Ft / ingatlan

Rácz Lajos utca 26.400 Ft

Kodály Zoltán utca 16.930 Ft

Új útépítés:

Tamási Áron utca 29.885 Ft

József Attila utca 37.984 Ft

Tóth Árpád utca 31.020 Ft

Toronyi - Mirhói utca 35.503 Ft

Wesselényi utca 43.767 Ft

Dózsa György utca /Szent Antal köz-ig/ 41.474 Ft

Sugár utca / Apponyi-Blaha között / 42.777 Ft

Damjanich u. /Apponyi -Deák u között / 16.659 Ft

Az ingatlan tulajdonosokra jutó költségek nagyságát meghatározza az utca lakottsági sűrűsége, /minél több a tulajdonos, annál kedvezőbb az egy ingatlanra jutó költség /, valamint a megépítendő út szélessége, hiszen a kivitelezők négyzetméter - árat számolnak. A lakossági hozzájárulás költségét mérsékli a 4 éves kommunális adókedvezmény, és a köv. évben cca 15% költség-visszatérítés.

A Damjanich utca építési költségénél figyelembe lett véve a lakosok korábbi sajáterős útépítési költsége. A II. ütemben kerülhet megépítésre többek között a Vaszkó Mihály /volt Gorkij/ utca, ahol az út szélessége miatti műszaki problémák végül is megoldásra kerültek. A lakosság megnyugtatására elmondjuk még, hogy ahol idén nem kerülhet megépítésre a már megszervezett út, ott jövőre mindenképpen sor kerül a folytatásra terveink szerint.

CSÁSZÁRNÉ GYURICZA ÉVA

Tisztelt Sport Barátok! Gyomaendrőd itthon és máshol lakói!

Létrehoztuk a „BARÁTSÁG SPORTEGYESÜLETÉRT” közhasznú alapítványt, hogy az NB. II-be jutott Barátság SE működési költségeihez ily módon is hozzájárulhassunk, valamint a tanuló ifjúság iskolai és szabadidős sporttevékenységét, és a versenysportot is támogathassuk. A közcélú adomány adókedvezményre jogosít ezért erről a legfontosabb tudnivaló:

Az Alapítvány támogatható készpénzzel, számlaszám: Endrőd és Vidéke Takarékszöv. 53200015 - 10003640

továbbá vagyontárgyak, természetbeni juttatások, vagyoneértékű jogok átengedése, és szolgáltatások nyújtásával.

A közhasznú szervezetnek nyújtott adomány után mind a gazdasági szervezetek, mind a magánszemélyek (ideértve az egyéni vállalkozókat is) adókedvezményre jogosultak

A gazdasági szervezetek a közhasznú alapítványnak nyújtott adomány teljes, 100 százalékos összegét levonhatják adózás előtti eredményükből, annak 20%-áig terjedő mértékben. A magánszemélyek a kedvezményt egy, már minden egyéb kedvezményt figyelembe vett adóból a törvény szóhasználat szerinti „módosított adó”-ból vehetik igénybe. A kedvezmény az adomány 30%-a, de nem haladhatja meg a módosított adó 15 százalékát.

Az un. tartós adomány (írásban vállalt legalább 4 évre szóló kötelezettség) esetén a levonható összegek a második évtől növekednek, akár gazdasági szervezet, akár magánszemély volt az adományozó.

A Barátság Sport Egyesületért Közhasznú Alapítvány alapítói: Dinya Zoltán, Farkas István, Jakus Imre, Kovács Lajos, Szurovecz Istvánné. Az Alapítvány induló vagyona: 50 ezer forint, amit az alapítók fejenként 10 ezer forint összeg befizetésével hoztak létre. Az Alapítvány kuratóriumának elnöke: Fülöp Zoltán, tagjai: Császárné Gyuricza Éva, Katona László, Pelyva Miklós, Szakálos Ernő.

Az Alapítványhoz csatlakozhat bármely belföldi vagy külföldi természetes és jogi személy, illetőleg mindazok, akik az Alapítvány céljait készek támogatni.

A támogatásról az adókedvezmény igénybeviteléhez igazolást adunk ki.

Alapítványunk sikeres működéséhez minden gyomaendrődi sportbarát támogatását reméljük.

Császárné Gyuricza Éva, Fülöp Zoltán

In memoriam

Szülőföld: Bölcső, majd koporsó!
Sarkcsillag a négy égtáj felől!
Anyanyelved billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld,

új kenyér íze, lepergő könny sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Isten áldjon! Te légy végső álmunk,
s ivadékainkba szebb Jövő!

Tímár Máté

BALOGH BÁLINT

Endrőd,
1928 - 1966

Szeptember elsején lenne 70 éves, és már 33 éve nyugszik Gyomán a katolikus temetőben.

Balogh Bálint és Szurovecz Franciska kisbirtokos szülők elsőszülötte. Tanyán laktak: II. ker. 404. sz. alatt. Ott járt iskolába. Mintakép volt tanuló társai szemében. Többre vágyott a földművelésnél. Értelmes, gondos szülei a polgári iskolába írárták. 1945-ben kezdő nevelőként tanítottam.

Ami diákélesség létezik: szerénység, kedvesség, okosság, szolgálatkészség, megbízhatóság, csendesség, hűség, hála, helyes önismeret, önbizalom, nyugalom, élénk érdeklődés hatották át szívét, fejét.

Soha el nem felejttem Iványi Gergely tanártársam véleményét Bálinttal kapcsolatban, - aki Gyergyóról hazamene-kült szellemóriás volt - osztályfőnökként így jellemezte a végzős diákokot: „...Ez a Bálint gyerek zseniális. Belőle, ha a dér meg nem csípi, a tudományok nagy öregje lehet”

Kitűnő eredménnyel végezte a polgárit Fülöp Imre, későbbi kedves kollégám, Knapcsek Sándor és Pintér Béla tisztelendő atyák, és Hegedűs Frigyes későbbi állatorvos társaságában.

Most, életét végiggondolva, megerősítem a Bálintról alkotott képet: „...Második Öveges professzor lehetett volna belőle” - mondta Gajári Mihály tanár úr, aki nekem Újvidéken, Bálintnak Jászberényben volt fizika tanára.

Dédelgetett álma volt, hogy építész-mérnök lehessen. A családra nehezedő anyagi gondok miatt lemondott tervéről és a kevesebbe kerülő tanítói pályára indult. Szegeden a Tanárképző Főiskolán, majd lakóhelyéhez közelebbi Jászberényben folytatta tanulmányait. Kitűnő érettségivel ment a matematika-fizika szakra.

Általános iskolai tanárként állt munkába, majd az ELTE levelező szakán középiskolai tanári oklevelet is szerzett.

Első munkahelye a Szolnok megyei Kengyel általános iskolájában volt. Onnan pályázat útján a Szabadság-hegyen lévő koreai gyerekek kollégiumának nevelői állását nyerte el. Párhuzamosan a református Bar Madas-ban fizikát oktatott.

Lakásproblémái miatt elfogadta a Gyomai II. sz. Ált. Isk. által felkínált igazgatói állást.

Szabó Ernő iskolaszervező gimnáziumi igazgató hívására munkahelyet változtatott. Aztán éveken át a gyomai gimnázium tanára, igazgatóhelyettese, a levelező tagozat megszervezője és vezetője lett.

1953-ban kötött házasságot Kondacs Etelka tanárnővel. Két gyermekük - Katalin és Bálint - a szemefénye volt. Általuk szerette volna valóra váltani fiatalkori álmát.

„Életünk tele volt a háború után évek nehézségeivel, egyre mélyülő aggodalommal, mivel Bálint egészségi állapota megromlott. Járt a kórházakat. Sajnos nálunk még kezdeti stádiumban volt a veseátültetés” - emlékezik vissza felesége.

Fiatalon, 36 évesen állt meg a szíve a Szegedi Klinikán. A gyomai katolikus templom kápolnájában ravatalozták fel. Onnan kísérte a gyászolók serege végső nyughelyére.

Emlékének adózva a gimnázium róla nevezte el a matematikai tanulmányi versenyt, melyben azóta is a diákok sok dicsőséget szereztek iskolájuknak és névadójuknak.

Hűséges felesége, két családos gyermeke öt unokája (kiket Ő már nem láthatott) sok hálás tanítványa, kollégái és egykori diáktársai, rengeteg jó barátja emlékezik rá.

Embernek és nevelőnek is kitűnőt érdemelt ki.

MÁRTON GÁBOR

TERVEZÉSTŐL A KULCSÁTADÁSJG!

Az ÉPFE-
építőipari-szakipari-vállalkozás

Közületeknek, magán személyeknek teljes körű építőipari munkák végzését vállalja garanciával.

Telefon: 06-20-9-367-514 vagy
06-60-610-180. FAX: 06-66-386-896.

ÉVFORDULÓK NAPTÁRA

1999. AZ
NEMZEKTÖZI ÉVE

Augusztus
ANYATEJES
VILÁGNAPJA

1. AZ
TÁPLÁLÁS

Augusztus 2. 1899. Budapest,
SZABOLCSI BENCE (Budapest,
1973. január 21.) Zenetörténész, a

korszerű magyar zenetudomány megteremtőjének egyike. 1923-tól zenekritikusként, szerkesztői, kiadói lektor minőségben dolgozott. A Zenei Szemle c. folyóirat szerkesztője, majd 1930-31-ben a Zenei Lexikonnak is. 1945-től a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola tanára volt. 1951-ben megalapította és irányította a zenetörténész képzést. Művei közül kiemelkedik: Klasszikus zene kialakulása Vivalditól Mozartig, a Zsidó kultúra zenetörténete, A régi muzsika kertje, Bartók életrajza.

Augusztus 3. 1863. Agárdpuszta, **GÁRDONYI GÉZA** (Eger 1922. október 30.) Író, szerkesztő. Ifjú korában, majd néptanítói minőségében ért megaláztatások nem csüggesztették el. Írói életművét az ironikus, szabadelvűség jellemezte. Vallásosságának, istenkeresésének jellegzetes vonása, hogy elegyedik a természettudományok megismerésével. Legjelentősebb regényei: Egri csillagok, A láthatatlan ember, Ábel és Eszter, Isten rabjai.

Augusztus 4. 1884. Szeged, **BALÁZS BÉLA** (Budapest, 1949. május 17.) Író, költő, esztéta. Népi és szimbolista elemeket társított az első és második verses kötetében. A Tristan hajóján (Gyoma 1916). Magányosságában útkeresés, vívódás, a nő és férfi viszony megoldhatatlansága jellemzi verseit, pl.: Halálos fiataalság (Gyoma 1917.) Jelentős táncjátékai és misztériumjátékai közül a „Fából faragott királyfi“, A kékszakállú herceg vára” c. műveit Bartók, a „Boszorkánytánc“ és Cinka Panna balladái” -t pedig Kodály zenésítette meg. Szépirodalmi műve: Álmodó ifjúság.

Augusztus 6. **A NUKLEÁRIS FEGYVEREK BETILTÁSÁÉRT FOLYÓ HARC VILÁGNAPJA.** (a Hirosi-mai tragédia napja)

Augusztus 7. 1911. Budapest, **BIBÓ ISTVÁN** (Budapest, 1979. május 10.) Jogtudós, politológus, szociológus. 1945-48 között sok politikaelméleti cikket és tanulmányt írt, melyekben

megkísérelte a politikai élet diktatúra felé tartó folyamatát a demokratikus irányba befolyásolni. Pl. A kelet-európai kisállamok nyomorúsága. (Új Magyarország 1946.)

Augusztus 7. 1912. Püspökladány **CSENKI IMRE** (Budapest, 1998. július 15.) Karmagy. 1937-40 a Mezőtúri Református Gimnázium, majd 1950-ig a debreceni Református Kollégium ének és zenetanára. 1942-44 Debreceni MÁV Filharmonikus Zenekar karmagya. 1950-ben a Magyar Állami Népi Együttes énekarának alapító karmagya, 1964-ig művészeti vezetője. 1964-66 az MRT Énekarának dirigense. Művei: „A bajusz“, a „Cigányok“ opera, „A tücsök“ gyermekopera.

Augusztus 8. 1790. Szödemeter **KÖLCSEY FERENC** (Cseke, 1838. augusztus 24.) Költő, kritikus, politikus, szónok. A nemzeti irodalom megteremtését tűzte ki céljául. 1823-ban a nemzeti ellenállás idején írta a Himnuszt, mely mondhatjuk, hogy a magyar nép imádsága, melyben vágyódás és könyörgés, panasz és emlékeztetés hullámszik s teszi hősi imává a költeményt, mely 1844-től nemzeti himnuszunk, amit Erkel Ferenc zenésített meg.

Augusztus 11. 1871. Pest, **HELTAI JENŐ** (Budapest, 1957. szeptember 3.) Író, költő, újságíró. Verseire a romantikus hangvétel, harmonikus életfilozófia, a derűs kritika jellemző. Verses kötetei: Modern dalok, Fűzfásip, Kató. Figyelmét felkeltette a kabaré is. Az 1900-as évek elejétől számos novellás kötetet jelent meg, pl.: Színes kövek, A tündérlaki lányok, Az utolsó bohém, Írók, színésznők és más csirkefogók. Színpadi művei: Az édes teher, Naftalin, A néma levante.

Augusztus 14. 1845. Pest, **LECHNER ÖDÖN** (Budapest, 1914. június 10.) Építész. Megteremtette a magyaros szecesszió iskoláját. Munkáin fellelhető a szecessziós majolikadíszítés. Főbb művei Budapesten: Iparművészeti Múzeum, Földtani Intézet, Postatakarékpénztár. Szegeden: Városháza.

Augusztus 20. **SZENT ISTVÁN ÉS AZ ORSZÁG ALAPÍTÁSÁNAK NAPJA**
AZ ÚJ KENYÉR ÜNNEPE, NEMZETI ÜNNEPÜNK

Augusztus 24. 1903. Igló, **ZATURECZKY EDE** (Blovmington USA. 1959. május 31.) Hegedűművész. 1929-től a Zeneművészeti Főiskola tanára, 1943-tól 1957-ig főigazgatója. 1957-től az USA-ban tanár. Fiatalon világhírű szólólista lesz. A romantikus és modern hegedű irodalom avatott interpretátora volt.

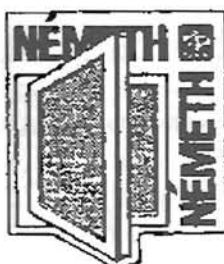
**MINDENT EGY HELYEN,
A PIKTOR BOLTBAN!**

Gyomaendrőd, Fő út 204.
(Telefon: 66/386-611)

Kaphatók:

-Festékek, lakkok, ecsetek,
- szerszámok, csavarok, szegek,
- ragasztók, zárok, vasalások, és linóleumok
PADLÓ BURKOLÓ LAPOK MINTA UTÁN, HOZZÁ
RAGASZTÓK, FUGÁZÓ ALUZZAT KIEGÉSZÍTŐ

**Az ablak
teszi**

a házat
MŰANYAG AJTÓK,
ABLAKOK
GYÁRTÁSA EGYEDI
MÉRETEKRE IS.

5502 Gyomaendrőd,
Fő út 81/1
Tel/Fax: 66/386-328

Katolikus oldal

AUGUSZTUS HÓNAP ÜNNEPEI

- 6. péntek: Urunk Szineváltozása
- 10. Kedd: Szent Lőrinc diakónus, vértanú
- 11. szerda: Szent Klára
- 14. szombat: Szt. Maximilian Kolbe áldozópap, vértanú
- 15. vasárnap: Nagyboldogasszony
- 20. péntek: Szent István király
- 24. kedd: Szent Bertalan apostol
- 28. szombat: Szent Ágoston püspök, egyháztanító

KÖSZÖNET

Ünnepről-ünnepre, vasárnapról-vasárnapra látjuk, hogy templomunkban szebbnél-szebb, csodálatosabbnál-csodálatosabb a virágdíszítés. Művészi fokon művelik és teszik dolgukat önzetlenül az oltáregyleti tagok, a hívek segítségével és hozzájárulásával. Nem kérdezi senki, hogy mennyiért, azt sem tudjuk, hogy mikor; mire elérkezik a vasárnap, az ünnep, az oltárok gyönyörűen pompáznak, virágdíszben áll templomunk.

Kik ők?

Szabó Incéné és Gonda Pálné a díszítők. Ők ketten, és csak mindig ketten, egymást segítve és kisegítve. Isten adjon nekik díszítő munkájukhoz még sok erőt, gazdag ötleteket és jó egészséget. Áldásos munkájukat, melyet az egyházközség érdekében kifejtnek köszönjük.

Ha valaki szeretne bekapcsolódni munkájukhoz, szeretettel várjuk

Ismét új káplán Endrődön

Augusztus 2-től püspök atyánk Vargyas Emil káplán atyát szeghalmi plébánossá nevezte ki. Köszönjük neki egyéves szolgálatát, munkáját.

Helyébe Hüse József jött Szegedről.

1965. december 22-én született Szegeden. Esztergályos szakmát tanult, vasútnál is dolgozott, majd következett a másfél évi katonaság. Ezután alakult ki a hivatás gondolata, a hódmezővásárhelyi domonkos nővérek hatására.

Jelentkezett a szegedi szemináriumba. Tanulmányai elvégzése után 1993-ban szentelte pappá Gyulay Endre püspök úr.

Szolgálati helyei: 1993-94 Battonya, 1994-95 Szeged-Felsőváros, 1995-97 Medgyesegyháza, 1997-98 Makó, 1998-99 Újszeged, és 1999-től Endrőd.

Érdeklí a zene és a hangszerek világa (ének, énekkar, gitár, trombita, furulya).

Szeret kirándulni, utazni.

Papi tevékenységi köre: cserkészlet (segédtiszt), házas hétvége lelkeség vezetője, karizmatikus megújulás papi vezetője volt Szegeden, ifjúsági lelkipásztor.

Isten áldását, segítségét kérjük endrői tevékenységére, működésére!

AUGUSZTUSI MISEREND

Endrőd

Vasárnapokon: 8-kor, és este 19-kor, hétköznap reggel fél 8-kor.

Szent Gellért Iskola kápolnájában szeptemberig nincs mise.

Hunya

Vasárnapokon: délelőtt 10-kor. Hétköznapokon: kedden, csütörtökön és szombaton este 18-kor, valamint elsőpéntekenként is, este 18-kor. A szombat esti mise előesti mise, így érvényes vasárnapra.

Gyoma

Vasárnapokon 10-kor, hétköznapokon 18 órakor.

Köszönjük a fiataloknak!

Az augusztus 14-iki Ifjúsági Találkozó szervezőinek ez úton mondunk köszönetet, név szerint:

Kiss Anikó és édesanyja, Oláh Margit, ifjú Varjú László, Szécsi Zsolt Rafael Tibor, ifj. Harnos Vince és Szurovecz Zoltán fiataloknak.

Gratulálunk a kezdeményezéshez, és a szervezéshez, hiszen hónapok óta áldozatos munkával készültek a nagy eseményre. Köszönjük az Egyházközség segítő szándékát, a pénzadományokat, a sok finom süteményt és üdítőt, a szállásadó családoknak a segítségét, egyszóval ezt a nem mindennapi összefogást. Így együtt, közös erővel nagy dolgokat tehetünk és cselekedhetünk Isten nevében.

Kedves fiatalok, munkátokhoz a továbbiakban is valóságos lelkiületet, Istenben bizodalmat, hitetekben szilárd erőt kívánunk.

FELHÍVÁS A BELVÍZKÁROSULTAKHOZ!

Akiknek lakóházát a belvíz miatt kár érte, és eddig még nem jelentette az Önkormányzathoz, kérjük, hogy vagy a gyomai, vagy az endrői plébánián, illetve a Református Egyház Lelkészi Hivatalában jelentkezzen! **Jelentkezési határidő aug. 30.** A történelmi egyházak a tavaszi víz katasztrófák idején gyűjtést rendeztek. Az összegyűlt adományok (139 millió Ft) most kerülnek szétosztásra. A Szeged-Csanádi Egyházmegyei Karitás városunk ár és belvíz károsultjainak megsegítésére 2,5 millió forintot juttatott. Szeretnénk ezt az összeget azoknak adni, akik valóban rászorultak, és lakásuk felújítására nincs elég saját erejük.

Az egyház abban akar segíteni, hogy mire eljön a hideg idő, senki ne maradjon fedél nélkül, és vizessé vált, egészségtelen lakásban. Az összeg szétosztását egy 7 tagú, helyi emberekből álló bizottság végzi, tagjai: Iványi László, Sipos Tas Tőhötöm, Ambrózi László, Császárné Gyuricza Éva, Kiss Pál, Varga József, Véha Lászlóné, akik készséggel igyekeznek megtenni minden tőlük telhetőt, ha az érdekelteknek segítségre van szüksége.

Adatok a gyomai református gyülekezet lelkészeiről

II. Rész. A kezdetektől 1900-ig

SZÖLLŐSI ISTVÁN, BERHIDAI JÁNOS, ZÁGONYI MÁRTON, „... erről annyit tudni, hogy az Erdő háton nevezetesen Ágyánn (Arad megye-Románia) is volt, és olly nagy Mechanikus volt, hogy fa Tornyot is épített mely ma is Sarkad-Kereszturonn áll.”

A fatorony alatt olyan harangláb értendő, mely a templom épülete mellett, különállóan került felépítésre (lásd legközelebb; Erdély középkori kis templomai mellett ma is látható remekbe épült haranglábakat).

Az eddig felsorolt lelkészek szolgálata idejének kezdő- s záró időpontját nem tudjuk. Abban a korban a „papmarasztalás” - bizony embertelen szokása volt tartva, amikor az esztendő végén, összeült az előljáróság (nem volt külön egyháztanács legalább is ekkor még nagyon kevés helyen volt, egy volt a politikai s egyházi előljáróság) s a lakosoktól is meghallgattatott vélemények alapján, vagy megmarasztalta a papot, vagy menesztette. Nagyon sok visszaélés történt, s nagyon sok emberi sors érdemtelenül ért véget. Így aztán, ki egy évig, ki két-három évig volt egy helyen pásztor a lelkeknek.

HAJDÚ JÁNOS, ki is itt szolgált Gyomán 1741-től 1748. június 13-ig. Az ő nevéhez fűződik az egyházi adminisztráció megindítása, az első anyakönyvek vezetése. Sajnos 1848. április 8.-án délután egy órakor

„nagy szélben tűz támadván, megégtek az iskola, a fiúké, a Káplán Ház, meg egy praeceptor (tanítói) lak, a Templom, torony, toronyház, a Krucskó István csináltatta Harang, elolvadt, a legnagyobb leesvén meg hasadt, a legrégebb s legkisebb épségben

megmaradt, bár le esett is, 's így az Ekklesia Ház előtt tartott reggeli Isten tiszteleteken a 2-ó szolgáltattott tett, Sátor alatt.”

„...1848 ősszel...a kis régi harang meghasadt a sok félreverésben, mellyel a Nép gyűjtetett egybe hirtelen a Város Házához.”

S ebben a tűzvészben elhamvadt az egyház addigi iratainak java része, tudniillik az is a „Város Házann” tároltatott az igazgatási iratokkal együtt.

OLTSAI (vagy másképpen ÓCSAI) GÁL ANDRÁS, aki szolgált 1748-1773-ig. 1772-ben jelen volt Debrecenben az egyházkerületi gyűlésben mint a Békési Egyházmegye küldötte, augusztus hónapban. 1773 áprilisában vizsgálat indult ellene az egyházkerületől

„...ki a keze alá befolyt kézpénzeket hűtlenül kezelte. 1773. augusztus 14-én (itt Ólcsai Gál Andrásnak írják) a gyomai lelkész ügyében a ki küldött bizottság előterjeszti véleményét; nevezett lelkész hanyagsága és hűtlensége következtében a jövő dislocatióig (helyosztásig) hivatalától megfosztatik s egyháza előljáróit kérje meg hűtlenségéért.”

MARJALAKI DÁNIEL, „...ez maga 1773-tól, 1802-ig s itt holt meg de már magánosságban.”

„1773. február 23. Marjalaki Dániel a hollandi egyeteméről visszatért akadémikus 1773. márc. 6. Lelkész képességi vizsgát tett. Hivatalosan ordinálódott Gyomára 1777. április”.

De már előbb is itt kellett szolgájon. 1791-ben az ő irányításával kezdődött el a mai torony építése. Egy adat szerint 1777.

áprilisban iderendelték szolgálatra Balogh András is Gyomára. Valószínűleg helyettesítés végett, mert „pártutók” támadták Marjalaki Dánielt s míg a „vizsgálat” tartott „felfüggesztették”.

KOLLÁTH MIHÁLY, aki 1804- től 1818-ig volt Gyomán lelkész 14 esztendeig.

„Jött a Vésztői Ekklesiából, hol igen kedves pap vala, itt Gyomán idővel Tractus (Egyházmegye) jegyzője leve, s ment Hódmezővásárhelyre 1-ső Papnak (az ottani presbiteri gyűlés megválasztotta papnak 1817. január 30.án) leginkább azért mert előbbben (gyomai) hallgatói Paróchiális rossz Háza helyett újat nem építettek, s talán még inkább az új Templom építtetéséről szóló számadásokból reá háramlott kedvetlenségek miatt (mint kiderült utóbb, alaptalanul és igazságtalanul gyanúsított egynehány izgága gyomai kik is lázították a népet).”

Tehát ő volt a most is látható szép nagy gyomai református templom építője. A vásárhelyi reformátusokkal se volt sok szerencséje, mert ott is „kedvetlenségek” érték, vagyis támadások. Kemény kezű, szókimondó, „nagy erkölcsű” ember volt, s a sok nyakas magyarja ezt nehezen tűrte. Innen Hódmezővásárhelyről 1824-ben Körözsladányba távozott, ahol is ő építette fel a mostani templomot.

Templomépítő lelkész volt, Isten nyugtasal! valahol a körözsladányi rögben.

CS. SZABÓ ISTVÁN

Átadásra került ünnepléses keretek között is július 16-án Gyomaendrőd város egészséges, jó ivóvize! Több éves, (1995. nov.-ben kezdődött

Városunkban már egészséges, jó ivóvíz van!

nepségen az ivóvíz programot 1995-ben elindító polgármester, Dr. Frankó

Balról: Rudolf Weiersmüller svájci nagykövet

(mintegy 700 millió forintos fejlesztési program valósult meg. Az átadáson megjelentek: Katona Kálmán közlekedési és vízügyi miniszter, Latorcai János és Domokos László országgyűlési képviselő, Csárdaszállás és a környék polgármesterei, a svájci nagykövet, a megyei ÁNTSZ képviselői, a Békés megyei Vízművek vezetői, a kivitelező Békés Mémők Kft képviselői, és az érdeklődő itt lakók. Részt vett az ün-

Károly úr is. Az ünnepségen beszédet mondott Dr. Dávid Imre polgármester úr, aki megköszönte a Kormány, a Vízművek és Svájc támogatását, és a lakosság türelmét. Felszólalt a körzetünk képviselője Domokos László úr és Rudolf Weiersmüller Svájc nagykövete, hiszen Svájctól a program jelentős pénzügyi segítséget kapott. Ez alkalommal került „felavatásra” a város emlék parkja, ahol az esemény emlékeként elültették az első 4 emléktölgyfát. Az ünnepséget a nagyon tehetséges népi táncos és versmondó fiataljaink tették még emlékezetesebbé.

Cs-né Gy. É.

NINCS POLGÁRI FELEMELKEDÉS KERESZTÉNYDEMOKRÁCIA NÉLKÜL

Ez a jelmondat fogadta július 3-án a Szent Imre Gimnázium nagytermében összegyűlt 172 országos küldöttet abból az alkalomból, hogy megvitassa az MKDSZ aktuális kérdéseit, és megválassza ismét 2 évre a vezetőséget.

A küldöttgyűlést Surján László elnök úr nyitotta meg. „Összejövetelünk sorsforduló lesz. - Kezdte megnyitó előadását. - Egy évvel ez előtt már láttuk, hogy az egységes jobb-közép párt megalakulása bonyolultabb és lassúbb, mint szeretnénk. Az önkormányzati választásokat még sikeresen vettük, de éppen a választások máig be nem gyógyult sebeket okoztak.” Majd részletesen elemezte a szövetség eddigi munkáját. A jövő céljainkat ezekkel a szavakkal foglalta össze: „Most azért jöttünk össze, hogy együtt megtaláljuk a megoldást. Az MKDSZ számára az első tétel a baloldal tartós ellenzékben tartása legyen.” Majd a kibontakozóban lévő kereszténydemokrata unióról így szólt: „Bármilyen kereteket ölt is a mérsékelt, nemzeti, keresztény politika, el lehet és el kell érni, hogy a következő választásokon a jobb-közép közös listát állítson, s a választó kerületekben is közös jelölt legyen. Ez a cél automatikusan megvalósul, ha a szóban forgó pártok egy magyar CDU-ban egyesülnek, de létrejöhet ez kétoldalú szerződések láncolatával is. Együttműködnünk, tehát nemcsak a FIDESZ Magyar Polgári Párttal kell, hanem a kereszténydemokráciára hivatkozó többi erővel is. Ezért az együttműködések célszerű kétoldalú szerződésekbe is foglalni.”

Majd nagy taps közepette bejelentette, hogy az Európai Néppárt Közép és Ke-

let-Európai Bizottsága. (ez a testület foglalkozik a tagfelvételek kérdéseivel.) az MKDSZ felvételét ajánlja az Európai Néppártba. Ennek hivatalos elfogadására októberben kerül sor a vezetőség legközelebbi ülésén.”

Surján László szavait ezekkel a gondolatokkal fejezte be. „Ha a tisztelt választmány felhatalmazza az új elnökséget a FIDESZ MPP-al való együttműködési szerződés - megfelelő módosításokkal való - megkötésére, ha ismét élni kezd szervezetünk, ha egyenlő közelséget tart minden hasonló elveket hitelesen valló erővel, ha képesek leszünk az együttműködés jelszava alatt cselekedni, új korszakot nyitunk a magyar kereszténydemokrácia történetében. Bízom a választmány bölcsességében, bízom abban, hogy munkánk eredménye a kereszténydemokráciának tényleges megvalósítását, Magyarország felvirágzását segíti elő.”

A következő felszólaló Varga László, országgyűlési képviselő volt, aki ezúttal a választmányi ülés levezető elnöke is volt. „A kereszténydemokráciát ma a Magyar Kereszténydemokrata Szövetség képviseli... Szükséges, hogy legyen egy olyan megjelenítése a magyar politikának, melyet az MKDSZ-nek képviselnie kell.” Majd előadta, hogy a Demokrata Néppárt még élő tagjaival konzultálva arra az elhatározásra jutottak, hogy a párt jogutódlására egyedül az MKDSZ méltó, melyet már február 9-én a parlamentben is bejelentett. Elmondta, hogy a jogutódlást a KDNP kapta 89-ben a megalakulásakor, amint az az alapszabályukba is foglaltatott. Mivel azonban a Néppárt tagjait részben kizárták, részben azok kiléptek, így a KDNP elvesztette erkölcsi és jogi alapjait, politikai mondanivalója nem lévén a párt elnémet, szétesett. A DNP a KDNP-ből kivonult és a Demokrata Néppárt örökségét az MKDSZ-nek adja át,

mely szervezet így a DNP jogutódja lett. „Amikor a Néppárt stafétabotját átadjuk - mondotta Varga László, ez természetesen jelentős kötelezettséggel is jár. Jelenti azt, hogy bármilyen helyzetben, bármilyen nehézségek között is vagyunk a kereszténydemokrácia képviselőinek

önállóságát nem adhatjuk fel. (óriási taps). Amikor tehát a Néppárt nevében átadjuk ezt a nagy történelmi hagyományt - és amit önök majd megszavaznak - akkor ez jelentsen Önöknek, nem csak egy egyszerű szavazást, egy stafétabot átadást, hanem egy olyan örökséget, melyet önöknek is majd tovább kell adniuk.”

A napirendnek megfelelően a politikai vita következett. A megyei elnökök válaszolták megyéjük helyzetét s foglalkoztak az unió létrehozásának feltételeivel.

A déli órákban került sor az új testület megválasztására titkos szavazással, melynek eredményeként:

Elnök: SURJÁN LÁSZLÓ, ügyvezető titkár: NÓGRÁDI LÁSZLÓ.

Országos elnökség: HARRACH PÉTER alelnök LATORCAI JÁNOS alelnök, Csépe Béla, Csiba Gábor, Isépy Tamás, Szilágyiné Szemkeő Judit. 100 főt meghaladó megyék vezetői (megbízottai) 100 fő alatti megyék vezetői (megbízottai) tanácskozási joggal.

RAPCSÁK ANDRÁS ügyvezető elnököt - akinek mandátuma csak 1 év múlva jár le - tisztségében az országos elnökség küldöttgyűlési határozattal megerősítette.

A délutáni órákban került sor KÖVÉR LÁSZLÓ miniszter úr, a FIDESZ alelnöke felszólalására, üdvözölte az együttműködésre irányuló törekvéseket. A küldöttgyűlés tagjai örömmel fogadták a miniszter úrnak azokat a szavait mely szerint, a kereszténydemokrata értékek közös vállalása lehet az egység alapja. A miniszter úr elmondta továbbá, hogy a FIDESZ - MKDSZ együttműködését szabályozó szerződést, hasonló formában más jobb-közép oldalon álló pártoknak is felajánlják.

Az ülés jó hangulatban a késő délutáni órákban, a Szózat énekével ért véget.

Császár Ferenc

ÖNÁLLÓSÁG ÉS EGYÜTTMŰKÖDÉS

A magyar Kereszténydemokrata Szövetség Országos Küldöttgyűlésének állásfoglalása

A Magyar Kereszténydemokrata Szövetség megalakításának két célja volt:

- a szocialista-liberális kormány leváltása,
- majd egységes jobb-közép párt létrehozása.

Első célunkat elértük. A társadalmi elvárásoknak megfelelően az új kormány határozott intézkedésekkel megkezdte a program végrehajtását, felszámolta a pazarló TB önkormányzatokat, megakadályozta a középcégek elfolyását, kiépítette és megerősítette a családtámogatás rendszerét, megszüntette a tandíjakat, megszilárdította az ország belső és külső biztonságát és a természeti csapások által okozott károk ellenére biztosította a gazdasági növekedés feltételeit.

Ugyanakkor nem hallgatható el, hogy a gyermekek utáni jelentős adókedvezmény mellett sokak terhei méltánytalanul növekedtek. Folytatódott az önkormányzatok elszegényedése. Hiányzik a hazai ipar védelme, a kis- és középvállalkozások támogatása. Nem készült el az előző ciklus okozta károkat mérsékel-

ő, az új bajokat megakadályozó privatizációs stratégia, tehát még számtalan feladat áll a Kormány előtt.

A jobb-közép egység megvalósítása sok tapintatot kívánó, időigényes és erőszakkal ki nem kényszeríthető folyamat. Az erők integrálására sok a jelentkező, a tényleges megvalósításra már kisebb a készség. Az összefogás lehetséges résztvevői körében sok és mély sebet ejtettek egymáson. Ráadásul a FIDESZ-t is utolérte a győztesek sorsa: olyanok is csapódtak hozzá, akiknek célja nem a programnak, hanem saját maguknak az erőszakos érvényesülése.

Az 1998-as választások egyértelmű tapasztalata szerint a társadalom a jobb-közép pártok összefogását támogatja, és ez eredményezte az összefogást megvalósító FIDESZ győzelmet. Célunk, csak ennek a polgári tábornak a megtartása és kiszélesítése lehet, mert az erők szétforgácsolása a baloldalnak kedvez. A polgári társadalom azonban elképzelhetetlen kereszténydemokrata értékek nélkül és csak az összefogás lehet sikeres, amely ezt az értékrendet a politikai kormányzati munkában láthatóan és hatékonyan érvényesíti. A Magyar Kereszténydemokrata Szövetség tehát messzeme-

nően támogatja a konzervatív, kereszténydemokrata és nemzeti szabadelvű értékrendek érvényesítését vállaló jobb-közép pártok összefogását, mert csak így valósítható meg a polgári kormányzás folyamatossága és a polgári Magyarország megteremtése.

A Magyar Kereszténydemokrata Szövetség kétoldalú szerződések megkötésével kívánja előkészíteni az egységesülést. Az egységes jobb-közép párt megvalósulásáig megtartja önállóságát, és egyenlő közelségben kíván lenni minden rokon csoportosulással.

A Magyar Kereszténydemokrata Szövetség nagyra értékeli a Kormány külpolitikáját, oktatás- és családpolitikáját, támogatja a házasság megkötésére vonatkozó terveket, sürgeti a szociális áramtarifa bevezetését, elveti a földadót. Javasolja a kultúra és közoktatás kiemelt támogatását és azt, hogy a települési önkormányzatok terhei érezhetően csökkenjenek. Mindezek nyomán tovább növekszik az állampolgároknak a jövőbe vetett hit, erősödik a remény, gyarapodik az ország.

Budapest, 1999. július 3-án

A Magyar Kereszténydemokrata Szövetség Országos Küldöttgyűlése

**NŐI CIPŐT
A GYÁRTÓTÓL!**

A KLASSZIKUS MODELLEKTŐL A MAI
DIVATIG SZÉLES VÁLASZTÉKBAN
KÍNÁLJUK TERMÉKEINKET.

**GELLAI LÁSZLÓ
CIPŐGYÁRTÓ**

GYOMAENDRŐD, FŐ ÚT 140/2 • TEL: 06-66-283-359

A TURUL CIPŐ KFT

Felvételre keres varrónőket,
cipőfelsőrész-készítőket és cipő
gyártókat gyomaendrődi,
dévaványai és kamuti telephe-
lyeire, tartós munkára, jó kere-
seti lehetőséggel.

Vidékről bejárást térítjük,
vagy megoldjuk.

Érdeklődni lehet: 66/386-251
telefonon Oláh Ferencnél

*Madi Zol cipőkészítő-
fogtechnikai és kereskedelmi
Kft*

Telephely: 5502 Gyomaendrőd, Fő út 45.
Telefon: (66) 386-578

Corvo Bianco Schuh Bt.
Cipőipari Bt.

Corvo bianco

5502 Gyomaendrőd, Fő út 14.

☎/Fax (66) 386-896

☎(30) 9457-148

Női, Leányka-, és Fiú- cipőgyártás

Az idősebb nemzedék érti, hogy a címben az elmúlt évtizedek hivatalos álláspontját soroltam fel. A fiatalabbnak: voltak évek, amikor augusztus 20-a az „Új kenyér“ ünnepe volt. Volt, hogy az „Alkotmányé“. Sokáig említésre sem kerülhetett - a protokollban államalapító, a kereszténységet felvevő első királyunk, ráadásul „szent“ egyházi kitüntető jelzőt viselő István királyunk neve. No, meg a korona! A Szent Korona, melyet a pápától kapott I. István. Történészek politológusok - mint az ördög a szenteltvíztől - rettegtek; a magyar koronához - később - kapcsolódó úgynevezett „Szent Korona-tan“-tól. Számukra ez azt jelentette, hogy restaurációs kísérlet és személyek, irredenták és nacionalisták állnak e történelmi filozófia mögött.

Az új kenyér ünnepe

A diktatúrák alatt augusztus 20-át így nevezték. Suta gesztusként a föld népe felé, mely jól tudta évszázadok óta, hogy az aratás - Péter-Pál környéke - az új termés ünnepe. Függetlenül az időjárástól, mint napjainkban is, sajnos. A búza, az „élet“ szent volt a nép előtt. Különösen a parasztság körében. Az 1950-es évektől ismétlődő „szertartás“ volt, hogy előbb Rákosi Mátyás, később Kádár János kilátogatott egy szép búzamezőre és a gabonafejeket fogdosták mély áhítattal. Híradók a moziban, később a televízióban, rádióban és a sajtóban fényes riportok számoltak be hazánk első embereinek szántóföldi vizitjéről. Az 1. sz. elvtársak zakóban, nyakkendőben művelték ezt a szertartást. Ma már talán megmosolyogtatók ezek az emlékvillanások, de szösz szerint halálosak vol-

AUGUSZTUS 20: AZ ÚJ KENYÉR, AZ ALKOTMÁNY, SZENT ISTVÁN KIRÁLY ÜNNEPE

GONDOLATOK NEMZETI ÜNNEPÜNKKEL KAPCSOLATBAN

tak a kulissza mögött történt események. A „nagy kivégzés“ sorozatok 1950-59 között éppen júniusban, júliusban és augusztusban voltak. Több „kulák“ is áldozatul esett. Megyénk északi részén egy „szabotáló kulák“ ilyenkor akasztottak fel. Neveket nem írok, sebeket felszakítani - bűn, hiba és értelmetlen.

Hogy az „új kenyér“ ünnepe után a cséplőgéptől hatóságilag jegyzett gabonát be kellett szolgáltatni, nem tartozott éppen az ünneplés jellegzetességei közé...

Az Alkotmány ünnepe

A fenti alcímnél kissé gondolkodtam, hogy nagy „A“-val illendő leírni a szót? Mert törvényi igazság, büntetőjogilag erősen védett, hogy a hatályos alkotmány: erejénél fogva jogelső. Az alkotmányból fakad a többi, életünket szabályozó törvény, rendelet. Az állampolgár jogai, kötelezettségei is itt fogalmazódnak meg. Minden más ezzel ellentétes jogi tétel alkotmánysértő. A magatartás is.

Az alkotmányozások történelmünk aranyoldalaira tartoznak. A Monarchia idején a közös regulák működtek. Az I. világháború után kezdődtek az alkotmányozási problémák. Ez már messze nem az 1848-as alkotmány nyomvonalán járt. A Trianon utáni alkotmányozó nemzetgyűlés inkább az előző káosz után akart rendet teremteni. Maradva

király nélküli királyságnak, de kormányzóval, aki közjogilag a nádort jelképezte volna. A kormányzói jogkör kiterjesztése a Horthy-rezsimben valójában dinasztikus csírákat hordozott magában. Ennek taglalása messzire vezetne.

Szent István király ünnepe

Tapasztalatom, hogy évszázadunk magyarjaiban augusztus 20-a kapcsán ez az ünnepi megjelölés volt és maradt. Örömmel hallom vagy évtizede, hogy a fiatalok körében is. Természetesen az előző megnevezések nem emlékek. Szent István energikus, államalkotó személyiségét és életét nem hivatott ez az írás tárgyalni. Arra vállalkoztam, hogy az elnevezések történelmi-politikai összefüggéseit értelmezem. Szent István életművének idézése az elmúlt negyven év

vákuma után még mindig nem érte el a szükséges gyakoriságot. Nem jelentős az oktatásban olyan fokon, hogy a keresztény Európához való csatlakozás megvalósítóját emlegetni lehetne. Ezer év történelmével bizonyítjuk, hogy a Szent István-i „Intellek“, - többek közt: a mai bel- és külpolitikában hasznos tanulságokat hordoznak. Elég, ha befogadott, betelepülő nem magyarok államférfiúi bölcsességgel kezelt alapelveit említem. Az egyébként elkerülhetetlen globalizációt túllihegő egyes mai, új „internacionalisták“ házunk táján, nem szégyellnek Szent Istvánra hivatkozni jószólván, hogy a nemzetállamok eltűnnek. Aligha képzelhető, hogy egy angol, vagy német a közös Európában megtagadná, lassan elfeledné származását, nemzettudatát.

Sommázataim

Szent István ünnepe alkalmával az Olvasót a gyökerekhez szerettem volna elméletileg visszavezetni. Nem dátumokkal, konkrét eseményekkel hozakodtam elő. Azt azonban 1999 augusztusában le kell írnom, hogy a kenyér ünnepén nem szabad búzát égetni!

A mai alkotmányunkra ráférne egy alapos felújítás, Szent István királyt pedig a polgárosodó, vélhetően többségében keresztény, mai társadalom elé kell helyezni állandó példaképként. Különös tekintettel a jövőnket formáló fiatal korosztályokra. Jó jelek már vannak, de ez még nem elég. S innen kezdve már ez a fontos kérdés - politika is.

NEMERE GÉZA

„...mert csak a munka teremthet jólétet“

Beszélgetés Tímár Menyhért vállalkozóval

- Kedves Menci! Mielőtt bemutatnánk olvasóinknak jelenlegi vállalkozásodat, kérlek, beszélj eddigi pályádról, az idáig vezet út állomásairól. Talán kezdhetnéd onnan, hogy elvégezted az Agrártudományi Egyetem gépészmérnöki karát.

- Első munkahelyem a Békéscsabai Mezőgépi Vállalatnál volt, mivel velük kötöttem tanulmányi szerződést, illetve ennek mezőberényi gyáregységénél. Hét és fél évig dolgoztam itt, megnősültem, szolgálati lakást kaptam, s mindkét gyermekünk ott született. Azóta felnőttek s mindketten tanári diplomát szereztek, bár fiunk most angol nyelvvizsgáját kamatoztatva Tunéziában telepített idegenvezetőként dolgozik, lányunk a Bethlen Gábor Szakközépiskolában tanít. Munkaköröm a Mezőgépnél gyártás- és gyártmányfejlesztés volt. Akkoriban kezdtünk ott kazánokat is gyártani, és ekkor kerültem először kapcsolatba a tüzeléstechnikával, fejlesztőként.

Később visszakerültem szülőfalumba Hunyára, a Hunyadi Tsz műszaki vezetőjeként. Ez nekem új és érdekes volt, bizonyos haladást jelentett, mivel itt találkozhattam először a mezőgazdasági gépészet teljes vertikumával. Ez időben a Tsz-ek fénykorukat élték, s a legfejlettebb technikát alkalmazták. A legmodernebb nyugati technológiát megvalósító traktorok, kombájnok ez idő tájt kerültek az országba. Mivel a Tsz baromfi és sertésenyésztéssel is foglalkozott, a telepek fűtését korszerű fűtőberendezések látták el. Így kapcsolatom a tüzeléstechnikával tovább mélyült. Igaz, már nem fejlesztőként, hanem alkalmazóként. Napirenden volt már, hogyan lehetne Hunya s ezen belül a Hunyadi Tsz (bár ez a kettő szinte egyet jelentett) gázellátását megvalósítani? Az energiahordozók két lehetséges változata jöhetett szóba: Biogáz és földgáz. A választás végül az utóbbira esett, ennek bevezetését bízták rám, bár az előbbire is komoly tanulmányterv készült. A Biogázzal való fűtéstechnológiának a megvalósítása kb. tízszerese lett volna annak a költségvetésnek, amibe a földgáz bevezetése került. Akkor már építkeztünk Gyomán, de annak, hogy a munkakörömet átadjam, az volt a feltétele, hogy a Hunyadi Tsz-ben meggyulladjon a gáz. Ez '83 végére megvalósult, bár a faluban akkor még csak fogadóállomás volt kész.

Miután Gyomára költöztünk, a kazángyárban helyezkedtem el, ez volt kézenfekvő, és én nem is gondolkodtam másban. Itt ismét gyártás- és gyártmányfejlesztőként dolgoztam, de a komolyabb TMK munkák, gépek felújítása is feladataim közé tartozott. E cégen belül is épp akkor kezdődött a gázvezetés, s tervezőként ezzel ott akkor foglalkoztam először.

Volt a kazángyáron belül egy GMK békéscsabai központtal, ami később kiszövetkezetté alakult. Ennek én lettem helyi

vezetője, de nem hozta meg elvárásaimat, így '90-ben kiváltottam a vállalkozói engedélyt. Ettől kezdve önálló kivitelezőként folytattam a gázvezetést, ami városunkban már dinamikus fejlődött.

- És hogyan lett ebből műszaki bolt? Mert az eddig elmondottakból világosan látom, hogy minden lépésed logikusan épül az előzőre, akkor is kell valamiféle összefüggésnek lennie.

- Így igaz. Itt helyben, akkor viszonylag drágán lehetett gázkészülékeket kapni. Azért nyitottam meg első boltomat, ahol megbízóimnak kedvezőbb áron tudtam biztosítani azokat, s minden, a bevezetéshez szükséges, anyagot, kelléket. Azután magától adódott, miért ne lássam el ezekkel a többi kivitelező vállalkozót is. Arról, hogy több ilyen boltot nyissak, szinte már rákényszerített ez a személet, (amivel egyébként nem tudok maradéktalanul azonosulni, mert ez tipikusan nyugati, nagytőkés gondolkodás) mert minél nagyobb tételben vásárolok, annál kedvezményesebben kapom az árut. Hogy saját vásárlóimnak minél kedvezményesebben adhassak, nyitottam még boltot Túrkevéen, Dévaványán, Körösladányban is, mert ezeken a településeken is megkezdődött a gázvezetés, sőt egyet Esztergomban is. A boltokat nem állt szándékomban magamnak megtartani. A boltok vezetőivel megegyeztem, hogy amint elegendő tőkéjük lesz, átvehetik, átengedem nekik. Ehhez azzal járultam hozzá, hogy kezdettől fogva feleztem velük az árrést. Így ezek már nem is az én tulajdonaim.

- Ez nagyon humánus cselekedet volt.

- Azért persze nekem is maradt haszon. Ezt visszaforgatva jelenlegi üzletemben, jelentősösen bővíthettem az áruskálát.

- Mi minden kapható Nálad?

- Az egyik helyiségben gázkészülékek, fűtőtestek, s a gázvezetéshez szükséges kellékek, csövek, fittingek. Ezen kívül víz és szennyvízvezetéshez való csövek, és szerel-

vények, bojler, kád, mosdó, WC kagylók, csaptelepek, továbbá a villanyvezetéshez szükséges konnektorok, vezetékek és egyebek.

A másik helyiségben kerékpárok és tartozékai, háztartási gépek a kávéfőzőtől, és vasalótól a hűtőig, mosógépig. De található itt szórakoztató elektronika: Tv, videó stb.

- Ez valóban tiszteletre méltóan széles áruskála.

- Mondjuk úgy inkább, hogy viszonylag széles. Vásárlóim kereslete alakította így, s szerepe volt benne az észszerűségnek, sőt a szükségszerűségnek. Sokat adok arra, hogy vevőim elégedettek legyenek, megtalálják, amire szükségük van árban és minőségben. Legkeresettebb a közepes árfekvésű kategória, ezt is igyekszem szem előtt tartani.

- Elégedett ember vagy? Nincs benned nosztalgia a gépészet, a tervezés után?

- Így hozta az Élet. Ebből élek a családommal, bár korántsem olyan fényűzően, mint az egyesek gondolnák. Szerintem az átlagember színvonalán élek. Talán nagyobb lábon is élhetnék, ha a haszon jelentős részét nem forgatnám vissza áruba. De ha nem fejlesztenék állandóan, azt megsínylené az üzlet. Nosztalgia? De igen van. Alapvetően alkotó embernek tartom magam. Valahol, ha nem is terveimben, sokkal inkább álmaiban léteznek egy kis üzem, ahol gépeket fejlesztenék, terveznék. De ehhez óriási tőke kellene. A függőségi viszonyt mindig nehezen viseltem. Az önállóság nagyon fontos nekem, és ezt biztosítja a jelenlegi üzlet. Ha valaki el tudja fogadni, amit Isten mondott Ádámnak: „arcod verejtékével keresed kenyered“, akkor az boldog ember. Örökérvényű igazság: folyamatosan dolgozni kell, mert csak a munka teremthet jólétet.

- Akkor ehhez kívánok Neked jó egészséget!

MARSINÉ GIRICZ ERZSÉBET

ORVOSI TANÁCSOK

NÉHÁNY GONDOLAT A GYÓGYSZEREKRŐL

Szinte nincs olyan család, ahol ne lenne szükség több-kevesebb gyógyszerre. Az természetes, hogy a már ismert betegségekre jól bevált gyógyszereit mindenki rendszeresen beszerzi, de célszerű gondolnunk a váratlanul bekövetkező betegségekre, mint fejfájás, fogfájás, láz (különösen, ahol kisgyermek van a családban), kisebb sérülések, átmeneti hasmenés stb. Ezek gyors kezelése érdekében célszerű kisebb „házi patikát” kialakítanunk. Az ehhez szükséges gyógyszerek recept nélkül is beszerezhetők a gyógyszerárakban. **Összeállításához szívesen nyújtunk segítséget.**

Napiainkban a gyógyszerek reklámozása eddig ismeretlen méreteket öltött. Nem szabad kritikátlanul hinni a reklámoknak. Tudnunk kell, hogy a különböző (főként gazdasági) érdekből több olyan gyógyszer van forgalomban a recept nélkül beszerezhető gyógyszerek között is, melyek azonos hatóanyagot tartalmaznak. Erre jó példa a paracetamol nevű hatóanyag, mely kb. 30 különböző nevű gyógyszerben szerepel egymagában, vagy más hatóanyagokkal együtt. Csak az ismertebb neveket említem: Rubophen, Efferalgan paracetamid, Panadol, Neo-Citran, Coldrex, Saridon, Rhinoval C, Miralgin, stb. Ezek esetleges együtt szedése a hatóanyag káros mellékhatását válthatja ki. Ennek elkerülésére célszerű a gyógyszert mindig az eredeti dobozában, a melléte lévő betegájékoztatóval együtt tárolni, mert erről később is leolvashatjuk a készítmény összetételét.

Egy gondolat a betegájékoztatóról. Mindenképp helyesnek tartom annak figyelmesebb átolvasását, de kérem, ne ijedjenek meg az abban felsorolt mellékhatásokról, mert nem jelenti azt, hogy valamennyit el kell szenvednünk. Tudnunk kell, hogy a forgalomba engedélyezett gyógyszereink szigorú ellenőrzésen esnek át. A tájékoztató feltünteti a valaha előfordult legkisebb mellékhatást is. Ismert tény, hogy az emberek szervezete, immunrendszere különbözőképpen reagál a gyógyszerekre is, ezért szerencsére csak ritkán fordul elő az, hogy mellékhatások miatt kell abbahagyni a gyógyszer szedését. Ha ez mégis bekövetkezik, orvoshoz kell fordulni.

A közelmúltban ismét bekövetkezett a gyógyszerek árrendezése. Ez egyrészt néhány forintos csökkenését, más részének növekedését jelentette, de a lényeges változás az, hogy a Társadalom Biztosító egyre kevesebb támogatást nyújt a gyógyszerek árához. Jó néhány esetben megszűnt a 90%-os támogatás, vagy éppen nem növelte a TB a támogatását a gyógyszer árának emelkedése árnyában. Bármelyik eset áll fenn, sajnos a betegnek kell többet fizetnie!

Bizonyára sok családban van fel nem használt gyógyszer, amiről talán azt sem tudják már felhasználható-e még és meddig. Kérem, hozzák be a gyógyszerárakba, lehetőleg délután, és szívesen adunk tanácsot a felmerülő kérdésekre.

UGRIN FRIGYESNÉ gyógyszerész, endrődi patika

Milleniumi békefutás

Minden második évben emberek milliói válnak részesévé annak a világméretű futásnak, amelynek célja a világbéke üzenetének közvetítése. Idén a millenniumra való tekintettel egész éven át tart, 1999. jan. 1-én indultak Lisszabonból, és december 31-én érkeznek Londonba. Európa 44 országában 22 ezer km-t futnak, hazánkban 1200 km-t. Olimpiai stílusú váltófutás, 16-an végig futják a távot, hozzájuk csatlakozhatnak felnőttek, gyerekek, futók, nem futók egy pár méteren, vagy akár sok kilométeren keresztül. Augusztus 3-án értek városunkba, és csatlakozott hozzájuk Gyomaendrőd - Dévaványa útvonalra **MAKÁR TAMÁS** és **KARSAI GÁBOR** tanuló. Végig futották a 15,5 km-es távot. Gratulálunk, és büszkéek vagyunk fiainkra!

Tamás (képünkön) elhatározta, hogy két év múlva már a magyar határon csatlakozik a Világbékefutás résztvevőjéhez.

Gy. É.

Beszélgetés ifj. Dógi János önkormányzati képviselővel, aki a cigány kisebbséget képviseli a testületben

Beszélgetésünkre azon jelentős eseményt követően került sor, ami a helyi cigányság életében augusztus 6.-án történt. Régi álma valósult meg a helyi Cigányság Önkormányzatának. Atadásra került a Cigány Kisebbség Közösségi Háza!

- *A házavatás mindig ünnepélyes esemény. Ilyenkor az ember gondolatai szabadon csapongnak, és a hétköznapi gondjai is fel-felrévednek. Így volt ez a beszélgetésünk során is. Vajon sikerül-e közösséggé kovácsolódnuk, összetartóbbak, szervezettebbek lesznek-e? Segít-e ebben a törekvésben a közösségi-ház?*

- Igen, - ez a határozott válasza ifj. Dógi Jánosnak. - Vannak már konkrét terveink, s ezek között szerepel a cigány kultur hagyomány felélesztése. A legközelebbi terv, ami már körvonalakban ki is alakult egy nyugdíjas és egy ifjúsági klub. Ezek működésébe, programjába többek között a hagyományörzés, a cigány-kultúra közkinccsé tétele mindenképp beletartozik. Ez a közösségi-ház otthona lehet és remélem lesz is ezen törekvéseink valóra váltásának.

- *Magyarországon a roma a legnagyobb kisebbség, az ország lakosságának 5-7%-a. A létszámuk meghaladja a többi kisebbség számát együttesen. Városunkban hogy alakulnak ezek a számok?*

- Az itt élő cigányság részaránya az országos átlag körüli, cca. a helyi lakosság 5%-a, 750-800 fő. A tavalyi októberi választások során 721 cigány kisebbségi önkormányzat létesült, majdnem 50%-kal több mint 94-ben. A számok alapján mérhető a siker! Nőtt a politikai képviseltünk.

- *Itt helyben milyen eredményei vannak a kisebbségi önkormányzatnak?*

- A tavalyi választások során valóban a cigányság részvétele alapján több parlamenti pártot maga mögött hagyott. Itt helyben az azóta eltelt időszak eredményeit sikeresebben tekintem, mert a város minden intézmény vezetőjével jó az együttműködésünk, a megyében, sőt országosan is „jegygyeznek” bennünket, ami abban is megnyilvánul, hogy kikérlik a véleményünket a cigányságot érintő témákban. Konkrét eredményt is megnevezve, hát itt van a közösségi ház, amelynek létrehozásában vezető szerepe volt a kisebbségi önkormányzatunknak. Az idén már kétszer is voltunk pályázat előkészítésén, ami úgy működik, hogy az alapítványok a pályázati kiírás előtt összehívják az ország különböző részéről a kisebbség vezetőit, akiknek az ott lehangzott véleményét, igényét figyelembe véve határozzák meg a kiírás feltételeit. Ez is nagyon nagy eredmény!

- *Hát valóban ez életszerű, gyakorlatias eredmény. Közismert hogy az évszázadok során a cigányság körében elterjedt ősi foglalkozások részben a modernizáció miatt is, de kihalóban vannak. Ide sorolom még a cigányzenét is. Csak a mi kis településünket figyelembe véve, hány jó cigányzenekar, kitűnő primás volt még 30-40 éve is. Most meg alig lehet összehozni egy „bandára” valót. Sajnos a megváltozott életritmus, a „modern”-ség egyik jól érzékelhető átka ez a szomorú tény. Mi erről a véleménye?*

- Sajnos sok igazság van ebben a megállapításban. Már én magam sem ismerem a helyi hagyományokat, annyit tudok, hogy őseink birkanyírást, halászatot, no meg a cigány muzsikát művelték magas fokon. Szomorú tény, hogy ezek is leszálló ágban vannak, mondhatnám kihalóban. Persze, ez a folyamat nem az utóbbi tíz évben kezdődött, hanem jóval előbb. Jelenleg nem is látok arra reális esélyt, hogy pld a közeljövőben cigányzenekarok működjenek a városban. Csak a fiatalok tudják megállítani ezt a halódó folyamatot, úgy hogy zenélni is tanulnak. Mi minden segítségük meg akarunk adni a tanuló ifjúságnak és a feltételek részbeni biztosítására szolgál többek között ez a közösségi-ház is.

- *Véleményem szerint a cigányság sorsának mágikus pontja a tanulás! Minden cigánygyereknek tanulni kell! Befejezett iskolai végzettségűnek, szakmával rendelkezőnek kell lenni! Csak így képzelhető el, hogy saját önazonosságuk megőrzése mellett az etnikum is élhessen a felemelkedés lehetőségével, és értékeit fejleszthesse. E célok eléréséhez kívánunk, a helyi Cigány Kisebbségi Önkormányzatnak további jó munkát, gratulálunk a házavatáshoz, az eddig elért eredményeikhez. A helyi kereszténydemokraták nevében határozottan ígérhetem, hogy azon programjaik megvalósításában, amelyek identitásuk megőrzését, a cigányság felemelkedését szolgálják, szíves segítségükre állunk.*

Mottó: „Ahogyan a rész és az egész valamilyen értelemben azonosak, úgy ami az egészet megilleti, megilleti valamilyen értelemben a részt is.” (Aquinói Szent Tamás)

Cs-né Gyuricza Éva

SPORT

MEGVALÓSULT ÁLOM NB. II.-BEN A BARÁTSÁG!

1991 tavaszán a település sportkedvelő lakóinak kívánságára újrászerveződött a BARÁTSÁG SE. Bennünket, szervezőket is meglepett a teljesítmény, hogy most a bajnoki évad elteltével NB.II. osztályba jutott a az együttes. Nem mindennapi menetelés volt ez! Köszönet érte a sportolóknak, a nevelőknek és a lelkes közönségnek.

Az első évek dobogós helyei még érthetőnek tünnek. Hisz az idősebbek és a fiatalok szerencsés aránya valószínűsítette az előre rukkolást. Az igazi nagy próbák a megyei I. osztályban következtek be. Ezekben a sikerekben elvülhetetlen érdemeket szerzett **Kovács Lajos elnök** vezetése mellett működő elnökség. Köszönet azért, hogy 5 év óta „szuper” eredményeket produkáltak, fáradságot és anyagiakat nem sajnálva, mindent megtettek a sikerekért.

Igaz, egyesületünket sem kerülhette el a „piac” szelleme, de ez már nemcsak országos, de világjelenség.

Sajnáljuk, hogy éppen most, amikor kinyílt előttünk a reményen felüli lehetőség, egy csapatra való remek játékos távozott. Sajnáljuk őket: Tóth M. Sárosi, Brakszatorisz, a Nagy testvérek, Janis, Lévai Halász, Pisont távozását, kiknek neveit az elmúlt évadban sokszor olvashatták lapunkban, hisz oroszlánrészük volt a csúcsraérésben.

Pedig, most az NB II.-ben az eddigi sikereket is túl kell szárnyalni, ha nem akarunk „returt” váltani. 1999. július 23-án tartott tisztújító közgyűlésen a kibővített és megerősített „rég-új” elnökség összetétele feljogosít, hogy szereplésünk az NB. II.-ben ne pünkösdi királyság legyen. Reméljük, hogy az augusztusban kezdődő bajnoki évben az új edző, a számos új játékos, és a remélhetőleg új nézőrekord új sikerek, új győzelmek záloga lesz.

Az őszi szezon augusztus 7-én kezdődik, szombati ellenfelünk Eger. Majd **Monor**, Kunszentmárton, Jászberény, Borsod Volán, **Kiskőrös**, Rákospalota, **Hatvan**, Kalocsa, Gyula, **Kiskunfélegyháza**, Miskolc, **Kazincbarcika**, lesznek ellenfeleink. (A kiemelteknel vagyunk pályaválasztók.)

No, nem álmunk NB. I.-ről. De egy tisztes középmezőnyel elégedettek lehetünk. Mindenki tudja, hogy 11 jó játékos még nem csapat! Több kell a sikerhez. A játékoskeret még alakulóban van. Reméljük, hogy a sikeres ifik közül néhányan beépülnek a csapatba!

Gratulálunk a Gyoma Fc-nek is. Bejutottak az NB III-ba! Az ő bajnokságuk sem ígérkezik diadalmenetnek.

Elmondhatjuk, hogy ennyi siker még nem jutott városunknak. A sikerekhez pedig továbbra is pénz, pénz, és pénz kell. A szponzorok felsorakoztatása nélkülözhetetlen.

Sok sportkörti tag kívánatos! Gratulálunk Gellai Imre alpolgármesternek, hogy a Barátság SE közgyűlése elnökké választotta.

Szurkoljunk együtt! Nöjünk fel az emelt szintű szórakozáshoz!
TEMPÓ BARÁTSÁG!

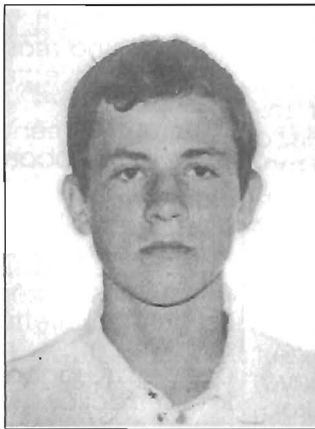
HAJRÁ GYOMA!

Az elnökség tagjai: Gellai Imre elnök, Kovács Lajos tiszteletbeli elnök, Gyuricza János technikai vezető, Polányi Zoltán szakosztály vezető, Szurovecz Istvánné gazd. vez., Fülöp Zoltán szakosztály vez. h., Bótos József, Hunya Péter, Jakus Imre, Katona László elnökségi tagok.

Számvizsgáló bizottság tagjai: Dinya Zoltán elnök, Gellai Gergely, Farkasinszki Lászlóné Kertes Mária

MÁRTON GÁBOR

GRATULÁLUNK PÉTER!

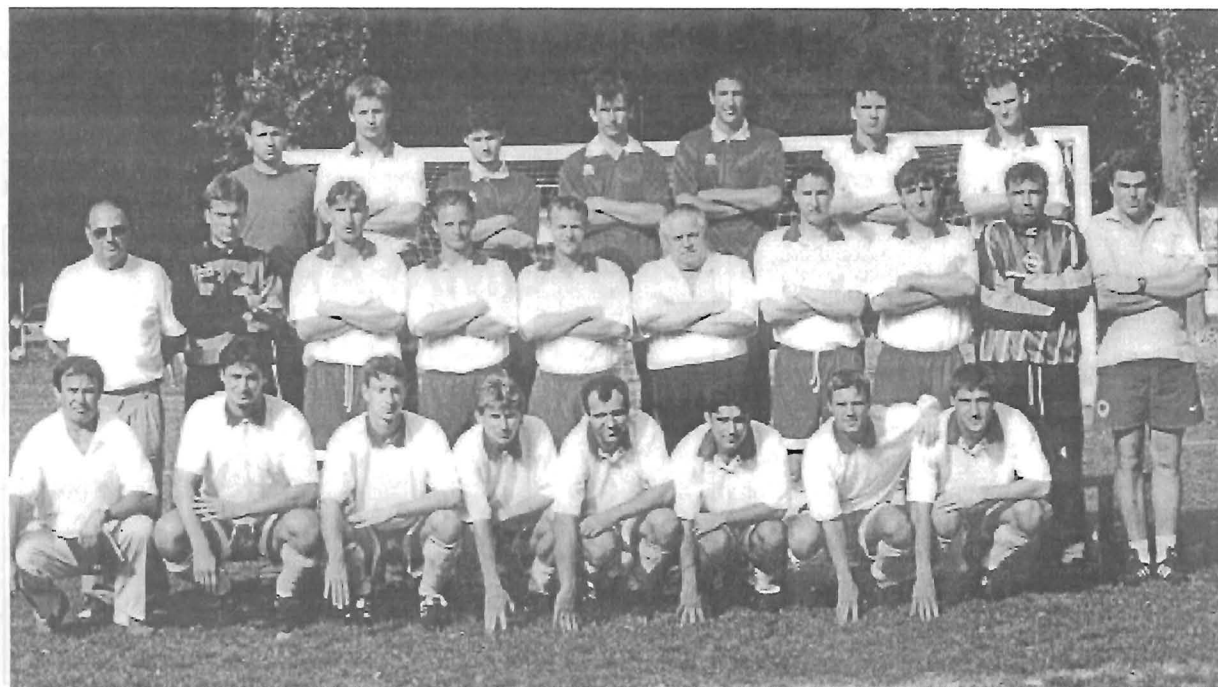

A Balaton-átúszás, mint tömegsport esemény idén is megrendezésre került. Nem kis büszkeséggel mondjuk el, hogy a 9000 résztvevő között ott volt városunk képviselője egy 15 éves diák **VÁRFI PÉTER**, aki az 5200 méteres távot a rekord eredménynek számító idő, 2 óra alatt tette meg. Gratulálunk! Még biztosan hallunk erről a tehetséges fiatalemberről, aki ősszel Békéscsabán kezdő középiskolai tanulmányait. Az esemény kapcsán érdemes visszatekinteni a Balaton-átúszás történetére, ami egy véletlen eseménnyel kezdődött 1787-ben. Egy angol báró balul sikerült csónakázása kényszerű úszóbravúrt eredményezett, a rozzant deszkaalkotmány a tó közepén süllyedni kezdett, a rémült ember „minden ruháját hirtelen lehányva a nyakából, elveti az evezőt is és kiugrik a fából...” A báró a tó közepétől Füred partjai felé mindössze hat-hét kilométert úszott. A parthoz érve az ott sétáló előkelő társaságot udvarias angol szóval kérlelte, hoznának számára ruhát. Kérése azonban nem talált értő fülekre, így kénytelen volt amaz első ártatlan öltözetben kiszállni a sok piperés-ruhás gyülekezetben.

A szemérmes kisasszonykák szeméiket befedték, (Csak az árnyéktartón által az ujjok közt nézegették)” szól a korabeli tudósítás

Az első tervezett Balaton-átúszás 1880. aug. 29.-én történt, Siófok-Balatonfüred között, ahol 14 km-es a táv, ezt a 34 éves Szekrényessy Kálmán 6 óra 40 perc alatt teljesítette.

GY.É.

- Jó reggelt, álomszuszék-
ok! - köszönt be korán reggel
manónagyanyó a két kis
manógyerek Tipp és Topp
szobájába. - Ébredjétek, ma
nagy nap lesz. Hiszen tudjátok.
Nagyapó elvisz ma ben-
neteket a manóiskolába és
beírat az első osztályba.

A manóiskola ott állt Manófalva
kellős közepén, és a Bölcs Manó taní-
totta benne sokféle tudományra a
manónébulókat. Tipp egyáltalán
nem vágyott megismerkedni a tu-
dományokkal. Kipislogott a paplan
alól és morcosan dörmögte:

- Iskola! Minek az nekünk? Az óvo-
dában már mindent megtanultunk.
Még verset is tudok, meg rengeteg
éneket.

- Meg körjátékot is - kottyantotta
közbe Topp a kisebbik manócska-
nótázatok, de ha felnőtök, mindez
semmit érő lesz. Meg kell tanulnotok
betűt vetni, -- Hiszen tudom én - mo-
solygott nagyanyó, - szerettem is
hallgatni, amikor annyit nótázatok,
de meg kell tanulnotok valamennyi
mesét. Látjátok nagyapó már mi-
lyen öreg, mégis mindig tanul. Hisz a
gyerekek egyre újabb és újabb me-
sékért kérnek. Csak az tudja kirakni a
szép színes kockákból, aki mindzok-
kat megismerte.

- Hiszen az nem is nehéz! - bizony-
kodott Tipp. - Ha engednétek, én is ki
tudnám rakni!

- Csak az kellene! - ijedezett
nagyanyó. - Mit szólna tündéryanó,
ha összekevernéd a sok drága koc-
kát?

Nagyanyó szigorúnak akart lát-
szani, de Tipp tudta, hogy egy kis hí-
zelgéssel sok mindent elérhet.
Odabújt hozzá és duruzsolva így
szólt:

- Édes-kedves nagymamikám!
Engedd csak egyszer, hogy megmu-
tassam mit tudok. Ha sikerül nagy-
apó sem fog haragudni. Ugye
megengeded?

- Nem bánom, na - engedett vé-
gül nagyanyó - csak aztán baj ne le-
gyen belőle!

- Megbízhatok bennem nagyma-
ma! - húzta ki magát Tipp - én még
mindig jól csináltam mindent, ami-
hez hozzáfogtam. Nem igaz Topp?

Mária néni meséi

Tipp és Topp, a két kis mesemanó

II. rész

- Hát, ami azt illeti... - tétovázott
Topp, mert még nagyon is jól emle-
kezett a Csipet manó játékautójára.
Amikor elromlott Tipp azt állította,
hogy meg tudja javítani. Hozzá is fo-
gott, de nem maradt más az egész-
ből, mint néhány pörgettyű, ami a
felhúzó szerkezetből kikerült. Az autó
mehegett a szeméttbe. Na és a Totyi
órája! Arra jobb nem gondolni! Kicsit
sietett ugyan, de azért remek ki óra
volt, amíg Tipp be nem állította. Ak-
kor aztán nem sietett többé. Olyan
engedelmesen megállt, hogy még
az öreg órás bácsi sem tudta többé
megindítani. Hanem azért a világért
sem árulkodott volna Tippre. Gon-
dolta, hátha most nagyobb szeren-
csével jár. Elvégre a vak tyúk is talál
szemet.

Ebben reménykedett nagyanyó
is, no meg abban is, hogy nagyapó
délután ügyis új mesét készít majd,
addig hadd teljen kedve a két kis mi-
hasznának.

A meseszoba, ahova beléptek,
csodálatosan szép volt. Ismerős me-
sefigurák díszítették a falakat, a sző-
nyegen meg tarka
össze-visszáságban hevertek a nagy
kirakó kockák. Mindegyik oldalán
egy darabka mese. Bizony jól kellett
ismernie annak valamennyit, aki
hiba nélkül ki akarta rakni.

Tipp azonban, úgy látszik, csep-
pet sem aggódott. Fontoskodva
utasította el Toppot, hogy adogassa
csak kézhez a mesekellékeket!

Ment is a munka, mint a karika-
csapás. Látni ugyan nem lehetett,
hogy mit ábrázol a kép, de Tipp már
előre tudta, hogy csodálatosan szép
lesz.

- Csak nagyapátok meg ne tud-
ja! - csóválta a fejét nagyanyó.

- Már hogyan tudná meg! - mélt-
tatlankodott Tipp - Hiszen csak észre-
veszi, hogy nem az ő meséjét viszik el
az álomtündérek, hogy azokat éjje-

lente az álmodó
gyermeknek forgassák.

Nagyanyó, mintha egy
picit kuncogott volna, de le-
het, hogy nem is olyan picit.
Az lenne csak ribillió, ha való-
ban úgy lenne! Az még
álomnak is rossz!

SÜSS FEL NAP

Vihar tombol,
Pusztít, rombol,
Recseg, ropog!
Rajta fészek,
Rigó háza,
Benne négy kis
Fiókája.

Szél zúg zordan,
S a záporban
Sírnak, fáznak.
Becsurog a rigó háza,
Süss fel nap a
Fiókákra!

A NYÁR

Kenderfű, kokojsza,
Kökörccsin meg kontyvirág,
Fodormenta macskamenta,
Csupa virág a világ!

Csupa virág, csupa napfény,
Csupa öröm, csupa dal!
Atúsztam a kis patakot,
Ez aztán a diadal!

HA NAP RAGYOG

Nap ragyog a világra,
Fűre, fára, virágra.
Melegét a kertek kéri,
Cukros gyümölcs attól érik.

Melegét a patak issza,
Páraszemként adja vissza,
Melegét a bogár várja,
Szárnyát a fény felé tárja.

Melegét, a fényét, árnyát,
Csöndes esők szivárványát,
Várja, várja fű és virág,
Ha nap ragyog, víg a világ.

A mesét és a verseket írta:
IVÁNYI MÁRIA

THERMIX
ÉPÍTŐIPARI SZÖVETKEZET

☒ 5500 Gyomaendrőd,
Ipartelep út 3.
☎ T/F: 66/386-614, 386-226

Értékesítésre ajánljuk:

Szövetkezetünk eladásra kínálja a Gyomaendrőd, Lévai út
21. Sz. Alatt (1320 m², 90%-a szilárd burkolatú) működő
mészoltó telepét a hozzá tartozó mészoltó géppel, vasbeton
égetett- és oltott mészolókkal.

Érdeklődni lehet: Gyomaendrőd, Ipartelep u. 3.
Knapcsek Béla szöv. elnök
30/9552-374, illetve a fenti telefon
számokon.

GYOMAFARM Kft.
GAZDA ÁRUHÁZ

A Penny Market mellett

06-66-386-359

GAZDABOLT

Endrődön az Apponyi u.3. alatt

Olcsó műanyagárak, mosó és mosogatószer-
nagy választékban.

JÁTSZÓHÁZ A SELYEM ÚTI ÓVODÁBAN

Az I. sz. Napköziotthonos Óvoda és a Városi Családsegítő Központ játszóházat szervezett a Selyem úti óvodában, június 28-tól július 2-ig délelőttként. A játszóházba változó létszámmal jöttek gyermekek, volt, amikor az ottani óvodásokkal együtt 40-50-en voltak. Minden napra igyekeztünk különböző érdekes programokat kitalálni.

Hétfőn, origami hajtogatásban vettek részt. Gyönyörű állatokat, virágokat és egyéb műveket készítettek papírokból.

Kedden, só-liszt gyurmából díszeket készítettek, melyeket sütőben kiszárított-

tunk, és rafiára fűztünk, így nyakukba akaszthatták és haza is vihették.

Szerdán, a nap a festésé volt, hatalmas csomagolópapírra és kisebb rajzlapokra kerültek a művek, melyeket kötélén szárítottunk meg.

Csütörtökön, kissé hűvösebbre fordult az idő, aminek örültünk, mivel erre a napra sport délelőttöt szerveztünk, ahol a gyermekek versenyeken vettek részt.

Pénteken, mézeskalácsot sütöttünk Szondáné Zsuzsi segítségével, aki előző nap már begyúrta a tésztát, így a kis ka-

lácsokat már csak nyújtani és formázni kellett. A dajka nénik kisütötték, amit a gyermekek jóízűen elfogyasztottak.

Mindenki nagyon jól érezte magát, ezért a programot szeretnénk rendszeresen, minden évben megszervezni. Ezúton mondunk köszönetet a Siker GMK-nak, akik minden nap elláttak bennünket friss péksüteményekkel és a Color Shopnak, akik írószerekkel, papírral járultak hozzá a játszóház megrendezéséhez.

A Selyem úti Óvoda és a Városi Családsegítő Központ munkatársai

ÁTADTÁK A CIGÁNY KISEBBSÉG KÖZÖSSÉGI HÁZÁT

Augusztus 6.-án a helyi Cigány kisebbségi Önkormányzat ünnepelésre hívta az országos, a megyei Cigány Önkormányzat képviselőit, és a helyi Önkormányzat és intézmény vezetőit, és más vendégeket. Ünnepélyes keretek között átadásra került a Közösségi Ház, amely az átalakítás után igen impozáns belső terű lett. Az ünnepi beszédekből Uhrin Anikó óvónő gondolataiból idézünk, aki a cigány lakosság nevében szól: „Kedves Alapítók, létrehozók, Adományozók! Isten áldja meg mindnyájukat, életüket. Kívánjuk az itt munkálkodóknak, hogy legyen erejük, kitartásuk a feladataikat a legjobb tudásuk szerint, mindenki meglegedésére végezni. Köszönet illeti a Gyomaendrődi Önkormányzatot, a Kisebbségi Önkormányzatot, akiktől a nemes gondolat származott, és mindazoknak köszönet, akik segítők voltak az ügynek anyagiakban, és erkölcsiükben is megerősítést adva. Név szerint is köszönet illeti id. Dógi Jánosné Erzsikét, aki időt, fáradságot nem kímélve áldozatos munkával szervezte, végezte az itt folyó munkát. Szép és élő példája ez annak a ma sajnos gyakran elfeledni látszó tanításnak, amely a kisebb, a gyengébb megsegítéséről szól. Hiszen a kisebbség életében igen

nagy előrelépést jelent, hogy saját kultúrájuknak, érdeklődésüknek megfelelő rendezvényeiknek saját maguk adhatnak otthont, megteremtve ezáltal annak sajátos jellemző arculatát.

... A Közösségi Ház valóban otthont jelentsen a beilleszkedni, tanulni, léleklében épülni vágyó fiatalabb és idősebb korosztály számára egyaránt. A közös kultúra, a nyelv, a szokások ismerete, - amelyeket ma már talán csak az idősebbek őriznek - ezek átadása, erősítse bennünk az egy töről fakadtság, az összetartozás érzését. A fiatalokban az új ismeretek rendszerezését, s ezáltal segítsen megtalálni, elfoglalni helyünket a világban...”

Versekkel, élő cigányzenével, és a táncrea perdülő fiatalok adhoc műsorával került felavatásra Cigány Közösségi Ház. A Domszögön pohárköszöntőt mondott id. Dógi János, a helyi CÖK elnöke. Az endrődi specialitású csigalevest és birkapörköltet élő cigányzene mellett fogyaszthatták az ünnepelők. A régen hallott gyönyörű cigányzenéért köszönet Puj Ferenc primásnak, és a „banda” azaz a zenekar többi tagjának.

CS-né Gy. É.

A Fő út 80 sz. alatti Közösségi Házban

lfj. Dógi János beszél

Puj Ferenc primás és zenekara muzsikál

Vannak még örök értékek...

Beszélgetés a Szent Gellért Katolikus Általános Iskola új igazgatójával

1999 nyarán új vezetőt kapott a gyomaendrői Szent Gellért Katolikus Általános Iskola. Gyulay Endre Szeged-Csanád egyházmegye püspöke Harmath József matematika – ének-zene szakos tanárt nevezte ki az iskola igazgatójának, elismerve Kiss Pálné eddigi igazgató múlthatatlan érdemeit, aki kissé megfáradva, már nem akart az új tanévre ilyen nehéz tisztséget vállalni.

- *Mióta tanít? - indítom a beszélgetést az új igazgatóval.*

- A diplomámat 1992-ben kaptam meg a szegedi Juhász Gyula Tanárképző Főiskolán, azóta tanítok. Bár, ha jól meggondolom, amióta az eszemet tudom, mindig is tanár szerettem volna lenni, valójában már kisgyermekként is tanítottam: kis első osztályos koromban, a szünetekben sorba állítottam az osztálytársaimat, mint egy kórust, és énekeltettem őket, miközben én vezényeltem.

- *A zene jelentős szerepet játszik életében?*

- Igen, a zene szeretetét már az anyatejmel magamba szívtam, édesanyám, nagymamám, az egész család szeret énekelni. Szüleim elmondása szerint, mikor még kisgyermekként beszélni sem tudtam, csak sírással jeleztem, hogy mit akarok, de ha valaki körülöttem elkezdett énekelni, azonnal abbahagytam a sírást, s „csupa fülként“ teljes odaadással a zenére figyeltem, és megszűnt létezni minden más körülöttem. A zene olyan létszükségletemmé vált, hogy még első osztályos sem voltam, mikor szüleimet kézen fogva elhúztam a zeneiskola tanévnitójára, hogy írassanak be a zongora tanszakra. 16 évet tanultam zongorázni.

A főiskola kórusát és zenekarát vezényelve, nagy lehetőség volt számomra, hogy karnagy ambícióimat kipróbáljam. Tanáraim biztatására a főiskola elvégzése után továbbtanultam a Zeneakadémián, ahol karnagy diplomát szereztem. Csodálatos út ez: a szülői ház népdalaitól az akadémián vezényelt Kodály Te Deumig. Rajtam is bizonyosodott, hogy Kodály-nak igaza van, mikor azt mondja a gyermek nevelését születése előtt kilenc hónappal kell kezdeni.

- Amit a szülői háztól és tanáraitól kaptam, azt látom sikerül átadni növendékeimnek is, ezt bizonyítják a gyerekekkel elért eddigi eredmények is.

- 1998-ban az országos „Játszunk Operát“ c. zeneműveltségi versenyt nyertük meg, melyet a Bartók Rádió is közvetített, igen sok felkészülés vezetett tanítványaimat idáig. Jól eső érzés a tanár számára, ha növendékei a kötelező órák után is szeretnek tanulni tőle. Fontos, hogy a gyermek az iskolában „emberére találjon“ a tanárban, példa legyen előtte, s ez a példa segítsen az ő tehetségének kibontakoztatásában. Bármilyen csínáltam tanári pályám során, azt mindig lelkesedéssel tettem. Ha egy tanár nem tud lelkesedni az iránt, amit át akar adni tanítványainak, hanem csak úgy kötelességből csinálja, azt a gyerekek megérik, és nem fogadják el tőle. Nagy szükség van lelkes pedagógusokra, akik valóban elhívást éreznek a tanári pályára, mert csak a hivatásukat szeretik tudják a gyermeket a „tudás asztala“ mellé meghívni. Don Bosco is azt mondja: a nevelés a szív dolga. Talán ennek a nevelésnek köszönhetően értek el tanítványaim szép eredményeket megyei és országos matematika, illetve zenei versenyeken.

- *Hogyan jellemezné az ön által elképzelt iskola szellemiségét?*

- Egy Augustinus idézettel próbáltam megfogalmazni kollégáim és magam számára, hogy mit szeretnék: „Lényeges dolgokban egység, a vitathatókban szeretet.“

Lényeges dolognak tartom, hogy értékközvetítő legyen az iskola. A pedagógusoknak tisztában kell lenniük azzal, hogy mik az örök értékek. Ha pedagógusban is kétségek vannak - hogy az-e az ér-

ték, amit sokan képviselnek, vagy ami úgy fogalmazódik meg a társadalomban: mi most ezt tartjuk értéknek, de lehet, hogy tíz év múlva egészen mások lesznek az értékek - és a pedagógus sem hisz abban, hogy az iskola értékközvetítő intézmény, akkor a lényeges dolgokban hiányzik az egység. A másik fontos vezérlő elv: ragyogó tisztaságú pedagógus egyéniségek kelljenek, akik hiteles személyiségükkel vezetik az embereket. A tanár kiváló szakmai felkészültsége az alapja, hogy megragadni és elragadni tudja a rábízottak szellemét.

A következő lényeges elv a személyiségközpontúság, ami azt jelenti, hogy ne csak az iskola dolgozóit, hanem minden tanulót is név szerint ismerjek. A tanároknak a gyerekek képességeiket, adottságait is jól kell ismerniük, sőt még azt is tudniuk kell, mik lehetnének a rájuk bízottakból. Már Szókratész is abból indult ki, hogy az ember egyszeri, pótolhatatlan, és ez a keresztény szellemiségnek az alapja.

Lényeges dolog még, hogy az iskola szeretetközösség legyen. „Csak feltétel nélküli szeretetben, személyes példa vonzásában, abszolút értékek erőterében növekedhet az ember.“ - mondja Don Bosco. A nevelő szeretete, ami a tanításán keresztül nyilvánul meg, szeretetet ébreszt a neveltben is. Az, aki tudja, hogy szeretik, viszonszeret, és az, akit szeretnek, elér mindent.

- *Hogyan szeretné megvalósítani a nevelést az iskolában?*

A nevelés nem az iskolában történik elsődlegesen, hanem a családban. Én a családot szeretném támogatni azzal, hogy a szülőknek olyan programokat szervezünk, ahol segítséget kapnak gyermekük neveléséhez. Az iskola a szülővel együtt egyetértésben érhet el valamit. Növekedvén nevelünk, ezért a szülői hivatásban is növekedni kell, hogy jó szülők legyünk. A mi erőnk erkölcsi erő. A hittanórák, az osztályfőnöki órák, a diákmisszió állandó morális állásfoglalásra ösztönzik tanítványainkat. A személyes Isten-kapcsolat élményére való ráéreztetés ugyanis a legtöbb, amit a nevelő elérhet tanítványainál.

Amíg a gyertyát is egy másik égő gyertyáról gyújtják meg, úgy a gyerekek hitét is a felnőttek hitének kell lángra gyújtania. Én „égő gyertya szeretnék lenni.“

Ebben segítse az Isten!

Iványi László

Tródmái oldal

„MEGVAGYUNK, TESTVÉR!

(Részlet, TÍMÁR MÁTÉ: HAZAI HARANGSZÓ c.
1979-ben megjelent novellájából)

Pár lépésnyire őszi szerelmű macskák miaúzzák a világ legborzalmasabb szerelmi vallomását. A kultúrház kapualjában szomorúság szoprán: Engem nem versz át többször, Géza! - aminek mégis csókba csendül a vége. De én már nem fejtegetem a titkát, mert lélekben az ifjabbik bátyám kapukilincsén kalamolok, ahová Laci Moszkvicsán kurtul-gyorsul majd az út. És az Eszterkéen is persze, a feleségéén. Ezt azonban csak azokért mondom, akik nem ismerik ezt a Körösmartról átszarmazott házaspárt, melyet sokkalta inkább, mint a nemzetiszínű vállszalag, a kultúra hurkol össze, legalább tíz esztendeje. Az öles-mázsás Laci tanácsi kultúrmindezen, Eszterke könyvtáros, a levelező bölcsészdiploma legkevesebb harmincezer kilométerével, s talán nem is csak a legjobb, hanem a legrégebbi barátaim sorába tartoznak. Még a születésük előtti időkből. Lacinak már a dédnagyanyját is ismertem a polyákhalmi tanyákról, amikor még kaszára sem kapott az apja. Az Eszteré jósolta meg tizenévesen, a ligeti gyepen, hogy: Hamarabb lehet belőled Petőfi Sándor, mint az ÉTK labdarúgócsapatánál labdaszedő. S ilyen előzmények után a gyermekeik akkor sem fordultak háttal hozzám, amikor a szüleimhez is az éjszakai homályba lopakodtam hazá...

Vajon lehet-e, szabad-e viszonzatlanul hagyni ekkora vállalást!

A szőke-karcsú Eszterke s a hatalmas Laci alapítók a besenyszegi vásártér lakótelepén. Szívük másik felével azonban „vacerok”, és példásan türelmesek, mert legalább két órája várnak. Kávével, süteménnyel, a besenyszegi Bajcsy-Zsilinszky-hívséges Rácz Lajos bátyám üdvözlétével, meg a póhalmi olvasó asszony üzenetével, mikor látogatom meg őket, odakint a „pósáros” tanyai világban. De mindezeknél hatalmasabban azzal, amit csak a szemük kérdez: Mire végeztem Zsigánál, Kneréknél, a Győzelemnél, s főleg önmagamban, abban a nagy közös ügyben, ami mindennapjaink kenyere-sója!...

Ők és a hozzájuk hasonlóak a tollforgatók gyalogapostolkodását a nyolcadik szentségnek vélik. S ezért hát a jóreményt hamvazom rájuk, amiért akkor sem fellebbez a lélek, ha valóra válását sajnálatosan elodáznák a fukarabb markú tények.

Mindezeket azonban már a kocsiiban sejtelmeskedem a fülökbe a német templom és a vasúti sorompó között, el a körösmarti cipészek csupa-neon üzeme mellett a sortüzes Tiborc hétkoporsós szobra előtt, s megfűszerezve azzal, hogy immár a jelek szerint „elfogadott” a hazám. Egyre többször hívnak erre felé, elhiszik, hogy a dicséretet - olcsó szeretet, az az igazi, mely megmorogva is vállal, s a bíráló szavakat tudóre szívni ugyan könnyebb, de leszámítolni sokkalta hasznosabb. Ha leírjuk, ha kimondjuk, ha csak úgy belesóhajtozunk a lombfésülő őszi szélbe...

Eszterke és Laci egyet is értenek ezzel, ahogy ifjabbik bátyám, aki a tűzszekeres próféta nevét hordozza, az ablakon is kihajol egyetlen üvegkocogtatásért:

- Ha nem tudnám a helyét, azt hinném, hogy a Hazug utcában születettél - mondja mosolygós korholással - hiszen hat órára vártalak! - Laciék csak ezután érdemlik a magukét: - Jóestét kívánok! Köszönöm, hogy hazahozták!

A képemyőn a néprajzprofesszor ismerős arca, az asztalon vacsora, bor, szódavíz, a sarokban a kicsi Lacika a nagyanyja hóna alatt, s bennem büntudat: tudom, hogy hajnalban megint háromkor kél a gazda! Pedig a fáradtságának nyoma se rajta, miként a beszélgetés barázdahúzó indításából kiderül, habár ez csak irányt hasít a többinek.

- Hogy éltek bátyám!
- Megvagyunk, testvér!

- Már engedelmet, hogy egy kicsikét elmaradtam.
- Nem először, nem is utoljára...
- Tudod, hogy van ilyenkor!
- Minket nem kell, engeszteljük meg inkább az asztalt!

Tempósan falatozunk. Angyikám felszolgál. Lacika úgy les ki a takaró alól, akár a csepp fecskék a fészek peremén. Én pedig tisztetem a régi, családi szokást, hogy amikor eszünk - hallgatunk. Legalább kívül-bévil szemrevételezhetem a bátyám, akivel tudatos létezésem szinte félszázada közös.

Jégtörő Mátyáskor beszegte a hatvanat, amiből egyetlen beretválkozásért letagadhatna tízet, ha az életrajzából három regényre is futná. Könnyel, vérrel, örökös újrakezdéssel. Korosztálya az országgyarapító nemzedék, s a tanyalako röghözkötöttséget kényszerűségből a veszedelmes „világjárással” cserélte fel. Alig túl az újonc-időn, irány Kassa, majd Munkács, Kolozsvár, a „hideg napok” Ujvidéken - s kurta leszerelések közjátékaival -, Ukrajna, Don-kanyar, előre-hátra, a vaskereszt vagy korhadó fakereszt reményében, jó esetben a hadifogoly lágerig. Bátyusom ezt az utolsó felvonást okos ösztönrel elkerülte, mert idejében hazaszökött, hogy a németek ellen is felvarrhassa a csillagokat. Hát így felel: Megvagyunk, testvér! - ez aranyfedeztetével a sorsnak, legalább ötször annyi fedezet nála, mint másnál. De folytatásában is. Párhobas előrölkezdés, csendes, gyarapodgatás, aratógépes, traktoros álmok. Be a szövetségzetbe, ki a szövetségzetből. Tanyabontás. Földhagyó gyermekek...

- Mi az tán kenyeredbe vágott a tyúk! - kérdezi, miközben bekatintja a bicskáját, s fogja az üveget.

- Semmi, semmi...

- Valaki megint megugattott!

- Dehogy. Arra gondoltam, mi lesz veletek, ha eljön az obsit, és megnémul a vekkeróra!

Az üveg szája a poharakét csókolja, míg nekem szinte tiszta bort, magának majd teljesen szódavizet töltöget.

- Hát attól igazán ne félj, hogy megmacskásodik a lábam - feleli cinkos mosoly kíséretében. - Majd hízlalगतok, kapálok, permetezem a kertet, segíték gyerekeknek, és turbékolगतunk a párommal, mint az öreg galambok.

Angyikám csendes, szelíd mosollyal néz bennünket. Időnként bólogat, lepisszegi Lacikát, ha túl hangosan csühög a három gyufásdobozból összecémázott vonatnak. Szerinte ez az illendő asszonyi magatartás, ha az emberek beszélgetnek

- És a közös!

- Majd elvállik...

S ezután két ásítás között kérdezi:

- És ti mire végeztétek a napot!

A két szomszédvár egyesülésére gondol, ami már az istállóban is téma, s a maga portáján helyesli, mert amikor a frigyét az idő hatáskörébe utaltnám, szinte helyettem felel.

- Ezek a mai fiatalok már másfajta népek, mint mi. Nem akarnak falusiak lenni. Jobblétet, fürdőszobát, színházat, fizetősebb, de nem igavonó munkát követelnek, és igazuk van...

- Úgy gondolod!

- El is kergetik a vágyaik lepkéjét Pestig, Csabáig, Debrecenig, és aki egyszer elmegy, az sohanapján jön vissza. Ha meg a pillangójukat idecsaboljátok a közös rétre, legalább az marad itthon, akinek még csak ezután nő bele a kalapba a feje.

- És ez nektek is jobb lesz, bátyám!

- Persze, hogy jobb lesz. Így előbb-utóbb aggmenhely lesz ez a falu.

- Ezt gondolják a tanyáról frissen beköltözöttek is!

- Azt hiszed, van az Uristennek annyi földje, amennyiért visszaköltözének! Ki olyan magabarma, hogy ne szeretné jobban a vilányt, mint a petróslámát! A falicsapot, mint a gémeskutát! A betonjárdát, mint a térdig érő sarat!...

- Mindenki felfelé törekszik! Még a földi féreg is, ha a dér csipkeddi.

- Én is ezen a hiten vagyok bátyus!

A szobában új heverő, stílbutor, olajkályha, televízió. A másikban egyelőre megtűrik a banyakemencét, és a falakon néhány örökölt szentkép pecsételi az angyikám eleven hitét...

- Mindenképpen elmegy reggel!

- Esik, vagy fúj, az utasnak menni kell!

- Egyszer már elakadhatna az a vonat...

Légzése apró horkolásba mélyül, s úgy alszik el, mint aki félfüllel máris azt az éjszakafelező vekkerszót hallja...

Jóéjszákát!

Könyvjelző

A Gyomaendrődi
Könyvtárba
érkezett...

Závada Pál: JADVIGA PÁRNÁJA

Osztatni András 1915. február 5-én nősülése előtti napon kezdi feljegyzési könyvecskéjét írni. Naplójában nemcsak a kisebbségi kisváros mindennapjairól, hanem a történelem sorsfordító hatásairól is beszámol. Legfontosabb témája azonban: a varázslatos, titokzatos Palkovits Mária Jadviga és az ő közös, szenvedélyes élete, amelyről megkapó szemérmes őszinteséggel mesél.

A leghitelesebb, bensőséges beszámoló rengeteg kétséget tár fel a házaspár különös kapcsolatáról, amely már azzal megkezdődik, hogy korábban a főhős édesapja (Apovka) önkéntes nevelőapjává vált a korán árvaságra jutott Jadviganak. Elképzelhető, a naplóból megismerhető, milyen megdöbbentő cselekedet volt ez egy nős, családos ember részéről. Sorsuk tehát egészen kiskoruktól összefonódik, de kapcsolatuk sohasem válik teljessé.

Együtt-, s néha bizony különélésükről is szólnak a férj, Osztatni András (Ondriskó) naplószerű feljegyzései. Szinte esketésük pillanatától kezdve gyanakszik, kétségek gyötrik. Később is egyre kellemetlenebb történésekkel, a múltból, de a jelenből is előbukkanó titkokkal, s magával a szépséges, rejtélyes Jadvigával kell megküzdenie. Szünet neveltetése, saját szégyenlőssége korlátaitól, hiszen egyszer sem kerül sor őszinte, mindent feltáró beszélgetésre közte és Jadviga között.

Kétségek, félelmek, értetlenség: vajon osztotta-e valakivel párnáját Jadviga, s ha igen kivel? S időnként férjével miért nem osztja? Ondriskó bejegyzései arról számolnak be, hogy kapcsolatuk az idő múlásával nemhogy tisztulni látszana, még inkább bonyolultabbá válik. Nem segít a homály eloszlatásában Jadviga sem, aki pedig fellelvén férje írásait, nem csak rendszeres olvasójává válik, hanem társszerzője is lesz. A naplót érdekes feljegyzésekkel gyarapítja közös gyermekük Miso születése, növekedése is. Fiuk felnöve szintén olvasójává válik szülei különös irományának. Természetesen nem állja meg, hogy kommentálja a történetet, ne tegyen ő is újabb bejegyzéseket, s végül sajátkezü hozzátoldást.

Apovka és Jadviga különös kapcsolatát az olvasónak kell a regényből megfejtenie. Mintahogyan azt is, milyen viszony köti Jadvigát egy bizonyos ügyvédbojtárhoz, s azt Osztatni Misóhoz.

szórakozást, de üdítő irodalmi élményt nyújt olvasójának Závada Pál műve.

Osztatni András naplója, főként azok a részek, amelyekben visszaemlékezik régebbi dolgokra, személyekre, történésekre, még rengeteg "tót" kiszólást (természetesen magyar nyelvű lábjegyzetekkel) tartalmaz. Felesége és fia írásaiban már csak elvétve találjuk ezeket. Talán utalás ez arra, hogy egy kisebbségi nemzet alig több mint egy emberöltő alatt (a napló a '90-es években ér véget) mennyit veszíthet nyelvi kultúrájából?

Závada Pál 1954-ben született Tótkomlóson, s 1997-ben megjelent harmadik könyve "Jadviga párnája" címmel, mely az utóbbi évek legnagyobb, legmeglepőbb, legzajosabb, kortárs magyar irodalmi sikere. 1999-ben már a negyedik kiadást is megélte (a Magvető Kiadó gondozásában, a gyomai Kner Nyomda nyomtatásában), s már a regényből készült film is az utómunkálatoknál tart.

DÉLALFÖLDI KERÉKPÁRTÚRÁK

címmel remek könyv jelent meg a "Bringás könyvek" sorozatban. Útvonalterkép mellékletével ellátva, az Alsó- és Közép-Tisza mentén valamint a Körösök vidékéről 20 túra-útvonalat ismertet. Minden túrához rövid útvonal-ismertetés, a látnivalók leírása, nagyobb városok térképe, sok színes fotó és rendkívüli sokrétű, mindenre kiterjedő hasznos tudnivaló felsorolása tartozik. Helyenként olyan túravázlatokkal is megismertet, amelyek folyó menti gátakon, természetvédelmi területeken is vezetnek.

A KÖNYVEKET A RÓZSAHEGYI KÖNYVTÁR
AJÁNlja AZ ÉRDEKLŐDŐ OLVASÓK
FIGYELMÉBE.

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK

*„Nem múltak el ők, kik szívüinkben élnek:
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek.
Ők itt maradnak bennünk csendesen még,
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”*

(Juhász Gyula)

Az olvasók tájékoztatására közöljük, hogy csak azokról az elhunytakról adhatunk híradást, akiknek hozzátartozói a közzétételhez hozzájárulnak.

AMBRÓZI MIHÁLYNÉ FARKAS PIROSKA, aki a Sugár út 51. sz. alatt lakott, július 14-én, 48 éves korában, rövid szenvedés után magához szólította az Úr. Temetése július 21-én volt. Gyászolják: férje, két gyermeke, édesanyja, a rokonok és ismerősök.

BRAUN MÁTYÁS, aki a Toronyi út 19-ben lakott július 4-én hosszas betegség után 79 éves korában visszaadta lelkét Teremtőjének.

Gyászolják a rokonság és az ismerősök.

CSAPÓ GÁBORNÉ, aki a Körlát utca 2/6-ban élt, váratlanul, július 10-én 61 éves korában elhunyt. Temetése hamvasztás után lesz. Gyászolják: Férje, családja, és a rokonok.

DENGI IMRE, Petőfi utca 24-ben élt, rövid szenvedés után 95 éves korában július 6-án nyugodt lélekkel megtért Teremtőjéhez. Temetése július 8-án volt. Gyászolják: leánya és veje, két unokája, négy dédunokája, a rokonság és az ismerősök.

GYURCZÓ GYÖRGY, aki a Zrínyi M. u. 30-ban élt, július 1-én rövid szenvedés után, 87 éves korában elköltözött az élők sorából. Temetésére július 5-én került sor. Gyászolják: felesége, leánya, unokái, dédunokái és a rokonság.

KISS JÁNOSNÉ PÓLUS TERÉZ, aki a Dózsa György út 21-ben lakott, július 7-én 84 éves korában, hosszú szenvedés után eltávozott az örökkévalóságba. Temetése július 14-én volt. Gyászolják: fia, menyje, unokája, a rokonság és az ismerősök.

KNAPCSEK JENŐ, hunyai lakos, a Kossuth úton, rövid szenvedés után 69 éves korában, július 9-én elköltözött az élők sorából. Temetése július 21-én volt. Gyászolják: felesége, gyermeke, unokái és a rokonok.

KURILLA KÁROLY, aki a Kodály utca 2. sz. alatt élt, július 10-én 69 éves korában, rövid szenvedés után visszaadta lelkét Teremtőjének. Temetése július 14-én volt. Gyászolják: Felesége, gyermekei, unokái, testvérei, a rokonok és a barátok.

kái, testvérei, a rokonok és a barátok.

MÉSZÁROS ISTVÁNNÉ HARNOS MARGIT, aki a Könyves Kálmán u.11-ben lakott, július 22-én hosszú szenvedés után 78 éves korában magához szólította az Úr. Temetése júliusban volt. Gyászolják: 4 gyermeke és családja, a rokonság és az ismerősök.

SÓCZÓ VENDEL, aki a Sugár út 68-ban élt, rövid szenvedés után július 17-én, 61 éves korában elhunyt. Temetésére július 22-én került sor. Gyászolják: édesanyja, fia, a rokonok és az ismerősök.

UHRIN JÁNOSNÉ UHRIN ANNA, aki a Tamási Áron utca 37. sz. alatt lakott, hosszú szenvedés után 75 éves korában, június 19-én elköltözött az élők sorából. Temetése június 29-én volt. Gyászolják: férje, két gyermeke és családja, a rokonság és az ismerősök.

VARGA LÁSZLÓNÉ BAGÓ JOLÁN, aki a Mester utca 15. sz. alatt élt, június 28-án hosszú betegség után, 67 éves korában magához szólította az Úr. Temetése június 30-án volt. Gyászolják: férje, gyermeke, két unokája és családja, a rokonság és az ismerősök.

**Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr
az Ő országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!**

CIPŐTALPBÉLÉST SZONDÁTÓL

Rózsahegy u. 11.
Telefon: (66) 284-301

GYERMEKCIPŐ KÉSZÍTÉS

Csikós János

5502 Gyomaendrőd, Kör út 3.
(Öregszőlő, Kondorosi út)
Telefon: 06 60 485-788
Tel., Fax: 06-66-285-863

Béby-leányka-fiúmodellek 18-35-ös méretig
Bio papucs, szandál, klumpa 18-41-es méretig

A KERTBARÁT KÖR ÜZENI...

ELŐKÉSZÜLETEK A SZŐLŐ SZÜRETELÉSÉHEZ

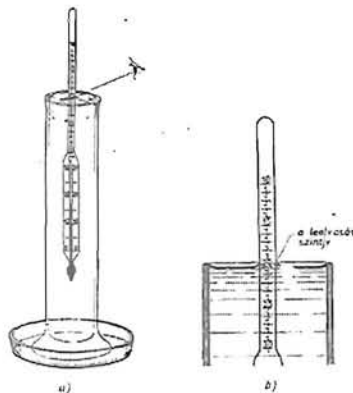
1. ábra

lévő levelek eltávolítását annak érdekében, hogy a napsugár jobban érje a bogyókat, mert ez által a cukortartalmuk magasabb lesz. Az eltávolítást ne egyszerre, hanem fokozatosan végezzük.

(1. sz. ábra, - rajz.)

Óvakodjunk a túlzott levéltelenítéstől, ugyanis a vesszők további éréséhez még a levelekre szükség van.

*** **

2. ábra

francia borász volt) bor készíthető, amilyent a szőlősgazda akar. Természetesen a cukor hozzáadásával tulajdonképpen a szesz fo-

A sok eső többletmunkát adott a szőlőtermelőknek. Sokszor kellett permetezni, és kacsolni. Amennyiben továbbra is csapadékos lesz az időjárás, úgy hetenként bordóilével, vagy rézoxikloriddal permetezzünk. Érdemes permetezéskor többször végig menni a sorokon, természetesen a rászáradás után. Ezáltal a kimaradt levelek is kapnak permetlevet. Fontos a jó porlasztás és tapadás. Az érés idején, csapadékos időben a rendszeres harmat keletkezésekor fellép a szürkepenész, mely az érőben lévő bogyókat támadja meg. Ezt nevezjük szürkerothadásnak. Feltétlen védekezzünk ellene, még akkor is, ha nem esik. Bővebb felvilágosítást adnak a gazdaboltok.

Augusztus közepe táján megkezdhetjük a fürtök előtt

Az elmúlt évben, különösen szeptemberben nagyon sok volt az eső, kevés volt a napfényes órák száma. A bogyókban a cukorképződés igen kicsi volt, ugyanakkor vízzel telítődtek a bogyók. Megjelent a szürkepenész, rothadásnak indult a fürt. Ezért korábban kellett szüretelni. Sokan kérdezték tőlem, hogy mennyi cukrot tegyenek a mustba. A mustfokok ismerete nélkül nem lehet még jóslani sem. Ezért tudom ajánlani, hogy szerezzenek be mustfokmérőt. A gazda-boltokban lehet kapni pár száz forintért fokolót. A mustfok ismeretében az alanti táblázat segítségével olyan Malligand-fokú (Malligand

kát emeljük, azonban a savak, íz, zamatanyagát, aromáját nem. Nyilván ha vizet is adunk hozzá, akkor az aroma csökken.

A Malligand-fok a borok alkoholtartalmának kifejezése a térfogat százalékában.

Ezek után tanulmányozzuk át a táblázatot, mely 100 liter musthoz történő cukor hozzáadását mutatja, figyelembe véve a mustfokot és mennyi Malligand fokot kívánunk elérni. Csak javasolni tudom, hogy elegendő a közepes Malligand fokú bor készítése.

MUSTFOK	Elérhető alkoholtartalom (Malligand-fok)				
	10,-	10.5	11,-	11.5	12,-
	100 liter musthoz szükséges cukor kg.-ban				
14	2.9	3.7	4.5	5.4	—
15	1.5	2.4	3.3	4.2	4.9
16	0.5	1.2	2.1	3.-	3.7
17	—	—	0.7	1.6	2.5
18	—	—	—	0.4	1.3
	alacsony -		közepes - magas		
	Malligand fok				

A mustfokoláshoz a már említett mustfokmérő és egy üveg henger, vagy magas befőttesüveg kell. Az üveget meg kell tölteni musttal és beletenni a fokmérőt az ábra szerint. A must az üveg tetejéig érjen, ezért célszerű egy tányért alátenni, hogy ami kifolyik az a tányérba, vagy a lábasba kerüljön. A cukorfokot leolvashatjuk a fokoló skálájáról.

A pontos méréshez javasolom, hogy a must hőfoka 17 C fokos legyen.

A 2. sz. ábrán, (rajzon) látható:

- mérőhenger mustmérővel,
- a mustmérő leolvasása.

Javitóanyagként a borvidékeken sűrített mustot használnak. Sajnos vidékünkön ez nem kapható. A javításnak e módja törvényes, szabályos.

HUNYA ALAJOS

JÚNIUS 27-TŐL AUGUSZTUS 13-IG GyOMA BELTERÜLETÉN
64,9 MM CSAPADÉK ESETT.

AGRO ÁRUHÁZ

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.

Kedves vásárlóim!

Megérkeztek a
**savanyító kerámia edények 10,17,27,
és 30 literesek.**

Kaphatók még savanyúságnak, cefrének
stb. használható **műanyag-hordók,
üstök, üstházak,
befőzéshez üvegek, üregtetők,
zománczott és öntött edények,
kávéfőzők,
balakötözők, fóliák.**

Augusztus hónapban ismét kötelező
a hörsögirtás!

Itt kapható vizes falak kezeléséhez **falszá-
rító adalékanyag Vaporex C+M**

VÁROSUNK Gyomaendrőd * Megjelenik havonta. * Kiadja az Endrődiek Baráti Köre Egyesület * Felelős szerkesztő: Császár Ferenc, 5502 Gyomaendrőd, Damjanich u. 15. Tel., Fax: (66) 386-323 * Szerkesztők: Császárné Gyuricza Éva, Cs. Szabó István, Hunya Alajos, Iványi Mária, Marsiné Giricz Erzsébet, Márton Gábor, Stark László * Felelős kiadó: Vaszkó András * MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytisz.: B/PHF/1495/BÉ/1995. *

Készült: Pelyva házinyomda, Gyomaendrőd, Fő út 81/1

Interneten: <http://www.szikszi.hu/isk/gellert/> * E-mail: ivanyi@mail.szikszi.hu vagy ivanyi@theol.u-szeged.hu

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

Fi keresztény nemzeti gondolat hírnöke

VI. évfolyam 9. szám * Társadalmi, kulturális és hagyományőrző folyóirat * 1999. szeptember

GYÁSZOS JUBILEUM

Szeptember 1. a II. Világháború emléknapja

61 éve, hogy Európa másodszer is lángba borult.

Az első világháborút lezáró Párizs-környéki békék nem hozták meg a kontinens nyugalmát. A győztesek, igazságtalan, embertelen életet teremtettek. Igaz, a hitszegők, a szélkatonák megkapták a maguk jutalmát. A magyar gyűlölő francia diktátor gyalázatos „békét” kényszerített hazánkra. Még harmadrész országunk sem maradt meg. Endrőd fiataljaiból 394-en lettek áldozatok. A szomszédos országok nacionalizmustól szított vezetői legszívesebben maguk közt osztották volna föl Szent István országát. Csoda-e, hogy a szörnyű igazságtalanság után az irredentizmus

álomvilágába sodródott az ország vezetése és népe? („Csonka Magyarország nem ország, egész Magyarország Mennyország.”) Csoda-e, hogy a hasonló bántalmakat elszenvedett Németország oldalára hajtott bennünket a sors? Közben Hitler és Sztálin egymásra talál. Augusztus 29-én, két nappal a véres invázió megkezdése előtt, Moszkvában Joachim von Ribbentrop német- és Vjacseszlav Molotov orosz külügyminiszter aláírják a két ország együttműködéséről szóló szerződést. Titkos egyezmények szóltak kelet Európa országainak felosztásáról. Így következett

be, hogy szeptember 1-én, a német hadigépezet lerohanta Lengyelországot, ugyanakkor

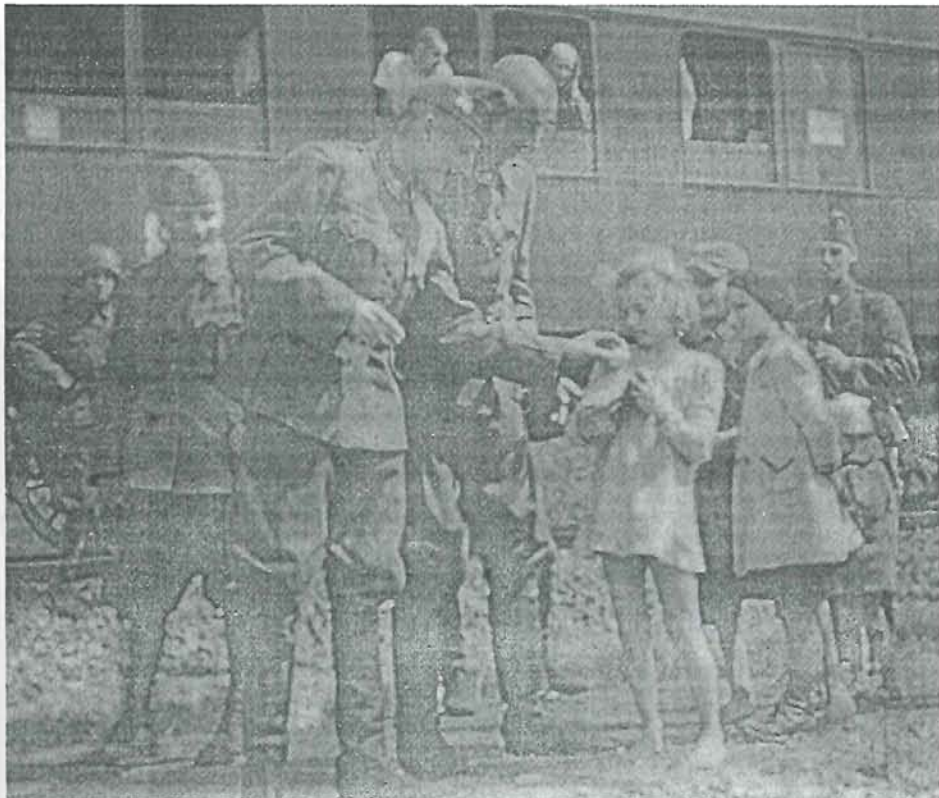
a Vörös Hadsereg is ezt tette. A közjük szorult apró államocskák (Lettország, Litvánia, Észtország) megsemmisültek. (Ez lett a sorsa Csehszlovákiának is.) De „két dudás egy csárádban nem fér” s nem váratt sokat magára a Szovjetunió megtámadása, mely, mint tudjuk szörnyű világégéshez vezetett.

„...s elhulltanak legjobbjaink a hosszú harc alatt...”

A kezdeti német sikerek országgyarapításai csalétket vetettek. A magyar területek; a Felvidék, Kárpátalja, Észak-Erdély, Bácska-Bánát, Muraköz pár évi tulajdonlása elképzelhetetlen szenvedés zúdított a magyarságra. Akik köpönyeget fordítottak, jutalmul nemcsak az elvesztett területeket, hanem bírhatatlan hadisarcot is követeltek. Ez újabb Trianon csaknem végpusztulást jelentett.

Endrődön közel félezer halál volt a füzetség hősi halottakban, fogságban elpusztultakban. Az első Trianon után 20 év volt a kálváriajárás, a második világháború után csaknem kétszer addig tartott az agonizálás.

„Szánd meg Isten a magyart,
Kit vészek hányának.
Nyújts feléje védőkart
Tengerén kínjának!
Balsors akit régen tép,
Hozz reá vig esztendő.
Mebűnhödté már e nép
A múltat és jövődöt!”

Kép: Útban a Don felé, 1942. (A magyarság története)

MIÉRT?

Közeleg városunkban is a németek kitelepítésének szomorú évfordulója. Rájuk emlékezve mondom el e szomorú történetet. Az 1940-es években naplót vezettem, s ennek alapján próbálom a kitelepítési eseményeket feleleveníteni.

1947-ben már évek óta a Szegezi Postaigazgatóság körzeti tartaléka voltam, mely körzet a Dunától keletre a román határig terjedt. Ez azt jelentette, hogy „szaladj János, ugorj János” módjára köteles voltam ugrani. Elég jól fizették ezt a „világjáró” életet és én 21 évesen „azt szerettem volna tudni, milyen a világ?”

1947. augusztus 21-i keltezéssel jött a hivatalos levél, mely szerint szolgálati érdekből kirendelték a császártöltési Postahivatalhoz, a községben folyó nemzetiségi kitelepítések idejére.

Robogott velem a vonat egy kora hajnalon Bácsalmás és Baja között, ahol kilométereken át olyan egyenes a sínpálya, mint manapság a közút Kecskemét és Dunaföldvár között. Baján a Hajósrá menő autóbusszra szálltunk néhányan. A mindinkább emelkedő melegben a busz nyitott volt. Meleg, por, fáradság... Hajósról semmi közúti jármű nem indult Császártöltésre. Így hát gyalog bandukoltunk a 4-5 kilométernyi úton. Nem sokára azonban egy lovas kocsi felvett néhányunkat.

Kollégám, aki hónapok óta egyedül tartotta az állandó szolgálatot, kitörő örömmel fogadott, végre szabadságra mehet, a nehéz szolgálat után. Megmutatta a kis postahivatalt, ami enyhén szólva nem volt túl szép. Megérkezésem utáni napon átvettem a hivatal vezetését, ami igen kacifántos volt, mert csak egyszemélyes a kis posta. Még ebédszünet sem volt, ebédemet is odahordták a háziasszonyomék. Emlékszem, igen érdekes ételeket kaptam: rétesleves, és száumáge"-ből készült ételeket. Ez utóbbi a mi pucor néven emlegetett húsételünket jelenti.

Jöttek az emberek a postára, de szinte mindenki sötét ruhában, komoran! Először csak meglepetten néztem: Fekete város falun? Néha fiatalok is jöttek. Akkor már az egyetemekről, főiskolákról ki volt tiltva a sváb ifjúság, még ha magyarosították is a nevüket.

Igen sok bélyeg fogyott, lassan szóba elegyedtem velük, akik vették.

Hamarosan, zárás után, már a posta ajtóban vártak. A fiúkkal és lányokkal mentem a pincébe, ahol már 10-20 fiatal volt együtt. Italozást én nem láttam. Kedvesebb, intelligensebb társaságot sem

ezeknél a sváb fiataloknál. Sokféle foglalkozásúak voltak, de főleg diákok, fiatal házaspárok, még egy két reverendás papnövendék is volt közöttük. Mikor szóvá tettem, hogy ez nem idevaló öltözet, levetette, és egy szögge akasztotta. Vidám német dalokat énekeltek, táncos játékok mentek. Soha nem maradtak sokáig, és engem 3-4 fiú-lány társaság kísért haza.

A második hét végén háziasszonyom menyével Katival elmentem a templomba is. Ismét a „Fekete város”. A templom tömve volt. Feketeruhás, bőszenyű nőekkel, sötétruhás, fehéringes férfiakkal. A fiatalabbak nem voltak annyira komorak.

Folyt a mise, majd fiatal pap jelent meg a szószéken. Az evangélium után így szólította a híveket:

- Kedves hiveim, testvéreim az Úrban! Itt vagyunk, itt vagytok a templomban, melyet eleink, őseink emeltek. Kapuja, mint most is, kitarva mindenki számára, aki ide be akar jönni. Soha senkitől nem kérdeztem milyen nyelven akar itt imádkozni! Az építők és építetők sirhalmvai itt vannak, ahol mi élünk. Sokan hiányoznak már közülünk, közületek! Hiányoznak hadbavonult fiataljaink, akik még nem tértek haza a háborúból. Van, akikről a családjuk sem tud.

A pap felemelte hangját.

- Most tele van a templom, de estére szinte üres lesz a falu! Talán közületek is sokan házaiktól távol egy bokorban, gödörben, kukoricaszár kupokban töltitek az egyre hűvösödő éjszakákat.

Ekkor már egy-egy zokogás hallatszott az asszonyok padjai felől. Sok férfifej hajolt a padok asztalára

- Felnézek az égre, - folytatta a pap - és kérdezem: Miért? Őseink itt éltek évszázadok óta, ide sodorta őket a történelem. Ha katona kellett a háznak, hullattuk vérünket. Fizettük az adót, amit a törvény előírt! Dolgoztak őseink, mint ahogy ti is dolgoztok Itt az ősi betakarítás ideje! Nappal dolgoztok, éjjel testvéreink tüntek és tűnnek el, akikről senki, de senki nem tud!

Ekkor már csak zokogás hallatszott. Kati arcán folytak a könnyek, én nem tudtam hova nézni. „Fekete város, fekete falu” - most megértettem

mindent. A fiatal pap befejezte beszédét, a zokogás is csendesedett.

A templomból kijövet néhány bélyegvásárlóm köszönt nekem, és a pincések is. Többnek még piros volt a szeme.

Kirendelésem a vége felé közeledett. Egy szabad délutánom még átkerékpároztam Hajósrá. A faluba érve, - vasárnap volt -, gyerekek játszadoztak az árokparton. A kislányok, mint színes gömbök ugrádoztak bő, sok szoknyájukban.

Eljött a búcsúzás ideje. Szeptember 20-án kora hajnalban a kalocsai busszal utaztam haza. Azóta más lett a világ, sokan visszajárnak régi otthonaikba, talán már mint tudósok, vállalkozók...

Elgondolkodom. Miért volt a sok bánat, könny,

ki tudja? Miért, miért?

Márton Gáborné

OLYAN JÓ LENNE ÓRIÁSNAK!

Magasak, hej, az úti nyárfák,
és magasak a beteg álmok.
Mikor nővünk mi is fel hozza?
Mikor leszünk mi óriások?

Soha-soha nem retteg tőlünk
a sok apró, sárvirág fattya?
Nagynéha, ha nyakunkat nyújtjuk,
erőlködünk kacagva.

Törtfényű két hályogszemünk
nem lövell félős, gyilkos lángot,
nem szór a gögös törpenépre
Kacsaringós, tüzes villámot.

Őrök már az éjszaka csendje.
Nem vegyül soha égzengésbe,
mert kopott, ismert, csúf dalunk
a betegegek halk nyöszörgése.

Pedig olyan jó lenne óriásnak,
félelmetesnek, nagygnak lenni,
s a törpéket a fél-nagyokat
gúnyos kicsinylőn lekezelni!

Olyan jó lenne óriásnak,
hegylépő, tengergázló nagygnak!
De a sár húz, nem enged nőni,
s a törpék mind törpék maradnak.

1944.

Márton Gábor

ALAPFOKÚ (nem hivatásos) RENDEZŐKÉPZÉS

E programra elsősorban azok jelentkezését várjuk, akik meg kívánják ismerkedni színházrendezés alapismereteivel, elméletben és gyakorlatban egyaránt. Várjuk továbbá azok jelentkezését is, akik már vezetnek nem hivatásos színházi csoportot, ám rendszerezni, bővíteni kívánják elméleti és gyakorlati ismereteiket.

A program kereteiben drámapedagógusok, vagy a drámapedagógiával megismerkedni kívánók is a mindennapi gyakorlatban jól alkalmazható ismereteket tanulhatnak. Részükre természetesen az oktatásban alkalmazható módszereket emeljük ki.

RÉSZLETEKRŐL

A program időtartama: 1999. október – 2000. december - 8 + 3 hónap; és 10 napos nyári intenzív tábor.

A konzultációk: 1999. október 9-től kéthetente, szombati napokon.

Tantárgyak: dramaturgia, dráma- és színjátéktörténet, alapszerepek, dráma-, szerepjátékok, rögtönzések, helyzetgyakorlatok, rendezésmélelt, rendezési gyakorlat.

Jelentkezési határidő: 1999. szeptember 30.

Minden további kérdésre választ kaphat: (66) 448-672;

A jelentkezési lapot csak postán lehet igényelni, és postán megküldve fogadjuk el!

Cím: 5600 Békéscsaba, Művelődési Központ és Kézműves Szakiskola, FÁBIÁN TAMÁS (rendezőképzés)

PEDAGÓGUS - DIÁK SZÍNHÁZ

Ennek kereteiben évente kettő-öt bemutatót tervezünk. A színház tagja bárki lehet, aki pedagógus, annak készülő, főállásban gyermekeket nevel, 10-21 éves diák és vállalja a megmérettetést, valamint a közös, színpadi feladatokat, munkája mellett. A majdani társulat tagjai színészként, rendezőként egyaránt dolgozhatnak. Mind a színész, mint a rendezői munkához biztosítunk szakmai támogatást.

A társulat tagja bárki lehet, aki 1999. szept. 20-ig, írásban jelentkezik, és részt vesz az előzetes meghallgatáson.

Erre a színészek jelentkezők (diák, tanár egyaránt) 5 verssel, és 5 prózarászlettel kell készülniük.

A rendezőnek jelentkezők két eltérő műfajú színpadi mű egy rövid részletének (3-5 oldal terjedelmű) rendezői példányát küldjék meg a jelentkezéssel együtt. A meghallgatáson - 4-5 percen - kisebb, rendezői feladatokat kell megoldjanak.

A további részletekről tájékoztatást kaphat: Steinwender József (66) 448-672; e-mail: címeken.

A jelentkezési lapokat a Steinwender József, Békéscsaba, Kazinczy ltp. 24/B címre,

1999. szeptember 20-ig kérjük megküldeni.

A jelentkezési lapot postán kell igényelni, és 1999. szept. 20-ig és csak postán megküldve fogadjuk el!

Cím: 5600 Békéscsaba, Steinwender József, Kazinczy ltp. 24/B (Pedagógus- diák színház)

* HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK *

A MAGYAR MŰVÉSZETI AKADÉMIA
ARANY OKLEVELE

Örömmel tájékoztatjuk kedves Olvasóinkat, hogy a Magyar Művészeti Akadémia Millenniumi alkotóművészeti pályázatán az endrődi származású **KUNKOVÁCS LÁSZLÓ**, etnográfus, vizuál antropológus, újságíró, fotóművész az akadémia Arany Oklevelét nyerte el pályázatával, melynek címe: A magyar pásztorkultúra és ázsiai párhuzamai.

Ez ad alkalmat arra, hogy idézzük Kerékygártó Istvánnak 1989 szeptember 18-án a Népszavában megjelent írásából, - mely Kunkovác Lászlónak a Budapesti Történeti Múzeumban megrendezett kiállítása kapcsán született - „Kunkovác László nem másolja, hanem a fotóművészet eszközeivel újraterteti a látványt, a néprajzi-szociografikus hitelesség alárendelődik az ember- és sorsábrázolásnak. S ez avatja fényképeit - a dokumentumérték mellett - művészetté... Olyan türelemmel és alaposággal dolgozik rohanó korunkban, mint hajdan a kolostorok miniatúrákészítő szerzetesei.“ Ezek a megállapítások, - majd tíz év távlatából - ma sem fakultak, sőt az évek során Kunkovác László életműve kiteljesedett, s nagymértékben gazdagította, s gazdagítja ma is, - melyet ez az arany oklevél is tanúsít - a hagyományainkban gyökerező magyar kultúrkinccset.

Az Arany Oklevelet Kunkovác László augusztus 19-én ünnepélyes keretek között az Akadémia székházában vette át.

Szerkesztőségünk gratulál az értékes kitüntetéshez és további sikeres, eredményes kutató munkát kíván az alkotónak.

KNER ALBERT CENTENÁRIUMI ÜNNEPSÉG

Örömmel tettünk eleget a Gyomai Kner Nyomda RT és a Nyomdaipari Múzeum meghívásának, amely Kner Albert születésének 100. évfordulója alkalmából rendezett augusztus 14-i ünnepségre szült.

Az ünnepség 11 órakor vette kezdetét a Kner emlékműnél, ahol Dr. Erdős Akos a részvénytársaság igazgatóságának elnöke (képünkön látható) szövegezte az ünnepségre egybe sereglettekhez. Megemlékezett Kner Izidorról a nyomdaalapítóról és a Kner család tagjairól, akik közül többen jeleskedtek a magyar könyvművészet felvirágoztatásán. Majd koszorút helyeztek el az emlékműnél a család és a városi önkormányzat.

Ezt követte a volt gyomai piactéren, a Hősök útján az emlékfák ültetése, mely előtt Kner Albert fia Andrew Peter Kner tartott megemlékezést, - aki ebből az alkalomból családjával együtt érkezett, - megható volt hallani szavait, amikor így szövegezte: „...most 67 évesen újra itt vagyok, s ezt köszönöm mindenkinek.“

Öt hársfa került ültetésre, Kner Albert, felesége Susan Kner, Kner Erzsébet, Haiman György emlékére, s az ötödik fát Dr. Dávid Imre helyezte el a város nevében, a Kner család emlékére. Köszöntőjében megígérte, hogy az elpusztult hársfák helyét a jövő esztendőben újakkal fogja a város pótolni. Mint ismeretes, a Hősök úti hársfa sor telepítése is a Kner család nevéhez kapcsolódik.

Delet harangoztak, amikor az ünneplő társaság elindult a Kner Múzeum felé, ahol

Dr. Erdész Ádám a Békés Megyei Levéltár igazgatóhelyettese méltatta Kner Albert életútját, főleg az USA-ban szerzett érdemeit, hiszen Albert 1940 tavaszán hagyta el a Magyarországot.

A kiállítás megnyitása után megsejmelhettük a gazdag, értékes kiállítást.

KÖZÖSSÉGI HÁZ SZEPTEMBER HAVI
PROGRAMJA

4-én 14.30-tól Kiállítás megnyitó és könyvbemutató. Endrődi Bella János alkotásából készült kiállítás megtekinthető lesz a Községi Ház földszinti termében szeptember 4-től 24-ig, hétköznaponként 8-tól - 16 óráig. Bemutatásra kerül a művész legújabb verses kötete, „Verses napló“ címmel, mely a helyszínen is megvásárolható. A kiállítást megnyitja Császárné Gyuricza Éva, bemutatja: Endrődi Bella János. A művész életútját ismerteti Márton Gábor. A rendezvény támogatója az Endrődiek Baráti Köre.

6-án 18 órától az MKDSZ gyűlése.

8-án 18 órától Zenés est a Magányosok klubjában.

25-én 10-től 18 óráig Lovas bemutató az endrődi vásártéren. (A rendezvény csak kellő számú jelentkezés esetén lesz megtartva.) A bemutató iránt érdeklődők (részlet venni szándékozók) előzetes jelentkezését szept. 15-ig várjuk a Községi Házban! (Blaha L. út 212. T: 386-917)

OKTÓBERI ELŐZETES

Okt. 2-án 19 órától Szüreti bál az Endrődi Gazdakör és Községi Ház szervezésében. Belépődíj (asztalfoglalással) 300 Ft/fő

NOVEMBERI ELŐZETES

A budapesti NAPSZÍNHÁZ előadása a Községi Házban.

November 12-én 18 órától, KOMÉDIA AZ ASSZONYOKRÓL, AKIK...címmel.

Belépőjegyek elővételben már szeptember 28-tól kaphatók az intézmény irodájában. I. helyár: 500 Ft. II. helyár: (7. széksortól) 400 Ft. Előadás előtt 2 órával

(nov. 12-én 16 órától) egységesen 600 Ft.

TÖLTSSON NÁLUNK EGY VÁRHATÓAN KELLEMES ÉS SZÓRAKOZTATÓ ESTÉT!

SPORT

HAJRÁ BARÁTSÁG!

VIII.7. Jól kifogtak az első NB II-es mérkőzés! Egerben az NB I-1 is megjárt együttes utódai ellen, 400 néző előtt kezdődött a küzdelem másfél órával a hivatalos kezdés után, mert a játékvezetők nem érkeztek meg. Így a két csapat közmegegyezéssel bízott meg játékvezetőt és partjelzőket.

A Barátság jól szervezett védelme hősies akarással verte vissza a titkos bajnokjelölt próbálkozásait. A II. félidőben még nagyobb nyomás alá helyezte kapukat Eger. Mégis a Barátság előtt nyílt meg a nagy alkalom, de a fiatal játékos Hidvégi ziccer helyzetben hibázott. Végül Eger egy hatalmas bombával tartotta otthon a 3 pontot.

Így az eredmény: 1:0. Jók voltak: Diczkó, Bócsik és Hidvégi.

NB.III. Gyoma - Hódmezővásárhely 1:2

VIII.14. Barátság - Monor 1:3

Csapatunk 500 néző előtt lépett pályára. A Játékvezető: Filus.

Krónika:

Harmodik percben fergeteges támadás után Varró 8 méterről a kapufát bombázta, de a visszacsapódó labda a menteni akaró Diczkórol a hálóba pattant. 0:1

Ötvenedik percben nagy egyenlítés lehetőség volt. Varga remek beadását sajnos Mester 4 méterről a kapu fölé fejelte.

Ötvennyolcadik percben Varró kilépett a védők közül és 12 méteres bombáját Kollár kapus bravúrosan kiütötte, de az elé kerülő labdát Monor középpályása nem hibázta el. 0:2

A hatvanhetedik percben Bócsik 4 méterről a kapufát találta el.

Nyolcvankettedik percben Unyatinzski beütötte, de a jó ütemben érkező Bócsik 4 méterről nem hibázott. 1:2

Kilencvenkettedik perc: Egy kétes hozadást hibásnak ítél a bíró. 7 méterről a pontrúgást Koltai a felső sarokba rúgta. 1:3

Kemény, színvonalas mérkőzést láthatott a közönség. A szerencsétlen gól nem törte le a hazaiak kedvét. Sajnos a Barátság fiatal több gólhelyzetben hibázott. Így a jól kontrázó vendégek örülhettek a győzelemnek. A játék képe alapján a döntetlen igazságosabb lett volna.

NB.III. Békés - Gyoma 4:0 Ifi: 6:2

VIII.22.

Kunszentmárton - Barátság 0:0 Játékvezető: Heibl. 600 néző.

A Barátság alaposan megszervezte védelmét. A hazaiak végig támadtak, de főleg a középpályán folyt a küzdelem. Hatalmas erőpróba volt. A hazaiak „tudománya“ a kapuk előtt elfogyott. Kimondottan nagy helyzetet nem tudtak kidolgozni. A hősiesen küzdő, fegyelmezett védőjátékosnak köszönhetően a Barátság megérdemelte az egy pontot.

Tabella állás:

1. Eger	3	-	8:1	9
2. Barátság	3	1	2:1	4
3. Gyula	3	1	2:1	6

Érdekes összehasonlítást érdemes tenni: Eger Gyulától idegenben (Gyulán) 3:0 -ás győzelmet aratott. Ezt figyelembe véve a mi szezonnyitónk Egerben (1:0) igen tisztas eredménynek mondható.

MÁRTON GÁBOR

memoriam

Szülőföld: Böleső, majd koporsó!
Sarkesillag a négy égtáj felől!
Anyanyelved billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld,

új kenyér íze, lepergő könny sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Isten áldjon! Te légy végső álmunk,
s ivadékainkba szebb jövő!

Tímár Máté

A KNER CSALÁD

Kner Imre és Kner Izidor

A család ősei már a XVIII. században jó nevű könyvkötők voltak a Felvidéken. Az 1830-as években telepedtek le Gyomán. A dinasztia alapítója KNER SÁMUEL, mint könyvkötő iparos adózó polgárként volt számontartott Gyomán.

Az országhatárokon túl is ismertté lett nyomda alapítója KNER IZIDOR 1860-ban született. Munkáját inasként Szolnokon kezdte. Segédként Székesfehérvárott tevékenykedett. Első írása is ott jelenik meg Dori álnéven. A világot megismerő vándorlása után 1882-ben tér haza szülőhelyére, Gyomára.

Szegényes volt a nyomda indulása. Főleg nyomtatványokat, egy-két könyvet a környékbeli települések, vagy egyének megrendelésére készítettek. Mint érdekességet említem meg, BÉKÉS MEGYE RÖVID ISMERTETÉSE AZ ENDRÓDI NÉPISKOLÁK SZÁMÁRA címmel a millennium évében, 1896-ban jelent meg. (Ismeretlen szerző munkája. Sajnos csak erősen hiányos példány van birtokunkban)

Egyébként a nyomtatásban nagy jelentőségű papír szabványosításában is fontos munkát végzett. 600 féle nyomtatványt tartott raktáron, melyek főleg a közigazgatásban voltak fontosak.

1900-ban megindítja a KÖZSÉGI ÜGYKEZELÉS, majd a KÖZSÉG című folyóiratot. 1914-ben Lipcsében a RÖPKE LAPOK folyóirattal arany érmet nyert.

A századfordulótól önálló szerkesztésű naptárral kelti fel a figyelmet. Ezek sikerében már fia KNER IMRE végez értékes munkát. 1908-ban első nagy sikeres vállalkozása: THURY ZOLTÁN összes műveinek kiadása 6 kötetben. Ez a munka már nagyon komoly nyomdaművészeti jártasságról tanúskodik.

1910-től sikersorozatot jelent Heltai Jenő, Gábor Andor, Szép Ernő írásainak publikálása.

A nyomdatulajdonos kedves hangú anekdotái, humoreszkei a BORSZEM JANKÓ-ban (a kor nagysikerű élclapja) jelentek meg.

1931-ben életrajzát FÉL ÉVSZÁZAD MESGYÉJÉN címmel jelentette meg. Színművet is alkotott: Keserves kenyér címmel.

Helyi érdekességként említem, Rózsahegyi Kálmán díszpolgári kitüntetésében is jelentős érdeme van, és annak díszoklevelét is ő tervezte és készítette. Igen meghitt és értékes baráti kapcsolat alakult ki Kner Izidorral. Síremléke a gyomai köztemetőben van. Papp Zsigmond alkotása.

A könyvművészet kiteljesítője fia IMRE volt. (Gyoma 1890 - Koncentrációs tábor 1944) A XX. század könyvkötészetének és nyomdászatának Európa-hírű megvalósítója lett. Tanulmányait a Mezőtúri Főgimnáziumban, majd Aradon folytatta, és Lipcsében fejezte be. 17 évesen tért haza és a Kner Nyomda művészeti vezetője lett. Baráti köréhez tartozott Szabó Lőrinc, Balázs Béla, Kosztolányi Dezső, Szabó Dezső, Ortutay Gyula, Móra Ferenc és Kovács Imre a Néma Forradalom szerzője is. Magánkiadásban valóságos „bibliofil csemegék is megjelentek. (Márai, Kodály, József Attila művek) 1923-ban Göteborgban beválasztották a Nemzetközi Nyomdászszövetség Végrehajtó Bizottságába.

1944-ben csodás karrierjét derékba törte a II. világháború szömyűsége. Pontosán azt sem tudjuk, hogy hálás emlékeztünk melyik haláltábor felé küldjük.

A Kner család egykori békés otthona most Nyomda Múzeum, mely híven tárja elénk a család áldásos, értékes életének emlékeit.

A gyomai gimnázium és szakközépiskola Kner Imre nevét vette fel. Apja Gyoma sportjának elindítója és áldozatos segítője volt, a világhódító útjára kelt labdarúgás megindításával.

Megmenekült útódai Amerikából az elmúlt hetekben érkeztek meg, hogy leróják tiszteletüket a Kner emlékmű előtt, és ünnepi módon megemlékezzenek KNER ALBERT, születésének 100 évfordulójáról, aki már az Amerikai Egyesült Államokban bontakoztatta ki karrierjét.

Jelen kis írásunkkal is tisztelegni kívántunk Gyoma nevezetes családjá előtt, akik városunk hímevét a mai napig is gazdagítják, s akiknek emlékét híven őrzi a hálás utókor.

MÁRTON GÁBOR

TERVEZÉSTŐL A KULCSÁTADÁSJG!

Az ÉPFE-
építőipari-szakipari-vállalkozás

Közületeknek, magán személyeknek teljes
körű építőipari munkák végzését vállalja
garanciával.

Telefon: 06-20-9-367-514 vagy
06-60-610-180. FAX: 06-66-386-896.

ÉVFORDULÓK NAPTÁRA

1999. AZ IDŐSEK NEMZETKÖZI ÉVE

Szeptember 1. **A II. Világháború emléknapja**

Szeptember 2. 1892. Apati **ÁBRAHÁM PÁL** (1960. május 6. Hamburg) Operettszerző, karmester. 1928-tól a Fővárosi Operettszínház karmestere. 1933-ban Amerikába emigrált. Ismertebb művei közül említhetjük: Havai rózsája. Bál a Savoyban.

Szeptember 4. 1883. Budapest **CZÖBEL BÉLA** (1976. február 11. Budapest) Festő. Kossuth-díjas. A fauvizmus

hatására alakította ki expresszionista kifejezőmódját, dekoratív szépségű szín és formavilágát. A NYOLCAK tagja, a modern magyar művészet egyik őstönzöje. Festészetének komor feszültségét később lágyabb, oldottabb színek váltották fel.

Szeptember 6. 1903. Léva **KADOSA PÁL** (1983. március 30. Budapest) Zeneszerző, zongoraművész. Zongoraművészként elsősorban a kortárs zene avatott tolmácsolója, ezt tekintette főhivatásának. Pedagógusként több generáció nevelője volt. Művei: Kamaraszimfónia 13 hangszere, Öt kis ritmikus etűd, Magyar népdalszvit, Három zsidó katonadal, Zsidó népdalok stb.

Szeptember 6. BÁNYÁSZNAP

Szeptember 8. 1850. Rimaszombat **BLAHA LUJZA** (1926. január 18.) Énekesnő, színésznő. A Budai Népszínházban, majd vidéken Szabadkán szerepelt. 1870-ben lépett fel először a Nemzeti Színházban. Igazi területe a népszínmű és az operett. 1901-ben a Nemzeti Színház örökös tagjává választották. Ma már kordokumentum az „Életem Naplója” c. könyve. Kora a nemzet csalóányaként emlegette.

Szeptember 8. FIZOTERÁPIA VILÁGNAPJA

Szeptember 8. AZ ÍRÁSBELISÉG VILÁGNAPJA

Szeptember 9. POSTÁS VILÁGNAP

Szeptember 9. 1934. Budapest **LATINOVIČS ZOLTÁN** (1976. június 5. Balatonszárszó) Színész. Főleg drámai szerepei tették örökérvényűvé munkásságát. A Nemzeti Színház örökös tagja.

Szeptember 12. 1888. Nagybánya **TERSÁNSZKY JÓZSI JENŐ** (1969. június 12. Budapest) Író. Regényeiben, novelláiban a mese- és a ballada-világba kapaszkodik. (Ilyenek: Tavasz történet, Makovics úr és szivarjai) Népszerű hősről írt regénye a Kakukk Marci, mely törvényen kívül élő derűs figura. Állat történetei, pl.: A szerelmes csóka, egy vezérbika emlékiratai.

Szeptember 13. 1813. Buda **EÖTVÖS JÓZSEF** (1871. február 2. Pest) Író, költő, politikus. Költeményeire a szociális érzékenység a jellemző. Ilyen a „Megfagyott gyermek” c. verse is.

Neves regénye a „Falu jegyzője” melyben szatirikusan megfogalmazva a centrista eszményének igazáról vall. Történelmi regénye „Magyarország 1514-ben”, melyben a Dózsa parasztfelkelést ábrázolja. Elbeszélései: Téli vásár, a molnár leánya.

Szeptember 13. 1895. Marcali **BERNÁTH AURÉL** (1981. November 13. Marcali) Festő, művészeti író. Kossuth- és Munkácsi-díjas. Egy ideig a német expresszionizmus hatása alatt állt, de később a nagybányai iskola erősebben jelentkezett alkotásaiban. Posztimpreszionista tájképei a magány hangulatát idézik. Önéletrajzi írása: Így éltünk Pannóniában. Megjelent 1957-ben)

Szeptember 15. 1858. Budapest **HUBAY JENŐ** (1937. március 12. Budapest) Hegedűművész, zeneszerző, pedagógus. Fiatalon bejárja Nyugat-Európát és gyakran játszott együtt Liszt Ferencsel. 1886-tól a Zeneakadémia hegedű-tanszék vezetője, de kamarazenét is tanít. Színpadi művei: A cremonai hegedűs (két felvonásos opera), Afalu rossza (3 fel. opera)

Lavotta szerelme (3 felv. opera), A milói Vénusz (1 felv. opera), Anna Karenina (3 felv. opera).

Szeptember 18. 1916. Kistarcsa **SIMÁNDI JÓZSEF** (1997. március 4. Budapest) Operaénekes. Az Operaház örökös tagja. Legendává magasodott Erkel: Bánk bán c. operájában Bánk alakja.

Szeptember 18. A ROKKANTAK NAPJA

Szeptember 20. 1897. Farkaslaka **TAMÁSI ÁRON** (1966. május 26. Budapest) Író. Mondanivalója a székely mese és mondavilág, a háború, a székelyek élete, a trianoni szerződés által előidézett tragédia-érzet. Főbb regényei: Siratnivaló székelyek, Ördögváltozás Csikban, Erdélyi csillagok, Abel a rengetegben, Abel Amerikában, Szűzmáriás királyfi. stb. Színpadi művei: Énekes madár, Hegyi patak, Vitéz lélek.

Szeptember 20. TAKARITÁSI VILÁGNAP

Szeptember 21. A MAGYAR DRÁMA NAPJA

Szeptember 22. 1863. Versec **HERCEG FERENC** (1954. február 24. Budapest) Író. A negyvenes években több művét filmesítették meg. A magyarság tudat, hazafitúi szellem élharcosa. Regénytrilógiájáról várt közismerté: A Gyurkovics lányok, Gyurkovics fiúk, Gyurka és Sándor. Azok a regényei maradandóak, melyek mérsékelt neoromantikusak. Ilyenek történelmi regényei: Pogányok, Bizánc. Bakócz Tamásról írt regénye: Az élet kapuja. Rákóczi Ferencről írta Pro libertate c. regénye. A Rákosi-Kádár éra agyon hallgatta.

Szeptember 22. 1810. Doborján **LISZT FERENC** (1896. július 31. Bayreuth) Zeneszerző, zongoraművész. Szülei a Sopron megyei Lók községben kötöttek házasságot és Ferenc egyetlen gyermekük volt. Korán feltűnt zenei tehetsége. 8 éves korától kezdve nyilvánosan is zongorázott. Bécsben, Párizsban tanult. Angliai, franciaországi, németországi körútja során sok helyen koncertezett hatalmas sikerrel. Paganini bravúros játéka. Chopin zenéje nagy hatással volt rá. Zongoravirtuózként bejárt egész Európát, Oroszországban is nagy sikert aratott. A magyarok és az osztrákok egyaránt sajátjuknak vallják. Főbb művei: Szent Erzsébet legendája, A Koronázási mise, 14 Magyar rapszódia, Oratóriumok, Requiem, zenekari művek, átiratok, Zongoraművek két kézre, orgonaművek.

Szeptember 24. 1897. Nagyszalonta **SINKA ISTVÁN** (1969. június 17. Budapest) Költő, író. Költészetében, novelláiban a magyar parasztság helyzete, világképe a maga teljességében szólal meg. Művei: Himnuszok Kelet kapujában, Pásztorének, Fekete bojtár vallomása.

Szeptember 25. 1791. Lőcse **MARKÓ KÁROLY** (1860. szeptember 9. Antella, toszkán falu, Olaszországban) Bécsben és Olaszországban tanult. Kiváló természet megfigyeléséről és friss festői szemléletéről tanúskodnak túlnyomórészt mitológikus tájképei. Finom aprólékos gondtal dolgozta ki képeit. Műveivel évtizedeken át hatott a magyar tájképfestészetre. Gyermekei örökölve tehetségét festőként munkálkodtak: Ifj. Markó Károly, Markó Katalin és Markó Ferenc is.

Szeptember 25. IDŐSEK VILÁGNAPJA

Szeptember 26. (Szept. utolsó vasárnap) **SIKETEK ÉS NAGYOTHALLÓK VILÁGNAPJA**

Szeptember 27. 1772. Sümeg **KISFALUDY KÁROLY** (1844. október 28. Sümeg) Költő, író. Fiatal éveiben életének meghatározójává vált a szerelem hatalmának érzete és tolmácsolása. Himfy szerelmei c. művének első részében a Kesergő szerelemben lírai magasságokba emeli a szerelem érzését. A szülőföld szeretete, a természethez való ragaszkodása is megjelenik verseiben. Későbbi műveiben a nemesi lét súlyos ellentmondásait írja le. Ez által új műfajt alakított ki magának a: regét. Ilyenek: Csobánc, Tátika, Somló.

Szeptember 28. 1817. Rimaszombat **TOMPA MIHÁLY** (1868. július 30. Hanva) Költő. Versei, balladái lírai hangvételről tanúskodnak. Nyelvezete választékos. Több verse jelent meg a kor kedvelt lapjában a **MAGYARORSZAG ÉS A NAGYVILÁG** c. hetilapban. Művei közül kiemelhetjük: Népregék, népmondák c. kötetét, a családi otthont írja le verseiben: Itthon vagyok, Nyári este, Őszi tájnak... Kandallódal.

Szeptember 29. A HONVÉDSÉG NAPJA

MINDENT EGY HELYEN, A PIKTOR BOLTBAN!

Gyomaendrőd, Fő út 204.
(Telefon: 66/386-611)

Kaphatók:

- Festékek, lakkok, ecsetek,
 - szerszámok, csavarok, szegek,
 - ragasztók, zárok, vasalások, és linóleumok
- PADLÓ BURKOLÓ LAPOK MINTA UTÁN, HOZZÁ
RAGASZTÓK, FUGÁZÓ ALJZAT KIEGÉSZÍTŐ

Az ablak teszi a házat

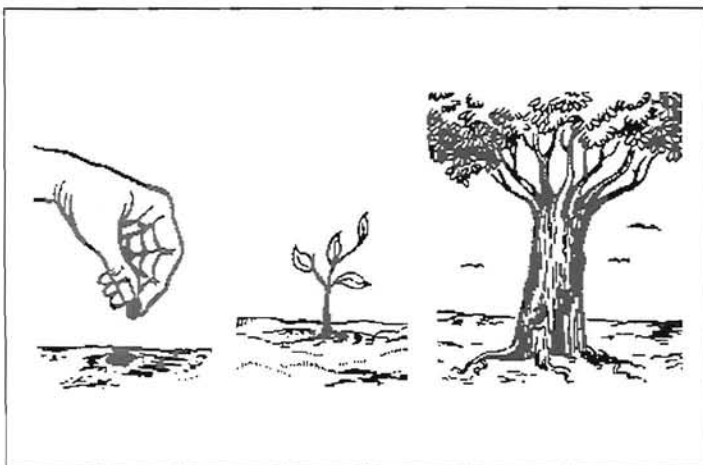
MŰANYAG AJTÓK,
ABLAKOK
GYÁRTÁSA EGYEDI
MÉRETEKRE IS.

5502 Gyomaendrőd,
Fő út 81/1
Tel/Fax: 66/386-328

SZEPTEMBER HÓNAP ÜNNEPEI

3. péntek: Nagy Szent Gergely pápa
 7. kedd: Szent Márk, István és Menyhért
 áldozópapok, kassai vértanúk
 8. szerda: Szűz Mária születése, Kisboldogasszony
 13. hétfő: Aranyhajú Szt János püspök, egyháztanító
 14. kedd: A Szent Kereszt felmagasztalása
 15. szerda: A fájdalmas Szűzanya
 16. csütörtök: Szt. Kornél pápa és Szt. Ciprián püspök,
 vértanúk
 20. Hétfő: Kim Taegon Szent András áldozópap,
 Csong Haszang Szent Pál és társaik vértanúk
 21. kedd: Szent Máté apostol, evangélista
 24. péntek: Szent Gellért püspök, és vértanú
 27. hétfő: Páli Szent Vince áldozópap
 29. szerda: Szent Mihály, Gábor és Rafael főangyalok
 30. csütörtök: Szent Jeromos áldozópap és egyháztanító

Gyerekek imája az iskolában

Uram és Mesterem! TE harminc évig készültél hivatásodra. Apostolaid is először nálad tanultak, mielőtt a világba mentek.

Nekem is iskolába kell járnom, ha azt akarom, hogy hivatásomnak megfeleljek, s majd megálljam a helyem a társadalomban.

Most még fiatal vagyok! Keresztény lévén, jól tudom, hogy akkor ismerhetlek meg téged az életben mindjobban, ha hasznosítom a tőled kapott talentumokat.

Küldd rám áldásodat az egész iskolaévben, hogy mindvégig kitartóan, derekasan dolgozzam! Adj vidám lelkületet a tanuláshoz!

Apostolaidnak a Szentlelket küldted, hogy mindent jól megértsenek, és helyesen cselekedjenek. Kérlek, küldd el őt nekem is, hogy velem legyen minden órán, segítsen feladataim elkészítésében, megoldásában: különösen abban a tárgyban, amelyben a leggyengébb vagyok, és amely a legnehezebb.

Tanítóimnak, nevelőimnek mindig meg akarom adni a nekik járó tiszteletet. Kérlek Uram, adj nekem jó tanítókat! Rendelj mellém igazi barátokat, s óvj az olyan társaktól, akik rosszra csábítanak!

Légy mellettem, segítsd tanítóimat, tanáraitam és az egész osztályt!

Szűzanyám, aki gondot viseltél szent Fiadra, amikor még gyermek volt, kérlek, gondoskodj rólam is!

Ne feledjük: új tanév új hitoktatási év!

SZEPTEMBERI MISEREND

Endrőd

Vasárnapokon: 8-kor, és este 18 órakor, hétköznap reggel fél 8-kor.

Szent Gellért Iskola kápolnájában

Szeptember 12-én és 26-án, vasárnap fél 12-kor.

Hunva

Vasárnapokon: délelőtt 10-kor. Hétköznapokon: kedden, csütörtökön és szombaton este 18-kor, valamint elsőpéntekenként is, este 18-kor. A szombat esti mise előesti mise, így érvényes vasárnapra.

Gyoma

Vasárnapokon 10-kor, hétköznapokon 18 órakor.

Mindennap imádkozzuk az Úr imádságát, a Miatyánkot. Hogy jobban megértsük, folytatjuk a Miatyánk magyarázatát, a Katolikus Egyház Katekizmusából:

II. „Jöjjön el a te országod“

Az Újszövetségben a „baszileia“ szó „királyságot (elvont fogalom), „országot“ (konkrét jelentés) vagy „uralkodást“ (cselekvés) jelent. Isten országa létezett már előttünk. Elközelgett a megtestesült igében, hirdettetett az egész evangéliumban, eljött Krisztus halálában és feltámadásában, Isten országa jön az utolsó vacsorától kezdve és itt van közöttünk az Eucharisziában. Az ország el fog jönni a dicsőségben, amikor Krisztus át fogja adni Atyjának.

Még az lehet, hogy Isten országa Krisztust jelenti személyben, akit naponta hívunk a mi kéréseinkben, és akinek eljövését siettetjük várakozásunkkal. Minthogy ő a mi feltámadásunk, mert benne támadunk fel, ő lehet az Isten országa is, hiszen benne fogunk uralkodni.

Ez a kérés: „Marana tha“, a Lélek és az Egyház kiáltása: „Jöjj el, Úr Jézus!“

Még ha ez az imádság nem is tette volna kötelességünké, hogy ennek az országnak az eljövését kérjük, akkor is magunktól kellett volna ezt ezzel a kiáltással kérni, magunkban siettetve, reményünket felszítani. A vértanúk lelkei az oltár alól nagy kiáltással hívják az Urat: „Meddig vársz még az ítéletre? Mikor állsz bosszút a vérünkért a föld lakóin?“ (Jel 6,10). Őnekik valóban igazságot kell nyerniök az idők végén. Urunk, siettesd hát a te országodat!

Az Úr imádságában főleg Isten országa végső eljövételéről van szó, amely Krisztus visszatéréssel valósul meg. Ez az eljövetele utáni vágy azonban nem vonja el a Egyházat küldetésétől ebben a világban, hanem még inkább elkötelezi. Mert pünkösöd óta az ország eljövetele az Úr lelkének a műve, „aki befejezi Krisztus művét a világban és minden megszentelést teljessé tesz“.

„Isten országa az igazi ország, béke és öröm a Szentlélekben“ (Róm 14,17). A végső idők, melyekben élünk, a Szentlélek kiadásának idői. Ettől kezdve folyik a döntő harc a „test“ és a Lélek között.

Csak a tiszta szív modhatja bizonyossággal: „jöjjön el a te országod“, Szent Páltól kell megtanulni mondani, „Ne uralkodjék halandó testünkön a bűn!“ (Róm 6,12). Aki tisztán őrzi maguk cselekedeteiben, gondolataiban és szavaiban, mondhatja Istennek: „Jöjjön el a te országod!“

A Lélek szerinti megkülönböztetésben a keresztényeknek különbséget kell tenniük Isten országának növekedése és a kultúra, valamint a társadalmi haladás között, melyben elkötelezik magukat. Ez a különbségtétel nem szétválasztás. Az embernek az örök életre szóló hivatása nem rontja le, hanem megerősíti feladatát, hogy a Teremtőtől kapott erőit és eszközeit latba vetve szolgálja az igazságosságot és a békét ebben a világban.

Ezt a kérést Jézus imája hordozza: az ő imájában nyer meghallgatást és hatékonyan jelen van az Eucharisziában. Ez a kérés aztán meghozza gyümölcsét a boldogságok szerinti új életben.

Az oldalt összeállította: Iványi László plébános

Adatok a gyomai református gyülekezet lelkészeiről - III. Befejező rész

DÁVIDHÁZY BEKES SÁMUEL, a templomépítő Kolláth Mihály után 1818-1862 között volt a gyomai reformátusok lelkipásztora, régiesen prédikátora, akiről Városunk „In Memoriam” rovatában emlékeztünk meg. (F. év VI. évf. 7. sz. 104. oldalon) 1862-től megszaporodott a református lelkek száma, ezért a gyülekezet második lelkészi állására is kért s kapott engedélyt az egyházi főhatóságtól. Így aztán 1862-től Gyomán fenn állt a „kettős lelkészség”.

BENCZE ISTVÁN 1863. júniustól 1886. január 9-ig szolgált, mint első, vagy elnök-lelkész, **KÁSA DÁNIEL** volt lelkész-társa, aki 1863 júniustól - 1868. május 31-ig szolgált. Ez utóbbi két lelkészről sajnos nem sok adatot találtam, illetve Kása Dánielről jóformán semmit sem tudok közölni. Bencze Istvánról is Kner Izidor Garzó Gyuláról írott emlékezőből tudok idézni: „Egyetlen papi lakja akkor Gyoma református eklézsiájának (tudniillik mikor Garzó Gyula Gyomára érkezett új lelkésznek, - megj. Cs. Szabó) az endrődi út kiindulási pontján lévő L alakú nádas viskó volt, amelyből az akkor szimplasága folytán népszerű „BENCZE PÁTER” hirdette a szent ígét, aki arról lett híres, hogy egyik fülös Károli Gáspár bibliáját az öreg Kner kompaktornal (Izidor édesapjával Kner Sámuellel, - megj. Cs. Szabó) lapanként összekeserítetett és azután kevés margó meghagyásával szövegrészen kilékelte, akkori egyetlen bádagosunk: Lackenbacherrel bádagos betéttel látván el: abból szitta a fináncszemektől féltett, nagyon tilalmas szűzdohányt.”

DÁVIDHÁZY BEKES SÁMUEL FIA LÁSZLÓ következett 1868-tól 1870-ig, kora haláláig.

GARZÓ GYULA volt a következő lelkésze Gyomának 1871. október 20-tól, 1908. augusztus 14-ig, haláláig.

KÁLMÁN FARKAS volt a társa 1887. április 24-től, 1906. október 2-ig, szintén haláláig. Garzó Gyuláról itt most nem írok, az ő nagyszerű alakjáról, munkásságáról egy külön megemlékezést közlünk lapunk következő számának „In Memoriam” rovatában.

KÁLMÁN FARKAS néhai nagy és jó emlékezetű nagytiszteletű urat Garzó Gyula szorgalmazta maga mellé meghívni a gyomaiak által, mondván: „Ne hagyjuk ott azon kicsiny gyertyatartóban (a gyüdi kis eklézsiában) ezt a nagy szál gyertyát...” Kálmán Farkas ref. lelkipásztor, zeneköltő, egyházzenei tudós Siómaroson született 1863. október 15-én. Tanult

Városhidvégen, Gyönkön és Pápán, hol 1859-ben végezte a teológiát. Miután 1862-ig „akadémikus rektor” (általános iskolai tanítói hivatal, mely külföldi tanulmányútra szükséges tandíj gyűjtésére szolgált egy jó fizetős tanítói állásban) volt Pátkán, több helyen segédlelkész, míg 1868-ban madocsi, 1876 októberében sósvertikei, 1880 áprilisában gyüdi, 1887-ben gyomai lelkész lett. Páratlan alaposággal ismerte a protestáns énekögyvet (aként történeti fejlődésében. Önállóan kiadott művei: Éneklő kar (az akkori énekeskönyv szerzőinek életrajza), Bp. 1880. Új ma-

EGY ZSOLTÁROS PAP

Valamikor, bús, hamvas őszön,
Mikor már szíromat hullat a virág,
Nótafa termő Baranyából
Nagy útnak indult egyszer egy diák.
És úgy indult el a világba:
Egyszerű kis magyar ruhába,
Kezében zsoldár, öreg levelű,
Hóna alatt egy kopott hegedű.
Kopott hegedű, öreg zsoldár,
Az élet két útravalója.
Örökség, barát, hű osztályos
Míg a nagy utat majd leröjje,
Ölelkezve itt olvad össze
Lángoló hit, eleven élet,
Kevesen kapnak ilyen szegényes,
Ilyen gyönyörű örökséget...

Öreg zsoldár, kopott hegedű,
Ézek lettek lelke szárnyai.
Így tanult meg, lágy zsoldárok szaván
Istenhez szállani...
Hegedűszó halk zokogásán
Hazát tanul szeretni és a dalt,
Hinni, hogy a kesergő magyar
Nagy, ősi fája egyszer meg kihajt.
És míg a zsoldárt énekelte
Babiloni vizeknél járva,
Ifjú lelkére lopva szállott
Régi dicsőség napsugára,
Mikor még voltak magyarok
Büszkéik, szabadok,

gyar athenas (Újabbkori magyar prot. írók életrajzgyűjtemé-lye)szerk. Kis Károlyval és Bierbrunner Gusztávval Bp. 1882-1887. Kéziratban maradt; Adalékok a 16. és 17. százod irodalomtörténetéhez (Az 1711-ig megjelent magyar énekgyűjtemények ismertetése.) Jelenlegi énekeskönyvünkben (sajnos csak) két éneke van felvéve. Kner Izidornak igen kedves barátja; számtalan anekdóta, humoros történet szól erről a barátságról (Kner Izidor megjelent írásaiban (is). Sirja, családi sírkertje, sírköve még látható a gyomai öreg temetőben.

Zsoldáros pap így lett a diákból,
Nótáimádó dalos lélek.
Akkik míg dalolni tudnak
Csak addig élnek.
Akkik másnak csak rózsát adnak
Míg ők magok tövisen járnak,
Akkik élve sohase látják
Aratását a gazdag nyárnak.
És elindult, tanítani dallal.
Szétszórtani dús lelke kincsét,
Vigasztalni, hol a bánatra
Egy-egy jó szó is nagy segítségek.
Derűt vinni a bús homlokra,
Akit a gond sötétre árnyal,
Szeretettel szólni a szívhez,
S nem poros könyvek holt szavával.

Magyar pap lett. Tudását, eszét
Aki könnyelműn másnak adja.
Egy magyar pap, kinek a lelke
Tán a magyar föld egy darabja.
Egy szív-ember, ki élete javát
A zörgető koldusnak adja át,
Aki kacag akkor is, mikor
Mikor érzi szívére mély sebet vágna:
- Mert mi köze ahhoz a világnak...
Mert miköze ahhoz a világnak.
Hogy mikor fejét álomra hajtja,

Neki is sokszor könnyes a szeme,
S megvonaglik sokszor az ajka.
És ilyenkor, bánatba, könnybe,
Új Zsoldárokat vert ki a szíve,
Születtek csodás új melódiák,
Egy passzoz, egy összetört világ,
Istenimádó dallama sirt fel:
És a jutalma: - ott kint egy sírhely.

Valamikor, bús hamvas őszön,
Mikor már szíromat hullat a virág,
Nótafa termő Baranyából
Nagy útnak indult el a világba:
Egyszerű kis magyar ruhába...
Ifjan indult. Nagyra tüzelték
A fiatal labogó eszmék,
Küzdelme, sorsa, mégse volt más
Csak a magyar dalosok sorsa,
Akit bánatnak, nem értenek,
Pedig redős, vérező hamlokát
Mindig, mindenkor, másért törli meg...
Sorsa a magyar dalosok sorsa,
Aki ölelve tartja a világot,
És még élve el kell temetnie
Minden virágot, minden álmot.

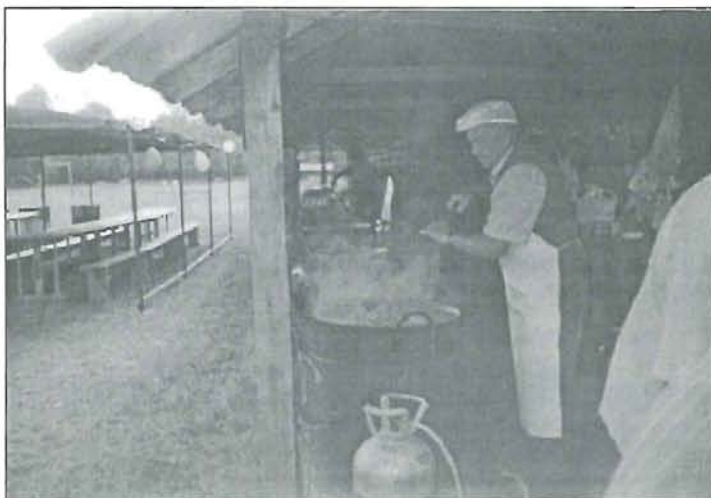
Sorsa a magyar dalosok sorsa,
Öreg korára nem jut egybe,
Csak a szegényes, napi kenyere,
És úgy hal meg, ahogy elindult:
Tanítani a nagy világba:
Egy zsinóros magyar ruhába,
Kezében zsoldár, öreg levelű,
Meg az az ócska, kopott hegedű.

SIKERES FALUNAP HUNYÁN

VIII. 15-én rendezte meg első falunapját Hunya. Dicséret illeti ezért mindazokat, akik gigondolták és megszervezték az esemény-sorozatot. Sóczóné Farkasinszki Ildikó, jegyző, Sóczó Géza hitoktató, Petényi Szilárdné ált. iskolaiigazgató és Szilágyi András Zoltán települési képviselő az érdem.

Délelőtt családi vetélkedők voltak, amelyen jól szórakozott a falu népe, nem kevésbé a Gyomaendrődről jött mazzorettek bemutatóján.

Szilágyi András üstjében finom falatok...

Volt itt kézműves foglalkozás is; foltvarrás, gyöngyfűzés, agyag-ás.

A sok száz adag birkapörkölt várta mindazokat, aki eljöttek a falunapra.

Délután a Művelődési Házban színpadra léptek a Kondoros Pávakör, a gyomaendrődi Rumba Társastáncklub, a budapesti Kincses Színház, mely kabaré előadásával aratott sikert.

A nap záróeseménye volt a Művelődési Házban tartott bál, mely vasárnap hajnalig tartott.

A Falunapon gyűjtést rendeztek a leégett hunyai templom újjáépítésére. 81.945 forintot adták át erre a célra az illetékeseknek.

Reméljük hagyományt teremtettek a szervezők, s még sokszor adhatunk tudósítást a hunyai Falunapról. Köszönet illeti meg a szervezőkön kívül mindazokat, akik munkájukkal segítettek a lebonyolításban. Köszönet a szponzoroknak, vállalkozóknak és magán személyeknek. Talán illendő kiemelni az Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet, az OTP Rt. Gyomaendrődi Fiókját, a Hunyadi Mezőgazdasági Szövetkezetet, a Bo-Ti Betéti Társaságot végül de nem utolsó sorban Hunya község Önkormányzatát.

Közben a régi romtemplomot teljesen eltakarították. Az egyik iskolaépület felszabadították, és ott lett berendezve az ideiglenes kápolna, míg a templom felépül. A Máltai Szeretetszolgálat székeket, asztalokat adományozott, Endrődről egy kisharang is kikerült. Közben készülnek a pályázati tervrajzok, és gyűlnek az adományok.

CSAK A NAP SÜSSÖN...

A gyomaendrői Szent Imre plébánia adott otthont a keresztény fiatalok „ifjúsági találkozójának” augusztus 14-én, amint arról rövid híreinkben (126. old.) az elmúlt hónapban beszámoltunk.

Közel két hónapi gondos előkészítés eredményeként minden készen állt a vendégek fogadására, akik már reggel 9 órától gyülekeztek. Nemcsak a közeli településekről; Hunyáról, Kondorosról, Dévaványáról, de Békéscsabáról, Szegedről is jöttek fiatalok. Nagy örömet jelentett a Szentestől jött „Új hajtás 102,” ifjúsági zenekar szereplése is. Több mint félszáz fiatal gyűlt össze. Többen elmondták, hogy lelki feltöltődést várnak a naptól. Egy gyulai lány viszont másként fogalmazott: „Konkrétan nem várok semmit, csak a nap süssön. Isten majd megáldja a jó törekvéseket.”

Kíváncsi voltam Vargyas Emil atya értékelésére is, aki mint volt endrői káplán maga is részt vett a szervezésben. Emil atya elmondta, hogy nagyon örül a fiataloknak, hiszen a Szentatya is úgy gondolja, hogy a jövő egyházát a fiatalokra kell építeni. Olyan jó látni - közben az idősök sokszor szomorúak, mert kevés a fiatal a templomban - most egyre többen jönnek. Az adakozókkal kapcsolatban kiemelte, hogy ők sokkal többet tettek, mint hogy adtak egy pénzösszeget, mert adakozásuk által elvitték az evangélium, a szeretet örömhírét minden rászorulóknak, gyereket váróknak, családosoknak, időseknek, hogy van szeretet, hogy van segítőkészség, adakozásukkal a remény magvát vetették el, amiért mindenképp köszönet jár!

Fél tíz órákor kezdődött a program. Ungvölgyi János az egyházközség világi elnöke köszöntötte a fiatalokat, majd Hüse József káplán úr előadása következett, melynek témája a találkozó jelmondatához kapcsolódott: **Szeretet az Isten, aki szeretetben él Isten nevében él és Isten öbenne.** Előadását a szemléletesség jellemezte: Mint egy zenekar a világ, melynek karmestere a Szentlélek. E zenekar a Mennyei Atya szeretetének harmóniáját zengi, melyben minden ember egy hang. Ha hamis hang vagy az ki kell javítanod, rendbe kell tenned kapcsolatodat az Istennel, miként a hangszer is fel kell hangolni, ha hamisan szól. Mert csak Isten adhat harmóniát. Ezután előképek segítségével szemléltette a Teremtés-történetet. Majd következett az előadás

csúcspontjaként is felfogható előkép. Három fiatal személyesítette meg a Szentháromságot.

Ezután a kiscsoportos beszélgetések következtek. Hat csoportot alakítottak. Rövid bemutatkozás és ima után a csoportvezetők irányításával az előadáshoz kapcsolódó kérdésekre keresték a választ: hogyan ismerjük fel Isten szeretetét, mi akadályoz, hogy mindenki felismerje? Szükséges-e a megbocsátás, lehet-e szeretni ellenségünket?

A kiscsoportos beszélgetések végén, míg az összefoglalásra gyülekeztek ki-ki kedvére csemegézhetett a megterített asztalokon lévő finom süteményekből, szendvicsekből, melyek a hívek lelkes összefogását dicsérette. Köszönet érte!

Voltak csoportok, akik az összegzés során pantomimmal, rövid színjátékkal fejezték ki gondolataikat; megbocsátásról, Jézus közösségformáló erejéről, az Istenre hagyatkozás szükségességéről.

Fél egy körül a plébánia udvarán már várta a vendégeket a finom ebéd. Lócákra telepedtek s jóízűen fogyasztották Ambrózi László és csapata által készített gulyáslevest. A szomjat többféle üdítő itallal lehetett csillapítani.

Ebéd után az endrői Tájházban hallgattak meg előadást az endrői nép vallásosságáról, a parasztok életéről, kultúrájáról, Isten szeretetéről. Köszönet érte Vaszkó Irén tanárnőnek és Szonda Istvánnak a Tájház gondnokának. Nagy élményt jelentett a fiataloknak a berendezés, a korabeli használati tárgyak, kegytárgyak megtekintése. Megható volt látni, hogy volt, aki titkon megsimogatta a kopottra imádkozott olvasót. Vaszkó Irénke tanár nénitől választ kaphattak arra, hogy miért maradtak mindig becsületesnek, Istenfélőknek az endrői elődeink? Mert a tiszta forrásból merítették.

Visszajövet a Tájházból közös énekpróbát tartottak, majd délután 4 órákor a virágdíszbe öltözött templomban kezdődött az ifjúsági mise, melyet Gyulay Endre Szeged-Csanád egyházmegye püspöke celebrált. A misén jelen volt Dr. Dávid Imre polgármester úr és az idősebb hívekből is sokan. Ungvölgyi János köszöntötte a szervezőket, üdvözölte a nagyszerű összefogást, mely a jól sikerült ifjúsági találkozót eredményezte.

A püspök úr üdvözlése után következett Iványi László plébános atya köszöntése, aki

immáron 10 éve szolgálja a rábízott lelkeket. A fiatalok virágcsokorral köszöntötték a plébános atyát.

A misében a Püspök úr Mária alázatos lelkületét, Isten iránti hűségét, szeretetét hangsúlyozta, kiemelve: Igaz érték az Isten útja. Ezen az úton kell haladni minden vallásos, vagy akárcsak Istenet kereső fiatalnak.

A mise befejeztével Iványi László atya megköszönte a püspök úrnak, hogy elfogadta meghívásunkat, mint mondotta, az Atyaisten szeretetét hozta el, közénk!

Hálás köszönet illeti Erdei Attila kiváló orgonistát, Mucsi Márta zenepedagógust, akik a szent áldozás alatt Johan Sebastian Bach: Air című művét adták elő.

Fontos még megemlítenem, hogy a perselyezésből származó összeggel a hunyai templom felépítését szolgálták.

A szentmise után szeretet-lakomán látták vendégül a híveket. Finom kaláccsal, üdítővel kedveskedtek.

Este 7 órákor a Közösségi Házban táncestélyre gyülekeztek a fiatalok. Volt itt alkalom zsidó, görög, skót táncok gyakorlására, beszélgetésre, ismerkedésre.

Közös imával este fél 11 órákor zárult az Ifjúsági Találkozó.

Eszembe jutott, hogy mennyire igaza volt a hunyai kislánynak; az Isten megáldja a jó törekvéseket, minden bizonnyal, csak a Nap süssön!

BUKVA CSILLA

Köszönjük az Ifjúsági Találkozó eredményes megrendezéséhez nyújtott segítséget mindazoknak a kik kisebb-nagyobb adományaikkal hozzájárultak a sikerhez:

Balogh Lajosné, Bukva Leonóra, Császárné Gyuricza Éva, Dr. Dávid Imre, Farkas Zoltánné, Fülöp Lajosné, Gellai Gizike, Giricz Vendel, Gonda Pálné, Gyetvai Emőke, Gyomai Kner Nyomda, Gyuricza Zoltánné, Hornok Margit, Hornok Mária, Honismereti Egyesület, Hunya Mátyásné, Dr. Hunya Sarolta, Karcsics Ferenc, Kissné Hunya Gizella, Kiss Katalin, Kurilla Andrásné, MADIZOL, Marsiné Giricz Erzsébet, Magyar Kereszténydemokrata Szövetség, Márton Gábor, Németh Dezső, Oláh Istvánné, Paróczai Zoltán, Szabó Dezsőné, Szakálos Dezsőné, Szakálos Tibor, Timár Lászlóné, Uhrin Péter, Ungvölgyi János, Vaszkó András, Vaszkó Andrásné, Várfiné Szmola Ildikó, Zsigri Mária.

Mégis sikerült, mert sokan segítettek

Június 16-án Dr. Varga Géza, és Dr. Vargáné Zsótér Margit megbeszélésre hívták össze otthonukba az érintetteket, melyre meghívat kapott szerkesztőségünk is. Ott voltak még Lehoczkine Timár Irén és Mravik Márta gyógypedagógusok is. Elmondták, hogy a nyári tábor - melyről lapunk június számában hírt adtunk - mégis csak létrejön. Pályázat útján 80.000 forinthez jutottak, ez örvendetes volt, de nem fedezte volna a 20-30 gyermek utaztatásának és egyéb költségeinek teljes összegét. Am sok ember jó szándéka, és anyagi támogatása mégis csak lehetővé tette a tartalmas programokat, hogy a lelkiileg és fizikailag sérült gyermekek együtt tölthessenek egy hetet ép. egészséges gyermekekkel, hogy közös élményeik legyenek. elfogadják, és tisztelni tudják egymást. Ma sokan, egy divatos kifejezéssel a „masság” elfogadásnak nevezik, de szerintem ez a kifejezés már önmagában is megkülönböztet, tehát elválaszt. Fogalmazzunk inkább így: tiszteljük mindenkiben az emberi méltóságot, függetlenül attól, hogy szellemileg, vagy testileg nem egyforma adottságokkal születünk, rendelkezünk. A tábor július 5-től 10-ig a gyomai szabadstrandon volt, mert itt egy fedett szín alatti asztal melletti lóca biztosították a megfelelő körülményt étkezésre és foglalkozásokra.

Hétfőn, a reggel tomboló kánikulával köszöntött ránk, ez azonban mit sem zavarta a nagy izgalommal, csillogó szemekkel várakozó gyermekeket. A szín alatt kellemesen hűvös volt. Az első foglalkozást Márton Gábor, mindenki szeretett „Marcsi bácsi”-ja vezette. Beszélte a Körösök vidékén élő emberek hajdani életmódjáról, aztán legendák, mondák világán át, szinte észrevétel nélkül, bevezette a gyermekeket a régmúlt történelmébe, egészen a honfoglalásig. Tette mindezt olyan színesen, hogy sikerült magával ragadni hallgatóit, s hogy mennyire figyeltek, az bizonyosságot nyert az előadás után rendezett kérdés-felelek játék során. A legügyesebbek apróbb jutalmakat kaptak. Délután Mravik Márta a „börözés” rejtelmeibe vezette be a gyerekeket, s a MADIZOL-tól és a SEVRÓ BT-től kapott anyagokból nyakba akaszthatós pénztárcát, karkötőt készíthettek az ügyesebb kezüek.

A keddi délelőtti pszichopedagógusok segítségével személyiség- és képesség fejlesztő játékokkal telt, vidám hangulatban. Az ebédet követően a hagyományörzés jegyében töltöttük a délutánt. Oláh Piroska a gyöngyfűzést, Dr. Vargáné Zsótér Margit pedig a tojásrást mutatta meg, melyhez az eszközöket az irókát és a viaszgyertyát is házilag készítette el. Mind e közben vidáman énekeltek Király Gyuláné vezetésével.

Szerdán a Körös-táj természeti kultúrájával, szépségeivel, növény és állatvilágával barátkoztak a gyermekek. Délután az egyik legszórakoztatóbb program következett. Farkasinszki Lászlóék felajánlásának köszönhetően lovagolhattak a gyerekek, s a vállalkozó kedvű felnőttek is. Ehhez a buszt, ami a „tanyára” vitte a gyerekeket, a Bethlen Gábor Szakközépiskola igazgatója, Gubucz József biztosította ingyen. Aki még nem ült lovon, azt vezetőszáron segítették, hogy ne kelljen lemondania az élményről. Így indult egy körre Balogh Zsiga is, ami a tervezettnél kissé hosszabbra sikeredett. Ugyanis a dinnyeérelő hőség lévén a ló mindig az árnyékos helyre igyekezett, s megérezvén, hogy Zsiga nem kellő határozottsággal irányítja, került vele egyet az akácligetben is, a „lovass” nem kis ijedségére, és nekünk legalább akkora derűtségünkre.

Sajnos az eddigi kedvező időjárás megváltozott, hatalmas vihar, eső szakadt ránk. Ez programváltoztatásra kényszerítette a szervezőket. Azonban sikerül jól eltölteni a mostoha időt is. A hátralévő két napon ebéd a Kossuth-úti Bisztróban volt Gschwinték jóvoltából, akik addig is biztosították az ebédet a tábor egész időtartama alatt, csak amíg az idő jó volt, addig ezt kiszállították a szabad strandra, az eredeti táborhelyükre.

Csütörtök délelőtti a Kner Nyomda és Múzeum megtekintésével, délután az origami papírhajtogatással telt Bula Edina óvónő veze tésével a Művelődési Központban.

A pénteki nap túlnyomórészt az Endrődi Tájékozódási Szonda István elődeink életmódjáról, a népviseletükről, munkaeszközeik elkészítéséről beszélt, ősi-nép kultúránk kincseiről. Ebéd után megtekintették a Motor-múzeumot, az újonnan átadott Bognár-múzeumot és a

Városi Képtárat, majd visszatértek a tájházba, ahol a zárófoglalkozás következett. Paulik László népzene-sz-gyógypedagógus közreműködésével igen hangulatos, szórakoztató, önfeledt játékos délutánban lehetett részük. Megismerkedhettek több ősi, zenei hangszerral, népdalt tanulhattak, és a közös játékokban még eleinte vonakodó, tartózkodó gyermekek is feloldódtak, s teljes vidámsággal, önfeledten énekeltek, táncoltak, játszottak. Ekkorra a kis csapat szemmel láthatóan összebarátkozott, a korlátok ledőltek, elmosódtak. Már csak a szórakozó alvás, a bűcsű vetett némi árnyékot a jó hangulatra, de ezt is oldotta a szervezők igérete: nem ez lesz az utolsó együtt-lét! Hagyományt szeretnénk teremteni!

Adja Isten, hogy így legyen, mert higgye el a kedves Olvasó, nagyobb élmény volt ez annál, hogy 20-30 gyerek egy héttig jól érezte magát. Talán furcsán hangzik, de magam is sokat tanultam. Megtanultam, hogy ezekben a gyerekekben sokkal több ragaszkodás van, s szeretet igényük végtelen. Megtanultam, hogy a sikerélmény, melyben talán kevesebb részük van, mennyire fontos igény. Megtanultam, hogy mindannyiunkban vannak rejtett képességek, s ha ezeket a szakértő kezek felszínre hozzák, milyen boldoggá teszik őket, mennyire somjúhozzák a dicsőreget, s milyen hálásak érte. Ennek személyiségformáló hatása nem szorul magyarázatra, s ez áll az ép gyermekekre is, akiknek intuitív képessége, segítőképessége szintén sokat fejlődhetett.

Köszönet illeti meg a szervezőket és a segítőkét. Legtöbbjük neve már elhangzott. Rajtuk kívül pénzübeni támogatással segített még a KNER Nyomda, és a GYOMAPACK Kft. Az utazást ingyen biztosította a „Villámturnus”, Ambrózi Erzsébet vállalkozása. A délelőtti és délutáni uzsonnát a CUTI Bt és a Siker Gmk biztosította. Gombkötő Frigyesné Papír-írószer boltja technikai eszközökkel segített. Végül, de nem utolsó sorban köszönet illeti meg a Rózsahegyi Kálmán Általános Iskolát is.

Reméljük, a szervezőknek valóban sikerül hagyományt teremteni!

Mi jövőre is eljövünk, és tudósítunk.

MARSINÉ GIRICZ ERZSÉBET

A gyerekek Paulik László népzene-sz társaságában

**NŐI CIPŐT
A GYÁRTÓTÓL!**

A KLASSZIKUS MODELLEKTŐL A MAI
DIVATIG SZÉLES VÁLASZTÉKBAN
KÍNÁLJUK TERMÉKEINKET.

**GELLAI LÁSZLÓ
CIPŐGYÁRTÓ**

GYOMAENDRŐD, FŐ ÚT 140/2 • TEL: 06-66-283-359

*Madi Zol cipőkészítő-
fogtechnikai és kereskedelmi
Kft*

Telephely: 5502 Gyomaendrőd, Fő út 45.
Telefon: (66) 386-578

Corvo Bianco Schuh Bt.

Corvo bianco

Cipőipari Bt.
5502 Gyomaendrőd, Fő út 14.
☎/Fax (66) 386-896
☎ (30) 9457-148

Női, Leányka-, és Fiú- cipőgyártás

HÍREK ERDÉLYBŐL

„... megmarad egy diadalmas erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarka virágzásban a népeket, akik rajta és érette munkálkodnak.“

Kós Károly, 1925.

Ezúttal kedves Olvasóink szemelgetünk, idézgetünk az erdélyi Magyar Szóban augusztus 12-én, Sike Lajos tollából megjelent cikkből, melynek címe: „Az illemhelyen nincs nyelvi probléma, avagy sok ezer „koszovói albán” Szatmárnémetiben.” A szerző cikke bevezetésében arról szól, hogy újjvidéki látogatás alkalmával,

feltűnt, hogy az utcaseprők számára ismeretlen nyelven beszélnek. Koszovói albánok! - kapta a választ - Lehetnek már 10-12 ezen elsősorban takarításban, mások által lenézett kommunális szolgáltatásokban dolgoznak. A cikkíró később így folytatja: „A napokban gondoltam erre, amint vidékről hazatérve a késő esti órákban a vasútállomásra lakásunk felé baktattam, és az utca ugyanúgy egynyelvű volt, mint akkor az újjvidéki. Szinte kivétel nélkül csak magyarul...” „Megdöbentem; hát nekünk immár csak ilyen „posztok” jutnak, vagy annyira iskolázatlanok és faragatlanok vagyunk, hogy csak ilyeneket érdemlünk?” És a szerző cikkében levonja a szomorú tanulságot: „Egy olyan városban, ahol a magyar lakosság aránya a hivatalos statisztika szerint is meghaladja a 40%-ot, s az utolsó népszámlálás alapján a 45-höz állt közelebb, van ahol a tisztviselők, a közalkalmazottak között 3-4 százaléknyi magyart sem találni... És megnyugtatom az anyaországbelieket és a Nyugatról ide látogató magyarokat: a szatmári közcégekben nem lesz nyelvi problémájuk, az itteni személyzet anyanyelvét beszéli, a magyart!... Nagyon lecsúsztunk, nagyon kiszorítottak bennünket. Nem sok túlzással mondhatjuk, hogy sok ezer „koszovói albán” van közülünk csak Szatmárnémetiben. Hát akkor az országosan! A Ceausescu kitaposta úton a rendszerváltás után még szemtelenebbül sepertek bennünket a periferiára. Pici elmozdulás a visszakapaszkodáshoz észlelhető (néhány magyar tisztviselőt csak kineveztek itt-ott), amióta az RMDSZ kormányzati tényező. De vegyük észre: megalázó ez az állapot! S nemcsak az önálló egyetemen múlik, hogy kevesebb legyen köztünk az utcaseprők!”

TÁJÉKOZTATÓ GYOMAENDRŐD VÁROS KÖZOKTATÁSI INTÉZMÉNYEIBEN 1999-BENTÖRTÉNT VÁLTOZÁSÁIRÓL

Kedves Olvasóink!

Lapunk fontosnak tartja, hogy a városban, annak intézményeiben időnként bekövetkező változásokról tájékoztatást adjon. Ezért most, iskola év kezdetén azal a kéréssel fordultunk Kóris Györgynéhez, a Polgármesteri Hivatal oktatási előadójához, hogy tájékoztassa olvasóinkat azokról a változásokról, melyek ez évben bekövetkeztek. Kérdésünkre a következő választ kaptuk:

ÓVODÁK

Már több fórumon tájékoztatta a Képviselő-testület az érintett szülőket, hogy a Jókai úti Óvoda kivételével a városban lévő tagóvodák augusztus 1-től közoktatási megállapodás formájában működnek tovább. A megállapodás öt évre szól.

Az öregszoői óvodát **TULIPÁNOS ÓVODA** néven **Kulikné Giricz Ilona** óvónő, a **BLAHA ÚTI ÓVODÁT** **Bárdi Zoltánné** óvónő, a **SELYEM ÚTI ÓVODÁT** **Szabó Istvánné** óvónő, a Szabadság úti óvodát a Fő út 85 sz. alatti óvodával együtt **NAPSUGÁR ÓVODÁK** néven **Szmola Magdolna** óvónő, a **VÁSÁRTÉRI ÓVODÁT** **Dr. Csoma Antalné** óvónő működteti. Minden óvodás gyermek után - az állami normatív támogatáson kívül - az Önkormányzat támogatást nyújt a gyermekek ellátáshoz.

2. SZÁMÚ ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA

A Képviselő-testület döntése alapján **Fülöp Istvánné** kapott megbízást az igazgatói feladatok ellátására. A kinevezés öt évre szól. Az intézmény a gyermeklétszám csökkenése miatt, valamint a gazdaságosabb működtetés érdekében a Kisréti úti iskolaegységet visszaadta az Önkormányzatnak. A három osztály a Hősök-úti épületben kerül elhelyezésre. A **JÓKAI ÚTI ÓVODÁT**, mint szakfeladatot a Képviselő-testület az intézményhez csatolta. Ezért változott meg az intézmény neve.

A Fő úti iskolaépület nyílászáróit kicserélték a nyár folyamán és teljes homlokzati felújítást kapott.

VÁROSI ZENE- ÉS MŰVÉSZETI ISKOLA

Augusztus 1-től **Lehoczkyné Wolf Tünde** táncpedagógus látja el az igazgatói feladatokat. Kinevezése szintén öt évre szól. Az intézmény a Rákóczi úti épületen már nem fér el. A 2. számú Általános Iskola által leadott Kisréti úti épület átalakításával helyet kap a fúvós tanszak, és a néptánc oktatás részére is ki lehet alakítani gyakorlótermet. Az átalakítás pénzügyi forrása a Rákóczi úti épület felújítására tervezett 4 millió forint.

Az 1999/2000-es tanévtől új művészeti terület oktatása kezdődik az intézményben. Az alapfokú képzőművészeti képzés festő és grafikai tanszakon indul felmenő rendszer-

ben. A kisiskolás gyermekek számára a könnyebb megközelítés miatt a két általános iskolában indul oktatás egy-egy előképzős és alapfokú osztályok indításával. Az órákat az általános iskolai rajztanárok az új alapfokú művészetoktatás helyi programja szerint oktatják. Már az előzetes felmérések alapján is nagy érdeklődés van az új művészeti oktatás iránt.

BETHLEN GÁBOR SZAKKÉPZŐ ISKOLA

A 617.-es számú Ipari Iskolával való összeolvadás óta a szakmai képzés átalakulása folyik az intézményben. Az 1999/2000-es tanév beiskolázása a megyei szinten is csökkenő tanulólétszám ellenére kiemelkedően jól sikerült az intézményben. 723 tanulója van az intézménynek. Ettől a tanévtől akkreditált felsőfokú szakképzés is indul hulladékgazdálkodási technológus szakon. A képzést beindító felsőfokú intézmény a Debreceni Agrártudományi Egyetem Mezőgazdasági Víz- és Környezetgazdálkodási Főiskolai Kar Szarvas. Jelentkezés a főiskolán, beiskolázási keret érettségizettek számára 25 fő.

Az Önkormányzat pályázatot nyújtott be a város közoktatási minőségbiztosítási rendszerének kialakításához az Oktatási Minisztériumhoz. A pályázatok elbírálásáról a hónap végén várjuk az értesítést. A rendszer kialakításáról minőségileg jobb közoktatást vár el az Önkormányzat.

ORVOSI TANÁCSOK

AZ ELHÍZÁSRÓL

Lapunkban megjelent orvosi cikkek sorozatában mindig olyan témával foglalkoztunk, ami közérdeklődésre tart számot. Jelen esetben igen kényes, sok ember számára nagy testi és lelki terhet jelentő problémát próbálunk megvilágítani. Mi az elhízás?

A zsírszövet felesleg, mely a kívánatos testsúlyhoz képest 20%-os vagy még nagyobb többletet eredményez. A felső testfél (has és lágyék)elhízása súlyosabb

következményekkel jár, mint az alsó testfél. Az elhízás, az orvosi gyakorlatban igen gyakran előforduló nehezen kezelhető sok kezelési kudarccal járó betegség. Az utóbbi évtizedekben igen kevés a gyógyításban az előrehaladás. Az elhízást zsírszövetfeleslegként határozhatjuk meg. Ezen tény megállapítása, meghatározása kifinomult módszerekkel igényel. A gyakorló orvos tevékenysége során legtöbb esetben elegendő fizikális vizsgálat, a beteg általános vizsgálata. Amerikai kutató orvosok táblázatban rögzített testmagasság, testsúly és életkor vonatkozásában az alábbi adatokat adták meg:

E táblázat gondos megtekintése után a fenti adatok figyelembe

testmagasság (cm)	testsúly (kg)	
	19 - 34 év	35 év és idősebb
152	44 - 58	49 - 63
155	46 - 60	50 - 65
157	47 - 62	52 - 67
160	49 - 67	54 - 69
163	50 - 66	55 - 71
165	52 - 68	57 - 73
168	54 - 70	59 - 76
170	55 - 73	61 - 78
173	57 - 75	63 - 81
175	59 - 77	64 - 83
178	60 - 79	66 - 85
180	62 - 81	68 - 88
183	64 - 83	70 - 90
185	65 - 86	72 - 93
188	67 - 88	75 - 95
191	69 - 91	76 - 98
193	71 - 93	78 - 101
196	73 - 96	80 - 103
198	75 - 98	83 - 106

vetelével egy jó mérleg birtokában minden magára adó, olvasni tudó ember meg tudja állapítani saját magáról, hogy az elhízás betegsége fenyegeti-e és szakember tanácsára szorul-e.

Az elhízás azon formája, amely különösen a felső testfél elhízását érinti, veszélyesebb, mint az alsó testfél. Tehát a derékban, hasban, medencében való elhízás esetében (pókhas, alma jellegű elhízás) lényegében magasabb arányban fordul elő magasvérnyomás-betegség, cukorbetegség, agyi-érkatasztrófa, súlyos szív koszorúér betegség és korai halál. Meg kell állapítanunk tehát, hogy a hasüregben belüli zsírszövet veszélyesebb az egészségre, mint a bőr alatti, különösen nőknél megjelenő körte elhízás formájában jelentkező bőr alatti zsírszövet felszaporodása. Az életkor előrehaladtával a kis mértékben növekvő testsúly nem jár együtt a halálzási arány növekedésével.

Magyarországon a férfiak 13,1%-a, a nők 13,2%-a volt kövér és további 34,1%, illetve 26,6% volt túlsúlyos a KSH 1994-es adatai alapján.

Az elhízás mind a betegség, mind a halálozás szempontjából jelentős növekedéssel jár. Legfontosabb és leggyakrabban előforduló betegségek:

- magas vérnyomás

- cukorbetegség
- degeneratív- izületi betegségek
- bizonyos rosszindulatú betegség (vastagbél, végbél, prostata férfiakban, nőkben a méh, epeutak, az emlő és a petefészkek)

Az elhízott emberek mütéti és egyéb beavatkozások kockázata sokszorosan nagyobb, veszélyeztetettebbek a légzésfunkciók károsodások szempontjából is. Nehezített a légzésük, szuszognak, fulladnak. A halálozási mutatók az elhízás mértékével párhuzamosan 130%-os relatív túlsúlynál 35%-os növekedéssel, 150%-os relatív testsúly pedig a halálozási arány több mint 2-szeres emelkedésével jár. A súlyos elhízásban szenvedők halálozási aránya 10-szeres növekedési arányt is elérhet.

Mindezen szörnyűségek leírása után, e betegség, állapot okairól is kell beszélnünk. A legutóbbi időkig a kevés mozgás és a sok kalória-bevitel, evés következményeinek tartották az elhízást. Ezen okokon kívül azonban nem lehet kihagyni az elhízás okai közül a családi eredetet, orvosi szóval a genetikai tényezőket. A közelmúlt amerikai vizsgálata nagyszámú örökbe fogadott gyermek adatainak vizsgálata során azt vették észre, hogy a gyermek és az eredeti szülők testtömeg indexe között szoros kapcsolat áll fent. Ebből arra következtettek, hogy bizonyos genetikai okai is vannak az elhízásnak. Az elhízott betegeket nagyon részletesen, különös tekintettel a körelőzményekre, meg kell vizsgálni, figyelemmel kell lenni a testsúlyváltozások időpontjaira, családtagok elhízottságára, munkahelyi viszonyokra, étkezési-, testedzési szokásokra.

Ezek a vizsgálatok azért is lényegesek, mert egyes betegségek súlyos elhízással járnak, de ezekben az elhízás tünetként jelentkezik. A kivizsgálás során döntő szerepe van a házorvoslásnak, a belgyógyászatnak és a laboratóriumi vizsgálatoknak.

Ezek után beszélnünk kell arról, hogy hogyan kezelhető ez a mindenki számára súlyos problémát jelentő állapot-betegség. Az elhízás kezelésében nincs önmagában egyetlen hatásos módszer. Igen nagy türelemmel, gondos beteg illetve orvos választással elérhető, hogy a terápia, gyógykezelés eredményes legyen. Az orvosnak ismertetnie kell a beteggel a táplálkozásra vonatkozó alapvető kalóriaismereteket, fel kell hívni a beteg figyelmét az ételek kalória tartalmára, nagy kalóriatartalmú ételek tilalmára, illetve csökkentésére, különös tekintettel a zsírokra és szénhidrátokra. A beteget étrend vezetésre, néha szükség szerint napló vezetésre is rá kell venni, hiszen ezekkel a későbbi értékelés során hasznos támpontot nyer az orvos. A szervezet általános állapota alapján beállított tornagyakorlatok során, mivel minden fizikai tevékenység során kalóriát fogyaszt a szervezet (zsírt éget, cukrot erjeszt), a testsúlycsökkenés elősegíthető.

Az elhízás fokától függően a kalória-bevitel változó lehet. Súlyos elhízás során igen alacsony kalóriatartalmú étrend javasolt, kevésbé súlyos esetekben enyhébb kalória-megszorítással is érhetünk el sikert. A kalória-megszorítás mellett igen lényeges az állandó orvosi kontroll, mert az étrendi változások nagyon sok kellemetlen tünettel járnak (szédülés, fokozott éhségérzet, gyomorfájás, ingerlékenység, stb...).

Utolsó mentsvára az elhízott embernek a sebészeti beavatkozás lehet. Ez azonban igen költséges és igen fájdalmas eljárás, s csak a gazdag ember lehetősége.

Mindezek alapján, ha ezt az ismertetőt a kedves olvasó átolvasa és ad az egészségére, szép küllemére, mozgékony, fiatalos voltára, igyekszik megelőzni a felesleges kilók felrakódását, az ezzel járó kinkeservert, a betegségeket.

Dr. CSABA KÁLMÁN

A TURUL CIPŐ KFT

Felvételre keres varrónőket, cipőfelsőrész-készítőket és cipőgyártókat gyomaendrődi, dévaványai és kamuti telephelyeire, tartós munkára, jó kereseti lehetőséggel.

Vidékről bejárást térítjük, vagy megoldjuk.

Érdeklődni lehet: 66/386-251 telefonon Oláh Ferencnél

Hiszen éppen az volt a baj, hogy álomnak lett rossz. Mert alighogy Tipp elunta a dolgot, és kicsit bizonytalanul kijelentette, hogy úgy véli, már kész van, megszólalt a hangosan beszélő a Városháza ablakából.

- Halló, halló figyelem! A mesemanók azonnal jöjjenek a tanácsterembe! Új mesét hozunk forgalomba, és Tündéryanó szeretné az öreg manók véleményét kikérni ebben a dologban. Mivel nem lesz idejük a délutáni kockarakásra, ma este ismétlést adnak az álmodó gyermekeknek. A tegnap esti meséket viszik el hozzájuk az álomtündérek.

- De, hiszen ez borzasztó! - tördelte kezét kétségbeesetten nagyanyó - Mi lesz most Tipp! Össze-vissza keverted a tegnap esti mesét! Jaj, csak miért is engedtem meg!

- Ne aggódj nagyanyó! - próbálta megnyugtatni Tipp, de mintha már nem lett volna olyan magabiztos a hangja, - Hidd el, nem lesz semmi baj!

- Bár igazad lenne! - sóhajtott nagyanyó, és titokban egy kicsit még reménykedett is. Hátha mégis valóban olyan okos ez a gyerek.

Az éjszaka most is úgy kezdődött, mint a többi, hogy leszállt az alkony, és kigyulladtak az égen a csillaglámpások, megkocogtatták az ablakot az álomtündérek. Ilyenkor nagyapó kötényükbe rakja az álomkockákat, és az esti szellő halkán fújni kezdi az álom muzsikát.

A baj akkor kezdődött, mikor az első gyerek felsírt az ágyban, és arról panaszkodott aggódó anyukájának, hogy tigrisfejű hamupipókéét látott.

Azután már sorban követték egymást a borzasztó események. A gyerekek sírtak, az álomtündérek ijedten rejtegették a zagyva álomkockákat, melyekből a zagyva álmok eredtek. Mire megjött a fúrge lábú hajnal, a feje tetején állt az egész Meseország. Nem volt egyetlen épkezláb mesefigura, furcsa, sose látott szörnyek lepték el az utakat, és mindenki igyekezett Manófalvára.

- Meg kell büntetni a mesemanókat! - kiáltotta egy háromlábú óriás, akinek a feje helyén egy lyukas fazék csücsült.

Mária néni meséi

Tipp és Topp, a két kis mesemanó

III. rész

- Úgy van! Börtönbe kell vetni őket! - brummogta egy medvefejű disznó, aki azt állította magáról, hogy ő Csipkerózsika. Csak a lábára kell nézni, és máris láthatják, róla. Valóban a lábai aprók voltak, és arany topánkásak, csak éppen megfordítva jártak.

- Micsoda maskara - kuncogott egy ravasz képű róka, de ő is csak addig, amíg meg nem súgták neki, hogy a farka helyén egy rőfös kolbász billeg, a derek meg egy jókora boroshordó.

- Ki tette ezt velünk? - sírdogált keservesen Hófehérke, mert neki két aranyküllős hintókerék forgott a lábai helyén.

Manófalván már mindenki tudta, hogy mi történt. Töprengő arccal totyogtak az öreg manók, és egyre hajtogatták, miféle varázslat úz velünk ilyen tréfát?

Nagyanyó ugyan meg tudta volna magyarázni, de annak most egyébre volt gondja. Tipp, az a haszontalan, eltűnt mintha a föld nyelte volna el. Tudta már ő jól, hogy miféle galibát okozott.

Szegény öreg nagyanyó egyre csak kutatta, nevét kiáltozta. Bejárta érte egész meseerdőt. Titokban abban reménykedett, hogy talán nem derül ki, hogy mi történt.

Hiszen, ha nem éppen Meseországban laktak volna, talán így is történik. De itt nem kellett egyebet tenni, mint előszólitani Tündér Terkát, akinek olyan csodálatos varázstűkre volt, hogy abban mindent megláthatott. Azt is ami volt, azt is ami lesz.

Meg is pillantották benne nyomban Tippet, amint éppen szorgoskodik a mesekockákkal. Azután változott a kép, és előbukkant belőle a manó könnymaszatos arca.

- Ő volt hát a bűnös! - ráncolta össze homlokát Tündéryanó. - Most mit csináljak vele? Döntsétek el ti! - fordult az összekevert mesefigurákhoz.

- Hát...tulajdonképpen... - tévovázott a keréklábú Hófehérke.

- Hiszen ami azt illeti... - dörögte a medvefejű Csipkerózsika, és így bukdácsolt a szó innen is, onnan is.

Míg végül aztán valaki kibökte, hogy ki tudna megbüntetni egy ilyen könnyes arcú, bűnbánó manócskát? Hiszen látszik a szeméből, hogy soha többi nem tesz rossz fát a tűzre, vagyis izé...rossz kockát a mesékbe.

Nem bizony. Mert azóta már iskolás manó lett, és betűket veteget Toppal együtt.

Nagyapó pedig szépen összerakta a mesekockákat, és helyre állt újra a rend Meseországban.

CSIRR-CSÖRR

Illeg-billeg a szarka,
Vele billeg a farka,
Csirr-csörr, csöri, te!
Szól, ha vendég jön ide.

Csillog-villog a balta,
Máris vinni akarta,
Lim-lom, ha kerül
Tarka szarka megörül.

Üvegcserep, színes gomb,
Lecsapni rá nem is gond,
- Huss te! - hordja már,
Aztán búsan mondja: - Kár!

BÚZA, BÚZA HALOMBA

Búza, búza halomba,
Most viszik a malomba.
Két csacsi húzza,
Két kő törí, zúzza,
Kalácsot, ha fonatos,
Perec koszorúzza.

Szita, szita fakéreg,
Neked adom, ha kéred,
Liszt, ha peregne,
Cipó kerekedne,
Attól lesz, ha megeszi,
Bűsnak víg a kedve.

A mesét és a verseket írta: IVÁNYI MÁRIA

THERMIX
ÉPÍTŐIPARI SZÖVETKEZET

☒ 5500 Gyomaendrőd,
Ipartelep út 3.
☎ T/F: 66/386-614, 386-226

Értékesítésre ajánljuk:

Szövetkezetünk eladásra kínálja a Gyomaendrőd, Lévai út 21. Sz. Alatt (1320 m², 90%-a szilárd burkolatú) működő mésztöltő telepét a hozzá tartozó mésztöltő géppel, vasbeton égetett- és oltott mésztárolókkal.

Érdeklődni lehet: Gyomaendrőd, Ipartelep u. 3.
Knapcsek Béla szöv. elnök
30/9552-374, illetve a fenti telefon számokon.

GYOMAFARM Kft.
GAZDA ÁRUHÁZ

A Penny Market mellett

06-66-386-359

GAZDABOLT

Apponyi u. 3 alatti telephelyén őszi kalászos vetőmag-
vak, műtrágyák és fóliák nagyban értékesítése.

Információ: 06-30-9-854-756

Trodalmi oldal

BERNÓTHY BENEDEK HALÁLA

1552-ben, Szolnok eleste után, Jász Zsigmond megsegítésére érkezett török szövetséges haderő egy csoportja Túron állomásozott.

Meg kellett émi ezt a szégyent is, hogy két éve a fele tizedet át kellett adni Endrid urainak a török részére.

1562-ben Túrt is elfoglalták. Ott is úr lett a pogány. Most már tényleg a szomszédban van a veszedelem. Bernóthy Benedek Fia, András készülődik is. Menye már az őszön elszekerezett Erdélybe, hisz apja Both Mózes földjén, Turdán mégis csak biztonságosabb az élet, mint itt, hol egyik nap a király, a másikon a török császár osztja a parancsot.

Ha az utak felszáradnak, útra is kell a fiatal uraság. Apját is vinné, de Benedek úr nem akar menni. Itt van a temetőben, a templom szentélye mögött öt éve hűséges párja: Haranghy Margit, csak nem hagyhatja el hűtlenül...

Mindszent havába fordult az év. Olyan vénasszonyok nyara volt. A Köröstől pár ölnyre sorakoztak Endrid házai. A közelgő estében még kisebbre zsugorodtak az amúgy is apró viskók. Körülvették félkörben a templomot és az azt koszorúzó temetőt.

Bernóth Benedek a magát alig vonszoló János atyával kilépett a templomból, mely bizony szegényes ekléziáról tanúskodott. Patics falát zindelytető fedte, de mivel az eső több helyen becsurgott, szalmával foltozták meg. A szentély felől tíz ölnyre a Körös folyt. Csaknem mosta a falat. A nyolc öl széles és tizenkét öl hosszú toronytalan épület tényleg hatalmasnak látszott a földbe vájt bogárhátú otthonok között. Előtte fából eszkábált egyszerű harangláb állt, egyetlen jókora bronz haranggal.

A temető ösvényén haladtak csendesen beszélgetve. Jobbára csak a páter magyarázgatott. Azonban elállt a szava, amikor, mikor meglátta Haranghy Margit sírja hosszában kiásott új gödröt.

- Benedek uram, miféle sír ez?

- Én ásattam atyám. Azért is volt olyan sürgős a gyónás, azért zavartam ilyen szokatlan időben. Itt az ideje. Ne kelljen kapkodni.

- Az Isten útjai ismeretlenek. Azokat nem lehet tudni!

- Tudni nem, de érezni igen. Tétessen feleségem mellé atyám. Harmincévi hűség után megérdemeljük, hogy egymás mellett legyen végső nyugaljunk. A koporsó is kész van. Egy hete abban van az éjszakai nyughelyem. Mondjon értünk misét. Így kívánta Margit, mielőtt meghalt. Legyen meg a végső kívánsága. Áldott jó feleség volt. A temetkezésbe segítő parasztnak is adjon, jut abból, amit tisztelendőségnek adtam. Ne legyen szűkmarkú hozzájuk, amiért kicipelnek, és elhantolnak. Jó, hogy eszembe jut, a kereszt is ott van valahol a kamrában, azt is megácsoltam. Isten áldja atyám!

- Isten óvja Benedek úr! Majd holnap megkeresem. Úgyse tudok senkivel elbeszélgetni. Üres a falu, alig nyolc család lakja már.

- Hát csak nézzen be atyám! - majd halkabban, inkább csak magának dörmögve hozzátette - Csak aztán meg ne ijedjen!

A pap még áldást adott a lassan távolodóra, hogy ezek a nyomasztó gondolatok távozzanak tőle és nyugodt legyen az éjszakája.

Reggel, jókor, zörgetett egy jobbágy legényke a parochia ablakán.

- János atya, Tisztelendő atyám!

- Csak nem a török jött! - szólt ki rekedt, álmos hangon a páter.

- Nem a török jött, hanem Benedek úr ment el. Meghúzhatom a lelkét kísérő harangot!

- Húzd fiam! Hosszasan húzd! Hátha sokunknak húzod. Az Úr legyen irgalmas bírója! - ez utóbbit már Benedek úrnak címezte.

János atya két gyermek ministráns kíséretében szentelt vízzel, füstölővel ért a halottas házhoz. Néhány asszony gunnyasztott a földön fekvő koporsó előtt.

- Felöltöztették híveim!

- Nem kellett, így találtuk a koporsóban.

Még a bajusza is ki volt pederve. Keze így a szívéen. Jobb keze helyén kardja. A koporsó mellé néhány pénz volt leszórva.

János atya meghintette szenteltvízzel a halottat, majd kevés tömjént is tett a parázsra és megfűstölte, közben imába kezdett:

- Vimágyunk uromk Isten kegyilmét ez lélikért, hogy jorgusson Ű néki és kegyiggyen és bucsása mend Ű bűnét. Es szsoboducha Űt ürdüg ildetvitül és pukul kínzutujátül és vezesse Űt paradisum nyugomabéli, és odjun néki műnyhiurszágbelé utot és mend jovben részt. És keásstuk urunkhuz hármul: Kyrje eleison.

- Tegyétek rá testvéreim a koporsófedelelet és vigyük temetni!

Az egyik asszony, mikor már János atya elfordult, egy-egy pénzt helyezett Benedek úr szemére.

Aztán néhány férfi vállára vette a koporsót, és megindult vele a temetőbe. Előttük a pap lépegetett, aki könyörgő hangon énekelte.

- Végy halál engümet,

Eggyedüm ilyen,

Maraggyum urodum,

Két világ féllyen!

Ó igoz Siemonnok

Bezzeg szavó ére;

Én érzem ez bútürüt,

Kit niha egíre...

A sír szélén még egy imát modnott a pap:

- Szerelmes barátaim, vimádjomuk ez szegíny ember lílkiért, kit Űr ez nopun, ez humus világ timnőcébül mente, ez nopun testét tümütjük, hogy Űr út kegyilméhel Ábraám, Izsák, Jákob kegyelmében helhezje, huyg bírságnop jutva mend Ű szentii és ünüttei küzikün jov felől jochtontia ileszje és tú bennetük.

A lebecsátott koporsóra dübörögve kezdett hullbi a föld.

Hát így adta át lelkét a Mennyek urának Bernóthy Benedek uram, aki fiatalon részt vett a mohácsi csatában és jobbát ott hagyta, és aki egyedül jött haza a csatából, pedig harminchárom házból negyvenöten ültek lóra a király hívó szavára.

MÁRTON GÁBOR

(Részlet az „Élők, holtak vallomása” c. kötetből)

Könyvjelző

A Gyomaendrödi
Könyvtárba
érkezett...

EGY DIADALMAS DINASZTIA

GÜNTER OGGER :
A FUGGEREK CSÁSZÁRI ÉS KIRÁLYI
BANKÁROK

Fordította: Tihanyi Földeák Vera. EURÓPA KÖNYVKIADÓ Bp.
1999. 420 p.

Tanulságos, - s ugyanakkor - érdekesítően olvasmányos követni a szerző (s a fordító) újabb és újabb információkat hordozó elegáns mondatfűzései nyomán kibontakozó cselekményeket, történéseket egy négy évszázaddal ez előtti vállalkozó dinasztiról. Egy dinasztiról, amelyek késői utódai a kastélyukba látogató szerzőt arról tájékoztatták, hogy „A család már jó négyszáz éve csak a tőkéből él, fogyaszt, és nem gyarapít.” (18. old.). Am a Fugger nemzetségnek kiterjedt birtokai vannak Németországban (a könyv megjelenése idején 1978-ban még NSZK) s paloták, amelyeket a reneszánsz idején építettek s a németek műemlékvédelmi gondozásában álltak s az egész nemzet büszkeségei...

A mű erénye, hogy a sikeres vállalkozó FUGGER dinasztia, azaz alapító, botladozó feltűnésétől vezet az igazi sikerekig. Nem hallgatja el azok botlásait, tévedéseit, „erkölcsi” szempontjaik s a „anyagi” érdekeltiségek olykor feltűnő összeütközéseit sem. Művészet-pártolásainak dinasztijuk fényét emelő felismeréseit. Korai „szociális érzékenységről”; ám tudatos „dinasztia-építő-alapozó” tevékenységéről vallanak a „FUGGEREI”-házak létrehozásai is: 143 lakás, ahol „szegény sorsú”, ám „jó szándékú” polgártársak csekély bérleti díjért lakhatnak- máig - 1519. alapítási év áll a létesítmény homlokzatán...” Ezzel az építészeti is harmonikus elővárosi településsel mindörökre beírta nevét a nemzet történelem- és olvasókönyveibe” (216 old.)

Hol kezdődött! Mikor! Amikor Hans legidősebb fia az Augsburgtól nem messze lévő Lech-parti kicsi Garben faluból Augsburgba költözött. Takács volt. Jól házasodott, egy céhmester leányát vette el...Azért még csak három nemzedék múltán kezdődött el a Fuggerek fénykora.

Hans unokája Kakob már nagykereskedő lett, ám az ő gyermekei lettek a Fugger-birodalom és gazdaság igazi megteremtői, különösen a második, vagy „gazdag” Jakob (1459-1525). A könyv nagy része a bő merész vállalkozásairól, küzdelmeiről szól. S nem utolsó sorban azokról a politikai küzdelmekről is, amelyek az ő korát, és az ő tetteit is meghatározták; sőt Jakob befolyását, meghatározó szerepét a császárság, pápaság, s kisebb hűbérurak küzdelmeire. Ahogy a könyv alcíme jelzi „császári és királyi bankár” volt, s voltak még az örökösai is...Hitelezett számukra - jelentős összegeket - politikai küzdelmeikhez, hatalmi előnyhöz juttatva ezzel „fenséges” adósaikat; olykor éppen az ő „guldenjei” révén győzelemhez is. Olykor nyert, olykor veszített eme - a világpolitikába is beavatkozó, s azt befolyásoló - „üzletei” „hitelezései” révén. Ám többnyire nyert, s mivel kitűnő üzletember volt, a nyereségei felülmúlták a veszteségeit. A hitelek zálogául földbirtokokat kapott; bányaművelési jogot, pl. Magyarországon is. Thuroz Jánossal szövetségben aknázhatta ki magyarországi, felvidéki rézbányákat...A Thurozókkal később rokonai kapcsolatba is került testvérei házassága révén...A besztercebányai kohói Európa-szerte híresek voltak...

A Habsburg-ház európai megalapozója, Miksa német-római császár mellett hűségesen kitartott. Miközben a reformáció terjedt, nem utolsó sorban a hírhedt „búcsúcédulák”, a hittel való „üzletelés” miatt. Jakob Fugger kitart a katolicizmus és a Habsburgok mellett (noha ez nemegyszer anyagi veszteségeket is jelent számára. Annál inkább, mert az anyagi veszteségeken túl lelki megrázkódtatás is érte, mivel szűkebb rokonsága köréből is többen a reformáció oldalára álltak. Nem élte már meg, ám sejtette életében felesége özvegy, aki halála után nem sokkal egy református hitre tért, magánéletében és üzleti életében egyaránt „vetélytársnak” számító férjet választott). Magányosan halt meg, gyermekei nem voltak. A Fugger-birodalom unokaöccseire maradt. Közülük Anton, sikeresen folytatta nagybátyja művét.

1525. december 30-án hajnali négy órákor örökre lehunyta szemét az a férfiú, akinek...”neve és fivéreai fiainak neve is ismert volt minden királyi birodalomban és országban, még a pogányság köreiből is. Császárok, királyok, fejedelmek és nagyurak küldtek hozzá követeket, a pápa kedves fiaként üdvözölte és ölelte át, a bíborosok felálltak előtte. A világ minden kereskedője tisztán látó férfiúnak nevezte, és a pogányok is csodálták. „Az egész német birodalom ékessége volt” (282 old.) - Sybille, az özvegy, „hét héttel férje halála után, az evangélikus egyház szertartása szerint kötött házasságot.” (283 old.). Ennek kapcsán csupán csupán arra hívnám fel az olvasó figyelmét, hogy a kötet bár elsősorban a dinasztia vállalkozásairól szól, - s ettől elválaszthatatlan a középkori történelem bonyolult eseményeiről, mert hiszen a Fuggerek pápa, császár, királyválasztásokban is benne voltak, pénzelték azokat... - e mellett szolgál a nagy dinasztia magánéletének „intimitásaival” is.

Így tárulnak fel előttünk a 15.-16. század üzletei, harcai, csatározásai a legmagasabb „világformáló” tényezőktől a legkisebbekig...

Anton- az unokaöccs utód - eltanulta nagybátyjától mindazt, ami tanulható volt; folytatta a dinasztia üzleteit, sikeresen... Kissé bátrabban merészkedett - az Újvilág felfedezése révén - az ő korában már szélesebbre terebélyesedett gyarmati-fűszerkereskedelemben, (olykor rajta vesztve), mint nagybátyja tette...Eltanulta Jakobtól a „hírszerzés” művészetét is... Nem kis dolog abban a korban, amikor még csak lóvasúton, s gyalog voltak járhatók az utak. (A huszadik, század információs technikái, bravúrjai még fel sem sejtettek.) A Fuggerek kiterjedt pontos „információ-hálózatot” építettek ki...S behálózta üzleteikkel, „faktoraikkal” az akkor számba jöhető világot...

A kiadó, rendkívüli szép kiállításban bocsátotta az olvasók elé a kötetet. A Fugger-ház családfáját is bemutatván és a Fugger konzern kiterjedésének térkép-vázlatát közölve 1495-1525 között, valamint számos korabeli metszetet is. (Jakobról a legismertebb Fugger-ről Dürer festménye a hiteles tanú.)

„Tanulságosnak” s érdekesítőnek jellemeztem a művet. Nos, valóban az... Jön az ősz. A mezőgazdasági munkák zöme lassul. Időt enged az elmélyedő olvasásra - az idősebbeknek is... A diákok szorgalmasabbjai pedig tanulmányaik közé méltán besorolhatják - ismereteik bővítésére - e kötetet.

Bizonyára „heuréka” élményként ér minden olvasót az a felismerés is, amivel a szerző művét indítja, hogy t.i.: Négyszáz évvel ez előtt már majdnem annyira átfogja-behálózza a vállalkozás, a bankrendszer a világot, mint napjainkban... mégis, helyes, jó elolvasni; lássuk, miként, hogyan!

GÜNTER OGGER

Kortársunk. Németországban élő és működő újságíró. Különös érdeklődéssel fordul a régmúlt és a gazdaságtörténet felé. Ehhez komoly tanulmányokat végez. Jelenleg ismertetett műve előtt, szintén az EURÓPA Könyvkiadó jelentette meg a **BANKKÁROK** c. művét 1995-ben. (Nem tévedés, Bankkárók; két k-val; mivel nem egyszerűen a bankárok tevékenységét, hanem a bank károkat is tüzi toll-hegyre.)

M. KONDOR VIKTÓRIA.

GÜNTER OGGER A Fuggerek CSÁSZÁRI ÉS KIRÁLYI BANKÁROK

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK

„Nem múlnak el ők, kik szívünkben élnek:
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek,
Ők itt maradnak bennünk csendesen még.
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”

(Juhász Gyula)

Az olvasók tájékoztatására közöljük, hogy csak azokról az elhunytakról adhatunk híradást, akiknek hozzátartozói a közzétételhez hozzájárulnak.

Özv. ARANYI LÁSZLÓNÉ SZÉKELY ZSUZSANNA, Mirhóhádi u.3-5-sz alatt élt. Július 31-én 83 éves korában elhunyt. Temetése augusztus 4-én volt. Gyászolják: gondozói és ismerősei.

BÍRO MAGDOLNA, aki a Bajcsy Zsilinszky út 139. sz. alatt lakott, augusztus 10-én 71 éves korában hosszú szenvedés után megtért Teremtőjéhez. Temetése augusztus 16-án volt. Gyászolják: testvére, testvére felesége és családja, rokonai és ismerősei.

BUKVÁNÉ BELLA MÁRIA, VI. ker. 474. számú házban élt. Július 28-án, 59 éves korában, rövid szenvedés után elköltözött az élők sorából. Temetése augusztus 3-án volt. Gyászolják: férje, gyermekei és családjuk, rokonai és ismerősei.

CSERENYECZ VINCE, a Bánomkerti út 22. sz- alatt lakott, augusztus 5-én 78

éves korában, hosszú betegség után, augusztus 5-én magához szólította az Úr. Temetése augusztus 10-én volt. Gyászolják: felesége, rokonai és ismerősei.

DÖMÖKÖS IMRE, aki a Katona József utca 12-ben lakott, augusztus 13-án, 74 éves korában, hosszas betegség után visszaadta lelkét Teremtőjének. Gyászolják: élettársa, két gyermeke és családjuk, a rokonság és az ismerősök.

FARKAS MIHÁLYNÉ VALUSKA ILONA, Baross u. 31. sz. alatt élt, augusztus 12-én 77 éves korában, rövid szenvedés után az Örökkévalóságba költözött. Temetése augusztus 18-án volt. Gyászolják: fia, leánya és családjai, a szomszédok, ismerősök.

FÁRI JÁNOSNÉ KÁLMÁN MARGIT, aki a Zrínyi u.39-ben lakott, augusztus 11-én 75 éves korában hosszú szenvedés után augusztus 11-én elköltözött az élők sorából. Gyászolják: férje, gyermekei és családjuk, szomszédja, ismerősei.

GYURICZA IMRÉNÉ ÓHEGYI MÁRIA, aki a Blaha Lujza út 6. sz. alatt lakott augusztus 4-én hosszas betegség után, 95 éves korában testét a földnek, lelkét az Úrnak ajánlotta. Temetése augusztus 31-én volt. Gyászolják gondozói, rokonai, ismerősei, barátai.

HUNYA MIKLÓS, Akác u. 6. sz alatt élt. Augusztus 4-én 73 éves korában, rövid szenvedés után befejezte földi pályáját. Temetése augusztus 9-én volt. Gyászolják: felesége, gyermekei és családjuk, és a rokonság.

JULISNÉ PÁL RÓZA, a Petőfi u. 60. sz. alatt élt. Hosszú szenvedés után, 61 éves korában visszaadta lelkét Teremtőjének. Temetésére augusztus 13-án került sor. Gyászolják két gyermeke és családjuk, a rokonság és az ismerősök.

KALLAI BALÁZSNÉ SZÉKÁCS JULIANNA, aki Losonci u.30-ban lakott, augusztus 20-án, váratlanul, 71 éves korában elragadta az élők sorából a halál. Temetése augusztus 25-én volt. Gyászolják: hat gyermeke és családjuk, a rokonság és az ismerősök.

KUN LÁSZLÓ, Szőlőskert 24-ben élt, amikor augusztus 3-án 50 éves korában váratlanul befejezte földi pályáját. Temetése augusztus 12-én volt. Gyászolják: felesége, gyermekei, testvérei és családjuk, a rokonság és az ismerősök.

MAGYAR LAJOS, Szondi utca 2. sz. alatti lakos volt, augusztus 14-én, 88 éves korában, hosszú betegség után megtért Teremtőjéhez. Temetése augusztus 19-én volt. Gyászolják: két gyermeke és Családjuk, a rokonság és az ismerősök.

PUSKÁS KÁROLYNÉ BULA ILONA, aki a Bartók utca 11-sz. alatt élt augusztus 19-én, 67 éves korában, váratlanul elhunyt. Temetése augusztus 24-én volt. Gyászolják: férje, két gyermeke és családjuk, a rokonok és az ismerősök.

Özv. SZUJÓ VENDELNÉ KOVÁCS ETELKA, aki az Apponyi út 36. sz. alatt élt, augusztus 18-án rövid szenvedés után az Örökkévalóságba költözött. Temetése augusztus 23-án volt. Gyászolják: két gyermeke és családjuk, a rokonok és az ismerősök.

ÚJHAZI MIHÁLY, aki a Csillagos utca 3. sz. alatt lakott július 27-én 88 éves korában, rövid szenvedés után visszaadta lelkét Teremtőjének. Temetése július 30-án volt. Gyászolják: testvére és családja, a rokonok, ismerősök, jó barátok.

VARJÚ MÁRIA MAGDOLNA, aki a Kossuth út. 49-ben élt, váratlanul 78 éves korában augusztus 1-én elköltözött az élők sorából. Temetése augusztus 13-án volt. Gyászolják: gyermekei, veje, menyei, unokái, a rokonság és az ismerősök.

VARGA ETELKA, a Bartók Béla út 31. sz. alatti lakos, július 29-én 69 éves korában, váratlanul elhunyt. Temetése augusztus 3-án volt. Gyászolják: Testvérei és családjuk, a rokonok, szomszédok, jó barátok.

Özv. VALACH MIHÁLYNÉ BAGÓ MARGIT, aki a Blaha Lujza út 6. sz. alatt élt, váratlanul, július 30-án 73 éves korában megtért Teremtőjéhez. Temetése augusztus 6-án volt. Gyászolják: gyermekei és családjuk, a rokonság, az ismerősök, a jó barátok.

Özv. WOLL MÁRTONNÉ WÁGNER ZSUZSANNA, aki a Gyóni Géza utca 1. sz. alatt élt, augusztus 26-án, rövid szenvedés után 96 éves korában magához szólította a Mindenhatót. Temetése augusztus 17-én volt. Gyászolják: gyermekei, unokái, dédunokái, a rokonság és az ismerősök.

**Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr
az Ő országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!**

CIPŐTALPBÉLÉST SZONDÁTÓL

Rózsahegy u. 11.
Telefon: (66) 284-301

GYERMEKCIPIŐ KÉSZÍTÉS

Csikós János

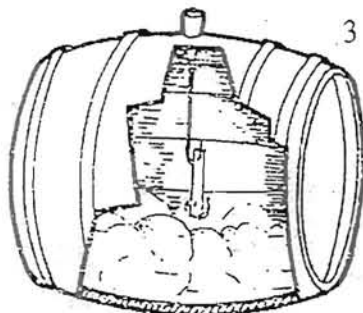
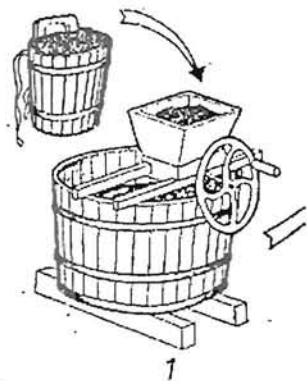
5502 Gyomaendrőd, Kör út 3.
(Öregszőlő, Kondorosi út)
Telefon: 06 60 485-788
Tel., Fax: 06-66-285-863

Béby-leányka-fiúmodellek 18-35-ös méretig
Bio papucs, szandál, klumpa 18-41-es méretig

A KERTBARÁT KÖR ÜZENI...

Felkészülés a szőlő szüreteléséhez

Mielőtt a a szürethez hozzáfognánk, takarítsuk ki (mészeljük ki) azt a helyiséget, ahol erjedni fog a must, illetve ahol tároljuk a bort. Távolítsuk el azokat az anyagokat (benzin, gázolaj stb.), valamint a zöldségfélét (káposzta félek), amelyeknek erős szaguk van. Ugyanis a hordó átveszi az ilyen illatokat, és ezáltal romlik a bor minősége.

Érdemes a helyiségben ezért ajtó, ablak mellett, egy pár kénrudat elégetni, mert ezáltal a penészgombákat elpusztítjuk. 1-2 nap múlva szellőztessük jól ki a bortárlót.

Az üres hordókat tiszta vízzel mossuk ki, majd száradás után kénrúddal kénezzük az ábra szerint. (3. sz. ábra, rajz)

Folyamatosan szerezzük be a szakboltokban az alábbi anyagokat:

- **Kénrúd**, a hordó, tárlóhelyiség kénezésére használjuk.
- **Borkén**, must, bor kénezésére a mikrobák elpusztítására, tisztításra használjuk.
- **Borélesztő**, aktív, szárított élesztő, melyet a must erjedésének megindításához használunk.

- **Borkősav**, a bor savtartalmának növelésére használjuk, különösen akkor, ha csemegeaszőlőt préselünk. A csemegeaszőlő savtartalma igen kevés (1 literhez 1 grammot tegyünk).

- **Deriton**, a bor derítésére (tisztítására) használjuk. Borunk tiszta, tükörs lesz.

- **Kotyogó**. Az erjedés vége felé tegyük a hordó nyílására a kotyogót, mert ezáltal gázpárnát biztosítunk az újbort felett. Így megakadályozzuk a bor érintkezését a levegővel. Továbbá az erjesztett bor 0,1-0,2 Malligand-fokkal magasabb lesz.

- **Mustfokmérő**, 17 C. fokos mustmérés esetén megismerhetjük a must cukor fokát, melyet az augusztusi számunkban olvasottak szerint korrigálhatunk. Ez az egyik legbiztosabb módja a szőlősgazda elképzelése szerint történő borszeszfok (Malligand-fok) készítésének A fenti adalékok cso-

magolásán pontosan rajta van a felhasználás mennyisége és egyéb tudnivaló.

Javasolni tudom az elmúlt év 1998. szeptemberi és októberi számunkban megjelenteket a must erjesztéséről, valamint az újborttal összefüggő teendők elolvasását és az abban javasoltak betartását.

Jó tudni!

A hónapj hajtásokon második termésként későn beérő szőlőt Márton-szőlőnek nevezzük. (Márton napja november 11-én van.) Az idén igen sok Márton-szőlő terem a sok csapadék miatt.

A meleg vízben feloldott borélesztőt öntsük a musthoz, de semmiféleképpen ne keverjük össze.

Az elmúlt év őszén egy ismerősöm azt mondta, hogy még hagyom a szőlőt a tőkén, had aszúsdjon. Csak a furmint, esetleg a hárslevelű aszúsdodik. A többi szőlő fajtáknál a bogyók savtartalma csökken, a szürke penész elszaporodik, a minősége romlik, ha kelletlenül tovább hagyjuk a tőkén.

Azt hiszem valamennyi kiskert tulajdonos, aki szőlőt is termel, megérdemli, különösen ebben a csapadékos esztendőben, - amikor sok zöldmunka, permetezés, talajmunka volt, - hogy jó, kellemes aromájú bort készítsen. Én ehhez kívánok sok sikert, az újborttal történő (képzeletbeli) koccintással, további jó egészséget és felkészülést a jövő évi munkálatokra. Költőink sokszor megénekelték a bor, a szüret ünnepeit, had idézzek olvasóink emlékezetébe egyet a sok közül:

„Gondülő borocska mellett
Vigan illan életem;
Gondülő borocska mellett
Sors, hatalmad nevetem.

És a bor vidám hevében
Fütyentek rád, zord világ!
Szívemet hol anyni kinnak
Skorpiói szagaták.

Bor tanita húrjaimra
Csalni nyájas éneket;
Bor tanita elfeledni
Csalfa lányok, titeket.”

HUNYA ALAJOS

AUGUSZTUS 13-tól AUGUSZTUS 28-ig Gyoma belterületén 16,0 mm csapadék esett.

AGRO ÁRUHÁZ

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.

Kedves vásárlóim!

Megérkeztek a
**savanyító kerámia edények 10,17,27,
és 30 literesek.**

Kaphatók még savanyúságnak, cefrének
stb. használható **műanyag-hordók,
üstök, üstházak,
befőzéshez üvegek, üvegtetők,
zománczott és öntött edények,
kávéfőzők,
bálapöttyök, fóliák.**

szeptember hónapban ismét kötelező
a hörcsögirtás!
Itt kapható vizes falak kezeléséhez **falszá-
rító adalékanyag Vaporex C+M**

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

VI. évfolyam 10. szám * Társadalmi, kulturális és hagyományörző folyóirat * 1999. október

1956. október 23. Gyászos jubileum

A szemtanú megjegyzései

haza!" A tömeg azonnal átvette és a Bem-szobornál már ezrek skandáltak. A bicskák is előkerültek, hogy a kommunista címert kivágják a magyar zászlóból. Egyetértek Szilágyi Ferenc professzor úrral, aki ezt a momentumot tekintette a forradalom kiindulási pontjának.

S ez már forradalom volt, közjogi értelemben is, mert az elnyomás jelvényeit és az elnyomást okozók eltávolítását követelték. Hullottak az ötágú csillagok, dőlt a Sztálin-szobor! Azután jöttek az oroszok, hívták, vagy sem, nem tudom, de jöttek. Ezzel vette kezdetét a szabadságharc. Budapest szívében barikádok emelkedtek. Eldördültek a fegyverek. És elkövetkezett november 4-ike.

A szovjetek által nyakunkra ültetett kormány ellenforradalomnak nevezte a nemzet szabadságharcát. De mi is az ellenforradalom? „Forradalmi úton létrehozott politikai vagy társadalmi rendszer megdöntésére irányuló hatalmi törekvés.” Magyarul: forradalommal megszerzett hatalom forradalmi úton való megdöntése. Márpedig 1948-ban a kommunisták választási csalással váltak a hatalom uraivá, ez pedig nem forradalom!

Befejezésül: Magyarországon a kommunizmus soha nem vert volna gyökeret a szovjet szuronyok nélkül. Nemzetárulást követtek el 48-ban és 56-ban is azok, akik kiszolgáltatták az országot az idegen hatalomnak, s ezt magukról lemosni sohasem tudják.

1956. évfordulóján ezt soha ne feledjék! Nem feledhetjük!

VASZKÓ ANDRÁS

Forradalom, ellenforradalom, felkelés, szabadságharc, avagy egy sajnálatos esemény?

Sokszor hallottuk ezek a szavakat, attól függően, hogy milyen politikai beállítottságú volt éppen a nyilatkozó. Persze, voltak még közjogilag körül nem határolható megjegyzések, mint fasiszta csöcselék lázadása, horthisták és nyugatosok támadása a munkáshatalom ellen.

Akik október 23-ikát a szemináriumi brosúrákból, vagy éppen a meghamisított történelem-könyvekből ismerhették meg, hitelt adhattak egyik vagy másik értelmezésnek, mert nem ismerték, nem ismerhették meg a valóságot.

Az események sodrát talán csak úgy tudnám érzékeltetni, ha egy hegyi patakhoz hasonlítom, amely kibugyanva a cákon...

földből, megbújva az avar alatt, felszínre tör és rohan a völgy felé, találkozási pontok források vizével patakká duzzad, s már

rohanva keresi a folyót, ahová be tud csatlakozni, s így folyóvá erősödve megindul a félelmetes tenger felé.

Október 23-án, reggel többszöri betiltás majd engedélyezés után az egyetemi ifjúság, a fiatal munkásoktól támogatva megindult, hogy nagyobb szabadságot és több jogot követeljen az elnyomó hatalomtól. Minden irányból a Duna felé menetelt a daloló és vidám tömeg, felhőtlenül és bizakodva. Az egyik csoport Kossuth-nótákat dalolt, mások hívogatták a járdán integetőket, hogy „aki magyar közénk áll”.

Magam is a járdáról léptem közéjük, haladtunk a Bem tér felé. Egyre merészebb és célratörőbb volt a követelés, de arra akkor még senki sem gondolt, hogy még ezen a napon vér fog hullani az ut-

A menet skandalta, hogy „minden nemzet katonája menjen saját hazájába!” Majd valaki elkiáltotta: „Ruszkik

Önök joga van tudni...

hogy miről döntött a képviselőtestület szeptember 23.-diki ülésén.

A közel egy éve működő testület talán ezen az ülésen hozta az eddigi legfontosabb döntését. Jelen volt mind a 19 képviselő. A polgármester beszámolóját 42 napirendi pont követte.

A legfontosabb döntés, és egyben rendkívül felelősségteljes, az „**IPARI PARK**” cím pályázat benyújtására vonatkozott. Divatos fogalom, de mit is takar? A jövő területgazdálkodása, az önkormányzatoknak nagy lehetősége, hogy ezáltal javítsanak a helyi munkaellátottságon, hogy megállítsák a vidéken az elnéptelenedési folyamatot, hogy vonzzák a befektetőket. Az országban 75-en már elnyerték ezt a címet, ebből 51 már elkezdte a „betelepítést”, és 20 már szolgáltatást is nyújt. A szolgáltatás az, ami az ipartelep fölé emeli az ipari parkot. Ha a városunk pályázata nyer, akkor van reményünk arra, hogy az elkövetkező években a város népesség megtartó ereje nő, és nem vándorol el a lakosság, visszajönnek a tanult emberek, hiszen lesz munkalehetőség. De ehhez nagyon sok feladat előtt állunk. A pályázat a GYOMASZOLG Kft színeiben kerül beadásra, ennek elsősorban gazdaságossági okai vannak. Az „Ipari Park” cím elnyerése esetén az azt igénybevevők jelentős helyi adó (iparüzési, építményadó) kedvezményben is részesülhetnek, erről is megszületett a döntés.

Döntött a testület a Kondoros úti „**Öregszőlői kerékpárút**” építésében is, ez a beruházás cca. 24,3 millióba kerül, amiből pályázaton nyert pénz 15,8 illó forint, a többit, 8,5-milliót a város állja.

A városban **egységes lesz az idősök otthonában az egyszeri beköltözési hozzájárulás összege**. Az emelt szintű ellátás csak az egyszeri hozzájárulás teljes össze-

gének megfizetése után vehető igénybe. Az egyágyas szoba, önálló vizesblokkal 700 ezer forint, az egyágyas szoba közös (max. 2 fő) vizesblokkal 600 ezer forint, a kétágyas szoba vizesblokkal 500 ezer forintba kerül. A Blaha úti építkezés és felújítás befejezési ideje: a jövő év áprilisában lesz.

A Bethlen Gábor Szakképző Iskola tanulói létszáma 82 fővel, a kollégiumban lakók létszáma 116 fővel nőtt az előző tanévhez képest. Az önkormányzatnak meg kell hitelezni a normatív támogatást mintegy 11 millió forint értékben, és a sertésfarm építését 5,4 millió forint értékben, december 31.-ig. Ugyancsak jóváhagyta a testület ezen iskola fenntartásának „felajánlását” az FVM részére.

Nagy vita közepette került eldöntésre a város labdarúgó csapatainak támogatása. Az érvek és ellenérvek ütköztetése végül is azt a döntést hozta, hogy a **Barátság SE 2 millió, a Gyoma FC 1 millió támogatást kap**. Az endrődi pályán az atlétikai pálya rendbetételéhez a Rózsashegyi Iskola 1 millió forint támogatást kap, a munkát még ez évben meg kell csinálni.

A Német Kisebbségi Önkormányzat az evangélikus egyház kertjében emléktáblát helyez el a II. Világháború utáni deportálások áldozatainak. A Testület a költségek 50%-át, de legfeljebb 100.000.-forinttal támogatja az elképzelést.

Pályázati felhívás ingatlanok értékesítésére: A Gyomai Piac tér árkádsor, Rákóczi út 19 volt zeneiskola, Kocsorhegyi volt iskola, valamint a Hősök út 60/1., Kacsóh Pongrác út 4. sz. alatti három szobás lakásokra. Feltételek: a Polgármesteri Hivatalban 1000-1000 forintért megvásárolhatók.

December 31-ig a Vízműsori beépítetlen terület értékesítésére vonatkozó pályá-

zatot Bárkai Zsolt részére a testület fenntartja.

Az Önkormányzat saját tulajdonú és a vitatott területek földhaszonbérlei a haszonbér elengedését kérték vízkár miatt. A testület 50%-ra mérsékelte - anélkül, hogy meggyőződött volna arról, hogy nevezettek az FVM által adott vízkárenyhítési lehetőséggel éltek - a biztosító által elfogadott százalékban meghatározott hozamkiesésen felül megmaradt hozamkiesésre jutó haszonbér összegét.

Ismét költözik a Vöröskereszt Területi Szervezete a Fő út 3. sz. alatti orvosi ügyelet melletti két lakásba. Jelképes összegért kerül a szervezet tulajdonába az épület.

A Rózsashegyi Kálmán Általános Iskola és a Bethlen Gábor Szakképző Iskola beszámolóját a testület elfogadta. A polgármester köszönetét fejezte ki mindkét iskola vezetőinek és tantestületének az egyre nehezedő anyagi körülmények között végzett eredményes munkájukért, amelyet a tanulók versenyeken elért helyezései is reprezentálnak.

Az önkormányzat benyújtotta tagfelvételi kérelmét a Helyi Önkéntes Tűzoltó Egyesületbe. (Az egyesület közgyűlése a belépést elfogadta.)

A hivatal hatósági osztály munkájáról készített részletes beszámolót Tímárné Binges Irén osztályvezető. Az osztály munkájáért elismerését fejezte ki a testület, hiszen a lakosság megelégedésére végzik munkájukat.

Lemondott a testület a Kirendeltség Fő utca 2. sz. alatti ingatlanra bejegyzett elővásárlási jogáról, Dr. Koleszár József és az Anipharma Kft. javára.

Az 1999 évi költségvetés I. félévi teljesítéséről szóló beszámolót a testület elfogadta azzal a könyvvizsgálói elfogadási javaslattal, mely szerint: „az előterjesztések szakmailag megalapozottak, példaértékű, ahogyan az évközi helyzetről tájékoztatják a Képviselő-testületet.”

CSÁSZÁRNÉ GYURICZA ÉVA

Gazdagítsuk értékeinkkel a Tájházat!

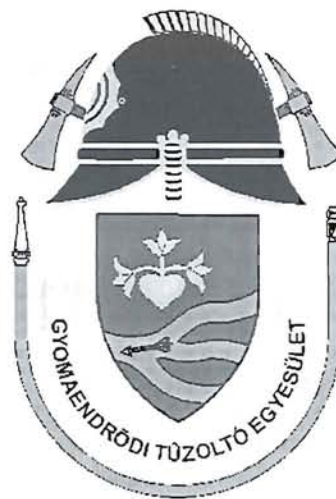
Tisztelettel kérjük a lakosságot, hogy akinek az otthonában a falu múltjáról, a nép életével kapcsolatban írások, régi tankönyvek, vagy bármilyen tárgy van, és már nincs szüksége rá, adományozza a TÁJHÁZ-nak.

Köszönettel
SZONDA ISTVÁN

KÖSZÖNET NYILVÁNÍTÁS

Akinek jelent valamit hozzátartozójának sírja.

Varjú Lajos és neje Sóczó Margit ismét iskola példáját mutatta a megholtak iránti tiszteletnek. Az endrődi Szarvasvégi Temetőben 28 méter kerítést csináltattak, a kis és nagy kaput új oszlopokkal látták el. A kerítés környékét megtisztították. Az egész város jóérzésű lakóinak nevében köszönjük!

TISZTÚJÍTÁS A TŰZOLTÓEGYESÜLETBEN

A város Önkéntes Tűzoltó Egyesületének rendkívüli közgyűlésén, szeptember 24-én elnökké választották ismét Dinya Lászlót, parancsnokká ismét Tímár Vincét, a vezetőség tagjai továbbá Farkasinszki Sándor, Gyuricza Lajos, és az Önkormányzat képviselőjében Valach Béla.

Az ellenőrző Bizottság tagjai: Mraucsik Lajos, Hanyecz László, az Önkormányzat részéről Császárné Gyuricza Éva.

* HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK *

HELYESBÍTÉS

Múlt havi számunk 147. oldalán közölt írás „Adatok a gyomai református gyülekezet lelkészeiről” címmel szerzője CS. SZABÓ ISTVÁN. A vers íróját sem közöltük, mindkettőért szíves elnézésüket kérjük. Tehát a vers címe: „Egy zsoldáros pap”, írója: Dr. KATÓ JÓZSEF. Egyébként Ő gyomai ügyvéd, író, költő volt, utca is van elnevezve róla. Reméljük még lapunkban bővebben megemlékezhetünk a költőről.

ENDRŐDIEK TALÁLKOZÓJA!

Október 16.-án Budapesten, a SZÁMALK oktatótermében (XI. Ker. Etele út 68.) 11 órakor kezdődik az **ENDRŐDIEK BARÁTI KÖRE EGYESÜLET** találkozója, melynek napirendje:

Titkári beszámoló

A Jelölő Bizottság javaslatlétéle

Az új elnök megválasztása.

A találkozót a szervezők ebéddel kötik össze, melynek ára 600 forint lesz. Az ebédelési szándékot bejelenteni lehet október 12-ig. Budapesten Tímár Imréné 326-7567 sz. telefonon, Gyomaendrőd és környékbeliek Császárné Gyuricza Évánál 66-386-323. sz. telefonon.

Kérjük, hogy aki csak teheti - szerte az országban - részvételével tüntesse ki a találkozót.

SZERVEZŐ BIZOTTSÁG

TEMETŐI BUSZ-JÁRAT INDUL

A lakosság kérésére első alkalommal október 3-án, ezt követően minden vasárnap, utoljára október 31-én, az endrődi Központi Temetőbe autóbussz-járat indul.

Menetrend: Szabadság tér 7.50-től indul és minden állomáson megáll, külön még az endrődi gyógyszertár előtt is. A temetőből 9.10-kor indul vissza.

ÉLET A CIGÁNY KÖZÖSSÉGI HÁZBAN

Amióta birtokba vehettük Közösségi Házunkat, azóta az élet megpezsdült a közösségen belül, fiatalok és idősebbek egyaránt szívesen jönnek hozzánk. Erről szeretnénk pár sorban tájékoztatást adni:

Augusztus 16-17 én **ruhaosztás volt**, ahol közel 50 fő (köztük gyermekek is, akik nagy élvezettel keresgéltek az otthon maradt kistestvéreknek) talált magának nyári és teli ruházatot. A ruhákat a Városi Családsegítő Központ jóvoltából válogathatták. A ruhaosztásban részt vettek a Cigány Kisebbségi Önkormányzat tagjai is.

Augusztus 27-én a **Tini-Club**-ban a nagyobb gyermekek szórakoztak, búcsúztak a nyári szünidőtől.

Augusztus 30-án a nyugdíjasok megalapították a **Nyugdíjas Club**-ot.

Szeptember 4-én 6-és 10 évesek részére játszónapot szerveztünk, ahol rajzolhattak, színezhettek, és bábót készíthettek a gyermekek. Kezdetben csupán 10-12-én jöttek a házba, de a jó hangulatban feloldódtak és már a legközelebbi találkozóról érdeklődtek. Néhányuk itt hagyták „műveiket”, hogy kítűzzük a falra. A kellékeket a Cigány Kisebbségi Önkormányzat biztosította. A felügyeletben a családsegítők is részt vettek. Köszönjük segítségüket. Reméljük, megismerik, hogy működik ez a Ház, és megszeretik!

Nem volt tehát hiábavaló e ház létrehozása! Igyekszünk, hogy minél jobb programokat készítsünk a gyermekek és felnőttek részére, hogy mindenki, aki ide eljön, jól érezze magát.

UHRIN PÁLNÉ
közösségfejlesztő

**Búcsú
Márianosztrán**

Régi hagyomány az, hogy a helybeli katolikusok, endrődiek, gyomaiak, hunyiaiak, - akik csak tehetik - ellátogatnak a Kisasszony-napi búcsúra Márianosztrára. Így történt ez szeptember 12-én is, amikor a hajnali órában Hüse József atya áldásával elindultunk, autóbusszal Márianosztrára. Útközben szebbnél szebb Mária-énekeket énekeltünk, rózsafüzért imádkoztunk. A dél-

előtti órákban érkezünk meg. Még a fiataloknak is, nemcsak az idősebbeknek, igazi „kálvária” volt felkapaszkodni a hegyre, ahol a fájdalmas Szűzanya tiszteletére emelt kápolna volt. A kápolna előtt a hegyről lefelé néző Golgota állt. A hegy tetején álló kőoltár volt az ünnepi szentmise színhelye, melyre a kis kápolna harangja hívta a híveket. Egy atya meg is jegyezte, hogy ez a harangszó a kisharang évi háromszori megszólásának egyike volt. A szentmisét József atya pálos rendi házfőnök, s egyben a falu plébánosa celebrálta.

Délután a falu templomában tettünk látogatást, amikor is az egyik pálos atya elmesélte a templom és az egykori kolostor történetét, mely utóbbi még ma is börtön. Majd a délutáni litániával fejeződött be zarándok utunk. Hazafelé ugyancsak lélekben feltöltődve, szent énekkel, imádkozással töltöttük a hosszú utat.

SZÉCSI ZSOLT

OKTÓBERI KÖNYVTÁRI NAPOK

A Rózsahelyi Könyvtárban október 11-30.

A könyvtári napok ideje alatt csökkentett díjakkal várjuk Kedves Olvasóinkat! Aki ez idő alatt lép a tagok sorába, tagsági díj fizetése nélkül teheti ezt meg. **Minden új olvasónk szerény meglepetésben részesül.**

Várjuk azokat is, akiknél olyan könyv van, amelynek kölcsönzési határideje lejárt. Régi tartozásait késedelmi díj nélkül rendezhetik.

A könyvtári napok ideje alatt videokazetták kölcsönzése fél áron: 50 Ft/db történik. A videotéka állományában kitérő művészfilmek mellett természetéről szóló ismeretterjesztő filmeket, valamint a kötelező és ajánlott olvasmányok filmes adaptációinak széles választékát ajánljuk figyelmükbe.

A Magyar Millennium és Centenárium előkészítésére létrehozott városi bizottság a könyvtári napok ideje alatt tartja soron következő megbeszélését az endrődi könyvtárban.

Kisiskolások korrepetálását, versenyre felkészítését vállalom a megszokott otthoni környezetben is. Tanulási problémákkal küzdő gyermekeknek folyamatosan segítek. Speciális fejlesztés. Sok-sok türelem.

Tel.: 285-719

In memoriam

Szülőföld: Bölcső, majd koporsó!
Sarkcsillag a négy égtáj felől!
Anyanyelved billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld,

új kenyér íze, lepergő könny sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Isten áldjon! Te légy végső álunk,
s ivadékainkba szebb jövő!

Tímár Máté

GARZÓ GYULA (1839-1908)

Garzó Gyula harminchét esztendőn át volt a gyomai református gyülekezet lelképásztora, a község vezetője, arculatának formálója, kulturális életének alakítója, példamutatója, „templomrenováló”, iskolaépítő...s még sorolhatnánk számtalan emberformáló, közösség alakító, példamutató közéleti tetteit.

1839. május 23-án született Kecskeméten és Gyomán tért meg az Úrhoz 1908. augusztus 14-én. Kecskeméten kezdte meg tanulmányait, itt nevelkedett édesapja Garzó István jómódú városi parasztpolgár szigorú, református - puritán - erkölcsű család házában. A gimnáziumot Nagykőrösön és Sopronban végezte, a teológiát Sopronban és Pesten hallgatta, majd nevelősködés után 1861 decemberében losonci káplán és segédtanár, 1863 áprilisában nagymarosi helyettes lelkész, négy hónap múlva pesti káplán, ez év végén gyónki gimnáziumi tanár, majd 1871-ben gyomai lelkész lett. A budapesti első zsinat pöttagja, a másodiknak rendes tagja volt. Magvas cikkei jelentek meg egyházi lapokban, beszédei folyóiratokban. Szerkesztette a Gyakorlati Bibliamagyarzatokat (1881-1897) és ezt Kner Izidor hathatós támogatásával Gyomán adta ki. A sorozatban; I. Királyok, Prédikátor könyvét, Abdiás, Haggeus proféciait, Cselekedetek könyvét, Júdás levelét őmaga magyarázta. További munkái: Emlékirat ref. templomtér ügyében (Békéscsaba 1879.) Péter és Pál földművesek beszélgetése a nazarénusok szerencsétlen tévelygéséi felett. (Békéscsaba 1880.) A nazarénussal folytatott gyomai harc

1882. Felelete Kovács István... röpiratára a halotthamvasztás ellen. (Mezőtúr 1894.) Számtalan templomszentelési, síremlékavató, orgonafelavató prédikációk, ágendák, és prédikációk melyek nyomtatásban is megjelentek. Dombi Lajos: Garzó Gyula emlékezete (életútja, búcsúztató beszéd - 1912. Gyoma)

A jelenlegi, most is látható református egyházi épületek, a templom mai képe, kertje, a hajdani református iskolai épületek mind-mind Garzó Gyula munkásságának nagyobb emlékezetét őrzik. Kner Izidor így ír mindezekről:

„Igazi nagy ember után nagy csomó nyomok maradnak, amelyeken eltörölhetetlen impressumát hagyja a többnyire hálátlan utókorra maga után. Szép ember volt. Nagy ember és sorsa egy nagy község sorsának intézését adta kezére: hát hiú ember volt. Az emberi hiúság olyan mint a gyermeki pajkosság. Mi anélkül a gyermek? Egy tunya, vagy lusta senki, akitől legfőlebb az elfogult szülők remélnék még valamit. Garzó Gyula hiúsága abban keresett érvényesülést, hogy a gyomai egyházból minta erkölcsi testületet alkotott.”

Garzó Gyula odahagyta díszes tanári tanszékét s elfoglalta a gyomai lelkészi állást s itt egy nádviskó fogadta... de hozzáfogott építkezni. Egy idő után megismétlődött a kecskeméti-nagykőrösi díszes török szultán kaftánja meséje (ki ne ismerné Jókai török pasáját...) az egyházi építkezésekhez szabódtak egy emberöltőnyi időn át a köz- és magán-építkezések Gyomán... "minden a díszes kaftánhoz szabódott". Írja Kner Izidor. A sok építkezés némi költségtöbblet okozott, ami természetesen reakciót szült. S kezdtek kikezdeni, gyenge, gyáva, naiv módon... ahogy ez manapság is lenni szokott. „Egy szép reggelen kóc-madagra erősített kovácsolt vaskeresztet lelt ajtaja előtt, fél kiló súlyban és harmadméteres nagyságban. A dekrétum sem hiányzott mellőle... agyonverünk, ha még építész.... stb, ezt ő kutyába se vette.” Az esperesi hivatalt visszautasította, mondván, nem méltó rá, holott várható-vélhető püspökévé predestinálta ezen egyházkerületnek nagy papi tudása, intelligenciája, krisztusi emberszeretete, és minden embertársának emberi gyengeségével való türelmessége, elnézése és főként számolni tudása.

Látszólag kőből épített Garzó Gyula egy emberöltőn át, de a lelkieket művelte vele leginkább. Nekí mindegy volt ki merrefelé veti a keresztet, avagy egyáltalán azt vetett-e, hanem minden embert a szerint tisztelt, becsült és kezelt, hogy mint ember mennyire érdemelte ki nála a megbecsülést. Itt e sivar falusi helyen minden egyházi viskó palotává fejlődött alatta és azt sem bánta, hogy a maltert az ő népszerűségéből keverték hozzá és abban lelte elégtételt, hogy a falu népe ezután formálódott lassan-lassan s tünedeztek a nádviskók, szaporodtak a paloták, úgy a köz, mint a magánkézen lévő portákon.

Gyászjelentésén olvashatjuk; „ref. lelképásztor, a Békés-Bánati Egyházmegye és a Tiszántúli Egyházkerület tanácsbírája, zsinati képviselő, Békés Vármegye Törvényhatósági Bizottságának, Gyoma Község Képviselőtestületének tagja, Egyházmegyei Tanügyi Bizottság Elnöke...”

A gyomai öreg temetőbeli sírját már 1982-ben sem találtam meg...Az általa öntetett negyedik 40 mázsás nagyharangot, a Garzó harangot meg elvitte az első nagy háború...

CS. SZABÓ ISTVÁN

TERVEZÉSTŐL A KULCSÁTADÁSJÁ!

Az ÉPFE-
építőipari-szakipari-vállalkozás

Közületeknek, magán személyeknek teljes körű építőipari munkák végzését vállalja garanciával.

Telefon: 06-20-9-367-514 vagy
06-60-610-180. FAX: 06-66-386-896.

ÉVFORDULÓK NAPTÁRA

1999. AZ IDŐSEK NEMZETKÖZI ÉVE

Október 1. **ZENEI VILÁGNAP**

Október 1. 1894. Endréd. (Endröd) **HUNYA ISTVÁN** (1987. április 25. Budapest) Író, újság szerkesztő. 1945 után a Dózsa Népe c. hetilap szerkesztője, 1958-tól a Mezőgazdasági Dolgozók Szakszervezetének elnöke. Művei: Kubikosok, Emelt fővel (önéletrajzi írás).

Október 1. 1899. Budapest. **BÁRDOS LAJOS** (1986. november 16. Budapest) Zeneszerző, karnagy, Zenekritikus. A Tanítóképző, majd a Zene-

művészeti Főiskola tanára. 1942-62 közt a Mátyás templom zenei vezetője. megszervezte az Éneklő Ifjúság mozgalmát. Vegyes karok részére sok művet írt. Pl. Népdalkórusok I-IV füzet. Továbbá egynemű karok részére kiadta a „Kicsinyek kórusa” c. műveket I-III. Kiadványai továbbá: 101 magyar népdal, Gyöngyvirág népdalgyűjtemény.

Október 4. AZ ÁLLATOK VILÁGNAPJA

Október 4. 1570. (Nagy) Várad. **PÁZMÁNY PÉTER** (1637. március 19. Pozsony) Író, esztergomi érsek. Művei a magyar nyelv diadalát jelentették az egyházi prózai irodalomban. Nyelvezetének szerkezete, sokrétű stílusa követendő hagyományt jelentett hosszú időre. Életének főbb állomásai: 1583. Kolozsvár, jezsuita kollégium, 1588. Krakó és Jaroslav, 1590. Bécs. (Itt volt az akkori jezsuita tudományosság és képzés fellegrája.) 1614/15 Róma. 1632. Esztergomi érsek. Több kötetre rúgó munkáiból alig emelhetünk ki néhányat: Özvegyek és árvák könyörgése, Lelki pásztorainkért, Az Anyaszentegyház, Miben vagyon gyökere és fundamentoma a kereszténységben támadt egyenetlenségnek... s a „Prédikációk”-nak hatalmas gyűjteménye.

Október 6. AZ ARADI VÉRTANÚK EMLÉKNAPJA

Október 9. POSTAI VILÁGNAP

Október 10. A LELKI EGÉSZSÉG VILÁGNAPJA

Október 14. 1827. Zala (Somogy m.) **ZICHY MIHÁLY** (1906. február 29. Oroszország) Festő. Hamvait hazahozták és a Mücsarnokban ünnepélyesen ravatalozták fel. 1874-79 között Párizsban alkot. Festményeiben az elnyomatás és az önkény elleni tiltakozás erkölcsi mondanivalóát juttatja kifejezésre. Művei közül néhányat említhetünk: Luther, Orgia, A rombolás géniusának diadala, Szolgalegény, Somogyi legény, ...

Október 15. A LÁTÁSSÉRÜLTEK NEMZETKÖZI NAPJA. A FEHÉR BOT NEMZETKÖZI NAPJA.

Október 16. ÉLELMÉZÉSI VILÁGNAP

Október 16. 1711. Csallóköz. **HADIK ANDRÁS** (1790. március 12. Bécs) Lovassági tábornok, emlékiratíró. Emlékirata: Erdély gazdasági és politikai helyzete. Bukovinai székelty községek őrzik a nevét. (Pl. Hadikfalva)

Október 18. 1894. Budapest. **DÉRY TIBOR** (1977. augusztus 18. Budapest) Író. A magyar társadalomról nyújt műveivel mélyebb betekintést. A befejezetlen mondat c. művében, melyben a nagypolgárság és a munkásság világát mutatja be. A II. Világháború utáni Alvilági játékok c. novellafüzérében az elbeszélő modern irodalom stílusát ismerheti meg az olvasó. Drámai művei: Tanúk, Itthon, Tükör. Elbeszéléseiben a sztálinizmus bűneire, hazugságaira emlékeztet. További munkái: A két nővér, Simon Menyhért születése.

Október 20. 1554. Zólyom. **BALASSI BÁLINT** (1594. május 30. Esztergom) Költő, drámaíró. Vallásos költészete nem sokban különbözik a gyülekezeti énekektől. Pl. Áldj meg

minket. Mint az szomjú szarvas... Későbbiek során megjelenik az udvari szerelem eszmerendszere is, pl.: Mondják jövendőlk, Csak búbánat, Hogy Júliára találék. Harci vitészségről, a végek dicséretéről szól: Vitézek, mi lehet e széles föld felett szebb dolog a végeknél... Vitézek karjokkal...

Október 21. 1878. Nyiregyháza. **KRÚDY GYULA** (1933. május 12. Budapest) Író, hírlapíró. Egyéni életformája a bohémuság. Ezért kereste a mulató helyeket. Írásművészetének hangját elsősorban ez a légkör adta meg, kiegészítve a nyírségi, szépassági élményeivel. Művei: Üres a fészek, Ifjúság, Az aranybánya. A későbbiek során regényeinek hőseit saját képmására formálja. Ez által eljutott alteregójának a Szinbádnak megtemetéséig. Regényei: Szinbád utazásai, A vörös postakocsi.

Október 21. 1764. Nagybony. (Pozsony vármegye) **BIHARI JÁNOS** (1827. április 26. Pest) Zeneszerző, a magyar verbunkos zene a keze alatt válik igazán reprezentáns nemzeti, magyar muzsikává. Bejárta az ország csaknem minden városát társaival. Kuruc dalokat, népies, illetve népdalokat játszottak. 1822-ben Liszt Ferenc is hallgatta zenéjüket.

Október 22. 1822. Mezőberény. **ORLAY PETRICS SOMA** (1880. június 5. Pest) Festő. Részt vett a szabadságharcban, Guyon seregében, mesebeszűlt. Tanulmányait 1850-ben Münchenben, Kaulbach mellett folytatta. 1851-ben alkotta meg a N. Lajos c. képével, a Műegylet kiállításán szerepelt. Később anyagi okok miatt Nürnberget érintve haza jön. De egyévi debreceni tartózkodás után ismét külföldön Bécsben találjuk. 1853-ban létrehozza az Állandó Műtárlatot. Bábáskodik az 1861 V. 15-én létrejött Magyar Képzőművészeti Társulat megalakulása körül, melynek igazgatósági tagja lesz. Neves arcképfestő híresebb alkotásai: Petőfi Sándor apja, Petőfi Sándor anyja Hruz Mária, a szabadságharc szinte minden tábornokáról készített arcképet. Vallásos tárgyú művei közül említhetjük: III. Endre lánya Erzsébet zárdába lép címűt. Illusztrációi közül pedig a János vitéz első kiadásának címlapját, a Bolond Istókhoz alkotott képeit. Aligha lehetne képeiből válogatnunk, pl. 1879-ben megalkotta Hunyadi László és Csillei, 1861-ből Kun László udvara, 1860-ból Perényiné a mohácsi csata után összeszedi a halottakat, 1870-ből Szent István keresztelése, s aligha tudnánk számot adni a mintegy 196 ismert alkotásairól.

Október 23. A MAGYAR FORRADALOM ÉS SZABADSÁGHARC ÉVFORDULÓJA. NEMZETI ÜNNEPÜNK

Október 24. 1882. Siófok. **KÁLMÁN IMRE** (1953. október 24. Párizs) Operettszerző. Első nagy operett sikere a Tatárjárás bemutatója a Vigszínházban 1908. február 22.-ben volt. 1938-ig Bécsben, 1940-től 45 ig az USA-ban, majd 1945-től haláláig Párizsban élt. Operettjei: Csárdáskirálynő, Cigányprímás, Bajadér, Marica grófnő, Cirkusz hercegnő, Mounmartrou-i ibolya. Műveit az életkedv, dallamosság jellemezte.

Október 27. 1759. Érsemlyén. **KAZINCZY FERENC** (1831. augusztus 23. Széphalom) Író, költő, szerkesztő. Életének legfőbb célja a magyar nyelv megújítása volt. Lírai művei közül ódái, dalai jelentősek. Verses kötetével, melyet Sárospatakon készített, karsai haragját vívta ki, címe: Tövises és virágok.

Október 27. 1880. Budapest. **HATVANY LAJOS** (1961. június 12. Budapest) Író, kritikus, irodalomtörténész. Szépirodalmi művei éles kritikával a magyar polgárságról és további fejlődéséről szólnak. 1947-től a budapesti egyetem bölcsészkarán tanított.

Október 29. 1894. Gyoma. **GYOMAI IMRE** (1962. február 27. Párizs) Író, költő újságíró. Kezdetben idehaza volt újságíró 1924-ig, majd Franciaországban az egyik sajtó munkatársa volt. Verseskötete: Haláltábor. Regénye: Az új kenyér.

Október 31. TAKARÉKOSSÁGI VILÁGNAP

MINDENT EGY HELYEN, A PIKTOR BOLTBAN!

Gyomaendrőd, Fő út 204.
(Telefon: 66/386-611)

Kaphatók:

- Festékek, lakkok, ecsetek,
 - szerszámok, csavarok, szegek,
 - ragasztók, zárok, vasalások, és linóleumok
- PADLÓ BURKOLÓ LAPOK MINTA UTÁN, HOZZÁ
RAGASZTÓK, FUGÁZÓ AUZAT KIEGÉSZÍTŐ

Az ablak teszi a házat

**MŰANYAG AJTÓK,
ABLAKOK
GYÁRTÁSA EGYEDI
MÉRETERE IS.**

5502 Gyomaendrőd,
Fő út 81/1
Tel/Fax: 66/386-328

Katolikus oldal

OKTÓBER HÓNAP ÜNNEPEI

- 1. péntek: Lisieux-i Kis Szent Teréz
- 2. szombat: Szent Örözügyalok
- 4. hétfő: Assisi Szent Ferenc
- 6. szerda: Szent Brúnó
- 7. csütörtök: Rózsafüzér királynője
- 8. péntek: Magyarok Nagyasszonya
- 15. péntek: Avilai Nagy Szent Teréz
- 18. hétfő: Szent Lukács evangélista
- 23. szombat: Kapisztrán Szent János áldozópap
- 24. vasárnap: A szegedi székesegyház felszentelése
- 25. hétfő: Boldog Mór püspök
- 28. csütörtök: Szent Simon és Szent Júdás Tádé apostol

Mindennap imádkozzuk az Úr imádságát, a Miatyánkot. Hogy jobban megértsük, folytatjuk a Miatyánk magyarázatát, a Katolikus Egyház Katekizmusából:

III. „Legyen meg a te akaratod, amint a mennyben, úgy a földön is“

Atyánk akarata, hogy „minden ember üdvözljön és az igazság ismeretére jusson“ (1 Tim 2,3-4). „Türelemmel viseltetik, mert nem akarja, hogy valaki is elveszen“ (2 Pt 3,9). A minden más parancsot összefoglaló parancsa, mely akaratát kimondja nekünk, az, hogy „szerezzük egymást, ahogy ő szeretett minket“ (Jn 13,34).

„Tudunkra adta akaratának titkát, azt az őbenne előre meghatározott jóságos tervet (...), hogy Krisztusban, mint Főben újraegyesít mindent (...). Igen, mi is őbenne nyertük el az örökséget, annak végzéséből, aki mindent szabad elhatározása szerint tesz“ (Ef 1,9-11). Azt kérjük állandóan, hogy ez a jóságos terv valósuljon meg teljesen úgy a földön, mint ahogy már megvalósult a mennyben.

Az Atya akarata tökéletesen egyszer s mindenkorra Krisztusban és Krisztus emberi akarata által teljesedett be. A világba lépve így szólt Jézus: „Ime, eljövök Istenem, hogy megtegyem a te akaratodat“ (Zsid 10,7, Zsolt 40,7). Egyedül Jézus mondhatja: „Én mindig azt cselekszem, ami neki tetszik“ (Jn 8,29). Vérről verejtékezősekor mondott imájában teljesen beleegyezik ebbe az akaratba: „de ne az én akaratom legyen meg, hanem a tied!“ (Lk 22,42) Jézus ezért „áldozta föl magát bűneinkért Istenünk és Atyánk rendelkezése szerint“ (Gal 1,4). „E szerint az akarat szerint Jézus Krisztus testének feláldozása által egyszer s mindenkorra megszentelődtünk“ (Zsid 10,10).

Jézus „annak ellenére, hogy ő volt a Fiú, a szenvedésből engedelmisséget tanult“ (Zsid 5,8). Mennyivel inkább mi, teremtmények és bűnösök, akik benne Isten fogadott fiai lettünk. Azt kérjük a mi Atyánktól, hogy akaratunkat egyesítse Fia akaratával, hogy teljesítsük az ő akaratát, üdvösségtervet a világ életéért. Mi erre teljességgel képtelenek vagyunk, de Jézussal egyesülve és a Szentlelkének erejével át tudjuk neki adni akaratunkat és választani tudjuk azt, amit az ő Fia mindig is választott: tenni azt, ami az Atyának tetszik.

Krisztushoz kapcsolódva egy lélekkel lehetünk vele és ezáltal teljesíteni tudjuk akaratát, úgy, hogy az olyan tökéletes lesz a földön, mint a mennyben.

Nézzetek csak, hogyan tanít minket Jézus Krisztus az aláztatosságra, amikor elének tárja, hogy erényünk nem csupán a mi erőlködésünktől függ, hanem az Isten kegyelmétől. Itt azt parancsolja minden hívőnek, aki imádkozik, hogy ezt egyetemesen kérje az egész föld számára, mert nem így szólt: „legyen meg a te akaratod“ bennem, vagy tibennetek, hanem „a földön“, hogy a tévely legyen kiűzve és az igazság uralkodjék rajta, a bűn legyen lerontva és az erény virágozzék rajta. A föld ne különbözzék a mennytől.

Az imában képesek vagyunk „felismerni, mi az Isten akarata“ (Róm 12,2, Ef 5,17) és élni „az állhatatosságot, hogy Isten akaratát teljesítsük“ (Zsid 10,36). Jézus arra tanít minket, hogy nem szavak által megyünk be a mennyek országába, hanem „ha megtegyük Atyja akaratát, aki a mennyekben van“ (Mt 7,21).

OKTÓBERI MISEREND

Endrőd

Vasárnapokon: 8-kor, és este 5órákor, hétköznap reggel fél 8-kor. Októberi rózsafüzér minden este 5 órákor.,

Szent Gellért Iskola kápolnájában

október 10-én, és 24-án, vasárnap fél 12-kor.

Hunva

Vasárnapokon: délelőtt 10-kor. Hétköznapokon: kedden, csütörtökön és szombaton este 5-kor, valamint elsöpéntekenként is, este 5-kor. A szombat esti mise előesti mise, így érvényes vasárnapra. Október hétköznapjain fél 5-kor rózsafüzér.

Gyoma

Vasárnapokon 10-kor, hétköznapokon 17 órákor. Az esti mise után rózsafüzér.

„Aki teljesíti akaratát, azt Isten meghallgatja“ (Jn 9,31). Ez az Egyház imájának az ereje, amelyet az ő Urának nevében mond, főleg az Eucharisztia ünneplésekor közösségben a legszentebb Istenanyával és a minden szentekkel, akik „kedvesek“ voltak az Úrnak, mert nem akartak mást, csak az ő akaratát.

Az igazság megsértése nélkül ezeket a szavakat: „legyen meg a te akaratod, amint a mennyben, úgy a földön is“ még így is értelmezhetjük, legyen meg a te akaratod úgy az Egyházban, mint a mi Urunk Jézus Krisztusban, úgy a Mennyasszonyban, akit ő eljegyzett magának, mint a Jegyesben, aki beteljesítette az Atya akaratát.

Egyházi segítség a belvízkárosultaknak

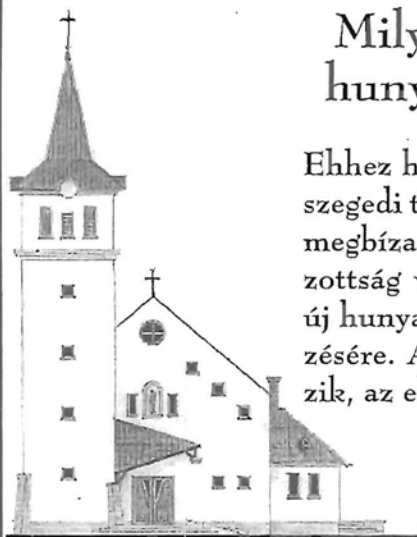
Ahogy előző számunkban közzétettük, a gyomaendrődi belvízkárosultak gondján-baján igyekszik a katolikus egyház segíteni. Templomainkban két alkalommal is országos gyűjtést tartottunk. A befolyt összeget a Magyar Karitás szétosztotta. A gyomaendrődi Szent Imre Plébánia két és félmillió forintot kapott a belvízkárosultak megsegítésére.

Ad hoc szakértő bizottság alakult, mely a kérelmeket egyenként megvizsgálta, a helyszíni károkat megismerve döntött, és szavazta meg a pénz szétosztását. Három család új lakás vásárlását segítette elő, míg több mint tíz családi ház felújításához nyújtott segítséget.

A megsegítettek nevében is köszönjük a kedves hívek együttérzését, és nagylelkű adományait.

Milyen lesz az új hunyai templom?

Ehhez hasonló. Kiss Ágoston szegedi tervezőmérnök kapott megbízatást a Püspöki Bizottság véleménye alapján az új hunyai templom megtervezésére. A mérnök már dolgozik, az előkészületek folynak.

VENI SANCTE

Már hagyományosnak mondható a Szent Gellért Katolikus Iskola évnyitó ünnepsége, melyre ma már egyre több diák és szülő jön, hiszen ebben a tanévben indul el a felső tagozat, vagyis az ötödik osztály tanítása. Megható gyönyörűség volt látni a sok-sok fehérbe/feketébe, fehérbe/sötétkébe, ünneplőbe öltözött kis diákot. Az első sorokban az újak, a kicsik szorongtak, izgtek-mozogtak, minden új volt körülöttük. A nagyobbak már komoly határozottsággal foglalták el helyeiket. Jól eső zibongás vette körül az aulát, aminek csak a csengő, a harang szava vetett vé-

get.

A szentmisét Iványi László plébános úr celebrálta.

Utána Kiss Pálné volt igazgató átadta Harmath Józsefnek, az iskola új igazgatójának az iskola „kulcsát”, majd bejelentette a gyermekeknek, hogy ő nem búcsúzik, hisz továbbra is közöttük marad. Az új igazgató és a gyermekek virágcsokorral köszönték meg Kiss Pálné eddigi munkásságát. A plébános pedig egy égő gyertyát adott át, ezekkel a szavakkal:

„A gyerekek gyertyát gyújtottak, és Jézus oltáránál helyezték el. Nemcsak ők gyújtottak gyertyát. Ida néni is. Pedagógusi életében nagyon sokszor, újból és újból. Itt az iskolánkban is, négy évvel ezelőtt gyertyát gyújtott. A tudás fényét, a hit fényét, a pedagógiai bölcsesség fényét. Ez a pedagógiai bölcsesség teli van szeretettel, mely sokszor kedves, és nyájas, anyai és apai – és isteni szeretetet sugároz, de sokszor kemény, és szigorú is. A keménység és szigorúság is – bár pillanatnyilag kellemetlen – de nagyon szükséges. Életünkhöz hozzátartozik a rend és a fegyelem – csak így lehet eredményesen dolgozni, és fejlődni. Azok a közösségek, és intézmények, (akár kicsi, akár nagy) ahol ez nincs meg, előbb-utóbb leépülnek, elgyengülnek, tönkremennek.

Amikor most megköszönöm négyévi igazgatói munkáját, azt kérem, hogy erejéhez mérten továbbra is segítsen minket, továbbra is

égesse gyertyáját.

Szent Bernát szavaival adom át ezt a gyertyát, és kérem: „Csak lángolj, és világíts!”

Ezek után az iskola diákjai kedves versekkel köszöntötték a jelenlévőket.

Majd Harmath József igazgató úr lépett a szószékre. Üdvözölte a megjelenteket, diákokat és szülőket, a meghívott vendégeket. Bevezetőjében emlékeztetett arra, hogy a kétezredik

év a kereszténység nagy ünnepe, hisz Jézus kétezredik születését ünnepeljük, s keresztény államiségünk, Szent István megkoronázásának, ezer éves magyar múltunknak ezer éves évfordulóját. „De vajon lesz-e jövőnk?” tette fel a kérdést, majd a pápa szavaival válaszolt rá: „Magyarországnak csak úgy lesz jövője, mondotta II. János Pál pápa, ha a családok az élet szolgálatába állnak, s az iskolákban az ország keresztény hagyományainak tiszteltetésére és megújítására nevelik a fiatalokat.”

Hivatkozott Szent István királyunkra, aki nemcsak nagy államférfi, hanem példaértékű családapa is volt, majd így folytatta:

„Aki a több mint ezeréves történelem során felhalmozódott keresztény értékeket nem fogadja el, az büntetést követ el népe ellen. Az nem méltó arra, hogy magát István utódjaként magyarnak nevezze, mert gyengíti nemzetét. A kereszténység nem divalci, hanem életforma kell, hogy legyen. Országépítő István királyunk tudta, hogy a királyt nem a korona, a vezetőt nem a státusz és nem a kinevezés teszi, hanem elhivatottsága, hite, erkölcsé, másokért vállalt áldozata emeli föl.”

Majd a tanulókhöz szólt megemlékezve azokról, akiknek a háború, a természeti csapások következtében az iskola jelentette a menedéket, a béke, a tudás, a szeretet kicsiny szigetét, és így folytatta: „Régen azt mondták az iskolára, hogy ALMA MATER, vagyis tápláló anya. Igen az iskola olyan, mint az édesanyánk: aki mindig vár minket, aki megóv az

ártó gonosz hatalomtól, aki nem iszonyodik tőlünk, amikor esetleg mások megvetnek és eltaszítanak minket, aki azt akarja, hogy többek legyünk. Az iskola tehát ilyen tápláló anya, óvó édesanyátok szeretne lenni. Adni szeretnének nektek tudást, hitet, tisztaságot, hiszen ezekből ma oly kevés van e hazában.”

Az ünnepséget ismét a gyermekek szavatai zárták, amelyet a jelenlévők nagy tisztelettel fogadtak.

C&F.

ORVOSI TANÁCSOK

ŐSZI-TÉLI BETEGSÉGEK

Közeleg a tél, megjött az ősz, és sajnos ismét várhatóak az őszi-téli betegségek.

Mit tehetünk, hogyan védekezünk, hogyan előzzük meg betegségeinket?

Először is ismernünk kell szervezeteink teherbíró képességét, hangulatunkat. Mert bizony a rövid fényszegény nappalok után hosszú téli esték, éjszakák, esetleg spórolás miatti rossz vilá-

gítás is befolyásolhatja hangulatunkat. Jön a **téli depresszió**, amit elsősorban is a fényhiány okoz nagyon sok embernek. Legnagyobb téli ellenségünk az **influenza** és a hozzá hasonló lefolyású vírusbetegségek. Mint tudjuk az influenza vírus által előidézett járványos betegség. A beteg orr-torokváladéka és az abban levő kórokozók cseppfertőzéssel, ritkábban közvetlen érintkezéssel, esetleg használati tárgyak közvetítésével jutnak az egészséges ember nyálkahártyájára. Gyakran szellőztessünk a lakásban, különösen ott, ahol egy meleg helyiségben többen tartózkodnak. Ha náthás, köhögős családtag van, akkor ez **alapvető követelmény!** A tüsszenéssel, a köhögéssel hihetetlen sok vírust, baktériumot ürítünk ki a környezetünkre, ezek kis vízcseppecskékben üldögélve úszkálnak a levegőben közöttünk. Ez a **cseppfertőzés**. Öltözzünk rétegesen. Vegyük mindig figyelembe a mindenkorinti kinti és lakásban lévő hőmérsékletet. Így lehet a legkönnyebben alkalmazkodni az időjárás változásaihoz.

Szedjünk sok C vitamint, vagy fogyasszunk friss gyümölcsöt (ez nehéz ügy!), sok savanyú káposztát, mert ez elérhetőbb. Az idősebbeknek javasolom a Bérés-cseppek rendszeres fogyasztását.

Dr. FRANKÓ KÁROLY

KENDŐLENGETÉS A NYÁR UTÁN

Látod, látod! Csak el kell menni.
Kár volt bennünket így hitegetni.
A lomb csak dísz, mely leng a szélben,
míg lehullik sárgán, letépve.

Magunkra hagysz. Szorongunk, félünk.
Fáradtan, sunyin, ha hátranézünk,
lessük, jön-e már az Ősz,
ez a beteges, sápadt ismerős.

Jön már. Botorkál, aprókat lépve,
Óreges, sápadt, sovány a képe,
s nekünk menni kell fázón elébe,
ráborulni jégkeblére.

Még egynéhányszor visszanezünk.
Csupán lassan, kimerően lépünk,
mert félünk, hogy a bús enyészet
ránk ragasztja a sárga mérget

Hátra intünk. Az Ősz nem látja.
Hályogszemű, és rossz a lába.
De itt van már. Elé vonulunk,
és hódolón reá borulunk

MÁRTON GÁBOR

SPORT

HAJRÁ BARÁTSÁG!

Augusztus 28. Megszerezte első NB. II-es győzelmét a csapat.

Barátság - Jászberény 2:1. 500 néző, Játékvezető: Mörizt.

Nagy iramú, küzdelmes, végig izgalmos mérkőzés volt. Alaposan megküzdött a győzelemért a helyzeteit jobban kihasználó Barátság. Az első részben a vendégek voltak fölényben, de a jól záró hazai védelem hátrított. Fordulás után feljött a Barátság, és jelentős előnyt szerzett, melyet a vendégek rendre ledolgoztak. Elszánt küzdelem folyt a győztes gólrét. A vendégek akarását bizonyítja a két sárga lap és a két kiállítás.

Krónika:

26. percben Mester remekül húz el a szélen. A kifutó kapust is elfektette, így az őrkül maradt kapuba gurított. 1:0

50. percben a két csapat Molnár-ja összecsapott a kapunk előtt. Mörizt bíró túl szigorúan 11-est ítélt. Abból Marics egyenlített.

65. percben ismét Mester remekelt a szélen, majd a felfutó Lipták elé tálalt, aki a sarokba vágta a három pontot érő gólt. 2:1.

Jók: Kollár, Labos, Mester, Lipták, Diczko.

NB.III. Gyoma: Battonya 1:2.

Szeptember 5. Borsod Volán - Barátság 1:1

Az alaposan megszervezett védelmünk, s főleg a remek napot kifogó Kollár kapus remek teljesítménye megérdemelten hozta haza az 1 pontot. A népszerű „Liba”, Lipták döntő szerepet vállalt az eredmény alakulásában.

NB.III. Gyoma - Algyó 2:2

Szeptember 11. Barátság - Kiskörös 0:0

A listavezető kemény küzdelem végén csak egy pontot vihetett haza. Remekelt a hazai védelem. Tamás igazai játékmester volt. A játékban egyenrangúak küzdelme folyt, és igazságos az eredmény. Jók: Nagy M., Molnár, Böcsik, Kollár.

NB.III. Dömsöd - Gyoma FC 3:0.

Szeptember 19. Rákospalota Barátság 5:1 300 néző.

Jól kezdődött a mérkőzés. Csapatunk több helyzetet dolgozott ki. Megérdemelten jutottak a vezetéshez a 25. percben: Molnár nagyszerű indítását a kiugró Mester 14 méterről védhetetlenül a bal sarokba vágta. A szünet után a Barátság visszaesett. A hazaiak támadtak többet, ők irányították a játékot. A jobb eredmény is lehetett volna, ha a 3:1-es állásnál a 76 percben Diczko nem hibázta el a 11-est. A reményt veszített csapat tragédiája, hogy az utolsó három percben kaptunk további két gólt. Így alakult ki az 5:1-es eredmény. A hazaiak győzelme megérdemelt volt a gólerős Bozsik játékanak köszönhetően.

A tabella állása: 13. Barátság 7 1 3 3 5:11 6

NB.III. Gyoma - Jamina 1:2.

Tabella állása: 15. Gyoma 7 1 1 5 8:20 4

*** **

Országos futóverseny

Szeptember 18-án az endrődi Rózsashegyi Kálmán Ált. Iskola 61 tanulója Vaszkán Gábor testnevelő tanár vezetésével résztvett a Békéscsabán megrendezett V. SAMSUNG utcai futófesztiválon, mely egyben országos verseny is volt. Rekord számú induló vett részt: 7820-an vágtak neki a távnak. 12 éves korig 1000 m-t, 12 éves kor felett 4,200 métert tettek meg az indulók.

Szép sikerként számolhatunk be arról, hogy a vidéki iskolák versenyében az endrődi iskola III. helyezést ért el. A csapatból kimagaslóan jó eredménnyel büszkélkedhetett a 4,200 méteres távon **MAKÁR TAMÁS** 15 éves tanuló, aki hatodikként ért a célba, s őt csupán hivatásos versenyzők előzték meg, ő az, aki részt vett a millenniumi békefutáson is (augusztusi számunk 132. old.) őt követték néhány perc múlva Ifj. **JAKUS IMRE** 13 éves, majd **CZEGLÉDI ZSOLT** 14 éves tanulók.

Békéscsabai színekben futott **VÁRFI PÉTER** is a 4,200 méteres távon, aki a nyári Balaton-átúszási versenyen bravúros eredményt ért el (ugyancsak aug.sz. 133. old.) s most a „szárazföldön” is bizonyított.

Gratulálunk a fiúknak a szép sikerhez. Csak így tovább!

MÁRTON GÁBOR

150 éve már annak, hogy e gyászos napról az egész világon, hol csak magyar él, megemlékeznek. Ezt tesszük most mi is, felidézve e véres nap eseményeit.

Miután Batthyányt Laibachból, Olmützbe vitték, hol a haditörvényszék néhány évi börtönre, majd Schwazenberg miniszterelnök felhívására halálra ítélték, egyúttal azonban kegyelemre ajánlották - s hogy a császár ne legyen kegyetlen megkegyelmezni neki - Budára szállították, hogy Haynau járhasson el vele szemben. Így történt aztán, hogy Komárom átadásának napján, október 5-én kötél általi halálra ítélték Batthyányi Lajos miniszterelnököt. A vád: „miniszterelnöki minőségében a pragmatica sanctio kötelekének megtágítására, s az alkotmány felforgatására törekedett, majd elnökségének megszűntével a fölkelők közé állt, fegyveres ellenállásra buzdított, a feloszlott országgyűlésben részt vett, s ezzel a forradalmi pártot erősítette, támogatta.” Még ez éjjel a börtönben felvágta ereit, s szívében is véres sebeket ejtett. Így némi orvosi beavatkozással mégis képessé tették, hogy október hatodikán, saját lábán álljon bakói elé. „Éljen a haza! Allez Jáger!” volt utolsó szava, s vadászok főbe és szíven lötték Magyarország egyik legnagyobb fiát.

Ugyanaz nap Aradon tizenhárom vértanúja lett a magyar szabadság ügyének. A haditörvényszék szeptember 21-én Kiss Ernőt golyóra, Vécseyt bitóra, 26-án pedig Schwedel Józsefet golyóra, Pöltenberg Ernőt, Damjanichot, gróf Leiningen-Westerburg Károlyt, Lahner Györgyöt, Aulich Lajost, Dessewffy Arisztidet, Knézics Károlyt, Nagy Sándor Józsefet, Gáspár Andrást és Lázár Vilmost bitóra ítélték. Október 5-én reggel 8 órakor kihirdették a Haynautól megerősített ítéletet, azzal a módosítással, hogy Dessewffy és Lázárt golyóra, Gáspárt pedig 12 évi börtönre „kegyelmezték”. Lenkey megőrült a börtönben s ez mentette meg a bitótól.

OKTÓBER 6.

Október hatodikán mind a tizenhárom végrehajtották a halálos ítéletet. Kisst, Sweidelt, Lázárt, Dessewffyt a vár mikalakai kapujától jobbra a sáncokban lötték agyon, s estig úgy hagyták őket, temetetlen. Azután a sáncokban ásták el holt testeiket. A többit az újaradi út második hídjától balra eső térségen várta a bitó: egysorjában kilencet.

Pöltenberg nyitotta meg a sort, Török, Lahner, Knezics, Nagy, Leiningen, Aulich, Damjanich folytatták s Vécsey rekesztette be.

- Hodie mihi, cras tibi! (Ma nekem, holnap neked) kijáította bakóinak fülebe Nagy Sándor

- Odafönn igazságosabban ítélnék majd fölötünk - volt Leiningen búcsú szava.

- Azt hittem utolsó leszek, ki mindig első voltam a csatában! Éljen a haza! - dörgé Damjanich. Ezeket a szavakat jegyezte fel az akkori krónikás. De a vérengzésnek még nem volt vége. Október 25-én lötték főbe Kazicz Lajos tábornokot, Ferencnek, a költőnek fiát s 1850. január 19-én Gáspár Lajos tábornok zárta be a vértanúk sorát. Pitkény Gyula tábornokot várfogságra ítélték, Gaal Miklós tábornokot betegesen vitték Pestre, s Lenkey János tábornok csak azzal kerülte el a tizenhárom sorsát, hogy a rabságban megtébozódva hunyt el 1850. február 7-én.

Arad várában összesen 16 hadvezért végeztek ki, tizenegyet kötéllel, ötöt golyóval. 464 fogoly közül 400-at várfogságra vetettek, ezek közül 183-at vasban.

Pesten az Újépületben működő haditörvényszék október 10-én Csányi László és báró Jeszenák János, október 20-án Woronieszky Miciszláv ezredes, október 24-én Csernus Manó, báró Perényi Zsigmond és Szacsvey Imre végezték életüket az akasztófán. 49 akasztás, 65 főbelövés, összesen

114 kivégzés tanúsítja a győzők dühét, mely ellen Európának egy szava sem volt! 36-an „in effigie” (jelképesen) jutottak akasztófára.

Először történt Magyarországon erre kárhoztattak egy főpapot, báró Bémer László nagyváradi püspököt, míg Róka József Csanádi püspök helyettesével együtt húszévi várfogságra „kegyelmezték”. Leonovics József egri érseket és Jekelfalussy Vincze szepesi püspököt méltóságuktól megfosztva, osztrák Kolostorokba száműzték. Horváth Mihály Csanádi püspököt pedig jelképesen akasztották föl.

A pesti Újépület, Olmütz, Josefstadt, Kufstein, Theresienstadt, Königrac, Munkács, Komárom, Arad, Pétervárad, Gyula-Fejérvár és Nagy-Szeben börtöneiben magyar politikai rabok csörgették láncukat. 1765 ítélet nyomta a családokat s az elrettentés politikája Magyarországra soha nem nehezedett nagyobb súllyal, mint a szabadságharc részeseire.

A másfél év alatt vívott csatában 7623 magyar, a románok, szerbek fagyjűlöletének pedig huszonegyezer magyar lett az áldozata.

Most, amikor ismét elhelyezzük koszorúinkat az aradi hősök emlékművénél emlékezzünk a 150 évvel ezelőtti gyászos eseményekre, idézzük fel a szöveget felejtethetetlen sorait:

„Az nem lehet, hogy annyi szív hiába ontta vért,
S annyi hiú kebel szakadt meg a honért!

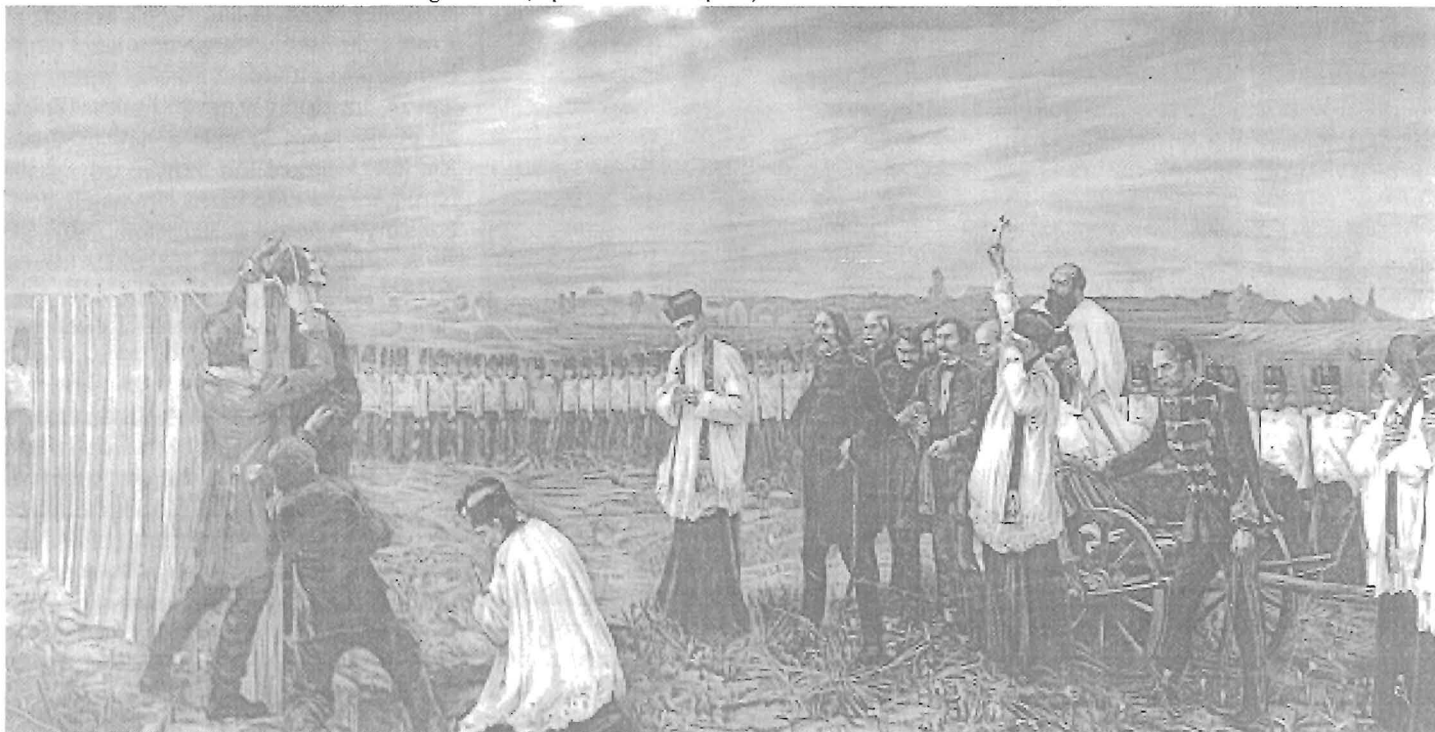
Az nem lehet, hogy ész, erő, s oly szent akarat
Hiába sorvadozzanak egy átoksúly alatt.”

Úgy véljük, szép gesztus a román kormánytól, hogy a Ceausescu rémuralma alatt pincébe tett „aradi vértanúk” szoborcsoportja ismét méltó helyre kerülhet Arad városában.

Császár Ferenc

(Adatainkat az 1898-ban megjelent „A magyar nemzet története” című sorozat X. kötetéből merítettük.)

Thorma János: Kilenc aradi vértanú kivégeztetése (kép: Pannon enciklopédia)

ELINDULTAM SZÉP HAZÁMBÚL...

Hazajáró lelkek

Szavakkal alig kifejezhető, nagy hatású, örömteli, megható pillanatokban sem szűkölködő délután résztvevői lehettünk, mi a szerkesztőség tagjai, s mindazok, akik szeptember negyediké délutánján eljöttek a némethonban élő Endrődi Bella János festő és költő alkotói kiállításának megnyitására. A Közösségi Ház földszinti terme zsúfolásig megtelt, a szó szoros értelmében zsúfolásig!

A közösségi Ház vezetője, Molnár Borbála üdvözölte a megjelenteket s átadta a szót Császárné Gyuricza Évának. Szavaiból idézünk:

„Az Endrődiek Baráti Körének jutott a nagy megtiszteltetés, személyszerit nekem a nagy öröm, hogy Endrődi Bella János kiállításán üdvözölhetem Önöket...

Az istenáldotta tehetségű endrődi Bella családból most, Bella János műveivel találkozunk; legújabb verseskötetével, és festményeivel. János, az Alföld szülötte, a Körös partjáról való, de már több évtizede külföldön él. Jó endrődi szíve vissza-vissza húzza, hacsak teheti, hazajön...” - majd e szavak után az alkotó életútját ismertette Éva, és így folytatta: - „Nem kis büszkeséggel mondom el, hogy János, már 6 éve tagja az Endrődiek Baráti Körének. Versei, illusztrációs költeményei révén állandóan köztünk van. Példaértékű és irigylésre méltó gondnal, kitartással gyűjti szülőfalujának népballadait, a nagy kántor Újházi Miklós búcsúztatóit, az endrődi nótákat, mondákat. Joggal állíthatom, hogy népművészetünk lelkes apostola, mely munkában nagy segítője testvére Mária...” - Gyuricza Éva, a költő szavaival, versidézeteivel bizonyította mindazt, amit a művészről elmondott, s így folytatta - „Hosszú idő óta

szomorú sorsa a vidék Magyarországnak, hogy felneveli, kitanítatja, de megtartani nem tudja a tanult emberfőket. Így nem marad más, mint a várakozás a hazatérőkre. Várni, és szeretettel fogadni őket. Talán így alakult ki és vált hagyománnyá a vendégszeretetünk. Örömmel tölti el szívemet, hogy ilyen szép számmal itt vagyunk Bella Jánost köszönteni, műveit meghallgatni, és festményeiben gyönyörködni. A ránk váró élményt előre köszönöm Endrődi Bella Jánosnak, s a kiállítást megnyitom.”

A továbbiakban Tímár Sarolta mondta el Bella János néhány versét, amit a közönség nagy tetszéssel fogadott.

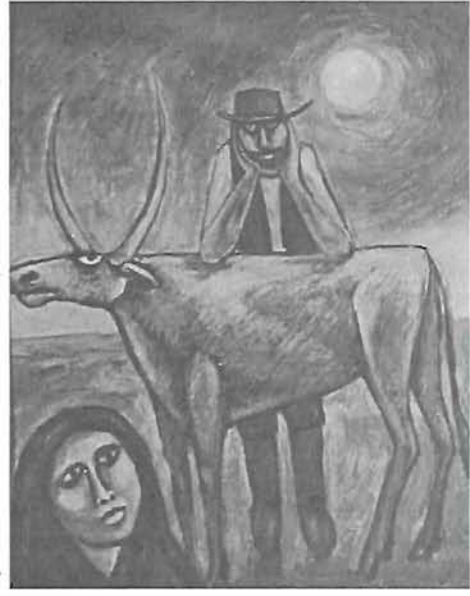
Majd, a nem is olyan régen Gyomaendrőd díszpolgári címmel kitüntetett, nyugdíjas tanár, Márton Gábor szolt a megjelentekhez. Mondanivalóját néhány versidézettel vezette be, utalt a tehetséggel gazdagon megáldott Bella családra, majd a művész megjelent munkáiról szolt:

„Első verses kötete a SZÓLÍTÁS NAPJA c. 1992-ben jelent meg. 1992-94 között született költeményeit a SZÁZ VERS c. kötet tartalmazza. Harmadik kötete a most bemutatott VERSES NAPLÓ 1995-98-ban írt versek válogatása. 42 éve ír verseket Az évek nem szűrkítették el a költőt. Felelevenednek az emlékek. Mester-kézzel végzi munkáját. Az anyanyelv tiszta zengése hibátlan. A versek páros és kereszt rímei szép csengésűek. Időnként a tiszta rímek és az asszonánszok változása érdekesebbé teszi a hallgatását, olvasását. A természet, virágok, fák, madarak... Endrőd, az alföldi Magyarország képei szívmengetők. Ennyi időt magyarul nem értő emberek áradatában eltölteni, és tökéletesen, tisztán, magyarosan, zamatosan verssé formálni érzéseket, nagy-nagy érdeme a költőnek. Szándékosan Gergely Ágnes, Tímár Máté, Iványi Mária nevét említem melléd. Mily gazdagon temett értékeket, művészeket egyetlen kis területen, itt, a vacerok faluja!

Köszönjük Nektek! Büszkéek vagyunk Rátok!”

A nagy tapssal köszöntött előadás után ismét Tímár Sarolta szépen csengő hangján előadott versekben gyönyörködhetett a közönség.

S most következett - úgy is mondhatnám - a meglepetés! A programban nem szereplő esemény! Az ötvenéves találkozóra összegyűlt öreg diákok közül előlépett Nagy Imre, aki elmondta, hogy a megnyitó nem fejezhető be anélkül, hogy Bella János által oly nagyon szeretett népdalok fel ne csendüljenek, megkérte Puskás Dezső zenetanárt, hogy szólaltas-

Baromra támaszkodó

sa meg furulyáját. És megszólalt a pásztorok muzsikája... A Nagy Magyar Alföld üzenetét hozta ide ebbe a kis terembe, ahol áhítatos csöndben hallgattuk. Hallgattuk a furulyaszót... hallgattuk a mezőkön, réteken elsuhanó szél zúgását, a madarak dalát, a Körös csobogását, hallgattuk a furulyaszót... Majd ismét Nagy Imre állt a terem közepére felszólítva az egybegyűlteket, hogy énekeljenek. És ami még nem történt meg ilyen alkalmakkor, a megnyitóra érkezett hallgatóság el kezdett dalolni: „Elindultam szép hazámbúl, híres kis Magyarországból, Visszanéztem félutamból, szememből a könny kicsordul...” És következtek egymás után a szebbnél szebb dallamok. És énekelt a nagy számú közönség, akik közt nagy örömeinkre ott voltak a polgármester, a jegyző, az alpolgármester urak is. Folyt az ének; Megyen már a hajnalcsillag, Kis kút, kerek kút van az udvaromban, Ennek a szép barna lánynak, Látod édesanyám, látod édesanyám...

A nóta elhalkult, az éneklés véget ért, s a meghatottságtól szólni csak lassan, csendesesen tudó Endrődi Bella János lépett a hallgatóság elé.

„Tisztelt közönség!

Kérem, legyenek elnézők, ha meghatottságom, és a magyar élőbeszédben való gyakorlatlanságom miatt a most rám bízott feladatnak nem tehetek úgy eleget, ahogy szeretném. Az én feladatam most az lenne, hogy festményeimről szóljak. Megtehetem, hiszen szakmámba vág, noha eddig mások beszéltek helyettem a verniszszaikon.

Endrődi Bella János alkotását magyarázza

Tette ezt magyar földön nem egyszer, és itt is most 5 éve, Szabó Ernő rajztanárom, aki engem épp most 50 éve a művészi pályámra elindított.

Ami az itt kiállított festményeimet illeti, színbeli és tartalmi milyenségéről a következőket lehet mondani; komponálási módszerem geometrikus: vízszintes, függőleges, átlós és körvonalak diktálják a motívumokat. Az így létrejött négyzet, háromszög, és kör alakú viszonylatok dinamikus egyensúlyt hoznak létre a síkon, amihez otthonosan társul a három szín: piros, sárga és kék, egyensúlyt, harmóniát teremtve.

A tartalmat illetően elmondhatni, hogy az érdeklődésem központjában az ember áll, aki igen jó viszonyban van a környezetével, sőt az egész világmindenséggel; Istennel és angyalokkal, akikről lebegni és repülni is megtanultam!

De kezdjük az elején.

A művészethez két úton lehet közeledni, az objektív, és a szubjektív úton: ez alanyi, az tárgyi karakterű. **Az objektív úton** megtanulja az ember összefüggéseiben látni a szemmel felfogható világot, azt megértve, művészi eszközökkel visszaadni, képessé lesz, miután a perspektívát, az anatómiát, a színelméletet és a festői technikát elsajátította. Ezen az úton a naturalizmus és realizmus állomásain át eljuthatni az impresszionizmusig. Ez jelenti az optikai világról alkotott kép végállomását. Onnan már csak egy ugrásnyi az út az Expresszionizmusba, mint ezt Van Gogh munkássága jól bizonyítja, de ez már **a szubjektív út.** Oda csak az juthat el, aki felnyitja lelki szemeit, kitarja érzésvilágát, ami által a tudatalatti, fantáziadús, és

álomszerű elemek törhetnek elő, és misztikus mivoltuk miatt, miként az álmok is, megfejtésre várnak.

E szubjektív út az expresszionizmus, a kubizmus, a faovizmus állomásokról is távolabb viszi az embert: a Ciricó-i piktúra metafizika, valamint a dadaizmus és Sigmund Freud-i pszichoanalízis elvezet a szurrealizmusig, ahol már szűnyöglábú elefántok és égitestek zsiráfok álldogálnak. E csoportban találjuk Ciricot, Dalit, Mirót, Max Ernest, és a töb-

bit, élükön André Bretonnal, aki a szurrealizmus mibenlétét így fogalmazta meg: lelki automatizmus, az ész kontrolljának kizárása mellett! Tehát álomszerűségek és a véletlenek vezetnek az embert az alkotás útján. Az új módon elkészült művek előtt, gyakran maga a festő is, tanácstalanul áll, de sokszorosan kárpótolva lesz, ha megfejtésre talál! Így volt ezzel már Leonardo is, aki vízzel befröcskölt falon hosszabb elmélyülés után nagyszerű csataképet vélt felfedezni. Így volt ezzel Cirico is, akinek Appoliner költőről festett arcképén már körrel jelezve volt a hely, ahol nem sokára őt gyilkos golyó utolérte. Így volt ezzel Picasso is, aki az „Avignoni kisasszonyok” című képe, lomok közül előszedve, egy évvel az elkészülés után

jelentette a kubizmus kezdetét, ami által Cezánné több évvel ezelőtti kijelentése is érvényre jutott, miszerint: a természetben úgy formálódnak a dolgok, mint kocka, hasáb, gömb, piramis és prizma. De ha már Picassóról szólok, had mondjam el róla azt is, hogy egy napon a szemére vetették, hogy a „sírónő” című képe nem úgy néz ki, mint egy síró nő! Erre ő azt felelte: „Nem volt céloom síró nőt úgy festeni, ahogy kinéz, sokkal inkább úgy, ahogy érzi magát!”

És most, magamról szólok; amióta lemondtam a látott világ szolgái másolásáról és e helyett én is egy költői, átélt világ megjelenítésén szorgoskodom, én is gyakran állok tanácstalanul egy-egy elkészült festményem előtt! Ilyenkor elgondolom, hogy most kellenének a szavak! Az anyámtól! A környezetemtől! Ezzel elmondhatnám e festményben rejlő titkokat, amivel a lélek ajándékozott meg, mint valami csodálatos álommal, ami megfejtésre vár...

Tisztelt közönség! Én ezzel festményeim szíves figyelmükbe ajánlom! Köszönöm türelmüket.”

És mit tehet mindehhez ehhez hozzá a tudósító? Céloom nem volt más, mint hogy beszámoljak erről a nem mindennapi eseményről, figyelmükbe ajánljam a költőt, a festőt. S végezetül, most ismét csak az Ő szavait veszem kölcsön:

„...Elmúlt hát a program, s hazamennek a hívott és hívatlan vendégek...

Vége van...nincs folytatása ennek:

Szívekben csak visszahangzik az ének.”

Császár Ferenc

A nagyszámú érdeklődők

Szeptember

16-án a délutáni órákban ünnepélyes keretek között

a Gellért Szálló gobelin termében aláírásra került a FIDESZ MAGYAR POLGÁRI PÁRT és a MAGYAR KERESZTÉNYDEMOKRATA SZÖVETSÉG együttműködéséről készült okmány, melyet a FIDESZ részéről Orbán Viktor, az MKDSZ részéről pedig Surján László írtak alá. Az aláírást megelőzően Orbán Viktor néhány szóban összefoglalta a most aláírásra kerülő okmány jelentőségét, utalt arra a szövetségre, amely már a választásokon is győzelemre vezette a polgári erőket. Őt követte Surján László az MKDSZ elnöke, aki így szövegezte az egybegyűltekhöz:

„Tisztelt miniszterelnök úr! Tisztelt egybegyűlteket. Hölgyeim és uraim. Tisztelt ünneplő közönség!

Két évvel ez előtt döntenünk kellett. Az volt a kérdés, hol, milyen összefogás keretei között érvényesíthetjük a legjobban a kereszténydemokrácia értékeit, mi szolgálja legjobban a társadalmi elvárásokat, és mi van összhangban a választói törvény adottságaival.

Mint tudják, s mint a jelen esemény is mutatja, a megoldás a Fidesz Magyar Polgári Párt lett.

Az a kapcsolat, amely akkor kialakult, nem érdekházasság volt, komoly elméleti alapjai voltak.

Közös munkára szövetkeztünk

Még akkor is, ha egyesek, - még ma is - káromlásnak tekintik egy szabadelvűt, ha még annyira nemzeti, de szabadelvű párt és a kereszténydemokrácia kapcsolatát.

Nem tűz és víz csupán üszkös hamut maga után hagyó házasságáról van szó.

Az erő, amely egy ilyen kapcsolatból származik, képes volt megteremteni Németország legsikeresebb 16 évét, képes volt ellenzékbe szorítani tavaly Magyarországon a hatalom korábbi birtokosait.

A Fidesz Magyar Polgári Párt és a Magyar Kereszténydemokrata Szövetség vezető testületei egy komoly dokumentumot hagytak jóvá, amely nemcsak együttműködésük kereteit szabja meg, hanem rögzíti az említett közös alapokat, a közösen vallott elveket.

Ez a dokumentum azt a tételt is a jogilag érvényes elkötelezettség szintjére emeli, amelyet Orbán Viktor már 1997. augusztusában kimondott Győrött: nincs polgári politikálás kereszténydemokrácia nélkül.

Azonban nem maradhatunk meg az elveknél. Hiába rendezünk szép ünnepi alkalmakat, aláírásokat, ha a közös elvekre nem épül közös cselekvés.

Ha a most meghatározott kereteket nem tölti ki a gyakorlati együttműködés,

ha helyi szinten nem ismerik fel, hogy nemcsak az elvek, hanem az érdekek is közös, ha nem vállalják a minden emberi kapcsolat alapkövetelményét; a másira való odafigyelést és a másik iránti tiszteletet, ha a felek egymás segítségét viszonzatlan áldozatnak, s nem a közös érdekek érvényesítési módjának tartják: akkor hiába van ez a mai nap, hiába a szép elvek.

Tengely nélküli, azaz használhatatlan kocsi leszünk, a latinok régi mondása szerint: elmélet gyakorlat nélkül, kocsi tengely nélküli.

A legnagyobb baj az lenne, ha fent a szép elveket hangoztatnánk, lent pedig az önérdék kíméletlen érvényesítése megmérgezné a légkört és aláásná a polgári koalíció tisztességét.

Az egybegyűlteket ünneplő közönségként szólítottam meg. Akik most itt vagyunk, nemcsak ünneplésre szövetkeztünk, hanem közös munkára. Magyarország szellemi, lelki, gazdasági megújítására. Félre kell tennünk öns érdekünket, hogy érvényesítsük a közös érdekeket, ezek nemcsak a most aláíró két szervezet érdekei, hanem az egész nemzeté.

Bízom abban, hogy nemcsak ünneplő közönség van jelen, hanem cselekvő közösség is, amely képes a tervet valóra váltására.”

Császárné Gyuricza Éva

rabolt paprikát, paradicsomot kedvünk szerinti mennyiséget, és főzzük össze őket.

Tupírozási lehetőségek: (vagy-vagy és is-is működik!)

- tegyünk bele darabot krumplit (krumplis lecsó)
- tegyünk bele felvert tojást (tojásos lecsó)
- szaggassunk bele galuskát (galuskás lecsó)
- karikázzunk bele főzőkolbászt (lecsó kolbással)
- karikázzunk bele virslit (virslis lecsó)
- főzzünk bele Juliska-babot (babos lecsó)
- főzzünk bele húskecskát
- főzzünk bele füstölt szalonnát (sóherek csak a бүrkét főzik bele...)
- tegyünk bele erős paprikát (csípős lecsó)
- tegyünk bele akármit, és adjunk neki nevet...

A „nem lehet abba hagyni“ csirke

Azonos csirkealkatrészekből készítjük (pl. szárnyak vagy felső, ill. alsó combok, nyolc darab). 8 dkg lisztbe belekeverünk egy kiskanálnal majoránát, fehérborsot, őrölt köménymagot, sót, piros paprikát, csipet chilit, és őrölt zöldborsot. A fűszeres lisztbe beleforgatjuk a csirkealkatrészeket, és kivajazott jénaiba vagy tepsibe helyezzük. A

Ambrus atya konyhája

Új sorozatot indítunk. Időnként ellátogatunk Seidl Ambrus plébános konyhájaiba, és benézünk fazekaiába, hátha valami finomság titkát elleshetünk tőle.

Lecsó tupírozva:

Ősszel a lecsó idején éljük. Élünk hát vele...

Vegyünk sok hagymát, apróra darabolva dinszteljük, majd tegyük bele da-

maradék lisztet rászórjuk. Tetejére karikázzunk lilahagymát (két nagy fej), megszórjuk 10 dkg füstölt-sajttal és 10 dkg nem füstölt sajttal. 4 dl tejfölbe 4 evőkanál olívaolajat keverünk, és 4 nagy cikkely fokhagymát törünk bele. Ezt ráöntjük az egész tetejére és lefedjük vagy lefóliázzuk.

Előmelegített sütőbe 250 fokon 50 percig sütjük. Tálalás: rizzzel, (pl. kukoricás, fodros-petrezselymes rizzzel). És ne lepődjünk meg, ha nem tudjuk abba hagyni...

Gombáspalacsinta

Apróra vágott hagymát pirítunk olajon, majd hozzáadjuk a gombát, amit szintén apróra felvagdaltunk, valamint kevés piros paprikát, sót. Lefedve hagyjuk saját levében rotyogni, míg meg nem fő a gomba. Ha kell, kevés vizet még töltünk hozzá, hogy megfőjön, de a végére elpárologtassa a levét.

Ekkor le vesszük a tűzről, s ha már kicsit meghűlt, tejfölbe kevert liszttel behabarjuk és krém sűrűségűre főzzük. A korábban megsütött palacsintákat megtöltjük vele, és tűzálló tálba tesszük. Ráöntünk tejfelt és sütőben sütjük tálalás előtt. Fejenként 2-3 darabot számoljunk, mert laktató étel: ennél lényegesen többet nem lehet belőle megenni. Ezért főétkezésnek is ajánlható, de vendéglátó ételnek is.

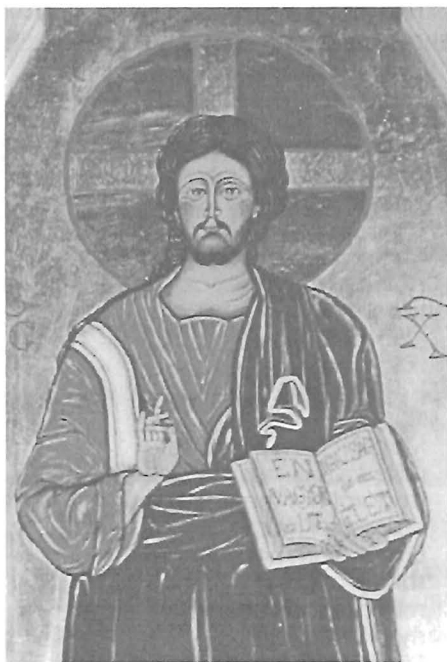
Csokoládékrém bármilyen célra

Vegy fél liter tejet, tegyél bele két kanál lisztet, egy tojást, kakaót kellő mértékben. Kezdd el főzni (lehetőleg teflon láboskában, hogy ne égjen le) kavargatva, ha nagyon tapad, vedd le a tűzről. Amikor összefőtt, kavard jól össze simára (segíthet ebben egy mixerstáb), és hígítsd fel tejjel krém állagúra. Ekkor adj hozzá cukrot, kellő mennyiséget.

Evvel a csoki krémmel a következőket tálalhatod:

- piskótát darabokra törve, tálba rakva leöntöd (így készül a Somló Galuska)
- tányérba téve, tejszínhabbal díszítve
- pörkölt darabos diót keverve bele
- gyümölcsdarabokat téve pohárba, ezzel leöntve
- sűrűre főzve megkenhető vele tortalap is
- végül mindenképp adj neki valami jó nevet...

CSAK ÁHÍTATOS LÉLEKKEL...

ge, romantikája, a természet harmóniája már gyermekkorába megfogta, lényének alkotó elemévé vált. Középiskolásként sokat rajzolt, festett, festőművészek irányításával tudatosan készült a művészi pályára. Erettségi után mégis a reáltudományokat részesítette előnyben. Több főiskolai és egyetemi diplomával a zsebében, már felnőtt fejjel lépett újra a festőművészeti alkotás koránt sem könnyű útjára. Sokak meglepetésére, sikeres marketing szakemberként cserélte fel az üzletkötést, az igazgatói állást az ecsetre. A nyolcvanas évek elején, a napi munkája mellett kezdett újra festészeti stúdiumokra járni, majd 1984-től a budai ikonfestő-műhely tagjaként óriási hittel, hatalmas lelkesedéssel és energiával látott neki a sok-sok lemondást, alázatot igénylő feladatnak; felkészülni az ikonfestői hivatásra.

Festészeti tanulmányaival párhuzamosan teológiai és képezte magát. Kutatói alaposággal elemezte a bolgár, görög, orosz, román és szerb ikonfestészeti hagyományokat, a táblák

Augusztus 20-án nyílt meg Latorcainé Ujházi Aranka ikon képeiből az a kiállítás, amelyről csak most számolhatunk be olvasóinknak. Felke-rekedvén néhányan egy szép nyárutói napon elindultunk a Miskolc melletti kis, városkába Szikszóra, hogy megtekintsük a kiállítást. Olvasóink tudják, hogy városunk szülőiteiről, az írók, költők, festők, fotóművészek sikereiről mindig örömmel számolunk be, bárhol is legyen az az országban, a nagyvilágban. Most is ezt tesszük.

Belépve a Művelődési Központ kiállítótermébe elénk tárult egy csodálatos világ. Az ikon-festészet reme-keiből összeállítva. Egy gondolat fogalmazódott meg bennünk: Ide csak áhítatos lélekkel szabad belépni. Ide csak az jöjjön, aki nemcsak képeket akar nézegetni, hanem aki el tud, és el akar mélyedni az Isteni szeretetben, aki keresi az Istent, aki keresi a Békét!

Tudom, hogy olvasóink közül so-kan ismerik Arankát. Mégis szüksé-gesnek tartjuk ezúttal életútját röviden ismertetni, hogy sok ezres ol-vasó táborunk szerte az országban, és itthon megismerhesse Latorcainé Uj-házi Arankát.

Gyomán született 1953-ban. A hit világa, a kiteljesedett szeretetre való törekvése, környezete természeti vilá-gának, a Körösök vidékének szépsé-

alapozásától a recepttúrákon keresz-tül az aranyozás végkikészítő fázisáig, és építette be azok alkotóinak mester-fogásait saját művészeti kelléktárába. Művészi készségét és tudását hosszabb-rövidebb idejű külföldi ta-nulmányi utakon is bővítette, melyek

sorából kiemelkedett 1995-ben a Lvo-vi Egyetemen folytatott vendégkurzu-sa. Alkotásait a nagyközönség számos kiállításon ismerhette meg, ol-tárképei többek között Alsóvadászon, Budapesten, Gyomaendrődön, Hajdú-szoboszlón, Homokkomáromban a "képbefoglalt imádságként" nap, mint nap az Isten és az ember kegyelmi kapcsolatát, a hit világát erősítik. Ele-tének meghatározó állomása a Hajdú-szoboszlón, a kilencvenes évek elején épült görög katolikus templom hu-szonkilenc táblából álló ikonosztáza-nak megfestése és átadása, amelyet dr. Keresztes Szilárd hajdúdorogi me-gyéspüspök szentelt fel 1998 őszén. Az ikonosztáz az "Istenszülő oltalma" főképe dicséretben részesült az 1996. évi Brüsszeli Euréka - Találmányok és szellemi különlegességek világkiállítá-sán.

Ikonfestő életútjáról a Magyar Te-levízió portréfilmet forgatott, és azo-kat a "Magyarország 2000" nagyszerű és rangos művészeti soro-zat keretében, illetve pünkösdfőn Ujházi Aranka ikonjai címen mutatták be.

Kedves Aranka! Reméljük, hogy nemsokára szülővárosodban is sor kerül művészeted, nagyszerű alkotá-said bemutatására. Várjuk!

Császár Ferenc

*Moadi Zol cipőkészítő-
fogtechnikai és kereskedelmi
Kft*

Telephely: 5502 Gyomaendrőd, Fő út 45.
Telefon: (66) 386-578

Corvo Bianco Schuh Bt.

Corvo bianco

Cipőipari Bt.
5502 Gyomaendrőd, Fő út 14.

☎/Fax (66) 386-896

☎(30) 9457-148

Női, Leányka-, és Fiú- cipőgyártás

Mária néni meséi

A BÖLCŰS TEKNŐS ISKOLÁJA I. RÉSZ.

Hallottátok-e már híret
Mocsárországnak, gyerekek?

Furcsa vidék ez, annyi bizonyos. Jókorra zombékpaddock zödelnek, ameddig a szem ellát, közöttük még békanyalás víztükröt borzogat a jókedvű szél.

Imitt-amott náderdő zizegeti hajladozó leveleit, vízi madarak rikoltoznak, zajonganak a nyári napsütésben, és piros lábú gólyák tapossák a zöld színű vizet. Ezen a vidéken éledgett az öreg teknős, egész Mocsárország hozzájárult tanácsért. Segített is szívesen, minden ügyes-bajos dologban. Csak az volt a baj, hogy így rengeteg időt elveszített. Elhatározta tehát, hogy minden tudományát összeírja egy nagy-nagy lapulevélre, azt kiszögezi az ajtajára, és ott bárki, bármikor olvashatja.

No, hiszen bölcs volt ökelme, az igaz, hanem azt mégis elfelejtette, hogy Mocsárországban ritka vendég a tudomány, olvasni meg rajta kívül, éppen senki sem tud.

Támadt is akkora csődület hamarosan az ajtaja előtt, hogy beillett volna országos vásárnak.

Ott volt Breke Berci, a világhírű magasugró béka, Sziszegő Szidi, a fullánkös nyelvű vizisikló, Csigá Béni, aki egyre azt hajtogatta, hogy „lassan járj, tovább érsz”, no meg a rák is, akiről azt beszéltek a rossznyelvek, hogy hátrafelé jár, pedig egy szó sem igaz az egészből.

Ejnye, a vízipókokat, szitakötőket, a dunnyogó húron játszó szúnyognépet majdhogynem elfelejtettem.

Egyszóval sokan voltak, de azt senki sem tudta megmondani, hogy mire jó az a rengeteg ákom-bákom teknős apó ajtaján.

-Brekeke! - ugrott nagyot a béka. - Azt hiszem a legjobb lesz, ha megkérdezzük tőle!

mire csúsznál-másznál! - kuncogtak a vízipókok.

-Akkor hát legjobb, ha én megyek! - sziszegte a sikló. - Nekem ugyanis olyan édes a szavam, mint a szirup. Ezért szeret mindenki olyan nagyon.

Hej, támadt erre akkora zúgás, nyüzsgés a szúnyognép között, hogy még a teknős is meghallotta. Ki is tekintette nyomban a sáslevél ablakon, és haragosan rájuk mordult:

-Miféle láрма ez, szedte-vette teremtette? Még dolgozni sem hagyjátok az embert?

-Ne bosszankodj tiszteletreméltó Teknős! - Sziszegte mézédés hangon Szidi. - Csak azt szeretnénk kérdezni, hogy miért van ez a sok ákom-bákom az ajtódra írva?

-Ákom-bákom? - ráncolta össze homlokát a teknős. - Hiszen ez csupa olyan tudomány, amiért naponta bekopogtat hozzáam valamelyikőtök, és azért írtam ki, hogy erről ki-ki elolvashatja, amit akar.

-Nahát! - ámuldoztak a mocsárlakók. - Szép, szép! - örvendezett a sikló is. - És nagyon érdekes, csak az a kár, hogy nem tudunk olvasni! Szomorú, de így van.

-Brekeke! Bizony így van! - bólogatott a béka.

-Az már igaz! - szontyolodott el sorban mindenki.

-Hát ez baj! - csóválta meg a fejét a teknős, de aztán felderült az arca. - No, majd segítünk a bajon.

BÚCSÚZÓ VADLIBÁK

Nini, mennyi vadliba repül fenn az égen!
Úgy gágognak, ilyen zajt nem hallottam régen!
Surranó szárnyak csukódnak, nyílnak,
röptükkel egy nagy V betűt írnak,
üzenetként a ködbebújt napnak,

-Akarjátok, hogy én tegyem? - kérdezte a rák.

-Dehogyan te, majd én! - buzgókodott a csiga.

-Eredj, te csupaláb! Hiszen ránk esteledne,

tűnő nyárnak, rég elmúlt tavasznak, s ígéretként az ismerős földnek, hogy jövőre újra visszajönnék.

ÜZENT AZ ŐSZ

Apró, pici esőcseppek kopogtatnak: kipp, kopp!
Üzent az ősz a világnak valami nagy titkot.
Szél súgta felhőnek, felhő csepre váltja, böllömbika böggő hangján világgá kiáltja:
- Átlépett a nyár az erdőn, zöld szálva fénylett.
Hogy tova tűnt, kertek, bokrok ifjú lombja vén lett.
Megsárgult a téli körte, piroslik az alma, bogárlmot melenget már hulló levél malma.
Bogár álom hosszú álom, sok éjen is átér, mikor az idők útjára már a tél is rátér.
De megébred, aki alszik, a világ is így jár, tél után új tavasz jön majd, tavasz után új nyár.
Apró, pici esőcseppek kopogtatnak Kipp, kopp.
Amit üzent a szél, az ősz, elmondtuk a titkot.

SZUNDIKÁL A BÍBICE

Bíbice röppen
Borbolya ágra,
Gyöngyszeme rebben
Rétre, virágra.
Nap süt az égen,
Csillan a fű,
Zeng a tücsökdal,
Csöpp hegedű.

Szél szalad át a
Réti mocsáron,
Bíbice búbján
Borzol az álom.
Ringat a tükés
Borbolya ág,
Szórja virága
Sárga havát.

A mesét és a verseket írta: Iványi Mária

THERMIX
ÉPÍTŐIPARI SZÖVETKEZET

☒ 5500 Gyomaendrőd,
Ipartelep út 3.
☎ T/F: 66/386-614, 386-226

Értékesítésre ajánljuk:

Szövetkezetünk eladásra kínálja a Gyomaendrőd, Lévai út 21. Sz. Alatt (1320 m², 90%-a szilárd burkolatú) működő mésztöltő telepét a hozzá tartozó mésztöltő géppel, vasbeton égetett- és oltott mésztárolókkal.

Érdeklődni lehet: Gyomaendrőd, Ipartelep u. 3.
Knapcsek Béla szöveg. elnök
30/9552-374, illetve a fenti telefon számokon.

GYOMAFARM Kft.

A GAZDÁK SZOLGÁLATÁBAN
A Penny Market mellett
06-66-386-359

A Gazdabolt új ajánlatai:
Gyomaendrőd, Apponyi u.3.
Ammóniumnitrát 34%-os 3.200 Ft./q
Őszi búza vetőmagok II. fok 4,300 Ft/q
csávázva 5.000 Ft/q
Az árak az ÁFA-t tartalmazzák!

ISKOLAI TALÁLKOZÁSOK ENDRŐDÖN

Szent Imre Polgári Iskola volt tanulóinak 50 éves találkozója

'99. Csejti talákozója

A vakáció vége bővelkedett diák találkozókkal. A belterületi évfolyamok részéről ez nem ritkaság. Minden évben nosztalgizik néhány osztály. Szép szokás.

Most azonban - ami eddig soha nem volt - két tanyai iskola tanulóit, - csejti és nagylaposi, - is megszervezték seregítésüket.

JÚLIUS 31.

Endrőd egykori legtávolabbi zugában a Csejten működött egykori iskola öreg diákjai tervezték meg találkozójukat. Egy Pápán élő egykori diákunk Kovács Ferenc volt értelmi szerzője, fáradhatatlan szervezője a rendkívüli eseménynek.

Századnyi „fiú és leány” jött össze a Rózsahegyi Kálmán általános iskola falai közt, hogy kalandozzon a boldog évek homályba vesző útjain.

Sok nagymama és nagypapa, volt diákunk, büszkélkedett gyermekeivel, unokáival, hasznos, sikeres, boldog életével. Záporozott a hálás szó, a szívből jövő elismerés az osztatlan iskolában végzett munkáról, dolgos életről. Kegyelettel adóztak a már örökre eltávozott tanítókról, tanulótársakról.

Csak a szépre emlékezünk, boldogan.

Hálás, köszönő szavak sorakoztak a Lesniczkyek, Stüsü-Kovács Imre, Paróczai Gergely, Rojik Mihály...és mások nevéhez. Az ismert sírokra virágcsokor is került a méltó szavak mellé.

Aztán a volt csejti diákok a Birkacsárdában folytatták órákig tar-

tó beszélgetésüket, izes falatok és csúszó kortyok mellett. Az autodidakta Kovács Ferenc még miniatűr festményeivel is kedveskedett volt nevelőinek. Feledhetetlen nap ma-
rad 1999. július 31.

SZEPTEMBER 4.

E napon 50 éves találkozóra gyűltek össze Endrődön a volt Szent Imre Polgári Iskolában és az 1949-ben az Általános Iskolában végzetek. A találkozóra az ország minden részéből jöttek, még határon túlról is az öreg diákok. A találkozót összekötöttük Endrődi Bella János kiállításával, melyről lapunkban (166-167 old.) bőven beszámolunk. A „hagyományos” osztályfőnöki óra után vacsorával egybekötött beszélgetés kezdődött a Domszög étteremben,

Az osztálytársak elhatározták, hogy az endrődi Rózsahegyi Kálmán Általános Iskola diákjait segítő alapítványt hoznak létre. A baráti beszélgetés jó hangulatban a hajnali órákban ért véget.

SZEPTEMBER 18.

A volt nagylaposiak e napon zárták a találkozók sorát. Paróczainé Timár Edit fáradhatatlan szervező munkáját koronázta e szép,

sikeres találkozó. Hangulatos osztályfőnöki óra után a sírokra vitték az emlékezés virágait. Majd autókaraván indult Mezőtúrra, hogy az egykori diaktárs, Tóth Ignác vendéglőjében zárják az ünnepet. A menet rövid időre elidőzött Nagylapason, mely az utolsó „Túlakörösi” oktatási intézményként 1976-ban szűnt meg.

Diákcsínyek, kirándulások, országjárások, táborozások, műsoros esték, tornavizsgák, akadályversenyek, ...emlékeit vidám énekléssel kísértük.

Orvosok, mérnökök, jogászok, nevelők, kiváló szakemberek, dolgos munkások, szorgalmas földművesek lettek a volt tanítványok. Örök barátságok, feledhetetlen szerelmek, szép családi életek indultak el a már csak emlékekben létező iskolából.

Érdemes volt vénülő fejjel is emlékezni rájuk!

MÁRTON GÁBOR
FÜLÖP IMRÉNÉ

A TURUL CIPŐ KFT

Felvételre keres varrónőket, cipőfelsőrész-készítőket és cipőgyártókat gyomaendrődi, dévaványai és kamuti településeire, tartós munkára, jó kereseti lehetőséggel.

Vidékről bejárást térítjük, vagy megoldjuk.

Érdeklődni lehet: 66/386-251 telefonon Oláh Ferencnél

VENDÉGEK VOLTUNK SZENT GELLÉRT NAPJÁN, SZENT ISTVÁN UDVARÁBAN, A KATOLIKUS ISKOLÁBAN

Csodálatos élmény. Szent István király korát idéző környezet. Államalapító királyunk és Udvara kelt életre az iskola névadójának napján, szeptember 24-én, az iskola gyermekei által előadott Szent Gellért liturgikus játékbán.

A kort idéző gregorián zene hangjaira vonult be Szent Gellért püspök. Utána Szent István királyunk és Gizella királyné, majd gyermekük Szent Imre, s utána sorban az Árpád-házi királyok. Méltóság és komolyság. Ünnepeleység. A kort idéző gyönyörű koronák, püspöki és királyi jelmezek. Ünnepeleys fogadás, tisztelgés Szent István koronája előtt. A gyermekek által csodálatosan átélt előadás végén Szent Gellért és a királyok az erre a napra elkészült iskola jelvényének feltűzésével „Szent Gellértessékké” fogadta immár ünnepeleysen is az elsősöket. Gyermekeink és mi szülők is igazi szép, megható pillanatokot éltünk át. A várost képviselő Dr. Dávid Imre polgármester, Dr. Csorba Csaba jegyző, valamint Kóris Györgyné, az oktatásügy képviselője is megtisztelte ünnepségünket és elismerésüket fejezték ki.

A szentmise, amelyen Szurovecz Vince esperes úr is részt vett, Szent Gellért emléktáblájának koszorúzásával ért véget.

Az első osztályosok fájának elültetése után az iskola apyja-nagyja iskola kört futott Szent Gellért tiszteletére. Ezután a diákok játékos, humoros, sportvetélkedőn mozgatták meg izmaikat. Észre sem vettük a derűs percek, órák múlását, már is delet harangozott az iskola kisharangja. A jóízű ünnepi ebéd után az újonnan elkészült pályán aszfalt rajzverseny indult „Míról álmodna ma Szent István király” címmel. Csodálatosnál csodálatosabb rajzokban gyönyörködtek a szülők és a zsűri is, alig tudtak választani a színesebbnél színesebb koronák közül.

A nap eredményhirdetése mindenki számára kedvezően ért véget, minden gyerek meglepetésben részesült.

A nap, vagyis már az éjszaka, egy hatalmas tábortűzzel ért véget, melyet a gyerekek, szüleik és tanáraik vettek körül népdalokat énekelve. Köszönjük Hüse József káplán gitáros közreműködését.

A Szent Gellért napot a telihold aranykoszorúja búcsúztatta.

Köszönjük a Szent Gellért Iskola igazgatójának és tanárainak a lelkes és színvonalas szervezést.

Köszönet a kellemes órákért, mi szülők és gyermekeink jól éreztük magunkat.

A „Szent Gellértessé” szülők

Irodalmi oldal

Dr. ASZTALOS MIKLÓS ÉLETÚTJA

Miért beszélünk, írunk - hála Istennek egyre többen és többet - ide Sártrétre, közelebről Körösladányba a Rákosi diktatúra alatt 1951 júniusában kitelepített Dr. Asztalos Miklósról, aki 87 éves korában - harmincöt évi száműzetés után - halt meg ugyanott. Mikor Nagy Imre alatt a kitelepítést megszüntették, nem ment vissza feleségével budapesti otthonába, ott már idegenek laktak a szép és tisztességgel megkeresett berendezett villába.

A feltett kérdésre az a rövid válasz, hogy Asztalos Miklós a két világháború közötti tudományos élet aktív szereplője volt. Gazdag szellemi hagyatéka azonban a levéltárak mélyén porosodik. Sőt, hosszú ideig minden írása „zárt anyag” volt. A székely származású kutató, történész, író, és számos film szerzője a tiltott listán szerepelt. Ma már leírható, hogy Erdélyben Trianon óta az Asztalos-írásoknak, könyveknek, tanulmányoknak még az ímagját is eltüntette az akkori hatalom.

A fiatalok

Az 1899-ben Székelyudvarhelyen született. Asztalos Miklós helyben végezte el a középiskolát. Majd a kolozsvári egyetem hallgatója lett. Trianon után a polgári családnak mennie kellett. Ezért tanulmányait az akkor Pozsonyból Pécsre helyezett egyetemen folytatta. Bölcsészként doktorált. Székelységét, ami ott fogalom, erdélyi mivoltát, melyet ma elegánsan transzilvánizmusnak hívunk, itt is, kint is, haláláig hűen megvallotta. Tudományos történetkutatói munkáival korán jelentkezett. A repatriált értelmiségi csoportokban jelen volt.

Ösztöndíjasként külföldön

Pécsi könyvtárosként két külföldi pályázatot nyert. Bécsbe és Berlinbe. Még 1928-ban ment ki, tehát Hitler uralomjutása előtt, de mint nekem elmondta (sok baráti beszélgetésünk volt remetesége alatt; magnós interjúk, sőt televíziós felvételt is sikerült vele készíteni életéről. Utóbbi máig dobozban...), a német nacionalisták, a későbbi nemzeti szocialisták, fasiszták, közéleti mozgolódása már érezhető volt. Érdekességként jegyzem meg, hogy a második világháború utáni, koalíciós kormány kultuszminiszterével volt kint ösztöndíjas, baráti szobatárs. Aki az ő későbbi B-listázása során az ujját sem mozdította meg érte...

A közéleti mozgalmakban vállalt szerepe

A Bartha Miklós társaság fogta össze a főleg repatriált, hazai fiatalokat. Ennek később választott elnöke lett. Olyan tagokat sorolhatok fel példaként, mint Kodolányi János, Ortutay Gyula, Püski Sándor, Szabó Pál, de József Attila, Veres Péter és Illyés Gyula is. A társaság ideológiailag Ady Endre és Szabó Dezső nyomdokain járt. Akkor. Azonban 1931-től az egyesületet egyes hallgatók elvitték jobbra. Ekkor Asztalos az elnökségről lemondott.

Politikai forgószeklek sodrában

Közismert politikai barátai azt akarták, hogy bekerüljön a T. Házba. Ezért az 1935-ös országgyűlési választásokon Óriszentpéteren a kormánypárt színeiben indították. Nem volt sikere az ismeretlen terepen. Gyulai Tibor a későbbi miniszter, felesége rokona azonban beajánlotta a miniszterel-

nökségre. Akkor alakult -1938-ban - a kormányfői V. ügyosztály, mely sajtófigyeléssel is foglalkozott. Majd Szinyei Merse Jenő kultuszminiszter kabinetjébe került, mint közismerten híres (később „hírhedett”) Hóman Bálint munkatársa és tisztelője. Ismeretes, hogy Hóman Bálint kultuszminisztert a háború után háborús bűnösneként a Népbíróság életfogytiglani fegyházra ítélte. A korpulens tudós a váci fegyházban halt meg 1951-ben. Ugyét ma vizsgálják. Úgy vélem egyik B-listázási indoknak ezeket a barátságokat „mérlegelték” Asztalos 1945 utáni meghurcoltatásában. Végig a minisztérium főtisztviselője maradt. A kormánnyal ment egészen Ausztriáig. Onnan tért haza. Többek közt, hogy a neves Teleki Intézetet nem vitték nyugatra kényszerrel 1944 őszén, - ahol már a következő béketárgyalások anyagaival foglalkoztak mély titokban - Asztalos Miklósnak köszönhető. Ez az epizód is feltáratlan.

Tallózás tudományos és irodalmi alkotásai közt

Csak címszavakban: Kossuth Lajos és az erdélyi kérdés, Budapest 1928.

A Magyar Nemzet Története, Budapest, 1932. Társszerző: Pethő Tibor, a Magyar Nemzet alapítója.

II. Rákóczi Ferenc élete és kora, Budapest, 1934.

Erdély története, Budapest 1936.

Storia della Ungheria, Milánó, 1937.

Ez Magyarország, Budapest, 1940.

Szerkesztette a Bartha Miklós Társaság Évkönyvét, a Jancsó Benedek Emlékkönyvet, felelős szerkesztője a Könyvtári Szemlének. (1934-35.)

Alibi, regény (később film), Budapest 1940. - Farkaskaland, színmű három felvonásban, Budapest, 1941. - Alterego, történelmi vígjáték, Budapest 1941.

A budapesti Nemzeti Színházban, a Nemzeti Kamara Színházban, Új Magyar Színházban, mind kasszasikerek voltak, vezető magyar színészekkel.

A Beszélő köntös, A néma kolostor, az Egy éjszaka Erdélyben, a Rákóczi nótája, az Ördöglovas című nagy filmek szövegírója. (A felsorolás nem teljes.) Megemlítem, hogy a napokban a magyar Duna Televízió sugározta Asztalos „Egy éjszaka Erdélyben” című filmjét Szelezky Zitával és Páger Antallal a főszerepben.

Egy gazdag, termékeny életút utolsó felvonása

Mint írtam, Dr. Asztalos Miklóst és feleségét 1952-ben a diktatúra kitelepítette Körösladányba. Nem adták fel. Felesége később zenét tanított, Asztalos színjátékokat rendezett. Nem melleleg emlékiratait írta, részben átmentett dokumentumait rendezte. Körösladány népe tisztelte, kedvelte őket. Nem érezte őket „osztályidegeneknek”... Baráti, humanista család fogadta be Asztalosokat. Élete végéig látogatóit, kapcsolatait, levelezését a néhai BM III./ III. Belső elhárítás „figyelemmel kísérte”. Nem sok sikerrel. Innen azonban életének sok része már egy másik történet.

Körösladány népe, 1990 óta annak vezetői, kegyelettel őrzik emlékét. A helyi művelődési házat 1991-ben ünnepélyesen róla nevezték el.

Születésének 100. évfordulóján, nemrég, emlékülést tartottak, melyen előadók voltak Bojti János polgármesteren kívül Pomogáts Béla, a régi barát, a Magyar Írószövetség elnöke, továbbá Erdélyből, Kolozsvárról Dr. Kántor Lajos irodalomtörténész, a kinti patinás „Korunk” folyóirat főszerkesztője.

Mint az írószövetség elnöke írja majd a Hítel c. folyóirat következő számában: „...történelmi és nemzetpolitikai tanulmányai sorában számos olyan akad, amely megérdemelné, hogy kötetbe gyűjtve kerüljön vissza a jelen szellemi vérkeringésébe. Asztalos Miklós emléke megkívánná, hogy ez a gyűjtemény valóban elkészüljön, és helyet foglaljon a könyvtárakban régebbi kötetei között.” (Pomogáts Béla kéziratából idézve.)

NEMRE GÁBOR

Könyvjelző

A Gyomaendrődi
Könyvtárba
érkezett...

FRANK McCOURT: ANGYAL A LÉPCSŐN

A nagy gazdasági világválság első esztendejében érkezik meg New Yorkba Írországból a katolikus Angela, hogy aztán egy vendégségben megismerkedve az Észak-írországi Malachyvel, rögtön terhes is maradjon. Angela családja kieroszakolja az esküvőt, bár az Északról származó férfinak semmi becsülete nincs szemükben, még protestáns rokonsággal is vádolják. Első gyermekük a könyv szerzője Frankie.

Ki Frankie!

Egy gyermek aki már négyévesen megtapasztalt születéseket, megismerkedett a halállal. Vigyáz az öccseire. Aki már tudja, hogy apja csak ritkán dolgozik., hogyan kell cukros vizet készítenie a cumis üvegbe tej helyett, s esténként különös álmvilágba merül, amikor apja az ír nemzet nagy hősről Cuchulainról, vagy a számtalanul sok csecsemőt a család lépcsőjére csempésző Angyalról mesél neki.

Amikor az apa első heti fizetését viszi haza, tiszta a házuk, meleg étel kerül az asztalra, a fűszeresnél rendezik adósságukat, frissen mosott ruhájuk szárad a napon és nagyon boldogok. Amikor már a harmadik heti fizetését veszi föl, azonnal itálra költi minden pénzét, éjszaka részegen sorakoztatja kis fiait és ír nemzeti dalokat, hősi énekeket énekeltet velük. A negyedik héten már nincs munkája. Aztán rövidülnek a boldog időszakok, már az első heti fizetését is képes elinni családja elől.

Frankie-nek négyéves korában már három öccse van s egy kishúga, akinek korai halála után költözik haza a család, az Óceán másik felére, Írországba. Elképesztő gondolat: olyan nyomorban élni Amerikában, az Ígéret földjén, amely elől menekülni kell. Az anyai nagymama segítségével a család Limericbe költözik. Limericet messze földön ájtatos városként emlegették, bár a helyiek szerint azért járt mindenki a templomba, mert az volt az egyetlen száraz hely a városban, ahol védve voltak az esőtől, a nedvességtől. Írországból megismerkednek ugyan az apai nagyszülőkkel, családtagokkal is, ám senki sem tud komolyabb, tartós segítséget nyújtani a hazatelepült családnak, de valójában nem is akarnak segíteni rajtuk.

Borzalmas helyeken laknak, lakmároznak rajtuk a bolhák, de azoknak legalább van mit enniük. Lakásukban fuldokolnak a mellettük lévő közös illemhely szagától, küszködnek a legyekkel, patkányokkal. Telnek az évek, de az apa, ha talál is munkát magának, minden harmadik pénteken el is veszíti, hiszen ekkor elissza a fizetést a család elől, s nem megy be dolgozni. Munkánélküli segélyből, és a Paulai Szent Vince Egyesület könyöradományából élnek. Újabb gyermekek születnek, majd egymás után halnak meg. Teán és „huszárrostélyoson” élnek, karácsonyra disznófejet kapnak az Egyesülettől, amely mellé a jószívű hentes pár darab virslit is csomagol.

Frankie, ahogyan növekedik, igyekszik segíteni családjá megélhetését. Esténként lehullott széndarabok után kutat, újságkihordást vállal, felolvasást egy idős úrnál, majd a szenesember segédje lesz, később kézbesítőként dolgozik. Sok időt tölt kórházban, szörnyűséges szemfertőzés támadja meg, mely után látása már nem is lesz tökéletes. S nem egyszer lop is, hogy öccsei síró száját betömhessék (szó szerint!) valamivel. Időközben apjuk elhagyja őket, Angliába megy munkát vállalni, ahonnan mindenki más (sok ír férfi keresett és talált munkát a gyűlölt Angliában) küldözgeti a pénzes utalványokat családjának a megélhetésre (ilyen utalványok kézbesítésével foglalkozik Frankie), csak ő nem.

Egy ír fiú hivatalosan 14 éves korától vállalhat munkát, dolgozik is, nem kímélve magát. A cél: visszamenni Amerikába. Olyan dolgokat is elvállal, s tesz, amelyek miatt az a társadalom, mely hagyta, hogy gyerekek így éljenek, felelősségre is vonhatná.

A sok nyomorúság, szenvedés, a nélkülözés, betegség, megaláztatás, születés, és szerettei halála, talán nem is lett volna túlélhető Frankie számára, ha nincs a csodálatos mese az ír nemzeti hős Cuchulainról, valamint a „gyermekcsempész” Angyalról. A meséket eleinte apja meséli neki, később már Frankie álmodja őket magának, féltékenyen őrizte bennük hitét, s mint egyetlen kizárólagos tulajdonát.

Ezek a mesék és álmok segítették az írókat abban, hogy túlélje saját gyermekkorát. Mindezek ellenére, amit át- és megélt, derűs szeretettel, finom humorral, iróniával, megbocsátóan ír, könyve nem akar könnyeket fakasztani az olvasójában.

Maga az író így látja gyermekkorát: „Amikor visszapillantok a gyermekkoromra, nem is értem, hogyan élhettem túl. Természetesen nyomorúságos gyermekkorom volt - a boldog gyerekkor hajítófát sem ér. A szokványos nyomorúságnál perze rosszabb a nyomorúságos ír gyerekkor, de még ennél is sokkal rosszabb a nyomorúságos ír katolikus gyerekkor.

Mindenek előtt - valamennyien csuromvizesek voltunk.” Örülünk hát vele együtt sikeres megmenekülésének, annak hogy tizennyolc évesen visszajutott Amerikába, s elmondhatta nekünk is meséjét.

A könyv a Magvető Kiadó gondozásában, a Gyomai Kner Nyomda nyomtatásában jelent meg.

A könyvet a Rózsahegyi Könyvtár ajánlja az érdeklődő olvasó figyelmébe.

DINYÁNÉ BÁNFI IBOLYA

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK

„Nem múltak el ők, kik szívünkben éltek:
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek.
Ők itt maradnak bennünk csendesen még,
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”

(Juhász Gyula)

Az olvasók tájékoztatására közöljük, hogy csak azokról az elhunytakról adhatunk híradást, akiknek hozzátartozói a közzétételhez hozzájárulnak.

Özv. CSERENYECZ JÁNOSNÉ PAPP MÁRIA, aki a Tamási Áron u. 39-ben lakott, 89 éves korában szeptember 20-án, rövid szenvedés után visszaadta Teremtőjének. Temetése szeptember 22-én volt. Gyászolják: három gyermeke és családjuk, két testvére és családjuk, a rokonság és az ismerősök.

Özv. DUDA IMRÉNÉ VÁRADI MÁRIA, aki a Tamási Áron u. 19-ben lakott 77 éves korában hosszú betegség után szeptember 2-án elköltözött az élők sorából. Temetése szeptember 13-án volt. Gyászolják: gyermeke és családja, rokonai és jó barátai.

FARKAS ELEK, aki a Vásártéri ltp. 2/1. sz. alatt élt, 73 éves korában hosszas betegség után és mégis váratlanul augusztus 27-én az Örökkévalóságba költözött. Temetése szeptember 2-án volt. Gyászolják: fele-

sege, gyermekei és családjuk, a rokonok és az ismerősök.

FEKÉCS ISTVÁN (BÉLA), aki a Mohácsi u.5. sz. alatt lakott, 68 éves korában szeptember 17-én váratlanul magához szolgáltatta az Úr. Temetése szeptember 22-én volt. Gyászolják: felesége, nevelt lánya, testvérei és családjuk, a rokonok és az ismerősök.

FÜLÖP ISTVÁNNÉ PELYVA ILONA, aki a Sugár út 21-ben lakott, 79 éves korában szeptember 2-án váratlanul befejezte földi pályáját. Temetése szeptember 6-án volt. Gyászolják: férje, két gyermeke és családjuk, a rokonság és az ismerősök.

HUNYA ELEKNÉ GIRJCS MARGIT, volt németkéri lakos 78 éves korában szeptember 19-én váratlanul elhunyt. Temetése október hó folyamán lesz. Gyászolják: testvére és családja, rokonai és ismerősei.

KURILLA JÁNOSNÉ DÉRI ETELKA, aki a Selyem út 94-ben lakott augusztus 24-én 78 éves korában hosszas betegség után visszaadta lelkét Teremtőjének. Temetése augusztus 27-én volt. Gyászolják: férje, gyermeke és családja, a rokonok és az ismerősök.

Özv. MEGYERI ENDRÉNÉ KISS PIROSKA, aki VI. ker. 502. sz. alatt élt, 86 éves korában hosszas betegség után, szeptember 3-án testét a földnek, lelkét az Égnek adta. Temetése szeptember 9-én volt. Gyászolják: gyermekei és családjuk, a rokonság és az ismerősök.

MEGYERJ ISTVÁN, aki a Bocskai u. 1/3. sz. alatt élt, 38 éves korában szeptember 5-én tragikus hirtelenséggel elhunyt. Temetése szeptember 12-én volt. Gyászolják: szülei, felesége, gyermekei, testvére a rokonság és az ismerősök.

NAGY LAJOS, aki a Fazekasi út 4. sz. alatt lakott, 80 éves korában, szeptember 18-án, váratlanul magához szolgáltatta az Úr. Temetése szeptember 24-én volt. Gyászolják: keresztgyermekei és családjuk, a rokonok és az ismerősök.

PUTNOKI MIKLÓS, aki a Bocskai u. 1. sz. alatt élt 69 éves korában hosszas betegség után augusztus 25-én megtért Teremtőjéhez. Temetése augusztus hónapban volt. Gyászolják: felesége, gyermekei és családjuk, testvére és családjuk, a rokonság és az ismerősök.

TÍMÁR ILLÉS MÁTYÁSNE VASZKÓ MARGIT, aki a Blaha L. út 18.sz. alatt élt, 79 éves korában hosszas betegség után megnyugodva Isten akaratában az Örökkévalóság honába költözött. Temetésére szeptember 17-én került sor. Gyászolják: férje, gyermekei és családjuk, a rokonság és az ismerősök.

Özv. TÍMÁR LAJOSNÉ HUNYA BERNADETT, aki a Mirhóhádi út 3-5. sz. alatt élt, 80 éves korában szeptember 6-án hosszas betegség után visszaadta lelkét Teremtőjének. Temetése szeptember 14-én volt. Gyászolják: gyermeke és családja, a rokonok és az ismerősök.

TÍMÁR VINCE, aki II. ker. 409. sz. alatt élt, 90 éves korában rövid szenvedés után, augusztus 26-án megnyugodva az Úr akaratában, elköltözött az élők sorából. Temetése augusztus 30-án volt. Gyászolják: testvérei és családjuk, a rokonok és az ismerősök.

VARGA ISTVÁN, aki a Csokonai u.37-ben élt, 81 éves korában hosszas betegség után mégis váratlanul augusztus 29-én az Úr magához szolgáltatta az Ő országába. Temetése szeptember 3-án volt. Gyászolják: felesége, gyerekei és családjuk, a rokonok és az ismerősök.

VARGA JÓZSEF, aki a Babits Mihály utca 22-ben lakott 67 éves korában szeptember 1-én, váratlanul elköltözött az élők sorából. Temetése szeptember 6-án volt. Gyászolják: felesége, gyermekei és családjuk, a rokonság és az ismerősök.

Özv. WOLF MÁRTONNÉ WAGNER ZSUZSANNA, aki a Gyóni Géza utca 1. sz. alatt élt, augusztus 14-én, rövid szenvedés után 96 éves korában magához szolgáltatta a Mindenhatót. Temetése augusztus 17-én volt. Gyászolják: gyermekei, menyé és veje unokái, dédunokái

ZDUSEK LAJOSNÉ BUCSI LIDIA, aki a Zrinyi utca 19-ben lakott 84 éves korában hosszas betegség után augusztus 27-én megtért Teremtőjéhez. Temetése szeptember 1-én volt. Gyászolják: gyermekei és családjuk, testvérei és családjuk, a rokonok és az ismerősök.

**Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr
az Ő országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!**

CIPŐTALPBÉLÉST SZONDÁTÓL

Rózsahegy u. 11.
Telefon: (66) 284-301

GYERMEKCIPIŐ KÉSZÍTÉS

Csikós János

5502 Gyomaendrőd, Kör út 3.
(Öregszőlő, Kondorosi út)
Telefon: 06 60 485-788
Tel., Fax: 06-66-285-863

Béby-leányka-fiúmodellek 18-35-ös méretig
Bio papucs, szandál, klumpa 18-41-es méretig

A KERTBARÁT KÖR ÜZENI...

A SZŐLŐ GYÖKÉRGOLYVÁS BETEGSÉGE

Az 1960-as évek elején Kecskeméttől nyugatra a Kiskunságon észlelték először e betegséget. Azon a vidéken súlyos károkat okozott, melynek eredményeként sokhektáryi szőlőültetvényt kellett kiirtani.

A betegséget a talajban lévő agrobaktérium idézi elő. A baktérium a sebeken keresztül jut be a növényi szövetekbe és a szöveteket felépítő sejtekben megtapad. Az így megfertőzött sejtek önálló életet kezdenek, és osztódó sejtekké alakulnak át. A sejtosztódás felgyorsul és kialakulnak a **tumorok**, mely e betegségre jellemző. Ebben a tumor szövetben a baktériumok elszaporodnak, és nedvkeringés útján szétterjednek a tőkében.

A tumorok egész nyáron életben maradnak, majd ősszel a vegetáció végén a lombhulláskor kezdenek elhalni. Ekkor már barnás színűek, majd tavasz felé színük sötétebb lesz, könnyen porlik.

E golyvás daganatot legtöbb esetben a gyökérnyakon, illetve a magasművelésű szőlő vesszején (kar) található meg.

A kórokozó a szőlő tápanyagszállító (edénynyaláb) szövetébe is bejut, majd a tápanyag szállítással a növény valamennyi részében szétterjed.

Az így fertőzött tőke legyengül, lassan fejlődik, tavasszal későn indul meg a rügyfakadás, a termés hozam csökken, majd a tőke elpusztul.

A fentieket tapasztalatból tudom, ugyanis nálam is pusztított e baktérium, mely egyébként mindenhol megtalálható. Lappangási ideje lehet több év is.

A gyökérgolyva szaporodása több tényezőtől függ.

- kevés víz és tápanyagellátás (szervestrágya hiány)
- erős téli és tavaszi fagyok (fagykár a tőkében)
- kései metszés
- zöldmetszéskor a beteg tőkéről a metszőollóval a baktériumok átterjednek az egészséges szőlőre.

Hogyan tudjuk kivédeni a golyvásodást?

- Tavasszal, korán a nedvkeringés megindulása előtt fejezzük be a metszést (III. 10-ig), ügyeljünk arra, hogy a talaj közelében ne keletkezzen seb a tőkén (tisztításkor, kapáláskor).

- Fagyzugos helyekre (mély fekvésű) ne telepítsünk szőlőt.

- A szaporító anyagot (gyökeres oltvány) csak megbízható helyről szerezzük be.

- A golyvás szőlőt vágjuk ki, a további fertőzés megakadályozása érdekében égessük el.

- Minden ősszel nézzük meg alaposan a szőlőtökéket, hogy idejében kiszűrjük a beteg növényeket.

- Biztosítsuk a talaj tápanyag pótlását, hogy a szőlőtőke vesszeje erős legyen, a betegségekkel szemben ellenálló (istállótárgya).

HUNYA ALAJOS

AUGUSZTUS 28-TÓL SZEPTEMBER 24-IG Gyoma belterületén 20,6 mm csapadék esett.

**NŐI CIPŐT
A GYÁRTÓTÓL!**

A KLASSZIKUS MODELLEKTŐL A MAI
DIVATIG SZÉLES VÁLASZTÉKBAN
KÍNÁLJUK TERMÉKEINKET.

**GELLAI LÁSZLÓ
CIPŐGYÁRTÓ**

GYOMAENDRŐD, FŐ ÚT 140/2 • TEL: 06-66-283-359

**AGRO
ÁRUHÁZ**

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.

Kedves vásárlóim!

Megérkeztek az őszi árufeladások!

- Virághagymák, rózsatővek
 - Búza vetőmagok
 - Műtrágyák, virágföldek
 - kegyeleti mécsesek, gyertyák
 - Kerámia és műanyag savanyító edények
 - Üstök, üstházak, zománcos edények
 - **Borászati kellékek**
 - fóliák, zsákok
 - Esőköpenyek, gumicsizmák
 - **Vaporex C+M falszáritó adalékanyag**
- A felsoroltakon kívül még sokféle áruval várom vásárlóimat.

FARKAS MÁTÉ

VÁROSUNK, Gyomaendrőd * Megjelenik havonta. * Kiadja az Endrődiek Baráti Köre Egyesület * Felelős szerkesztő: Császár Ferenc, 5502 Gyomaendrőd, Damjanich u. 15. Tel., Fax: (66) 386-323 * Szerkesztők: Császárné Gyuricza Éva, Cs. Szabó István, Hunya Alajos, Iványi Mária, Marsiné Giricz Erzsébet, Márton Gábor, Stark László * Felelős kiadó: Vaszkó András * MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995. *

Készült: Pelyva házi nyomda, Gyomaendrőd, Fő út 81/1

Interneten: <http://www.szikszi.hu/isk/gellert/> * E-mail: ivanyi@mail.szikszi.hu vagy ivanyi@theol.u-szeged.hu

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

VI. évfolyam 11. szám * Társadalmi, kulturális és hagyományőrző folyóirat * 1999. november

A LÉLEK LEGYEN JÓ, ÉS ERŐS...

Halottak napja közeledtével egy emléket idézek fel magamban, mint egy üzenetet. Egyszer halottak napján a temetőben jártam. Így örökítették ránk őseink, hogy a Mindszentek estéje és a halottak napja az elhunytaké. A lelkeké. Hiszen róluk úgy lehet már beszélni: - lelkek. A test visszatér a porba, ahonnan vétegett, de a lélek él.

Ott kőszáltam a temetőben, a sírokon virágok, az éjszakai fagytól megbarnult krizantémok szomorkodtak és csonkig égett gyertyák meredeztek az ég felé.

Tegnap még ragyogtak a fények, s pompáztak a virágok, - s ma a múlandóság példázataként nincs se pompázatos virág, se lobogó láng. Akik idetették őket, már újra elvegyültek az élet forgatagában. Tegnap még itt álltak szeretteikre emlékezve.

Bandukolok a sírok között, egy egyszerű sírhanthoz érek. Fakereszt. Mellette egy sirdogáló öregasszony. Ráköszönök. Fogadja. Megálllok, kíváncsi vagyok sorsára. Észreveszi, ő maga kezdi mondani:

- Húsz éve, hogy elment. Jó ember volt. Nagyon hiányzik. Ránéz a sírhantra - mintegy bocsánatkérően mondja: - Nem volt pénzem követ állítani, hat gyerek volt, nekik kellett. Letörli könnyeit fehér zsebkendőjével. - De ugye, nem is az a fontos?

- Nem! - válaszolom. Nagyot sóhajt.

- Én is így gondoltam. A gyerekek mondták: Majd ők csináltatnak. Nem akartam elfogadni, hiszen jöttek az unokák, inkább tartásatok rendben - mondtam nekik - az nem kerül pénzbe. Amíg ők bírják ilyen lesz. Én meg azt tanultam: a lélek a fontos, a lélek legyen jó, a lélek legyen erős, akkor a világ is jó lesz és ereje lesz a jóságra. Így van?

- Így van - válaszoltam.

Milyen egyszerű bölcsesség: a lélek legyen jó és erős, és ne feledjük a szeretet virágait. Még szívesen ott álltam volna mellette, de az

idő sürgetett. Elköszöntem. Ő ott maradt, imádkozott, lelke jóságával és erejével.

Ahogy kiléptem a holtak birodalmából, nem hagyott nyugodni a gondolat: Ennek az öregasszonynak honnan van ez a bölcsessége? Mihez kapcsolódik ez a gondolat? Azt hiszem ahhoz a hithez, amit Áprily Lajos egyik versében olvasok (Útravaló): Én Istenem mit vigyek neked? Amikor az öregedő költő búcsúzni készül, nem azt kérdezi: mit hagyok itt? - hanem azt kérdezi: Én Istenem, én mit vigyek neked? - hiszen a halálban nem válunk el, ha Isten felé törekszünk, nála találkozunk.

Az esti szürkületben, a ködös utcán elmosódnak szemem előtt a házak és a fák vonalai, csak a lámpák világitottak, de a lélek szemével látni kezdtem: - a lélek a fontos, legyen jó és erős, és én örökre megőrzöm lelkemben az imádkozó öregasszonynak alakját.

RÉTHY ISTVÁN

NOVEMBERI REQUIEM

Nagy Imre szózat - tankzörejrel, így ébredtem november reggel, negyvenkét éve. A Bakáts utca Dunapartját ágyú uralta... El is vittek, úgy két hét múlva Gimes Miklóshoz Gyorskocsi útra: „NSZK - kém- kény, fasisztának”: Belém nyilalt, hogy fellóbálnak, mert Dávid behúzott a Góliátnak. Túléltem: Istenem! Kívánom légy boldog földi mennyországom.

Hősöknek sirját övezze hála, s legyen a jövő tanulsága: hogy a magyar nép félezzed óta letaposva is megváltott téged „művelt” és gazdag Európa!

Jussos lehetne, talán már végre két krajcár ára elismerésre, nem csak napesti TV-szemétre Míster Sorosék segedelmére... Arra, hogy végre maga lehessen Isten hittél - honszeretben s aranyozzon minden napjára ötvenhat örök glóriája!

'98. November 4.
TÍMÁR MÁTÉ

Önnnek joga van tudni...

MEZŐGAZDASÁGUNK AZ UNIÓ FELÉ

hogy a Hódmezővásárhelyi Megyei Jogú Város Önkormányzata a Hanns Seidel Alapítvány és a Magyar Kereszténydemokrata Szövetség konferenciát rendezett Az **Európai Integráció és a Magyar Mezőgazdaság** címmel. Zsúfolásig megtelt a Hódmezővásárhelyi patinás Polgármesteri Hivatal díszterme. Igen nagy volt az érdeklődés, nemcsak Csongrád, hanem a Békés megyeiek részéről is. A város polgármestere, Dr. Rapcsák András köszöntője után a Hanns Seidel Alapítvány elnöke, és a Hódmezőgazda RT vezérigazgatója, Egyed Béla rövid beszéddel köszöntötték az érdeklődőket. Az Alapítvány elnöke elmondta, hogy céljuk, és feladatuk, hogy az 1000 éves Magyarországnak az Unióba való bekerülését segítse. Keresztény alapon a demokrácia ápolása, fejlesztése, az európai összefogás segítése az Alapítvány feladata. Egyed Béla vezérigazgató köszöntőjéből érdemes megemlíteni azt a megállapítást, mely szerint a vidéki ember boldogulását a mezőgazdaság szabja meg. Az elmúlt 10 évben jelentősen átalakult a mg szerkezete, a külső és belső piac beszűkült, a termelés színvonala csökkent, drasztikusan csökkent az állatállomány, és állandósult a mezőgazdaságban a tökehiány. Ezek a sajnálatos tények meg is szabják a feladatok irányát, azaz a piacoktatás, a minőség javítása, a fogyasztók bizalmának megszerzése és megtartása.

Kevesebb energiát kell az ellentétekre fordítani, inkább a szövetkezés, egyesülés, szakosodás legyen a rövidtávú cél. Az átalakulás folyamata még tart, és az Európai Unióba való csatlakozás feltételeinek tanulmányozására kell koncentrálni, mondta Egyed Béla vezérigazgató úr. Theo Abenstein a Bajor Tartományi Mezőgazdasági Minisztérium főosztályvezetője részletesen ismertette azt a 35 éves fejlődést, ami a Bajor tartomány mezőgazdaságában történt, az uniós tagságuk alatt. Amikor csatlakoztak az Unióhoz, akkor gazdaságilag igen lent voltak, ma a 2. helyen állnak a résztvevők között. Lényeges eleme volt a fejlődésnek, hogy az ipar és a mezőgazdaság „kéz-a-kézben” fejlődött. Majd kifejtette az Európai Unió integráció lényegét. Vezérgondolatai: Európai összefogás nélkül nincs jövő, az európai politikát az egymás kölcsönös segítése kell, hogy jellemezze. Polgárbarát, demokratikus szervezetnek kell lennie, a tagországok identitását tiszteletben kell tartani, a közös Európa záloga a békés egymás mellett élés, a világgazdaság globalizációja mellett egységbe kell tömörülni. A piacgazdálkodás és hatékony együttműködés alapja, az áruforgalom szabadsága, a szolgáltatások szabadsága, a munkavállalók, letelepedők szabadsága, a tőke szabadsága.

Az előadó véleménye szerint Magyarország mezőgazdaságának fontos feladata, a magas fokú agrárszakember képzés, a

minőségi piacra való termelés, a több lábon álló gazdaságok kialakítása. A mezőgazdaságnak versenyképes struktúrájúnak kell lenni, a kisgazdaságoknak együtt kell működni, mert különben a túlgépesítettségük miatt a költségoptimalizálást nem tudják megvalósítani, ami a versenyképességet csökkenti. Bajorországban az elmúlt 35 év alatt a mg szerkezet igen változatos lett, a 10 hektártól 1000 hektáros gazdaságok alakultak, és ezt a sokoldalú struktúráta meg is akarják tartani, mert bevált.

A második előadó Dr. Vajda László az FVM Európai Integrációs Főosztályának vezetője előadásában részletesen ismertette, hogy **mihez, miért, hogyan** is akarunk csatlakozni.

Mihez csatlakozunk? Európai Unió = integráció, ami azt jelenti, hogy a résztvevők közösen döntenek, és összehangolják a termelési, a szellemi, anyagi erőforrást a népesség javára. Közös agrárpolitika közös elemei: 1.) egységes rendszabály a piacpolitikában, azonos garantált ár, azonos vám és exporttámogatás, betű szerint azonos állat és növényegészségügyi intézkedések. 2.) vidékfejlesztésben a

beruházások támogatása, a fiatalgazdák támogatása, az infrastruktúra támogatása, a tevékenységek támogatása. Van helye a nemzeti agrárpolitikának is, amely egyesíti a közösségi és a nemzeti hatáskört (pld, képzés, adózás területén). Elkészült az „Agenda 2000” ami egy intézkedési csomag az Európai uniós tagokra vonatkozóan, ami a közös agrárpolitikai intézkedéseket tartalmazza, 2000-

2006 közötti időszakra, pld támogatott exporttermékek, intervenciók árak, kvóták, stb. Ez azt jelenti, hogy ma tudni lehet, hogy pld. 2002-ben a gabona félék ára mennyi lesz, mennyi lesz a kvóta stb. Nincs kvótája a sertésnek, baromfinak, zöldségnek, gyümölcsnek, bornak, ezeknél a piac szabályoz. Amely ország uniós tag, annak az árja szabadon mehet Madridtól Stockholmig, sem vám, sem más korlátai nincsenek. Az agrár vonatkozású területnek a jogszabályi terjedelme 40 ezer oldal!

Miért csatlakozunk? Részben politikai, biztonsági, földrajzi okai vannak. Érvek: a magyar agrárgazdaságnak stabil háttere lesz az egységes piac, ahol a magyar export termékek megállják a helyüket, a támogatás az unió teljesítőképességétől függ. A kutatás, fejlesztésbe jobban be tudunk kapcsolódni.

Hogyan csatlakozunk? A csatlakozási tárgyalások 98. márciusban kezdődtek, jelenleg az I. szakaszuk vége. a pozíciós tárgyalások most kezdődnek, 2000-ben évvége felé a tárgyalások befejeződnek, a csatlakozási jegyzőkönyvek, parlamenti döntések, és népszavazás következik.

Tennivalók: a Kormány tárgyal az Unióval, a jogharmonizáció. a kvóta alkuk haladjanak. A helyi szinten mindenki, aki érintett kezdje a felkészülést, az uniós tagságra. A napi gondokon túl, TANULNI KELL! GONDOLKODNI KELL, hogy fog kinézni az „én gazdaságom” milyenek a piaci lehetőségeim, stb. Sokat kell azért tenni, hogy megállhassuk a helyünket! Az FVM segítségként kiadott egy „fuzetcsomagot”, az önkormányzatok már megkapták, de be lehet szerezni bárkinek. Ez egy rövidített anyag, az uniós tagság jogi szabályaira, hiszen a teljes körű 40 ezer oldal jogi anyag csak a jogi szakemberek számára átlátható.

Nagy tapssal ért véget a tájékoztató előadás, nagyon sok hasznos információ birtokába jutottak a résztvevők.

CSÁSZÁRNÉ GYURICZA ÉVA

TERVEZÉSTŐL A KULCSÁTADÁSJG!

Az ÉPFE-

építőipari-szakipari-vállalkozás

Közületeknek, magán személyeknek teljes körű építőipari munkák végzését vállalja garanciával.

Telefon: 06-20-9-367-514 vagy
06-60-610-180. FAX: 06-66-386-896.

SPORT

Állandósult a mélyrepülés a fociban

Úgy látszik az elmúlt évek sportsikereitől el kell búcsúznunk. Valóság lett a népi bölcsesség: „Egyszer hopp, máskor kopp.“

A szezonvég boldogsága után mikor mindkét egyesületünk előre lépett egy osztállyal, melyet mi szurkolók nagy büszkeséggel és megnyugvással fogadtunk. Most a szigorú böjt következett be. Igaz, tudjuk, hogy az NB-s osztályok már nem megyei szintek. Azonban a Barátság is, meg a Gyoma FC eddig nem szerzett örömet a sikerekhez szokott szurkolóknak. Mindkét csapat utolsó előtti. Mindkettő csak egy győzelmet szerzett a 11 mérkőzésen. A gólarány is csapnivaló: Barátság 5:10, Gyoma 12:34. Mindketten a megszerezhető 33 pontnak csupán 15%-át gyűjtötte be. Most érezzük, hogy mit jelentett a csapat széthullása a Barátság-nál. Sajnos az edző-csere kevésnek bizonyult a csorba kiköszörüléséhez. Fortuna hűtlensége nem változtat a tényeken: a kapufatalálat nem gól! Íme a krónika:

Szeptember 27. Barátság - Hatvan 0:2. Mindkét gól oka a könnyelműen elvesztett játék volt.

A tizenötödik percben már két kapufával „dicsekedhetünk“. III. Mélykút - Gyoma 7:0

Október 3. Kalocsa Barátság 1:0. A tizenegyes döntötte el a mérkőzést.

NB. III. Gyoma - Csongrád 0:3

Október 10. Gyula - Barátság 1:0. A csatársor tehetetlensége okozta a vereséget. Hogy csak egy gólt kaptunk a védelem dicsérete!

NB. III. Gyoma - Kerekegyháza 1:1

Október 17. Barátság - Kiskunfélegyháza 0:1 Az ötödik meccs, hogy nem lőttünk gólt! A nyolcvanadik percben kaptuk a gólt. Sok lehetőség kimaradt. Bócsik kiállítása újabb gondot jelentett.

A távozó Turcsek edző utódjának sok sikert kíván!

NB III. Martfű - Gyoma 3:3.

Hol vannak az elmúlt évek sikerei? Ki tud majd gólt rúgni?

MÁRTON GÁBOR

ARANYESŐ AZ ATLÉTIKAI VIADALON

Október 1-én Békéscsabán rendezték meg az AGROKER Kupa Országos Minősítő Atlétikai Verseny megyei döntőjét.

A viadalon Békés megyéből több mint 800 diák vett részt, akik 24 egyesületből érkeztek. Gyomaendrőről a Rózsashegyi Kálmán Általános Iskola vett részt 42 tanulóval. A diákok kitűnően szerepeltek: **5 arany, 6 ezüst, és 8 bronzérmes szereztek.**

A győztesek:

Varga Tibor 60 m.

Férfi csapat 60 m.

Tóth Nikoletta 1,500 m.

Braun Mihály kislabda dobás 40 m

Makár Tamás távolugrás 518 cm

Az összetett versenyben iskolánk csapata az éremtáblázaton - néhány sportiskolát megelőzve! - a második helyen végzett!

Felkészítő: VASZKÁN GÁBOR testnevelő tanár

KÖZÖSSÉGI HÁZ NOVEMBER HAVI PROGRAMJA

- 5-én 18 órakor Színházi előadás a budapesti Napszínház közreműködésével.
Az előadás címe: „Komédia az asszonyokról, akik...“
Belépő: I. helyár 500.-
II. helyár 400.-
Előadás előtt két órával egységesen 600.-
Jegy vásárolható a Közösségi Házban szeptember 28-tól.
Minden érdeklődőt szeretettel várunk!
- 8-án 18 órától Magyar Kereszténydemokrata Szövetség helyi szervezetének ülése
- 10-én 17 órától Cukorbeteg Klubja
- 13-án 18 órától Gazdakör vacsorája
- 27-én 18 órától Magányosok Klubja Batyus-bál

A rendszeresen összejöveteleket tartó csoportok a szokott időben tartják összejöveteleiket.

A programokkal kapcsolatban érdeklődni lehet a Közösségi Házban személyesen, vagy telefonon. Tel.:66-386-917.

Jótekonysági iskolai vacsora

Október 16-án a Szent Gellért Katolikus Általános iskola Szülői Munkaközössége nagy sikerű rendezvényt, vacsorával egybekötött jótekonysági bált szervezett az iskola javára. Zsúfolásig megtelt a Katona József Művelődési Ház bálterme. A Rumba Táncegyüttes bemutatta szalon tánctudását, melyben az iskola néhány tanulója is részt vett, majd jó hangulatban, élő zene mellett táncolt a nagydídemű. Éjfél előtti több mint egy órán át tartott a tombola sorsolás, az ifjú igazgató és az iskola nevelői segédletével.

Az iskola igazgatója és tantestülete tisztelettel megköszöni a szülőknek az áldozatkész munkájukat, amivel hozzájárultak az iskolai oktatás fejlesztéséhez: a bevételt a könyvtár és szertárak fejlesztésére fordítjuk.

Kisiskolások korrepetálását, versenyre felkészítését vállalom a megszokott otthoni környezetben is. Tanulási problémákkal küzdő gyermekeknek folyamatosan segítek. Speciális fejlesztés. Sok-sok türelem.

Tel.: 285-719

In memoriam

Szülőföld: Bölcső, majd koporsó!
Sarkcsillag a négy égtáj felől!
Anyanyelved billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld,

új kenyér íze, lepergő könny sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Isten áldjon! Te légy végső álunk,
s ivadékainkba szebb Jövő!

Tímár Máté

CSERNUS MIHÁLY APÁTPLÉBÁNOS

Csanádapáca 1888 - Székesfehérvár 1972.

Csernus apát apai nagyszülei: Csernus Gáspár, földbirtokos és Samu Anna rk. A nagyapa bíró volt, sokat áldozott Apácaért.

Anyai nagyapja: Varga Mihály, asztalos, meggyőződéses kommunista, aki Horthy idején a csendőrség elől Orosházára menekült.

A plébános szülei: Csernus Gáspár, hentes és kocsmáros, és Varga Katalin, kiknek házasságából hat gyermek született: Mihály, Ferenc, Anna, János, Gáspár, Károly.

A keresztlevét szerint Csernus István Mihály rk. vallású, törvényes gyermek, apja rk. anyja ág. ev. vallású. Keresztszülei: Gortva István és Steinbeck Rozál. Keresztelte: Kiss István segédlelkész, 1888. szeptember 20. napján. született és 1888. szeptember 23-án kereszttetett.

Gyermekkorát és elemi iskoláit Csanádapácán töltötte. Szorgalmas, igyekvő, határozott, okos tanuló volt. Gimnáziumba Nagyváradra a Szt. József intézetbe iratkozott és ott is érettségizett kitüntetéssel. Lakóhelye plébánosa ajánlotta a „...hitbuzgó, okos, szép jövő előtt álló” fiatal Széchenyi Miklós nagyváradi püspök kegyeibe.

Már kispap korában felfigyeltek rá, amikor a püspök ünnepségén a Te Deumot énekelte.

1911-ben szentelték pappá. Első miséjét szülőhelyén mutatta be. Káplánként Szilágysomlyón, Békéscsabán (kétnyelvű káplán-

ként), volt, majd katonapap s világháborúban, később Orosházán, Gyulán, ahol a plébánián együtt tevékenykedik báró Apor Vilmossal, akiről mint tudjuk; Győri püspökként vértanúhalált halt.

1916-tól Debrecenben volt, ahol megszervezte és irányította a Zita Árvaházat, ahol 30 hősi halott árváiról gondoskodott. Minden munkahelyén eredményes és kemény munkát végzett a lelki gondozás, erkölcsi nevelés és műveltség terén. Debrecenben a kommuné idején halálra ítélték, de a vasgyári munkások kiszabadították.

1920-ban Battonya és környékének nemzetgyűlési képviselője. Ám a következő választásokon Horthy sógora ütötte el a képviselőségtől.

Endrődön előbb káplánként, majd Schiefner Ede plébános után ő töltötte be a „nagyváradi egyházmegye gyöngyszemének” irányítását. Fáradhatatlanul dolgozott. Megszervezte a Szent Imre Polgári Iskolát, melynek első vezetőjévé Koczás Sándort tette. Erre az időre esik Móra Ferenc ásatása Lyukashalomnál. A polgári létesítéséhez 8 vagon búzát adományozott a fiatal plébános. Gróf Kléberberg Kuno kultúrpolitikájához lelkesen csatlakozott. A tanyavilágot teleszórta korszerű iskolákkal: Varjas, Nagylapos, Kocsorhegy, Déspáskom, Öregszőlő, Kertek, Ugar, Polyákhalom, Pogánysor, Tanítótelep térségében. A maga korában modern tomatert létesített a belterületen. Mint az egyházi iskolaszék elnöke kiváló testületet hozott létre. Vasakarattal vezetett. Ebből kellemetlenségek is adódtak. Főleg a tehetséges és tehetős Kovács család helyezkedett szembe vele.

1924-ben a falu szegényeinek otthont biztosított a Szent Antal Szegényház útján. Nagy és sok segítséget ad a már működő Szegényház lakói részére. Sikeresen mozgósítja Endrőd módosabb részét a szegények és elesettek segítésére. A karácsonyi ajándékozás hagyományát ő teremtette meg, ilyenkor élelmiszert, ruhát, pénzt osztottak.

1930-ban a Népház (Kultúrpalota) megálmodása és megépítése következett, majd Koczás Sándor igazgatóval megszervezték a Népművelődési estéket.

A kommunizmus eszméinek lokalizálására megszervezi a Mirhói Munkásothont, a Népszövetségi Kört. Létrehozza a Mezőgazdasági Részvénytársaságot. Az ipari iskolához 2-2 újabb tantermet létesít. Páskomon Gazdakört, Ugaron Szent Imre Kört teremt. Országgyűlési kapcsolatait felhasználva Kondorosra kövesutat létesít.

1930-ban irányítása mellett, jeles endrődi pedagógusok közreműködésével (Bencze Sándor, Kovács Mátyás, Palotai Ferenc, Orbók József, Koczás Sándor) összeállította Endrőd történetét.

1934-ben elindítja a Hármaskörös Hitbuzgalmi folyóiratot, mely 10 éven át működik eredményesen, melyből még ma is tanulhatunk. (Lapunk a korábbi években rendszeresen közölt az újságból.) Cikkeiben, de prédikációiban is a keresztény hitvilág életszemléletét tanította, s ennek kialakításán fáradozott. Kiváló szónok volt.

Baráti szálak fűzték Imrédy Béla miniszterelnökhöz, Reményi-Schneller Lajos pénzügyminiszterhez, és a kezdeti ellenszenv után még Rózsahegyi Kálmánhoz is. Az idősebbek, még emlegetik, hogy a vadászatra meghívott minisztert hogyan vette rá a Gyomára futó betonút építésére. De azt sem felejtik el, hogy Rózsahegyiék a szömyű sorstól, talán a haláltól mentette meg a „hamisított” keresztlevéllal.

Apáczai István néven egyházi és világi énekeket, zenét szerzett, melyek közül a legismertebbek:

„Könnyes szemekkel vándoroltam, Tehozzád, örök Irgalom”

„Mikor eszembe jutsz, mintha tavasz volna...”

„Rózsabokor alján felcsendül a nóta...”

Zeneszerzésben és verselésben méltó társa volt Újházi Miklós főkántor. (megérdemelnének egy márványtáblát templomunk falán!) Összesen félszáz ének maradt utána.

1935-ben tragikus esemény színhelye volt Endrőd, amikor a csendőrsortúz kilenc halált és 30 körüli sebesülést okozott. Sok nemes cselekedete dacára a másként gondolkodók belekeverték a csendőrsortúz eseményeibe.

1945-ben a kommunista vezetők letartóztatták, megkínózták, perbe fogták. Csak Rózsahegyi Kálmán vallomása tudta megakadályozni az életfogytiglani ítéletet. Viszont az akkori vezetők örökre kitiltották Endrőd községből. A tárgyaláson még védőügyvédje sem akadt.

Debrecen melletti Derecskére került, ahol sokat tett a lakosságért, 1947-ben Mindszenti debreceni tevékenységét jelentősen segítette. Az ötvenes évek elején egyik szemét elvesztette, majd agyvérzés is érte.

1972-ben Székesfehérvárra került a papi szeretetotthonba, nem sokkal utána agyvérzés érte s meghalt.

Csanádapácán a templomban ravatalozva búcsúztatták, s vitték a családi sírboltba, Endrődről külön autóbusszal vitte a gyászoló híveket. Legyen áldott az Ő neve, legyen áldott emléke.

Köszönjük, amit Endrődért tett!

Márton Gábor

ÉVFORDULÓK NAPTÁRA

1999. AZ IDŐSEK NEMZETKÖZI ÉVE

November 2. HALOTTAK NAPJA

November 2. 1902. Felsőrácegepuszta. **ILLYÉS GYULA** (1933. április 15. Budapest) Író, költő, műfordító, szerkesztő. Írói és költői munkásságára nagy hatással volt történelmi múltunk, a kétkezi munka, a teemtő hatalom élménye. Verses kötetek: Nehéz föld, Sarjúrendek. A Puszták népe c. regénye szociográfiai munka, melyben a földművelő népréteg lelkületét ábrázolja. További munkái: Megy az eke, Hunok Párizsban, Ozorai példa, Dózsa György. Még az elnyomatás éveiben született hatalmas, ódai magasságokba szárnyaló költeménye, amit azóta sok nyelvre lefordítottak: Egy mondat a zsarnokságról.

November 3. A MAGYAR TUDOMÁNY NAPJA

November 4. AZ EMLÉKEZÉS NAPJA

November 4. AZ ÁLLATOK VILÁGNAPJA

November 7. 1810. Gyula. **ERKEL FERENC** (1893. június 15. Budapest) Zeneszerző, karmester, zongoraművész, zenepedagógus. 1844-ben komponálta a HIMNUSZ zenéjét (Kölcsey Ferenc versére), majd 1850-es években a Bánk bán operát Egressy Béni szövegkönyvére. A szerző vezényletével 1861. március 9-én mutatták be a Nemzeti Színházban a Hunyadi László c. operáját. Az ünnepi nyitány 1887. szeptember 23-án a Nemzeti Színház félszázados ünnepén hangzott fel. Erkel Ferenc volt a magyar nemzeti opera megteremtője.

November 11. 1791. Kecskemét. **KATONA JÓZSEF** (1831. április 16. Kecskemét) Drámaíró. Művei közül a történelmi drámák jelentősek. Pl. István a magyarok első királya, melyben Istvánt a megbékélést kereső uralkodónak mutatja be. Fő műve a: Bánk bán, melyben számos történelmi forrást is felhasznál. Abban a korban kevesen olvasták, s így csupán 1858 óta lelkesedik érte a közönség. Az Erkel Ferenc által megzenésített és Egressy Béni szövegkönyvére írt opera népszerűbb lett.

November 17. 1773. Debrecen **CSOKONAI VITÉZ MIHÁLY** (1805. január 28. Debrecen) Költő, író, műfordító. A magyar hagyományokra, de a nyugat-európai, valamint a keleti irodalmi formák és stílári vívmányaira támaszkodva újjá teremtette a magyar költészetet. Ismertebb versei: Hajnal hasad, A pártütő, Az álom, Lilla, A reményhez, Az éj és a csillagok, A tihanyi echóhoz, Szerelmedal a csikóbőrös kulacshoz. Vígeposza a Dorottya, melyben a vidéki életet s annak fonákját mutatja be.

November 17. FÜSTMENTES NAP

November 20. IFJÚ ZENEBARÁTOK VILÁGNAPJA

November 22. A MAGYAR KÖZOKTATÁS NAPJA

November 22. 1877. Érdmindszent, **ADY ENDRE** (1919. január 27. Budapest) Költő, publicista. Költészetére nagy hatással voltak a hazai közélet zűrzavaros eseményei, a politikai és szociális kérdések. Nemzeti történelmünk sorstragédiáit öntötte versbe „Dózsa György koronája“, „Csák Máté földjén“ c. versei. Költészetében fölkelhető a nyárspolgári életforma kritikája. Magányosságát mi sem fejezi ki jobban, mint a „Szeretném, ha szeretnének“ c. költeménye. A halál gondolata, a magányosság, az Isten keresés jelenik meg verseiben. (Az Úr érkezése, Menekülés az Úrhoz, Álom az Isten) Kora kevéssé értette meg, és kispolgári, dekadenciával illette. A XX. század magyar költészetének egyik legnagyobb alakja.

November 23. 1821. Bálványos Váralja **BARTALUS ISTVÁN** (1899. február 9. Budapest) Zenetörténész, népzene-kutató, zenekritikus, tanár, író. Az 1860-as években a hazai és ausztriai könyvtárakban, kolostorokban magyar zenetörténeti forrás-kutatást végzett. Ezt követően számos zenepedagógiai művet, módszertani kiadványt és tanulmányt jelentetett meg. Népzene-kutatási munkái, elvi és elméleti írásai úttörő jelentőségűek. Munkái: A magyar egyházak szertartásos énekei a XVI. és a XVII. században, Adalék a magyar zene történelméhez, Régi húros hangszereink, A magyar palotás zene és népdalok, stb.

November 26. 1883. Szekszárd. **BABITS MIHÁLY** (1941. augusztus 4. Budapest) Író, irodalomtörténész, szerkesztő, műfordító. Legismertebb társadalmi regénye a Halál fia, mely önéletrajzi indíttatású. Sérülékeny költői lélek volt, ugyanakkor féltette a líra hanyatlását. Művei: Kártyavár, novelláskötete a Torony árnyéka. Verses kötetei: Levelek Írisz koszorújából, Nyugalanság völgye, Versenyt az esztendővel. A Nyugat c. irodalmi folyóirat szerkesztője. Műfordításai közül meg kell említeni: Dante Isteni színjátékát, Shakespeare Vihar-át Szophoklész: Odipusz királyát. stb. Nyelvi gazdagsága, versei cizelláltsága is mutatja nyelvművészetét. Irodalomtörténeti munkája: A Magyar Irodalom Története. A magyar irodalom hallhatatlanjai közé tartozik.

November 26. 1862. Pest. **STEIN AURÉL** (1943. október 26. Kabul) Szociográfus, régész, orientalista, Ázsia-kutató. 1883-ban bölcsészdoktori oklevelet szerzett. Belső Ázsiába három ízben vezetett expedíciót. Pakisztánban. Délnyugat Ázsiában kutatott. 1910-ben, Cambridge-ben díszdoktorrá választották. 4754 kötetből álló könyvtárát a Magyar Tudományos Akadémiának ajándékozta.

November 27. VÉRADÓK NAPJA

November 30. 1867. Koponál. **VASZARI JÁNOS** (1939. április 19. Budapest) Festő. Székely Bertalan és Greguss János tanítvány volt. Münchenben, Párizsban tanult. Járt Olaszországban, Spanyolországban is. A századfordulón szociális mondanivalójú képeket festett, majd expresszionista víziókat. Franciás könnyedségű, szellemes stílusa gyakran változott. Később a fauvizmus hatásai ismerhetők fel képein. A KÚT egyik megalapítója, mint főiskolai tanár az avantgárd törekvéseit támogatta. A Magyar Nemzeti Galéria 1961-ben rendezett alkotásából emlékkiállítás.

MINDENT EGY HELYEN,
A PIKTOR BOLTBAN!Gyomaendrőd, Fő út 204.
(Telefon: 66/386-611)

Kaphatók:

- Festékek, lakkok, ecsetek,
 - szerszámok, csavarok, szegek,
 - ragasztók, zárok, vasalások, és linóleumok
- PADLÓ BURKOLÓ LAPOK MINTA UTÁN, HOZZÁ
BAGASZTÓK FUGÁZÓ AUZAT KIEGÉSZÍTŐ

Az ablak
teszi

a házat

MŰANYAG AJTÓK,
ABLAKOK
GYÁRTÁSA EGYEDI
MÉRETEKRE IS.5502 Gyomaendrőd,
Fő út 81/1
Tel/Fax: 66/386-328

Katolikus oldal

NOVEMBER HÓNAP ÜNNEPEI

1. Hétfő: Mindenszentek
2. Kedd: Halottak napja
4. Csütörtök: Borromeo Szent Károly püspök
5. Péntek: Szent Imre herceg
9. Kedd: A Lateráni Bazilika felszentelése
10. Szerda: Nagy Szent Leó pápa és egyháztanító
11. Csütörtök: Toursi Szent Márton püspök
12. Péntek: Szent Jozafát püspök és vértanú
19. Péntek: Árpád-Házi Szent Erzsébet
21. Vasárnap: Krisztus Király
22. Hétfő: Szent Cecília szűz és vértanú
24. Szerda: Szent Dunc-Lac András áldozópap és társai vértanúk
28. Vasárnap: Advent I. Vasárnapja
30. Kedd: Szent András Apostol

Mindennap imádkozzuk az Úr imádságát, a Miatyánkot. Hogy jobban megértsük, folytatjuk a Miatyánk magyarzatát, a Katolikus Egyház Katekizmusából:

IV. „Mindennapi kenyérünket add meg nekünk ma“

„Add meg nekünk!” Milyen szép a gyermekek bizalma, akik mindent Atyjuktól várnak. „aki fölkelti napját jókra is, gonoszokra is, esőt ad igazaknak is, bűnösöknek is” (Mt 5,45), és megadja minden élonek „a maga életét kellő időben” (Zsolt 104,27). Jézus tanítja nekünk ezt a kérést, mely valójában dicsőíti Atyánkat, mert elismeri, „hogy ő az egyedül jó minden jóság léle”.

„Add meg nekünk!” Ez a kifejezés is a szövetségre utal. Mi az övé vagyunk. ő a miénk, értünk van. Ez a „mi” (minekünk) elismeri őt, mint minden ember Atyját és mi őt minden emberért kérjük gondjaikban, szenvedéseikben szolidárisan.

„Kenyerünket”. Az Atya, aki az életet adja nekünk, nem tudná nem megadni az élethez szükséges eledelt, minden „megfelelő” jót, anyagit és lelkit?! A hegyi beszédben Jézus hangsúlyozza a gyermeki bizalmat, amely együttműködik Atyánk gondviselésével. Egyáltalán nem a semmittevésre indít, hanem meg akar bennünket szabadítani az állandó nyugtalanságtól és aggodalomtól. Isten gyermekeinek ez a gyermeki ráhagyatkozása:

Azoknak, akik Isten országát és annak igazságát keresik, megígéri, hogy mindent megad ráadásképpen. Valójában minden Istenhez tartozik, és annak, aki Istent birtokolja, semmi sem hiányzik, ha ő maga nem hiányzik Istennek.

Am azok jelenléte, akiknek nincs kenyérük, ennek a kérésnek egy másik mélységét is kinyilatkoztatja. Az éhség drámája a világban felszólítja a keresztényeket, akik igazságban imádkoznak, a tényleges felelősségre testvéreik iránt, mind az egyéni magatartásban, mind az emberi családdal való szolidaritásban. Az Úr imádságának ezt a kérését nem szabad elválasztani a szegény Lázárról és az utolsó itéletéről szóló példabeszédektől.

Mint a kovásznak a tésztát, úgy kell átjárnia Isten országára újdonságának a földet Krisztus Lelke által. Meg kell nyilvánulnia az igazságosság megteremtésében, a személyes és társadalmi, gazdasági és nemzetközi kapcsolatokban, soha nem feledve, hogy nem létezik igazságos rendszer emberek nélkül, akik igazság akarnak lenni.

A „mi” kenyérünkről van szó, kenyérről, amely többeké. A nyolc boldogságban említett szegénység a megosztás erénye. Arra hív fel, hogy közzöljük, osszuk meg anyagi és lelki javainkat, nem kényszerből, hanem szeretetből, hogy egyesek bősége orvosolja mások inségét.

Betlehemezés. Régi hagyományt újítunk fel. A gyermekek házi betlehemes játékot tartanak előzetes meghívás alapján, az adventi időben. Kérjük, hogy akik szívesen látják otthonukban a betlehemező fiatalokat, gyerekeket, legkésőbb advent 1. vasárnapjáig (november 28.) jelezzék a plébánián. A betlehemezés kb. 10 perces.

Hittanosok! Várjuk jelentkezéteket a szerepléshez, vegyetek részt a betlehemes játékokban! Várunk benneteket az endrődi templomban, november 7-én, vasárnap, a 8 órai szentmise után.

NOVEMBERI MISEREND

Endrőd

Vasárnapokon: 8-kor, és este 5órákor, hétköznap reggel fél 8-kor.

Szent Gellért Iskola kápolnájában

november 14-én, és 28-án, vasárnap fél 12-kor.

Hunva

Vasárnapokon: délelőtt 10-kor. Hétköznapokon: kedden, csütörtökön és szombaton este 5-kor, valamint elsőpéntekenként is, este 5-kor. A szombat esti mise előesti mise, így érvényes vasárnapra.

Gyoma

Vasárnapokon 10-kor, hétköznapokon 16 órákor.

November 6-án, szombaton délelőtt 10 órákor Endrődön búcsú, Szurovecz Vince esperes úr ezüstmiséjével.

„Imádkozzál és dolgozzál”. „Úgy imádkoztatok, mintha minden Istenen múlna, és úgy dolgoztatok, mintha minden rajtatok múlna”. Megtéve munkánkat, az eledel mégiscsak Atyánk ajándéka marad. Jó kérni tőle. hálát adva neki érte. Ez a keresztény család asztali áldásának az értelme.

Ez a kérés és a felelősség, amelyet a kérés magával hoz, érvényes még egy másik fajta éhségre is, amelytől az emberek elpusztulnak: „Nem csak kenyérből él az ember, hanem minden igéből, mely Isten ajkáról származik” (Mtörv 8,3, Mt 4,4), vagyis igéjéből és lehetetéből. A keresztényeknek latba kell vetniük minden erejüket, hogy „hirdessék az evangéliumot a szegényeknek”. Van olyan éhség is a földön, amely „nem éhség a kenyérré és nem szomjazás a vízre, hanem az Úr szavának hallgatására” (Am 8,11). Ezért ennek a negyedik kérdésnek a sajátosan keresztény értelme az élet kenyérére vonatkozik: Isten igéjére, amelyet az Eucharisztiaiban veszünk magunkhoz.

„Ma”. Ez a szó a bizalom szava. Az Úr tanítja nekünk, mert a mi elbizakodottságunk nem találta volna ki. Mivel főleg az ő igéjéről és Fiának Testéről van szó, ez a „mai” nemcsak a mi halállal megjelölt időnk egy része, hanem Isten „mai napja”.

Ha te minden nap magadhoz veszed a kenyeret, számodra minden nap ezzé a „mai nappá” válik. Ha Krisztus a tiéd a mai napon, akkor minden nap feltámad a te számodra. Hogyan lehetséges ez? „Fiam vagy te, én ma szültelek téged” (Zsolt 2,7). Ma, vagyis amikor Krisztus feltámad.

„Mindennapi”. Ez az „epizsuosz” szó csak itt fordul elő az újszövetségben. Időbeli értelemben véve ez a szó tanítási szándékkal megegyeszen megismétli a „ma” szót, hogy megerősítsen minket a „fenntartás nélküli” bizalomban. Minőségi értelemben mindazt, ami a létezéshez elengedhetetlen. Szó szerint (epizsuosz=természetfeletti) közvetlenül az élet kenyérét, Krisztus Testét jelenti, „a hallhatatlanság orvosságát”, amely nélkül nincs meg az élet bennünk. Végül, az előbbiek kapcsolódva a mennyei értelem nyilvánvaló: „ez a nap” az Úr napja, az ország lakomájáé, amelyet elővételezünk az Eucharisztiaiban, amely már az eljövendő ország előíze. Ezért illő „minden nap” ünnepelni az Eucharisztia liturgiáját.

Az Eucharisztia a mi mindennapi kenyérünk. Ennek az isteni eledelnek sajátos hatása az egyesítő erő: ez egyesít minket az Údvözítő testével és minket az ő tagjaivá tesz, hogy azzá legyünk, amit befogadunk (...). Ez a mindennapi kenyér jelenti még az olvasmányokat is, amelyeket naponta hallgatok az egyházban, a himnuszokat, amelyeket énekelek és amelyeket ti énekeltek. Mindez szükséges a mi záródoklásunkhoz.

A mennyei Atya biztat bennünket, hogy mint a menny gyermekei, kérjük a mennyei Kenyeret, Krisztus „maga a kenyér, akit a tűzben elvetettek, testben megkelt, szenvedésben megdagasztottak, a szív kemencéjében megsütöttek, az Egyházban eltettek tartalékba, majd az oltárookra helyezték és mindennap kiosztják a híveknek, mint mennyei eledelt”.

Az oldalt szerkesztette: Iványi László plébános

Fiatalok! Jöjjetek minden péntek este 7 órára az endrődi plébániára, a biblia-közösség összejöveteleire.

7. 8. Osztályos hittanosok hitoktatása a Rózsahegyi Kálmán Iskolában pénteken a 6. Órában! Várunk benneteket!

ADATOK A GYOMAI REFORMÁTUS GYÜLEKEZET LELKÉSZEIRŐL (1900 - 1945)

A huszadik század első negyedének gyülekezet-történeti szempontból is meghatározó, kiemelkedő egyénisége volt a gyomai és megyebeli egyház - és közelet tevékeny szereplője **HARSÁNYI PÁL**, aki Türkeven született 1881-ben. A gimnáziumot 1898-ban fejezte be Szarvason, majd a debreceni teológiai tanulmányait 1902-ben abszolválta, amikor is „köztanító” lett, (publicus praeceptor-teológus tanulmányai végeztével 1-2 évet eltöltött az anyakollégiumban, vagy másutt is, mint az alsóbb osztályok tanítója). Gimnáziumi segédtanárság következett s 1903-ban a kollégium seniora (kollégiumi ifjúsági tisztségviselő), miután a lipcsei egyetemet is megjárta. 1905-ben Olcsvaapáti, 1907-ben gyomai lelkipásztor. Tehetséges, széles látókörű lelkész volt. Sok nemzedéken át volt lelkipásztori-un. „ároni” családból származott, egészen első ismert őseig, Harsányi Istvánig visszamenően, aki 1674 évi pozsonyi vérsztörvényszék ítélete után nápolyi gályarabságot szenvedett. Neki magának is nyolc fiú testvére működött lelkési pályán. Az I. világháborúban a szerbiai harctéren teljesített szolgálatot. Kítüntették a koronás arany érdemkereszttel, a vitéségi érem szalagján. Élénk irodalmi tevékenységet is folytatott, kilenc önálló kötete jelent meg, szerkesztő tulajdonosa volt a Gyomai Újságnak, tagja a vármegyei törvényhatósági és közigazgatási bizottságoknak, a községi képviselő-testületnek, elnöke a gyomai Levente Egyesületnek, s alelnöke a gyomai Úri Kaszinónak. Forrásmunka; „A gyomai református egyház története” Mezőtúr 1914. Neje: Teleky Janka, gyermekei: Janka, Katalin, Márta, Margit. Mint lelkipásztor, a presbitérium elnöke nagy buzgósággal igyekezett 1920-ban a romokat eltakarítani. Kijavíttatta „az oláhok által okozott károkat”. Az elvitt „Garzó harang” helyett 1922-ben egy 17,87 q-ás (súlyú) harangot állíttatott be, melyet pár év múlva a két középső harang követett. Visszaállítatja az orgonahomlokzatról szintén elhurcolt sípokat is. Az ő idejében épült az egyházi és a két lelkési földre tanyaépület. Gyoma 1922-1930 között - az ő esperessége idején - Békés-Bánáti Református Egyházmegye központja lett. 1930-ban megválasztott gyulai lelkipásztor lett s fájó szívvel búcsúzott Gyomától, a gyomai hívek szintén őtől. Szabó József főbíró úrnak - a község köztisztviselőben álló húsz éven át volt főbírájának írta - leveleiben; 1938 január, március - „Soha nem fogok én elszakadni Gyomától...” Gyakorta száll az én lelkem Gyomára...” Esperessége idején, de már Gyulán lett felsőházi tag, de nem mint egyházi méltóság, hanem mint pártember. 1922-től a budapesti III-ik, 1928-tól a IV-ik, 1939-től az V-ik zsinatnak (közben konventnek) tagja. Szívesen érdekelte a közelet, nagyon sokat utazott. Szeretetteljes, jóakarató, segítőkész ember volt, ám személyében a lelkész és a politikus elfoglaltsága nem mindig sikeresen egészítette ki egymást. Különösen érezte ez hatását már Gyulán töltött szolgálati idejében. Ebben a szerepben nem állott egyedül a kor református lelkési karában.

DOMBY BÉLA lelkipásztor az iskolaszék elnöke, közszeretetet kiérdemlő munkássága után a gyülekezet tagjainak sajnálkozása mellett az 1917 évben Jászberénybe utazott. Utóda **RÉPÁS PÁL** faddi lelkész lett, aki Harsányi Pál esperes úr távozása után elfoglalta az elnöki széket. 1930-ban 6.000 pengő költséggel a templom tetőzetét megújíttatta s az úrasztali régi terítőt is, majd 1938 elején csere útján Körösladányba távozott.

GYÖKÖSSY DÁNIEL csere útján jött Körösladányból 1938. január 23-án foglalta el lelkipásztori állását. Úgy a lelkési, mint iskolaszék-elnöki működésével a hívek szeretetét kiérdemelte. Harsányi Pál esperes úr „hivatali utóda” **TIBA ANDRÁS** lett, aki mint addigi segédlelkész nyerte el e tisztséget. Ő mint iskolaszék elnöke működött 1935-ben bekövetkezett tragikus haláláig. A szórvány Endrőd-Csejt- s a tanyavilág lelkésze volt. Különösen a „közép” szerette, nagy részvét mellett temették szülőhelyén.

A gyomai egyház az anyagiak mellett mindig nagy súlyt helyezett a lelkekre is. Bizonyossága ennek az, hogy már 1858 évi augusztus 30-án tartott presbiteri gyűlésen elrendelte a vasárnapi iskola tartását és mint ilyen úttörő első volt az egész országban. 1937-ben önálló külterületi segédlelkész állíttatott be. „Gyoma református népe nagyobb részben hitbuzgó, egyházszerető és minden jóért lelkesedni tudó tagokból áll és mint ilyen határozottan építő gyülekezetnek nevezhető” (Canonica visitatio 1938.).

Már 1923-ban önálló vallástanító lelkipásztort állíttatott be **PALOTÁS ISTVÁN** addigi segédlelkész személyében, aki nagy buzgósággal és hozzáértéssel tölti be tisztségét. 1935-ben Tiba András utódként meghívás útján megválasztott utódja **BAY JÓZSEF** 1936. februárban vette át az egyházi elnökséget. Gyulaváriban született 1891-ben (Bay Zoltán Nobel-díjas fizikus fivére), középiskoláját Hódmezővásárhelyen, teológiai tanulmányait Debrecenben végezte, ahol 1915-ben kapott oklevelet. Egy évig káplán, majd vallástanár Nagyszalontán. 1916-ban hadbavonult, a „Vöröskereszt” kórházban teljesített szolgálatot. 1918-ban leszerelt. 1935-ig zsadányi lelkipásztor. 1936-ban egyházmegyei tanácsbíró, lelkési főjegyző, esperes helyettes. Neje: Jánosi Rózsa, gyermekei: Zoltán, Rózsa.

Lelkészsége alatt készült el az új iskolaépület Besenyszegen (Gyoma belter.-i része), az 50 éves központi iskolaépület hatodik terme, valamint teljes felújítása. Az endrődi-csejti fiókegyházak önálló adókövetési joggal ruháztattak fel és missziói segédlelkészt kaptak. Találatot akkor itt 600 lélek (1938). A gyomai anyaegyház 8,800 lélek (1940). Közéleti tevékenysége igen széleskörű volt, különösen számos területen működtek együtt Papp Zsigmond gazdálkodó, presbiterrel. Mint Bay József írja: „...összes terveinket megbeszéltük leg-hűségesebb barátommal P.Zs.-al, az egyház és a község fejlesztése érdekében. Átvettük a Hitelszövetkezet vezetését és szociális programokat dolgoztunk ki a lakosság és főleg a fiatalok otthonépítése érdekében, kölcsönrel támogatva őket. 1938-ban hozzákezdünk a templom, s azt körülölelő kert, öreg temető rendbehozatalához. Hangyaszövetkezetet alapítottunk az árak leszorítására, Hombárszövetkezetet a termények legmagasabb áron való átvételére. Ahol P.Zs. volt elnök én ott alelnök s fordítva. Mindenütt teljesen önzetlenül szolgáltunk, fizetést el nem fogadtunk.” Ez utóbbit, nem tudom, manapság elhiszik-e? Hálát adok Istennek, hogy ismerhettem őket, hogy részletetett emberi nagyságukból, s különösen azért, mert konfirmációkor Bay József nagytiszteltető úr kezeiből vehettem magamhoz a Szent Jegyeket.

Adjatok nekik szeretetet!

Ebben az évben sokszor lehetett hallani, hogy az évszázad utolsó évét, 1999-et az ENSZ az Idősek Nemzetközi Évének kiáltotta ki. Hogy miért, és mit jelenthet ez konkrétan a településünkön, ennek a gondolatnak eredtünk a nyomába. Hogy miért? Az egyik cél biztosan az volt, hogy az időskorúakra több figyelmet fordítsunk, a generációk közötti szakadékot, a konfliktusokat csökkentsük, enyhítsük az idősek magányát, a nemzedékek közötti kötődéseket erősítsük. Ennek során jó lenne, ha a generációk közötti kölcsönös megértés javulna. Sokat kellene mesélni a fiataloknak arról, hogy szüleik, nagyszüleik hogyan is éltek, dolgoztak.

A mai nyugdíjasok közül még sokan heti 60 órát dolgoztak, (még szombatot is) évi 12 nap szabadság járt csak, és ahhoz, hogy valaki tanulhasson, nagyon meg kellett érte dolgozni, hiszen mindenért fizetni kellett. De az idősebb korosztálynak is az kellene, hogy a fiatalok többet beszéljenek arról, hogy hogyan is változtak meg az értékek, hogyan kell nekik nap mint nap helyt állni ebben a „másfajta világ”-ban, ami a századvégre kialakult.

Városunkban az idősek, ha van rá mód, akkor otthon, családi körülmények között élnek, de ez sajnos nem mindenhol oldható meg, ezért 2 bentlakásos intézményben is élnek idősek, mintegy 90 fő. Az idősek tiszteletérem ezen intézmények dolgozói, vezetői is rendeztek ünnepségeket, amikor is sikerült mosolyt varázsolni a megfáradt arcokra, sőt együtt énekeltek, és voltak, akik még

ánkra is perdültek. A meghatóan szép műsorokból a teljesség igénye nélkül egy vers idézetet adunk közre, amely vershez nem kell kommentár:

Óbecsey István:
Szeressétek az öregeket

Nagyon szépen kérek titeket,
Szeressétek az öregeket.
A reszkető kezű ős apákat,
A hajlott hátú jó anyákat...
A ráncos és eres kezeket,
Az elszürkült, sápadt szemeket...
Én nagyon kérek titeket,
Szeressétek az öregeket.

Simogassátok meg a deres fejeket,
Csókoljátok meg a ráncos kezeket.
Öleljétek meg az öregeket,
Adjatok nekik szeretet.
Szenvedtek ők már eleget,
A vigasztalók ti legyetek.
Én nagyon kérek titeket,
Szeressétek az öregeket.

Ők is sokat küzdöttek értetek,
Amíg fölnevelkedtetek.
Fáradtak ők is eleget,
Hogy ti módosabbak legyetek.
Ők is elfogadtak titeket,
Mikor Isten közéjük ültetett.
Azért kérek titeket,
Szeressétek az öregeket

Ha majd az örök szeretet
Elhívja őket közületek,
Ti foglaljátok el a helyüket
Mert ti lesztek majd az öregek.
S mindazt, mit nekik tettek,
Azt adják nektek a gyerekek.
Azért előre inteltek titeket,
Szeressétek az öregeket.

Ez a vers nemcsak az Idősek Otthonában hangzott el. Versszakonként más-más előadóval mondták el a Szent Gellért Katolikus Iskola tanulói azon a délutánon, amelyen az iskola vendégei voltak a nagymamák, nagyapák, sőt volt ott dédmama is. Napsugaras ős köszöntött ezen a délutánon nemcsak a tájra, hanem a Szent Gellért Iskolába is. Az aulát megtöltötték a nagymamák, nagyapák, szülők. A kisdíjak és az igazgató úr köszöntötte a nagyszülőket. Idézzük az igazgató úr értékes gondolatait:

„Örülök, hogy ilyen szép számmal összegyűltetek a „Napsugaras ős” című ünnepélyünkre, amelyen a nagyszülőket ünnepeljük ma. Azokat a nagyszülőket, akik ugyanúgy voltak gyerekek, mint ti, kedves diákjaim, azokat a nagyszülőket, akik ugyanúgy szülők, mint a ti édesanyátok, édesapátok. Mi unokák mindannyian tulajdonképpen nagyszüleinknek köszönhetjük szüleinket, illetve saját életünket. Azoknak a nagyszülőknél, akik élettapasztalatuk bölcsessége alapján már megértették: nem az a fontos, hogy boldogok legyünk, hanem hogy másokat, a családot boldoggá tegyünk. Nem az a fontos, hogy minket szeressenek, hanem hogy mi szeressünk másokat, az unokákat, nem az a fontos, hogy élvezzük az életet, hanem hogy másoknak, a családnak adjuk magunkat. Nem az a fontos, hogy mi érvényesüljünk, hanem, hogy önmagunkat megtagadva ajándék lehessünk mások számára, és nem az a fontos, hogy mit mondanak rólunk, hanem hogy kik vagyunk Isten előtt.

Kedves Nagymamák és Nagypapák!
Köszönettel és hálával tartozunk azért, amit értünk, unokáért csupán szeretetből tesznek. Köszönet azért, mert drága idejüket feláldozzák a családjáért, azért a sok-sok finom vasárnapi ebédért, ami a családi kört összehozza. Hála azért, hogy a családban lévő beteg unokákat ápolják, őrzik egészségüket, amikor szüleik nem érnek rá. Köszönet mindenért!

Kérem, fogadják unokáik veseit, gondolatait, dalait hálánk jeléül ajándékba, mint egy színes virágcsokrot, fogadják olyan nagy szeretettel, mint ahogyan ők, a gyerekek készültek erre a napra.

Minden nagymamának és nagypapának sok örömet és egészséget kívánok.”

Ez után versben, dalban köszönték az unokák a sok-sok törődést, féltést, és szeretetet. Az ünnepség végén minden gyermek a saját készítésű kis ajándékával lepte meg a nagymamákat, nagyapákat, akik könnyes szemmel ölelték át féltett kincsüket, a kis unokákat.

Szép példája volt ez az ünnepség annak, hogy hogyan lehet kialakítani az idősek és az iskola kapcsolatát, ez egyben a nagyszülők, és az unokák kapcsolata is, ami mindig igen erős családi kötődés volt, és jó lenne, ha az is maradna.

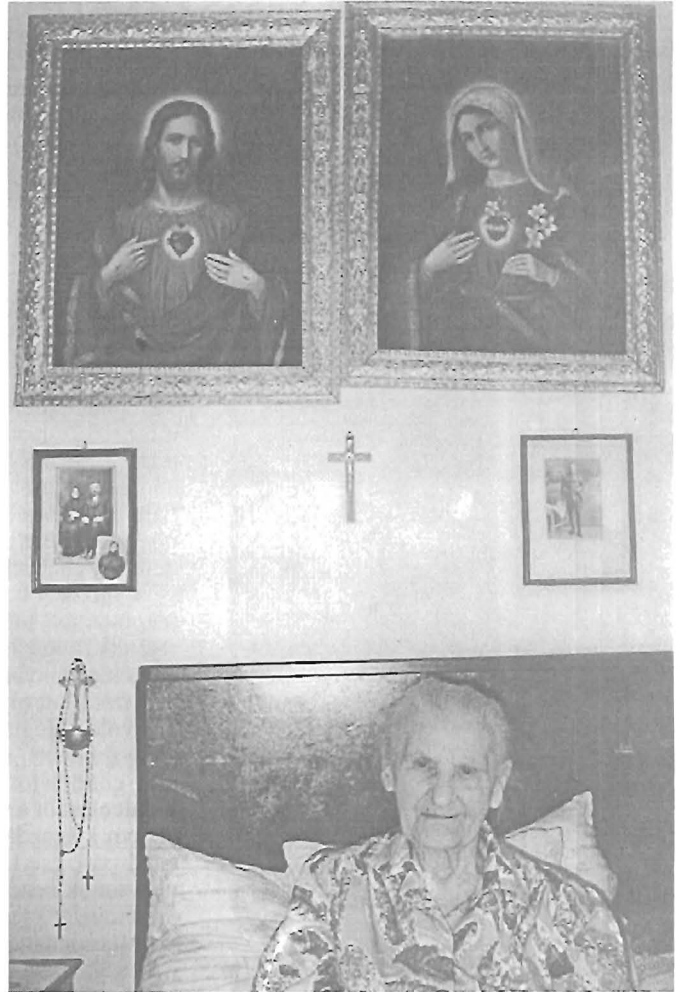
Szonda István rajza

Ellátogattunk egy olyan családhoz, ahol hál' Istennek, meg tudták oldani, hogy 3 generáció élhet együtt. A század elejétől az ötvenes évekig ez az együtt-élési forma volt a jellemző, ma már csak elvétve fordulhat sajnos elő.

Ebben a családban a nagymama 96 éves lesz november 10-én. Leánya és unokája látja el Ilonka nénit, aki szellemileg teljesen friss, és amikor az idő olyan, akkor még fizikailag is jó állapotban van, és akkor ő is elhagyja az ágyát. Ilonka néni gyermekkorára visszaemlékezve elmondta, hogy 7-en születtek, de csak hárman nőttek fel. Ő volt a legkisebb gyermek. El is kényeztette az édesanyja, ami abból állt, hogy amikor kenyérsütés volt, akkor ő hajnalban, félálomában hallotta, hogy édesapja mondta, „keltsd fel azt a lányt, hogy tanúzza a kenyérsütést.” Erre édesanyja azt felelte: „majd megtanúzza a maga nyomorúságán.” Hát ez hamar be is következett, - meséli tovább mosolyogva - hiszen 17 évesen már férjhez ment, és sajnos, az anyósa ágyban fekvő beteg volt, így minden házi munka reá várt. Eljött a kenyérsütés ideje, kérte ugyan az idősebb menyecskét, aki nem ott lakott, hogy segítsen neki kenyéret sütni, az meg azt válaszolta, meg tudod te azt csinálni. Hát bedagasztotta, és várta, hogy keljen, közben elszundikált, és a sütőteknőből kifutott a kenyértészta.

Nagyon sokat dolgozott mindig, fiatalasszony korában is. Minden munkát szeretett, kivéve a kukoricakéve kötést, mert félt, hogy ha eloldódik a kéve, akkor őt szidják. Aratáskor a földekről csak hét végén mentek haza, - pedig nem volt

túl messze a tanya - hogy azzal se teljen az idő, amit az úton töltenek. Télen szívesen járt a cuharéba, ahol a fiúk citeráztak, és hermonikáztak, és sokat táncoltak, énekeltek. A férjével nagyon sokat dolgoztak, szép tanyát építettek, úgy 35-ben lett kész a tanya, amiből az 50-es évek elején kiváarták a családot, merthogy kuláknak mondták őket. Akik beköltöztek, azok csak nyótték, semmit nem javítottak rajta. Így költöztek be a faluba, - abba a házba, amely most a Tájház - azért nem tanyára mentek, mert a legkisebb lány, Iduka akkor volt iskoláskorú. Ilonka néniék 3 gyermeket neveltek fel. Az általános iskola elvégzése az természetes követelmény volt, a 2 nagyobb gyerek Péter és Mária az Iványi soron lévő un. Pogány iskolába jártak, ami egy dűlőnyire (4-500 m) volt a tanyájuktól. A tovább tanulást már nem nagyon tartotta fontosnak a család. Péter, aki mindenképpen szeretett volna továbbtanulni, elszökött Jászberénybe, ahol beiratkozott a mezőgazdasági középiskolába. Kérdezték is tőle, hogy talán

Ilonka néni derűjének meghatározó elemei: a feszület, a rózsafüzér, a szentképek, az élő és elhunyt családtagok szeretete

árva gyerek, mivel nem kísérte el senki. Mária is már felnőtt fejjel, 3 gyermek mellett érettségizett le a Közgazdasági Technikumban.

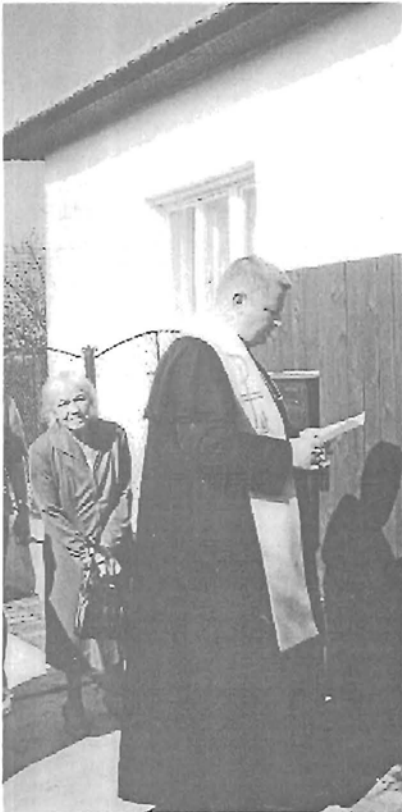
20 éve él együtt a 3 generáció. Ilonka néninek 9 unokája, 17 dédunokája, és 3 ükunokája van. Tavaly a 95 éves születésnapján együtt ünnepelt a nagy család. Nap, mint nap, elolvassa az újságot, hála Istennek jól lát szemüveggel, és jól hall. Meg is siratta a hunyai templomot, amikor olvasta, hogy leégett. Azon az éjjel hallotta a nagy mennydörgést is, amikor belecsapott a villám a templomba. Sokat jártak abba a templomba férjével Hunya Szilveszterrel, akivel 56 évet éltek együtt szép házasságban. Ilonka néni vágya: nagyon szeretné megérni, hogy újból felépítsék, ő is szeretné látni az új hunyai templomot, hiszen oda jártak férjével, gyermekivel együtt, mondta könnyes szemmel.

CSÁSZÁRNÉ
GYURICZA ÉVA

A kép jobboldalán: Hunya Szilveszterné, Ilonka néni, ba oldalon Hunya Edéné, a lánya, középén Gyuricza Eleké

EGY PILLANATRA SEM SZAKADT EL AZOKTÓL AHONNAN SZÁRMAZOTT...

Iványi László plébános megáldja Vaszko Mihály emléktábláját

Október 2-án délelőtt tizenegy órakor vette kezdetét az ünnepség, melyen Vaszko Mihály volt kisgazda országgyűlési képviselő emléktábláját avattuk fel a róla elnevezett utcában, ahol lakott.

Vaszko András a Magyar Kereszténydemokrata Szövetség Gyomaendrődi Szervezetének elnöke üdvözölte a megjelenteket; Dr. Túri Kovács Béla, Domokos László, Dr. Latorcai János országgyűlési képviselőket, Dr. Csorba Csaba jegyző urat, és a képviselő testület megjelent tagjait, a Vaszko-családot és mindazokat, akik erre az alkalomra eljöttek. Megköszönte a ház tulajdonosainak is azt, hogy itt emléktáblát helyezhettünk el.

Ezek után mondta el Kurilláné Vaszko Ildikó Vass Albert nagyhatású költeményét: Üzenet haza, amelyet a jelenlévők nagy tapsal fogadtak.

Majd Dr. Túri Kovács Béla a FKGP országgyűlési képviselője szolt az egybegyűltekhez:

„Kedves endrődi barátaim!

Bár pontosabb lenne, ha úgy kezdeném, hogy kedves szülőföldemről valók, mert hogy egy szülőföldről valók vagyunk. Talán nem haragszanak meg, ha azzal a kis személyes kitérővel kezdem, hogy számomra mennyire fontos volt, hogy idejöttem, ahol megszülettem, ahol megkereszteltek, ahol megbérmáltak, ahonnan elindultam egy olyan életútra, amely remélem, még egy ideig eltart, és talán egész lesz és kerek, úgy ahogyan ez Vaszko Mihálynak nem adatott meg.

Az első világháború borzalmain éppen túl volt, s már befejeződött Magyarországon az az időszak, mely polgári forradalommal indult, de bolsevizmusba torkolódott, már meg volt a trianoni béke, az országot meg-

csonkították. 1922-öt irtak, amikor egy nagyszerű gondolata támadt egy endrődi szülőtnak, Kovács Libornak, hogy amikor ide jön Nagyatádi Szabó István, akkor ne ő, ne valaki más, vagy pláne egy nadrágos ember köszöntse, hanem egy fiatal gazdaember, Vaszko Mihály.

Hogy milyen nagy hatással volt Vaszko Mihályra Nagyatádival az első találkozás azt mi sem bizonyítja jobban, mint hogy innen indult - el nemcsak a hagyomány szerint, a valóságban is - politikai pályafutása. Ez a pályafutás olyan volt, mint amilyen a korszak, végig húzódott egy olyan időszakon, melyre most sokszor szeretünk - talán az idő múlása miatt - nosztalgijával visszagondolni, pedig annak ezer hibája volt, sok súlyos olyan hibája, melyeknél egy Vaszko Mihály, ahhoz, hogy a közéletbe kerüljön, iszonyatos küzdelmet kellett vívnia.

Amikor őt először meglátták a parlamentben csizmában, azok akik már hozzászoktak, hogy 1867 után, aki nem volt gróf, vagy legalább báró, azok szemében nem igazán számított olyan embernek, aki számottevő volt. Megláttak, és megismertek egy parasztembert, aki valami új szelet, valami más gondolatot hozott oda. Nos, 1931-ben indult először a választáson, s meg kell mondanom kisgazdaként is, hogy az akkori kisgazdapárt cserbenhagyta. Nem azért, mert nem látták benne a tehetséget, hanem azért, mert a kisgazdapártban is igen gyakran - ezt el kell mondanom - ebben a pártban, amelynek a vidékhez, amelynek a parasztsághoz kell kötődnie, időnként eluralkodott egyfajta irányzat, amely pont azt az ősi - azt kell mondanom, földhöz kötött ősi - gyökereket próbálta eltépni, ami nélkül pedig ez a párt nem létezik.

Nos, ő, 1944-ben ott volt annál az indulásnál, amely Debrecenben történt, '45-ben listán bekerült a Házba, és ami igazán nagy szó '47-ben egyéni képviselőként is megválasztották. Egész életútja azt példázta, hogy soha, egyetlen pillanatra sem szakadt el azoktól, ahonnan származott, ahonnan küldték őt. És bár súlyos vitái voltak itt az egyház akkori vezetőjével - és ezek után a mi családkra is gyakran kihatottak, a Kovácsok nem voltak jó viszonyban annak idején Csernus apát úrral - mégis tudta, hogy mi a kötelessége akkor, amikor hazáról, Istenről és arról volt szó, hogy az egyházat kell védeni. Akkor amikor itt Magyarországon már jól látható volt, hogy nem demokratikus átalakulás következik, hanem egy kemény diktatórikus időszak, akkor amikor ennek az első csapásai éppen az egyházat, ezen belül is a katolikus egyházat érték, volt bátorsága kiállni azért az emberért, aki pedig, én azt gondolom, hogy nem nagyon szerette őt. De ez mutatta, hogy nemcsak igazi politikus, hanem igazi ember volt, olyan igazi ember, aki valódi keresztény szívvel volt megáldva, aki nemcsak felül tudott emelkedni a pillanaton, de megbocsátani is tudott.

Nos, én azt hiszem, hogy '56-ban neki fontos szerepe volt Endrődön, az akkori Forradalmi Bizottságban, hiszen Ő vezette, és az sem csoda, hogy az ő kiegyenlítő, és a politikázalón belül mindig az egység, és a magyar nemzeti egység irányában mutató elgondolásai nem engedték, hogy itt valami lázas

olyan ügy történjen, amiből súlyos hátrányok és bajok történhetnek. Kiállt azok mellett, akik talán nem érdemelték meg, hogy kiálljon értük. Mégis kiállt értük azért, mert az emberség, a keresztényi gondolat ezt követelte.

Hogy a sors mivel fizetett? Mindannyian tudjuk, kétszer ült börtönben. Egyszer még az igazi bolsevizmus alatt, és egyszer a kádári diktatúra idején. Megszenvedte mindkét időszakot. Olyan időben halt meg, amikor valami kilátástalan volt a magyar jövő. A hetvenes években, amelyet ma úgy hívunk, a kádári konszolidáció ideje. Az emberek - én azt hiszem - elvesztették már hitüket abban, hogy itt a Kárpát-medencén belül olyan változások lehetnek, hogy igazi demokratikus rend következik.

Nem tudom, hogy ő hitt-e ebben, nem tudom, hogy hitt-e a változásokban, remélem, hogy legalább a hit megadatott neki. Azt remélem, hogy legalább abban hitt, hogy nem kell örökké diktatúrában élni.

Vajon, ha most lenéz ránk, és így végig tekint a mai politikai valóságon, elégedett lehet-e Vaszko Mihály?

En azt gondolom, sok mindennel nem. Ma Magyarországon sok minden történt, ami pozitív. Itt 1990-től bátran mindenki megvallhatja hitét, bátran mindenki vallhatja azokat a politikai nézeteket, amelyeket ő úgy gondol, hogy a legjobb, mégis az eltelt tíz esztendő valami újabb egyenlőtlenség irányába mutat. A gazdasági egyenlőtlenségek, amelyek a társadalmat át és átszövik, úgy itélem, veszedelmes irányt vettek, olyan irányt, ahol ma már megint előkerültek azok, akik szeretnek úrhatnám módon gondolkodni. Megint előkerültek azok, akik úgy gondolják, hogy bűdös a paraszt csizma, megint előkerültek olyanok, akik azért, mert a sors őket időben, jó helyre állította, s gazdaságilag megerősödtek, úgy gondolják, hogy ma ez sok mindenre jogosít.

Nos, én azt remélem, hogy ha azt látja, hogy milyen küzdelmet folytatunk ma - és én hadd vonjam be képviselő társaimat és velük együtt, sőt azt kell mondanom, hogy minden időszakos vitánk ellenére is - vállalva, és annak tudatában, hogy nincs más alternatíva a mi számunkra csak az a fajta egység, amelyen elindultunk. Akkor talán Ő is lát reményt arra, hogy ez az ország jobb legyen, hogy ez az ország békésebb legyen, hogy ebben az országban megszűnnek az alapvető és alig-alig áthidalható gazdasági különbségek, és azt remélem, hogy a magyar nemzet jövőjét talán most már Ő is pozitívan látja.

Isten adja, hogy így legyen, és Isten adja, hogy ebben a tudatban élhessünk mindannyian.

Köszönöm, hogy meghallgattak."

A nagy tapssal köszöntött beszéd után Iványi László plébános úr megszentelte az emléktáblát, melyet a jelenlévők imádságos lélekkel fogadtak.

Az egybegyűltek gyalogosan átsétáltak az endrői Tájházba, ahol a vendégeket friss kaláccsal és üdítővel várták a szervezők. Vaszkó Irén nyugalmazott tanárnő, a Tájház korábbi vezetője mondta el gondolatait a régi paraszti életről, melynek emlékei ma is láthatók itt, s reméljük, mindörökké megmarad az utánunk jövő nemzetékek számára.

Császár Ferenc

Az ünnepen részt vevők, balról jobbra a képen: Domokos László országgyűlési képviselőnk, Véha Jánosné, Dr. Latorcai János országgyűlési képviselő, Iványi László plébános, Dr. Turi Kovács Béla országgyűlési képviselő, Vaszkó András

HELYI AUTÓBUSZ JÁRAT MENETRENDJE

Érvényes 1999. szeptember 1-től.

Öregszőlő	Déryné	MÁV áll.	Szabadság tér	MÁV Áll.	Szabadság tér	Déryné	Öregszőlő
5.20	5.25	5.35	5.40	5.50	5.55	6.05	6.10
-----	-----	-----	-----	6.25*	6.30*	6.40*	-----
6.10*	6.15*	6.25*	6.45*	6.50*	-----	7.05*	7.10*
6.10	6.15	6.25	6.45	6.50	-----	7.05	-----
-----	7.05*	7.20*	7.25*	7.30*	-----	7.45*	-----
-----	7.05	7.15	7.20	7.45	7.50	8.00	-----
7.15*	7.20*	7.30*	7.35*	7.45*	7.50*	8.00*	-----
-----	8.15	8.25	8.30	8.50	8.55	9.05	-----
-----	9.20	9.30	9.35	10.00	10.05	10.15	-----
-----	10.15	10.25	10.30	11.00	11.05	11.15	-----
-----	11.30*	11.40*	11.45*	12.40*	12.45*	12.55*	13.00*
-----	11.30	11.40	11.45	12.40	12.45	12.55	-----
13.20*	13.25*	13.35*	14.00*	14.05*	14.10*	14.20*	14.25*
-----	13.30	13.40	13.45	14.05	14.10	14.20	14.25
-----	14.00*	14.10*	14.20*	-----	14.30*	14.45*	-----
14.30	14.35	14.45	14.50	15.20	15.25	15.35	-----
-----	15.35	15.45	16.10	16.15	-----	16.30	16.35
-----	16.15*	16.25*	16.35*	-----	16.35*	16.50*	-----
16.35*	16.50*	17.00*	17.05*	-----	-----	-----	-----
16.45	16.50	17.00	17.05	18.00	18.05	18.15	-----
-----	17.10*	17.20*	17.25*	18.00*	18.05*	18.15*	-----
-----	18.45	18.55	19.00	19.45	19.50	20.00	-----
-----	21.20*	21.30*	21.35*	22.05*	22.10*	22.20*	-----

Az autóbussz dőlt betűs időpontokban csak munkaszüneti és tanítási szünetnapon, a csillaggal jelölt időpontokban csak munkanapokon és tanítási napokon közlekedik, a jelölés nélküli időpontokban hétköznap és ünnepnapokon egyformán közlekedik.

ELSZAKÍTHATATLANUL KÖTÖDÜNK EGY FIZIKAI, SZELLEMI TÁJHOZ

Mint ismeretes az a szomorú tény, hogy Tímár Máté író barátunk, aki a Baráti Kör elnöke volt hosszú éveken át, elhunyt. Ezért az Egyesületnek új elnököt kellett választania. A választást megelőzte egy széleskörű közvélemény-kutatás. A Baráti Kör május 22-iki Közgyűlésén 7 tagból álló jelölő-bizottságot választott, akiknek feladata volt a vélemények összegyűjtése.

Így került sor október 16-án, Budapesten arra a Közgyűlésre, amely hívatott volt elnököt választani.

A közgyűlést megnyitó titkár Császárné Gyuricza Éva emlékeztette a jelenlévőket arra a 40 év előtti eseményre, amikor a Baráti Kört megalakították, mely a pártállam idején a Hazafias Néprfront keretében tudta tevékenységét kifejteni. Az akkori alapítók közül néhányan még most is közöttünk voltak, akiket a titkárné név szerint is megemlégett: Itt volt feleségével, Tímár Irénnel a Baráti Kör örökös elnöke Dr. Radnóti Vilmos, és Dr. Papné Kovács Klára. Sajnos, Pelyva Máté az egyesület egyik egykori alapítója már nem lehetett közöttünk. Ez idő alatt Hunyad Simon Péter látta el a titkári teendőket, míg a gazdasági ügyeket Dr. Radnóti Vilmos végezte. A rendszerváltás hozta meg azt a változást, hogy ma már a Baráti Kör bejegyzett egyesületként, önállóan fejtheti ki munkáját. '91. február 5-én jegyezte be a Pest Megyei Bíróság egyesületünket. Ekkor lett az egyesület elnöke Tímár Máté József Attila és SZOT díjas író, aki később a Magyar Köztársaság Arany-éremkeresztjével is kitüntettek.

A titkárné röviden összefoglalta az eseményeket, melyek a májusi közgyűlés óta bekövetkeztek: Létrejött az Emlékbizottság, mely létrehozta a Városunk Nagyjaiért nevű alapítványt, Szeptember 4-én, nagysikerű rendezvényen Endrődi Bella János mutatta be legújabb verses kötetét és festményeit. Elmondta, hogy Bella János üdvözlö a jelenlegi összegyűlteket, és a verseskötetnek bevételéből a baráti kör pénztárát hivatott gyarapítani. Október 2-án emléktáblát avattunk a helyi MKDSZ és a Honismereti Egyesülettel karöltve Vaszkó Mihály FKGP országgyűlési képviselő emlékére a róla elnevezett utcában. A titkár-

Elnökválasztás az Endrődiek Baráti Körében

Dr. Latorcai János, az új elnök

nő beszámolt az egyesület gazdasági-pénzügyi helyzetéről is.

Megköszönte az endrődi temetők karbantartására küldött jelentős pénzügyi segítséget, amely szerint az idei adományoknak mintegy 81 %-a érkezett a távol élőkől.

A beszámoló után Pintér Béla ismertette a jelölő Bizottság munkáját s kifejtette, hogy a legtöbb javaslat Latorcai János országgyűlési képviselő úrra esett. Pintér Béla megkérdezte, hogy Latorcai úr elfogadja-e a jelölést, aki válaszában ezt nagy megtiszteltetésnek vette. A jelölések, és a hozzászólások után még felmerült néhány személy: Dr. Sztanyik B. László, Dr. Turi Kovács Béla, Kovács Zoltán és Pintér Béla. A Jelölő-bizottság elnöke elsőként Dr. Latorcai János személyét tette fel szavazásra. A közgyűlés egy ellenszavazattal, egy tartózkodással (aki a jelölt volt), Latorcai János urat választotta meg az egyesü-

let új elnökévé. Így hát a többi személyre a szavazás okafogyottá vált.

Elsőnek Dr. Radnóti Vilmos örökös tiszteletbeli elnök szözlalt fel, aki eredményes munkát kívánt az új elnöknek.

Latorcai János megköszönte a bizalmat s ígéretet tett, hogy nagy elfoglaltsága mellett időt fog szakítani az Egyesület munkájára, de kérte, hogy a titkári teendőket továbbra is Császárné Gyuricza Éva végezze ugyanolyan szorgalommal és lelkesedéssel, mint ahogy eddig is tette. Engedjék meg kedves olvasóink, hogy idézzük Latorcai János néhány gondolatát, melyek a közgyűlésen hangzottak el:

„Ha csendesen is, de mégis erősen érezzük, hogy tartozunk valahová. A Körösök vidékének zegzugos, fűzfás világához, az odaítai szikhez, az Öregkertekhez, a Sós-halom gyermekképzete hegyéhez, a Páskom kemény rögéhez, az Ugarak és a Peres búzatengeréhez, a liget hangulatához, a templomtoronyhoz, a temető csendjéhez, egy endrődi utcához, egy házhoz. Elnökök köztünk kötődünk egy fizikai és szellemi tájhoz, mely elidegeníthetetlenül csak a miénk.

Néhány mező vagy folyóparti részlet, amit évek óta talán csak álmunkban láttunk. Egy-egy kép, szobor és regény, egy utcaszöglet, néhány Tímár Máté és Gergely Ágnes strófa. Egy-egy dal, néhány gyermekkor emléke; kifakult ruhájú, dolgos paraszt- és munkásemberek, az utca porát rúgó mezitlábos gyerekek, akik egymást felszavakból is értik, s az a csodálatos, mással össze nem téveszthető, más hol fel nem lelhető ízű és zamatu beszédvilág, amit idegen nem képes megtanulni.

Nagyjából ez az, amit sohasem lehet elvenni tőlünk, amitől nem tudunk és nem is akarunk megszabadulni, s amit legegyszerűbben, de legkifejezettebben két szóval lehet jelölni: szülőföld, és haza.

A nagy tapssal fogadott beszéd után a jelenlévők még hosszasan társalogtak a jó ízű gulyás-leves és túrós csusza mellett.

Császárné Gyuricza Éva
titkár

Méltó környezetben gyűjthetjük meg gyertyáinkat

Hál Istennek, idén is az ünnephez méltó környezetben gyűjthetünk gyertyát drága halottaink emlékére, és mondhatjuk el imáinkat, megemlékezéseinket az endrődi temetőben, tudtuk meg Szabó Zoltánnétól, az alapítvány kuratóriumának elnökétől.

Idén is sok-sok pénz, energia kellett az elhanyagolt sírok rendbetételére.

Ismét sokan segítettek, anyagi erejükhöz mérten, pénzzel, munkával, jóakarattal, amit tisztelettel ezúton is megköszönünk.

Köszönjük a Munkaügyi Központ helyi vezetőjének és munkatársainak jóindulatú segítségét, a 4 fős munkacsoportnak, és vezetőjének és irányítójának, Iványi Sándor bátyánknak a szakszerű munkáját, Gyuriczáné Erzsikének az adminisztrációt.

Közel 400 ezer forint gyűlt össze, ehhez hozzájött a múlt év maradványa, és a jótékonysági vacsora tombola bevételével idén is rendelkezésre állt a temetők rendbetételére 520 ezer forint. Az idei adományok „forrása” eltér a tavalyitól. Tavaly elsősorban a helyi vállalkozók segítettek, az adományok 32%-a tőlük és az itthon élőkétől, és 68%-a a

távol élőkétől jött. Az idei adomány viszont 81%-ban jött, az elszármazottaktól, ők küldtek 319 ezer forintot, az itthon élők adtak 43 ezer forintot, a jótékonysági vacsora bevétele 33 ezer forint volt. Támogatóink voltak lapzártáig: *Biczó Tamásné, Bertalan Ernőné, Bula Katalin, Császárné Gyuricza Éva, Dióslaki Lajosné, Duda Béla, Fülöp Imre, özv. Fülöp Imréné, Gubucz Istvánné, Dr. Gyuricza Béla,*

Dr. Gyuriczáné Hunya Mária, Gyuricza István, Gyuricza Árpádné, Hunya András, Dr. Helmné Ugrin Magdolna, Hegedűs Magdolna, Iványi Sándor, Jóné Tímár Mária, Kalmár Vincéné Ugrin Erzsébet, Kátay József, Dr. Kása Gyuláné, Kiss Dánielné, Kerezsiné Debreczeni Magdolna, Dr. Komlódi Lajos, Dr. Kupecz Benedekné, Ledvényi Jánosné, Uhrin József, Ugrin István, Dr. Ugrin Béla, Szabó Béla, Takács József, Takácsné Rojfk Gizella, Dr. Tímár Vera, Dr. Varjú László, Dr. Várady Istvánné, Vaszkó András, Dr. Veréb Lajosné, Véha Imréné, 2 adomány név nélkül érkezett. Végül, de nem utolsó sorban elmondjuk, hogy idén a legbőkezűbb adományozó ismét a Németországban dolgozó Katona Sándor volt. Köszönjük. Isten fizesse meg!

Az Endrődi Szent Imre Plébániáért Alapítvány számláján folyamatosan gyűjtjük a jövő évi munkálatokhoz is az adományokat, aki tud, segítsen! Az Alapítvány számlaszáma: Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet

53200015-10003231, vagy a helyben lakók a Plébánián is befizethetik adományukat, a Fő u 1. sz. alatt.

Császárné Gyuricza Éva

*Madi Zol cipőkészítő-
fogtechnikai és kereskedelmi
Kft*

Telephely: 5502 Gyomaendrőd, Fő út 45.
Telefon: (66) 386-578

Corvo Bianco Schuh Bt.

Corvo bianco

Cipőipari Bt.
5502 Gyomaendrőd, Fő út 14.
☎/Fax (66) 386-896
☎(30) 9457-148

Női, Leányka-, és Fiú- cipőgyártás

ORVOSI TANÁCSOK

Mégegyszer az őszi-téli betegségekről

Az őszi, a tél örömeit ne engedjük elrontani a meghűlés okozta kellemetlen orrdugulás, tüszögés, orrfolyás panaszok miatt. A hideg hónapok szinte elkerülhetetlen velejárója a megfázás, a nátha. A felnőtt lakosság évente háromszor-négyszer, a gyermekek ennél gyakrabban esnek át rajta.

Mivel a megbetegedéseket vírusok okozzák, vannak olyan körülmények, amelyek a vírusok számára megkönnyítik a „támadást”. Ezekre minden felnőtt és gyermek megfelelően odafigyelve meg-

előzheti a betegséget.

Kerüljük a túlzott szellemi és fizikai kifáradást, tartsuk megfelelő kondícióban szervezetünket. Hosszú ideig alacsony hőmérsékleten tartózkodás esetén öltözködjünk rétegesen, ne feledkezzünk meg a sapka, sál, kesztyű használatáról. Ügyeljünk a higiénés rendszabályokra!

A vírus nemcsak cseppfertőzéssel, hanem ujjunkra kerülő fertőző váladékkal is terjed! Használjunk rendszeresen papírsebkendőt! Ha mindennek ellenére megfázunk, mi a teendő?

Tartózkodjunk meleg, kényelmes környezetben! Láz esetén a recept nélkül kapható lázcsillapítókat a csomagoláson feltüntetett adagolásban alkalmazzuk. A Paracetamol készítmények igen alkalmasak erre, amelyben a csecsemő, kis- és iskolás korú gyermekek, felnőtt számára tablettá, szirup, kúp formákban biztosítják a minden korosztály számára a megfelelő gyógyszeres forma kiválasztását. Térítésmentesen is rendelhető a közgyógyász ellátottaknak.

A legkellemetlenebb tünet az orroedema, orrdugulás ellen sokféle orrspré, orrcsepp van forgalomban. Sokan azonban idegenkednek az orrba történő gyógyszerbeviteltől a csipő érzés, garatba való hátracsurgás miatt. Kapható recept nélkül szájon át bevihető forma is, a Rhinokort szirup és kapszula. Már egy éves kortól alkalmazható.

Amennyiben nehezen felszakadó köhögés is kíséri a náthát, köptető, nyákolódok használata is ajánlott. A recept nélkül is kapható nyákolódok minden esetben alkalmazható Mucopront szirup vagy kapszula, mert bármely antibiotikummal alkalmazható készítmény.

Láz esetén azonnal forduljunk orvoshoz!

Dr. Varga Géza

GYOMAFARM Kft.

A GAZDÁK SZOLGÁLATÁBAN
A Penny Market mellett
06-66-386-359

A Gazdabolt új ajánlatai:
Gyomaendrőd, Apponyi u.3.
Ammóniumnitrát 34%-os 3.200 Ft./q
Őszi búza vetőmagok II. fok 4,300 Ft./q
csávázva 5.000 Ft./q
Az árak az ÁFA-t tartalmazzák!

THERMIX
ÉPÍTŐIPARI SZÖVETKEZET

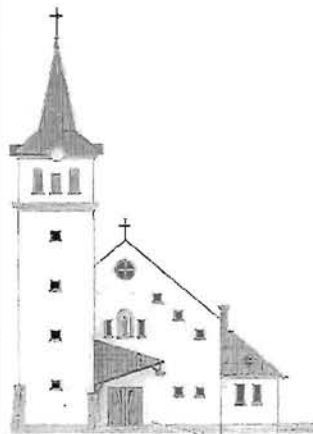
☐ 5500 Gyomaendrőd,
Ipartelep út 3.
☎ T/F: 66/386-614, 386-226

Értékesítésre ajánljuk:

Szövetkezetünk eladásra kínálja a Gyomaendrőd, Lévai út 21. Sz. Alatt (1320 m², 90%-a szilárd burkolatú) működő mészló telepét a hozzá tartozó mészló géppel, vasbeton égetett- és oltott mésztárolókkal.

Érdeklődni lehet: Gyomaendrőd, Ipartelep u. 3.
Knapcsek Béla szöv. elnök
30/9552-374, illetve a fenti telefon
számokon.

Köszönetnyilvánítás

Az új hunyai Szent László templom felépítésére mostanában is adakoztak. Megérkezett a Magyar Karitás 2,5 mill. Forintja, de magánszemélyek is szépen adakoztak már.

A hétre ígérte a biztosító, hogy a pénz egy részét küldi. A Megyegyűlés is fog segíteni, tájékoztatott Domokos László képviselőnk.

Mindenkinek köszönjük a segítséget.

Jelenleg a kevésbé látványos előkészület folyik, a tervek készítése.

Aki segíteni szeretne, a következő módon teheti meg:

☞ Az anyaegyház alapítványára történő befizetéssel vagy átutalással:

Endrödi Szent Imre Egyházközségért Közhasznú Alapítvány
5502 Gyomaendrőd, Fő út 1.

Telefon: hétköznap 8-12 között: 66/283-940

Számlaszám: Endröd és Vidéke Takarékszövetkezet
53200015-10003231

Föltétlenül jelöljék meg: Hunyai templom javára
Adókedvezmény igénybeviteléhez a befizetésekről igazolást tudunk adni.

Kérésre levélben csekket is tudunk küldeni.

☞ Átutalással a hunyai Szent László Plébánia számlájára:
A Hunyai Plébánia bankszámlája: Endröd és Vidéke Takarékszövetkezet 53200022-11042057

☞ Postai pénzesutalványon, az endrödi vagy hunyai plébánia címére elküldve, és itt is kérjük a megjelölést: Hunyai templom javára

☞ A hunyai plébánián, személyes befizetéssel

ŐSZI ALTATÓ MAGAMNAK

Aludj, aludj öreg legény!
Az utakon vad szelek járnak,
az élők mind halálra várnak.

Aludj, aludj, fáradt csavargó!
A fűre dérként hull a harmat,
elmúltak a nyári hatalmak.

Pihenj el hát, úgyis fáradt vagy!
Fojtó köd van. Csúf varja szállnak,
és kárognak, meg kiabálnak.

Nyújtózz el hát! Majd lesz valahogy.
Jégbarlangjában megdermedve
alszik most minden öreg medve.

Bánkódásnak, bűnnek nincs helye.
Aludj, aludj, te bús, szegény!
nem vagy már mai legény.

MÁRTON GÁBOR

Mária néni meséi

A BÖLCS TEKNŐS ISKOLÁJA II. RÉSZ.

ságának őre. A sikló azért, mert szépen tud sziszegni, a csiga meg azért, mert hátán hordja a házát.

Frissek az illatok,
Hess oda, hess te madár!

Vége a nyárnak, az ősznek,
Vén szelek hosszan időznek.
- Érzed, hogy gőzöl a láb? -
Vadkacsa mondja: - Háp!
Vadkacsa mondja száz is,
Zúgja a zörgő nád is:
- Nyugtodat nem leled,
Élned itt nem lehet már!
Csillagos éjszaka
Megjön a tél szaga.
Hess tova, hess te madár.

A FAKOPÁCS

Sűrű erdő közepében
Áll egy vén tölgy réges-régen.
Hernyó lakik bent a házban.
Ide fut, meg oda fut,
Jól bezárja a kaput.

Zárhatja azt akár hattal,
Akár hatvanhat lakattal!
Őrizheti bent a csöndet,
Bizony, máris vendég csönget.
Nem is csönget, kopogtat.
Na, ott aztán kopoghat!

Hernyó néne kiszól zordan:
- Nem tudom, a kulcsom hol van!
Várd meg, amíg megtalálom,
Ha nem várod, azt se bánom!
- Nem is várom, kipi-kopp!
Leverem a lakatot.

Így felel a vendég ott kint.
Kemény csőre odakoppint.
Ahol kongva szól a kéreg,
Nosza, szorul bent a féreg!
Mert a vendég senki más,
Tarka tollú fakopács.

A mesét és a verseket írta: IVÁNYI MÁRIA

- Mit tehetnénk? - hangzott kíváncsian innen is, onnan is.
- Hát, - mosolygott hamiskásan a teknős, - aki meg akarja tudni, az jelentkezzen holnap reggel nálam! Megnyitom a Mocsári Iskolát! Ott aztán ki-ki olyan bölcs lehet, amilyen csak akar.

- Még olvasni is megtanulunk? - hitetlenkedett a csiga.
- Miért ne! - sziszegte gőgösen a sikló, - legalább is egyesek.
- Hogy, hogy egyesek? - csattogtatta az ollóját a rák, és tán hajba is kapnak, ha a teknős nem küldi őket haza, hogy készüljenek, mert holnap kezdődik a munka. Másnap aztán, még alig pitymallott, megcsendült a kékszínű harangvirág, és mindenki tudta, hogy megnyitott az iskola. Nem is hiányzott senki! Még a giliszta is eljött, pedig köhögött egy csöppet, mert harmatba lépett.

Végig próbálták a zombékpaddockat, megcsodálták a zombékdobogót, a lapulevél táblát, és köszöntötték a pedellus bácsit, aki nem volt más, mint egy zöldszárnyú légy.
Nemsokára megérkezett a teknős is.
- Foglaljatok helyet! - nézett körül szigorúan. És ebből lett a baj.
Miért? Csupán azért, mert mindenki az első padban akart helyet foglalni.
A béka azért, mert ő nagyot ugrik. A rák azért mert ő a vizek tiszta-

Pedig a zombékpaddock minden nyáron újra kizöldellnek. No, talán a következő tavasz nemcsak bimbókat nyit, hanem iskolát is a mocsáriaknak!
Ha valaki be akar iratkozni közületek, jelentkezzen a bölcs teknősnél!

Figyeljete csak!

Szitakötő szárnyán
Oda is repülhet,
Szúnyog lesz a párja,
Nyugton meg is ülhet.
Fűszál lesz a tolla,
Sáslevél az írka,
S bölcs lesz, mint a teknős,
Ki azt tele írta.

HESS TOVA, HESS TE MADÁR

Készül a lápi madárhad.
Vén vezér szól csapatához:
- Hallod, hogy bolydul a láb? -
Vadkacsa mondja: - Háp!
Vadkacsa mondja száz is,
Zúgja a zörgő nád is:
- Nyugtodat nem leled,
Élned itt nem lehet már!
Hol csupa fény ragyog,

**NŐI CIPŐT
A GYÁRTÓTÓL!**

A KLASSZIKUS MODELLEKTŐL A MAI
DIVATIG SZÉLES VÁLASZTÉKBAN
KÍNÁLJUK TERMÉKEINKET.

**GELLAI LÁSZLÓ
CIPŐGYÁRTÓ**

GYOMAENDRŐD, FŐ ÚT 140/2 • TEL: 06-66-283-359

A TURUL CIPŐ KFT

Felvételre keres varrónőket,
cipőfelsőrész-készítőket és cipő
gyártókat gyomaendrődi,
dévaványai és kamuti telephe-
lyeire, tartós munkára, jó kere-
seti lehetőséggel.

Vidékről bejárást térítjük,
vagy megoldjuk.

Érdeklődni lehet: 66/386-251
telefonon Oláh Ferencnél

A 20-dik század sok újat, sok változást hozott, sajnos a technika csodái és más változások, ha nem is közvetlenül, de valahogy mégis beleszóltak a családok belső életébe is. A század elején élők, így nagyanyáink, dédszüleink el sem tudták volna azt képzelni, hogy a családi kötelékek ennyire szétesnek alig 2 emberöltő alatt. Még halványan emlékszem arra, kisgyerek koromban télen apukám befogta a lovat a szán elé, és mentünk farsangolni Balára, mert ott éltek anyám unokatestvérei. Nagy családi találkozásra adott alkalmat még a disznóvágás, a lakodalom, a keresztelő és a temetés. Ilyen alkalmakkor együtt voltak az unokatestvérek, ángyikák, nagybácsik, nagynénik, és mindenki mindenkit ismert, szeretettel ölelt át, és meséltünk egymásnak; kinek hogy megy a sora. Sajnos ma már ez ismeretlen dolog, mert szétestek a családok, elfelejtettünk ünnepelni... Ennek az lett az eredménye, hogy idegenként megyünk el viszonylag közeli hozzátartozók mellett, így a másod, harmad unokatestvérek nemigen ismerik egymást. Elvértve, ha akadnak még olyan családok, ahol alkalmakként összejön a szűk családi körön túl a nagycsalád apraja, nagyja. Egy ilyen szép eseménynek voltunk tanúi, október 9-én itt Endrődön.

Az éppen 85 éves Gyuricza Elekné Tímár Krisztina néni, régen dédelgetett álmát váltotta valóra Katalin lánya, akinek sikerült összeverbuválni a Tímár lányok találkozója mintegy 30 Tímár rokonnal. A legfiatalabb rokon Dávid (unoka) 9 éves, a legidősebb, Tini néni 85, igaz nem ő lett volna a legidősebb, ha a 14 unokatestvérből mindnyájan el tudtak volna jönni. Sajnos ketten igazoltan voltak távol, Annus és a 87 éves Magdus betegek, mesélte Tini néni. Az unokatestvérek a családtagokkal

Tímár lányok találkozója

együtt mentek el ebédelni a Birka Csárdába. Az ebéd természetesen tyúkhúsleves csigatésztával, és birkapörkölt volt. A sok-sok finom süteményt már itthon a Gyuricza-házban fogyasztották, igazi meghitt családi körülmények között. Tini néni fejből, az ujjain számolva sorolta az unokatestvéreket, illetve azokat, akik már nem élnek, de azok helyett eljött családjuk. Hát nézzük csak a Tímár lányok találkozóján kik is voltak itthon? Fáni, Irénke, Lujzi, Iza, Klári, Éva, Marika, Irénke, Gizike, Tinike, Balog Feri, Erzsike, Lajos. A legidősebb unokatestvért, Magdust leánya Luca és unokája Giricz Laci képviselte. Az elhunyt szülők helyett itt volt Tímár Miklós, mint a második unokatestvér, és testvére Éva. És hány helyről jöttek? Harkányból, Gyuláról, Kondorosról, Hunyáról, Tarcából, Sarkadról, Orosházáról, Mosonmagyaróvárról, Újkígyósról, Balatonvilágosról, Kiskunhalasról, Szarvasról, no meg Endrődről. Jó alkalom volt ez arra, hogy azok a másod unokatestvérek, akik most találkoztak először, bemutatkozzanak egymásnak, hiszen többen nem ismerték egymást. Ezért el is határozták, hogy jövőre Tokajban, - Miklós spontán meghívására- szervezik meg a másod unokatestvérek találkozóját. Hogy aztán oda ki mindenkit kell meghívni, azt még fel kell deríteni, ami nem lesz kis munka, de mindenképpen megcsinálják, hiszen nem szakadhat meg a családi kötelék már a második rokoni lépcsőnél. Azt hiszem, hogy a Tímár lányok találkozójának ez volt a senki által nem álmódott eredménye, azontúl, hogy annyira örült mindenki annak, hogy hazajöhetett, és legalább egy napra felidézhetette az otthoni, soha el nem felejthető ízeket, soha, senki által össze nem téveszthető beszédvilágból ismert „e” hangokat, és ha rövid időre is, de feleleveníthették a közös múltat, és hallhatták a hazai harangszót, és a temetőbe ellátogathattak az elhunyt szülők, rokonok sírjához.

Vagy lehet, hogy Tini néni mégiscsak megálmodta, megérezte, hogy nem múlhat el az élet úgy, hogy legalább a másod unokatestvérek ne ismerjék meg egymást. Sikerült, gratulálunk, és köszönjük!

Császárné Gyuricza Éva

Trodalmi oldal

A ZSEBKENDŐ

Nagyapám negyven évig dolgozott egy szótáron, amit senki sem akart kiadni, a legkevésbé ő maga, nagyapám.

Épp csak le akarta írni a szavakat, lassú kimunkált betűkkel, egymás mellé, becézni őket, mint Gertrude Stein, amikor azt állította, hogy „a rózsza az rózsza az rózsza...”

Nagyon el tudott a dolgokban gyönyörködni nagyapám.

Az első világháborúban hadifogságba esett, hét évet töltött Szibériában. Pontos ujjaira fölfigyelt egy sebészorvos, maga mellé vette felcsemek. Nagyapám hét éven át magyar sebesültek műtétjeinél segédkezett. Gondolom, oroszéknál is. Soha nem beszélt róla.

Beszélgetni nem volt vele könnyű. Mondatait teleshözte képekkel, példázattal. - Az Ur is megkímélte Ninivét - mondta, aztán kis csönd után hozzátette: - De nem kímélte Szodomát. - Máskor meg azt mondta: - Mindig észnél kell lenni. Sámson haját is akkor vágta le Delilla, amikor Sámson egy pillanatra nem figyelte, hogy mi történik. - Vagy egyszerűen rám szólt: - Mit állsz ott, mint Lót felesége! Fordulj előre, kislányom.

Hanem a legkedvesebb története Ábrahám atyjáról, Terahról szólt: hogyan vitte le a fiát valami föld alatti csatofafélébe, a bálványokhoz, hogyan rakott ételt-italt elibük, abban a meggyőződésben, hogy elfogyasztják, s a mozdulatlan agyagszobrok látványa hogyan vezette át Ábrahámot a hitre, hogy egy az Isten, és láthatatlan.

Magamban kinevettem nagyapámat. Egyenletesen halk beszédjét meg-megszakítva, zsebéből hatalmas, fehérzsebkendőt húzott elő, kifújta az orrát, s aztán visszasüllyesztette helyére a zsebkendőt, de úgy, hogy a vászon fehér csücske mindig kikandikált a zsebéből. Volt ebben a csücsökben valami öreguras, valami türelmes, valami elhagyott. Bárhol laktak is, mindig nagy kert volt a házuk körül; nagyapám kora hajnalban megállt egy-egy virágbimbó előtt, s nézte. Nem locsolta, nem simogatta: csak nézte. Derekból kicsit meghajolt, néha ütemesen hajlongott.

Nem voltak heves mozdulatai. Megütni egyszer ütött meg. Reggel volt, lehúztam a tejnek a bórét, ahogy a köcsögből kiöntötték. - Te nem iszod meg a tejnek a fölét! - kiáltotta nagyapám. - Te válogatsz, mikor mások éheznek! - És pofon vágott. Lapáttenyere volt, ujjainak nyoma három napig vöröslött a bőrömön. Nagyapám három napra bezárkózott a szobájába.

- Mit állsz ott, mint Lót felesége! - mondta halkán, mikor előjött. - Fordulj előre kislányom.

Széles vállú erős ember volt. Ha nem a szótárral vagy a tanítványaival foglalkozott, vagy ha éppen nem a templomban foglalatoskodott - akárhányan voltak odabenn, kizengett hangja -, köveket faragott néha, sírkövet, és bele betűket: lassú, kimunkált betűket. Fekete festékkel kente be őket, aranyat nem használt soha. Amikor megkérdezték, miért nem, csak visszanzégett a kérdezőre: - Minek!

Nézeteltérése egyszer volt életében. Egy jómódú, idősebb úr lánya, akit a faluban széleskörűen ismertek, elcsavarta apám fejét, olyanra, hogy fiatal apám elhatározta, feleségül kéri. Apám akkor még nem ismerte édesanyámat. Tetszett neki a lány, és semmire sem zavarta ábrándjait. Nagyapám a házasságra nemet mondott, és fölkereste a jómódú idősebb urat. - Az én fiam nem vesz el laza erkölcsű lányt - mondta. Ezzel alighanem évtizedekre elvágta magát: a jómódú idősebb úr a hivatali felettese volt.

A család állandóan költözött valahová. Battonyáról, Szeghalomra, Szeghalomról Szarvasra, Szarvasról Orosházára. A széles dunántúli családból egymagában az Alföldre szakadt nagyapám mindenütt megtalálta a tomácot, ahol írhatta a szótárt. Kétszáz évre visszamenően leírta családfáját is, jól olvasható betűkkel, aztán azt is elvitte a fiókba. - Élhetetlen - mondták a családban. S amikor lassan és kimunkáltan írtam a leckémet, megfogtam és elengedtem egy lepkét, vagy fölnéztem a magasba, valahová, szüleim rémülten összesűgtak: - A gyerek a nagyapjára hasonlít.

Isten tudja, hogy valójában kik az élhetetlenek.

Hogy az egyetlen fia meghalt a háborúban (eufémizmus: éhen halt egy büntetészárkában, egy nappal a felszabadító amerikai hadsereg bevonulása előtt), nagyapám kis időre félretette a szótárt. Szabad idejében a Szentírást olvasta: - Abban minden benne van - mondta. Első infarktusa után a pámája alatt Agata Christie-kötetet találtak. Nagyapám elpirult. Paplanján szétnyitva feküdt a Szentírás.

Felesége, hajdani szépasszony, az én időmre már apró szénszeművé, gúnyszavait szalmakazalból kapkodóvá öregedett nagyanyám, tizenkét évvel élte túl a fiát. 1957-ben, azon a délelőttön temették, amikor én, a távol lévő unoka, megkaptam a diplomámat.

Nagyapám egyetlen lányával Pesterzsébetre költözött; irtózott a nagyvárostól. Valahányszor meglátogattam, a papírjai vagy a virágai fölé hajolt. Ha megkérdeztem, mit ír, csak annyit mondott: - A szótárt. - Egyre szűkszávűbb lett. Ha a kapuból visszaintettem, az eget nézte: - Meg ne ázzál lányom. - A zsebébe visszagyűrt zsebkendő világitott az ágyások között, mint egy fehér macskafej.

A házban nagyapámat nem lehetett egyedül hagyni. Jött egy házaló, vagy valami koldus, ruhát kért, és nagyapám nem a használt és foltosított könnyű holmit vitte ki a kertkapuhoz, hanem az előző nap vásárolt, vadonatúj inget. Az eset többször megisméltődött, egymást bökdösték a körmök dologtalanjai, amikor nagyapám végigment az erzsébeti főutcán, hogy a heti lottószelvényét földadja. Egy ilyen alkalommal, ahogy nagyapám a posta fölé tartott - mindig előredőlő felsőtesttel, sietős, nagy léptekkel gyúrta maga alá az utcákat -, egy biciklista hirtelen nekilódult a járdának, feldöntötte nagyapámat. Nagyapám homlokával neki esett a járdaszegélynek, vagy valami éles kősaroknak, fölrepedt a homloka s két helyütt a koponyája. A fiatal ember rémülten leugrott a bicikliről, jöttek a mentők, jött a rendőrség, nagyapám fején nagy, puha sebkötéssel került haza, olyannal, amilyet ő rakhatott a nyögő hadifoglyokra, negyvenegynéhány évvel azelőtt. A bíróság nagyapámat szembesítették a reszkető biciklistával, akit nyilvánvalóan el akartak ítélni. - De hiszen nem akarattal tette - mondta meglepetten nagyapám. A következő vasárnapon a fiatal ember megjelent nagyapámnál, a tomácón, egy csokor rózsával.

Ez nem sokkal nagyapám harmadik infarktusa előtt történt. Vagyis nem sokkal halála előtt. Az orvos tudta, mi következik, és szólt a maradék családnak: értesítsenek. Nagyapám a kórházi ágyról az ajtót nézte. - Sámson haját is akkor vágta le Delilla, amikor Sámson egy pillanatra nem figyelte. - Ezt kellett volna mondania. Nem ezt mondta. Hanem azt: Jön az unokám. - És nézte az ajtót.

Elkéstem.

A szótárt, amelyen negyven évig dolgozott, odaveszett; hihetőleg eltűzelve. Rám a Burján-féle latin-magyar szótárt hagyta, s beszédeit. Nemrég jutottam hozzájuk, és egyebek közt ezt találtam az egyikben:

„Mindenható Isten, Mennyei szent Atyánk! Bánatos szívvel közeledünk kegyes színed elé, hogy a múlt hónap 23-án kezdődött forradalmi szabadságharcunkban hősi halált szenvedett testvéreink lelki üdvéért Hozzád fohászjunk. Áldd meg, Istenünk, az újonnan, ideiglenesen megalakult, demokratikus, teljes vallásszabadságot hirdető magyar köztársaságot, ideiglenes kormányának tagjait és az ország minden vezetőjét, hogy Tőled nyert világhosszúsággal, az igazságossággal, a szabadsággal és a béke útján vezethessék az országot, a lakosságnak üdvére, a Te neved dicsőségére. Áldd meg, Istenünk, Magyarország minden lakosát, hogy hassa át a lelkeket a Te szellemed, hogy szűnjék meg a gyűlölködés, a févelgyés. Add, hogy a szeretet, a jóság, az emberiség és a megértés uralkodjék a magyar nép lelkében. Hallgasd meg Istenünk, imádságunkat, hogy magasztaljuk és áldjuk a Te szent nevedet, örökön, örökké. Amen. 1956. november 3-án.”

Nagyapám soha többé nem tartott politikai beszédet. Nem ismerem embert, aki ennyire tudta volna, mi az, ha a földi léthez kötött dolgok hirtelen értelmüket veszítik.

Akinek a fia meghal, minek kell annak szótárt kiadnia! Az írás szép, de a kinyomtatott, vászonkötéses szótár is csak tárgy, akár a vadonatúj ing, vagy a zsebkendő. Megmenteni egy lefagyott lábat Szibériában, egyistenhitre téríteni a pogányokat, nézni az ajtót: „Jön az unokám” - ezek, ezek a léten túlra vezető pillanatok.

Azért, ha öregember kezében nagy, fehér zsebkendőt látsz, mindig tudd, hogy jelzés, odaátról.

S ezentúl, bármi történik, így képzelj el egy főrabbit.

GERGELY ÁGNES

(Részlet az „Absztrakt tehén” c. 1995-ben megjelent könyvéből.)

Könyvjelző

A Gyomaendrődi
Könyvtárba
érkezett...

SZÁZ REJTÉLY A MAGYAR IRODALOMBÓL

Főszerkesztő: Halmos Ferenc
GESTA Könyvkiadó 1966. 207 p.

A kötet fotóit Gál Csaba, Német Ferenc, Szalay Zoltán készítették, illetve az MTI fotótára, valamint a Petőfi Irodalmi Múzeum bocsátotta a kiadó rendelkezésére.

A táblaborítót Boros Zoltán és Szikszai Gábor munkája.

A képeket válogatta Kovács Ida.

Készítette a Kaposvári Nyomda Kft.

E szokatlanul részletes adatközlés - a mű készítőinek felsorolása - a recenzius adta több kérdőjeles cím és a mű valódi címe után lehet szokatlan; ám mindenképpen helyénvaló. Tisztelgés a könyv, mint műalkotás létrehozóinak; azoknak, akik a formát, az örömmel kézbevehető könyvet ilyen szépre formálták...

Ismétlem: szép, csodálatosan szép kötetet vehet kézbe az érdeklődő olvasó; ha éppen a magyar irodalomról összegyűjtött „rejtélyekre” kíváncsi. Összegyűjtve, amint a kötet cím ígéri: 100 rejtélyt találhat itt. Százat...Egy-egy íróról többet is.

Mielőtt a tartalomról ejtenék szót; maradjunk még a formánál... Lenyűgözően csodálatos képek sora színesíti, emeli meg a nyomtatott betűk tényközlő, vagy vélt-tényközlő szövegének üzenetét. A könyvborítón látható Anonymus-szobor-képmástól az utolsó lapon feltűnő közelmúltunkig vezető fényképekig. - Korai századtól - napjainkig... S kicsoda képek! Eredeti festményekről készült színes reprodukciók; költő napjainkról, lakhelyeikről, végleg eltűnt kastélyokról, csatajelenetekről, emléktárgyakról, kéziratokról, eredeti fényképekről. Mindezekkel felidézve - képekben - képekkel is - történelmünk letűnt századaiból kiemelkedő személyiségeket; életük helyszíneit stb. stb. - mint említettem már - egészen közelmúltunkig.

Aki csupán a rendkívüli szép forma, megjelenítése okán veszi kézbe a kötetet, s végiglapozva gyönyörködik, okul, tanul, akár egy képeskönyvből, az is valamit már megsejthet írónk, költőink életéből...

S azok a bizonyos rejtélyek...Milyenek is azok a rejtélyek!

„De gustibus non est disputandum” - így mondja a latin szólás, vagyis: az ízlések különbözök, azaz az ízlésekről nem kell vitatkozni. Ami nem tesz mást, minthogy nehezen megítélhető a „tetszik”, „nem tetszik” igaza, vagy hamissága, a „szabad tenni és „nem szabad tenni” pontos határa, mindenki számára elfogadható érvényessége...

Ám, ha valaki ír valamiről - akár egy műről, mint én most - nem hallgathatja el saját „ízlés”-ét, véleményét, akkor sem, ha esetleg sokakéval ellenkezik... Nos, én nem szeretem, elutasítom ezt a műfajt, amely nyilvánvalóan a „piac” igénye kiszolgálójaként „csokorba” gyűjtve közöl jelesekről titkokat (ahogy a cím mondja „rejtélyek”-et, intimitásokat, olyanokat is, amelyek nem az alkotásaik jobb megérté-

sét segítik, hanem - sok esetben - emberi gyengeségeinket leplezik le... Bevallom, elismerem, nem csupán a „piac-igénye”, talán a remélhetőleg kiteljesedő „demokráciáé” is, hogy megtudjuk azt, ami megtudható nagyokról, kicsinyekről; ha éppen az nem legszűkebb személyes életünk tisztelendő titka... Nem is az ellen ágálok, hogy írókról, művészekről ne legyen megtudható, az a - korában talán még rejtőzködő - titok, amit a gondos kutatás feltárt... Legyen. Hozzá tartozik életünk-höz. Ám, hangsúlyozandó: életművükhöz tartozik mindaz a körülmény is, ami műveik születésének, megvalósulásának körülményeit, olykor nagyon is elhanyagolható mellékes részét alkotja. Okfejtésem azt célozza, hogy hangsúlyozzam; az alkotók műveikkel gazdagítják a világról, környezetünkről és az emberi-természet sokféleségéről való ismereteinket; letűnt korok viszonyainak utólrétegzésével ábrázolásával stb. stb. Félrevezető, s hamis képet formálhatunk róluk akkor, ha műveik helyett „szepők” sokaságát kapjuk összegyűjtve... (Milyen felemelő lett volna, ha ez a díszes-kiállítású szép kötet - akár ilyen hosszú időt átölve is - vagyis Anonymustól-napjainkig - ugyanezen képekkel, festmények reprodukcióival, helyszínek, csodás épületek sorakoztatásával - az alkotók egy-egy rövidebb elbeszélését, vagy nagyobb művük részletét, egy-egy költeményét csokorba gyűjtve tárta volna az olvasó elé.)

„Az igazad mondd, ne csak a valódit” visszhangzik bennem József Attila felejthetetlen sora...Nos, hangsúlyozom, az alkotók igaza műveikben van, s nem szepőkben...

Mikszáth Kálmán, a Jó palócok, a Különös házasság, Noszthy fiú este Tóth Marival stb. halhatatlan művek írója „bértolnok” is volt, mert rávitte a pénztelenség (126-127. old.) Remélem, ez a közlés azért nem csökkenti műveit szerető olvasói számát... Ám már Csáth Géza „A gyilkos gyilkosa” címmei bemutatása, - noha széles körben ismert morfinista volt - (144-145. old.) gyanítom, előítélettel telíti, telítheti azokat, akik műveivel még nem ismerkedtek meg, noha elbeszélései, novellái valódi szépirodalmi értékeink közül valók.

Nem kívánok további példákat hozni arról, ami nagyon nem tetszett, s arról, ami túlságosan nem zavart. Aki kézbe veszi a kötetet, majd itél ön maga...

38 szerző munkálkodott azon, hogy (a főszerkesztő elgondolása szerint!) a kötet cikkei, tanulmányai megszülessenek. Egy-egy szerző több témát is vállalt. Egyikőjük, másikuk más-más karakterű. S karakterüknek megfelelően; a kutatásuk-tárgya szerinti témáról is eltérően írtak.

Volt, aki a „rejtély” témáját (legalábbis az én ízlésem szerint) „durván” ragadta meg, volt, aki „finoman”, vagy „elegánsan”, ízlést nem sértve tárta fel a - a főszerkesztő témájából - kívánt rejtélyt, titkot.

Akikkel egyetértetek, s akikkel nem, megnevezni nem kívánom (nem is kíváncsiak bizonyára az én véleményemre). Ám éppen, mert nagyon finom, s durvább „rejtély”-megoldásokkal is találkoztam a kötet olvasása folyamán az ambivalencia (két ellentétes érzélem) ura...

Bizonyos, hogy a „kritikusan” mérlegelő olvasó sok-sok olyan kultúrtörténeti, irodalmi ismeretet nyer e szép kötetből, amire máshol nem találna. - Sok riasztó ismeretet is... Remélem a „riasztó” sem riasztja annyira, - ha irodalomszerető - hogy a művekre is kíváncsivá ne váljon... Ha egy „szepő” a szepősített alkotó művének olvasására ösztönzi olvasóját, nem várt eredmény.

„Teszteltem” is a kötetet. Egy nagyon fiatal olvasója az Ó magyar Mária siralomról olvasván (10-11. old.) mondta: Erősen gondolkodásra készítő, nagyon szép nyelvezetű írás”.

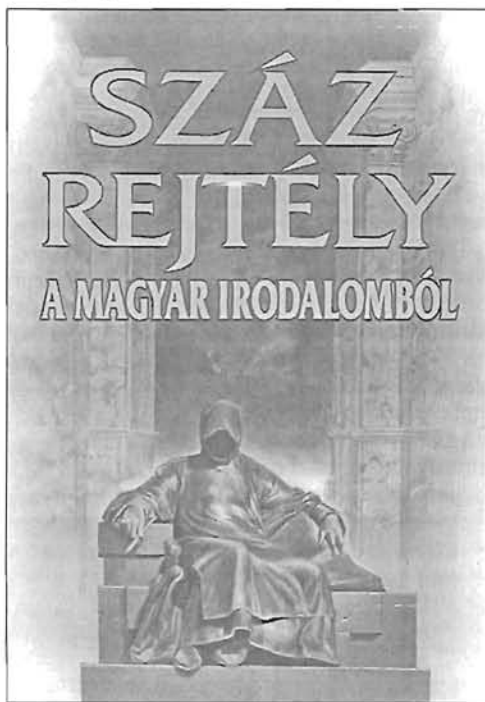
Egy másik, szintén hölgyismerősöm (egy apró cikk-kereskedés csinos tulajdonosnője) A

Galeotti-Marzio-ról szóló írást olvasván (14-15. old.) jegyezte meg: „Ha a szepőket áttennék ebbe a világba, történésen senki nem csodálkozna, úgy tűnik, még a történelem is megismétlődhetik, néha...” Nos; figyelj; olvasó: „áthallásokat” is kaphatsz a jelenünkre...

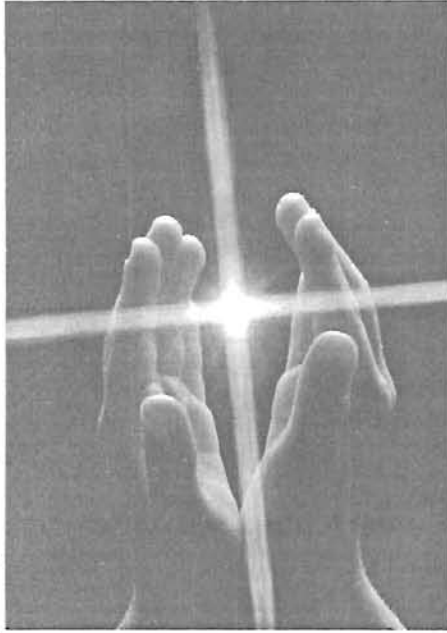
„Faludy György pokolbeli víg napjai” címszó; „A recski töltőtoll” alcímű cikkét olvasván ezt jegyezte fel: „Faludy Gyuri bácsi az egyik legkedvesebb költőm. Állatemberek voltak, vannak, lesznek. (sajnos)

Nos nem mindennapi kötet az, amit most a hazai könyvtár kölcsönzése kínál....

M Kondor Viktória

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK

*„Nem múltak el ők, kik szívünkben élnek:
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek.
Ők itt maradnak bennünk csendesen még.
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”*

(Juhász Gyula)

Az olvasók tájékoztatására közöljük, hogy csak azokról az elhunytakról adhatunk híradást, akiknek hozzátartozói a közzétételhez hozzájárulnak.

ÖZV. CSATH ENDRÉNÉ KOVÁCS ILONA, aki a Mirhóhádi út 13. sz. alatt lakott, október 9-én, 79 éves korában hosszas betegség után visszaadta lelkét Teremtőjének. Temetése október 13-án volt. Gyászolják: gyermekei és családjuk, rokonai és ismerősei

DÓGI ELEMÉRNÉ RAFAEL RÓZA, aki a Dankó utca 3. számban lakott, október 5-én 54 éves korában váratlanul elhunyt. Temetése október 7-én volt. Gyászolják: férje, gyermekei és azok családja, testvérei, a rokonság és az ismerősök.

HORNOK MÁTYÁSNE FORGÁCS MARGIT, aki a Dobi István út 7. sz. alatt élt, október 11-én 85 éves korában (és mégis váratlanul) lelkét az Úr befogadta. Temetése október 15-én volt. Gyászolják: gyermekei és családjuk, a rokonság és az ismerősök.

HOMOKI JÓZSEFNÉ TARZALI ERZSÉBET 81 éves korában szeptember 21-én Isten akaratában megnyugodva lelkét az Úrnak ajánlotta. Temetése október 1-én volt az Óbudai temetőben a r.k. egyház szertartása szerint. Gyászolják mély fájdalommal: Férje, fia, menyee, unokái, dédunokái, keresztlánya a rokonság és az ismerősök. A család köszönetét fejezi ki mindazoknak, akik elkísérték utolsó útjára, és azoknak is, akik részvétnyilvánításukkal osztoztak fájdalmukban.

ÖZV. KOVÁCS ISTVÁNNÉ KATONA MÁRIA, aki a Szabadság u. 27-ben élt, október 1-én 86 éves korában rövid szenvedés után elhunyt. Temetése október 6-án volt. Gyászolják: Fia, unokái és azok családjai, és a rokonság.

KULIK IMRE, aki a Polányi u. 46-ban lakott, október 8-án 75 éves korában hosszú szenvedés után megtért Teremtőjéhez. Temetése október 11-én volt. Gyászolják: felesége, gyermekei és családjuk, testvére és felesége, a rokonság és az ismerősök.

MAJOROS LAJOS, aki a Sugár út 114-ben élt, október 1-én 74 éves korában váratlanul bevégezte földi pályáját. Temetése október 6-án volt. Gyászolják: Felesége, gyermekei és a rokonság.

RÓZSA ISTVÁNNÉ KOVÁCS PIROSKA, aki a Mátyás kir. út 18-ban élt, szeptember 27-én hosszas betegség után 78 éves korában az Örökkévalóság honába költözött. Temetése október 5-én volt. Gyászolják: férje, lánya, unokája, a rokonság és az ismerősök.

ÖZV. SZILÁGYI LAJOSNÉ ÁGOSTON ERZSÉBET, aki a Bocskai u. 53. sz. alatt lakott október 16-án 85 éves korában rövid szenvedés után visszaadta lelkét Teremtőjének. Temetése október 22-én volt. Gyászolják: gyermekei és családjuk, a rokonság és az ismerősök.

TÍMÁR GYULÁNÉ PAPP KATALIN, aki az Apponyi út 18.sz. alatt élt, október 16-án rövid szenvedés után 97 éves korában, Isten akaratában megnyugodva az Örökkévalóságba költözött. Temetése október 19-én Hunyán volt. Gyászolják: nevelt lánya és az ő családja, a rokonok és az ismerősök.

TÍMÁR VINCE, aki a Juhász Gyula u. 6. sz.-ban lakott október 13-án 74 éves korában hosszas betegség után visszaadta lelkét Teremtőjének. Temetése október 19-én volt. Gyászolják: felesége, gyermekei, unokái, a rokonság és az ismerősök.

VARGA JÁNOSNÉ HEGEDÜS MÁRIA, aki a Selyem út 14-ben élt szeptember 23-án 87 éves korában hosszas betegség után testét a föld, lelkét az Ég befogadta. Temetése szeptember 27-én volt. Gyászolják: lánya és családja, testvérei és családjuk, a rokonság és az ismerősök.

**Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr
az Ő országába.
Az Örök világosság
ragyogjon felettük!**

CIPŐTALPBÉLÉST SZONDÁTÓL

Rózsahegy u. 11.
Telefon: (66) 284-301

GYERMEKCIPIŐ KÉSZÍTÉS

Csikós János

5502 Gyomaendrőd, Kör út 3.
(Öregszőlő, Kondorosi út)
Telefon: 06 60 485-788
Tel., Fax: 06-66-285-863

Béby-leányka-fiúmodellek 18-35-ös méretig
Bio papucs, szandál, klumpa 18-41-es méretig

A KERTBARÁT KÖR ÜZENI...

A SZŐLŐ ÜLTETÉSE

A szőlőt hosszú időre (több évtizedre) telepítjük. Ezért ültetése gondos odafigyelést, szakszerű munkát igényel. Köztudott, hogy a szőlő napfény és melegigényes! Annak érdekében, hogy mielőbb (4-5 év) teremjen, **gyökeres oltványt ültessünk**. A gyökeres oltvány erőteljesebben növekszik, fejlődik. Különösen vonatkozik ez a kötött talajokra. A szőlő gyökere igen érzékeny, kemény, lazítatlan talajban nehezen indul meg a gyökér növekedése, valamint a tápanyag felvétele. Környékünkön a szőlő gyökérzete 1 métertől 2,5 méter mélységig hatol le, oldalirányban pedig 3-4 méter távolságig. Homokos talajon ez természetesen sokkal több.

A gyökér növekedése függ:

- a talaj tömörségétől,
- víz és levegő tartalomtól,
- hőmérséklettől,
- tápanyag ellátottságtól.

Mikor ültessük el a megvásárolt gyökeres szőlőoltványt?

Itt megint a talajviszony határozza meg az időpontot. Megítélsem szerint **április hónap a legalkalmasabb**. A megvásárolt gyökeres oltványt úgy helyezük el homokban, mint ahogyan a gyümölcsfa lerakatban láttuk. Ültetés előtt célszerű az oltványokat 1-2 napig vízben áztatni (az oltvány kétharmad része kerüljön a vízbe).

A kötött talajban készítsük elő az ültető gödröt, melynek mélysége 60 cm, szélessége 1X1 méter legyen. Megéri a fáradságot, ha ültetés előtt 1-2 hónappal 60-70 cm-re megforgatjuk a földet. Az ilyen laza talajban a gyökér gyorsan növekszik, terebélyesedik. Szoktak még hosszú árkot is ásni, és abba ültetik az oltványt.

Homokban ültetőfűróval végzik (lyukfúrás) e munkafolyamatot. Az oltvány gyökereit a gödörbe helyezés előtt vágjuk vissza.

Homokban

Az oltvány gyökereit a gödörbe helyezés előtt vágjuk vissza.

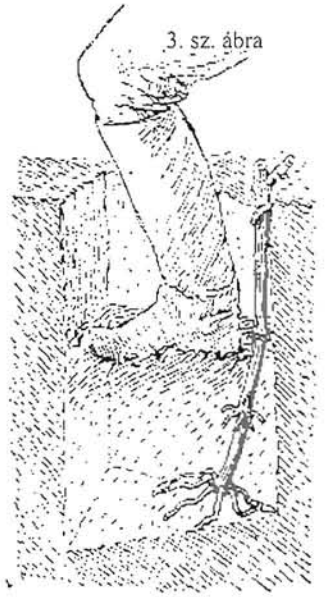
(2. sz. ábra.)

Ezután helyezzük a gödörbe, majd a talpgyökereket minden irányban igazítsuk el. Fokozatosan laza talajt, esetleg homokot, valamint istállótrágyát szórjunk bele kb. 25 cm vastagon, és ezt alaposan tapossuk meg, hogy a gyökérezetbe tömörítsük a talajt. Ezt követően öntsünk rá 4-5 liter vizet, majd folytassuk az árok betemetését. (3. sz. ábra)

Az oltvány gödörbehelyezésekor ügyeljünk arra, hogy a szemes rész 2-3 cm-re kiemelkedjen, majd ismét öntözzük be. A kinaradt szemes részt 2-3 rügyre vágjuk vissza, melyet laza földdel, homokkal fedjünk be (felcsirkézzük). Erdemes a kis földhalmot faágakkal, vesszővel körül szurkálni, hogy megvédjük a verebek, macskák romboló munkájától. A kis földkupac megvédi a gyenge rügyet, majd a hajtást a tűző naptól. Itt szeretném felhívni a szőlőtermesztők figyelmét, hogy a rügyező szőlő és a rügyből kifakadó hajtáskezdemény rendkívül érzékeny, (biztos vagyok benne, hogy sokan tapasztalták ezt), kis nyomástól, ütődéstől leválik. Azt szoktam mondani, hogy úgy kell bánni vele, mint a hímes tojással.

Ha mindezeket, amit itt leírtam, betartják, sok örömük lesz a kultúrművelés ápolása, majd a termés betakarítása után.

*** **

Szeretném felhívni a figyelmet arra, hogy ha idei boruk letisztult, azonnal fejtsek le, mert a lebomló anyagok, elhalt élesztőgombák, szőlőhéj, mag, talajszemcsék rontják a bor minőségét (seprő)

Helytelen, amit a Népszava október 8-iki Magazin mellékletében olvastam, miszerint karácsony táján fejtsek le a borunkat. Elavult módszer ez, ahogyan régen mondták „ágyán” kell, hogy érjen a bor. A seprőben lévő anyagok bomlásnak indulnak. A borban történő kémiai változást gátolja az üledék.

HUNYA ALAJOS

SZEPTEMBER 24-TŐL OKTÓBER 20-IG GYOMA BELTÉRÜLETÉN 35,7 MM CSAPADÉK ESETT.

AGRO ÁRUHÁZ

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.

Kedves vásárlóim!

Ajánlataim:

Rózsatövek, virághagymák,
virágtalpak, műtrágyák

Kegyeleti mécsesek, gyertyák, virágcserepek
Kerámia kaspók, savanyító edények,
zománcos edények

Borászati kellékek, gumicsizmák,
esőköpenyek, védőkesztyűk

Üstök, üstházak, műanyag kukák

VAPOREX C+M fűszárító adalék

Energiser elemek ajándék csomaggal
Ruhaszárító állványok, vasalók, vasalódeszkák
Energiatakarékos vasalódeszka-huzatok

több méretben!

Többfajta kávéfőző

Kisállat eledel

A felsoroltakon kívül még sokféle áruval várom vásárlóimat!

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

fi keresztény nemzeti gondolat hírnöke

VI. évfolyam 12. szám * Társadalmi, kulturális és hagyományörző folyóirat * **1999. december**

Angyal voltam, Betlehemet jártunk,
s csengőt ráztam ablakok alatt:
„Adnak-é a Kisded Jézuskának szállást?“,
s elutasító alig pár akadt,
elzengtük, hogy mennyből jó az angyal,
a békét hozza minden nemzeteknek,
ébredjeteek csordapásztorok:
„Dicsőség mennyben az Istennek!“

Pár krajcárt kaptunk, almát,ogyorót,
láncukat rázó, dühöngő kutyák
ugatása kísért a szomszéd tanyáig,
odavinni reményt, glóriát,
és a parányka deszka-betlehembem
a Szent szülőket s a Szent Gyermecket,
lyukas csizmánkban dermedt a lábunk,
de vélünk járt társként a Szeretetet.

Karácsony van, hóbelepte fejfel
csengettyűzőm szívek háza-táját,
s angyal helyett vén pásztorként kérdeem:
„Adtok-é a Kisded Jézuskának szállást?“,
készítsünk jászolat fájó szíveinkben,
mert Ő a Gyámol, Remény, a Vigasz,
s míg a Fennvaló dicsőségét zengjük
Békévé tisztul bennünk a panasz...

TÍMÁR MÁTÉ
(1987. dec.20-27)

BÉKESSÉGET FÖLDI ÉLETÜNKBEN

Szerkesztőségünk minden tagja, kegyelemteljes, boldog karácsonyt kíván minden olvasójának és Gyomaendrőd minden polgárának. Öleljen át bennünket a betlehemi jászol békességet és szeretet sugárzó fényessége.

Önnel joga van tudni...

hogy miről volt szó, és miről döntött a város képviselő testülete az október 28-i és november 25-i ülésén

A testületi ülések szokás szerint a polgármester beszámolójával kezdődtek, amelyből megtudtuk, hogy november 26.-án átadásra kerül az Öregszőlői kerékpárút, a felújított termál kút, és a Bethlen Szakiskola sertésfarm beruházásának első szakasza. Az ünnepélyes átadásra Mucsi Imre helyettes államtitkár úr jött el városunkba, és több megyei és helyi szakember is jelen volt. Sokakat érdekelhet, hogy az ún. vitatott földtulajdon per a Legfelsőbb Bíróságon került tárgyalásra, az ítélet írásban még nem jött meg a városhoz, de azt lehet tudni, hogy a pernek nincs vége! A Legfelsőbb Bíróság vissza adta a pert az első fokú bíróságnak, ott kell tovább folytatni a küzdelmet a városnak a jogos tulajdonáért. Az Állami Számvevőszék megkezdte a soros vizsgálatát az önkormányzatnál. A Bethlen Szakképző Iskolában (Gyomaendrőd, Hősök útja 40) ingyenes szaktanácsadásra mehetnek azok a regisztrált mezőgazdasági östermelők, akiknek az éves árbevételük 500 ezer forint alatti. A Polgári Védelem bázis átkerült az Önkormányzathoz.

A testület döntött abban, hogy a Városi Gondozási Központban a térítési díj 2000. február 1.-től: 25.080.-Ft/hó, az emelt szintű ellátás: 27.600Ft/hó, a klubban a napi ebéd: 264 Ft /fő, reggeli és ebéd 358.-Ft/fő. Az óvodák, és iskolák élelmezési nyersanyagköltség növekedése miatt a térítési díj is emelkedni fog. A folyékony hulladék szállítása (szennyvízszippantás) vonatkozásában bevezetésre kerül az arányos szolgáltatás elve szerinti számlázás, illetve fizetés akkor, ha a szolgáltató a szippantó tartályokra a kalibrált mérőcsöveket felszerelteti. Ennek határideje 2000. március 31. A helyi járatú autóbusz jegyár emelkedett november 1.-től. A menetjegy 60 ról 64 Ft-ra, a dolgozói bérlet 1500 Ft-ról 1600 Ft-ra, a tanuló, és nyugdíjas bérlet 430-ról 460 Ft-ra emelkedett. Elfogadta a testület a Gyomaendrödi Híradó szerkesztői és pénzügyi beszámolóját, az újság ára november 1.-től 60 forintról 70 forintra emelkedett. Úgy döntött a testület, hogy a szilárd hulladékok szelektív gyűjtése csak akkor kerül bevezetésre, amikor a regionális szilárd hulladéklerakó is megvalósul. A jövő évben elkezdődik a lakosság felkészítése, és úgymond megnyerése az újfajta hulladékgyűjtési eljárásra, ami nagy mértékben emelheti településünk tisztaságát. Pályázni lehet a jelenleg még virágkertészeti (ligeti ingatlan) ingatlan profilkötöttségű hasznosítására, elsődlegesen szállodai céllal. A pályázati anyag 10 ezer forintért a polgármesteri Hivatalban átvehető. A pályázat leadási határideje: 2000. január 10. déli 12 óra. Elutasította a testület azt a kérelmet, amely a Vásártéri lakótelep lakóközösségének ...

sz. épületének felújítására vonatkozott. A lakóközösség felújításra is vehet fel kedvezményes hitelt, ha lakás célú előtakarékossági szerződést köt (több cég által is ajánlott kedvező módozatok vannak). Az önkormányzat, mint hagyatéki hitelező elfogadta néhai Dinya Margit hagyatékát. A Békéscsabai Réthy Pál Kórházi Felügyelő Tanácsba Gyomaendrőd Város küldötte Dr. Gedei Margit városi főorvos asszony, a tisztség 4 évre szól. Az önkormányzat tagfelvételi kérelmét kérte a Vasutas Települések Szövetségébe, a tagdíj mértéke 2 Ft/lakos/év. A minőségi bérpótlék hatályon kívül helyezésével a pedagógusok, - és nemcsak az igazgatók - havi illetménye lényegesen csökkent. A Bethlen Gábor Szakképző Isk. Közalkalmazotti tanács elnöke és az Sz. B. titkára javaslatát (amely az iskolaigazgató kérését kiegészítésére vonatkozott) a testület nem fogadta el azzal, hogy a probléma szinte minden pedagógust érint, így a rendezés csak egységes lehetne. Illésy Zoltán kezdeményezése ügyében, - amely nagyjában néhai Illésy Gyula római katolikus kántortartó emlékének megörökítésére vonatkozik - úgy döntött a testület, hogy a jövő évben ünnepli a Gyomai Katolikus templom a fennállásának 120 éves évfordulóját, és ezen ünnepség keretében Dezső Zoltán alpolgármester megvizsgálja a kezdeményezés megvalósíthatóságát. A Vállalkozók házában szerdánként közjegyzői szolgáltatást lehet igénybe venni. Idén is eljut az önkormányzat szeretet csomagja a helyben élő 72 év felettiek karácsonyára, mintegy 1700 emberhez. Elhalasztotta a testület a döntését a helyi adók, és a Vízművek által javasolt vízdíjak vonatkozásában, mert a következő heti közmeghallgatás véleményét mindenképpen figyelembe kell venni a döntésnél. Újabb intézmény kerül vállalkozásba. Lehet pályázni a városi Sportcsarnok és az Ifjúsági Tábor vállalkozásban történő működtetésére, a pályázati határidő: január 4. 12 óra! Az önkormányzati vagyon biztosítására 5 helyről kért a város ajánlatot, feltehetően a Hungária Biztosító pályázata lesz a nyerő. A falugazdász igen részletes beszámolójából megtudtuk, hogy a városban mintegy 2 ezer mezőgazdasági östermelői igazolvánnyal rendelkező ebben az évben csaknem 150-200 millió Ft éves támogatásban részesült különböző jogcímenek, sajnos sok volt a belvizes támogatás is. Szükséges lenne a birtokszerkezet átalakítása, a jelzálog rendszer szélesítése, valamint az új típusú szövetkezesek elterjedése a beszerzési, és áruértékesítési területeken. Lassan befejeződnek a város ideai beruházásai. Szerénytelenség nélkül írom, hogy nagy eredményekről számolhatok be, an-

nak ellenére, hogy sokan élvezik a hatást, de így együtt érdemes látni. Elkészült a Póhalmi út, átadásra került az egészséges jó ivóvíz, 8 utca kapott szilárd új útburkolatot, kátyúzással együtt 68 millióba kerültek az utak. Járdajavítása belterületen 10 ezer f m, Kocsorhegyen 2500 f. m, az Öregszőlői kerékpárút 2935 fm, befejezés előtt a Rózsahegyi iskola kézilabdapályájának bővítése. Elkészült a városháza felújítása, az endrői főtér felújítása, a gyomai termálkút felújítása, a 2. sz. Ált. Iskola és a Gimnázium épületének külső felújítása, és megkezdődött az endrői Blaha úti Idősek házában beruházása. A város közvilágítási korszerűsítése is befejeződött, amelynek eredményeként csökken a városi világítás költsége. A felújításoknál nagyon nagy segítséget jelentett a közhasznú foglalkoztatottak igen nagy létszáma, 154 fő, 507 hónapot dolgozott. A csapadékvíz, csatornarendszer karbantartásán 38 fő, a parkgondozási és köztisztviselői feladatoknál 16 fő 9 hónapon átdolgozott. A Békés megyei Közigazgatási Hivatal átfogó komplex ellenőrzést végzett a testületi, hatósági, és személynévi munka vonatkozásában. A jegyzőkönyv megállapításai nagyon pozitívak, az önkormányzatban a munka magas, szakmai színvonalú, és az intézmény dolgozói pontosan, gondosan végzik összehangolt munkájukat. Köszönet az illetékeseknek. A város 31 és fél millió forintot osztott ki a belvizek sújtotta lakóépületek újjáépítésére, illetve felújítására, 108 volt a kedvezményezettnek száma. Elkészült az újevezred első évének nagyvonalú költségvetése, közel másfél-milliárdos bevételhez még 300 millió hiányzik, hogy a tervek valóra válhassanak jövőre.

Császárné Gyuricza Éva

A Rózsahegyi Kálmán Általános Iskola Diákönkormányzata november 16-án délután tartotta hagyományosan népszerű rendezvényét, a TÁTIKA-t. A műsorban 20 csapat mutatta be produkcióját népes közönség: szülők, egykori és mai diákok előtt. Legszínvonalasabb produkcióival a 7. a osztály (felső tagozatról), s a 3. a osztály (alsósok közül) szerepelt. Az ő jutalmuk egy-egy torta volt. Valamennyi szereplőt édességgel díjazott a zsűri.

A rendezvényt támogatta az OTP Rt. Gyomaendrödi fiókja, valamint Gubucz Józsefné vállalkozó. A szereplő gyerekek és a jól szórakozó közönség nevében ezúton is tisztelettel megköszönöm az anyagi segítséget, s valamennyi versenyzőnek gratulálok a színvonalas előadáshoz.

Ladányi Gáborné
Igazgató

* HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK *

Valaho: régen...

„Valahol messze, valahol régen,
Megástak egy sírt temető szélén
Hantja besüppedt, fája elkorhadt!”

Az endrődi Központi Temető szélén is van egy ilyen sír. Valaha Papp Istvánné gondozta, de mióta meghalt „fája elkorhadt”. Senkinek nem jutott eszébe a sír? De igen. Kovács Arnold – bár nem dúslakodik az anyagi javakban – mégis, művészien ügyes kezével, magyar akácfaiból faragott egy szép keresztet. Kiballagott a temető szélére és leállította a fejfát. Felirata: „Itt nyugszik egy ismeretlen német katona”

Köszönjük, Arnold!

Méltó elismerés! Örömmel adunk hírt arról, hogy **Latorcai János** országgyűlési képviselőt, a **Magyar Országgyűlés Gazdasági Bizottságának elnökét** – és nem kis büszkeséggel mondjuk, hogy az Endrődiek Baráti Köre Egyesületének elnökét – Brüsszelben, ahol 40 ország részvételével rendezték meg az Eureka Találmányi Világkiállítást, 1999. november 14-én Laurent herceg, II. Albert belga király fiának jelenlétében a **Belga Királyság Feltalálói Lovagrendje parancsnoki fokozatával tüntette ki**, és az ezzel járó „lovag”-i címet adományozták a magyar gazdaság fejlesztésében meghatározó szerepvállalásáért, Magyarország és más országok közötti gazdasági kapcsolatok fejlesztéséért, az innováció, a kutatás- és fejlesztés, a szellemi termékek elterjesztésének kiemelkedő magyar és nemzetközi támogatásáért. A kitüntetést Jose Loireaux, a Belga Feltalálók Kamarájának elnöke adta át.

Szerkesztőségünk és a Baráti Kör tagjai ebből az alkalomból gratulálnak a méltó elismerésért. Kívánjuk, hogy még hosszú esztendőkön át munkálkodjon a magyar gazdaság felemelkedéséért.

Kelemen Kristóf szobrászművész kiállítása

Szép sikerrel zárult a szobrászművész „Arcképcsarnok” című, városunkban megrendezett kiállítása, mely november 12-től 26-ig tartott. A kiállításon Dr. Losonczy Miklós művészettörténész, egyetemi tanár mondott méltató beszédet. A művész 1937-1940 között Temesváron tanulta a mintázás és faszobrászatot, majd Budapesten a Derkovits Népi Kollégiumban és a Képzőművészeti Főiskolán végzett 1947-49-ig. 1953 óta szerepel külföldön. Kanadában, az USA-ban, Japánban, Líbiában, Németországban, Ausztriában, Romániában, a volt Jugoszláviában állította ki munkáit. Számos közterületen felállított szobra áll ma is. Régi, kedves kötődése fűzi városunkhoz Endrődön élő öccse, Kelemen János és családja révén.

A Rózsahelyi Könyvtár megköszöni...

Az 1999 évben könyvtárunknak adományozott könyveket: Bánfi Sándorné, Jónásné Bánfi Csilla, Fekécs Lajosné, Varjú Vincéné kedves olvasóinknak; a sok szép virágcsokrot Dinya Erzsike néni és Katona Vincéné Gizikének, a cserepes virágokat Fekécsné Dinya Mariannának.

Decemberi Gyermekkönyvtári Hónap

Könyvtárunk csatlakozott a Békés Megyei Könyvtár decemberre meghirdetett gyermekkönyvtári hónap rendezvényeihez. December 15-én 15 órától „Vidra, vidravédelem Magyarországon” címmel dia és videofilm vetítéssel egybekötött előadást láthatnak az érdeklődők.

Decemberben fél úron kölcsönözhető az ifjúsági és mese-videokazetták!

A KÖZÖSSÉGI HÁZ DECEMBER HAVI PROGRAMJA

6-án de.10 órától: „Merre jár a Mikulás” c. gyerekműsor a Szegedi Meseszínház előadásában, óvodás és kiskisiskolás korú gyermekek részére.

Belépő: 180.-Ft.

8-án 15.30 órakor: Cukorbeteg Klubja

10-én 9-től 13 óráig: műanyag árúk árusítása

11-én 17 órától: a MAGYAR KERESZTÉNYDEMOKRATA SZÖVETSÉG GYOMAENDRŐDI

SZERVEZETÉNEK karácsonyi ünnepsége. Az est díszvendége

Dr. Semlyén Zsolt h. államtitkár úr.

15-én 18 órától: Magányosok Klubja fenyő ünnepe.

28-án 18 órától: Nyugdíjas Klub szilveszteri mulatsága.

A rendszeresen működő csoportok időpontja változatlan.

Lobogó gyertyák fényénél...

November elsején Mindenszentek ünnepén, a Halottak Napja előestéjén az endrődi Szent Imre templomban gyülekeztek a katolikus hívők, hogy az esti szent mise keretében imádkozzanak elhunyt szeretteikért. A misét Iványi László plébános úr celebrálta. A mise után a hívők sorra felkeresték a hősök emlékműveit; a II. világháború áldozatainak emlékkövét, ahol nemcsak az endrődi hőőkre emlékeztek, hanem a Don-kanyarban elesett százazrekre, felkeresték az 56-os áldozatok emlékére készült Kopjafát, és szépen felújított I. világháború hősi halottainak emlékművét. Mindenütt gyertyákat gyújtottak és a lobogó gyertyák fényénél imádkoztak az elhunytak lelki üdvéért.

Márványtábla az elhurcoltakért

Gyomaendrőd Német Kisebbségi Önkormányzata, a Nemzeti és Etnikai Kisebbségekért Közalapítvány és a város önkormányzatának anyagi támogatásával az evangélikus templom kertjében november 6-án emléktábla avatása volt. A II. Világháborúban elhunyt, a szovjet kényszermunkára deportált és elhunyt német ajkú gyomaendrődi polgárok emlékére. Ünnepi köszöntőt mondott Dr. Csorba Csaba jegyző úr. Táborzsky László esperes úr imádkozott az áldozatokért, majd Kondor Péter evangélikus lelkész avatta fel az emléktáblát. Dr. Weigert József, a Német Kisebbségi Önkormányzat elnöke emlékeztet meg a tragikus eseményekről.

Nemsokára 170 éve lesz annak, hogy a németység a szomszédos Mezőberényből áttelepült s élt egyetértésben, békességben, ahogy mondani szokás: „jóban-rosszban” a gyómai polgárokkal, segítve a község fejlődését. Sajnos, hogy a II. világháború megbontotta ezt a békét. E tábla lesz örök emlékeztető a szomorú eseményeknek, melyen bevésve szerepel a 44 deportált, és a 26 hősi halált halt mártír neve.

HELYREIGAZÍTÁS! - Lapunk múlt havi számában megjelent „Adjatok nekik szeretetet” c. írásban az ott bemutatott Hunya házaspár nem három, hanem négy gyermeket nevelt fel: Pétert, Margitot, Mária és Ilonát. A gyermekek általános iskolájukat helyesen a Pogány Frigyesről elnevezett római katolikus iskolában végezték.

„Mindenért Istené a dicsőség“

(Aranyaszájú Szent János)

Dr. Latorcai Jánosné Újházi Aranka ikonosztázát október 31-én a Bazilita Rend Budapesti-kispesti kápolnájában P. Lacohtvs Dionesius OSBM, P. Dudás Bertalan OSBM, P. Sántai Máté OSBM, és P. Sebődi Jozefát OSBM tartományfőnök főpapok által bemutatott szentmisén szentelték fel. Isten áldását kérjük további munkájára.

In memoriam

Szülőföld: Bölcső, majd koporsó! új kenyér íze, lepergő könny sója,
Sarkcsillag a négy égtáj felől! öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Anyanyelved billyogként jelöl! Isten áldjon! Te légy végső álmunk,
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld, s ivadékainkba szebb jövő!

Tímár Máté

Papp Zsigmond (1888 - 1961)

Gyomán született 1888. június 25-én. A szülői ház akkor az 570-es számon volt jegyezve. A mai Rákóczi út 16. sz. alatti portán állott. Nádtetős, két szobás-konyhás „alföldi parasztház” volt.

Édesapja id. Papp Zsigmond Vésztőről került Gyomára, ott született, 1859-ben. Árvaságra került 12 esztendősen, s hosszas hányattatás után jött Gyomára, az ide férjhez került Teréz nővérehez, de itt volt bátyja Gábor, tanító a református iskolában. Vésztői református módos gazda családból származott. Sógora tanyáján dolgozott „belső cselédként” s a szomszéd tanyában ismerte meg később feleségét, Csapó Juliannát (1868-1937), akivel 1884. november 12-én kötött házasságot. Idősb Papp Zsigmond ezzel benősült a Csapók őshonos gyomai módosabb ágába.

A gyomai honismereti képhez, a közösség önismereti tablójához ifj. Papp Zsigmond életútját csak úgy tudjuk figyelemmel kísérni, megérteni, értelmezni, ha az őt kibocsátó, felnevelő közösséget, korabeli települést megismerjük. A felsorolt témakörökben való elmélyüléstől, sajnos terjedelmi okoktól, el kell tekintenem. Sorsát meghatározza az a parasztgazda család, amelybe beleszületett, belenőtt, s később meghatározta a társadalom, amely kirotta rá a különböző

kötelezettségeket, mint például a katonáskodást, a világháborúban való részvételt, de meghatározta gyomai környezete, a magyar alföldi mezővárosi törekvéseket is felmutató Gyoma. Itt nem volt elég az ambíció, az egyéni törekvés, több kellett volna, a kor kedvezménye, a társadalom megértő támogatása, és ez nem mindig volt meg. Ha értették is, inkább csodálták, ha csodálták is, jobbára különcnek tartották saját osztálytársai, minden rendű-rangú helybeliek. Tisztelték s szerették. Nem volt tér tehát számára, hogy igazán érvényesüljön. Úgy lett sír- emlék- sírkőfaragó, hogy szobrász szeretett volna lenni, s az is volt. Legelőbb festeni kezdett, s festett is sokat, fát faragott kint a fronton is, majd itthon folytatta; emléktárgyakat, portrékat, bútort több tucatot. „Östehetség”! mondták, s „műkedvelő ezermester”. Felülről nézve gazdaember maradt, a közösséget gondolkodó, a közösség javáért mindig szolgálni kész elme. Mindig volt a kitöréshez ereje. Sorsa csak rövid ideig - a két háború között - biztosított kellő alkalmat akcióihoz. Elszánások, egyéni próbálkozások, s a valahová vezető útra magánosan rátévedő társtalan vándora Gyomának. Neki azért kellett a föld s az anyagi javak, hogy feláldozza azt egy fennköltebb eszme a szépség, a tudás oltárán.

Az öt elemi iskolát Gyomán végezte, majd 1899 őszén a kor szokásának megfelelően amolyan „cseregyerekként” a Bánátba, Temesszentandrásra került „németszóra”. Az itt elvégzett hatodik elemi után Zsombolyán s Gyomán végezte a polgári iskolai tanulmányait. Szülei parasztgazdának szánták, gazdaemberek, pedig neki tengerész mémök-technikusi álmai voltak, majd később festő akart lenni. Apja akaratának megfelelően beállt a gazdaságba dolgozni. 1909-ben behívták katonának a méneskarhoz Kiskundorozsmára. 1911-ben meghalt édesapja, 1915-ben nagyapja, a gazdaság minden gondja nyakába szakadt. Közben kitört az első „nagy háború” s bevonult harctéri szolgálatra. 1917-ben házasságot kötött D. Kincses Ilonával. Gyermekei; Zsigmond, Ilona.

A következőkben szeretném a „teljesség igénye nélkül” felsorolni szerteágazó tevékenységének fontosabb területét:

Személyes barátságban volt Nagyatádi Szabó Istvánnal, s így a Kisgazdapártban vállalt politikai szerepet. Bár politikus alkat volt, de mint karakteres pártpolitikus nem tudott s talán nem is akart ilyen típusú szerepet vállalni. Tagja volt a községi képviselő-testületnek, s a vármegyei közigazgatási bizottságnak. Mezőgazdasági szakember, vállalkozó (sertéshizlalda), településcsinosító (templom és temetőkert), racionális újító, a református egyház hűséges presbitereként templomrestauráló, orgonatervező és építő (az ő nevéhez fűződik a ref. templom műemlékké nyilvánítása 1938-ban), modern mezőgazdasági munkagépek tervezője, a talajjavítási eredményei messze földön szakmai körökben elismertek voltak. Hitte és vallotta, hogy művészember is, festő, fafaragó, kőszobrász.

1948 után kegyetlen sors várt rá, mint számtalan hit- és osztályostársára ugyanúgy. Agyonhallgatás, mellőzés, s sorolhatnám tovább, de itt most az emlékezés a mondanivalóm. Posthumus kitüntetésben részesült 1996-ban; Gyomaendrődért emléklakett. Sajátkezű önéletírását a következő sorokkal vezette be: „Az idő halad, az élet véges! Úgy gondoltam, hogy mind azokat az elgondolásaimat, találmányaimat, melyek eddig évtizedek óta a fejemet terhelték, papírra vetem, bár kivonatosan.- Mindenkinék, az emberiség széles rétegeinek könnyebb megélhetéséért való küzdelem a célja. - Emberirtó nincs egy se. Nem véletlen, hogy a mezőgazdaság, a termelés terén mozog. Ide vezet minden út, ebben születtem, s halok meg! Gyoma 1954. július hó 10-én Papp Zsigmond s.k.

CS. SZABÓ ISTVÁN

ÉVFORDULÓK NAPTÁRA

1999. AZ IDŐSEK NEMZETKÖZI ÉVE

December 1. 1800. Pusztyanyék (Kápolnásnyék) **VÖRÖSMARTY MIHÁLY** (1855. november 19. Pest) Költő, drámaíró. Költői hírnevét a nemzeti tudatot erősítő honfoglalási eposz a „Zalán futása“ alapozta meg. Kiseb eposzaiban a nemzeti múltat elevenítette fel. Tündérvilágban játszódó történeteket adott elő (Egek, Magyaróvár, A rom, Tündérvölgy) Új szint hoztak dalai, balladái (A bűvár

Kund) Népiesség, filozófia, gazdag nyelvi, sokszínű verselés egyesül a Csongor és Tünde c. drámájában. Szerelmi lírája közül kiemelkedik: Abránd, Éj és csillag, Késő vág, Laurához...)

December 1. **AIDS ELLENI VILÁGNAP**

December 3. **MOZGÁSSÉRÜLTEK VILÁGNAPJA**

December 8. 1842. Pankota. **CSÍKY GERGELY** (1891. november 19. Budapest) Író, műfordító. Rendkívül művelt ember volt, 8 nyelven beszélt, színműveit sikerrel mutatta be a Nemzeti Színház (A mágus, A bizalmatlan, Az ellenállhatatlan, Nagymama) A polgárosodó magyar társadalom ingyenélőinek világát ábrázolja. Szigorúan bírálta a szabadságharc emlékeivel visszaélőket. Művei: Cifra nyomorúság, Buborékok. Társadalmi színjátékai: A kaviár, Cecil házassága, A vadrózsa, Az atyafiak, A komédiás).

December 10. **AZ EMBERI JOGOK VILÁGNAPJA**

December 13. 1896. Szigetszentmiklós **ÁDÁM JENŐ** (1982. május 15. Budapest) Zenepedagógus. Kodály ösztönzésére dolgozta ki a „Kodály módszer“ néven elterjedt zeneoktatás alapjait. 1939 óta fáradhatatlan pedagógus és népművelő volt. A zenéről, népzeneről szóló előadásai rendkívül széles körben (Magyar Rádió) hatottak. Zeneszerzői munkásságának nagyobb része a magyar népzenehez kapcsolódik.

December 15. 1873. Budapest **KACSOH PONGRÁC** (1923. december 16. Budapest) Zeneszerző, pedagógus. Gimnáziumi tanár, majd igazgató. 1912-től a székesfővárosi zenetanfolyamok főigazgatója. Művei: János vitéz, Csapkerózsika, Rákóczi daljáték, Dorottya c. opera...)

December 16. 1883. Temesvár **KÓS KÁROLY** (1977. Augusztus 25. Kolozsvár) Építész, grafikus, könyvillusztrátor, író. Megtervezte a sepsiszentgyörgyi Székely Nemzeti Múzeum épületét. Az Erdélyi Szépművészeti Céh egyik alapítója. Budapesten is sok művet alkotott (Al-latkert, „Vekerle“ telep Kispesztén, Városmajori Alt. Isk. több ref. templom. stb.) Első regénye a Varjú nemzetség történelmi eredetű Bethlen Gábor halálát követő időszak, további művei: Székely balladák, Országépítő...)

December 16. 1882. Kecskemét **KODÁLY ZOLTÁN** (1958. november 22. Budapest) Zeneszerző, népdalgyűjtő. Első ilyen útja 1905 nyarán volt. Ebben az évben ismerkedett meg Bartók Bélával és közösen adták ki a Magyar Népdalok c. könyvet. Hazájában mind szélesebb

körben terjesztette zenei nevelő tevékenységét. Fokozott gondot fordított az ifjúság zenei nevelésére. Kórusműveket és olvasógyakorlatokat írt számukra. Vezényelt országszerte, előadásokat tartott, cikkeket írt, harcolt a zenei analfabétizmus ellen. Budapest 50 éves egyesítésének évfordulójára írta a Psalmus Hungaricus-t. További művei: Hány János, Galántai táncok, Budavári Te Deum, Fölszállott a páva, Székely fonó, Marosszéki táncok, Galántai táncok, Kállai kettős, Pünkösddőlő, Jézus és a Kufárok, Kelemen Kőműves balladája. A magyar népzene c. monográfia, munkatársaival énektankönyveket szerkesztett.

December 17. 1800. Andód **CZUCZOR GERGELY** (1866. szeptember 9. Pest) Költő, nyelvész. 1822-ben írta meg az augsburgi ütközetet megéneklő hőskölteményét (eposz).

Költészeti lírájában az epigramma kapott hangsúlyt. Epigrammáit a nemesi politika ellen fordította. (Haladunk a magyarságban, Szabad-szólás, Hivatalnokgöög. Az egyenlőség, szabadság, és testvériség jel-szavainak verses magyarázata az „Újvilág szövege“).

December 19. 1900. Szentjánospuszta **FÉJA GÉZA** (1978. augusztus 14. Budapest) Író, újságíró, szerkesztő. 1937-ben jelent meg Viharsarok c. szociográfiája. 1945-1956 között Békéscsabán élt, s kikeresztődött az irodalomból. 1960-tól a fővárosi Szabó Ernő Könyvtár tudományos főmunkatársa volt.

December 20. 1890. Hódmezővásárhely **BIBÓ LAJOS** (1972. október 27. Hódmezővásárhely) Író, újságíró. Népszerű regények szerzője. Drámáinak témája a pusztai szegénység. Színházi sikerdarabjai: A juss, Egyetlen asszony, Úveghintő, Napfoltok.

December 21. 1866. Cegléd **TÖMÖRKÉNY ISTVÁN** (1917. április 24. Szeged) Író, újságíró. Munkásságának legfőbb témája a Szeged környéki parasztemberek, halászok, a tiszai hajósok sorsa. A maga-kijelölt világ teljes bemutatására törekedett. (Életmód és gondolkodás egységének ábrázolására.) Művei: Szegedi parasztok és egyéb urak, A tengeri város, Csata a katonával, Öreg ember napáldozatja.

December 24. 1856. Ógyalla **FESZTY ÁRPÁD** (1914. június 1. Lovrana) Festőművész, író. A Magyarok bejövetele c. körképe, (Restaurálás után felállítottatott Ópusztaszeren) továbbá az Operaház díszítő falfestményei tették híressé.

December 24. 1793. Jászberény **DÉRYNÉ SZÉPPATAKI RÓZA** (1872. szeptember 29. Miskolc) Színész, szopránénekes, drámafordító, emlékiró. 1810 és 1850 között különféle társulatokkal bejárta az egész országot. A magyar színjátszás úttörője volt. Legsikeresebb operaszerepei: A varázsfuvola, a Sevillai borbély. Kéz-íratos naplója jelentős kortörténeti dokumentum.

December 29. 1885. Budapest **HAMAN (HÓMAN) BÁLINT** (1951. június 2. Vác) Történész, politikus. A Horthy-korszak vallás és közoktatásügyi minisztere. 1946-ban életfogytiglan tartó börtönbüntetésre ítélték. A középkori történelem legjelentősebb kutatója volt.

December ? 1625. Apáca **APÁCAI CSERE JÁNOS** (1659. december 31. Kolozsvár) Filozófiai és pedagógiai író. Kora kimagasló nevelő egyénisége, a magyarnyelvű tudományosság élharcosa. Munkái főleg természettudományi jellegűek, a tudományok magyar szó-kincsének létrehozója. A nemzeti művelődés-történetben végzett kimagasló jelentőségét a felvilágosodás korában kezdték felismerni.

MINDENT EGY HELYEN, A PIKTOR BOLTBAN!

Gyomaendrőd, Fő út 204.
(Telefon: 66/386-611)

Kaphatók:

- Festékek, lakkok, ecsetek,
 - szerszámok, csavarok, szegek,
 - ragasztók, zárak, vasalások, és linóleumok
- PADLÓ BURKOLÓ LAPOK MINTA UTÁN, HOZZÁ
RAGASZTÓK, FUGÁZÓ AUZAT KIEGÉSZÍTŐ

Az ablak teszi

a házat
MŰANYAG AJTÓK,
ABLAKOK.
GYÁRTÁSA EGYEDI
MÉRETEKRE IS.

5502 Gyomaendrőd,
Fő út 81/1
Tel/Fax: 66/386-328

Katolikus oldal

DECEMBER HÓNAP ÜNNEPEI

- 3. Péntek: Xavéri Szent Ferenc áldozópap
- 4. Szombat: Damaszkuszi Szent János áldozópap
- 5. Vasárnap: Advent 2. vasárnapja
- 6. Hétfő: Szent Miklós püspök
- 7. Kedd: Szent Ambrus püspök és egyháztanító
- 8. Szerda: Szűz Mária Szeplőtelen Fogantatása
- 11. Szombat: Szent I. Damaszus pápa
- 12. Vasárnap: Advent 3. vasárnapja
- 13. Hétfő: Szent Lúcia szűz és vértanú
- 14. Kedd: Keresztes Szent János áldozópap
- 19. Vasárnap: Advent 4. vasárnapja
- 25. Szombat: URUNK SZÜLETÉSE, KARÁCSONY
- 26. Vasárnap: SZENT CSALÁD
- 27. Hétfő: SZENT JÁNOS APOSTOL, EVANGÉLISTA
- 28. Kedd: Aprószentek
- 31. Péntek: Szent I. Szilveszter pápa

Az endrődi búcsú

November 6-án, szombaton délelőtt 10 órakor megtartottuk a szokásos Szent Imre napi búcsúkat. Az ünnep főpapja Szurovecz Vince esperes, békésszentandrási plébános volt. A környék papsága, és hívei nagy számban gyűltek össze a szép ünnepre. A szentmise elején a plébános, az egyházközségi elnök, az oltárnyák és a fiatalok köszöntötték az esperes urat. A szentmise végén megtartottuk a szokásos utcai körmenetet. A szép őszi időben nagyon impozáns volt a sok ember éneklő, imádkozó vonulása. Köszönet a rendőrségnek, akik biztosították az útvonalat.

A körmenet végén a templomkertben híveink megvendégelték a vidékről jövő búcsúsokat. Köszönet mindazoknak, akik az ünnep megszervezésében, lebonyolításában részt vettek. Nem utolsósorban köszönjük vendégeinknek, híveinknek, hogy együtt örülhettünk.

Ide különös fényt ad az adventnek, hogy **karácsonykor nyitjuk meg a Krisztus születésének 2000. évfordulójára emlékező Jubileumi Évet.** Érleljük magunkban a kérdést: hogyan fogjuk ünnepelni a jubileumi évet - s hogyan kezdjük már most az ünneplést!

1. Mi az advent?

A karácsony előtti, mintegy négy hetes Jézus-váró időszakot nevezzük így (advent=eljövétel). Az advent figyelmeztet, hogy **várunk kell** Jézus eljövételét: új életet kell kezdenünk egyrészt a megújulás vágyával, másrészt a szeretet tetteivel.

Adventben az egyház Krisztus három előjelével ünnepli, éli át:

1. Emlékezzünk egy **múltbeli** eseményre: a választott nép Messias várására.

2. A **jelenben** mi magunk is várunk, és szeretetünk tetteivel közreműködünk (!), hogy Jézus egyre teljesebben **megszülethessen bennünk és közöttünk** (legalább két keresztény vagy két családtag között), s ily módon környezetünk számára.

3. Végezzük várakozunk, hogy amikor Jézus eljön majd a világ végén (s ki tudja, melyik nap következik ez be!), készen találjon minket.

II. Hogyan élhetjük az adventet?

1. Egyéni és közösségi életünkben

Jézus születésének 2000 évfordulójára készülve egy új módon kell felfedeznünk, hogy **Jézus él bennünk**; s egyre teljesebben **szertne élni bennünk és közöttünk**. Hogyan tud növekedni (megszületni) bennünk Jézus? Ha törekszünk figyelni jelenlétére: s az ő szemével látni, az ő szavával szólni, az ő Lelkével gondolkodni (örömben és szentvedésben). - Vele egyúttal fordulni embertársaink felé. - Aki így Vele él, az hamar észreveszi, hogy Jézus „növekszik” benne, s megjelenik közöttünk. Különösen figyeljünk arra, hogy megjelenhessen azok között,

akik szeretnének vele élni (családtagok, hittanos társak, plébániánk tagjai stb.)

Készítsünk tervet, mit fogunk tenni annak érdekében, hogy Jézus megszülethessen (növekedhessen) bennünk és közöttünk.

Minden hétre készíthetünk közös tervet (hittan csoportban, családban)

Pl. 1. hét: „Legyetek éberek, mert nem tudjátok, mikor érkezik az Úr”. - Mindenért adjak hálát! (reggeli ima: elindulás Jézussal!) - a szeretet szolgálatait (pl. a családban a gyermekek vállalhatnak egy-egy feladatot).

2. hét: „Készítsetek elő az Úr útját!” - Saját lelkem számára: gyónás? - mások számára: a szeretetet (Jézust) adom a munkahelyen/iskolában; odalépek ahhoz, aki megbántott; küldök egy lapot egy telefonhívást...

3. hét: „Az Úr küldött, hogy örömhírt vigyek...” - Legyek az öröm hordozója a plébánián, a hittan csoportban stb. Mindenkiről jót mondok! Az egység örömeit viszem oda, ahol egyenlenséget látok.

4. hét: „Istennél semmi sem lehetetlen”. Minden ellenkező látszat ellenére higgyem, hogy Jézus tetet tud ölni bennem, közöttünk! Legyek a remény hordozója! Ne engedjek a félelemnek, a bizonytalanságnak, a rossz hangulatnak: Győzzem le a rosszat - magamban, kapcsolataimban!

Egyéb egyéni vagy közösségi elhatározások, pl.

- közös családi, adventi erénygyűjtő lap;
- hajnali szentmise (vagy szentmise, szentéjszóna);
- lemondás például a TV-ről, az édességekről, italról, stb.
- péntekenként kenyér-víz vacsora (s ennek árát felajánljuk szegények javára);

ADVENTI KÉSZÜLŐDÉS - 1999

- egy magyar szent példakép

választása adventre, vagy egy-egy hétre;

- ki-ki ápolja kapcsolatait a plébánia tagjaival - pl. hittanosokkal stb. - másik napon a rokonokkal vagy a hittól távolabb állókkal... (lehet változtatva minden napra más személyért élni);

- figyeljünk lakásunk szépségére, hogy Isten Országát tükrözze;

- vegyük észre családtagjainkban ami szép, s este beszéljük meg;

- nézzük át ruháinkat, játékaikat, mit adhatunk oda másoknak, karitásznak.

- Találjuk meg a módját, hogyan fordulhatunk a rászorulóknak, betegek - a „legkisebbek” - felé.

2. Családunkban

Az adventi felkészülés szép eszköze az **adventi koszorú és a gyertyagyújtás** a családban. - A gyertyagyújtás megismétlődhet minden adventi héten (lehetőleg szombaton vagy vasárnap) vagy akár minden este (ahogy sok keresztény családban szokás).

a) Az adventi koszorú négy gyertyája advent négy vasárnapját jelzi. Advent első vasárnapján az első, lila gyertyát gyújtjuk meg rajta, második vasárnapján a második lilát, majd a harmadikon a rózsaszínűt és a negyedik az utolsó lilát.

b) Az adventi koszorú jelentése:

- A sorban meggyulladó gyertyák növekvő fénye jelzi, hogy karácsonyhoz közeledve múlik a bűn sötétsége és nő a fény. S karácsonykor eljön maga a FÉNY=JÉZUS KRISZTUS. (A kérdés számunkra: vajon szeretetünk tettei által bennünk, közöttünk is nő-e a fény, Jézus jelenléte?)

- A fényő örökzöld levelei emlékeztetnek Jézus halált legyőző örök szeretetére.

DECEMBERI MISEREND

Endrőd

Vasárnap: 8-kor, és este 5 órakor, advent hétköznapjainak rórate 6-kor.
December 24-én, pénteken, Szenteste éjjeli mise, előtte fél órával karácsonyi műsor. Karácsony mindkét napján, dec. 25-26-án (szombat-vasárnap) délelőtt 10-kor, és este 5-kor. Az év végi Hálaadás dec. 31-én, pénteken este 5-kor lesz. **Szent Gellért Iskola kápolnájában** december 12-én, vasárnap fél 12-kor. (26-án nincs!)

Hunyá

Vasárnap: délelőtt 10-kor. Hétköznap szerda kivételével este 5-kor. A szombat esti vasárnapi előesti mise.
Karácsonyi éjjeli mise szenteste 5-kor a kultúrban, előtte betlehemes játék. Karácsony mindkét napján reggel 8-kor, a kápolnában. Az év végi Hálaadás dec. 31-én, pénteken este 5-kor lesz.

Gyoma

Vasárnap 10-kor, hétköznap 15 órakor. December 24-én, pénteken, Szenteste éjjeli mise. Karácsony mindkét napján, dec. 25-26 (szombat-vasárnap) délelőtt 10-kor. Az év végi Hálaadás dec. 31-én, pénteken este 5-kor lesz.

A Szeged-Csanádi Egyházmegye papsága, a rokonok, a Székesfehérvári Országos Papi Otthon nevében fájdalommal tudatjuk, hogy

†HORVÁTH JÁNOS

püspöki tanácsos, nyugalmazott plébános

Életének 69. áldozópapságának 26. évében, 1999. november 11-én, szentségeivel megerősítve, hosszú szenvedés után elköltözött az örökévalóságba.

Áldozópappá szentelték 1973. június 17-én. Káplánként szolgált Oroszházán, Kisteleken, Endrődön. Plébános volt Végegyházán, majd 1997-ben történt nyugdíjazásáig Gyomán.

A temetési szentmiseáldozatot 1999. november 18-án, csütörtökön, 10 órakor mutattuk be a rábahidvégi templomban. Ezt követően az ottani temetőben helyeztük nyugalomra. A gyászszertartást Gyulay Endre Szeged-Csanádi megyéspüspök végezte, hét pap jelenlétében. Gyomaendrődöt a két plébános, és három hívó képviselte. Elvittük a gyomai és endrődi hívek koszorúját is. November 24-én, szerdán reggel az endrődi templomban volt gyászmise. A hívek tiszteletük és szeretetük jeléül - a koporsó helyett - a feltámadást, és az örök életet jelképező templomi hűsvégi gyertya előtt helyezték el virágaikat, égő gyertyáikat.

c) **A gyertyagyújtás családi ünnepe** többféle lehet. Megadjuk ennek lehetséges felépítését. (Természetesen a gyermekek korosztályához alkalmazandó!)

- **Élőkészület:** Legyen ez igazi ünnep. Rakjunk rendet a szobában és az asztalon, ahová a koszorú kerül. Készítsük elő az imakönyveket az énekléshez és a Szentírást.

„A liturgia”

1. **Ének.** Például SZVU 2, 4, 9, 11, stb. (SZVU énekeskönyvünk énekszámát jelzi). Bevezetőben a gyermekekkel néhány szót beszélgetünk az ének mondanivalójáról.

2. **Szentírásolvasás.** Választhatunk például a következő szakaszokból:

Lk 1,26-38; 1,39-51; 3,1-6; Mt 4,12-17; 5,1-12; Rom 13,11-14; Fil 4,4-7; Iz 2,2-5; 7,14-15; 11,1-5; 35,1-7; 45,5-8; vagy az Ige-liturgia naptár szerint a napi szentírási részből.

3. **Beszélgetés.** Mi a szentírási szakasz mondanivalója számunkra?

- Mit is jelent az advent a mi életünkben? (vö. a fenti gondolatokat)

- Hogy sikerül élni a közös vagy az egyéni adventi elhatározásokat (gyermekekkel megbeszélhetjük, hogy haladnak az „erénygyűjtő lapokkal”).

4. **Imádság.** Lehetséges imádkozni saját szavakkal, az este gondolatához kapcsolódva. (Mindenki mondhat egy kérést, egy köszönetet, amelyre közös válaszunk lehet pl. Amen, vagy Köszönjük Urunk, vagy Kérünk Téged hallgass meg minket. Majd közösen Miatyánk vagy Údvözlő vagy ének.

Híába született meg Jézus 2000 éve Betlehemben, ha nem születik meg benned! Ha sikerül szeretetben növekednünk adventben, igazi lesz a karácsonyunk: Jézus megszületik bennünk, közöttünk; és a körülöttünk élők számára is.

Évkezdéstől Karácsonyig

Beszélgetés a Szent Gellért Katolikus Általános Iskola igazgatójával

1999. augusztus 1-je óta Harmath József matematika-ének-zene szakos tanár lett a katolikus iskola igazgatója.

1992-ben végezte el a tanárképző főiskolát Szegeden, később a számítástechnika szakot, majd a Zeneakadémián karnagyi diplomát szerzett.

Mi történt amióta az iskolában van?

34 ragyogó szemű, nyílt tekintetű, tudásra éhes kis elsőssel lettünk többek.

Milyen változások történtek?

Az iskola udvarán a pálya új aszfaltburkolatot kapott, az udvarra fából készült pihenőházakat, padokat vettünk, új sportszereket vásároltunk, parkosítottunk, új kerékpártárolókat készítettünk. Új gyönyörű világos, tágas terembe költöztettük a könyvtárunkat, mely kb.300 új könyvvel és a tantárgyakhoz kapcsolódó videokazettákkal, CD-vel gazdagodott. Fejlesztettük a számítástechnika termet 10 db új számítógéppel. A kápolnába egy új digitális orgonát vettünk, melynek megvételéhez nagyban hozzájárult a „Hittel a Holnap Ifjúságáért” alapítvány, segítségüket ezúton is köszönjük. A szülők által szervezett jótékonyági bál bevételéből szertárakat fejlesztettünk, térképeket, és különféle oktatási eszközöket vásároltunk az ezévből indult felső tagozat számára. Köszönjük a szülők áldozatkészségét, hogy ezzel is segítették az iskolai taneszközök gyarapítását.

A tanórán kívül milyen lehetőségek vannak az iskolában egy ötödik osztályos tanuló számára, hogy fejlessze képességeit?

Már negyediktől kezdve választhat az angol vagy a német nyelv tanulása közül, mindenki tanulhatja a számítástechnikát, matematikából beindult a tehetséggondozás, működik egy dráma csoport, lehet jární énekkarra, sportkörre, egyes kezek szakkörre is. A Városi Zeneiskola tanárai iskolánkban tanítanak szolfézt és hangszeres zeneoktatást. Az évfolyamok bővülésével további szakkörök indítását tervezzük. A különböző szaktárgyi versenyeken mindenki megmérettetheti tudását, az eddig értékelt rajzpályázatokon gyermekeink szép eredményeket értek el, az „Erdei üzenet” c. rajzpályázaton Zakari Dániel, Komár Veronika, Dobó Bettina 4. osztályos tanulók I. helyezést értek el, felkészítő tanáruk Kondorné Tímár Erzsébet.

Úgy hallottam csodálatos volt a Szent Gellért Nap iskolájukban...

A gyerekek által előadott Szent Gellért liturgikus drámajáték nagy sikert aratott. A

szerepek átél előadása mindenkit elgondolkodtatott arról, hogy mit üzen a XX. század végi embernek, vagyis nekünk Szent Gellért? Erre a napra készült el az iskola jelvénye, melyet azóta is a gyerekek szívesen viselnek a szívük fölött. A Szent István király életéről szóló aszfalt rajzverseny csodálatos alkotásaiban a szülőkkel együtt gyönyörködtünk. A nap fénypontja az esti tábortűz volt, melynek többméteres lángja a teliholdat érte. Szülők, gyerekek, tanárok a tábortűz körbe ülve, népdalokat énekelve búcsúztattuk a napot.

Örömmel töltött el, hogy az iskolájukban a nagyszülőket is megünnepelik.

A „Napsugaras Ősz” című rendezvényünk a nagyszülők napja volt, melyre sok-sok kedves nagymama és nagypapa jött el, hogy meghallgassa unokáját. Én úgy gondolom, hogy a családhoz nagyon szorosan hozzátartoznak a nagyszülők, hiszen olyan sokat segítenek gyermekeiknek, unokáiknak, amiért hálát, köszönetet érdemelnek. A mai ifjúságot még inkább az idősök tiszteletére kell nevelnünk.

Úgy érzem az iskola minden megmozdulása, rendezvénye a családot is érinti. Miért van ez így?

Az iskola és a család, ha közös egyetértésben, közös erővel nevel, akkor ez az erő összeadódik, míg ha nem, akkor kioltják egymás hatását. Különböző is a nevelés valójában a családban folyik, az iskola ezt csak segítheti, de egyedül nem tudja megoldani.

Látom már a karácsonyra készülnek. Mit jelent az iskola számára ma a karácsony?

Jézus születését. Rácsodálkozunk arra a Kisgyermekre, aki évezredek óta vezet embereket millióit. 2000 éve tudják a keresztények, hogy az akkor megszülető, önzetlen, tiszta szeretet és béke igényével érkező kis Jézus nagy dolgokat művelt az afféle földi királyokkal és egyszerű pásztorokkal, és várjuk mi is, hogy a karácsonyi harangszó és orgonamuzsika mellett a szívünkben újjászülessen Ő, az Isten egyszerű fia. Az a Fiú, aki válogatás nélkül segített a leprásan, a szegényen, a gazdagon, a bűnösön, csak azért, hogy a jó cselekedetekből legyen több a világon, és ne a rosszból, és mindezt pusztán szeretetből tette.

Erre a szeretetre hív bennünket ma is, itt és most, hogy mi is mindenféle érdek és ellenszolgáltatás nélkül is tudjunk, csupán szeretetből jót tenni. Sokan mindig csak várják a szeretetet, azt gondolják, hogy az karácsonykor beköltözik a városba, az otthonunkba, a családba, a lelkünkbe, jobba téve mindazt, ami az év folyamán szürkének látszott. A várakozás azonban kevés, mert rá kell jönnünk, ahhoz hogy mi boldogok legyünk, nekünk kell másokat boldoggá tenni, nekünk kell másokat szeretni. A boldogság nem „egy emberes” fogalom, önmagamban nem tudok boldog lenni, csak emberek közötti kapcsolatokban nyilvánulhat meg a boldogság. Jobb adni, mint kapni. Én a gyerekeknek azt tanítom, hogy mi emberek vagyunk egymás számára a legnagyobb ajándék, az hogy ő szépen tud énekelni, vagy verset mondani, vagy himezni, ezek a lelkünkbeli fakadó értékek százszor többet érnek a kirakatban lévő tömeggyártott tárgyaknál. Az emberben lévő lélek kisugárzása sokkal inkább tud hatni egy másik emberre, mint egy élettelen tárgy, amit egy gép legyárt. Éppen ezért mi az iskolában saját kezűleg készített, egyedi ajándékokat készítünk karácsonyra a gyerekekkel. Hogy mindezeket lássák és meg is vásárolhassák a város polgárai, szeretettel várunk mindenkit az iskolába 1999. december 17-én a 14 óra körül kezdődő karácsonyi vásárra és műsorra. A karácsonyi vásáron kaphatók egyedi karácsonyfadíszek, harangjátékok, gyertyatartók, asztali díszek, karácsonyi terítők, mézeskalácsok, logikai játékok és sok más érdekesség.

A Szent Gellért Katolikus Általános Iskola ezúton is köszönetet mond a város azon polgárainak, akik segítségével és felajánlásaikkal támogatták az iskolánkat.

A Szent Gellért Katolikus Általános Iskola Istentől áldott és kegyelemben gazdag, békés karácsonyi ünnepeket és boldog új évet kíván a város minden kedves lakójának.

K. Z.

A békésszentandrás önkormányzat november 27-én, *Szurovecz Vince* esperes, plébános urat Életmű kitérítésben részesítette. Városunk Szerkesztősége szeretettel gratulál, és kíván további áldásos tevékenységet Isten dicsőségére.

HANGOK, TÜNDÉREK, LÁTHATATLANOK...

Akik eljöttek október 29-én este a gyomai római katolikus templomba meghallgatni a Gyomaendrődi Zenebarátok által rendezett hangversenyt, azoknak nem mindennapi élményben volt részük.

Mag Lajos, plébános atya kedves szavakkal

köszöntötte a résztvevőket. És megkezdődött a hangverseny. Elsőként a művészeti iskola tehetséges növendékei mutatkoztak be: Gluck Melódiáját **Kovács Agnes** adta elő fuvolán, majd Händel: Jöjj béke nyájás anygala c. művét a **Zeneiskola énekara** adta elő.

A bemutatkozást nagy tetszéssel fogadta a hallgatóság, amelyet csak fokozott **Mucsi Márta** hegedűn és **Gecseiné Sárhegyi Nóra** zongorakíséretében előadott: Händel: Largo c. műve, és őket követték **Erdei István** harsonán, **Zimáné Tóth Veronika** zongorakíséretével: Albinoni „Andante” c. műve, majd trombita-hegedű duót hallgattunk, trombitán **Bakai László** játszott.

Az előadott művek után fel-felhangzott a közönség tapsa, tetszésük kifejezésére. S lehet-e szebben kifejezni mindazt, amit hallottunk, mint Szabó Lőrinc soráival, melyet nagyon szépen tolmácsolt **Oláh Gizella!** Idézzük e vers (címe: Zene) néhány sorát:

„Hangok, tündérek,
láthatatlanok, míg a fül meg nem idéz,
áramok s jelek aztán is,
tán a túlvilág az egyik,
ti, kik szívünk ritmusát isteni lüktetésbe kötitek,
illanóba és gyárthatóba,
ti, édes, játékos kísérletei bent a Kinthez,
óh zene, mennyei,
be jó átadnom magamat neked...”

A **Gyomaendrődi Zenebarátok Kamara Kórusa** következett. S ha lehet fokozni a lélek örömét, azt most a felhangzott barokk dallamok megtették. Kórusművek következtek: Lassó: Ipsate Cogat, és Quia Dixi, Marenzio: Alkony, Palestrina: Jesu Rex, Bach: Kantáta, Vivaldi: Részlet a Manificat-ból, s végül Mozart: Ave Verum Corpus.

Az est befejező részeként Händel: Á- moll szonátájának négy tételét hallhattuk **Mucsi Márta** és **Gecseiné Sárhegyi Nóra** előadásában. Majd felhangzott Telemann: Vivace c. műve **Bakai László** trombita, **Erdei Attila** vadászkürt és **Erdei István** harsona szólamaival.

A hangverseny véget ért. Mi mégis maradtunk volna...

Köszönjük a szervezőknek, köszönjük a Zenebarátoknak, köszönjük az előadóknak, hogy itt és most, a Mindenszentek és a Halottak Napja előestéjén olyan lelki élményben volt részünk, mely szíveinket felmagasztosította s közelebb hozta az Isten Igéjéhez, az isteni akarathoz, ahogy a Karinthy Frigyes a Hangverseny c. költeményében oly szépen mondja: „Tőled kell tanulnom a szívhez szólás nagyszerű tanát.”

Császár Ferenc

Kedves Olvasó! Most, a huszadik század utolsó karácsonyán, úgy gondoltuk, hogy szebben, magyarabban nem köszönhetnék a huszonegyedik századot, mint áldott emlékü nagy írónk és barátunk költeményével, mely szíveinkben – a karácsonyi órán – ódává magasodik.

Magyar zsolozsma 1995 Karácsonyán

Árpáddal jöttek őseink e földre,
Vérük öntözte termővé rögét,
S megtartásáért száz tusán csatáztak,
Meghátgát talján, bávár völgy ölét.
Haduruk, Tengri, velük kélt harcba,
S a Boldogasszony dajkált fiakat,
Míg a Fátumuk bétellett fölöttük,
Vesztvén Lélt, Bulcsut, és hadaikat,
Csak az a hét gyászmagyar maradt...

S maradt a többi öt törzsek magyarja,
S hun-székelység a Kárpátok ölen,
Lóról a pári életre szorultak,
Szálkák szláv, germán körmének begyén.
Kényszer s bölcsesség sügta hát a nagy-
Fejedelem Géza úr-vezérnek,
Régi módra élni nem lehet,
Nyugat-béli metrumba kell törni
Az óshítű, büszke nemzetet!

S lön fiából, Geyza-fia Vajkból
István az első, szent, magyar király,
Oldalán, nőül Bajoz Gizellával
- méltó hódolat néki is kijár -,
és az ő-ország, tövises keresztrel
Koppány-véres Európa lett.
Nem adták ingyen: Imre herceg fénylik
A Hadak útján, bús népe felett,
Mint ár és fedezet...

Huzatos hon a Duna-Tisza mente,
Kit út a sorsa, az mind erre jár,
Levente kellett vészes, Hunniának,
S jött a hős lovag, Szent László király,
Majd, mit az Árpádok öt-hat nemzedéke
Nem győzött aggyal, és a kard vasával
Védte azt később Erzsébet és Margit
Égostromló, szűztiszta imával,
Égi Patrónával...

Nagy Lajos földje, három tenger martja,
Hollós Mátyás a törvény s tudomány,
Bár utóbbiért atyja volt a bástya,
Mert a határon kaszált a halál.
Déli harangszó mondja a világnak,
Mi történt egykor ó-Belgrád felett
Hunyadi János és Fráter Kapisztrán
Zászlaja alatt. A világ siket,
Soha nem fizet...

Dózsa trónusa, Szuljemán Mohácsa,
Széttépett ország: Ez a felelet!
Meghasonlottak rút visszavonása:
Ia illah Allah Budavár felett.
De Erdőelvé, Gyulák városában
Új hazát teremt egy fehér barát.

Kis-Magyarország, kanos Báthorykkal,
Bethlennel és Rákócziakkal
Jövőt hordozott századokon át.

S új csoda támadt: A Pro-Patriá-val
Máriás zászló fennen lobogott,
Míg a Nagyságos Ferenc fejedelem
Glóriával Rodostót kapott.
De így is világot, éltetett a példa,
Kossuthi lázig megtartó erő.
Ezt is túléltük Széchenyi nyomán,
Deák-bölcsen. Bár két trianonnal
Ki tudhatja még mit hoz a jövő?!

Moszkva-tépő hígagyú Leninnek
Torz eszméje lett az új tatár,
S batukánját Rákosinak hívták,
S ágyvető Kun, s Károlyi Mihály.
Horthy közjárték. Bitós Kádár nyomában
Csak egy név fénylik a véres listán:
- mert a jó-magyar vörösben is az -,
így ragyoghat a Nagy Imre neve tisztán,
és ez, testvér, sós-könnyű vigasz...

Saját sorsomat nem sírom Istenem,
Jézus-születés áldott ünnepén,
Hordom fronttal és Szibériával,
Börtönnel az aggkor küszöbén.
Ahol születtem tanyaomladékok,
Koldusélet: És fogy a magyar!
Kassa-Zimonytól-Csíkszeredáig,
Pozsonytól Udvarhely városáig
Úzött az ima, a szólás, a dal:
Árpád földjén cseléd a magyar!

Isten-gyermek, barmok jászolában
Dicsértéssel s kegyedbe e dalt
Fogadd úgy, mint Szent Atyád egykoron
Honát foglalni küldte a magyart,
S vedd, ha úgy tetszik rozzant életem
Áldozatul. A halál se fáj,
Ha tudom, hogy úzött, árva népem
Jövőjére áldás fénye száll:
Hol vagy, hol vagy új István király?!

Timár Máté
(Budapest-Kelenföld, 1995. XII.23-26.

A Selyem úti óvoda az egészségesebb gyermekekért

Napjaink gyermektársadalmá óriási megterhelésnek van kitéve mind a családban, mind az óvodában és az iskolában. Ezek a megterhelések - az ülő életmód, kényelmetlen, helytelen bútorok nehéz iskolatáska... - a mozgásszegény életmóddal együtt mozgásszervi elváltozásokat okozhatnak. Ezt bizonyítják a gyermekorvosi és ortopédiai szűrővizsgálatokon felfedezett magasszámú kezdődő, vagy már meglévő mozgásszervi elváltozások. Ezek az elváltozások, deformitások gyermekkorban ritkán okoznak panaszt, vagy fájdalmat, de előjelei lehetnek egy felnőttkori súlyosabb megbetegedésnek.

1975-96 között a mozgásszervi megbetegedések száma a fiatalok között megötszöröződött. Egy 1991-es felmérés szerint a gyermekek 47 %-a igényelne foglalkozást, mozgásszervi problémák miatt. 1996. szeptember 1-én életbe lépett módosított közoktatási törvény lehetővé teszi az oktatási intézmények számára, hogy - amennyiben személyi és tárgyi feltételeik lehetővé teszik - gyógytestnevelés foglalkozásokat szervezzenek. Sajnos - főleg anyagi okokból - csak kevés intézmény tud élni ezzel a lehetőséggel. A testnevelő tanárok egy része rendelkezik alapfokú gyógytestnevelési ismeretekkel, de a teljesítmény orientált iskolai testnevelés nem teszi lehetővé a megfelelő differenciálást. Így gyógytestnevelést igénylő gyermek vagy nem vesz részt, a testnevelési órán-felmentett, vagy tornázik, sportol egészséges társaival együtt, s olyan gyakorlatokat, mozgásokat is elvégez, amely állapotát tovább rontják.

Ezt felismerve a Selyem-úti Óvoda (Selyem úti 101. sz.) több évig munkálkodott azon, hogy a gyógytestnevelést igénylő gyermekek foglalkoztatását megoldja. A Városi Családsegítő Központtal együttműködve pályázatok útján sikerült tornaszereket, sporteszközöket vásárolnunk, és ebben a tanévben egy különálló tornaszobát tudtunk kialakítani. Itt folynak a mindennapi testnevelési foglalkozások, illetve e tornaszoba felszereltsége alkalmas a gyógytestnevelésre utalt gyermekek magas szintű ellátására. Óvodánkban a 4-10 éves korú gyermekek ellátását tudjuk vállalni.

Az alábbi mozgásszervi és belgyógyászati elváltozások kezelésére van lehetőségünk:

Mozgásszervi elváltozások: Lapos hát, domború hát (kifózis). Nyerges hát (lordózis), Kifolordozás, Ferde nyak, Tölcsermell, tyúkmell, Sprengel fél defromitász, Scheurmann kifózis, Skolirozis, Csupőzületi elváltozások, Schlatter féle betegség, X-láb, O-láb, Lábboltozat süllyedés, Dongaláb. **Belgyógyászati elváltozások:** Elhízott gyermek, Aszténia alkat, Asztma, Magas vérnyomás, Csökkent látás.

A foglalkozásokat a törvény által előírt heti 3 órában szervezzük. Ebből két óra irányított foglalkozás tornateremben, egy óra pedig önálló - házi feladat. Ez utóbbi feltételezi a szülőkkel való jó együttműködést. Óvodánkban a gyógytestnevelést igénylő gyermekek részére a foglalkozások a délelőtti órákban zajlanak, ezt a feladatot alapszolgáltatásként látjuk el. Emellett lehetőségünk van a városban élő, gyógytestnevelést igénylő gyermekek ellátására is. Az itt felmerülő igényeket a délutáni órákban szervezett foglalkozásokkal igyekszünk kielégíteni. **Az elsődleges hangsúly a felismerésen van, ezért fontos, hogy a szülők és pedagógusok folyamatosan kísérjék figyelemmel a gyermek fejlődését, mozgását, és ha a legkisebb rendellenességet is tapasztalják, forduljanak orvoshoz, szükség esetén ortopéd szakorvoshoz. A diagnózis megállapítása után pedig keresenek fel minket gyermekük érdekében. A gyógytestnevelési foglalkozásokon való részvétel a megfelelő kezelési mód lehet. A foglalkozásokba - egyéni elbírálás alapján - folyamatosan lehet bekapcsolódni.**

Bővebb felvilágosítás, információk kérhető: Munkaidőben: Gyomaendrőd Selyem út 101. sz. alatt. Telefon: 386-346. Munkaidőn kívül: 284-871 számú telefonon.

Nagyiné Simon
Mária
gyógytestnevelő
óvodapedagógus

SPORT

Labdarúgás -Hajrá Barátság!
(Minden jó, ha a vége jó!)

Október 24.

Miskolci VSC - Barátság SE: 1:0

Új edző, Pisont vitte harcba a csapatot, miután előde az eddigi sikertelenségén elkéservede lemondott. A sereghajtók párvadala elszánt, kemény összecsapást hozott. Több összecsapás már állt a durvaság határát. Részünkről sok helyzet maradt kihasználatlanul már sokadikjára. Így aztán nem a játék sava-borsa paprikázta fel a hangulatot. Végül a két tehetetlen csatársorból egyik sem szolgált rá a győzelemre. Dicséret csupán az elszántságot illeti.

NB III. Gyoma FC - Hajós2:3 (Ifi 1:1)

Október 31.

Barátság - Kazincbarcika 1:1

A sérülések és sárga lapos eltiltás miatt alaposan meggyengült csapat lépett pályára. Két „ifjúsági játékos” egészítette ki a „nagyokat”. Pintér és Szakalos jó benyomás kellett. A felszeg csatáraink sok kínkózó helyzetet elpuskázta, „elpasszolta”. A védelem több dicséretet érdemelt lelkes, elszánt játékaért. Mivel a vendégek a táblázat közepén tanyáznak, a döntetlen nem elbecsülendő eredmény. Az 53-ik percben Baricka jutott vezetéshez, amint egy perc múlva az újra csatársorba állt. A remekelő Lipták mintaszert egyéni teljesítmény végén bomba-góllal egyenlített.

NB III. Szajol - Gyoma FC: 4:1

November 8.

Fót - Barátság: 1:0

A mérkőzés Kovács Lajos halálának emlékére gyászszünettel kezdődött. Csapatunk a biztonságos, zárt védelem taktikájával játszott. Egy ellenünk jögtalanul megítélt tizenegyes adta reményt a hazaiaknak a győzelemre, de Kollár bravúros védelemmel megakadályozta a gólt. A főtájk győzelmét végül is ordító leshelyzetből szerezte meg Baricka. Így egy góllal elment a három pont. Sokadszor már az őszi szezonban!

NB III. Gyoma - Makó: 1:6. Nem volt egy súlycsoportba a két csapat!

November 14.

Barátság - Nyírbátor: 4:1

Megérdemelt sikert hozott a hazai szezonzáró találkozó. Játékban és küzdelemben is felülmúltuk a tabella közepén tanyázó Nyírség csapatát. Gólszerzők: Ilyés 2, Lipták és Molnár. Jók voltak: Labos, Lipták, Böcsik, Nagy Márk, Hidvégi és Ilyés a mezőny legjobbjai!

NB III. Orkény - Gyoma: 1:0. Gyoma a 15. a tabellán: 15 1 3 11. 16:48 6. eredménnyel.

NB II. Keleti csoport:

1. Kiskőrös	10	4	1	31:16	34
2. Fót	8	5	2	21:14	29
3. Kunszentmárton	7	6	2	22:10	27
14. Barátság	2	5	8	10:19	11

Emlékezés Kovács Lajosra

1991 őszen - fizévi foci-szünet után - életrekeltett Barátság minden évben egy fokkal magasabb osztályba lépett.

Kovács Lajos elnöksége alatt robbanásszerű felgyorsulás következett. Neki sikerült az, ami településünkön a labdarúgás történetében eddig soha senkinek. Remek vezetőséget gyűjtött maga mellé, és olyan csapatot szervezett, akik az NB III-ba jutva két egymásutáni szezonban ezüstérmert szereztek, a dobogó második helyének megszerzésével. A játékosok jelentős része Kovács Lajos által létrehozott „Vilma Cipő” üzemben dolgozott. Elnöksége alatt valóságos sporttelep nőtt ki a Körös gátja mellett. A pályák száma megháromszorozódott, az idejét múlt épület mellé minden igényt kielégítő Klub került, ahol az öltözőktől a tanásteremig minden megtalálható, amire a klubnak szüksége van. Nélküle

nem lett volna ilyen szintű sport Gyomaendrődön. Főadózás, szakértelme, hatalmas szakmai és erkölcsi ereje feledhetetlen sportemlékeket, élményeket adott a foci-rangok ezreinek.

Köszönjük!

Attól tartunk, hogy az általa diktált fejlődési iramot nem tudjuk majd folytatni. Bár ígérjük, hogy mindent megpróbálunk.

Büszkeség tölt el bennünket, - bár nem itt született, - hogy szívvel-lelekkel közénk tartoztal s most már tartozol örökre.

Márton Gábor

Atlétikai verseny Gyomaendrődön
(hogy lesznek az utolsókból elsők...)

Október 25-én városunkban rendezték meg az Ifjúsági és Sport Minisztérium (ISM) által meghirdetett, a Nemzeti Atlétikai Program (NAP) keretén belül zajló Váltófutó Csapatbajnokság Körzeti Döntőjét.

A rendkívül látványos verseny két különböző korosztályban zajlott; az alsó- és felső tagozat, külön-külön lányok és fiúk részére. A csapat 8 fából állott, és évfolyamonként 2-2 tanulóval.

A verseny tavok a következők voltak:

Alsó tagozat: 200 m, 300 m, 400 m, és 600 m.

Felső tagozat: 300 m, 400 m, 600 m, és 800 m.

A Rózsahegy Kálmán Általános Iskola tanulói kitűnő versenyzéssel, mind a 4 versenyszámot hatalmas előnnyel nyerték meg, az összes aranyérem a birtokukba került, tovább gazdagítva eddigi szép éremkollektívájukat.

A verseny fő díja 70.000 forint értékben egy zsák bálrabda, amit a jelenlévő versenyzők és szülők hatalmas megdöbbenésére a 2.sz. Általános Iskola nevében Halász István testnevelő tanár vehetett át. Ezek szerint az utolsó hely többet ért, mint az első!

Felkészítő testnevelő tanár: Vaszkán Gábor

Ping-pong verseny a cigány Közösségi Házban

A cigány Közösségi Házban november 12-én délután második alkalommal rendeztük meg a Városi Családsegítő Központ munkatársaival a ping-pong versenyt. Most 11 nevező volt és mindenki játszott mindenkivel. December 3-án pedig rendezzük a következőt. A versenyeken időtölt, pogácsát kínáltunk a jelenlévőeknek, sőt közben már egy kis előzetes díjazásként bonbont, apró csokoládét, téliagyit osztottunk, melyeket ez úton is megköszönünk a segítőknek: Cufi BT, Kert-Kivi Ifi, Vöröskeresztné, akik enni-innivalókkal, a Sportszarnak és a Rózsahegyi Ált. Iskola segítésével, a CKO egyes tagjai viszont az eszközök ideszállításával segítettek.

Az eredményhirdetést december végére tervezzük, díjakat osztunk ki és „előszilveszteri” bulit is rendezünk a gyerekek számára, ahol a tánc és beszélgetés közben reményeink szerint jól érzik majd magukat a gyerekek.

Ismételten köszönjük a segítséget minden közreműködőnek

Uhrin Pálné
közösségfejlesztő

„Futagyöngy” futóversenyről

Október 24-én vasárnap Budapesten a Vasas paszetti úti pályáján a Zöld Gómb Sport Klub rendezte meg a 4. „Futagyöngy” futóversenyt. 5 kategóriában hirdettek versenyt így az óvodáskorúaktól a felnőtt kategóriában indulhattak a versenyzők. Az emelkedőkkel és lejtőkkel tüzelt pályán a szakadók eső is megnehezítette az induló dolgát. Városunkból két fiatal sportoló vett részt a megmérettetésen. A középiskolai kategóriában (2.500 m. távon)

Makár Tamás, tanuló 7.23 peces idővel az első helyen végzett. Az általános iskolások versenyében Ifj. **Jakus Imre** az ötödik helyen végzett. Dicséret illet mindkét tanulót!

HÍREK ERDÉLYBŐL

„... megmarad egy diadalmas erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarka virágzásban a népeket, akik rajta és érette munkálkodnak.“

Kós Károly, 1925.

Tallózás az erdélyi lapokban

Tízéves kálvária címmel jelent meg a Magyar Szó október 20-i számában Zsehránszky István tollából az alábbi írás melynek egye részleteit az alábbiakban közöljük:

„Így jellemezte Tökés László püspök az egyházak útját. Ez nyílt meg számunkra a 89-es fordulat alkalmával... S e tekintetben helyzetük teljes mértékben megegyezik a hívek, a lakosság túlnyomó többségének a helyzetével. „Látni kell a fától az erdőt”- mondta Tökés László a bukaresti RMDSZ-székházban tartott sajtótájékoztatón. Csakhogy az egyházi vezetők által feltárt látvány - s ez kiáltás: a kálvária folytatása váltakozó vezetéssel! - nem valami szívderítő.

Újra Bukarestben jártak az erdélyi magyar történelmi egyházak vezetői és nagyjából ugyanarról tárgyaltak, mint ezelőtt három héttel. A különbség mindössze annyi volt, hogy akkor Constantinescu elnökkel találkoztak, és a kapott ígéretek általánosabb jellegűek voltak; most a kormányfő volt a tárgyaló partnerük, s szóba kerültek konkrétumok is.

... „A témák sajnos örökzöldek, - jóllehet néhány az utóbbi három évben zöldült ki. Így például a papok fizetésében megnyilvánuló diszkrimináció.

... Radu Vasile miniszterelnök megígérte, hogy az idén a tartalékalapból, jövőben pedig már a költségvetésből fognak fizetni minden papot... Fölmerült ismét az egyházak adóztatása. A rájuk kirótt jövedelmi adó 38 százalékos. Vagyis nem lelki gondozóknak, hanem pénzesztől vállalkozásoknak tekinti őket a román állam. Akárcsak a kaszinókat, játékbárlangokat, férfi- illetve női sztriptizbárokot stb. Lényegileg nem tesz különbséget köztük. Jó ez? Ettől lesz gazdagabb az állam - s gyorsabb a reform? Aligha. Legfeljebb a lelki szegénység gyarapodik - állami hozzájárulásal.

Az épületek visszaszolgáltatása? Papíron jól megy. A valóságban - Tökés püspök szavaival - elszabotálják. Az evangélikus egyház hétfalusi épületét odaadták az Electroprecizianának, s mostossák kezüket: „hogyan vehetnék azt már vissza?” Kolozsváron az evangélikus egyház 12 szobás villát örökölt egy hívtől - és a polgármesteri hivatal másnak adta. Iskolapéldája ez a rosszhiszemű tulajdonba adásnak, illetve tulajdonképzésnek. Es most már - e jó munka után - a hatóságok ott is mossák kezüket.

S tovább lipinkáznak a felekezeti iskolákkal. Marosvásárhelyen például, miután engedélyezték a református kollégium működését, nemrég visszavonták az engedélyt. Egy kis csúsztatással. Új, most létesülő tanintézetnek tekintették a már működő kollégiumot; s nem találták elégségesnek a felszereltséget - az induláshoz. Ime, a szent hatósági képmutatás! Ahelyett, hogy visszaadnák ősi épületét - amelyet kiválóan felszerelt tulajdonított el az állam, annakidején.

Magukat a templomokat is sújtja a hiányos jogrend. A bözdüjfalusi gyűjtő, „magába fogadott” három templomot: egy katolikus, egy unitárius, és egy ortodoxot. Az állam nem adhat kártérítést - mert az egyházi javakra vonatkozóan nincs ilyen jogszabály...

A felekezeti törvény tervezetéről pedig annyit: nincs szükség rá, vegyék vissza, mert a múltbelihez hasonló megszorításokat tartalmaz - mondta dr. Csiha Kálmán püspök. Tökés László pedig hozzátette - Gabriel Andreescu idézve: rosszabb, mint a moszkvai felekezeti törvény."

ORVOSI TANÁCSOK

A skarlát

Röviden szeretnék írni egy régebben rettegett, szerencsére ma már jól gyógyítható fertőző betegségről, a skarlátról. Manapság is jelentős ez a betegség, hiszen védőoltással nem tudjuk megelőzni. Fontos, hogy gondoljunk rá, az első tünetek jelentkezésekor forduljunk orvoshoz, hiszen így nemcsak a kór lefolyása lesz rövidebb és enyhébb, hanem megelőzhető a szövődmények is.

A fertőzést egy baktérium (Streptococcus pyogenes) okozza. Elsősorban cseppfertőzéssel terjed. A kórokozó behatolási kapuja rendszerint a torok, de lehet a középfül, a sérült bőr is (pl. sebek, égési sérülések, vagy akár bárányhimlős kiütések környékén), amikor egy másodlagos fertőző betegség alakulhat ki. A baktérium bejuthat a szervezetbe a nemi szerveken keresztül is, pl. szülés után gyulladást okozva.

A skarlát elsősorban óvodás- és kisiskolás gyermekeket betegít meg. Az őszi hónapokban halmozottan fordul elő.

A felnőttkor eléréséig csaknem mindenki találkozik a baktériummal, de nem mindenki fogékony a típusos skarlát megbetegedésre.

Egyes embereken csak torokgyulladást okoz, míg másoknál kifejlődik a teljes körkép: magas lázzal, tüsszös mandulagyulladással, jellegzetes kiütéssel, a fertőzést követően a tenyérre és talpakra lokalizálódó hámlással, kezeletlen esetben szövődeményekkel.

A felnőttkor elérésére az ismétlődő, enyhe fertőzések révén csaknem mindenki védelemet szerez a skarláttal szemben.

A kiütésekre jellemző az apró pontozottság, a bőr érdes, „grizes” tapintata. Az arc erősen kipirult, míg a száj környéke sápadt színű.

Megfelelő antibiotikummal kezelés mellett a skarlát ma enyhe lefolyású betegség. A lázas állapot néhány napig tart, a kiütések 2-3 nap alatt elhalványodnak, csak ritkán, igen súlyos, szövődényes esetekben kényszerülünk kórházi kezelésre, amelyre régebben sokkal gyakrabban volt szükség.

A skarlát korai szövődénye lehet nyaki gyulladás, középfülgyulladás. Később a hónapok, évek múlva, a fel nem ismert, vagy nem megfelelően kezelt esetekben egyéb következményei lehetnek: a betegség érintheti a vesét, az ízületeket, a szívizmot is, igen súlyos szövődényeket okozva. Amíg nem álltak rendelkezésre a korszerű antibiotikumok, igen gyakori következmény volt a reumás ízületi és szívizom-gyulladás.

Mindezek kizárása céljából **fontos a betegek megfelelő ellenőrzése:** a torok bakteriológiai vizsgálata, a vizeletvizsgálat, szükség esetén EKG vizsgálat a gondos orvosi vizsgálat mellett.

A betegeket penicillin tartalmú gyógyszerekkel, illetve penicillin allergia esetén egyéb készítményekkel kezeljük.

A betegséget be kell jelenteni az ÁNTSZ-nek.

A közösség védelme érdekében a beteggel egy háztartásban élő, illetve egy gyermekközösségbe járó gyermekek 3 napig megelőző antibiotikummal kezelése javasolt.

A beteg környezetében lévő tárgyak fertőtlenítése, a lakás fertőtlenítő szerekkel történő kitakarítása javasolt a fertőzés továbbterjedésének, illetve a beteg újrafertőzésének megelőzése céljából.

Dr. Katona Piroska
Csecsemő- gyermekgyógyász szakorvos

THERM U X ☐ 5500 Gyomaendrőd,
Ipartelep út 3.
☎ T/F: 66/386-614, 386-226

ÉPÍTŐIPARI SZÖVETKEZET

Értékesítésre ajánljuk:

Szövetkezetünk eladásra kínálja a Gyomaendrőd, Lévai út 21. Sz. Alatt (1320 m², 90%-a szilárd burkolatú) működő mésztöltő telepét a hozzá tartozó mésztöltő géppel, vasbeton égetett- és oltott mésztárolókkal.

Érdeklődni lehet: Gyomaendrőd, Ipartelep u. 3.

Knapcsek Béla szöv. elnök
30/9552-374, illetve a fenti telefon számokon.

EMLÉKEZZÜNK!

Sütő András, az erdélyi nagy író mondotta róla: „Egyik vezérleve így szólt: lélekben tizenötmillió magyar miniszterelnökének tekinti magát. Mondta ezt higgadtan, politikai felelősséggel, hátsó szándékok nélkül, a világos szavak értelmében bízva. Senki, aki utána jön, senki, aki nyomába lép ezután meg nem kerülheti őt abban, amit a határokon kívül élő magyarsággért cselekedett.”

Idézhetnénk hosszan, államfők, politikusok, társadalmunk kiválóságai, az egyházi vezetők róla mondott szavait, sorolhatnánk kitérítéseit, melyek a világban neki adományoztak tetteiért, helytállásáért, magyarságáért. Célunk csupán az emlékezés, az emlékeztetés volt.

S végezetül, e gondolat jegyében idézzük fel újságunk lapjain II. János Pál pápa részvétnyilvánító táviratát, melyet Antall József miniszterelnök özvegyéhez küldött:

„Mély gyásszal értesültem, mélyen tisztelt Excellenciás Asszony, szeretett férje Antall József miniszterelnök úr elhalálzásáról nehéz, fájdalmas betegsége után, megerősítve az egyház szentségeivel. Elhunyt férje országa és népe érdekeit és javát gondosan szem előtt tartva, a biztos jövő építéséhez elengedhetetlen elvekhez való következetes ragaszkodással, valamint keresztény meggyőződéssel szolgálta Magyarországot, és vetette meg az elnyomás nehéz évtizedei után a nemzet számára a megújulás kezdeti alapjait, megnyitva az utat a többi néppel való testvéries együttélés és együttműködés felé.

Kérve imámban, hogy Isten részeseítse őt az örök élet örömeiben és békéjében, szívből adom Önre és a gyászoló hozzátartozókra apostoli áldásomat.

Joannes Paulus PP. II."

Császár Ferenc

Emlékezzünk, hogy soha ne felejtünk!

Emlékezzünk Antall Józsefre az új Magyarország első demokratikusan megválasztott miniszterelnökére.

Emlékezzünk az országépítőre, aki megteremtette a többpárti parlamentáris demokrácia alapjait.

Emlékezzünk a nagy politikusra, aki az idegen megszállás alól kivezette az országot a szabadság és demokrácia útjára.

Emlékezzünk rá halálának hatodik évfordulóján.

Emlékezzünk Bolberitz Pál címzetes apát szavaira, amikor Antall József Kossuth téri ravatalánál 1993. december 18-án így beszélt: ..."Azt mondta, hogy a keresztény Magyarországnak van jövője. És joggal mondta. Mert mint történész tudta, hogy a keresztény eszmerendszerek kétezer éves elveket tartalmaznak, amelyek nemcsak igazak, hanem működőképesek is. A magyarság eszméjéről pedig úgy vélekedett, hogy több mint ezer év óta a történelmi tapasztalat igazolja, hogy a magyarság létezni tud, fenn tud maradni, de nézete szerint akkor, hogyha a Szent István-i szellemiség alapján keresztény elvekre és erkölcsi gyakorlatra támaszkodik."

Corvo Bianco Schuh Bt.

Corvo bianco

Cipőipari Bt.

5502 Gyomaendrőd, Fő út 14.

☎/Fax (66) 386-896

☎(30) 9457-148

Női, Leányka-, és Fiú- cipőgyártás

*Madri Zoltán cipőkészítő-
fogtechnikai és kereskedelmi
Kft*

Telephely: 5502 Gyomaendrőd, Fő út 45.

Telefon: (66) 386-578

Mária néni meséi

Ezúttal, kedves gyermekek, Mária néni egy szép karácsonyi verset küld nektek. Olvassátok, s aki tudja tanulja meg s a „Fa” alatt mondjátok el a Kis Jézus és szüleitek, nagyszüleitök örömeire.

KARÁCSONY ÉJJEL

Csendül a csengő
Mintha csak szólna,
Ezüst harangja
Mintha dalolna.

Csillag az égen
Sugárzó fénnel,
Kigyúlt ragyogva
Karácsony éjjel.

Bár hittel hinné
Felnőtt és gyermek,
Mikor az ágak
Fénnyel megtelnek,
Hogy réges-régen,
Koldusszegényen
Jézuska jött el
Karácsony éjjel!

Égnek és földnek
Kicsiny királya
Kezét áldón
Felénk kitarja,
Mert réges-régen,
Koldusszegényen
Érettünk jött el
Karácsony éjjel.

Csendül a csengő
Mintha dalolna,
Bár ez a dal a
Legszebb dal volna!

S csillag az égen
Sugárzó fénnel
Békét ragyogna
Karácsonyi éjjel.

Iványi Mária

AZ ÖREG MIKULÁS.

Öreg Mikulásnak van jó nagy csizmája.
Benne a világot egy éjjel bejárja.
Amikor egyet lép, száz mérföldet halad,
Meg-megáll figyelve minden ablak alatt.

Öreg Mikulásnak van egy okulárja.
Ráteszi szemére, fülére, orrára.
Nincs titok előtte, nincs semmi elrejtve,
Átlát vele falon, belát a szívekbe.

Öreg Mikulásnak van egy nagy irkája.
Amit lát, jót, rosszat, abba felirkálja.
A jókat pirossal, rosszat feketével,
S fizet finomsággal vagy virgácsvezzővel.

Öreg Mikulásnak van egy tarisznyája.
Megtömi sok jóval, felveszi vállára.
A jók cipőcskáját finomsággal tölti,
A rosszakéba meg a virgácsot teszi.

Lejegyezte: Márton Gábor

**NŐI CIPŐT
A GYÁRTÓTÓL!**

A KLASSZIKUS MODELLEKTŐL A MAI
DIVATIG SZÉLES VÁLASZTÉKBAN
KÍNÁLJUK TERMÉKEINKET.

**GELLAI LÁSZLÓ
CIPŐGYÁRTÓ**

GYOMAENDRŐD, FŐ ÚT 140/2 • TEL: 06-66-283-359

A TURUL CIPŐ KFT

Felvételre keres varrónőket,
cipőfelsőrész-készítőket és cipő
gyártókat gyomaendrődi,
dévaványai és kamuti telephe-
lyeire, tartós munkára, jó kere-
seti lehetőséggel.

Vidékről bejárást térítjük,
vagy megoldjuk.
Érdeklődni lehet: 66/386-251
telefonon Oláh Ferencnél

Irodalmi oldal

Karácsonyi emlék...

Barátom bízta rám ezt a történetet évekkal ez előtt, s meghagyta: „Ha úgy gondolod, hogy használni tudsz vele, hát használd fel.” Hát én most elmondom, illetve leírom.

„Apámnak vendéglője volt a külvárosban, még az államosítás előtt. A földszinten volt az üzlet, az emeleten a lakás. Apám egyenes ember volt. Ittas embereket nem szolgált ki, de kiskorúakat sem. Csendesen elküldte őket. Hozzánk szegény emberek jártak, munkások, fuvarosok, haza felé tartó piacosok. Anyám főzött is babgulyást, pörköltet, - a vendégek elfogyasztották az ételt, megitták a nagyfröccsöt vagy a korsó söröt, és mentek a dolgukra. Esténként összejöttek a törzsvendégek, kártyáztak, iddógáltak, a jövőről beszélgettek, a háború mögöttük volt, s a jövőt tervezgettek és reménykedtünk. Történetem karácsony estéjéhez kapcsolódik. Szenteste volt, már hafkor bezártunk. Tíz óra fele járt az idő, mi a vacsoraasztalnál ültünk, vidáman beszélgettünk és élveztük a családi együttlét örömét. Kis karácsonyfa állt az egyik kis asztalon és alatta Betlehem. Akkor elég szegényes volt a karácsonyfa, néhány dísz, néhány gyertyácska. Mi akkor nagyon boldogok voltunk, tele voltunk reménnyel, és a remény valami nagyon jó dolog.

Egyszer csak megszólalt a csengő. Mindnyájan felkaptuk a fejünket. Kérdően néztünk egymásra. Apám rám nézett, intett a fejével: - Eredj fiam, nézd meg ki az!

- Ilyenkor? - Szenteste? - hát ki az, akinek ilyenkor jut eszébe vásárolni! Duzzogtam magamban és nem mozdultam. Apám nem szólt semmit. Csendesen hátrátolta a székét, felállt, lement a lépcsőn. Hallottuk a zár csikordulását, az ajtó nyikorgását. Hangfoszlányok szűrődtek fel, - néhány hálálkodó szó.

Apám visszajött, leült, nem szólt semmit. Bennem mocorgott a nyugtalanság, nem álltam meg szó nélkül, kiböktem, amit akartam: „Ilyenkor már nem kötelessége az embernek akárki kedvére ugrani.” Apám még most sem válaszolt. Befejeztük a vacsorát, apám a karosszékében ült, testvéreim játszottak, édesanyám az edényeket rakosgatta. Én meg ott tettem, vettem a karácsonyfa körül, mint akinek elintézetlen ügye van.

Anyám visszajött a konyhából, leült, apám a karácsonyfát nézte, és az alatta meghúzódó kis Betlehemet. Ekkor szólalt meg: - „Egy villamosvezető volt, most járt le a szolgálata, egy üveg bort kért, hogy hazavigye a családjának, várták. Örülök, hogy sikerült neki.”

Éreztem, ez nekem szólt, s örültem, hogy kezd oldódni a feszültség.

Szerettem volna, ha még tovább beszél. Olyan békét árasztott így maga körül, - édesanyám is elmosolyodott, s a testvéreim játékát figyelte.

Igazolni szerettem volna magam, - s odahúztam a széket az apám mellé: - „Szép volt, apa, kiszolgáltad, pedig nem lett volna kötelességed.”

Fejemre tette a kezét és megsimogatott, s úgy nézett a karácsonyfára, mintha messze, túlnézne rajta, s ezt mondta: -

„Fiam! Ne feledd el: A kötelességen túl kezdődik a szeretet. Ha békében akarsz élni önmagaddal, mindig ehhez tartsd magad: a kötelességen túl kezdődik a szeretet.”

Nézte a Betlehemet, nézte hosszan, aztán lehajolt, a kicsi Jézuson megigazította a krepp-papír pólyácskát, - s ahogy figyeltem, lassan mozgott az ajka. Imádkozott.

Most, hogy évek suhantak el felettünk, be sokszor vissza-idéztem ezt az emléket. Az ő hangja most is szól, mint egy távoli harang a lelkemben: - A kötelességen túl kezdődik a szeretet.

Az élet lényegében olyan egyszerű, - most is látom őt, amint a Betlehemet, a kicsi Jézust nézi, megigazítja a pólyácskáját, s ma is látom csendben mozgó ajkait, s érzem a lelkéből most is nekem szóló üzenetét. És ebben az örült, felgyorsult, rohanó világba ide idézem apám bölcsességét. Ha el-elfelejtem szavainak üzenetét, sietve keresem, sietve útra kelek, szemlélem én is, ahogy ő tette, a betlehemi Jézust, a keresztre feszített Urat szobánk falán, a templomainkban, és egyre mélyebben élem át igazságát: - „A kötelességen túl kezdődik a szeretet.”

Barátom elhallgatott, megtörölte szemeit, és én úgy éreztem, ünnep telepedett a szívünkbe, valami nagy békesség, csendes ünnep.

Hát, igen, az ünnepelni tudás művészetét a családban tanulja meg az ember. Akinek szívéből hiányzik az ünnepelni tudás művészete, annak szívéből hiányzik a szeretet realitása.

A betlehemi pásztorok az előtt az Úr előtt térdepeltek le, aki „az Úr, az Igazság, és az Élet.” és ő azért jött, hogy megtanítsa erre az igazságra, örömünk oka ez a bensőséges találkozás.

Ebbe a világba érkezett, ami körülvesz bennünket is, ahol boldogulni szeretnénk, de mindig becsapva érezzük magunkat. Múlандó, pusztuló világ ez, bármennyire is csodálatba ejt szépsége. Kívánatos gyümölcsként kínálja az élet örömét, hogy aztán a halál keserűségét töltsse serlegünkbe. A siker ábrándjait ébreszti szívünkben, hogy aztán a megalázottság nyomorát rakja vállainkra. Felcsillantja a gazdagság kényes érzését, s végül megfoszt mindentől. Egy olyan világ vesz körül, mely kudarcaink tanúja, álmaink temetője lett. Ez nem fátnak, nem az elkerülhetetlen sors műve, hanem annak a rendtelenségnek a következménye, ami bennünk van. Jézus azért jött el, hogy rendbe tegye rendtelenségünket, ez a karácsony örömeinek eredete. A mi rendtelenségünk eredése pedig az, hogy itt keressük, amit nem itt lehet megtalálni.

Jézus mondotta: „Én azért jöttem, hogy életük legyen, és bőséges legyen”, induljunk hát Betlehembe a pásztorokkal, és a Napkeleti Bölcsékkel, hogy rátaláljunk az ünnepi, áhítatos, szent találkozásban arra, aki az Úr, az Igazság, és az Élet.

...és én is az egyszerű vendéglős bölcsességével kívánok kegyelmekben gazdag szent ünnepeket.

Réthy István

GYOMAFARM Kft.

A GAZDÁK SZOLGÁLATÁBAN
A Penny Market mellett
06-66-386-359

A Gazdabolt új ajánlatai:
Gyomaendrőd, Apponyi u.3.

Ammóniumnitrát 34%-os 3.200 Ft./q
Őszi búza vetőmagok II. fok 4,300 Ft./q
csávázva 5.000 Ft./q

Az árak az ÁFA-t tartalmazzák!

Könyvjelző

A Gyomaendrődi
Könyvtárba
érkezett...

Csörgő Anikó – Csigó László: Adventtől Karácsonyig

A Karácsony az év legnagyobb és legnépszerűbb ünnepe. Jézus, a megváltó születésének napja: a szeretet, az öröm, a béke, a család, az otthon ünnepe.

A karácsonyi hangulat már az Adventkor elkezdődik. A nap-tári év szerint András napja (november 30.) a téli napforduló időpontja, az advent kezdete. Az adventi koszorú készítése feltehetően német eredetű szokás. Johann Wichern hamburgi lelkész 1860-ban készített először otthonában egy hatalmas fenyőkoszorút, amelybe 24 gyertyát állított, minden adventi napra egyet. Az idők folyamán ez a szokás annyiban módosult, hogy az adventi vasárnapoknak megfelelően 4 gyertyát helyeznek a koszorúba.

Advent utolsó hetében a lakások, otthonok díszítése a karácsony méltó megünneplésének érdekében történik. A karácsonyi életfa, termőág az évről évre megújuló természet ősi, mágikus jelképe. Az európai keresztény hagyományokban bibliai elemekkel ötvöződött. A termőág, életfa állítása a magyar nyelvterületen általános volt, már a karácsonyfa fokozatos elterjedése előtt is. A karácsonyfa állítás protestáns német eredetű, s a múlt század közepétől kezdte átvenni hazánkban a korábbi zöld ág szerepét. A nyugatról-keletre terjedő szokás a bécsi udvarból az arisztokrácia közvetítésével terjedt el a polgárok, majd a parasztság körében is. A karácsonyfa díszítése korábban az alma, dió, házilag készített sütemények, mézeskalács volt. Az 1880-as években jelent meg az üvegdísz. A karácsonyi ajándékozás a karácsonyfa-állítás szokásánál is újabb.

Advent és a karácsonyi ünnepkör külsőségeiben is megnyilvánuló ünneplés hazánkban csak a legutóbbi időkben kezdett elterjedni. A 90-es évektől egyre gyakrabban lehet látni lakások ajtajára függesztett koszorúkat, ablakdíszítéseket. A közintézményekben is terjed ez a szép szokás, s természetesen a kereskedők is díszítik üzleteiket. Hagyományörző az utcákon, közterületeken, hivatalokban, középületekben felállított karácsonyfa.

Az ünnepre való készülődés rengeteg tennivalóval jár. A lakás csinosítása, ajándékok beszerzése, csomagolása, ajándékok készítése, az ünnepi menü kitalálása, elkészítése, a szépen megterített asztal, a karácsonyfa feldíszítése jó szervezést, pontos időbeosztást, figyelmet, kezűgyességet igényel.

E havi ajánlatunkban ehhez szeretne az ajánlott könyv is segítséget nyújtani. Fejezeteiben, időrendi sorrendben haladva ismerteti velünk a feladatokat, természetesen az adventi koszorúkkal kezdve. Emellett az ajtó és ablak díszek elkészítéséhez is segítséget, ötleteket ad. Az ünnepi asztal, az ünnepi teríték, a karácsonyi menü mind-mind meglepetéssel szolgál. Új színek, formák, anyagok. Nem az a fontos, hogy ezek drága, sok pénzért beszerzett kellékek legyenek! Egy szépen hajtogatott szalvéta, egy almába szűrt gyertya mind-mind ünnepi hangulatot teremthet. A karácsonyi

ünnepi menü mellé kínált italok, sütemények mellett ez a könyv tippeket ad ahhoz is, hogyan

Öltöztessük fel a karácsonyfánkat.

Az ajándékok csomagolásával elérhetjük azt, hogy a legegyszerűbb, legolcsóbb, vagy éppen saját kezűnkkel készített ajándék is tükrözze azt a figyelmet, szeretetet, amelyet az ajándékozó a megajándékozott iránt érez.

A szép kiállítású könyv sok-sok színes fotóval nemcsak a szemet akarja gyönyörködtetni, de megmozdítja a fantáziáját azoknak is, akik szívesen teremtik meg külsőségeiben is az ünnepi hangulatot.

Engedjük, hogy a szép küllem hasson ránk, s akkor ugyanilyen szép hangulatba kerülhet szívünk-lelkünk. Örüljünk egymásnak, az ünnepnek, az ajándékoknak, hogy békében, szeretetben együtt lehet a család.

Dinyáné Bánfi Ibolya

A könyvet a Rózsahegyi Könyvtár ajánlja
az érdeklődő olvasók figyelmébe.

Csatlós Gabriella: Hajnali látomások (versek)

Újkígyóson született, Szegeden járt gimnáziumba, Békéscsabán érettségizett, Budapesten, az Orvostudományi Egyetemen szerzett orvosi diplomát. Volt a székesfehérvári Megyei Kórház gyermekosztályának dolgozója, volt körzeti orvos, járási és városi főorvos, kórházigazgató. Jelenleg Székesfehérváron sportorvosként dolgozik. Ennyi a rövid életrajz.

Endrődi kötődése: Szabó Elek (koporsós) unokája sokat nyaralt itthon, szülei és rokonai mind itt nyugszanak a temetőben.

A könyv bevezetőjében Balajthy Ferenc azt írja: „Csak látszólag áll egymástól távol a két „hívás”: a gyógyítás és a versírás. Csatlós Gabriella megkésve, de sohasem későn jelentkezik első versesfüzetével. Valós élmények, közeli, vagy távoli emlékek, elképzelt helyzetek, álomszerű közölnivalók termékenyítették meg gondolatait s talán ezek is készítették, hogy papírra vesse őket.”

Reméljük, hogy Csatlós Gabriellának e versesfüzetét további kötetek fogják követni a versolvasók örömeire. És, hogy e csodálatosan szép versesfüzet olvasásához kedvet csináljunk, melyet Haraszti Zsolt látott el érdekes, rajzos illusztrációkkal, idézzük az orvosköltőnek a kötetben megjelent egyik versét:

Élet és halál mezsgyéjén

Élet és halál
Mezsgyéjén vagyok.
Lassan sétálok,
hátra-hátra nézek
meg-megállok.
Visszafordulok.

Mögöttem évek folyama
boldogság, bánat,
gyötrődés,
törődés.
Előttem a csillagos ég.

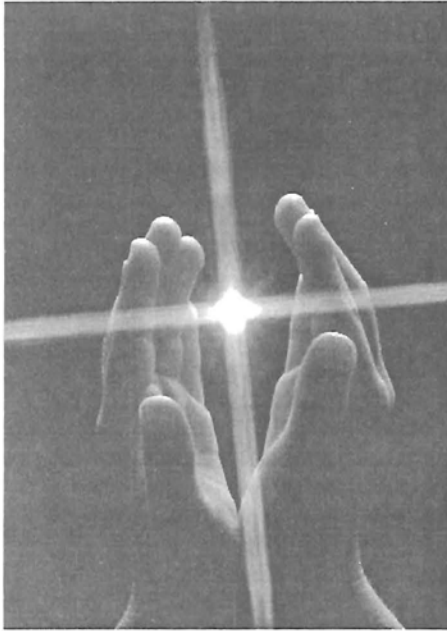
Felhők felett lebegek,
Vissza-visszatekintek
Minden eltörpül,
Kicsi lesz
Semmisem fontos már
Csak a szeretet.

A könyv a költő saját kiadásá.

Készült a Regál Kft. Gondozásában, Székesfehérváron

A hírt közreadta: Császár Ferenc

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK

*„Nem milnak el ők, kik szívünkben élnek:
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek.
Ők itt maradnak bennünk csendesen még,
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”*
(Juhász Gyula)

Az olvasók tájékoztatására közöljük, hogy csak azokról az elhunytakról adhatunk híradást, akiknek hozzátartozói a közzétételhez hozzájárulnak.

Özv. BALÁZS JÁNOSNÉ POLÁNYI MÁRIA, aki Mikszáth Kálmán u.24-ben élt 80 éves korában hosszas betegség után október 20-án eltávozott az élők sorából. Temetése: október 26-án volt. Gyászolják: fia, unokái, testvérei és családjuk, a rokonok és az ismerősök.

BEINSCHROTH JÓZSEFNÉ HERTER JULIANNA, Bocskai út. 17. sz. alatti lakós, 89 éves korában november 1-én rövid szenvedés után visszaadta lelkét Teremtőjének. Temetése: november 4-én volt. Gyászolják: gyermekei és családjuk, a rokonok és az ismerősök.

BUKVA IMRE, aki az V. ker. 45. sz. házban élt, 60 éves korában hosszas betegség után október 17-én visszaadta lelkét Teremtőjének. Temetése: október 22-én volt. Gyászolják: felesége, fiai, unokája, testvére és családja, valamint a rokonok.

Özv. BUKVA ROBINZONNÉ SZUROVECS MÁRIA, volt Liliom út 10. sz. lakós, 69 éves korában november 6-án hosszú, súlyos betegség után elköltözött az élők sorából. Temetése: november 9-én volt. Gyászolják: gyermekei és családjuk, testvérei és családjuk, a rokonság és az ismerősök.

CSER ZSIGMOND, aki a Kulich Gyula u. 23-ban lakott, 78 éves korában hosszú szenvedés után október 16-án az örökkévalóság honába költözött. Temetése: október 25-én volt. Gyászolják: élettársa, gyermekei és családjuk, testvérei és családjuk, a rokonság és az ismerősök.

CSONTI ISTVÁNNÉ BALOGH ZSUZSANNA, Mátyás kir. út. 29. sz. alatti lakós 90 éves korában hosszas betegség után október 7-én testét a földnek, lelkét az Égnek ajánlotta. Temetése október 29-én volt. Gyászolják fia, menyee, unokái, dédunokái, testvérei és az ismerősök.

DÁVID IMRÉNÉ PAPP MARGIT, aki Blaha út 6. sz. alatt élt 93 éves korában rövid szenvedés után november 11-én megtért Teremtőjéhez. Temetése: november 17-én volt. Gyászolják: a Városi Gondozási Központ lakói, a rokonság és az ismerősök.

FÖLDI IMRE, aki a Petőfi utca 51. sz. alatt élt, 58 éves korában, október 24-én hosszú szenvedés után eltávozott az élők sorából. Temetése: október 28-án volt. Gyászolják: édesanyja, felesége, testvére, gyermekei, a rokonok és az ismerősök.

KOVÁCS LAJOS, aki II. ker. 582. sz. házban élt, 64 éves korában hosszas betegség után november 6-án elhunyt. Temetése: november 10-én volt. Gyászolják: felesége, gyermeke, veje, testvérei és családjuk, a rokonok és az ismerősök és a Barátság SE vezetősége és játékosai, minden helyi sport szerető lakos.

KUKLA ISTVÁN, aki Kálvin J. út 37. sz. alatt élt, 70 éves korában, október 26-án rövid szenvedés után lelkét az Úrnak ajánlotta. Temetése: október 29-én volt. Gyászolják: felesége, gyermeke és családjuk, a rokonság és az ismerősök.

NAGY ANTAL, aki a Hősök útja 74/1 sz. alatt élt, 87 éves korában, október 29-én rövid szenvedés után visszaadta lelkét Teremtőjének. Temetése: november 2-án volt. Gyászolják: gyermekei és családjuk, élettársa, testvérei és családjuk, valamint a rokonok és az ismerősök.

Özv. PELYVA JÁNOSNÉ BELA ETELKEA, aki a Napkeleti utca 26.sz.-ban élt, 77 éves korában, november 11-én hosszas betegség után visszaadta lelkét Teremtőjének. Temetése: november 16-án volt. Gyászolják: gyermekei és családjuk, rokonok és az ismerősök.

SEBESTYÉN LAJOS, aki a Hunyadi út 13-ban élt, 87 éves korában, október 23-án, váratlanul eltávozott az élők sorából. Temetése:

október 28-án volt. Gyászolják: felesége, menyee és családja, testvérei és családjuk, a rokonság és az ismerősök.

SZABÓ GÁBORNÉ KUN MARGIT, aki a Béke út 18. sz. alatt élt 63 éves korában október 29-én rövid szenvedés után az Örökkévalóság honába költözött. Temetése: november 2-án volt. Gyászolják: férje, gyermekei és családjuk, testvérei és családjuk, rokonok és az ismerősök.

TÍMÁR PÁL, aki a Dózsa György út 22. sz. alatt élt, 84 éves korában, hosszas betegség után november 1-én az örökkévalóság honába költözött. Temetése: november 3-án volt. Gyászolják: fia, lánya és családjuk, testvérei és családjuk, a rokonok és az ismerősök.

TOKÁR MÁTYÁS, aki a Selyem út 42/1. sz. alatt élt november 3-án 85 éves korában hosszú szenvedés után elköltözött az élők sorából. Temetése november 17-én volt. Gyászolják: testvérei és családjuk a rokonság és az ismerősök.

TÓTH PÉTER, aki az Endrödi utca 8. sz. alatt élt, 70 éves korában október 29-én hosszas betegség után visszaadta lelkét Teremtőjének. Temetése: november 5-én volt. Gyászolják: felesége, gyermekei és családjuk, testvérei és családjuk, a rokonság és az ismerősök.

VÉHA JÓZSEF, aki a Selyem út 32. számú házban élt, hosszas betegség után és mégis váratlanul 76 éves korában november 1-én megtért Teremtőjéhez. Temetése: november 5-én volt. Gyászolják: felesége, leánya és családja, a rokonság és az ismerősök.

Özv. VASZKÓ IMRÉNÉ HEGEDÜS ETELKA, aki a Gábor Áron utca 6. sz. alatt lakott, 87 éves korában hosszas betegség után november 8-án elhunyt. Temetése: november 10-én volt. Gyászolják: gyermekei és családjuk, a rokonok és az ismerősök.

Köszönetnyilvánítás

„Elcsitul a szív, mely értünk lobogott,
Pihen a kéz, mely értünk dolgozott.
Aki szeret, az soha nem feled, mert
Te túléled az öszt és a telet.
Számunkra Te sosem leszel halott,
Örökké élni fogsz, mint a csillagok”

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik Tóth Péter temetésén megjelentek, sírjára koszorút, virágot helyeztek, részvételükkel fájdalomukat enyhíteni igyekeztek.

Felesége, gyermekei és unokája

Hálás szívvel mondunk köszönetet mindazoknak, akik részvételükkel gyászunkban osztoztak, akik november 5-én Véha József temetésén megjelentek, sírjára a megemlékezés koszorúit, virágait elhelyezték.

A gyászoló család

CIPŐTALPBÉLÉST SZONDÁTÓL

Rózsashegyi u. 11.
Telefon: (66) 284-301

GYERMEKCIPIŐ KÉSZÍTÉS

Csikós János

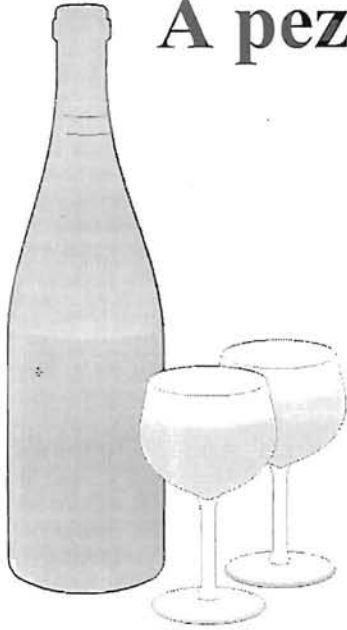
5502 Gyomaendrőd, Kör út 3.
(Öregszőlő, Kondorosi út)
Telefon: 06 60 485-788
Tel., Fax: 06-66-285-863

Béby-leányka-fiúmodellek 18-35-ös méretig
Bio papucs, szandál, klumpa 18-41-es méretig

**A
KERTBARÁT
KÖR
ÜZENI...**

A pezsgőgyártás

A pezsgő fogyasztása elősegíti a társasági együttlét örömeit. Jobbára csak ünnepélyes alkalmakkor: házasságkötés, névnap, valamilyen családi ünnep, évente egy-két alkalommal megünnepelt egyházi, világi évfordulón (Karácsony, Szilveszter, Húsvét) fogyasztunk pezsgőt.

Első alkalommal Don Perignon a francia Champagne-i Hautvillers város (Párizstól keletre) apátságának pincemestere készített pezsgőt. Azonban már korábban is próbálkoztak az erjedési szénsav megőrzésére. Többek között cukrot tartalmazó bort vastag dongájú hordóba tettek, majd a földbe süllyesztették második erjedés végett, vagy

kecskebőrbe tett cukrozott bort vízben helyezték el. A francia pincemester nevéhez fűződik a parafa dugó, a vastag falú üvegpalack rendszeresítése, ami által biztosította a pezsgőgyártás feltételeit.

A XVIII-XIX. Század folyamán alakult ki a champagne-i pezsgőgyártás technológiája. Ez meghatározza a szőlőfajt, a művelési módot, a szőlő feldolgozását, a must és a bor keverését, a második erjedést, érlelést, seprőtlenítést, izesítést.

Kétszeri erjesztéssel készített gyöngyöző ital felkeltette a szomszédos nyugati országok figyelmét. Így Németország, Svájc, Olaszország, Ausztria is hozzájárult a pezsgő készítéséhez. A pezsgőgyártás egyszerűbb, de ugyanolyan minőségű italát 1851-ben a franciák a tankpezsgő gyártástechnológiáját dolgozták ki, majd az 1900-as évek elején a gyakorlatban fejlesztették tovább.

Hazánkban, 1825-ben Pozsonyban alapították az első pezsgőgyárat (Hubert). A gyökeres fejlődés azonban a múlt század második felében történt. 1876-ban Pécssett, a Littke nevű üzemet, majd 1882-ben Budafokon a Törley pezsgőgyárat hozták létre. 1900-ban, hazánkban már 14 pezsgőgyár működött. Sajnos a második világháború után, az államosítás következtében, több gyár megszűntette termelését.

1955-től a Magyar Állami Pincegazdaság fejlesztésének köszönhető, hogy a Törley és Hungária üzem mellett 1965-ben Pécssett is megkezdődött ismét a pezsgőgyártás. 1972-től több állami gazdaságban beindították a pezsgőgyártást (izsáki, hosszúhegyi, kiskunhalasi, kecskemét-szikrai). Az 1980-as évtized elején a pezsgő-termelés elérte a 40 millió palackot.

A technológia első fázisa a alapbor készítés. Magyarországon nincs tervezett pezsgőalapbor-termelési rendszer, mint Franciaországban. Ismertebb alapbor fajták a Dunántúlon; olaszrizling, ezerjő, bánáti rizling, a Kiskunság területén az izsáki (régebben

sárféhéreknek mondták). Balatonbogláron ma már vannak Franciaországból hozott, szaporítóanyaggal létesített ültetvények.

Amikor elkészült az alapbor a további kezelése színjavításból, savtartalom korrekcióból, derítésből áll.

A második fázis abban áll, hogy cukrot adnak hozzá (az alapborhoz) és zárt rendszerben erjesztik fajélesztő, borélesztő segítségével. Az erjedés következtében szénsav képződik és ettől lesz a borból pezsgő. Ez a folyamat hónapokig tart. Ennek befejezésével eltávolítják a seprőt. Palackban történt erjesztés esetén felfordítják az üveget és a nyaki részben összegyűlt seprőt lehűtik, megfagyasztják, és így távolítják el. Ez igen munkaigényes, hiszen valamennyi palackot forgatni kell, a művelet elvégzése után is.

A harmadik fázis az izesítésből áll. Készítenek izesítő folyadékot, szirupot, melyet likőrnek neveznek. Ebbe tesznek általánosan használt izesítő anyagot brandy-t, cukrot, (ennek mennyisége függ, hogy száraz, felszáraz, édes pezsgőt készítenek-e), továbbá a recept szerint használhatnak muskotály, vanília, őszibarack, déligyümölcsöt. Az így készített édes aromaanyagban gazdag izesítőt, likőrt hozzáadják a szénsavas borhoz, illetve pezsgőhöz. Ezt követően a palackot lezárják, és tovább folytatódik az érlelése állandó és alacsony hőmérséklet (12 Celsius fok) mellett.

Jeles nap, baráti, családi összejövetel alkalmából vásárolt pezsgőt hűtsük le, mert 6-8 C. hőmérsékleten nyújtja a legnagyobb élvezetet. A hűtés nélküli, felmelegedett pezsgő a nyitáskor könnyen kilövi a dugót és nagy mennyiségű ital elfolyhat. A pezsgősüveg drót hálózatának, vagy, kengyelének eltávolítása sokkal könnyebb, ha az üveget 45 fokos szögben oldalra döntjük. Így a dugó sem repül ki váratlanul, ami balesetveszélyes.

Most az óév és évszázad búcsúztatásakor megragadom az alkalmat és úgy a magam, mint a Kertbarát Kör tagjai nevében minden kedves Olvasónknak boldog, eredményes Új Esztendőt kívánok. A Kertbarát Kör tagjainak pedig a fentiek felül még eredményes kertészkedést is!

Hunya Alajos

OKTÓBER 20-TÓL NOVEMBER 22-IG Gyoma belterületén 39,8 mm csapadék esett. FEBRUÁR 25-TÓL NOVEMBER 22-IG ÖSSZESEN LEHULLT CSAPADÉK 323,4 mm. AZ ORSZÁG MÁS TERÜLETEIN LEHULLT CSAPADÉKHOZ KÉPEST KEVÉSNEK MONDHATÓ.

AGRO ÁRUHÁZ

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.

Az AGRO áruház új ajánlata:

Kedves vásárlóim!
Bemutatom decemberi ajánlatomat:

- Ádventi gyertyák – díszgyertyák
- Karácsonyi üdvözlőlapok
- Ajándéktárgyak
- Konyhai edények, konyhamérlegek
- Kenyérpírtók, húsdarálók
- Vasalók, vasalóállványok
- Ruhaszárítók, hajszárítók
- Minőségi rúd lámpák nagy választékban
- Kerékpárvillogó lámpák
- Kerámia kaspók
- Gázporkáló, gázegők
- Gumicsizmák, esőruhák, munkaruhák

**Boldog Karácsonyt és
eredményes
új évet kívánok
minden kedves vásárlómnak!**

TARTALOM

EGYÉB ÍRÁSOK

Adatok nekik szeretetet (idősek napja)	184
A körgát védte a községet (emlékezés nagy árvizekre)	5
Ballag már a vén diák, tovább, tovább...	112
Beszélgetés Papp Lajos igazgató úrral	89
Búcsúbeszéd (Timár Máté temetésén)	95
Búcsú Timár Mátétól	95
Csak a nap süssön (keresztény fiatalok Ifjúsági Találkozója)	148
Elszakíthatatlanul kötődünk egy fizikai, szellemi tájhoz	188
Endrődiek Baráti Köre közgyűlési beszámoló	82
Endrődiek Baráti Köre Egyesület tagjainak találkozója	90
Felgördült a függöny és elkezdődött a varázslat... (riport Frankó Tündével)	108
Gyászbeszéd (Timár Máté Budapesti búcsúztatásán)	96
Hangok, tündérek láthatatlanok (Zenebarátok hangversenye)	
Hogyan telnek napjaink (a ref. szeretetotthon lakóiról)	56
... "mert csak a munka teremthet jólétet"	131
Lássa meg a széles világ, lássa meg a kéklő ég (a levente életről)	40
Levél a szülőföldre	67
Mégis sikerült, mert sokan segítettek	149
Méltó környezetben gyűjthatjuk meg gyertyáinkat	189
Miért? (a németek kitelepítéséről)	142
Nyílt levél Márton Gábor nyugdíjas tanár úrnak	51
Ó-ÍÓ-CÍÓ-ÁCIÓ-KÁCIÓ-VAKACIÓ	93
Ők az élet hordozói	65
Ötéves a VÁROSUNK folyóirat	23
Rózsahegy Napok	90
Régi gyomai mesterségek II. rész)	8
Timár lányok találkozója	192
Újra ünnepelt Debrecen	67
Vendéglátással kapcsolatos számadások a 18.19. századi Gyomán	9
Volt idő, amikor emlékeztünk rájuk...	88

EGYHÁZI HÍREK ÉS EGYÉB ÍRÁSOK

Adatok a református templom építésének történetéhez I.	24
Adatok a református templom építésének történetéhez II.	39
Adatok a református templom építésének történetéhez III.	55
Adatok a református templom építésének történetéhez IV.	71
Adatok a református templom építésének történetéhez V.	87
Adatok a gyomai református gyülekezet lelkészeiről I.	109
Adatok a gyomai református gyülekezet lelkészeiről II.	127
Adatok a gyomai református gyülekezet lelkészeiről III.	147
Adatok a református gyülekezet lelkészeiről 1900 - 1945	183
Adventi készülődés	202
A gyomai templomról	38
Búcsú Márianosztrán	159
Előáldozás Hunyán (V.16) Gyomaendrődön (V.23.)	86
Egyházi segítség az árvízkarosultaknak	162
Farsangi vacsora a Szt. Imre Egyházközség szervezésében (II.6.)	43
Gyermekek imája az iskolában	146
Húsvéti jelek	54
Ismét új káplán Endrődön (Vargyas Emil atya)	126
Jézust eltemetik (Süle András)	38
Köszöntjük a fiatalokat	126
Karácsonyi ajándék az endrődi templomnak	6
„Mi Atyánk“	70
...aki a menyben vagy	87
...szenteltesse meg a te neved	106
...jőjjön el a te országod	146
...legyen meg a te akaratod, amint a menyben, úgy a földön is	162
...Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma	182
Önvallomás Braziliából II.	7
Önvallomás Braziliából III.	2
Papszentelés Szegeden (1999. január 30.)	22

Rendhagyó hunyai búcsú	103
Székely étkezési ima	6
...Szentül őrizték szívetekben az Úr Krisztust.“	116
Új egyházközségi képviselő testület	6
Új egyházközségi képviselő testület megválasztott tisztségviselői	21

ÉVFORDULÓK NAPTÁRA

Művészek, közéleti személyek a múltban

Abody Béla, író, köziro	85
Ádám Jenő, zenepedagógus	201
Ady Endre, költő, publicista	181
Antall József, történész, politikus	53
Andor Ilona, zenepedagógus, karvezető	53
Arany János, költő, műfordító, szerkesztő	37
Apácai Csere János, filozófiai és pedagógiai író	201
Ábrahám Pál, operettszerző, karmester	145
Babits Mihály, író, irodalomtörténész, szerkesztő, műfordító	181
Balázs Béla, író, költő, esztéta	125
Bajza József, költő, író, kritikus	5
Balassi Bálint költő, drámaíró	161
Barabás Miklós, festő, grafikus	21
Bartók Béla, zeneszerző	37
Bartalus István, zenetörténész, népzene kutató, zenekritikus, tanár, író	181
Basch Gyula, festő	53
Basch Árpád, festő, grafikus	53
Básti Lajos, színész	21
Blaha Lujza, énekesnő, színésznő	145
Benczúr Gyula, festő	5
Bernáth Aurél, festő, művészeti író	145
Berzsenyi Dániel, költő	85
Bessenyei György, író, drámaíró, költő	21
Bezerédi Gyula, szobrász	53
Bér Dezső, festő, grafikus	53
Bibó István, jogtudós, politológus, szociológus	125
Bibó Lajos, író, újságíró	201
Bihari János zeneszerző	161
Bocskay István, Erdély fejedelme	5
Bolyai Farkas, matematikus, drámaíró	21
Brock Károly, festő	85
Brunszvik Teréz, pedagógiai író	105
Csenki Imre, karnagy	125
Csíki Gergely, író, műfordító	201
Csók István, festő	21
Csokonai Vitéz Mihály, költő, író, műfordító	181
Czobel Béla, festő	145
Czucor Gergely, költő, nyelvész	201
Darvas József, író, újságíró, szerkesztő	21
Dési Huber István, festő	21
Déryné Széppataki Róza, színész, énekes, drámaíró	201
Diener Dénes Rudolf, festő	5
Devecseri Gábor, költő, író, műfordító	21
Déry Tibor író	161
Dohnányi Ernő, zeneszerző, zongoraművész	105
Egressy Béni, zeneszerző, színműíró	53
Egry József, festő	37
Eötvös József, író, költő, politikus	145
Eisemann (Egresi) Mihály, operett szerző	85
Erkel Ferenc zeneszerző, karmester, zongoraművész, zenepedagógus	181
Fazekas Mihály költő, botanikus	5
Ferencsik János karnagy	5
Feszty Árpád, festő, író	201
Féja Géza, író, újságíró, szerkesztő	201
Fischer Annie, zongoraművész	105
Gách István, szobrász	37
Gárdonyi Géza író, szerkesztő	125
Gobbi Hilda, színművész, emlékiró	85
Gulyás György, énekkari karnagy, zenetanár	53
Gyomai Imre, író, költő, újságíró	161

Gyóni Géza, költő	85	Sándor Erzs, operaénekesnő	105
Gyulai Pál író, költő, irodalom-történész, kritikus	5	Sárdy János, operaénekes, színész	105
Gyurkovics Mária, koloratúr szoprán énekes	85	Sik Sándor költő, író, szerkesztő	5
Haán Antal, festő	5	Simándi József, operaénekes	145
Hadik András lovassági tábornok, emlékiró	161	Sinka Sándor, költő, író	145
Haman (Hóman) Bálint, történész, politikus	201	Sötér István, író, esszéista, irodalomtörténész	85
Hatvany Lajos, író, kritikus, irodalomtörténész	161	Svéd Sándor, operaénekes	69
Herczog Fülöp, építész	21	Stein Aurél, szociográfus, régész, orientalista, Ázsia-kutató	181
Hermann Ottó, természettudós, néprajzkutató, publicista	85	Szabolcsi Bence zenetörténész	124
Heltai Jenő, író, költő, újságíró	125	Szabó Dezső, író, költő	85
Herceg Ferenc, író	145	Szabó Lőrinc, költő, műfordító	37
Hollosi Simon, festő	21	Szabó Pál, író, szerkesztő	53
Hubai Jenő, hegedűművész, pedagógus	145	Szerb Antal, író, irodalomtörténész	85
Hunya István író, újságíró	161	Szerdahelyi József, énekes, színész, zeneszerző	37
Huszka Jenő, operett szerző	53	Székely Mihály, operaénekes	69
Íjjas Antal, egyházi író, újságíró	53	Székely Bertalan, festő	85
Íllyés Gyula, író, költő, műfordító	181	Szigligeti Ede, drámaíró, szakíró, műfordító	37
Jaschik Almos, grafikus	5	Tamási Áron, író	145
Jászai Mari színész, naplóíró	21	Tersánszky Józsi Jenő, író	145
Jókai Mór, író, újságíró, szerkesztő	21	Than Mór, festő	85
József Attila, költő	53	Tinódi (Lantos) Sebestyén, históriás ének-író	5
Juhász Gyula, költő	53	Tolnai Lajos, költő, író, szerkesztő	5
Kacsoh Pongrác, zeneszerző, pedagógus	201	Tompá Mihály, költő	145
Kadosa Pál, zeneszerző, zongoraművész	145	Tóth Árpád, költő, műfordító, újságíró	53
Kaffka Margit, író, költő	85	Tömörkény István, író, újságíró	201
Kabos Gyula, színész, emlékiró	37	Vass Lajos, zeneszerző, karnagy	53
Katona József, drámaíró	181	Vásárhelyi Zoltán, zeneszerző, hegedűművész, kóruskarnagy	37
Kálmán Imre, operett szerző	161	Vaszy Viktor, zeneszerző, karmester	105
Karinthy Ferenc, író, színműíró	85	Vaszari János, festő	181
Karinthy Frigyes, író, költő	85	Veres Péter, író, politikus	5
Kassák Lajos, költő, író, szerkesztő, festő	37	Veress Sándor, zeneszerző, népzenekutató, zenepedagógus	21
Kazinchy Ferenc, író, költő, szerkesztő	161	Vörösmaty Mihály, költő, drámaíró	201
Kisfaludy Károly, író, költő, szerkesztő	21	Weiner Leó, zeneszerző, tanár	53
Kisfaludy Károly, író, költő, szerkesztő	145	Weöres Sándor, költő, műfordító, drámaíró	85
Kodály Zoltán, zeneszerző, népdalgyűjtő	201	Zaturczky Ede, hegedűművész, főiskolai tanár	125
Kós Károly, építész, grafikus, könyvillusztrátor, író	201	Zichy Mihály festő	161
Kölcsei Ferenc, költő, kritikus, politikus	125	Zilahy Lajos, író, költő, szerkesztő	37
Kner Imre, nyomdász, tipográfus	21	Zrinyi Miklós, költő, prózaíró, államférfi, hadvezér	85
Kodolányi János, író	37		
Kolozsvári Grandpierre Emil, író, kritikus, műfordító	5		
Kosztá József, festő	37		
Kosztolányi Dezső, író, költő, műfordító, újságíró	37		
Kovács Mihály, festő	105		
Körösi Csoma Sándor, nyelvész, a magyar őstörténet kutatója	53		
Krúdy Gyula, író, hírlapíró	161		
Lajta László, zeneszerző, népzenekutató	85		
Latinovics Zoltán, színész	145		
Lechner Ödön, építész	125		
Lehár Ferenc, operett szerző	53		
Liszt Ferenc, zongoraművész, zeneszerző	145		
Madách Imre drámaíró, költő	5		
Markó Károly, festő	145		
Márai Sándor, író, költő, újságíró	53		
Mécs László, papköltő	5		
Mikszáth Kálmán, író, újságíró, szerkesztő	5		
Mindszenty József, egyházi író, Magyarország hercegprímása	37		
Molnár Ferenc, drámaíró, publicista, író	5		
Móra Ferenc, író, újságíró,	105		
Móricz Zsigmond, író, szerkesztő	105		
Munkácsi Mihály, festő	21		
Nagy Lajos, író, publicista	21		
Nagy László, költő, műfordító, szerkesztő	105		
Nemes Nagy Ágnes, költő, műfordító, esszéíró	5		
Németh László, író, esszéista, műfordító	53		
Nyíró József, író	105		
Orlay Petrics Soma, festő	161		
Örkény István, író	53		
Paál László, festő	85		
Palotai Boris, író, költő, szerkesztő	85		
Pázmány Péter író, esztergomi érsek	161		
Petőfi Sándor, költő, műfordító	5		
Radnóti Miklós, költő, műfordító	85		
Reviczky Gyula, költő, író	53		
Rácz Aladár, cimbalomművész	21		
		HÍREK ERDÉLYBŐL	
		Év végi gondolatok Erdélyből	11
		Kulturális autonómia? (Magyar Szó)	115
		Tallózás az erdélyi lapokban (Magyar Szó, Bihari Napló)	27
		Tallózás az erdélyi lapokból (Bányavidéki Új Szó, Magyar Szó)	42
		Tallózás erdélyi lapokból (Magyar Szó)	150
		Tallózás erdélyi lapokból (Magyar Szó)	206
		Varadinum '99	92
		„Kongresszus a folyamatosságért, de a változásért is“	92
		HÍREK - KÖZLEMÉNYEK	
		A város drogprevenációs munkacsoport hírei	91
		Ajándék a nagylaposi öregek napközijének	35
		A Magyar Művészeti Akadémia Arany Oklevele (Kunkovacs László)	143
		Bor és kolbászverseny (IV.13.)	72
		Endrődiek budapesti találkozója	61
		Gyűjtés az árvízkarosultak javára	19
		Honismereti Egyesület hírei	123
		Helyi autóbusz járat menetrendje	187
		Idős emberek köszöntése a városban	3
		Iskolai találkozások Endrődön	170
		Köszöntjük Harnos Vincét	83
		Köszöntjük a Liszt-díjas Frankó Tündét	75
		Kner Albert centenáriumi ünnepség	143
		Leégett a hunyai templom	101
		'99. Március 15.	57

MÁV Menetrend ('99. V. 30-tól 2000. Május 30-ig)	103
Márványtábla az elhurcoltakért	199
Méltó elismerés	199
Sikeres falunap Hunyán	147
Tisztújítás az MKDSZ-ben	83
Vállalkozók bálja (II. 12.)	35
Valahol régen	199

IN MEMORIAM

A Kner család	144
Balogh Bálint	124
Csernus Mihály apátplébános	180
Dinya Illés és a Dinya nemzetség	4
Dávidházi Bekes Sámuel	104
Garzó Gyula (1839-1908)	160
Horgos Piroska	34
Kolbusz doktorék	20
Papp Zsigmond	200
Szabó Ernő	32
Timár Máté	84
Tóth Imre atya	68

IRODALOM

A lélek legyen jó, és erős (Réthy István)	177
Anyád is így jár valahol... (Réthy István verse)	65
Anyák napja (Fekécs Imréné verse)	77
Anyám emlékére (Márton Gábor verse)	77
Asztalos Miklós Dr. életútja	173
A zsebkendő (Gergely Ágnes)	193
Az utolsó ámen (Timár Máté verse)	81
Békességet földi életünkben (Timár Máté verse)	197
Bernóthy Benedek halála (Márton Gábor)	153
Édesanyám a százszor áldott (Timár Máté verse)	77
Endrődi Hitvallás (Timár Máté verse)	61
Egy drogfüggőhöz (Bukva Csilla verse)	43
Erőszakos válás (Márton Gábor verse)	40
Éji látogatás (Gyulai Pál verse),	77
Hallod a madarakat? (Gergely Ágnes verse)	29
Hazai Harangszó (Timár Máté)	97
Húsvétvártán '99 (Timár Máté verse)	49
In memoriam Timár Máté (Szilágyi Ferenc verse)	81
Karácsonyi emlék (Réty István írása)	209
Kendőlengetés a nyár után (Márton Gábor verse)	164
Magyar Zsolozsma 1995 karácsonyán (Timár M. Verse)	204
Megvagyunk testvér! (Timár Máté)	137
Milyen hát a boszorkány? (Márton Gábor)	117
Nevetésnek Szántam (Timár Máté)	13
Novemberi requiem (Timár Máté verse)	177
Szeghalmi álmok (Timár Máté verse)	81
Talán ha....(Bukva Csilla verse)	91
Visszajön még Kossuth Lajos (Márton Gábor)	45
Visszhang az ámenre (Márton Gábor verse)	81
Zrínyi Miklóshoz (Gergely Ágnes verse)	29

ISKOLAI HÍREK

Évkezdettől karpácsonyig	203
Karácsonyi ünnepség a Szent Gellért Katolikus Általános Iskolában	11
Kner Napok a Kner Imre Gimnáziumban	75
KRESZ-vetélkedő a Rózsashegyi Kálmán Általános Iskolában	67
„Legyen iskolánk egy olyan mécses...“ (interjú a Szt. Gellért Kat. Isk. Igazgatójával)	116
Sportdelután a Szent Gellért Katolikus Általános Iskolában (IV. 21.)	67
Találkozás Szokolay Sándor zeneszerzővel (Rózsashegyi Kálmán Ált. Isk.)	67
Vannak még értékeink... (beszélgetés a Szt. Gellért Kat. Isk. új igazgatójával)	136
Vendégek voltunk Szt. Gellért napján, Szt. István udvarában, a Katolikus Iskolában	172
Veni Sancte a katolikus iskolában	163

KERTBARÁT KÖR ÜZENI

A pezsgőgyártás	201
A szőlő metszése	32
A szőlő zöldmunkái	120
A szőlő gyökérgolyvás betegségei	176
A szőlő ültetése	196
Előkészületek a szőlő szüreteléséhez	140
Felkészülés a szőlő szüreteléséhez	156
Légnyomás - légnyomásmérés	16
Májusi eső aranyat ér (csapadék mérés)	80
Növényvédelem jelentősége a kiskertekben	100
Szőlészeti szakkifejezések és értelmezésük	48
Tavaszi szél vizet áraszt (a széláramokról)	64
Téli madáretetés	16

KIÁLLÍTÁSOK, BEMUTATÓK

Bognár-kovács múzeum	113
Csak áhítatos lélekkel (Latorcainé Újházi Aranka kiállításáról)	169
Elindultam szép hazámból (Endrődi Bella János kiállítása)	166
Kelemen Kristóf szobrászművész kiállítása	
Mindenért Istené a dicsőség (Latorcai Aranka ikonkép felszentelése)	
Szakáll Sándor grafikai kiállítása	93
Szülőhelyem: a Körösök völgye (Diószegi Bíró Ilona kiállítása)	92
Uhrin Pál kiállítása (I.22)	25

KÖNYVJELZŐ-KÖNYVISMERTETŐ

Adventtől karácsonyig (Csörgő Anikó)	210
A barbárság éveiből (Gergely Ágnes verses kötete)	29
A katona legszebb álma (Tim O' Brien)	46
A lét elviselhetetlen könnyűsége (Milan Kundera)	14
Általuk és velük kedvesebb nekem a Körös vidéke (Gergely Ágnes, Endrődi Bella János)	62
Angyal a lépcsőn (Frank McCourt)	174
Árpád népe előtt (Fülöp Gyula és Lendvai Antal)	118
Egy diadalmas dinasztia, a Fuggerek császári és királyi bankárok (Günter Ogger)	154
Édesanyám emléke Endrődi füzetek 7.)	98
Föld nélkül...(Endrődi füzetek 6.)	30
Ha jönne az angyal (Moldova György)	62
Hajnali látomás (Csatlós Gabriella versek)	210
Hírek az irodalom világából „Három költő, három könyv“	14
Jadviga párnája (Závada Pál)	138
Oxford filmenciklopédia	78
Száz rejtély a magyar irodalomban	194

KÖZÉRDEKLŐDÉSRE SZÁMOTTARTÓ ÍRÁSOK

Átadták a cigány kisebbség Közösségi Házát	135
Bemutatjuk a Dr. Farkas János Tanulmányi Ösztöndíj Alapítványt	41
Bemutatjuk a Gyomaendrődi idősekért Alapítványt	42
Bemutatjuk a Hittel a Holnap Ifjúságáért Alapítványt	59
Beszélgetés Ifj. Dógi János önkormányzati képviselővel	133
Egy pillanatra sem szakadt el azoktól, ahonnan származott...	186
Élet a Cigány Közösségi Házban	159
Játszóter a selyem úti óvodában	135
Kerékpárutak a tisztább környezetért	73
Május 10 A madarak és fák napja	73
Megkérdeztük az illetékest...(a kábel tv telepítéséről)	10
Megkérdeztük az illetékest... („Érted vagyunk“ alapítványról)	26
Megsüllyedt a hunyai templom is	50
Mezőgazdaságunk az Unió felé	178
Nekünk, könyvtárosoknak az a feladatunk... (a Rózsashegyi Könyvtárról)	41
Tájékoztató Gyomaendrőd város intézményeiben 1999-ben történt változásokról	150

Útépités! (Utak felújítása és új utak építése)	123	Ünnepi ülés (III. 25. kitüntetések átadása)	50
Vannak még örök értékek... (Beszélgetés a Szt. Gellért Kat. Isk. új igazgatójával)	136	SPORT	
Városunkban már egészséges, jó ivóvíz van!	127		

MÁRIA NÉNI MESÉI ÉS GYERMEKVERSEK

A bölcs teknős iskolája I. Rész	170
A bölcs teknős iskolája II. rész	191
A fakopács (vers)	191
Béke (vers)	12
Bübosbankák (vers)	76
Búcsúzó vadlibák (vers)	170
Búza, búza halomba (vers)	152
Csirr-csörr (vers)	152
Építünk egy nagy hőembert (vers)	28
Felelő és a furcsa vendég	44
Felelő és a furcsa vendég II.	60
Felelő az oktondi nyulacska	76
Futórózsza	94
Gólyafészkek (vers)	94
Hess tova, hess te madár (vers)	191
Jóska meg a Bogáncskirály III.	12
Jóska meg a Bogáncskirály IV.	28
Karácsony éjjel (vers)	208
Locsoló versek (Holló Gábor gyűjtése)	60
Mit muzsikál a fűjtató (vers)	94
Óreg Mikulás (Márton g. Gyűjtése)	208
Rosta alá bújt a szél (vers)	44
Szundikál a Bibice (vers)	170
Szűnyogbál (vers)	94
Tavaszi köszöntő (vers)	44
Tavaszi van (vers)	76
Tarka Lepke (vers)	76
Tipp és Topp, a két kis mesemánó I.	114
Tipp és Topp, a két kis mesemánó II.	124
Tipp és Topp, a két kis mesemánó III.	152
Üzent az ősz (vers)	170

ORVOSI TANÁCSOK

A kábítószerezés veszélyei	43
A tüdőbetegséggel kapcsolatos tudnivalók	27
A dohányzás és következményei	59
A skarlát	206
A szájüregdaganatok megelőzésének lehetőségei	89
A szürke hályogról	74
Az elhízásról	151
Még egyszer az őszi-téli megbetegedésekről	190
Nyári aktualitások (gyermekgyógyászat)	110
Néhány gondolat a gyógyszerekről	132
Őszi-téli betegségek	164

ÖNKORMÁNYZATI MUNKA

Békés, boldog, Újesztendőt kívánok, Dr. Dávid Imre polgármester újravi köszöntője	1
Képviselő-testület ülése 1998. december 15.	2
Képviselő-testület ülése 1999. január 28.	18
Képviselő-testület ülése 1999. február 25.	34
Képviselő-testület ülése 1999. április 15.	66
Képviselő-testület ülése 1999. június 24.	102
Képviselő-testület ülése 1999. július 29-én	122
Képviselő-testület jubileumi programja a város 100 éves évfordulójára	35
Képviselő-testület ülése 1999. szeptember 23.	158
Képviselő-testület 1999. október 28-i és november 25.	198
Városi képviselők látogatása a Bethlen Gábor Szakképző Iskolában	35
Rendkívüli Képviselő-testületi ülés (III.11.)	50

Atletikai verseny Gyomaendrődön	205
Aranyeső az atlétikai viadalon (Rózsahelyi Isk.)	179
Barátság SE MB.III. második helyezette ('97/'98)	42
„Barátság Sportegyesületért Közhasznú Alapítvány” létesítése	123
Ellovasok hajrája (bajnoki labdarúgó mérkőzésekről)	110
Futógála Gyomaendrődön	66
Futagyöngy futóverseny Budapesten	205
Gratulálunk Péter (Várfi Péter Balaton átúszásáról).	133
Labdarúgás (bajnoki mérkőzésekről)	66
Labdarúgás (bajnoki labdarúgó mérkőzésekről)	83
Labdarúgás (bajnoki labdarúgó mérkőzésekről)	143
Labdarúgás (bajnoki labdarúgó mérkőzésekről)	164
Labdarúgás (bajnoki labdarúgó mérkőzésekről)	179
Labdarúgás (bajnoki labdarúgó mérkőzésekről)	205
Megvalósult álom NB. II-ben a Barátság!	133
Országos futóverseny (endrődi fiúk)	164
Ping-pong verseny a cigány közösségi házban	205
Szerencsés lett a február 13. (bajnoki labdarúgó mérkőzésekről)	51

TÖRTÉNELMI, TÁRSADALOM-POLITIKAI ÍRÁSOK,
TUDÓSÍTÁSOK

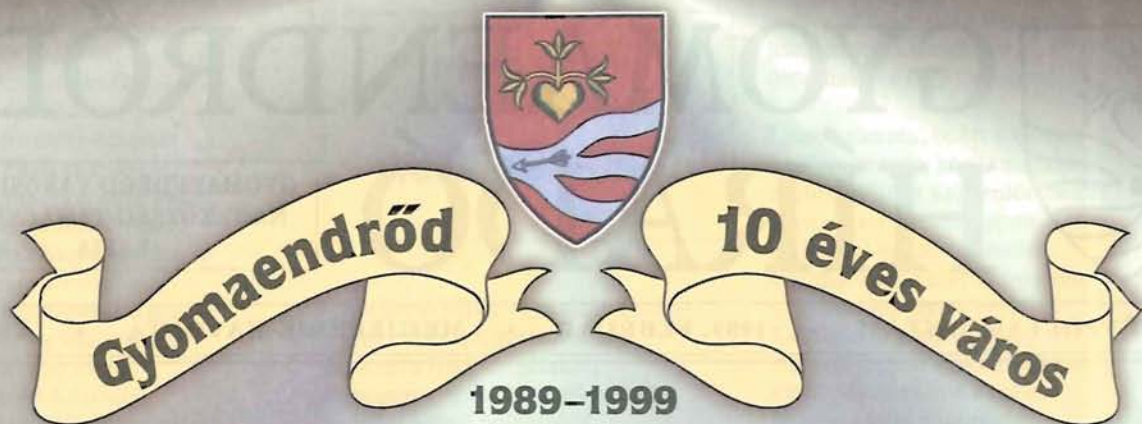
Augusztus 20: Az új kenyér, az Alkotmány, Szent István király ünnepe	130
Csak emelkedett lélekkel válhatunk emelkedett nemzeté	58
Emlékezzünk (Antall József)	207
Emlékezzünk Trianonra!	91
Elsősorban a kereszténydemokratáknak kell bevinni a közéletbe, a törvényhozásba és a hatalomgyakorlás mindennapjaiba a keresztény értékeket	111
Gyászos jubileum (Szeptember 1. a II. világháború emléknappja)	141
Hol vannak a katonák...(Emlékezés 1943. január 12-re)	17
Közös munkára szövetkeztünk	168
MKDSZ helyi szerv. Karácsonya XII.12-én	3
Nincs polgári felemelkedés kereszténydemokrácia nélkül	128
Október 6.	165
1956. október 23. A szemtanú megjegyzései	157
Önállóság és együttműködés (MKDSZ választmányi állásfoglalása)	129
Szent István életművének üzenete az új évezred küszöbén	121
Tartsd meg Uram, e szabadságnak fáját (150 éves a Magyar Függetlenségi Nyilatkozat)	33
Vendégünk volt Dr. Pusztai Erzsébet	74

TERVEZÉSTŐL A
KULCSÁTADÁSJÁ!

Az ÉPFE-

építőipari-szakipari-vállalkozás
Közületeknek, magán személyeknek teljes
körű építőipari munkák végzését vállalja
garanciával.

Telefon: 06-20-9-367-514 vagy
06-60-610-180. FAX: 06-66-386-896.

TÍZ ESZTENDŐ

Tíz évvel ezelőtt, 1989. január 27-én a Népköztársaság Elnöki Tanácsa határozatot hozott több település, köztük az 1981-ben Gyoma és Endrőd egyesüléséből létrejött Gyomaendrőd várossá nyilvánításáról.

Tíz esztendő ugyan nem sok egy település életében, Gyomaendrőd számára mégis meghatározó jelentőségű volt az elmúlt évtized. A városépítő munka mellett tanúi lehettünk a két településrész szétválását kezdeményező népszavazásnak, a rendszerváltás éveinek, az első szabad parlamenti és önkormányzati választásoknak, a privatizáció gyakran fájdalmas folyamatának.

Az 1989. március 1-től várossá lett Gyomaendrőd elmúlt tíz esztendejét, az eltelt időszak néhány fontosabb eseményét hivatott e kiadvány – a teljesség igénye nélkül – bemutatni.

Egyedi kiadványról van szó, hiszen a város három újságának cikkeiből válogattak a lapok szerkesztői. Ily módon nemcsak a tíz éves város történetéből adnak ízelítőt, hanem a gyomaendrődi lapok, szerkesztőségek stílusát, munkásságát is dokumentálják.

Fogadják érdeklődéssel a Gyomaendrődi Híradó, a Gyomaendrődi Szó-Beszéd és a Városunk című lapok válogatott írásait, melyek megjelenetéséért a szerkesztőknek, a nyomdai munkákért a Gyomai Kner Nyomdának ezúton mondok köszönetet.

Ajánlom ezt a kiadványt minden gyomaendrődi lokálpatriótának, közélet iránt érdeklődő polgárnak.

Dr. Dávid Imre
polgármester

GYOMA-
ENDRŐDI SZÓ-
BESZÉD

GYOMAENDRŐDI HÍRADÓ

GYOMAENDRŐD VÁROSI JOGÚ
NAGYKÖZSÉG TANÁCSÁNAK
LAPJA

VIII. ÉVFOLYAM 2. SZÁM • 1989. FEBRUÁR • MEGJELENIK HAVONTA • ÁRA 6 FT

Március elsejétől

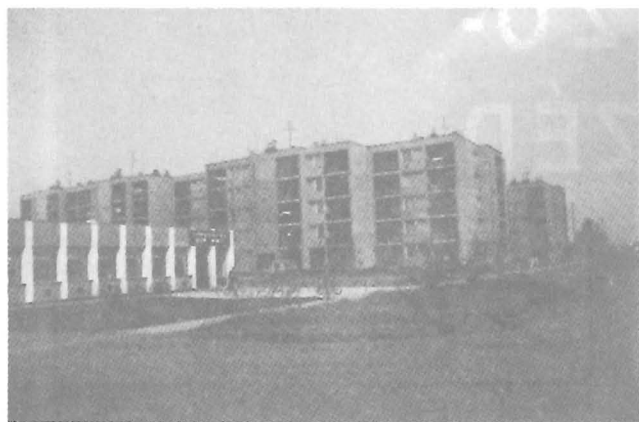
GYOMAENDRŐD VÁROS

Mint azt a napilapok is hírül adták, a Népköztársaság Elnöki Tanácsa január 27-i ülésén határozatot hozott több település, többek között Gyomaendrőd várossá nyilvánításáról. Negyvenegy nagyközség és városi jogú nagyközség kap március elsejétől városi rangot. Hazánk tehát márciustól 166 várossal büszkélkedhet, s ily módon a népesség 60 százaléka lesz városlakóvá.

Az Elnöki Tanács döntését követő napokban tízegynéhány helybéli kérdeztünk arról, mi a véleményük Gyomaendrőd várossá válásáról. A véleményekben egyfajta visszafogott öröm nyilvánult meg, ami a várossá nyilvánítás vártnál későbbi megvalósulása, és az életszínvonal romlása miatti feszültségnek tudható be. Többen szóltak arról, hogy még igen sok a megoldásra váró feladat a városépítő munkában. Kiderült az is, hogy a lakosság egy része oly módon ítéli meg a várossá nyilvánítás jelentőségét, hogy március elseje után növekednek-e a fejlesztésre fordítható pénzek, javul-e számottevően az ellátás és a szolgáltatás. Voltak olyan vélemények, miszerint a település arculatát városiasabbá kell tenni, s ezért erőteljesebb fejlesztésre van szükség.

A megkérdezettek közül Dr. Iványi Lajos, országgyűlési képviselő foglalta össze azok véleményét, akik a várossá nyilvánítást a városépítő munka folyamatában értékelik, s ily módon a várossá válás jövőnk szempontjából nagy jelentőségű és meghatározó esemény. A városi cím odaítélése a lakosság, az üzemek és a tanács összefogásával elért eddigi eredményeinknek – melyeket különösen a közműfejlesztés területén értünk el – elismerése.

Ugyanakkor elgondolkodtató, hogy a megkérdezettek nagy része nem értékeli azokat az előző és a jelenlegi ötéves tervben megvalósult jelentős fejlesztéseket, melyekről a Híradó előző számaiban már részletesen írtunk.

Az Október 6. lakótelep

Április 22-én pártértekezlet

„A pb-tag ne csak szavazógép legyen...”

Egyetlenegy napirendi pontja volt az ez év január 23-án – 24 alapszervezeti titkár részvételével – megrendezett pártbizottsági ülésnek. *Palov Pálné*, a tavaly október 24-i pártbizottsági ülésen megválasztott munkabizottság vezetője számolt be a pártbizottság tagjaival folytatott beszélgetések tapasztalatairól. A testületi tagok véleményének lényege, hogy a pártbizottság nem olyan szellemben és intenzitással végzi munkáját, mint ahogyan az elvárható lenne. A vitában 23-an szólaltak fel. Többen nem tartották elfogadhatónak az elmúlt év október 24-én megszavazott megújulási programot, s javasolták egy pártértekezlet megrendezését is, mondván, hogy ezzel a térségben is gyorsulhatna a reform, a megújulás.

A vita után a testület egyhangúlag úgy értékelte, hogy *nincs elfogadható megújulási program*, s emellett mindnyájan egyetértettek azzal, hogy *szükséges Gyomaendrődön is a pártértekezlet összehívása. Az időpont: április 22.*

(Folytatás a 2. oldalon)

Gyomaendrőd díszpolgárai:

Pál Lénárd és Sztanyik B. László

(Cikkünk az 5. oldalon)

MI ÚJSÁG A KNER NYOMDÁBAN?

Ha manapság bárki meghallja, vagy az újságokban meglátja a Kner Nyomda nevét, szinte automatikusan a gyomaendrőd-i üzem vezetése körüli huzavona jut eszébe. Kétes dicsőség ez, és nem a szorgalmasan, becsületesen, nagy szakmai odaadással dolgozó nyomdászok „érdeme”. Nem az újságcikkek – és az ellencikkek néha már gusztustalanul egyoldalú, a tárgyilagos tájékoztatást hírből sem ismerő – áradatát kívánom szaporítani. Távol álljon tőlem.

(Cikkünk a 3. oldalon)

Ki lesz az elnök?

„A dolgozók a változást várják...”

Mint arról lapunk januári számában már beszámoltunk, *Kiszely Lajos*, a Gyoma Kötőipari Szövetkezet elnöke nyugdíjba készül, s ezért az elmúlt év végén pályázatot hirdettek a márciusban megüresedő elnöki poszt betöltésére. A pályázatokat elbíráló bizottság *Jenei Lászlóné* és *Dinya Máté*

(Folytatás a 4. oldalon.)

V Á R O S A V A T Ó

Egy irányba folyik a Körös
ezér meg ezer évek óta, –
bár mielőtt szabályozták
olykor vissza is bodorozva –,
egy Nap alatt érlelte kalászáat
Póhalom, a Páskom és Ugar,
s együtt lett pusztá is ez a föld,
mikor rázúdult a török-vihar.
Egyként váltak humusszá őseink
akár fejfa, vagy kereszt alatt
s utódaikra mindig csak a gond,
száraz kenyér s a vita maradt.
Ideje lenne s itt az ideje
egyfelé vevzni a Körösön,
s nagyobbát és egy ritmusra lépni
a Holnapba, mely ma ránk-köszön.

Itt a napja, mikor eggyé leszen
a két szomszédvár, Endrőd és Gyoma,
városfokon, ma sem gondok nélkül,

TÍMÁR MÁTÉ:

VÁROS-KÖSZÖNTŐ

– bár gond nélkül nem éltünk soha –,
s félrerakva azt, ami elválaszt
bontani a lelki körgátakat,
kopogtat a ránk-köszöntő század,
fogadni a jövő polgárokat,
közös kenyérrel, hozzá közös sóval –,
az sem baj, ha verejtekünk sózza –,
íveljen már remény-szívárvánnyá
nemzedékek robot-sorsadója!
Így köszöntjük frissen-városunkat,

mely valóság ezután leszen,
házassítsuk akaratainkat,
örömünket e szép ünnepen!

Ünnep van ma, beért a kalász,
közös a kenyér, közös asztalon,
együtt szeljük s egyenlőn belőle
ezen a szép új határnapon,
amikor az ország tenyerén
Gyomaendrőd már új fogalom
s egykötával üzen a harang
Keselyűsön és az Ugaron.
Áldással legyen minden áldozat,
s szolgálattá váljon a tevés,
békévé a lelki háborúság,
lírává a szép emlékezés,
és a holnap kemény vizsgáiban
kéz a kézben úgy álljunk helyet:
A Haza is becsüléssel hallja,
Gyomaendrőd – ezt az új nevet!

Gyoma + Endrőd = Gyomaendrőd város

Meg tudjuk-e fejteni teljességgel, hogy mi az a vonzalom, amely különböző embereket – néha más megyébe, városba tartozókat – együttérzővé, együttgondolkodóvá kovácsolhat? Talán a közös emlékek, a történelmi gyökerek, talán a táj, a közös sors, a környék vonzereje, talán valami megmagyarázhatatlan belső, önként vállalt kényszer... Itt élünk Szolnok megye és Békés megye határán, mi mezőtúriak és gyomaendrődiek. Összeköt bennünket a Körösök és Berettyó vize és az itteni „fekete föld kenyere”. „Rossz szomszédság – török átok” és „más kárán tanul az okos” – tartja a közmondás – így aztán a mi két szomszédváruink békésen megfért egymással a legrégibb időktől napjainkig.

Becsültük Gyomát, mely az „egyestől Körös mellett” 1830-ban lett mezőváros. Tiszteltük Endrődöt, mely „csinos, tiszta nagyközség”-ként említetett, a legrégibb községek közé tartozott és „lakosai ezelőtt mind nemesi kiváltsággal bírtak” (a Pallas lexikon 1894-es adatai szerint).

Aztán teltek-múltak az évtizedek és 1982. január 1-jén önálló nagyközséggé, Gyomaendrődde egyesült a két település. S bár a „házasságkötés” emlékezetem szerint nem volt zökkenőmentes, mi szeretjük és szeretjük Gyomaendrődöt.

Az együttműködéseink, kapcsolódá-

saink köre szinte határtalan, de elég ha csak azt tudjuk, hogy az Á. G. Gyomaendrődi faüzeme végzi a Mezőtúri Városi Tanács tetőfelújítási munkálatait, hogy a helyi települések jegyzőkönyveit 1986-tól Gyomán nyomtatják, hogy autókatrészt (és még sok másért) Gyomára, cipőért Endrődre szállunk, hogy sokak kedvenc pihenőhelyét, a Peresi holtágot a Viharsarok Halászat Szövetkezet kezeli és a helyi halboltot is üzemelteti, hogy a város határában fellobbanó gázlángok közös üzemű gázmezőket jelentenek.

Közös barátainknak valljuk Tímár Máté íróit csakúgy, mint Szilágyi Ferenc nyelvészt, Kállai Ferenc színművészt – és még sokan másokat.

Most, amikor Gyomaendrődöt várossá nyilvánítják, az idősebb város jogán kívánjuk a település lakosságának, hogy őrizzék és ápolják azokat a gazdasági és szellemi erőket, melyek a városi rang nélkülözhetetlen elemei és kötelezők is.

Szomszédi kapcsolatunk terén pedig adassék meg nekünk az a változatlan közvetlenség, hogy bármiért „átszaladhassunk” ifjabb város-szomszédunkba.

Hegedűs Annamária (Megjelent a Mezőtúr és vidéke című lap márciusi számában)

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa 16/1989. számú határozatával 16 megyében 41 nagyközséget 1989. március 1-jei hatállyal várossá nyilvánított. Békés megyében Gyomaendrőd és Sarkad városi jogú nagyközségek, valamint Battonya, Mezőberény és Mezőhegyes közvetlen megyei irányítású nagyközségek kaptak városi rangot. Az újonnan várossá szervezett településekkel együtt a városok száma 12-re nőtt, a városi népesség száma 254 400 főre, aránya 48,6%-ról 61,2%-ra emelkedett.

Gyomaendrőd Békés megye északnyugati részén, a Hármas-Körös partján 84-90 méter tengerszint feletti magasságban fekszik. Felszine sík, területileg az alföldi nagytájhoz, belvízrendszere alapján a Körösvidék rendszeréhez tartozik. Közigazgatási területe 304 km², a megye 12 városa közül a legnagyobb határu; népessége alapján sorrendben a 6., négyzetkilométerenkénti 54 fős népsűrűségével a 9. helyen áll. Az országos vasúthálózatba egy fő- és egy mellékvonallal kapcsolódik. A Budapest-Lökösháza nemzetközi fővonal Békéscsabával közvetlenül összeköti. A városon halad keresztül a 46-os főközlekedési út, amely Szolnok megye és – Mezőberényen át – a megyeszékhely felé biztosít közlekedési kapcsolatot. Területét még három alsóbbrendű közút is átszeli.

A városavató ünnepségről készült videofelvételt igény esetén a Tanács Titkársága gazdálkodó- és társadalmi szervek, valamint intézmények részére térítésmentesen kölcsönzi.

Tisztelet a szülőföldnek

Dr. Farkas Ottó, belügyminisztériumi főosztályvezető:

– Engedjék meg, hogy az elszármazottak nevében is köszöntsem a tanácsülést. Már rég vártam erre a pillanatra – azt hiszem sokan vagyunk így –, s ha késve is bár, de bekövetkezett. Baráti és szakmai körökben is gyakran hangoztattam, hogy közéleti pályafutásomat mindaddig nem tekintem befejezettnek, amíg szülőföldemet városi rangú településnek nem vallhatom...

Évtizedekkel ezelőtt hagytam el szülőföldemet, s a hosszú távollétben az idő nemcsak a tájat rajzolta át, hanem az emberi környezetet, a közösségeket, a családokat és azok környezetét is. A változások ellenére a szülőföld iránt érzett szeretet a régi. A gyermekkori élmények mindig hatással vannak egy ember életére és döntően befolyásolják személyiségének alakulását. Apró gyermek voltam az 1935-ös csendőrsortúzó idején, s alig múltam 11 éves, amikor árvaságra jutottam. Az egyik esemény a földi hatalom igazságosságát kérdőjelezte meg bennem, a másik pedig az égiekét. De ezek az élmények a későbbiek során hitet és erőt adtak, s amit lényegesnek tartok az az, hogy ilyen élmények után mindig tudtam bízni az emberekben és tudtam megértést tanúsítani gondjaik iránt.

Több mint négy évtizede távoztam el innen. Azóta sok minden változott, de bárhol is jártam a világban, bárhol is dolgoztam, a szülőföld iránti tisztelet és szeretet megmaradt. Ha jó híreket kaptam, az örömet és boldogságot okozott, ha rossz hírek jöttek, akkor azokat is a szülőföld jelzésének tekintettem még

abban az esetben is, ha olykor felszínre kerültek olyan gondolatok, amelyek miatt olykor szégyenkezni kellett.

Útközben gondolkodtam azon, hogy felvessem-e azt a tényt, hogy még a közelmúltban is voltak olyan személyek, akik megpróbálták megakadályozni a városi cím adományozását. Én nem ítélem el ezeket az embereket, de szeretném nekik ajánlani azt a viselkedési módot, amely a Budapesten működő Endrődiek Baráti Körének tevékenységét jellemzi. Nevezetesen, hogy különböző társadalmi helyzetű és világnézetű emberek szilárd kis közösséget alkotnak és a közösségi szemlélet, az egység alapja csupán az, hogy mindannyian innen, e vidékről kerültünk el. Ha ezt figyelembe vennék és az erőfeszítéseiket a még szebb és jobb környezet kialakítá-

sának szolgálatába állítanák, akkor úgy ítélem meg, hasznosabb munkát végeznének.

Most a köszöntés íratlan szabályai szerint azt kellene mondanom, hogy ez a nap mérföldkő Gyomaendrőd életében. Azt hiszem, azonban hogy nincs jelentősége a retorikának, nevezhetjük mérföldkőnek, állomásnak, vagy bárminek, a ténynek önmagában van jelentősége, mégpedig annak, hogy Gyomaendrőd városi rangot kapott. Egy közösség áldozatkész munkáját dicséri ez a cím. Azt kívánom Gyomaendrőd városának, hogy biztató jövő következék, a város polgárainak pedig városi színvonalú életmódot, a magánéletükben pedig jó egészséget, boldogságot kívánok szülőföldi szeretettel és tisztelettel...

Díszpolgáraink

Sztanyik B. László

Dr. Sztanyik B. László, az Országos Sugárbiológiai és Sugáregészségügyi Kutató Intézet főigazgató főorvosa, egyetemi tanszékvezető tanár:

– Az ifjúságom köt ehhez a tájhoz. Endrődön születtem 1926-ban, s rövidesen kiköltöztünk a kondorosi tanyákra, 1931-ben Szeghalomra mentünk, ott kezdtem el elemi iskolai tanulmányaimat, és a gimnáziumban hat osztályt. Ezt követően egy év nagyváradai kitérő után végül is Gyulán érettségiztem 1945 nyarán. Az érettségi után kerültem – a falusi tehetségmentő alap ösztöndíjával – a budapesti orvosi egyetemre, amely akkor még a Pázmány Péter Tudományegyetem Orvosi Kara volt. Azért a tájhoz, a szülőföldhöz való kötődés abban is megnyilvánult, hogy az első orvosgyakorlati hónapomat a békéscsabai kórházban töltöttem le. Később valahogy a sors úgy hozta, hogy katona lettem és ettől kezdve már nem én rendelkeztem magam felett, nem én döntöttem el, hogy mikor, és hová megyek. Így aztán nem kerültem vissza erre a vidékre, bármennyire is szerettem volna.

– *Mit gondol, miért kapta e kitüntető díszpolgári címet?*

– Nézze, ezt én nem tudom megmondani, mert akik így döntöttek, azok nyilvánvalóan elsősorban a munkásságomat értékelték. Gondolom az életpályám alapján, talán a szakmai tudományos és közéleti tevékenységem elismeréseként kaptam e címet. Hozzá kell tennem: ter-

mészetesen az ember nem azért dolgozik, hogy elismerjék, soha nem az elismerés reményében tevékenykedik, ám kétségtelenül jólesik az, ha munkásságát értékeli. Mondanom sem kell, hogy kétszeresen jól esik, ha az elismerést a szülőföldjétől kapja. Ugye magyar közmondás az, hogy senki sem próféta a saját hazájában? Tehát ha a saját hazájában kitüntetik az embert, az számomra azt jelenti, hogy tényleg méltányolják a munkáját...

VÁROSAVATÓ

Díszpolgáraink

Pál Lénárd

Pál Lénárd, akadémikus, az MSZMP KB nyugalmazott titkára:

– Mindenekelőtt nagyon örülök a megtisztelő kitüntetésnek. A szülőföldhöz való kötődést egész életemben fontosnak tartottam. Életemnek egy jelentős részét, fiatalságomat itt, ezen a vidéken Gyomán, Gyomaendrődön, Békés megyében töltöttem. Gyomán jártam polgári iskolába, ezt követően bejártó diákként Békéscsabán a Felső Kereskedelmi Iskolában tanultam tovább, s érettségiztem 1943-ban. Érdeklődésem már korán a fizika, a kémia és a matematika felé fordult, s minden vágyam az volt, hogy tudományos kutatással foglalkozzam. Szülőföldről 1943-ban kerültem el, amikor is beiratkoztam a Budapesti József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Tanárképző szakára, pontosabban fizika–matematika–kémia szakra. A felszabadulás után gimnáziumi érettségit tettem, majd a tudományegyetemen fizikusként végeztem. Eddigi munkásságom a fizika területén az atomenergiával, a szilárdtest-fizikával kapcsolatos. Mintegy harminc esztendő-t dolgoztam aktív kutatóként. Ez alatt az idő alatt a tudományok kandidátusa, doktora lettem, majd megválasztottak az Akadémia levelező tagjának, rendes tagjának. A munkásságom utolsó szakaszában fordultam a közéleti, politikai tevékenység felé. Az utóbbi négy esztendőben a KB titkáráként foglalkoztam a tudománnyal, az oktatással és a kultúra kérdéseivel. Jelenleg ismét a tudományos kutatás területén működöm, előadok az egyetemen és sok-sok befejezetlen munkám összesítésén fáradozom.

– *Ön most készül nyugdíjba...*

– Igen, tulajdonképpen igazi nyugdíjas ez év július elsejével leszek.

– *A politikai színtérről viszont visszavonult.*

– Nem egészen, mert a Központi Bizottság tagjaként megbíztak azzal, hogy a bizottság tudománypolitikai munkaközösségének elnökeként tevékenykedjem, ami egy igen érdekes feladat, már csak azért is, mert az új viszonyok között egy valódi politikai pártnak kell ki-dolgozni a tudományhoz való viszonyát,

ami teljesen más viszony, mint amilyen volt a korábbi.

– *Most mint politikust kérdezem. Mit szól az utóbbi hónapokban lezajló társadalmi, politikai eseményekhez és változásokhoz?*

– E kérdésre nagyon hosszan lehetne válaszolni, de megkísérlem röviden összefoglalni a mondanivalóm lényegét. Mindenekelőtt azt emelném ki, hogy most igyekszünk leépíteni azt a régi működési modellt, amely a jólét, a jó köz-

érzet, a demokratikus közélet alapjait lesz hivatott megteremteni. Én örömmel üdvözlöm ezeket a változásokat.

– *Bizonyára hallott róla, hogy a Körrös Kazángyártó és Gépipari Vállalat gyomaendrői gyáregysége le kíván válni a békéscsabai központtól. Ön – ha jól tudom – annak idején szerepet játszott abban a bizonyos energiaracionalizálási program pénzügyi fedezetének előteremtésében, amelyet a kazángyártás fejlesztéséhez pályázott meg – a gyomaiaknak köszönhetően – a vállalat. Mit szól a gyomaendrődiek szándékához?*

– Tudja, nagyon rossz szolgálatot tennék az ügynek, ha én most hirtelen a Yészletek ismerete nélkül egyértelmű állásfoglalást fogalmaznék meg. Mindenesetre úgy vélem, hogy ha egy kollektíva önállóságra törekszik, akkor ezt nagyon komolyan figyelembe kell venni, s tiszteletben kell tartani. Ha ezen törekvés mellett gazdasági racionalitás is szól, akkor nem látom akadályát annak, hogy ez a szándék megvalósuljon.

MURUS URBIUM
VIRTUS

A VÁROSOK IGAZI
VÉDŐFALA
A POLGÁROK ERKÖLCSE
(HORATIUS)

Öten kapták meg a „Gyomaendrődért Emléklakettet”. Közülük négyen az első sorban. Balról jobbra: dr. Pikó Béla, dr. Jánosik Bertalan, Honti Antal, Darvas Tibor

Fotó: Varga Erzszi

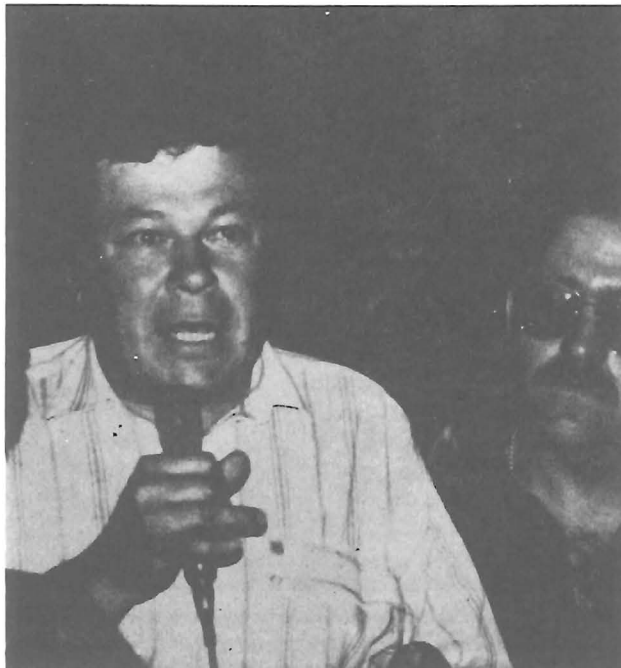
Gyomaendrőd – válófélben

Amolyan válóper előtti békítő tárgyalásra hívta össze a lakosságot és a város érdekelt vezetőit május 10-én este hét órára a Magyar Demokrata Fórum helyi szervezete. A Déryné Művelődési Házban megjelent mintegy háromszáz érdeklődőt Kun Lászlóné, az MDF ügyvivője köszöntötte, s többek között elmondta, hogy az MDF helyi szervezete régóta foglalkozik e fórum megszervezésével. A választások előtt azonban nem akarták az emberek türelmét ezzel is terhelni.

– Az endrődi emberek nem nyugodtak bele sorsuk alakulásába és előbb-utóbb nyíltan foglalkozni kell Endrőd és Gyoma viszonyával. Az endrődiek úgy érzik, becsapták őket. Itt az ideje, hogy azok, akik e kérdésben akkor döntöttek, most beismerjék, hogy valóban van némi igaz a endrődi népnek. Az MDF véleménye, hogy az egyesítés egy akkori rossz politikai döntés következménye. Kérem, hogy hozzászólásaikban döntsenek arról, hogy legyen-e népszavazás. És ha igen, akkor az endrődiek szavazzanak csak, vagy a gyomaiak is. Az azonban tény, hogy ha gyomaiak is szavaznak, akkor Endrőd valószínűleg leválhat, mivel ez Gyomának nem jelentene hátrányt. Az MDF véleménye egyébként, hogy *Endrőd sorsáról Endrőd népe dönthet* – mondta Kun Lászlóné.

Ezt követően Jenei Bálint sorolta el az elmúlt évek fejlesztéseit, a beruházásokra szánt összegekkel kiegészítve. Majd Török Sándor, a Gyomaendrőd és Vidéke ÁFÉSZ elnöke szólt a jelenlevőkhez. Az ÁFÉSZ-elnök hozzászólása kevés konkrétumot tartalmazott, amit a részt vevő polgárok is hasonlóképp értékelték.

A vitában először Uhrin Attila, a Szabad Demokraták Szövetsége helyi szervezetének nevében kért szót és fölolvasta az SZDSZ nyilatkozatát Gyoma és Endrőd viszonyáról: „Új, demokratikus rendszerünk törvényei

minden állampolgár, szervezet és lakóközösség számára biztosítják a szabad, önálló élethez való jogot. Ezért azt ajánljuk, hogy Endrőd lakossága népszavazás útján döntsön arról, együtt akar-e élni a továbbiakban is Gyomával. Ezen akaratnyilvánítást sem pénzügyi-gazdasági, sem politikai ráhatással nem szabad befolyásolni. E kérdésben elvünk, hogy minden ember és közösség szabadon döntsön saját sorsáról. A részletekbe menő viták az endrődi közös akarat kinyilvánítása előtt értelmetlenek, és az eredményt befolyásolhatják. A két település szétválását, vagy további együttmaradását eldöntő népszavazást mielőbb meg kell tartani. Annak eredménye mindenkire kötelező érvényű és további áskálódásnak, hangulatkeltésnek helye nincs...”

Tulajdonképpen már ekkor be lehetett volna fejezni a tanácskozást, hiszen mint az ezt követő több mint kétórás, személyeskedéstől sem mentes vita során kiderült, a jelenlevők többsége a népszavazást tartja egyedüli megoldásnak.

Néhány gondolat a hozzászólásokból:

Gyuricza Zoltánné: – A tanács által kiadott írásos anyag számomra nem elég érthető, az a kérés, hogy minden endrődi és gyomai adatot tételen mutassanak ki.

Jenei Bálint: – A tanács vezetése nem vállalkozik arra, hogy mindenről részletes kimutatást készítsen. Minden évben lehetőség van arra, hogy különböző fórumokon beszéljünk a lakosságnak. Úgy gondolom, hogy akit érdekeltek az adatok, azok mindenről tudomást szerezhetnek. Aki nem hiszi a számok valóságát, az ne higgye...

Dr. Kovács Béla: – A két település egyesítése nem a demokrácia szellemében történt. Tény, hogy az endrődiek sérelem érte, de azt még senki sem tudja, hogy egy esetleges szétválás után jobb lesz-e a helyzet...

Babos József: – Jenei Bálint felvette lakásépítéséhez a 370 ezer forintot, ám a tanácsi szolgálati lakásból még most sem költözött ki...

Jenei Bálint: – A kapott lakásvásárlási hitel a jogszabályoknak megfelelően történt – a kiköltözési határidőm június 30.

Szabó Ferenc: – Ha szétválna a két település, akkor még egy tanácsi apparátust létre kellene hozni, ami pedig már pazarlás.

Ricsai Balázs: – A folyamatban lévő rendszerváltozás újszerű intézményeket is hoz. A tanácsrendszer változásával új szervezet és új feladatok várhatók. Nem kellene sietni, várni kellene addig, amíg ezek a dolgok rendeződnek. Korai lenne a helyhatósági választások előtt szavazni a szétválásról.

Sipos Tas Tőhötöm: – Az endrődi lakosság jogos sérelmeit orvosolni kell. Éppen ezért a mai fórumnak azt kell eldönteni, hogy legyen-e népszavazás, vagy sem.

Gellai József: – Szétválás esetén Gyoma valószínűleg város marad, Endrőd azonban nagyközség lesz. Én azt szeretném, ha az unokám Gyomaendrőd városban nőne föl. Endrőd fejlődése a szétválás után lelassul, Gyomáé viszont meggyorsul. Ezért mindenki jól gondolja meg, hogyan szavaz.

Márton Gábor: – Ha a két település kultu-

rális lehetőségeit összehasonlítanánk, akkor a mérleg nyelve mindenféleképpen Gyoma felé billenne. Kifogásolom, hogy Endrődön valamennyi orvosi szolgálati lakást eladtak.

Csorba Csaba: – Endrődön három orvosi szolgálati lakást adtunk el, egyrészt azért, mert az épületek állaga annyira leromlott, hogy felújításuk költséges lett volna, másrészt így sikerült az orvosokat Gyomaendrődön tartani.

Jakab Józsefné: – Minél előbb népszavazást kell tartani, végre tegyünk pontot az ügy végére.

Dávid István: – Meg kell szavaztatni az endrődieket és döntsön a többség akarata. Bízom abban, hogy az endrődiek jól fognak dönteni és kézbe vehetik saját sorsuk irányítását.

Braun Mihály: – Csak az új öngazgatási törvény megjelenése után kellene dönteni a népszavazásról.

Hanyecz Margit: – Én azt szeretném, ha a két település együtt maradna és Endrődöt jobban fejlesztenék.

Kolohné Kulik Éva: – Szerettem volna, ha több fiatal jön el erre a fórumra. Úgy vélem, hogy a sérelmek orvoslásához nem a szétválás a megoldás, hanem a helyhatósági választások során megfelelő endrői vezetők megválasztása.

Deme Zoltán, országgyűlési képviselő: – Meggyőződésem, hogy a tanács vezetése ebben a helyzetben nem fogja ellenezni a népszavazás megrendezését.

Dr. Hunya Miklós, vb-titkár: – A tanács-testület népi, vagy valamely szervezet kezdeményezésére írhat ki népszavazást. A népi kezdeményezéshez a lakosság 1 százaléka aláírása szükséges. Ez 62 aláírást jelent. Amennyiben a május 23-i tanácsülés a népszavazást kiírja, úgy annak időpontja várhatóan június 17-e vagy 24-e lehet.

Kiszely István: – Ha Endrőd annak idején nem egyesül Gyomával, akkor Endrőd már előbbre tartana.

Gellai Máté: – Megítélésem szerint a szétválás hangadót a Budapesten működő Endrődiek Baráti Körében kell keresni. Ha mégis népszavazásra kerülne sor, akkor nem a 60-70 éves embereknek, hanem a fiataloknak kellene dönteni.

Kun Lászlóné: – Remélhetőleg a helyhatósági választások előtt tisztázódik Endrőd és Gyoma viszonya.

Május 21-én a Szabad Demokraták Szövetségének helyi szervezete kezdeményezte a tanácsnál a népszavazás 30 napon belüli kiírását a két település szétválása vagy együttmaradása ügyében.

Ugyanezen a napon Kiszely István a Magyar Néppárt helyi képviselője is levelet juttatott el a tanácshoz, mely szerint a népszavazás kiírását csak „a közeljövőben megjelenő

önkormányzati törvény jogerőre emelkedése után tartják szükségesnek.” Tehát a helyhatósági választások után. E levél azonban nem minősül helyi népszavazás kezdeményezésének. Május 23-án az MDF helyi szervezete is levelet írt a tanácshoz, melyben kéri, hogy a népszavazás kérdésében foglaljanak állást a tanácsülésben.

Az ülésen azonban nem jelent meg a tanácsstagok kétharmada, így a kérdés felett nem nyitottak vitát. Május 29-re rendkívüli tanácsülést hívtak össze, ahol a népszavazás kérdéséről döntenek a tanácsstagok.

A május 29-i rendkívüli tanácsülésen történekről és a két település szétválásának lehetőségeiről és következményeiről, valamint a népszavazással kapcsolatos tudnivalókról a Gyomaendrőd Híradó június 11-én megjelenő különszámából értesülhetnek.

CSATORNAKOTRÁS

Értesítjük városunk lakosságát, hogy a Gyomaendrőd Városi Tanács által vásárolt Kisköre-7000 típusú géppel megkezdjük a város csapadécsatornáinak tisztítását, kotrását. A városfejlesztési iroda dolgozói meghatározott mélységre, megfelelő eséssel alakítják ki a csatorna szelvényét.

A közterületi áttereseket szükség esetén kicseréljük, de az ingatlanok megközelítésére szolgáló átteresek karbantartása az ingatlan tulajdonosok feladata. Dolgozónk így a „magán” átteresek között rendezik a csatornát.

Amennyiben a lakó megrendeli irodánknál az átterese bontását és megfelelő kiépítést, úgy a kivitelezésre vállalkozunk. 3000,- Ft + ÁFA költségért 4 m-es szakasz kiépítését tudjuk elvégezni.

A magán átteresekkel kapcsolatos észrevételeinket (nem megfelelő szint vagy átmérő) a műszaki osztállyal írásban közöljük, akik szükség esetén határozatlanban szólítják fel a tulajdonosokat az átteresek cseréjére.

Kérjük a város közönsége számára fontos feladatunk elvégzésével kapcsolatos kellemtelenségek türelmes elviselését és munkánk megértő támogatását.

*Tamási Józsefné
irodavezető*

APRÓHIRDETÉS

Gyomaendrődön négyoszobás családi ház gázfűtéssel, szennyvízvezetékekkel ellátva eladó. Lakótelepi lakást beszámítok. Érd.: Gyomaendrőd, Hantoskerti út 1/1.

A Körösi Állami Gazdaság
eladja a Gyomaendrőd,
Kossuth út 20. szám alatti

kertes,

200 négyzetméter alapterületű

lakóépületét,

a melléképülettel együtt

Érd.: a Körösi Állami Gazdaság
igazgatójánál lehet

Tel.: 67/31-472

Cím: Gyomaendrőd, Kossuth u. 18.

Győzelem?

Mint arról lapunk előző számában már beszámoltunk, a Győzelem Termelőszövetkezet februári küldöttgyűlése nem hagyta jóvá a tsz első három vezetőjének járó prémium kifizetését. Az érintettek, mint azt Gellai Imre tsz-elnök elmondta, a bíróságnál érdeklődtek, s kiderült, hogy formai hiba történt. Nem kellett volna ezt a kérdést a küldöttgyűléssel megszakítani, hiszen ha a vezetők a prémiumfeltételeknek eleget tettek, úgy a prémium is jár. Így a három vezető összesen bruttó 360 ezer forintot vett fel a szövetkezet pénztárából.

Május 18-án, pénteken újabb küldöttgyűlést tartottak a Győzelemben. Kiderült, hogy a küldöttek továbbra is fenntartják eredeti álláspontjukat, miszerint nem jár prémium a tsz három vezetőjének. Értesítéseink szerint, ha nem fordulnak bírósághoz,

úgy a felvett prémiumot vissza kell fizetni, ám ha bíróság dönt a kérdésben, akkor valószínűleg megtarthatják az összeget.

Egyébként Gellai Imre már korábban bejelentette, hogy 1991. március 1-jével kordedvezményes nyugdíjba kíván vonulni. A küldöttgyűlés úgy döntött, hogy egy jó fél évvel korábban hozza a vezetőségválasztó közgyűlést, melyet így augusztus 24-ére tűztek ki. Gellai Imre (56 éves) tsz-elnök úgy értékelte, hogy a tagság bizalma megingott a vezetésben, s ezért inkább távozik. Ám továbbra is aktívan dolgozik, hiszen ő a Hungarodaunen Tollfelvásárló és Értékesítő Kft. ügyvezető igazgatója.

Gellai Imre nem kívánt nyilatkozni a történekről. Azt viszont megtudtuk, hogy a felvett prémiumot visszafizette...

A két tanácselnök egy véleményen

Részletek Endrőd Nagyközségi Tanács 1981. május 29-i és Gyoma Nagyközségi Tanács 1981. május 21-i ülésén elhangzott előadói beszédekből

Szilágyi Imre endrődi tanácselnök:

„Gyoma és Endrőd településpár földrajzi helyzete, gazdasági adottsága a települések közötti együttműködést – a lakosság jobb és szélesebb körű ellátása érdekében – folytatni kell. A településpár több évtizedes gazdasági, kommunális, szociális, kulturális téren való együttműködésének eredményei mindannyiunk előtt ismeretesek.

A szellemi és anyagi erők jobb kihasználása érdekében mind a gazdasági, mind a lakossági ellátási szférában, az együttműködések révén több integrációs folyamat is létrejött. 1953-ban egyesültek a Háziipari Szövetkezetek, 1960-ban a Cipész Ipari Szövetkezetek, míg 1963-ban az Építőipari Szövetkezetek.

A tanácsok a lakossági alapellátás javítása érdekében hozták létre a szülőotthont, a mentőállomást, a szemorvosi szakrendelést, a vízművet, amely már 1964 tavaszára Endrődre is eljuttatta az ivóvizet.

A termelődörök fejlődése és területi koncentrációja, valamint a népességnek a településekkel szemben támasztott sokrétű követelménye egyre jobban vetette fel a települések fejlesztésének tudatos és tervszerűbb alakítását.

Farkas Sándor gyomai tanácselnök:

„Gyoma–Endrőd településpár az 1007/1971. (III. 16.) számú Kormányhatározatban „Részleges Középfokú Központ” besorolást kapott. Azóta igyekezett eleget tenni a funkcióiból eredő munkahelyi, igazgatási és kulturális feladatainak. Tekintettel arra, hogy mindkét település lakóinak sorsa megközelítően azonos volt, így számtalan területen közös összefogással igyekeztek a felmerült nehézségeken úrrá lenni.

A járás megszűnése után egyértelművé vált, hogy a további fejlődés legcélravezetőbb útja az egyesülésben és később a városi fejlesztésben rejlik. Ebben a szellemben vált mind szorosabbá és céltudatosabbá a településpár vezető testületeinek együttműködése is...”

Szilágyi Imre:

Gyoma–Endrőd általános rendezési tervét mindkét nagyközség pártbizottsága és tanácsa együttes üléseken vitatta meg és hagyta jóvá. Ennek alapján folyt és folyik ma is a tudatos, együttes településfejlesztési munka, mely a lakosság igényeinek kielégítésében további eredményeket produkál.

A két település urbanizációs célkitűzéseinek megvalósítását bizonyítja a közös Víz- és Csatornamű társulás tevékenysége, a megépült több száz többszintes OTP-öröklakás, mely sok száz endrődi, gyomai családnak biztosít korszerű lakáslehetőséget...

Egyesült a két ÁFÉSZ, az Endrődi Takarékszövetkezet Gyomára is kiterjesztette működési területét, összevontuk a két tanácsnál működő Építő és Karbantartó üzemeket.

Az eddig vázolt tények alapján is megállapítható, hogy a két nagyközség együttesen látja el a két településre kiterjedően a gazdasági, igazgatási, oktatási, egészségügyi, művelődésügyi, kommunális feladatok számos funkcióit, együttesen pedig részleges középfokú központi szerepkört lát el a település...”

Farkas Sándor:

„Tekintettel arra, hogy az egyesítés mindkét nagyközség életében alapvető jelentőségű kérdés, ezért a lakosság véleményének megismerése érdekében falugyűléseket (rétegygyűléseket) tartottunk, illetve tanácsstagi beszámolókon kértük ki a lakosság véleményét.

E rendezvényeken a megjelenés az alábbiak szerint alakult:

	faluközségi ill. rétegygyűlésen	tanácsstagi beszámolókon	összesen	választói névjegyzékbe felvették	megjelenés aránya
Gyoma	4696	1650	6346	7719	82%
Endrőd	3516	–	3516	5603	63%
Együtt	8212	1650	9862	13322	74%

Az egyesülés első éve

„Egy év telt el azóta, hogy Gyoma és Endrőd lakosságának szinte egyöntetű akaratát kifejezve, a Népköztársaság Elnöki Tanácsának döntése alapján az egybeolvadt két Tanács kimondta az egyesülést és megválasztotta Gyomaendrőd Tanácsa bizottságait és tisztségviselőit.

Történelmi döntés volt ez, meghatározó a két nagyműltű település jövőbeni fejlődésében. Magában hordozza a városi fejlődés felgyorsításának lehetőségét, de követelményét is.

Az előzőkből következik, hogy az egyesült Tanácsra és bizottságaira, valamint tisztségviselőire nagy feladatot és felelősséget ró a jövő céltudatos építése, a jelen problémáinak megoldása.

A feladatok fő iránya adott volt, hiszen mindkét község elkészítette VI. ötéves tervét, elkezdte annak végrehajtását. A tervek egygyéforrasztása sem jelentett nagy feladatot, hiszen azok egyeztetve, összehangolva készültek, számbavéve a közös érdekeket és a józan ész diktálta egyesülés várható bekövetkezését.

A feladat végrehajtásához a Tanács testületeinek és bizottságainak, valamint szakigazgatási szervének munkájához jó alapot biztosított az egyesülés alapos politikai előkészítése. Ez eredményezte, hogy a lakosság jelentős része már nemcsak egyetértést, hanem türelmetlen akaratát is kifejezte a teljes egygyéolvadással kapcsolatban.

Szilágyi Imre:

„A részfalugyűléseken megjelent választópolgárok egyetértettek és támogatták a két nagyközség egyesítésének kezdeményezését. Endrődön 22 felszólaló volt, 4 fő tartózkodott véleményének nyilvánításától. (Gyomán 350 felszólaló volt, és 5 fő ellenezte az egyesítést...)”

Farkas Sándor:

„A két nagyközség közigazgatási területe széles fronton kapcsolódik; gazdasági, kulturális, kereskedelmi, egészségügyi, állategészségügyi és ellátási vonatkozásainak összefonódottsága ugyancsak a jelenlegi igazgatási forma megváltoztatásának, a két nagyközség egyesítésének sdvnynti mutat...”

M. L.

Mozgalmas volt Gyomaendrődön az 1982-es év, hiszen alig kezdődött el, sor került a községi Pártbizottságot megválasztó pártértekezletre, majd következtek a tanácsstagi beszámolók, a KISZ-bizottság megválasztása, az április 4-i falugyűlés, a Hazafias Népfőnt egybeolvadása, az Önkéntes Tűzoltó Szervezet egyesülése és számos más esemény.

Az eltelt év során örömmel és köszönettel tapasztalhattuk, hogy a lakosság bizalommal, előítélet nélkül fogadta el az új testületeket és vezetőket.

Bizalmát tükrözte, hogy a tanácsstagi beszámolókon megnőtt az aktivitás, a javaslatok és észrevételek száma, de ritkán előfordult elfoglalt türelmetlenség.

A tanácsüléseken, a vb-üléseken nyílt, őszinte és tárgyilagos légkör alakult ki, ami fokozta az aktivitást.

Az 5 fős kirendeltség létrehozásának helyességét az élet bebizonyította. Munkájukkal jelentősen hozzájárultak ahhoz, hogy az endrődi rész lakossága nem érezte komolyabban a központi tanácsháza távolabbra kerülését...”

Gyomaendrőd, 1982. december 31.

Szakál József
pb-titkár

Jenei Bálint
tanácselnök

(Megjelent a Gyomaendrőd Híradó 1982. decemberi számában)

A Geinger-szaltó ősbemutatója Gyomaendrődön

Átadták a városi sportcsarnokot

A miniszterhelyettes 200 ezret ígért

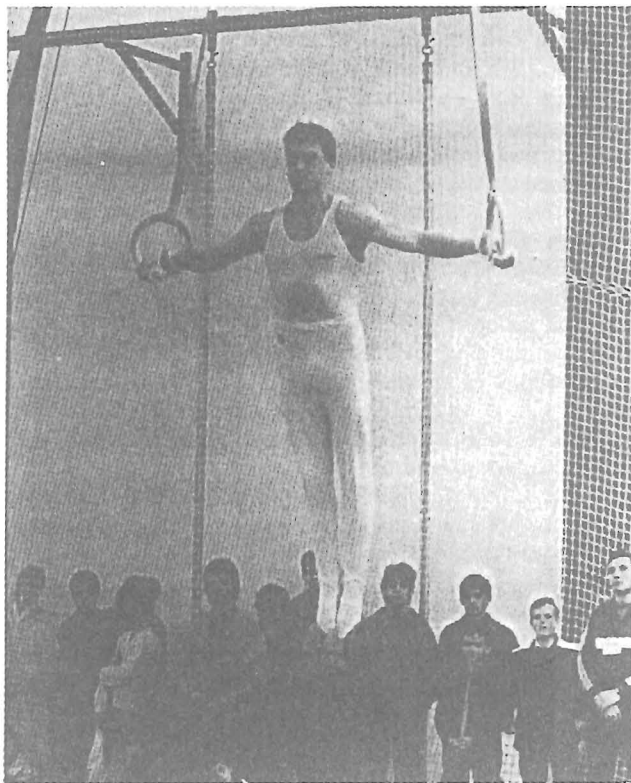
Március 30-án a Városi Sportcsarnok átadása alkalmával nagy megtiszteltetés érte városunkat. *Tibor Tamás*, az Országos Sporthivatal elnöke, miniszterhelyettes avatóbeszéde után 200 ezer forintot ajánlott fel csarnokunk további fejlesztéséhez. A miniszterhelyettes úr beszéde után a magyar tornászválogatott tagjainak bemutatója következett. *Guczogi György* háromszoros Európa-bajnokot tulajdonképpen tiszteletbeli gyomaiként is üdvözölhettük, hiszen szabadidejében rendszeresen jár Gyomaendrődre horgászni, pihenni. Többek között ezért is fogadta el a gyomaendrődi meghívást és a közönség előtt bemutatta a híres és számára oly eredményes lólengés gyakorlatát. Persze ne felejtjük el, hogy eredményei között kiemelkedik a világbajnoki második helyezés, amely egyedülálló a magyar tornasportban.

Eredményei alapján *Guczogi* mögött nem sokkal marad el *Ónodi Henrietta*, a békéscsabai Előre Spartacus 16 éves versenyzője, aki felemás korlátán szintén Európa legjobbja volt. Gyakorlatának sikerét jelentette a megnyitón részt vevő több mint hatszáz fős közönség tapsa.

Részt vett a bemutatón, s bemutatta gyakorlatait *Fajkus Csaba* (Újpesti Dózsa) a Győről Budapestre került rendkívüli tehetségű fiatalember, aki a tornász világbajnokságon negyedik helyezést ért el csapat tagja. Sőt Szöulban a magyar férfíválogatott egyik erőssége volt.

Takács Gyula (Budapesti Honvéd) ifjúsági Európa-bajnokunk gyűrűn mutatta be a ritkán látható tripla szaltót, melyet a közönség örömeire hibátlanul meg is ismételt.

Szintén felejthetetlen élményt nyújtott gyakorlatával *Csolányi Szilveszter* (Újpesti Dózsa) tornász, aki több jeles nemzetközi verseny győztese. Külön élményt jelentett a két *Rezács* tornabemutatója. Mesterfokú bajnoki címük mellett a nyújtón bemutatott páros gyakorlatuk méltán aratott vas tapsot. *Zoltán* gyakorlatában különleges mutatvány is szere-

Farkas Árpád

pelt: a Geinger-szaltó másfél csavarral. Gyomaendrődön ezt az ősbemutatót csodálhatta meg a közönség, hiszen ezt a szaltót a világon még senki sem tudta bemutatni. Tulajdonképpen méltó hely volt Gyomaendrőd erre az ősbemutatóra, hiszen a *Rezács* testvérek gyermekkoruk óta Gyomán készülnek a versenyekre *Varga Lajos* olimpikon irányításával, aki mellesleg városunk szülötte.

Az említettek mellett több első osztályú versenyző is szórazott a nézőket, sőt a békéscsabai Előre Spartacus utánpótlás korú kislányai *Izso Gábor* szakosztály igazgató jóvoltából szintén hozzájárultak a sikeres rendezvényhez. A műsor ezt követően a dévaványai Medosz utánpótláskorú birkózóinak, a békési SE bokszolóinak, valamint a nagy sikert arató gyomaendrődi karatésok bemutatójával.

Délután a kosárlabda-mérkőzésen a budapest válogatott mérte össze tudását a Szarvasi Főiskola Spartacus NB-I-es kosaras lányaival. Számos magyar válogatott is pályára lépett, köztük a 267-szeres válogatott *Winter* is.

A rendezvény sikeréhez mindenki igazi sportemberhez méltóan járult hozzá, s ez a mai nehéz pénzügyi viszonyok között példa nélküli eset. A megnyitó ünnepséget megtisztelte jelenlétével, többek között *Varjú Vilmos* Európa-bajnok, olimpiai bronzérmes volt súlylökőnk és *dr. Kertész Tibor*, a Magyar Testnevelési Egyetem Atlétikai Tanszékének vezetője. A sikeres rendezvény érdekében sokat dolgozó helyi sportemberek nevét szerénységből nem sorolom. Köszönjük tevékenységüket.

Erőt, egészséget!
Halász István
városi sportfelügyelő

Ónodi Henrietta

„A népfrentot átvitték az intenzív osztályról az elfekvőbe...”

Szabó Incénét nyugdíjba akarták küldeni

November 16-án rendezték meg a Hazafias Népfrent gyomaendrői területi ülését, melyen dr. Herjeczky János, a HNF megyei elnöke ismertette a népfrent jövőjére vonatkozó terveket. Az ülés előtt kérdeztük meg Hunya Eleket, a HNF gyomaendrői bizottságának leköszönő elnökét, akinek a kongresszusig szólt a mandátuma, és Szabó Incénét, titkárt, a népfrent jövőjéről.

Hunya Elek: Úgy fogalmazhatok, hogy a beteg népfrentmozgalom kikerült az intenzív osztályról az elfekvőbe. A pártok születésénél jelen volt a népfrent. Ma már a pártok elindultak útjukon, önállóak és az állampolgároknak lehetőségük is van, hogy valamelyik pártban megtalálják a politizálás lehetőségét. A pártoktól többség pedig munka után fáradt, s nem érdeklí őket a politika. Véleményem szerint tehát a HNF-re, a KISZ-re, s ezek fizetett apparátusára nincs szükség. Amennyiben azonban a csendes többség akarja, ak-

kor társadalmi munkában el lehetne látni a helyi HNF képviseletét, s ügyeinek intézését. Egy ügyintéző bőven elég, a népfrent épülete pedig maradjon közösségi ház, a pártok rendezvényeinek színhelye. Ám hangsúlyozom, csak akkor, ha pártok kívüliek így akarják...

Szabó Incéné: Örülök, hogy a pártok születésénél, a bölcsőjüknél ott lehetünk. Ám szeretnénk, ha a közeljövőben a városi népfrentbizottságok párt-szerűen működő, szervezett tagsággal rendelkező, bejegyzett szervezetekként működne. Legalább annyi jogunk legyen a választásokon, mint más pártoknak. Viszont ha valamelyik párt számunkra is szimpatikus jelöltet állítana, akkor melléjük állunk és támogatjuk őket. A népfrentnek már politikai gyakorlata, rálátása van a dolgokra és jó lenne, ha szervezetünk örködné a választások rendje felett. A népfrentmozgalom gyakran érte az a vád, hogy az MSZMP kiszolgálója volt. Kértem én,

hogy negyven évig ki, s mely szervezet nem a pártot szolgálta? Mindenesetre mi túlzásokba sosem estünk, s elégedetlenségünket minden testületi ülésen szóvá tettük, s ezeket az információkat elküldtük a helyi pártszervezetnek és a megyei népfrentbizottságnak is. Visszajelzést egyetlen egy alkalommal sem kaptunk. 1990. február 13-án nyugdíjba megyek. Meg kell jegyeznem, hogy több mint egy évvel ezelőtt a népfrent megyei titkárhelyettese nyugdíjba akart küldeni. Kellett a hely ugyanis az MSZMP gyomaendrői bizottsága egyik munkatársa számára. A HNF országos vezetésével történt megbeszélés alapján végül is maradtam. Szándékom szerint mindig szolgálni kívánom a népfrentmozgalom, s ha a népfrent ladikja netalán elmerülne, akkor én is együtt megyek vele a víz alá. A népfrentmozgalom eddig is hittel szolgáltam, és nemcsak főállásban, hanem társadalmi munkásként is szolgálni kívánom az emberek és a közösség érdekében...

Az MSZP egy párt a többi közt...

1989. november 14-én megalakult a Magyar Szocialista Párt Gyomaendrői Szervezete.

A taggyűlés Dankó Mihály személyében titkárt, Fekete László, dr. Hunya Béla és Babos László személyében párt-szervező bizottságot, Katona Lajos, Balogh Tamás és dr. Kovács Béla személyében választási bizottságot választott.

A pártszervezet elhatározta, hogy hétfőn, szerdán és pénteken 16 órától a pártszékház nyitva tart, fogadja a párttagokat és pártok kívülieket, mindazokat, akik az MSZP iránt érdeklődnek, politikájával szimpatizálnak.

Sorainkba várjuk mindazokat, akik a demokratikus szocializmus megteremtéséért tevékenykedni akarnak. Azokat, akik a köztársasági államformát a demokratikus jogállam ismérvei által kívánják tartalommal megtölteni, akik békés átmenetet akarnak, akik készek együttműködni minden demokratikus erővel – beleértve az ellenzékét is – a társadalmi gyökeres, alapokig ható átalakításában. Ebben az állampárti irányítási rendszer felszámolása csak az első és a könnyebb lépés volt. A nehezebb feladat csak ezután jön és ehhez kell a nemzeti összefogás valójában. Ez pedig a gazdaság dinamizálása. Hazánk történelmi esélyt kapott az európai felzárkózáshoz, a társadalmi, gazdasági le-

maradásunk ledolgozásához. Ha képes a nemzet iránt érzett felelősség alapján provincionális, szűk pártérdekeket félretéve a létező politikai sokszínűség ellenére is összefogni a gazdasági felemelkedés érdekében. Ha a politikai szervezetek önmérsékletét tanúsítva felismerik, hogy nem a hatalom megszerzése az elsődleges cél és nem ennek kell alárendelni mindent, hanem a gazdasági pangás felszámolására. Nem lehet kalandor politikai döntésekkel a gazdasági összeomlás felé taszítani az országot. Aki a mezőgazdasági nagyüzemek, állami vállalatok helyzetének megfontolatlan változtatására törekszik, annak tudnia kell, hogy a nép élelmiszerellátását, mindeddig nyereséges export árualapját és milliók létfeltételeit közvetlenül befolyásoló problémarendszerhez nyúl, melyben többé nincs helye a bizonytalan kimenetelű kísérleteknek, és az erőszaknak. Minden ezutáni magyarországi fejlődés a társadalmi békét feltételezve csak szerves fejlődés eredményeként jöhet létre.

Nemrég azzal vádoltak minket a helyi ellenzéki pártok, hogy megosztásra törekszünk. Mi azt mondjuk, hogy velük demokratikus együttműködésre és nem megosztásra törekszünk. De nem tudjuk elhallgatni, hogy nem értünk egyet azzal a politikai magatartással, amelyet

szűk pártérdekek érvényesítése, politikai megállapodások felrúgása jellemel. Ez nemcsak etikátlan politikai magatartás, de az állampolgárok félrevezetése is.

Márpedig a november 26-i népszavazás kiereszkolása (alig több mint 50%-os aláírási hitelességgel!) az SZDSZ részéről és az ahhoz való csatlakozás más pártok részéről, ilyen magatartás. Ki más ossza meg az ellenzéki pártokat, ha nem önmaguk?

Felelős politikai magatartást várunk tehát minden politikai erőtől. Mi, az MSZP tagjai tudjuk, hogy a mi pártunk egy párt a többi között. Nem állampárt többé, nem törekszik kizárólagos uralomra és nem birtokolja a bölcsék követét. Tudjuk, hogy rajtunk kívül van más felkészült, felelős, az állampolgárok bizalmát élvező politikai erő is környezetünkben. Ezt azonban még sok vonatkozásban bizonyítani kell ezeknek az erőeknek. Az ezután következő választások jó alkalmat nyújtanak ehhez.

Mi bízunk abban, hogy a józan tömeg nem támogatja a harsány szélsőségeket.

Bizalmat építeni nagyságrenddel nehezebb, mint ellentétet szítani, de sokkal messzebbre vezet. Arról nem is beszélve, hogy tisztességesebb.

Dankó Mihály

Nemsokára meg kell válniuk Lenin elvtárs nevéből

Dr. Iványi és az adósság

marad, de mi lesz a tsz-szel?

Hideg szél fúj északról, csapkod az eső. Sötét fellegek szállnak a Lenin nevével viselő termelőszövetkezet felett. A nagy bolsevik gondolkodó bizonyára elhűlné, ha feltámadna múmia-álmából és megtudná, hogy befellegzett a kolhozrendszernek. Késői utódai küszködnek a régi örökséggel, de nem tudnak

már mit kezdeni vele. Utolsó, kétségbeesett erőfeszítéseket tesznek, hogy mentsek, ami menthető.

Padlóra került a szocialista mezőgazdaság, mondja P. József a sarki italboltban. Kortyol a sörből, felemeli a mutatóujját és kijelenti: lesz még miniszterelnök Torgyán József. A többiek óvatosan kö-

rüléznek, de az öreg nem tágit. Föld kell a parasztnak, hangoztatja, és szítja a fideszeseket. „Mit dumálnak ezek a taknyosok, nem lesz mit enniük, ha mi nem tőrjük a földet.”

A Lenin központjában dr. Iványi Lajos, a tsz elnöke nem valami vidám. Azt mondja: nemsokára meg kell válniuk Lenin elvtárstól, hiszen ilyen formában már aligha életképes a gazdaság. Most fejzödték be a munkahelyi tanácskozások, ahol egyértelműen állást foglalt a tagság. Túlélni ezt az esztendő! Szántani, vetni, aratni kell, és megállítani az eladósodást. Az elmúlt évben 9 millió forint veszteséggel zártak, a legnagyobb bajuk azonban a fizetésképtelenség. A szövetkezet teljes vagyona

170 millió, az adósság pedig 70 milliót tesz ki. Ez még akkor is riasztó, ha tudják: ebből 25 millió forint visszafizetése 3-4 év múlva esedékes. De mi lesz itt egy esztendő múlva. Valószínűleg el kell adniuk a gépeket, épületeket, eszközöket. Igen ám, de akkor mivel művelik meg a földet? Ördögi kör. Mindenesetre egyik napról a másikra élnek. Munkabérre még kapnak hitelt, ugyanakkor képtelenek fizetni a

társadalombiztosítási járulékot. Árulják a húst, a tejet. Március elsejétől áruba bocsátják az idejű termésű búzát, kukoricát. Szabad a vásár. Ha bárki hajlandó az üzletre, akkor bankkamattal csökkentett ártéren kapja a gabonát. Az elnök szerint mindez régi tradíció a tsz-ben, de most különösen jól jön.

– Öt ezer hektáron gazdálkodunk – mondja Iványi Lajos. – Ebből 1200 hektár a személyi, ugyancsak 1200 hektár a szövetkezeti és 2600 hektár állami tulajdonú föld. Eddig viszont még csak 11 hektárt vittek ki a tagok. Ezek az emberek kiszolgáltatott helyzetben vannak, nem mernek vállalkozni. Mindig

megmondták nekik, hogy mit kell tenniük, ehhez szoktak, mindenféle változást gyanakodva fogadnak. Különben is, a 170 aktív dolgozón kívül 250 nyugdíjasunk van, rájuk aligha számíthatunk a vállalkozásoknál.

Egyszóval 1991 az újabb várakozás éve lesz a mezőgazdaságban. Már szinte biztosra vehető, hogy a parlamentben nem születik a tavaszon döntés földügyben. Pedig úgy kellene a törvények, mint egy falat kenyér. A termelőszövetkezetekre külön kellene törvényt alkotni. Ezután jöhet az átalakulás.

– *Úgy hallottam, hogy az elnök úr is elpályázik a tsz-től. Lelép a süllyedő hajóról?*

– Valóban, felkértek arra,

hogy pályázzam meg a mezőgazdasági szakmunkásképző- és szakközépiskola igazgatói állását. Kacérkodtam a gondolattal, végül úgy határoztam, hogy maradok, nem hagyom cserben a tsz-tagokat.

– *Ne haragudjon, ez felettből bizonytalan jövőt sejtet.*

– Nem félek a jövőtől. A ledolgozott évek után részese-désem van a tsz-ből, a szüleimnek is volt 11 hold földjük, ezt én öröklöm. A tagok bíznak bennem, majd kiderül, hogy jól döntöttem-e.

S. S.

Csalódtam a parlamentben, mondja a volt képviselő, akit nem érdekelt az MSZMP-frakció

Dr. Iványi Lajos, a Lenin Tsz elnöke 1985-ben került a Parlamentbe, mint a környék egyik képviselője. Akkor még valószínűleg nem gondolta, hogy a ciklus lejárta előtt a Német-kormánytal egyúttá távoznia kell a törvényhozásból. Megszületett az állítólagos rendszerváltás, negyven év után az első legitim országgyűlés. Az utóbbi munkájáról beszélgetünk az egykori honatyával.

– Csalódtam a mostani parlamentben – kezdi az elnök. – Legelőbb az MDF-MSZP megállapodás lepott meg, amely végül is megszüntette az ellenzék konstruktív szerepét. Azzal, hogy bizonyos törvények elfogadásához nem kell a kétharmados többség, önmagáért beszél. Ha szélsőségesen akarnék fogalmazni, azt is mondhatnám: az ellenzéknek nem is kellene ott ülnie a parlamentben, a koalíció mindent megszavaz. Minek az a sok időhúzás, szószaporítás? Véleményem szerint rengeteg időt szentelnek a politikai rendszerváltásnak. Sokszor feleslegesen

vitatkoznak. A gazdasági törvények megalkotása késik.

– *Miért, Önök annak idején gyorsabban dolgoztak?*

– Igen. Említhetném az úgynevezett sarkalatos törvényeket. Akkoriban a jogi bizottság tagja voltam. Az ellenzéki kerekasztalt Antal József és Balsai István képviselte. A döntés viszonylag hamar megszületett.

– *Szavazás előtt viszont megmondták: mikor kell a kezét felemelni.*

– Tagja voltam az MSZMP-frakciónak, ahol megmondták: a KB-nek egyes esetekben mi a véleménye. Meghallgattam, de nem érdekelt különösebben, saját belátásom szerint voksoltam. Egyébként sem mondták meg, hogy milyen álláspontot képviseljünk.

– *Azt sem figyelte, hogy az akkori megyei pártvezér, aki szintén képviselő volt, mikor nyújtja fel a kezét?*

– Nem, ebben biztos lehet.

S. S.

Az 1991-es év gyors

JANUÁR

* 16-án beiktatták Gyomaendrőd új jegyzőjét, dr. Tímár Gyöngyit.

* AZ ÖNKORMÁNYZAT 22-I ÜLÉSÉN NÉMETH GABRIELLA, GYOMAI SZÁRMAZÁSÚ BUDAPESTI KÖZGAZDÁSZ ÉS EGY TATABÁNYAI TUDÓGYÓGYÁSZ FŐORVOSNÓ, DR. JÁSZAPÁTI LAURA TÁJÉKOZTATTA A TESTÜLETET A BIOVÁROS TERVEIRŐL. SZÓBA KERÜLT A GYÓGYIDEGENFORGALOM FEJLESZTÉSE, S TÖBBEK KÖZÖTT EGY, A GYOMAI SPORTPÁLYA TERÜLETÉN ÉPÍTENDŐ TERMÉSZETGYÓGYÁSZ KLINIKA ÉPÍTÉSE IS.

* *Egészségügyi állapotára hivatkozva lemondott önkormányzati testületi tagságáról Vaszó Irén, akit a Honismereti Egyesület pártlistájáról választottak meg. A listáról Hornokné Németh Eszter került Vaszó helyére.*

* JANUÁR ELEJÉN LÉTREJÖTT A GYOMAKÖR EGYESÜLET 12 TAGÚ SZERVEZŐBIZOTTSÁGA.

FEBRUÁR

* A Felsőrszi Olvasókör 11-én kérelemmel fordult a polgármesteri hivatalhoz, miszerint a Felszabadulás út 11.sz. alatti, egykori Felsőrszi Olvasókör régi épületét juttassák vissza a régi tulajdonosok, ill. örökösöknek tulajdonába.

* A választási bizottság 3-ára időközi választást írt ki az 1. és a 3. sz. választóke-

rületekbe, mivel az okt. 14-i választások után több megválasztott képviselő lemondott mandátumáról. Az 1. választókerületből dr. Kulcsár László, a 3-asból Kruchió Lajos - mindketten SZDSZ támogatással - kerültek be a testületbe.

MÁRCIUS

* Egy évvel ezelőtt, 1990. márc. elején ünnepélyes tornabemutatóval nyitották meg a gyomaendrődi tornacsarnokot, amely azt követően néhány hét múlva bezárta ajtaját. Az építkezés során elkövetett technológiai szabálytalanságok miatt különböző, egészségre ártalmas vegyi anyagok szennyeznek a csarnok levegőjét, ami több mint 1 éve zárva van.

* 7-én a Béke Tsz. 1. sz. kerületében megalakult az Agrárszövetség helyi szervezete.

* Gyoma szülötte, a 74 éves Határ Győző Londonban élő író március 15-én az Országházban vette át az irodalmi Kossuth díjat.

* - Mi az 1991-es évet úgy kezdjük el, hogy nem szorgalmazzuk a privatizációt, hiszen nem vagyunk olyan pénzügyi és gazdasági helyzetben, amely igényelné a sürgős privatizációt, úgy véljük, hogy egy jól menő céget nem szabad bármi áron privatizálni - nyilatkozta a Szó-Beszédnek márciusban Szujó Zoltán, a Hőtechnikai és Gépipari Vállalat igazgatója.

* A március 28-i önkormányzati ülésen tízenegyzet

utca nevének megváltoztatásáról döntött a testület.

ÁPRILIS

* Betörték a városházába 5-én éjszaka. Tulajdonképpen semmit nem vittek el, bár az íróasztalok fiókjait, szekrények zárjait szétverték és több iratot szétdobáltak. A rendőrségi nyomozás sikertelenül zárult.

* Az Éndrődiek Baráti Köre 12-i közgyűlésén úgy döntött, hogy kezdeményezik egy gyógyszálló építését Endrőd határában. Az építkezéshez szükséges tőke összegyűjtéséhez a baráti kör alapítványt kíván létrehozni.

* 16-án a bezárt tornacsarnok ügyében Igazságügyi műszaki szakértői vizsgálat kezdődött meg, melynek eredményeként többek közt azt ajánlották, hogy a káros jelenségek kiküszöbölését a hőszigetelés anyagának kicserélésével lehet megszüntetni.

MÁJUS

* A képviselőtestület máj. 2-i ülésén döntöttek a polgármesteri hivatal szervezeti rendjének átalakításáról. Osztályokat vontak össze és csoportok alakultak.

* Az Újrakezdési Szövetség 4-6-áig gazdasági találkozót szervezett a Katona József Művelődési Központban. A találkozó céljaként tüzték ki az 1991-es év üzleti, kereskedelmi, piacutatósi

lehetőségeinek segítségét. A találkozó vendége volt Bethlen István országgyűlési képviselő, a kormány gazdasági szakértője. A találkozót a vártnál kisebb érdeklődés kísérte.

* Az önkormányzat 2-án szándéknyilatkozatot tett, miszerint a Thermál Invest részvénytársaság törzstőke-emeléséhez a gyomaendrődi önkormányzat a gyomai sportpálya edzőpályájának területével csatlakozik.

* 16-ÁN MEGALAKULT A GYOMAKÖR TÁRSADALMI EGYESÜLET. ÜLÉSÜKÖN ELFOGADTÁK AZ EGYESÜLET ALAPSZABÁLYÁT ÉS MEGVÁLASZTOTTÁK AZ ÜGYVIVŐI TESTÜLETET, MELYEK TAGJAI DR. ID. KULCSÁR LÁSZLÓ, JENEI LÁSZLÓ, KÖSZL OTTÓ, MÉSZÁROS GÁBOR, VASS IGNÁC.

* Dr. Frankó Károly polgármester a május 21-i falugyűlésen - közmeghallgatáson - tájékoztatta a jelenlévő polgárokat a város rövid távú fejlesztési programjáról. A tervek szerint 1994-re a gyomai és endrődi városrész összeépülne.

JÚNIUS

* 12-én az önkormányzati képviselőtestület előtt Auer György százados, a rendőrség parancsnoka számolt be a rendőrség múlt évi munkájáról. Elmondta, hogy 1990-ben Gyomaendrődön 318 bűneset vált ismertté, s ez 12 százalékkal haladja meg az előző, 1989. évi. 1990-ben gyilkosság nem történt.

* 13-ÁN MEGALAKULT A GYOMAENDRŐDI FUTBAL-

Gyomaendrődi krónikája

CLUB, MELYNEK ELNÖKE KULIK ISTVÁN, HELYETTESE NAGY ANTAL ÉS ÜGYVEZETŐ ALELNÖK VASSIGNÁC LETT.

* 17-én az önkormányzati testület úgy döntött, hogy a Budapesten élő, gyomaiszarmazású Németh Gabriellától - aki a biovárossá fejlesztés ötletét szorgalmazta - mindenfajta szerződést és megbízást visszavont.

* A VÁROSI ÖNKORMÁNYZAT 19-ÉN ÚGY DÖNTÖTT, HOGY AZ ERZSÉBET LIGET MELLETTI SPORTPÁLYA EGY RÉSZÉNEK TERÜLETÉVEL, 15 EZER 531 NÉGYZETMÉTERREL BESZÁLL A THERMÁL INVEST RT-BE. A 6,2 MILLIÓ FORINT ÉRTÉKŰ TERÜLETRE A TERVEK SZERINT 1993. VÉGÉRE GYÓGYSZÁLLÓT ÉPÍT A RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

* 23-án egy kamionnyi segélyszállítmány érkezett Gyomaendrődre a svédországi Skövde városból. A segély többek között a gyomai születésű Svédországban élő Kruchió Endrének és barátainak köszönhető.

JÚLIUS

* Az önkormányzat 19-én kinevezte Borzsák Lajost a Bethlen Gábor Mezőgazdasági Szakközép- és Szakmunkásképző Iskola igazgatójává. Borzsák azonban augusztus elsején nem jelent meg új munkahelyén, ezért az igazgatóhelyettesre, Szilágyiné Katona Editre bízták az intézmény vezetését.

* 26-án, újabb segélyszállítmány érkezett Svédországból. Kétszer annyi ruhaneműt, hűtőszekrényt és villanytűzhelyt gyűjtött össze a svéd Skaraborgs me-

gyei vöröskereszt, mint amennyit június 23-án hoztak városunkba.

AUGUSZTUS

* Elsején az ÁFÉSZ 146 küldöttéből 73-an írták alá azt a nyilatkozatot, melyben az ÁFÉSZ pénzügyi helyzetére hivatkozva kérték egy rendkívüli küldöttgyűlés összehívását. A szövetkezet az év I. felében 6,5 milliós veszteséget könyvelhetett el.

* Valuska Lajos, a Gyomaendrődi Híradó felelős szerkesztője szeptember 1-jétől nem vállalta tovább az önkormányzati hivatal munkáját, hivatkozva arra, hogy pedagógusi munkája mellett újabb tanulmányokba kezd. Helyére pályázatot útján Hajdú László magyar-népművelés-könyvtár szakos tanár került.

SZEPTEMBER

* AZ ÁFÉSZ 7-IRENDKÍVÜLI KÜLDÖTTGYŰLÉSÉN FELMENTETTÉK TÖRÖK SÁNDORT ELNÖKI TISZTSÉGÉBŐL, S A SZÖVEITKEZET FŐKÖNYVELŐJÉT KULCSÁR LÁSZLÓNÉT NEVEZTÉK KI MEGBÍZOTT ELNÖKNEK.

* 12-én a Gyomaendrődi Barátság SE futbalcsapata az olasz Castiglione Del Pepoli-ban a La Canna csapatával játszott barátságos mérkőzést. Az olasz együttes április 27-én Gyomaendrődön játszott meccset a Barátsággal.

* A Körösi Sütő- és Édesipari Váll. 19-i küldöttgyűlésén úgy határozott, hogy

1992. január elsejével részvénytársasággá alakulnak.

* TÓKÉS LÁSZLÓ NAGYVÁRADI REFORMÁTUS PÜSPÖK, 21-ÉN ISTENTISZTELETET TARTOTT A REFORMÁTUS TEMPLOMBAN, MAJD FELAVATTA BENKE ZOLTÁN BUDAPESTI SZOBRÁSZMŰVÉSZ BETHLEN GÁBOR MELLSZOBRÁT, AZ ERDÉLYI FEJEDELEM NEVÉT VISELŐ MEZŐGAZDASÁGI ISKOLA UDVARÁN.

OKTÓBER

* 1-jén átadták a 6120 m² területű Shell üzemanyag-töltő állomást. A Pecten Kft. és a Shell Interag Kft. vállalkozásában a területtel az önkormányzat is részt vesz.

* 15-ÉN LEMONDOTT DR. TÍMÁR GYÖNGYI JEGYZŐ.

* 24-én az önkormányzat közmeghallgatást tartott, ahol a bevezetendő helyi adótervezetekkel kapcsolatban hallgatták meg a lakosság véleményét.

NOVEMBER

* BÉKÉSI MIHÁLYNÉT, A 2. SZ. ÁLTALÁNOS ISKOLA IGAZGATÓNÓJÉT VEZETŐI MUNKAKÖRÉNEK BETÖLTÉSÉRE ALKALMATLANNAK ÍTÉLTE, S FELMENTETTE IGAZGATÓI BEOSZTÁSÁBÓL A KÉPVISELŐTESTÜLET 7-I ÜLÉSÉN.

* November 13-án töltötte be 100. életévét Gyomaendrőd legidősebb polgára Bartik Mihályné.

* A képviselőtestület nov. 19-ei ülésén úgy határozott, hogy a polgármester a 45

ezer forintos bruttó jövedelmének 50 százalékát (22 500 Ft), a jegyző pedig ugyancsak bruttó jövedelmének 25 százalékát kapja költségtérítésként havonta.

DECEMBER

* A Gyomaendrőd és Vidéke ÁFÉSZ 18-i küldöttgyűlésén többek közt úgy döntöttek, hogy jogutód nélkül megszűntetik az ÁFÉSZ nyomdát, a Panta Print Kft-t. A szövetkezet több kereskedelmi egységét bérbe adja, néhányat pedig elad.

* Az önkormányzati testület december 19-én az endrődi volt tanácsházán, a kirendeltségen tartotta meg az 1991-es év utolsó ülését.

A gyomaendrődi „VIHARSÁROK” HALÁSZATI TSZ. a gyomai HALBOLTJÁT 1992. március 1-jétől BÉRBE ADJA. Érdeklődni a „Viharsarok” Htsz. központjában (5500 Gyomaendrőd, Kossuth u. 27.) írásban lehet.

A Gyoma Kötőipari Szövetkezettől elbocsátott adminisztrátornő édesanyjával aki mellesleg a szövetkezet nyugdíjasa bekopogtatott Dinya Máté elnökhöz, és feltette a kérdést: miért éppen őt küldik el, a többi dolgozó miért marad a cégnél, mikor azok sem csinálnak semmit? Az elnök meg csak elherdálja a vagyont, nincs termelés, de fizetés az van! Aztán néhány nap múlva a szövetkezet zokniüzeméből tizenketten felmentek az elnöki irodába, bekopogtattak, s elmondták Dinya Máténak, hogy sértve érzik magukat, mert megkapták a munkakönyvüket. Hét pontban elővezették, hogy mit szeretnének tudni. Szó volt a végkielégítésről, ami minden elbocsátott dolgozónak jár, de mivel a szövetkezetnek pénze nincs, így csak abban lehet megállapodni, hogy egy későbbi időpontban vehetik fel az összeget.

A Gyoma Kötőipari Szövetkezet február 26-án jelentett csődöt, s ezzel egyidőben az APEH felszámolást is kezdeményezett a szövetkezet ellen. Van lehetőség a meg egyezésre, de erre az APEH csak akkor hajlandó, ha a cég kifizeti az ötmillió forint adóhátralékot. A jelenlegi adatok szerint a szövetkezet 30 millió forinttal tartozik különböző cégeknek, a gyomai vállalatnak pedig tízmillióval „lógna”.

A bajok ott kezdődtek, hogy a szovjet piac összeom-

Az elnökre néha rákiabálnak az utcán

Az Apeh kéri az ötmilliót

lásával a szövetkezet nyakán maradt mintegy 15 millió forint értékű, annak idején Szovjetunióknak gyártott kötöttáru. Egyébként pedig több mint harmincmillió forint értékű áru van a raktáron. Ha ezt sikerülne eladni, akkor az adósságot is ki tudnák fizetni. Az ózdi és ecsegfalvi üzemeket, ahol mintegy 25-25 ember dolgozott, bezárták. Ecsegfalván, annak idején két hónapra munkanélküli segélyre küldték a dolgozókat, s mikor lett volna munka, csupán ötven akartak visszamenni dolgozni. A többiek inkább jobbnak látták, ha munkanélküli segélyből élnek. A bérekről ugyanis nem mondható el, hogy a csillagos égig érnek. A gyomai üzemből az adminisztrációs dolgozók létszámát csökkentették.

Egy olasz cégnek tavaly 130 ezer darab kötött puló-

vert gyártottak, idén 250 ezer pulcsira van igénye az olaszoknak. Ám az üzem jelenlegi konstrukciója mint az Dinya Mátétól megtudtuk olyan, hogy ezzel a létszámmal gazdaságosan fenntartani nem lehet. De ha az üzemet bezárják, akkor is évi tízmillió forintot kell fizetni a néhány éve beszerzett gépek lízingdíjaként. Azok a gépek pedig alig dolgoznak, nincs munka.

Mindenesetre az 1990-es év 190 millió forintos árbevételére is kevés volt ahhoz, hogy a szövetkezet nyereséget mutasson fel. Az elnök reméli, hogy a raktáron lévő árut sikerül eladni, az ecsegfalvi üzemcsarnokot is érté-

kesítik és a gyomaendrődi nyaralót is árulják, 8-10 millió forintért. A vagyonnevesítésen dolgoznak, hogy a dolgozók megkaphassák üzletrészüket. De sok még a nyitott kérdés és semmi sem biztos.

Némileg belefáradtam a szélmalomharcba, mert az emberek a jelen helyzetből adódóan nem kis feszültség alatt élnek, s ez olykor-olykor agresszivitásba is átszippant. Szeptemberben kezeletlen nem egyszerű dolog. Én sem tudom, hogy mit hoz a holnap. De mint a szövetkezet tagja, feltételezhetően jól akarok a szövetkezetnek. Mindenesetre a felszámolással kapcsolatos gondok igencsak kikezdezik az ember idegeit. Három évvel ezelőtt 51 millió forintos hitellel vettem át a céget, s ebből azért jó néhány milliót lefaragtunk. De ilyen elavult technikával, harminc-ötvenéves gépekkel a szövetkezetet kihúzni a bajból nem lehet. Az utcán néha rám kiabálnak, hogy tönkretettem a szövetkezetet. Egyedül erre biztos, hogy nem lettem volna képes. Ehhez mások, például a tagság is kellett, mert tény, hogy én egy rossz minőségű pulóvert sem kötöttem... mondta Dinya Máté elnök.

H.E.

Új szövetkezet a Viharsarokból

Új szövetkezetet hozott létre április 10-én Körösi Halász Szövetkezet néven a Viharsarok Halászlé Termelőszövetkezet 49 dolgozója. Az új szövetkezetnek tagja jogi személyként a Viharsarok HTSz is. A Körösi természetes vízi halászsatra alakult, foglalkozik emellett tógazdasági haltenyésztéssel, halfeldolgozással, és értékesítéssel is.

A Viharsarok Halászlé Termelőszövetkezet január 8-án jelentett öncsődöt, s dr. Csoma Antal elnöktől megtudtuk, hogy amennyiben a tsz ki egyezik a hitelezőkkel, akkor a vagyonnevesítés során üzletrészhez jutott tagok belépnek az új szövetkezetbe. Amennyiben a hitelezőkkel nem sikerül megegyeznie a termelőszövetkezetnek, s felszámolásra kerül sor, akkor a reorganizációs hitel segítségével az új szövetkezet megvásárolja a halastavakat és a halfeldolgozót, és így tulajdonképpen minden munka és a termelés akadály nélkül tovább folyhat. Az új szövetkezet a tervek szerint 50-100 fős gazdaságot működtetne egy vezető menedzserrel és két adminisztrátorral.

H.E.

Szellőzőket építenek a tetőre

A gyomaendrődi tornacsarnok helyreállításával kapcsolatos szakértői vélemények elkészültek, s ezek szerint a nyitáshoz meg kell oldani a csarnok valamint a csarnok tetőterének megfelelő szellőztetését és az álmennyezet légmentes lezárását. A tetőtér szellőzésére dr. Kakas László építésügyi szakértő kilenc szellőzőnyílás beépítését javasolja a tetőszerkezet gerincére. A szellőzőnyílások beépítése mintegy 300 ezer forintba kerül.

A további két helyreállítási feladat megoldását, a kiviteli tervek elkészítését ugyancsak dr. Kakas László vállalta. Csorba Csaba jegyző úgy ítélte meg, hogy az elképzelések szerint a helyreállított tornacsarnokot szeptemberben nyitják meg.

Papp Debrecenben nem lehetett igazgató...

A Szóbeszéd szeptemberi számában már hírt adtunk arról, hogy október 1-től új igazgatója van a Gyomai Kner Nyomda Kft.-nek. A cég tulajdonosai Szász Imre helyére a Debreceni Alföldi Nyomda volt kereskedelmi vezérigazgatóját Papp Lajost (43 éves) nevezték ki. Az új igazgatóval készítettünk interjút.

- Ön keresett új munkahelyet, vagy ajánlatot kapott?

- Ez utóbbiról van szó. Egyébként 26 évet dolgoztam a Debreceni Alföldi Nyomdában. Az elmúlt időszakban olyan változások mentek végbe a nyomdában, amelyek nem tették lehetővé számomra, hogy ott igazgató legyek. Szerettem volna az első számú beosztásban is kipróbálni magam. Tavaly decemberben kerestek meg a Gyomai Kner Nyomda új tulajdonosai, hogy jöjjenek át Gyomára. Ez év nyarán kaptam tőlük ajánlatot másodjára, s ekkor igent mondtam.

- Említette, hogy nem lehetett igazgató Debrecenben. Nem fogadták el a pályázatát?

- Három évvel ezelőtt az Alföldi Nyomda igazgatója nyugdíjba vonult. A megüresedett széklet meg lehetett pályázni. Én az utóbbi tíz évben azért végeztem el különböző iskolákat, hogy ne csak szakmai, hanem közgazdasági tudással is rendelkezek. Pályáztam, mint a nyomda kereskedelmi vezérigazgatója a műszaki igazgatóval együtt. Két alkalommal is pathhelyzet alakult ki amiatt, hogy egyikünk sem kapta meg az elérendő szavazatot. Harmadjára már egyikünk sem pályázott. Végül a termelési igazgatót választotta meg a vállalati tanács. Ő két évig volt vezérigazgató. Már tevékenysége első hónapjaiban azt tapasztaltam, hogy az Alföldi Nyomda dolgai nem abban az irányban haladnak, mint ahogyan én azt elképzeltem. Nem követ-

keztek be azok a változások, amelyek a nyomda jövője szempontjából fontosnak és szükségesnek ítélem. Ezért úgy láttam, hogy a munkám szélmalomharccá kezd válni. Ekkor gondoltam arra, hogy inkább elmegyek más munkahelyre, oda ahol a saját elképzeléseimet tudom megvalósítani. Közben a vezérigazgatót a minisztérium leváltotta, s most miniszteri biztos irányítja a vállalatot. Számomra ez azt is bizonyítja, hogy a korábbi elképzeléseimnek, terveimnek volt némi igazságtartalma. A ki-nevezett miniszteri biztos nem szakmabeli, egy fiatal közgazdász, akivel szemben már türelmetlenebb voltam, mert úgy éreztem, hogy a vállalat helyzete sokkal célratörőbb változásokat igényel. Ekkor kerestek meg másodszer Gyomáról. A távozási szándékomat megbeszéltem a miniszteri biztossal, s úgy jöttem el Debrecenből, hogy már meg volt az utódom.

- Járt már a gyomai nyomdában korábban is?

- Nem, még a városban sem jártam soha. A Kner család nyomdászban betöltött szerepét viszont természetesen jól ismerem. Idén júliusban jártam először itt.

- Mit tapasztalt leendő munkahelyén?

- Vegyes érzelmeket keltett bennem a nyomda. Kissé meglepett az elhanyagolt üzem. Persze nem elsősorban az épületekre gondolok, mert azok olyanok amilyenek. Nem tudom viszont elfogadni a környezet gondozatlanságát, amely az elhanyagoltság érzetét keltette bennem. Ha egy ember környezete rendezetlen, akkor a munkája is előbb-utóbb azzá válik...

- Ön jött, az elődje Szász Imre pedig ment. Milyen a kapcsolatok?

sára alkalmas garázst 496 m² alapterülettel, szoros telekrésszel, a műúttól 20 méterre. Irányár: 7.625.000,-Ft.

4./ Gyomaendrőd, Fő út 8111. szám alatti irodaházhoz és garázscsatlakozó de attól leválasztható telekrészeket. Irányár: 600,-Ft/m².

5./ Medgyesegyházi telephelyét Medgyesegyháza, Kossuth tér 15. szám alatt (a közég főterén). A telek 5357 m², műhelyek, és irodaház hasznos alapterülete 3528 m². Az ingatlan összkomfortos. Irányár: 73.750.000,-Ft.

Érdeklődni lehet: Dr. Litauszki Emma, telefon: (67) 31-155.

Bár korábban már kétszer találkoztunk, de nem ismertük egymást. Úgy érzem, hogy vele ugyanaz játszódtott le, mint velem. Igazából az ember a saját munkahelyén - ahol több mint 20 évet eltöltött - próféta nem lehet. Gondolom ő sem tudta igazán megvalósítani azt amit akart. Hogy ennek mi volt az oka azt nem tudom, de nem is feladatomban vizsgálni. Normális kapcsolat van közöttünk, a helyzetet mindkettőn tudomásul vettük.

- Milyen feladatokat kapott a tulajdonosoktól?

- A nyomdát illetően komoly jövőt vázoltak. Szeretnének fejleszteni a könyvnyomtatás minőségének javítása érdekében és visszatérve a régi Kner hagyományokhoz, a nyomtatványgyártás is előtérbe kerül. Hogy milyen nyomtatványok készítésére lesz alkalmas a nyomda az a fejlesztésektől függ, s a tulajdonosok ehhez keresik a pénzeszközöket. Vissza szeretnének térni - s ezzel én is egyetértek - ahhoz a hagyományhoz, hogy a mostani követelményeknek megfelelő nyomtatványok szép tipográfiai arculatot kapjanak.

- A dolgozók bérének emelése is időszerűvé vált...

- Meglepett volt számomra, hogy mennyivel mostohább körülmények között élnek itt az emberek, mint például Debrecenben. Megdöbbentett az a tény, hogy a nyomdán kívül alig van olyan hasonló nagyságrendű vállalkozás, amely stabilan működne. Október

1-től - a tulajdonosok döntése alapján - 20 százalékos béremelést hajtottunk végre. Tudom, hogy ez a 20 százalék az infláció mértékénél kevesebb, de a lehetőségek most ezt tették lehetővé. Ahhoz, hogy nagyobb berfejlést legyen, a nyomdának sokkal több nyereséget kell produkálnia. Ehhez viszont fejlesztésekre, beruházásra is szükség van.

- Anyagilag jobban járt-e, hogy új munkahelyet választott?

- Igen...

- Alkalmazottként dolgozik, vagy tulajdonosa is a nyomdának?

- Jelenleg csak alkalmazott vagyok, de a szerződéselem lehetővé teszi, hogy az évek során tulajdonrészhez jussak, s ezzel a lehetőséggel mindenféleképpen élni szeretnék. Az a véleményem, hogy egy vezető igazából azzal tudja elfogadtatni magát, hogy nemcsak alkalmazottja egy cégnek, hanem tulajdonával is kockázatot vállal...

- Vélhetően hosszabb távon számíthatnak önre a tulajdonosok, hiszen házat vett Gyomán, és a családjával együtt ide költözik.

- Ez a külső szemlélő számára is azt bizonyítja, hogy a munkát komolyan veszem. November 1-től Gyomára költözünk, s a gyermekeim is itt járnak majd iskolába. Egyébként a szerződésemet öt évre szól. Szeretném jól végezni munkámat, és nem akarok csak öt évig itt dolgozni.

Az Endrődi Cipész Szövetkezet a tulajdonát képező alábbi ingatlanokat értékesítésre ajánlja:

1./ Gyomaendrőd, Fő út 8111. szám alatti központi irodaház épületét, szoros telekrésszel, 2864 m² alapterülettel. Az irodaház összkomfortos négyszintes lapostetős. Irányár: 61.250.000,-Ft.

2./ Gyomaendrőd, Fő út 8111. szám alatti 600 adagos konyha és étterem ingatlan, 872 m² össz alapterülettel, szoros telekrésszel. Irányár: 16.375.000,-Ft.

3./ Gyomaendrőd, Fő út 8111. szám alatti autóbussz befogadá-

A Hőtechnikai és Gépipari Vállalatnál február 10-én szerdán délután a három órakerkezdő munkásgyűlésen megjelent Raskó György államtitkár, az Állami Vagyonügynökség igazgatótanácsának tagja, Lukács János, szintén az ÁVÜ igazgatótanácsi tagja, és Sütő Sándor a kazángyár privatizációját végző Budapest Holding vezérigazgatója is.

Az említett urakon kívül a gyűlés előadói asztalánál foglalt helyet még dr. Frankó Károly polgármester az város képviselőjében, és Gel-lai Attila a kazángyár főmérnöke. Szujó Zoltán igazgatót hiába kerestük az asztalnál, ő a munkások és a félkész kazánok között a hátsó sorokban egy sámlin ücsörögte végig a gyűlést.

Szujót menesztette az ÁVÜ

A dolgozók is lehetnek tulajdonosok

Hogy miért, azt először Sütő Sándor jelentette be. Szujó Zoltán megbízását az Állami Vagyonügynökség február 15-ével megszünteti. A döntés okáról Raskó György tájékoztatta a dolgozókat. Elmondta, hogy az igazgató szakmai ténykedésével, tudásával kapcsolatban semmi kifogás nem merült fel.

Összeférhetetlenség

- Az igazgatót nem azért mentik fel, mert tönkretette a céget. Nagyon is példamutatóan dolgozott, s a cég eredményeit tekintve mindenki számára belátható, hogy a jól működő társaságok közé tartozik. Tény, hogy ebben az igazgatónak is komoly munkája van. A felmentés oka, hogy a privatizációban részt vevő pályázók és közöttük egyértelmű összeférhetetlenség mutatkozik. Az ÁVÜ csak ezt kívánja felmentésével megszüntetni... mondta Raskó György.

Sütő Sándor bejelentette, hogy a mostani gyűlés témája a Hőtechnikai és Gépipari Kft. privatizációja. A vállalat kft.-vé alakítását követően kiírt pályázatra egy szakmai konzorcium, azaz két cég - a Karzol Kft. és a Buda Mont cégek - jelentkezett vevőként a kazángyár 70 százaléka.

- Ez a pályázat egy eredményes ajánlat volt, viszont

a pályázatok elbírálása idején érdemi változások következtek be az egzisztencia-hitel feltételeiben, és a munkavállalói Részvényprogram létrehozásában is. Másrészt az eredményes pályázaton kívül Kun Lászlóné a Kazángyár volt dolgozója is pályázatot nyújtott be a kft. 51 százalékos tulajdonhányadának megszerzésére, és egyben ajánlatot tett a dolgozók 49 százalékos tulajdonlására. Az ÁVÜ állásfoglalása alapján az a megállapodás született, hogy a lefolytatott pályázatot eredménytelennek nyilvánítják, lehetőséget adva ezzel a dolgozói tulajdonlás újbóli átgondolására - mondta a Budapest Holding vezérigazgatója. (A hírek szerint a pályázaton nyertes két cég közül az egyikben Szujó Zoltán igazgatónak érdeklősége van, s emiatt mentik őt felállításból.)

Új pályázat lesz

A dolgozók nagy része egyébként már hónapokkal ezelőtt úgy határozott, hogy a MRP keretében vállalati tulajdonhoz kíván jutni, ehelyett azonban mint azt a gyűlésen is elpanaszolták - sem Szujó igazgatótól, sem a Budapest Holdingtól sem kapták meg a kellő információt, segítséget.

Új pályázat lesz tehát, s mint azt Raskó György hallhatták a résztvevők ő most azért is van itt kollégájával, hogy meggyőződjenek arról, valójában mennyire érdeklő a dolgozókat a privatizációban való részvétel. Egyébként pedig az elbocsátott igazgató most már mint független szabad ember minden további nélkül jogosult vételi ajánlatot tenni a következő fordulóban, azaz tiszta lappal indulhat a kazángyár-ra kiírt pályázaton.

Ezt követően Lukács János az ÁVÜ igazgatótanácsának tagjaként és annak az alapítványnak az ügyvezetőjeként szolt, amely az MRP törvény kidolgozásában is részt vett. Lukács előjáróban megjegyezte, hogy elég sok tapasztalatot szerzett arról, hogy milyen módon történik hazánkban a privatizáció. - Vannak vesztesek, de gyakran azok a vesztesek, akiknek kevés az ismeretük a privatizáció nyújtotta lehetőségekről. Ezután beszámolt az MRP új lehetőségeiről, arról, miként lehet hitelhez jutnia a dolgozóknak a bankok kiiktatásával, az új hitellehetőségekről, a részletfizetési módokról, azaz a dolgozók számára kedvezőbb feltételekről.

A tájékoztatót követően Raskó György - annak ellenére, hogy mint mondta kezdetől fogva MRP ellenes,

mert némiképp össznépi tulajdonnak tartja az ilyen megoldást - felajánlotta banki kapcsolatait a dolgozóknak, Lukács János pedig megígérte, hogy amennyiben a dolgozók a munkavállalói részvényprogramra, azaz a tulajdonlásra szavaznak, akkor a program kidolgozásához, ő és munkatársai minden segítséget megadnak. Raskó György és Lukács János is úgy ítélte meg, hogy Kun Lászlóné pályázata komoly, szakmai pályázatnak minősíthető, az ügyből az ÁVÜ is sokat tanult, s ígéretet tettek arra is, hogy a kazángyár sorsát mostmár a privatizáció végéig figyelemmel követik.

Szujótól már nem kell félni

A hozzászóló dolgozók közül néhányan arról panaszkodtak, hogy nem tudtak az MRP program kedvező feltételeiről, s ezek szerint a Budapest Holding is félrevezette őket. Tóth Géza dolgozó hozzászólását némi taps is kísérte. - A Budapest Holding csak hülyített bennünket. Maguk most elmennek, mi dolgozók pedig itt maradunk. Mindenki fél, mert ha az MRP nem sikerül, akkor megveszi a céget Szujó igazgató, s akkor itt jön-

hányan lapátra leszünk téve - panaszkodott Tóth Géza. Szabó János dolgozó is fel-előst keresett. Törvénytelen elbocsájtásokkal vádolta Szujó Zoltánt, s hiányolta a felelősségre vonását. Kettőn máséként látták a dolgokat. Juhász József például kérte azokat, akik úgy érzik, hogy itt elnyomásban éltek, terrorban dolgoztak, azok álljanak fel.

A vitát Raskó György azzal zárta le, hogy a múlttal fölöslegesen foglalkozni. Szujó Zoltán a korábban elbocsájtott Kunné ellen benyújtott kártérítési indítványával kapcsolatban Raskó azt mondta: - Abszolút dilettáns vezetőre vall ez a dolog. Ami megdöbbenett, hogy lehet valaki ennyire amatőr, hogy nem látja be, ezt a munkaiügyi pert a kazánygár simán

elveszíti. Hogy ha valaki ebben amatőr, az lehet, hogy másban is az. Aki pedig Szujótól ezek után is fél, azt csak sajnálni tudom. Kunné pedig február 16-án akár külsőként is visszakérül a céghez és az MRP szervezését támogathatja. Az akadályozó tényezők elhárultak, tessék mostmár nyilatkozni - kérte a dolgozókat Raskó.

A Budapest Holding vezérigazgatója Gellai Attilát a kazánygár főmérnökét javasolta kinevezni Szujó Zoltán helyére. Erről rövidesen az Állami Vagyongyűjtésért felelős Minisztérium dönt. A gyűlés végén a dolgozók közül 158-an szavaztak. 122-en a munkavállalói részvényprogramra, tehát a dolgozói tulajdonlásra voksoltak.

Hornok Ernő

Frankónak nem tetszett

A február 10-i kazánygári munkásgyűlésen a város önkormányzatának képviselőjében részt vett dr. Frankó Károly polgármester is, akitől azt kérdeztük, mi a véleménye a tapasztalatokról.

- Jobb is, hogy ott a gyűlésen senki sem szólt hozzám, mert ha ott valaki kiprovokálta volna a véleményemet, akkor valószínűleg ingerülten beszéltem volna. A gyűlés előtt az igazgatói irodában, az előzetes megbeszélésen ideges hangulat volt. Szujó Zoltán igazgató sírva jött be, mert egy félórával előtte telefonon megfenyegették, hogy a fiát elteszik láb alól, ha meg mer szólalni a gyűlésen. Véleményem szerint ha úriemberek ülnek ott a gyűlésen az előadói asztalnál, akkor Szujó Zoltánnak azt mondták volna, hogy ő is ott foglaljon helyet, hiszen még ő töltötte be akkor az igazgatói posztot.

A másik kifogásom: nem hiszem, hogy úgy lesz minden ahogy Lukács és Raskó urak elmondták és ígérték. Majd hiszem, ha látom. Bár adja isten, hogy kiharcolják mindazt, amit ígértek. Mindenesetre nem vagyok megnyugtatta affelől, hogy nem lettek megvezetve az emberek. Sajnálom, hogy a gyűlésen csak két ember akadt, akik el merték azt vállalni, hogy Szujó Zoltán mellett nem megfélemlítve, terrorban éltek és dolgoztak. Láttam, hogy az emberek még most is rabszolgaalkuk, gyávák, nem merték véleményüket elmondani. Nemcsak a sértetteknek kellett volna megszólalni. Néha az egészségtől hányingerem volt. Tudomásom van arról is, hogy Raskó György és Darvasi Ferenc szerelő között rokoni kapcsolat van. Ily módon Raskó államtitkár talán nem véletlenül vállalta fel az ügyet. Szujó ugyan nem barátom, de nem is egy köztörvényes bűnöző, egy csirkefogó, akinek hátul kellett volna kucorognia a tömegben. Számomra olyan íze volt a dolognak, mintha az ötvenes években egy tsz szervezésen vettem volna részt.

- Az önkormányzati üléseken többször is napirendre került a kazánygári privatizáció. Az MRP korábbi szervező bizottsága azt kérte, hogy a kazánygári földterülettel a város maradjon benn a cégben, s ne a pénzt kérje. A képviselők viszont inkább a pénzt akarták...

- Azt mondhatom, hogy a privatizáció során egyetlen cégbe sem szabad apporttal belépnie a városnak. A szóban forgó terület nem túl nagy, és nem túl értékes, ezért sem támogatta az önkormányzat akkoriban, hogy ezzel maradjon benne a város a kft.-ben. A helyzet most is a korábbihoz hasonló: csak szeretnék az MRP-t megszervezni. Ebből akkor lehet valami, ha Lukács és Raskó urak betartják ígéreteiket - nyilatkozta lapunknak a polgármester.

H.E.

A Béke vége

Múlt év április 8-án kezdődött meg a Béke Tsz felszámolása, melyet a Tisza Reorg Kft. végez. A megszűnőben lévő szövetkezet már semmiféle tevékenységet nem folytat, s egy éjjeli-őrön és két raktároson kívül még hat dolgozó segítkezik a felszámolásban. Most fizetik egyébként az 1992. évi földjáraadékokat, valamint a végkielégítéseket.

Pelle László felszámolóbiztos lapunknak elmondta, hogy az utolsó pillanatig reménykedett, hogy múlt év végére vagy az 1-es vagy a 2-es kerületben megalakul egy új típusú szövetkezet.

- Sajnos nem volt annyi kezdeményező készség a szövetkezet vezetőiben, hogy maguk köré csoportosítsák a dolgozókat. Igaz a tsz-tagok sem lelkesedtek. Pedig ellenkező esetben például a gépvásárlásoknál élvezhetnék volna a törvény adta előjogokat a kívülálló vásárlókkal szemben - mondja Pelle László.

A felszámolás során eddig 4 géppárverés volt és két alkalommal tartották épületárverést. A tapasztalatok szerint a volt tsz-tagok, akik a gépeken dolgoztak, igyekeztek kenyérkereső munkaeszközüket kivásárolni. Egy-egy gép megvételére többen is összefogtak. A nagy gépeket inkább a vállalkozások, kft-k vették meg, s hozzá is fogtak az általuk bérelt földek műveléséhez. Pelle Lászlótól megtudtuk, hogy a géppark

összesen mintegy 20 millió forintért teljesen elkel.

A Nagylaposi kerület épületei és a sertésállomány szintén elkel, az új tulajdonos a Fortiko Kft. tovább működteti a telepet. Az 1-es kerületben, a szarvasi út mellett a központi iroda vár gazdára 2,5 millió forintért. Ugyancsak érdeklődőket várnak a gabonatisztító és a tároló megvételére. Ennek ára 6,5 millió forint. A volt javítóműhelyt pedig 3 millióért ajánlják. Nem sikerült még értékesíteni a volt takarmánykeverő malomépületet; melynek ára a berendezésekkel együtt 3,5 millió forint. Az Endrődi úti tsz-központ épületére is keresik a vevőt, s aki nem sajnálja az 5 millió vételárat, az máris jelentkezhet.

A pulykatelepeket a felszámoló bérbeadta, a megvásárlásra is van már érdeklődő. A kacsatelepet működtető korábbi szakcsoport kft.-vé alakult, s így vette bérbe a telepet, és már vételi ajánlatot is tett.

Február 18-án és 19-én földárverés lesz a polgármesteri hivatalban. Az első nap a Béke Tsz mintegy 320 hektáryi, a második nap körülbelül 400 hektáryi területére lehet licitálni. A tagi részaránytulajdonosok, valamint a föld nélkül belépettek részére mintegy 1300 hektár földterületet jelöltek ki, kárpótlásra pedig összesen 3000 hektárt.

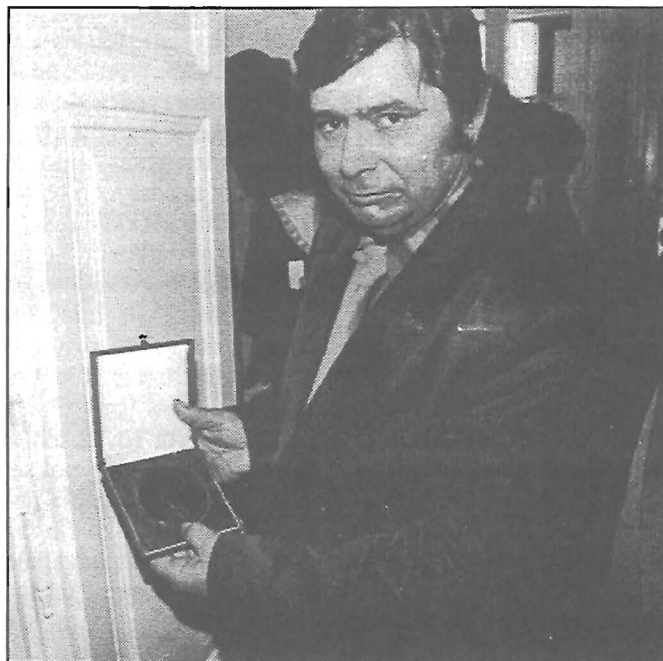
A Győzelem felszámolása

A Magyar Hitelbank Rt. mint a gyomaendrődi Győzelem Tsz legnagyobb hitelezője november végén megindította a felszámolási eljárást. A termelőszövetkezet 30 napos haldékokat kért, ám reális esély nem volt arra, hogy ezalatt az összes hitelezővel szemben fennálló mintegy 100 millió forintos tartozást kiegyenlítsék. Ez év január elején a cégbíróság kimondta a szövetkezet fizetéseképtelenségét, amelynek következménye a Győzelem felszámolása.

A VIDOVSZKY BÉLA HELYTÖRTÉNETI GYŰJTEMÉNY MEGNYITÓJÁN

A december 4-én jelen lévő díszvendégek:

- Banner Zoltán, a kiállítás rendezője,
- Láng Miklós, a Vidovszky-emlékbizottság elnöke,
- Dr. Szabó Ferenc, aki a megnyitóbeszédet tartotta a megyei múzeum igazgatója.
- A Vidovszky család legidősebb tagja, Vidovszky Ferenc 84 éves.
- Dr. Frankó Károly Gyomaendrőd polgármestere.

Szerető Béla is érdemei elismeréséül emléklapettet kapott.

(Érdekes, hogy a Vidovszky család szokásos, évi összejövetelén külföldről és itthonról 74-en vettek részt az idén a csecsemőtől a rangidősig.)

Varga Gyuláné, Katika óriási érdemeket szerzett és oroszlán-részt vállalt a gyűjtemény megnyitásának érdekében.

Testvérvárosok

Nagyenyed és Gyomaendrőd Képviselő-testületének együttes ünnepi ülésén lepecsételésre kerültek a testvérvárosi kapcsolatok megerősítését szolgáló dokumentumok, valamint dr. Frankó Károly Gyomaendrőd polgármestere átadta Nagyenyed polgármesterének Gyomaendrőd város kulcsát.

Az ülést követően Crisan Vasile rövid beszélgetésben a következőket mondta a Gyomaendrődi Híradó számára:

– A Bethlen-iskolák között, Nagyenyeden és Gyomaendrődön, eddig is létezett kulturális kapcsolat az enyedi Fülöp Simon, a gyomai Ördögh József és Gubucz József kezdeményezésére.

Crisan Vasile nagyon kíváncsnak és időszerűnek találta, hogy végre kialakuljon a két város között a testvérvárosi kapcsolat.

– Mít jelent a kapcsolat városának? – kérdeztük Vasile urat.

– Fantasztikus sikernek tartom ezt mindenki számára. Személyesen nekem Jézus és a béke jelenlétét jelenti a földön, minek léteznie kell az emberek között.

– Mik a jövő célkitűzései, a „rokoni” kapcsolat további fejlesztése érdekében?

– Nálunk fontos elsősorban, hogy a polgármesteri hivatal önrendelkezése minden tekintetben biztosítva legyen. Aztán, hogy ez a szívbeli kapcsolat minden vonalon kialakuljon – kulturális, gazdasági, de sok más vonalon, és az egyházak szintjén is.

Vasile úr, bár már nagyon szeretett volna többször is Magyarországra látogatni, először egy éve volt nálunk, majd most.

– Egy számunkra érdekes kérdést: Mennyire vannak képviselve magyarok az enyedi Polgármesteri Hivatal képvise-

selői között?

– A 21 tanácstag közül 4 magyar RMDSZ-es képviselő található.

– Milyen benyomással tér haza küldöttségük Gyomaendrődről?

– Rengeteget láttunk, tapasztaltunk. Hullafáradtak is vagyunk, de megérte. Szívélyes volt a fogadtatás már az első pillanattól. Mint tudja, buszunk útközben lerobbant és sokat késtünk. De a gyomaiak, mégis ébren vártak bennünket. Szóval nehéz megfogalmazni mit érzünk. Lelkünk mélyéig őszintén meg vagyunk hatva. Sok nemes lelkű emberrel találkoztunk, reméljük legközelebb viszonzni tudjuk ezt a meleg fogadtatást, fejezi be Crisan Vasile Nagyenyed polgármestere.

Derült égből - balegyenes!

Balogh Tamás ifjú író sztorija a Szó-Beszéd novemberi számában jelent meg. Nem sokkal ez után máris afférja keletkezett egy volt iskolatársával. Ez a haver, a volt ballagatója a gimiben, az utcán nyomdafestéket nem tűrő szavakkal illetve az ifjú, újságírónak tanuló író. Talán Balogh Tamás korai sikerei nem tetszenek ennek az ifjú brigantinak, de tény, hogy meglendült a keze és a szavakat, mintegy nyomatékkel kiegészítve egy jól ülő balegyenest vitt be „barátja” arcára.

Hja, kérem, a népszerűség árnyoldala...

Január 19-én a Városi Könyvtárban megtartott Egy füzet magánélete c. könyve bemutatójának apropóján, nagyon kedves jelenetekkel, felolvasással – sőt egy videón, a TV2 által sugárzott, dramatizált írását is megnézhették a vendégek.

– Milyen kár, hogy alig ismertem rá és sok a különbség az általam írt és az eljátszásra került, dramatizált darab között – mondta ezt követően a kicsit felkavart, de rendkívül jó, friss humorú írónk.

Újabb gyarapodás Motoriában

A Sóczó Elek által alapított és üzemelő, immár családi fő hobbivá váló Motormúzeum két új szerzeménnyel gazdagodott.

Budapestről tett szert egy Gnome&Rhone 1939-es 500-as boxer motoros négyütemű francia gyártmányú, valószínűleg katonai motorbringára. A másik pedig egy eddig még bizonytalan, ködös eredetre utaló csoda. Eddigi megállapítás szerint, egy O. K. Supreme Jap 350-es sport motorbájk, Angliából. Valószínűleg 1928–29-es modell.

Ezek a megmunkálásra, renoválásra váró, most érkezett gépek talán a jövő szezonban lesznek kiállítható állapotban. A Sóczó Múzeum ezzel a 81. és 82. motorkerékpár-márkát tudja kínálni megtekintésre.

A gyűjtemény száma kb. 170-re emelkedett, de csak 150 darabra van hely a kiállításon.

OREGONBÓL (USA) GYOMAENDRŐDRE

Talán nem sokan tudják, de van városunkban egy kedves, amerikai lány. Itt tanít a Kner I. Gimnáziumban – angolt.

Szülei nem magyarok, Európához való viszonya édesanyján keresztül van, aki Lettországi. Talán ez adta az érdeklődését vén kontinensünk felé, és végül elhatározását, hogy körülnéz a világnak ezen oldalán.

1988-ban mint cserediák jött Magyarországra. A József Attila Tudomány Egyetemen kezdett – magyart is – tanulni.

1990-ben jelentkezett a Peace Corps-hoz (Béke Szolgálat). Ezt Bush kormányzata idején hozták létre. Kézpénztámogatás ellenértékéért. Ugyanis előfordulhat, hogy a pénz néha nem jut el az eredetileg a mecénás által támogatni kívánt végállomáshoz, valahol eltűnik. A szolgálat viszont speciális feladatokat képes támogatni, segíteni. Dyna Goff tehát mint önkéntes került hozzánk.

Az első idők rendkívül nehezek voltak. Ismerősök, barátok nélkül, sokszor tanácstalanul és talán kétségek között is, de eltelt egy év. Mára már, hál'istennek, talán a magyaros vendéglátás is feloldotta Dynát és a legjobb úton van a beilleszkedéshez, ha...

Ha nem kellene eltávoznia – a Corps szabályainak megfelelően – egy másik, igaz magyarországi állomás-helyre, valószínűleg Pécsre.

Az eltelt idő alatt Dyna nem volt tétlen. Óriási elánnal vetette be magát fiataljaink életébe, munkájába. An-

golt tanít kommunikatív módszerrel. Ez azt jelenti nagyjából, hogy nem sok magyar szó hangzik el óráin a teremben, de a folyosón sem.

Maga a tanárság is izgalmas kezdet volt, hiszen „nem is vagyok tanár, de a gyerekek segítségével szépen lerendeződött minden.” A Béke Szolgálat kezdeményezésére tanulmányi verseny indult angol nyelven. Paróczai Tibor, Varjú Eszter helyezéseket értek el ezen. Egy Tolnán szerkesztett, diákok által írott lapban rendszeresen részt kérnek maguknak a gimnázium tanulói is.

A tanulók által, Dyna vezetésével angolra fordított magyar népmesék előadásával nemsoká részt vesznek majd egy drámafesztiválon.

Szívesen vendégül látja kollégáit, diákjait lakótelepi lakásában, amit az önkormányzat biztosít számára.

A kezdeti időszakban magányát sporttal és zongoraleckékkel próbálta elűzni. Közben kellemetlen élménye is adódott: egyszer ellopták kerékpárját, máskor meg valaki a sötétben fenyegetően követte a néptelen utcán, amivel alaposan megijesztette.

Férjhez menésre nem gondol, míg a második diplomáját meg nem szerzi majd otthon, Amerikában.

Maryland Államban született, majd családi okok miatt Oregonba költözött. Az ottani egyetemen nemzetközi kapcsolatok, szociális, nyelvi és egyéb, Közép-Európára is vonatkozó témákat hallgatott.

„Még lehet, hogy egyszer majd egy amerikai cég képviselőjében újra Magyarországra jövök, és talán Gyomaendrődre is!”

Thank you, Dyna!

B. K.

* Ötéves a város *

Gazdálkodjon külön Gyoma és Endrőd?

Március 1-jén volt öt éve, hogy városi rangot kapott a korábban egyesült két település, Gyomaendrőd. Az eltelt öt esztendő mintegy kétharmadát a jelenlegi önkormányzat vezényelte. Erről az időszakról készítettünk egyfajta számvevést dr. Frankó Károly polgármesterrel.

– Az idén 12 éves Gyoma és Endrőd egyesülése nem egy szerelmi házasság volt, de végtére is ebből született az a bizonyos gyerek, amit városnak nevezünk. Az eltelt időszakban sok jó dolog valósult meg, ám az a véleményem, hogy a sajtó nem mindig azt látta, ami iga-

Interjú a polgármesterrel, aki nem indul a parlamenti választásokon...

zából van - mondja dr. Frankó.

– *Hát akkor itt az alkalom, hogy bemutassuk mi is van igazából...*

– Az elmúlt negyven hónapban megszűnt egy szeméttelep, s a helyén egy Shell-kút épült, amely mégis csak az önkormányzat érdeme. Igaz, időközben kiléptünk a benzinkutat építő Pecten Kft.-ből, de ez részünkről egy taktikai lépés volt. Az biztos, hogy az ön-

kormányzat nélkül ott nem épült volna benzinkút. Aztán korszerűsítettük végig a Fő úton több millió forintért a közvilágítást...

– *Ez természetes dolog, hiszen az új égők kevesebb energiát fogyasztanak.*

– Nyilvánvaló, ám ez eddig rajtunk kívül nem jutott eszébe senkinek. Nem mondom én, hogy ez nagy ötlet volt, de ez is valami. S folytatva a sort: a közelmúltban 15 új utcába kellett bevezetni

költségek felét a város állta. A felsoroltakat mi mind észrevettük és itt látom az előző tanácsi rendszer és a mi működésünk között a különbséget. Gyomaendrőd ott maradt el a többi településtől, hogy a szocializmusban a vezetők sajnos olyan igényű emberek voltak. Ha végiggondolja az elmúlt rendszer tanácselnökei: Megyeri Sanyi bácsit nagyon tiszteltem, de senki nem várhatta el tőle, hogy

Város lett „csakazértis”

Gyomaendrőd idén márciusban ünnepli várossá avatásának öt éves évfordulóját. Endrőd és Gyoma egyesítése ennél azonban régebbi keletű, de az együttélés korántsem nevezhető felhőtlennek. Mindig akadtak, akik az együttmaradás vagy a szétválás mellett kardoskodtak, s amely belharok aztán nem tettek jót a közös ügynek... - írja a Napi Délkelet február 17-i száma.

Gellai József, Gyomaendrőd alpolgármestere hivatalból lehetne bizakodó, de nem tűnik annak. Megemlíti, a városi cím elnyerésekor abban bíztak, hogy olcsóbb lesz a villanyáram, a közlekedés, de az utóbbi években már ez sem előny.

– Nincsenek karbantartott, szép középületeink, játszótereink, parkjaink, ligeteink - mondja. - Lemaradásunk rövid idő alatt nem oldható meg, mert nincs elég pénzünk. Még a Tiszántúl jelentősebb településeihez sem hasonlíthatjuk magunkat. A rendőrséget ugyan őrssé fejlesztettük, és a földhivatalt is idehoztuk, ennek örülünk is, de ez kevés. Ahhoz, hogy Gyomaendrőd egy településsé váljon, legegyszerűbben is össze kellene épülnie. Az elmúlt rendszer vége felé az akkori vezetők minden ígéretük ellenére sem mutattak sok hajlandóságot arra, hogy ez így legyen. Hiába tervezték meg a két falu között az új központot, nem költözött oda az OTP, sem más közintézmény. Ezek az épületek vagy máshol épültek meg, vagy sehol. Képesek voltak közellátás nélkül hagyni a két település közti lakótelepet, de garázsok, utak, járdák sem épültek. Ezért a fiataloknak sem mondhatták, hogy költözzenek oda... A másik ok természetesen az évszázados elmaradottság, melynek magyarázata valahol a török időknel keresendő. Az Alföldet alaposabban megtaposta mindenféle ellenség, mint például a Dunántúlt. Arrafelé egy háromszáz lelket számláló kis faluban is mindenhol kövesút van, kiépült a telefonhálózat, iható az ivóvíz, tiszták az épületek.

Gyomaendrőd még mindig falusias jellegű település, ahol egyes utcákban ma sincs járda. Az elmúlt években még találtunk olyan részeket, ahová a villanyt kellett bevezetni. Egy központi kisvárosban megmagyarázhatatlan, miért csak az egyik főterét hozzuk rendbe. Az emlékművek jelentős hányada Endrődön található, a pihenő jellegű területek többsége pedig Gyomán. Akkor most vigyük át Gyomára a szobrokat, az oda tervezett sétálóutcat meg hozzuk Endrődre? Egy új, igazi városközpont kellene, de ehhez túlságosan szegények vagyunk...

a kukás szemétszállítást. Ez azért is van, mert az utóbbi három évben ennyi utcában építettünk új kövesutakat...

– *Részint a lakosság pénzéből.*

– Persze, de ezekhez az önkormányzat is jelentősen hozzájárult pénzzel. Az új piactér kivitelezése is jelentős eseménynek számít, hiába akarják ezt néhányan elbagatellizálni. Fontosnak tartom még az új helyi busz-közlekedés bevezetését is, de ide sorolom a képtár elkészítését, sőt az autóparkoló és a kerékpárutak megépítését. Ez utóbbira állami pénzt kaptunk pályázat útján, de a

egy metropoliszban gondolkodjon. Vagy egy Farkas Sándort, akit csak az érdekelt, hogy a templom sarkáról figyelje, ki, mikor érkezik a tanácsházára dolgozni. Jenei Bálint is 14 évig volt itt első számú vezető, de ő is csak az öt éves tervet hajtotta végre.

– *Folytassuk inkább a sort, mi történt még a városban?*

– Március közepétől lesz egy tűzoltóságunk. Fákat ültettünk, s ilyen például Kner Izidor óta itt senki nem csinált. Szépítjük tehát a várost, mert a munkanélküliségen kívül Gyomaendrődnek az a legfőbb gondja, hogy ronda.

Itt tisztaságnak és rendnek kell lennie, hogy jól érezzék magukat az emberek.

– *Tisztességes szándék, de nem hiszem, hogy a lakoságnak az a legfőbb gondja ma, hogy nem szép a városuk.*

– Az emberek többségének fogalma sincs az önkormányzati törvényről. Nekünk egy dolgunk van, működtetni és szépíteni a várost és építeni az infrastruktúrát. Nem rajtunk múlik, hogy valaki ide munkahelyet hozzon. Az sem rajtunk múlott, hogy tönkrementek a tsz-ek szövetkezetek. Persze ezek jelentős gondok. A város is azért szegény, mert kevés a jól fizetett polgár, sok a munkanélküli és kevés pénz csordogál a város kasszájába. Ezért igazán nincs miből fejleszteni. Tudni kell, hogy mi is sok lovat ülünk egyszerre. Kevés pénz van például a közvilágításra, ezért a Kossuth utca csak szakaszosan lesz kivilágítva, viszont Endrődön a kondorosi út és a szarvasi utak végig. A külterületeinken is emberek laknak, s nem mindegy, hogy sötétben börtörkálnak-e haza. Most mondja meg mit fejlesszünk a külterületeinket, vagy a várost?

– *Ez legyen az Önök gondja. Mindenesetre mintha nem lenne egységes az álláspont ez ügyben, még az önkormányzati testületi tagok között sem. A Dél Keletben néhány nappal ezelőtt Gellai alpolgármester fejtette ki egyéni látásmódját a városépítés gondjairól.*

– Igen, azt mondta többek között, hogy ez egy kétközpontú kisváros. Szerintem az endrődi főtér egy befejezett, rendezett terület. A gyomai viszont nem. Aztán ahhoz, hogy a két település igazán eggyé váljon - Gellai szerint - először is össze kellene épülnie. Hát nem kell! A régi központokat kell rendbe hozni. Ezért gondoltunk arra, hogy Gyomán egy szép főteret építünk a régi piactér helyén. Gellai alpolgármester nem először mond ki butaságokat, amellyel jogosan

szül a gyomai oldalon indulatokat. Én annak idején már felvettem, hogy a város költségvetését ketté kell választani, azaz területarányosan lehetne elkészíteni. Ez szerencsésebb megoldás lenne. Az endrődi képviselők erre nem szóltak semmit, de a gyomai képviselők közül, akik szeretnék önállóan gazdálkodó városrésznek tudni Endrődöt - sem ragadták meg ezt a lehetőséget. Persze gondolom, hogy ez az egész Gyoma-Endrőd ügy most a választások során újra felszínre kerül majd. Lásd a Gyomakör felhívását, amelyben nagyon sok igazság is van. De megmondom őszintén, hogy akik ezt a felhívást aláírták számomra nem sokat mond a nevük. Azt kérdezem én tőlük, hogy az előző rendszerben vajon mit tettek ezért a városért.

– *A Szó-Beszéd egy évvel ezelőtt megkérdezte Öntől, igaz-e, hogy parlamenti képviselőnek készül. Akkor Ön azt válaszolta, hogy ha a választások előtt valamilyik párt felkéri, akkor majd elgondolkodik ezen. Keresték?*

– Igen, kerestek helybeliek és szarvasiak is. Ugyanis volt aki látott volna abban fantáziát, hogy úgy lehetne egy szarvasi jelöltet kiütni, ha Gyomaendrőd olyan embert találna, akit Gyoma és Endrőd népe egyaránt támogatna. Így került az én nevem, mint esetleges független jelölté szóba. Az elképzelés szerint, ha még a békésszentandrásiakkal is összefognánk - akik nem mindig rajonganak a szarvasiakért -, akkor esetleg lehetne kerülnöm a parlamentbe. Mivel azonban semmiféle tömegbázist nem láttam azok mögött, akik megkerestek, és igazán a pártok sem gondoltak rám, nem lett az egészből semmi. A választók népszerű embereket fognak támogatni és ezért nem szerencsés, ha mondjuk itt budapesti embert jelölnek. Ne értse félre, nem gondolom magamról, hogy én népszerű vagyok, de a polgármesterséget talán nem csinálom rosszul.

– *Azért jól esett volna ha megkeresik...*

– Igen, mert úgy hiszem, más településeken szóba ke-

rült a polgármester neve. Nem hiszem azért, hogy én alkalmas lennék parlamenti képviselőnek, de a felvázolt modell kivitelezhető lett volna.

– *Ha már parlamenti képviselőnek nem kérték fel, marad esetleg a polgármesteri állás újbóli megpályázása?*

– Ha megváltoztatják az önkormányzati törvényt, s a lakosság közvetlenül választ majd polgármestert és ha meglátom kik indulnak, akkor majd eldöntöm, hogy részt veszek-e jelöltként a polgármester-választáson. Félek ugyanis, hogy valaki olyan kerül majd ebbe a pozícióba, akinek egyetlen törekvése lesz, hogy szétverje a várost.

– *Azt mondják, dr. Valach Béla pályázik a polgármesteri székbe. Ha Ó lesz az egyedüli jelölt, akkor Ön is ringbe száll?*

– A polgármesterség akkor érdekel igazán, ha úgy látom, hogy olyan ember kezébe kerülhet ez a jogar, aki nem egészen azért fog harcolni, hogy Gyomaendrőd együttmaradjon. Dr. Valach nem ilyen ember. Viszont ez esetben én is ringbe szállnék, de nem el-lene, hanem mellette. Ha a lakosság választ polgármestert, és majd ha úgy látom, hogy nekem nincs esélyem, akkor is inkább Ó legyen a város vezetője, mint egy harmadik.

– *Majd minden eddig ismert parlamenti képviselőjelölt bemutatkozó látogatást tett Önnél. Mit gondol az esélyeiről?*

– Vegyes véleménnyel vagyok róluk. Igazából egyiknek sem adok esélyt, mert nem igazán ismerik őket Gyomaendrődön. Az viszont biztos, hogy mindnyájan jó és tisztességes ügyet képviselnek. Mindenesetre azt szeretném, ha gyomai vagy endrődi képviselőnk lenne a következő parlamentben - mondta végül dr. Frankó Károly polgármester.

Hornok Ernő

„Répa” egy gólja is ezüsthöz segített

Brazil győzelemmel végződött az idei labdarúgó-világbajnokság az USA-ban. Ezt általában jól tudja a fociszerető és a vb-t tévén követő szurkoló. Ezt az eseményt szorosan követő nemzetközi focirendezvény, amiről kevesebbet tudunk, is Amerikában folyt le. A Disney International Youth Cup volt, ami magyarul annyit tesz, mint Disney Nemzetközi Ifjúsági Kupa. Itt, ezen az eseményen viszont volt magyar résztvevő, sőt eredményesen is szerepeltek. A második helyezés, az ezüsthöz csillogó érem lett az övék.

Valószínűleg van, aki tudja, hogy ennek a csapatnak (Orosházi MTK), ami tulajdonképpen Békés megye válogatottja, gyomaendrődi tagja is van. Tóth Csaba személyében. Tóth Csaba, a jól ismert Répa, rendkívül jó játékosadottságokkal rendelkező, tehetséges emberke, aki az edzéseken megkövetelt munkát is szorgalmasan végzi. (A békéscsabai Széchenyi István Közgazdasági és Külkereskedelmi Középiskolába készül szeptembertől.)

A július 15–29-ig tartott Disney Kupa küzdelmeken 15 országból vettek részt csapatok, 36-an.

Répa 1994-ben került be a megyei válogatottba. Ez év februárjában meghívást kaptak a Disney Nemzetközi Ifjúsági Kupában való részvételre. Értesítést kapott Csaba is, hogy ha össze tudja szedni a kiutazás költségeit, akkor a csapatban van a helye.

Ezután támogatókat kellett szerezni. A legfőbb segítőkét Halász István, Gaál István, Hornok Péter, Nagy Antal személyében találta meg, de sokan mások is szívesen támogatták kisebb-nagyobb összegekkel Répa útját. Végülis összejött az utazást biztosító, jelentő pénzmennyiség, ami 95 ezer Ft-ot tett ki.

Ezt most itt is szeretné megköszönni minden kedves támogatójának! Az út New Yorkon, Atlantán, Los Angelesen át repülővel történt. Pasadenában volt megrendezve a versenysorozat. A fiúk családjoknál voltak kettessel elhelyezve, a költségek leszorítása miatt is. A döntőbe vezető, győzedelmes úton a Répával erősítet Orosházi MTK-sok egy brazil csapattal is összekapcsolódtak. A brazilok legyőzésére egy kínai élő magyar úr 5 dollárt ajándékozott minden győzelmet szerzett fiúnak (inkább csak emlékképpen).

A döntőben 24-én kikaptak Kalifornia válogatottjától. Ezért káprótlást nyújtott az a tény, hogy a meccset a Rose Bowlban játszották, ahol nem régen a vb döntőjét is tartották.

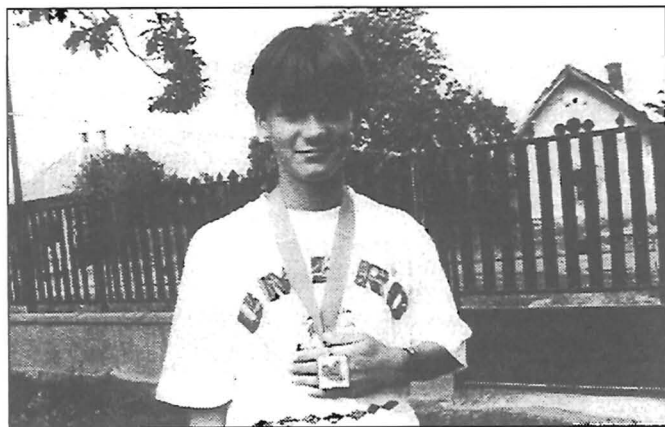
Csaba szerint állítólag a koszt volt kissé elmarasztalható, mikor is „elég gyenge kajákat szolgáltak fel” nekik az amerikaiak. Hét mérkőzést játszottak Szűcs Ferenc és Ökrös Ferenc edzők vezetésével. A küzdelmek során egy gólt is rúgott, amivel segítette a sikert.

Gyomaendrődön eddigi labdarúgó-pályafutását Gál István és Bélteki János edzők segítették, minek ezt az eddigi legnagyobb sikerét köszönheti.

Az út egyik legnagyobb élményét a repülőút mellett a Disney Land meglátogatása és az óceánban való fürdés adta.

Reméljük, a kezdeti sikereket számtalan követi majd, hiszen Békéscsabán az Előre valószínűleg szemet vet a tehetséges labdarúgóra, és így gyorsan felfelé ívelhet pályafutása. Ehhez sok sikert kívánunk mi is.

B. K.

Á T A D Á S A RAICHLÉ SPORT KFT.-NÉL

A szalag átvágása... – Winfried Ley és Vadova János

Gyomaendrőd VII. kerületében fekvő Raichle Sport Kft. június 8-án ünnepélyesen átadta új üzemcsarnokát. A bensőséges ünnepségen többek között megjelent dr. Frankó Károly polgármester, Csorba Csaba jegyző, a kft. svájci partnerének képviselője, az igazgatótanács tagja, dr. Winfried Ley és Vodova János, a kft. ügyvezető igazgatója.

A Raichle Sport Kft. évi 100 ezer pár sícipőbélést gyártott eddig. Az új csarnok átadásával már 100 fő kap munkalehetőséget és a termelés eredménye is 35 ezer párral emelkedik évente.

A különleges, minőségi áru rendkívül kelendő a nyu-

gati országok, a világ síelő közönsége körében.

Az itt készülő betét a más-hol gyártott műanyag sícsizmák elengedhetetlen tartozéka.

Vodova János megemlégette, hogy a dolgozók Békés megyében az átlagnál jobb fizetést vihetnek innen haza.

A kft. egyébként 1987-ben alakult, mint a Körösi ÁG tűzódéje.

1991. december 1-jétől lett Raichle Sport Kft. Akkor 40 fővel indultak, más cégeknek bér munkavállalással.

A kft. valószínűleg, ha számításaik bejönnek, további bővítés előtt áll. Erre vonatkozólag időpontot sajnos még korai mondani.

B. K.

Winfried Ley, a svájci igazgatótanács tagja magyarázza a technológiát dr. Frankó Károly polgármesternek

Néptáncosaink jövője

A Körös Menti Néptáncegyüttes kérésrel fordult a város önkormányzata kulturális, oktatási, sport- és kisebbségi ügyekkel foglalkozó bizottságához, a városi képviselő-testülethez. Levelükben leírják, hogy: „...a városban több mint 26 éve áll fenn a Körös Menti Néptáncegyüttes, ez idő alatt igen szép sikereket ért el... A művelődési ház keretein belül működött. Az utóbbi években azonban egyre több a probléma az együttes és a művelődési ház között... December 31-től egyáltalán nincs szakmai vezetője, illetve a nagycsoport gyakorlatilag nem is létezik.”

...A Vadvirág együttes (Puerto Ricó-i sikerteam) feloszlása is biztosra vehető!

...Kéri a bizottságot, hogy az együttest ne hagyja sorsára.

...Véleményük szerint az együttes alapítványi formában működhetne tovább...

A képviselő-testületi előterjesztésben többek között ez áll:

„A Körös Menti Néptáncegyüttes működésének segítésére Szabó Csaba volt táncos létrehozott egy alapítványt. Az együttes tagjai, az alapítvány képviselője és a szülők kérelemmel fordultak a kulturális bizottsághoz, melyben kérték az alapítvány önkormányzati támogatását. Kezdeményezték az együttes kiválását a művelődési központból. A jövőben alapítványi formában szeretnék működésüket biztosítani, amelyhez anyagi támogatást kérnek.”

A csoport optimális működésének biztosításához szükséges összeget kérték a tisztelet testületől.

Az utánpótlás nevelését, mint alapfokú művészeti oktatás, a zeneiskola keretében biztosítani lehetne.

A képviselő-testület január 11-i ülésén döntött az előterjesztésről, amikor is a testület elveiben elfogadta a javaslatot, de további előkészítést igényel.

B. K.

GYOMAENDRŐDI HÍRADÓ

94 APRILIS 13

„ATYA” EMLÉKÉRE

„Vándor, ki elhaladsz mellettem,
ne emelj rám kezelt!”

Én vagyok tűzhelyed melege
hideg téli éjszakákon.

Én vagyok tomácod
barátságos fedele,
melynek árnyékába menekülsz
a tűző nap elől,

és gyümölcsöm oltja szomjaidat

Én vagyok a gerenda,
mely házad tartja,

Én vagyok asztalod lapja,
És én vagyok az ágy,
melyben fekszel

Én vagyok a deszka,
melyből csónakod építed,

Én vagyok házad ajtaja,
bölcösöd fája, koporsód fedele

„Vándor, ki elmegy mellettem, hallgasd
a kérésem

NE BÁNTS!

Búcsúzunk egy feledhetetlen, nem mindennapi embertől, *Jakó Lászlótól*, akit nem mindennapi képességekkel áldott meg a természet. Egyszerre volt egyszerű és külön, békés és elégedetlen, bölcs és csökönyös, de ami miatt kitűnt a hétköznapi emberek közül: mérhetetlen rajongása a természetért, a gyerekekért, a sportért, hihetetlen közvetlensége, segítőkészsége, becsületessége, szeretete az emberek iránt. Ő, aki annyira ízig-vérig magyar volt, hogy március 15-én elsőként tette ki a

nemzeti zászlót házának falára, aki imádta szülőfaluját, Gyomát, aki csodálatos, az országban egyedülálló motorkerékpárjával bejárta Magyarország legeldugottabb zugát, bebarangolta festői szép tájait, fedezte féltve őrzött természeti kincseinket, kulturális és történelmi értékeinket – elhagyott végérvényesen bennünket.

Az országban bárhová is tévedt be, mindenhol kedvesen fogadták, szívükbe zárták és visszavárták, nem sejtve, hogy már soha többé nem tér vissza. Nem csodálják meg fantasztikus motorkerékpárját, nem hallatják tréfás anekdotáit, nem fogadhatják meg bölcs tanácsait. Nem látjuk többet a stadionokban, a lelátókon, az autó- és motorversenyeken, ahol oly sokszor megfordult.

Árván maradt egy nevezetes pad Gyomaendrőd főterén, ahová minden este kiült nézelődni, beszélgetni Gyoma polgárával, a turistákkal.

Elment egy vándor, egy nagy utazó.

Koltai Róbert filmje jut eszembe. „Sose halunk meg”, igen „Atya” olyan elpusztíthatatlan, erős, egészséges volt, hogy senki sem gondolta, hogy legyőzi a halál.

Számunkra oly hihetetlen, hogy nincs többé, nagyon hiányozni fog a Körös színes élővilágának, az Erzsébet-liget énekes madarainak, a végtelen róna védtelen növényeinek és állatainak, és nem utolsósorban nekünk, barátainak, sporttársainak, akik annyira szerették, tisztelték és becsülték.

Isten veled, „Atya”!

HATÁR GYŐZŐ

A Gyomai Gyom

(az odaválásiaknak küldi, hálával és szeretettel. 1995. május havában – Gy. bácsi)

*ki a Nemzet Kalapácsa?
maga szerencse-kovácsa!
ki a Helység Csalogánya?
vigye kőpart üsse kánya!
frissen szedett főtt csalmatok
nincsen hozzá bizalmatok?
hát e gyöngyöző? beléndek
(hogy a súly essen belétek:)
bölc s itóka – Őt idézi –
bájtálnak szókratészi*

*Garabonciáriusára
Gyomaendrőd ma nagyot igyon
ihol én ihol a Gyomai Gyom
ihol én ihol a Gyomai Gyom*

*felcsigázni ha ki beteg
nesztek szédítő pöfeteg
ne' tek gólyahír: másnapos
jányak használ ha rátapos
ez a másik is mocsári:
szárazdajkát felcsinálni –
tőpart nádi buzogánya:
ezzel ronthass a pogányra
agárkóró monyos kosbor:
mestert farag az inasból*

*Garabonciáriusára
Gyomaendrőd ma nagyot igyon
ihol én ihol a Gyomai Gyom
ihol én ihol a Gyomai Gyom*

*ha ki kertje-ügy dézsmálta
jó komáknak komendálta
ügy ismerte Ász Királyát
mint pákász a piócáját
szedret' epret ringlót málnát
leszedte a kertész álmái
– fájáról lekiabálnád?
nyaka közé szedi lábát
s mint ki kegyes dolgot művel
iszkol nádi hegedüvel*

*Garabonciáriusára
Gyomaendrőd ma nagyot igyon
ihol én ihol a Gyomai Gyom
ihol én ihol a Gyomai Gyom*

*csupa paraj és kakastéj
környeskörül ez a kastély
arra fúj a táltorján is
lakjad-rakjad lelkemjános
városgazda keresztjánya
lebabázott a burjánba'
cickafarkkórónak zsenge
bojtorjannak – kutwabenge
boroszlánszaj vérrokona
gizgaz gyimgyom sógor koma*

*Garabonciáriusára
Gyomaendrőd ma nagyot igyon
ihol én ihol a Gyomai Gyom
ihol én ihol a Gyomai Gyom*

AZ 1994-ES ESZTENDŐ KRÓNIKÁJA

Január

Az önkormányzat január 11-i ülésén döntöttek arról a képviselők, hogy a Körösmenti Néptáncgyűttes a jövőben önállóan alapítványi formában működne tovább, s szeptembertől a zeneiskolában beindítják az alapfokú táncművészeti képzést.

Január 29-én tartotta első közgyűlését - az 1993. december 30-án 35 alapító tag részvételével megalakult - Magyar Keresztény Vállalkozók Gyomaendrődi Kamarája, melynek elnöke Hunya István, alelnöke Várfi András lett.

Február

Február 22-én a képviselő testület elfogadta azt a rendeletet, mely szerint március 1-től köbméterenként 66,4 forintra emelik az ivóvíz hatósági díját.

Március

Március 1-én volt öt éve, hogy városi rangot kapott a korábban egyesült két település, Gyomaendrőd.

A gyomaendrődi Rumba Társastáncklub a hazai, illetve helyi táncmozgalom támogatására alapítványt hozott létre.

Az Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet március 31-én 12 helyszínen tartotta meg az 1994. évi közgyűlést. A szövetkezet 14 110 részvételre jogosult tagja közül mintegy 1300-an jelentek meg a gyűléseken, ahol az igazgatóság adott tájékoztatást a pénzügyi helyzetéről 1993-as gazdálkodási eredményéről.

Március 25-27 között Hajdú László tanár, az ipari iskola Komédiás Körének vezetője szervezésében a művelődési központban rendezték meg az Országos Diákszínjátászó Találkozót.

Április

Április 14-én az önkormányzati testület dr. Bánki

Gyula tudógyógyász főorvosot nevezte ki városi főorvosnak.

Április 30-án a Katona József Művelődési Központban ünnepi műsorral emlékeztek meg Gyomaendrőd várossá válásának öt éves évfordulójáról. Ez alkalomból Gyomaendrőd Díszpolgára címet adományoztak Határ Győző, Londonban élő gyomai származású Kossuth díjas írónak. Gyomaendrődért Emléklapokot kapott munkájáért az Endrődi Füzetek Szerkesztőbizottsága, Gyuricza László, Jenei Bálint, Kruchió Endre, Soczó Elek, Cs. Szabó Albert, Tímár János, Vaszkó Irén. Posztomusz kítüntetésben részesült Varjú Vilmos és dr. Szerb György.

Május

A május 8-i parlamenti választáson induló 12 képviselőjelölt közül hárman maradtak versenyben: Szöllősi Istvánné (MSZP), Bódi János (SZDSZ-Köztársaság Párt) és dr. Kepenyes János (Független Kisgazdapárt). A május 29-i második fordulón Szöllősiné 9985 szavazattal nyert az 5494 szavazatot szerzett Bódi János előtt.

Június

A svájci tulajdonban lévő Raichle Sport Kft. gyomaendrődi telepén június 8-án egy új, 300 négyzetméteres üzemcsarnokot avatott fel Wilfried Ley, az igazgató tanács tagja.

Június 20-án adták át a Liget Fürdő vízforgatóval ellátott és teljesen felújított új hátsó medencéjét. A nyári több héten át tartó kánikulában naponta átlagosan 600-700 látogató kereste fel a strandot.

A városban működő 17 alapítvány vezetőjével találkozott június 21-én Szöllősi Istvánné, körzetünk parlamenti képviselője.

Július

A Gyomai Kner Nyomda Kft. június 1-el részvénytársasággá alakult.

Július 1-től új parancsnok vette át az irányítást a gyomaendrődi rendőrőrsön. Az 1992. szeptember 1-én kinevezett Tóth Mihályt Szűcs József rendőrezredes váltotta fel.

A Sárréti Tej Részvénytársaság Igazgatósága július 1-től vezérigazgatónak nevezte ki dr. Tóth Lajost, a gyomaendrődi Alkotmány Mg. Szövetkezet elnökét.

Július 25-től augusztus 7-ig a Bethlen Alapítvány szervezésében a mezőgazdasági iskola adott otthont az I. Gyomaendrődi Művésztelep nemzetközi képzőművészeti alkotótábornak.

Augusztus

A Vadvirág gyermek néptáncgyűttes augusztus 5-től 12-ig Romániában Tulcea városában vett részt a Duna menti országok táncfesztiválján.

Augusztus 20-án az endrődi Népházban Latorcai János a KDNP alelnöke emlékezett meg az államalapító Szent Istvánról.

Augusztus 26-tól 28-ig a gyomaendrődi Ghost's MFC Motoros Alapítvány szervezésében Gyomán a Körös parton rendezték meg az első gyomaendrődi motorostalálkozót, melyre több száz motoros jött el.

Szeptember

Szeptember 1-től új vezetője van a Békés Megyei Munkaügyi Központ Gyomaendrődi Kirendeltségének. A szarvasi Farkas Péter székét a kirendeltségen mintegy három éve dolgozó Tímárné Buza Ilona foglalta el.

A Keresztény Vállalkozók Gyomaendrődi Kamarája Jótékonyági Bálát szerve-

zett szeptember 9-én a Kisréti Gyógyászalló alapítványjává.

Szeptember 15-én az ipari iskolában falugyűlést, azaz közmeghallgatást szervezett az önkormányzat. A gyűlésen ahol a polgármester adott számot az elmúlt időszak munkájáról, alig 20 polgár volt kíváncsi.

Október

Október 14-én a Bethlen Gábor mezőgazdasági iskolának adományozott 48 grafikát a lengyel származású Magyarországon élő Trojan Marian József. Az ünnepélyes tárlatot a budapesti-lengyel főkonzul nyitotta meg.

A gyomai születésű Illéssy Péter grafikus- és festőművész hagyatékát fia, Illéssy Zoltán adományozta városunknak. A művekből a képtárban október 21-én nyílt kiállítás.

Az idei esztendő legnagyobb sporteseménye az október 22-i bajnoki labdarúgó forduló volt. A Gyomai FC a Gyomaendrődi Barátság SE csapatát fogadta. A gyomaiak 2:0-ra győzték le a Barátság együttesét.

November

Az önkormányzat november 17-i ülésén újra a vízdíjak emeléséről volt kénytelen dönteni.

December

Gyomaendrőd tíz választókerületében összesen 66 egyéni önkormányzati képviselőjelölt közül választhatott december 11-én a választópolgárok. A törvénynek köszönhetően most közvetlenül választhatott a lakosság polgármestert.

December 1-től 8-ig a Gyomáról elszármazott Kruchió Endrének és feleségének köszönhetően svédországi vendégszerelésen vett részt a Körösmenti Néptáncgyűttes.

Kállai Ferenc látogatása Gyomán

A gyomai születésű Kállai Ferenc színművész és Bacsó Péter filmrendező, Csányi Istvánné meghívására a *Megint tanú* című film bemutatójára érkezett Gyomaendrődre április 24-én délután. A vasútállomáson

Csányi Istvánné, az Apolló mozi vezetője és Hajdú László tanár fogadta a művészeket, akik ezt követően szálláshelyükre a Szilvia panzióba mentek. Kállai Ferenc (70 éves) itt adott interjút elsőként a Szó-Beszédnek.

Húsz év után újra itthon

- *Hány év után köszönhetjük újra szülőhelyén, Gyomán?*

- Az öregséggel együtt a memória is kissé silányabban működik. Nem tudok pontos dátumot mondani, de minimum 20 éve nem jártam itthon.

- *Az elmúlt 20 év alatt nem volt módja Gyomára látogatni, vagy nem is akart?*

- Több ízben kaptam meghívást, de nagyon nehéz a színházi szezonban időpontot egyeztetnem. Nyaranta - elég régóta - Gyulán vendégszerepelek, szezon közben pedig sokat játszottam, és jelenleg is sokat játszom. Azok a dátumok, amelyeket meghívóim felajánlottak egyszerűen nem jöttek össze és ezt végtelenül sajnáltam.

- *Milyen érzés most újra végigmenni a gyomai utcákon?*

- Mikor a vonat Gyomához közeledett egészen különös szívdobogást éreztem. Igaz, nem egészen azt a tájat, falut kapom vissza, amit annak idején itthagytam. Az itt töltött fiatal éveimre viszont mindig is nosztalgiával gondolok vissza. Én nagyon sokat élek Gyomából, mint színész. A mai fiatal színészek ha nem születtek civilizálatlanabb vidékeken, kis falvakban, akkor képtelenek visszaadni szerepeikben azokat a bizonyos különös ízeket. Például amikor az Úri muriban Csörgő Csuri azt mondja egy kis falusi vendéglőben a komájának, hogy "ne mozogjék kend mert kiizzad!" Bennem vannak azok a gyermekkori különös érzések, élmények, amelyeket egy pesti soha nem kap-

hat meg. Tulajdonképpen köszönöm a sorsnak, hogy vidéken, falun születtem. Tehát én ebből táplálkozom és tudom, hogy másfajta dimenzióval, habitussal él az az ember, aki vidéki származású. A gyomai élményeket a mai napig őrzöm. Szóval a visszatérés egy ilyen helyzetben különösen izgalmas. Bár azok az emberek akiket ismertem már sokan a más világon vannak és én is október 4-én betöltöttem a

hetvenedik évemet. Ötven éve teszek-veszek a pályán és, hogy egy általam nagyon szeretett film gyomai bemutatójára idelátogathattam, megint csak köszönetet kell mondanom a sorsnak.

- *Az 1969-ben készült és sokáig betiltott Tanú című film az ötvenes évekről szól. A mostani, a Megint tanú a rendszerváltás utáni helyzetet próbálja tükrözni. Ez a két film felöleli azt a korszakot amelynek ön is tanúja lehetett. Melyik film áll Önhez közelebb?*

- Meg kell mondanom, hogy mind a kettő. Az egyik

egy veszett korban született, annak elkészítése egy hősiebb dolog volt, így az első filmnek különleges pátosza van ma is. Most egy porhanyósabb, egy nihilistább korszakot élünk. Egy még nem kigyakorolt demokrácia kinövésébe harapdál bele ez az új film a *Megint tanú*. Ez egy kicsit szomorú film hiszen amikor az emberek óhajtották volt a változást, most kicsit csalódtak. Még a legrealistább gondolkodá-

tani helyzettel kapcsolatban. A véleményem jelenleg aggasztó. Félek! Egy dolog vigasztal - ha ez egyáltalán vigasztaló lehet - hogy az egész emberiség bajban van. Bárhová nézek, arra jövök rá, hogy az ember felgyorsította a maga életét a pusztulás felé. A jelenlegi civakodások engem borzasztóan elkeserítenek. Ehhez a kigyakorlatlan demokráciánkhoz az a 70 évem segít, amely előbbre hozza azt a bölcsességet, hogy én már ehhez nem tudok hozzájárulni.

- *És ha ma is parlamenti képviselő lenne, akkor melyik párt padsorában üldögelne szívesebben?*

- Köztudott, hogy én inkább baloldali világnézetű ember vagyok még akkor is, ha a baloldaliság fogalma nagyon összekócolódott. Az bennem ragadt, hogy a kapitalizmus vérrel, vassal jött. Félek, hogy úgy is fog menni. Az érdekelttség, ezen belül a differenciált-ság nem funkcionál ma sem. Minden maradt egy kicsit azon a mezsgyén, amit az ember szeretett volna megváltoztatni.

- *Hetven évesen is sokat szerepel...*

- A Nemzetiben játszom már ötven éve. Most nyáron újra játszom Gyulán. Egy biztos azért, hogy óvatosabban fogok vállalni szerepeket felmérve mennyire bírja az erőm. Túlerőltetni nem szeretném magam, mert ebben a korban már nagy a rizikófaktor.

- *De látom, jó erőben van.*

- Hát, a boncolásnál majd kiderül...

Hornok Ernő

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

II. évfolyam 7. szám

1995. július

*Bízzál, ügyed az Istené,
Né félj, hogy porba ejténé
Drágán megváltott népet!*

*Ő rendel segítőt melléd,
Ké vészben, viharban megvéd
Téged és szent igéjét.
(Fabricius Jakab 1593-1654)*

Június 5-én kegyeletes emlékezésre hívta a város lakóit a német származású evangélikusok gyomai közössége...

1862-ben épült templomban emlékező istentiszteletet tartott Táborszky László püspökhelyettes, az egyházmegye esperese. A más-kor oly kevés hívőt számláló templom most tömve volt. Eljöttek az endrődi katolikusok, és más felekezetűek, a Kereszténydemokrata Néppárt tagjai és sokan mások.

Az esperes úr mélyen szántó szavait, hazáról, magyarságról, németiségről, imádságos lélekkel hallgattuk.

nak.

Bűnük volt a származásuk, otthonuk a hideg, egészségtelen barakk, sorsuk az embertelen robot, értékük a megbélyegzés.

Többségük már egy szót sem tudott németül, mert számukra régen „kődbe veszett a Rajna”. Nekik már a Körös jelentette az életet. Mezőberényből történt áttelepülésük óta dolgoz, becsületes polgárai voltak a településnek.

Akik bírták az évekig tartó kényszermunkát, rabságot, éhezést, és műmiává aszalódva évek múltán hazakerestek - se otthont, se családot nem találtak. Otthonukat idegenek lakták, hozzátartozóikat kiszuppolták Németországba.

A méltó szavak, és az alkalomhoz illő költemények, az emlékezés korszorú, virágai mellé - melyek az obeliszk talpazatára kerültek - illő lenne, ha a Gyomakör és a Honismereti Egyesület közös összefogással részletesen, történelmi hűséggel feldolgozná golgotás életüket, mert éppoly kedvesek ők számunkra, mint Mohipusztá, Mohács, Rákóczi harcosai, a Szabadságharc hősei, Isonzó vagy a Donkanyar, a Holokauszt és 56 dicső halottai.

A hősök emléke örök, és hallhatatlan!

Márton Gábor

Emlékeztünk...

„Minden városnak olyan díszpolgára van, amelyet megérdemel”

Határ Győző látogatása Gyomaendrődön

Határ Győző (81) gyomai születésű, Angliában élő Kossuth-díjas író június 11-én Gyomaendrődre látogatott feleségével Piroska asszonnyal. Szálláshelyükön a Szilvia Panzióban beszélgettünk az íróval, akit 1994-ben városunk díszpolgárává avattak.

- A fiatalabb nemzedék kevésbé ismeri Határ Győző nevét. Miként mutatkozna be nekik?

- Gondolja el, hogy ha a versailles-i kastély pompás homlokzatát kellene bemutatnom. Ez persze nagyozolás, de nagyon nehéz lenne csupán szavakkal elmondanom hogyan fest ez az óriási kastély. Nekem is nagy életművem van és igencsak hányatott életről tudnék beszámolni. Gyomáról elég hátrázott emlékeim vannak, annak ellenére, hogy hat éves koromban elkerültem szüleimmel Budapestre. Ezt követően még 17 éves koromig minden nyáron hazajártam nagynénémhez vakációzni. Ezután többé nem láttam Gyomát.

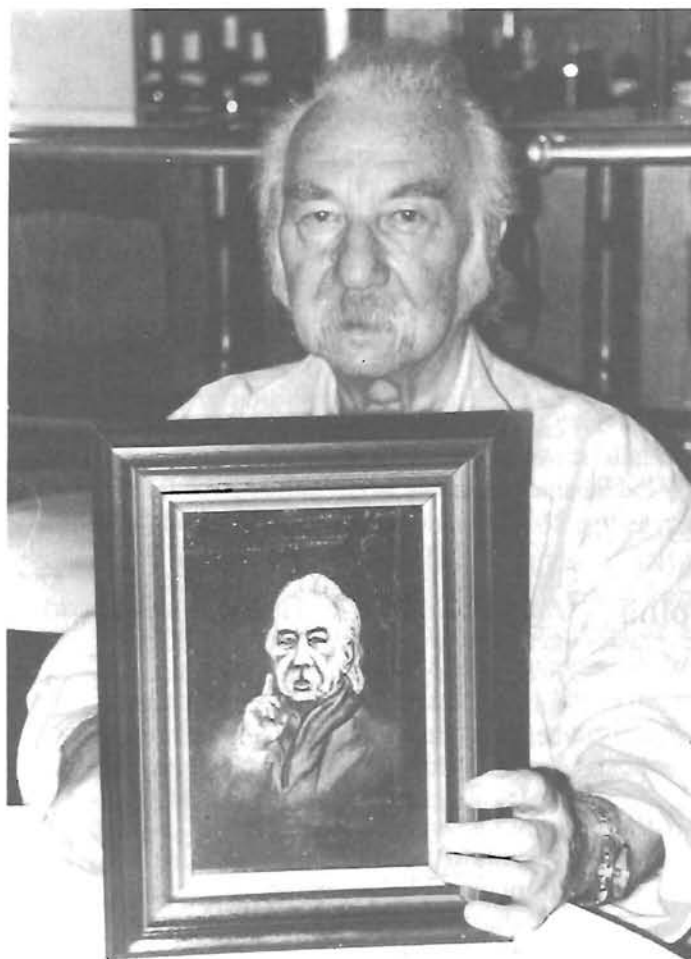
- Hogyan kerültek el Gyomáról?

- Szüleim szerencsét próbálni költöztek fel Pestre. Édesapám megpróbált szatócsboltot nyitni. Nekem mint parasztyereknek sok bajom volt a kiejtésemmel, meg a habitusom és a ruházatom miatt is. Megpróbáltam barátkozni a pesti fiúkkal. Volt egy kis báránybőr süvegem és ezek egyszer beleköptek. Sírva mentem haza és bepanaszoltam őket apámnál. Apám megkérdezte: "Igen, beleköptek, és te mit csináltál?" Hát ideszaladtam hozzád. "Nem jó - mondta apám. Van öklöd?! Üss vissza, hiszen jó verekedő vagy!" Attól kezdve én is verekedős lettem, így aztán nem köptek bele többet a

kucsmámba. Az elemi után a Bolyai főreálba kerültem műszaki vonzalmaim miatt.

- Hogyan lesz egy műszaki érdeklődésű emberből író?

Ezekkel próbáltuk megfőzni az építetőkötet. Ilyenért sokan és szívesen fordultak hozzám. Vállaltam terveket 60-90 pengőért, ami nagy

Diószeginé Bíró Ilona ajándéka Határ Győzőnek

- Író úgy lesz az emberből, hogy elkezd írni. Már 14 éves koromban naplót írtam. Később jöttem rá, hogy a naplóírás angol szokás, pedig az angolokat nem is szerettem, azaz inkább közömbösek voltak számomra. 18-19 évesen már tudatosan írtam és akkorra ezek a naplóírói firkálmányok műformát kezdtek ölteni. A műegyetemen miután elég jó kezem volt, úgynevezett főzdrajzokat, perspektívákat rajzoltam épületekről.

penznek számított akkoriban. Amikor lediplomáztam, akkor legszívesebben azt csináltam, hogy elvállaltam pályázatok készítését, s ezzel a munkával három hónap alatt összeszedtem annyi pénzt, hogy utána kilenc hónapig csak írtam. Az ember sosem tudja, hogy mi lesz belőle. Csak később derül ki az, hogy miben lesz igazán mester. Én a zenéhez is vonzódtam, jártam zeneakadémiára is, de festettem is. A műegyetemen a professzo-

rom agitált, menjek adjunktusnak mellé. Csábított, hogy ad majd önálló munkákat, de engem semmivel nem lehetett eltántorítani attól az életformától, hogy gyorsan nagy pénzt keressék, azután elvonulok a csöndes magányba és írok.

- Említette, hogy közömbös nép az ön számára az angol. Mégis Angliában talált otthonra...

- Annak idején a magyar mentalitáshoz hozzátartozott, hogy Párizs volt a világ közepe. Én is így gondolkodtam, és belebolondultam a francia irodalomba. Tiszteletbeli, fogadott gyermekének tekintettem magam. Amikor 1956 végén kimene-kültünk Bécsbe, megkeresett az angol rádió és állást ajánlottak. Gondolja el, hogy az ember ott áll Bécsben egy szál ruhában egy asszonnyal, akiről gondoskodni kellene és egyszer csak állást kínálnak. El is fogadtam az ajánlatot. Később csábítottak Amerikába, jó állást ígértek nekem és a feleségemnek, házat kaptunk volna két kocsival de nem mentünk. Az volt az elgondolásom, hogy Európa mindig legyen kéznyújtásnyira.

- Az elmúlt esztendőben Önt díszpolgárává fogadta szülőhelye, Gyomaendrőd. Milyen érzésekkel értesült a kitüntető címről?

- Most szarkasztikus leszek. Azt szokták mondani, hogy minden nemzetnek olyan kormánya van, amelyet érdemel. Ezt úgy is fordíthatnám, hogy minden városnak olyan díszpolgára van, amelyet megérdemel. A feleségem szokta mondani: ezt a virágot szakítottad, mostmár szagold! Én mindig szeretettel gondoltam Gyomára és sok versemben megcsillannak a gyermekkori gyomai emlékek.

Tiltakoznak a szülők

Csak azért is összevonták a két gyomai iskolát

Szöllősiné bírósághoz fordul

”Ugye milyen fájdalmas az elsorvasztás?!” - jegyezte meg az egyik endrődi képviselő az önkormányzat május 31-i ülésének szünetében, amikor a testület endrődi érzelmű képviselői igent mondtak az 1. és 2. számú általános iskolák összevonására. Tény, hogy ezzel a döntéssel mintegy 3 millió forintos megtakarítás érhető el, de a szavazást megelőző három órás vitában mintha nem is ez lett volna a fő szempont. Pusztán takarékosági okokkal indokolták többen a két iskola összevonásának szükségességét, ám amikor egy másik napirendi pont kapcsán az endrődi volt községházán működő kirendeltség megszüntetése került szóba, akkor ugyanezek a képviselők nagy vehemenciával indokolták az endrődi kirendeltség szükségességét. Még az sem számított a takarékoságra törekvő endrődi képviselőknek, hogy az endrődiek szimbólumának tekintett községházán 4 dolgozóval működő kirendeltség évente mintegy 2 millióba kerül évente.

De térjünk vissza az iskolaügyre. Az ülésen részt vett *Szöllősi Istvánné* városunk parlamenti képviselője, aki most inkább mint a Pedagógusok Szakszervezetének főtitkáráként jelent meg, s hangsúlyozta, hogy csak a 3 milliós megtakarítás miatt ne tegyen a testület visszafordíthatatlan és jöveteletlen dolgot, hiszen azzal, hogy ha összevonnak két iskolát, még nem lesz több pénz a városnak.

Dr. Kovács Béla képviselő és az iskola ügyekkel megbízott tanácsnok azonban kifejtette, hogy a város az anyagi csőd elkerülése érdekében próbál takarékoskodni. - Ha minden területen ezt a megtakarítást végre tudjuk hajtani, akkor Gyomaendrőd megmenekülhet a csődtől - mondta a tanácsnok. A város háza pénzügyi csoportjának vezetője *Nagy Istvánné* tájékoztatta a jelenlévőket, hogy a városnak majdnem 100 milliós adóssága van és az előző testület mintegy 40 milliós hitelt vett föl 1992-ben a szennyvíztisztító telep bővítéséhez, ami kidobott pénznek tűnik, hiszen az így megemelt kapacitású telep több mint fele kihasználatlan.

Szöllősi Istvánné szerint tehát az önkormányzat belement egy fizethetetlen beruházásba, melynek árát most az oktatásügygel akarják megfizettetni. - Ha ez így van, akkor nincs szükség arra, hogy szakmai érveket soroljak az összevonás ellen, mert ezek szerint a város csődhelyzetben van.

Katona Lajos képviselő, a pénzügyi bizottság elnöke is a csődhelyzettel fenyegetett. Kifejtette, hogy csupán az iskolák szervezeti átalakításáról, egyfajta takarékosági megoldásról van szó.

Dr. Szendrei Éva képviselőnő a testület elé kerülő anyag tárgyilagosságát vonta kétségbe, s felhívta a képviselők figyelmét arra, hogy ha mégis a két iskola összevonása mellett dönt a testület takarékosági okokra hivatkozva, akkor legyenek ugyanilyen következetesek a kirendeltség megszüntetése ügyében is.

Szöllősiné szerint az iskolaösszevonás nem old meg semmit, csupán tűzol-

tó munkáról van szó - A szülőnek pedig joga van megválasztani gyermeke oktatási körülményeit, s én azt tapasztalom, hogy önök nem kívánják figyelembe venni a szülők véleményét.

Az 1. számú Általános Iskola szülői munkaközössége május 8-án 182 szülő aláírásával tiltakozott a két iskola egyesítésének terve miatt. *Dr. Frankó Károly* polgármester szintén az összevonás ellen szólt. Mint mondta számára ez erkölcsi kérdés és korántsem biztos, hogy ez a néhány milliós megtakarítás rántja ki a bajból a várost.

A három órás vita végén név szerinti szavazáson döntöttek a képviselők, akik közül 12-en a két iskola összevonása mellett voksoltak: *Bátori Gyula*, *Balázs Imre*, *dr. Kovács Béla*, *Várfi András*, *Katona Lajos*, *R. Nagy János*, *Knapcsek Béla*, *Czibulka György*, *dr. Valach Béla*, *Tótká Sándor*, *Hanyecz Margit* és *Dávid István*. Nemmel szavazott *dr. Szendrei Éva*, *Hangya Lajosné*, *dr. Frankó Károly*, *Garai János*, *Nagy Pál* és *Kovács Kálmán*.

Eszerint tehát az önkormányzat 1995 július 31-el összevonja a két iskolát oly módon, hogy az 1. számú beleolvad a 2. számú iskolába. Szöllősi Istvánné a szavazást követően bejelentette, hogy a pedagógus szakszervezet jogi úton megtámadja a testület döntését, mert a képviselők alapvető emberi jogokat nem vettek figyelembe.

H.E.

KÚTFÚRÁS

**IVÓ- ÉS ÖNTÖZŐVÍZ
KUTAK
FÚRÁSA 200 MÉTER
TALPMÉLYSÉGIG.**

Komóczy Attila
Gyomaendrőd, Apponyi
u. 17. Tel: 386-338

Szonda István, a gyomaendrődi 3. számú Általános Iskola tanára. Csendes, halk szavú ember, akit tanítványai szeretnek, mert amit

Egyedülálló kezdeményezés

Eredeti jurta készítésével készülnek a Községi Házban a gyomaendrődi fiatalok a Millecentenárium megünneplésére

csinál, azt művészi fokon csinálja. Amit tud, azt a legtisztább forrásból meríti, és igyekszik közkinccsé tenni.

Nyáron kézműves táborokat szervez, maga tervezi, gyűjti az anyagot, a tanítványok valóban meg is tanulják az általa bemutatott ősi mesterséget.

Az elmúlt nyáron nemezkészítő tábort szervezett, ahol szívvel lélekkel csinálták a nemezt. Hiszen tervük volt! Ma már köztudott, hogy a millecentenáriumra honfoglalás kori jurta rekonstrukciót készítenek, annak teljes pompájával. Olyanféle jurtat, amelyben valószínűleg őseink laktak.

Kérdésemre elmondta Szonda István, hogy ezt a művészetet, a nemezkészítés technikáját Vidák Istvántól tanulták. „Figyelem, kitartás, türelem kell hozzá! A lényeg: a gyapjút jól ki kell mosni, az összekuszált szálakat szétlazítani, s ha ez megvan, kezdődhet a munka. Nemezelésre legjobb az úgynevezett zsirfarú birka gyapjúja, ebből készül a nemez. Mi 6 q cigálya gyapjút mostunk ki nyáron a Körösön, ebből készítjük a jurtához szükséges nemezt. Ragaszkodunk mindenben az eredetihez. A mintákat, a motívumokat színes gyapjúból készítjük. Ezeket is magunk festjük, mint őseink. Festő anyagul növényeket használunk: kutyabengekéreg, diószírom és levél, tölgyfa gubacs stb. A mintákat az ásatások során előkerült tarsolylemezekről, csatokról, síjvégekről, esetileg előkerült veretekről mintázzuk. Azok rendszerét, formavilágát, annak törvényszerűségeit követjük: csak tiszta forrásból.”

A minták összehozásában segítségükre voltak Kustár Zsuzsa iparművész, és a minták mondanivalójának kiváló ismerője Kaszás Ákos nemezkészítő.

A békéscsabai múzeum nagytermében kívánják felállítani, szeretnék, ha ott állandó kiállítást nyerne, hogy minél többen láthassák őseink e remek lakását. Nagyon nagyok a méretek, így akárhol fel sem állítható: belseje 6 m átmérőjű, belmagassága 3.5 m.

A jurta váz fából készül. Mi fűzfából csináljuk, de őseink kőrisfából készítették.

A munkánk csapatmunka volt, mintegy 80 ember dolgo-

zott eddig benne. Minden munkát közösen csinálunk és csináltunk. Nagy terhet róránk a fa kiszabása és a hajlítása, összerögzítése.

Kemény munka ez! Az összerögzítés borszögekkel történik. A borszög marhaborból készül. Ez is korhű. A berendezésben nem törekedtünk a teljesség igényére, csak amennyit a régészet tud! Az alapvető jurtarendszert megtartottuk: ahogy belépünk, középen tűzhely, szemben a szentély, balra a férfiak, jobbra a nők oldala, elől a munka helye. (A piszkosabb munka helye, és a kisállatoké.)

Készítettek-e már Magyarországon valahol jurtat? - kérdeztem.

„Igen. Székesfehérváron, de ők nem törekedtek korhűségre.”

Tehát eredeti módon készítve csak Gyomaendrődön lévő jurta látható?

„Igen! Miskolcon van egy honfoglalás kori kiállítás, ott van egy eredeti kazah jurta, szándékoznék megnézni”

A jelenlévő és nagyon szorgalmas jurtasok közül Kaszás Ákos tudott még nekem szentelni pár percet, hogy a motívumokat értelmezze számunkra. Mint elmondta, a motívum kincs a magyar nyelvre épül. A növény szavunk növekedéssel kapcsolatos, az állat szavunk az állapotra utaló. A növénymintákból, indákból - mint folyamatból - egy-egy madár, a másiktól egy-egy hal, az összetett formákból egy bagolyfej, vagyis a folyamatszerűségből állatszerűségek alakulnak ki. Itt már a kozmikus dolgok is előtűnnek, mert egy-egy állat megfelel az állatöv jegyének. A minták tehát az ősi hitvilágról tanúskodnak.

Az elmúlt idők „kiradírozták” az emberek tudatából a hazaszeretetet, a megismerést összes nemzeti értékeink iránt. A jurtat készítő fiatalok példát mutatnak mindenkinek, munkájuk hozzátartozik a magyarság-tudat mélyítéséhez. Ezt kell hogy megismerje minden honi lakó.

Tisztelegve állunk meg a jurta készítő fiatalok előtt. Köszönet és hála nekik!

Vaszkó Irén

Tímár Máté-est volt

(1996. március 11. endrődi könyvtár)

A mikor. igazán szép, meleg hangulatú, közönségtől zsúfolt rendezvényen veszek részt szülőfalumban, mindig eszembe jut a kérdés, amelyet néhány évvel ez előtt tettem fel a Hivatalban: - Van egyáltalán kulturális érdeklődés Endrődön?

Aki eljár rendezvényeinkre, az tudja, hogy van. A Békés Megyei Könyvtár dolgozói közül is, ha csak tehetik, eljönnek néhányan. Elmondják, hogy nemcsak a műsor miatt jönnek, hanem a közönség miatt is: közvetlenek, otthonosak a rendezvény, az emberek szeretettel fogadják a vendéget, mindig zsúfolt a könyvtár.

Így volt ez a Tímár Máté-esten is. Nagyon sokan eljöttek a 74. évében lévő írók köszönteni, meghallgatni. Ott voltak a tanyai ismerősök, falubeli barátok, orvosok, cipészek, nyugdíjasok, és - nagy örömünkre - fiatalok is. Eljött a Kulturális Bizottság elnöke, ott voltak a tanárok közül többen, ott voltak az iskolaigazgatók közül: Ladányi Gáborné, Dr. Kovács Béla, Gubucz József. Ott volt a plébános úr is, ott volt az író testvére is, Illés bácsi, és még sokan.

A találkozót Vaszkó Tamás vezette be - endrődi gyerek volt ő is, - aki jelenleg a szeghalmi gimnázium igazgatója. Tímár Máté szeghalmi diák volt, ennek emlékére ajánlotta fel régi iskolájának gyarapodására a legutóbbi köteteinek bevételét. (Amikor a szerelem véget ér, Napáldozatja előtt, ...és a Berettyó folyik tovább...)

A megnyitó szavak után szép él-

ményben volt része a hallgatóknak: Kurilláné Vaszkó Ildikó mondott el mély átéléssel egy Tímár novellát Árvai Mari néniről (Hogy a világ előre menjen). Ezután Vaszkó Tamás és Márton Gábor beszélgetett az íróval életről, irodalomról, majd a közönség kérdezgetett. Arra az egyre vigyázunk, hogy a politikát messze elkerüljük. Viszont bőségesen esett szó az író élményanyagáról, újverses könyvéről (Lélekváltság), és a regényeiben legjellemzőbb stilisztikai eszközökről: az endrődi tájszólásról. Hiszen az írói életpálya során meghatározó körülmények voltak az édesapa, az édesanya alakja, a tanya népe, életfilozófiája, tiszta erkölce, és az itt beszélt nyelv. Ezért mondhatjuk bátran, hogy Tímár Máté irodalmi szintre emelte Endrőd nyelvjárását, szókincsét, ország-világnak meg-

mutatta annak szépségét. Lőrincze Lajos a Mai magyar nyelv története c. kézikönyvében többször idéz az írótól tájnyelvi sajátosságokat.

Fontos nekünk mindez. Ahol még megvan, őrizni kell anyanyelvünk gyöngyszemeit, a tájnyelvet. Nekünk az endrődit kell őrizni, mert ez a miénk. A zárt e-t, a gyönyörű hangtani sajátosságokat, eredeti és találó szólásainkat, tájszavainkat.

A találkozó végén Vaszkó Tamás gratulált az író új verseskötetéhez, és bezárta a rendezvényt. Az író ezután dedikált, és elbeszélgetett az őt körülvevőkkel.

Szép este volt, az irodalom ünnepe napja.

Homokné Németh Eszter

Emberé a feladat, hogy Isten akarát e földi életben teljesítse.

Ez történt a Gyomai Református Gyülekezet életében is, amikor elképzelték, és minden erejüket összeszedve felépítették Békés megye harmadik református szeretetotthonát.

Sipos Tas Töhötöm lelkipásztor régen dédelgetett nagy álma teljesült azzal, hogy otthon teremtettek a gyülekezet idős testvérei számára, ami nem csak otthon lesz, hanem a szeretet hajléka, állomása, felkészülés a boldog földöntúli életre.

Pünkösöd ünnepének másnapját tették még ünnepélyesebbé, amikor is délután 3 óra a Gyomai Református Templom harangja hívogatott mindenkit a Szeretetotthon felavatásának ünnepségére.

A templomban Sipos Tas Töhötöm, a gyülekezet lelkipásztora köszöntötte az egybegyűlteket, megköszönve minden segítőknek a közreműködését abban, hogy itt most ünnepelhesünk.

A Isteniszteletet Papp Géza Csaba, a Tiszántúli Református Egyházkerület főjegyzője, majd Nagy László Békés megyei esperes szolgálatával folytatódott.

Végül minden jelenlévő nagy öröme Izsó Antalné Gyomaendrőd legidősebb bábaasszonya, mindenki Erzsike nénije köszöntötte szíveket melengető szavaival a jelenlévőket. Egy gyönyörű verssel búcsúzott, hiszen ő már öt éve a Békéscsabai Evangélikus Szeretetotthon lakója. Könnyes szemmel hallgattuk, ahogy 88 évesen szavalt szeretett temploma falai között: „Mi mindig búcsúzzunk“.

Az istentisztelet végén a vendégek átsétáltak a Szeretetotthonba.

„Az idősek a gyülekezet múltjának hordozói, hitükre épülhet a jelen és a jövő“ ezekkel a szavakkal köszöntötte az ünnepségen résztvevőket Papp Géza Csaba áldást kérve az Otthon valamennyi lakójára, dolgozójára, a gyülekezet lelkipásztorára, a presbitériumra. Végül egy bibliát nyújtott át Sipos Tas Töhötöm lelkipásztornak, benne egy kis nemzeti színű szalaggal, a következő szavakkal: „Emlékeztessen ezen biblia mindenkit arra, hogy a gyülekezet a

Istené a dicsőség

Szeretetotthont a millecentenárium évében alapította.”

A szeretetotthonban jelenleg hat

szobát, a hozzájuk tartozó vizesblokkokkal, tágas közösségi és kiszolgáló helységeket vehettek birtokba a beköltözők 10 nő 1 férfi. További tervünk az épület másik szárnyának kialakítása, ahol hasonló körülmények között tudunk további 9 főt fogadni. Működtetünk egy 20 fős Idősek Klubját is, azok részére, akik még nem jutottak el arra az elhatározásra, hogy az otthon lakói legyenek, de szívesen tartoznának valahová, ahol testi-lelki segítséget kaphatnak.

S végül gondolataimat szeretném befejezni a mi, a szeretetszolgálatot végzők hitvallásával ars poetica-jával:

Az idős, segítségére szoruló testvéreinkkel való első találkozások szemükből olvassuk

- Tudod fiam, voltam, ami vagy, fiatal, egészséges, szerettek és szerettem, szültem és tettemem.

Leszel, ami vagyok! Idős, beteg, segítségére szoruló magányos. Segíts, hogy ne fájjon a kiszolgáltatottság. -

Milyen igazuk van. Erre csak egy lehet a válasz: Annyi megbecsülést, szeretetet, gondoskodást nyújtunk ma itt és most, amit majd holnap magunknak is elvárunk. Mert amit ma másokon látunk, azt holnap magunkon is láthatjuk majd.

Sipos Tas Töhötöm lelkipásztor vezetésével, a presbitérium és a gyülekezet támogatásával, munkatársainkkal együtt ebben a szellemben igyekszünk mindent megtenni annak érdekében, hogy valóban a szeretet otthona legyen ez a ház.

Végül köszönetet mondunk mindazoknak, akik testi-lelki erejükkel segítettek az intézmény létrejöttét. Teljes szívvel köszöntjük és várjuk a távollevőket, hogy közeledjenek és azonosuljanak a napjainkban egyre fontosabbá váló szociális, karitatív tevékenységünkhöz.

GELLAI JÓZSEFNÉ
Szeretetotthon vezető

Szent Gellért püspök, egyházmegyénk védőszentje! Köszöntünk Téged!

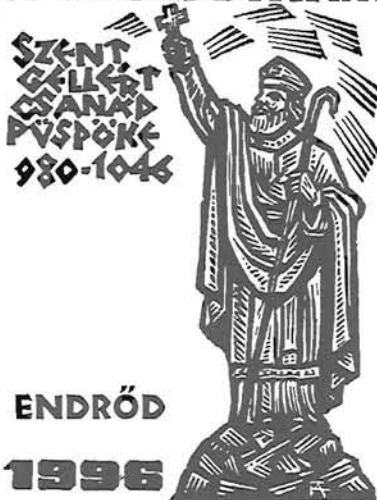
„Kedves Hívek!

(Az idén van) ... egyházmegyénk első püspöke, Szent Gellért vértanúhalálának 950-ik évfordulója. Neki köszönhetjük, hogy egyházmegyénk már a szentistváni időkben rátalált a római katolikus hitre, és az egyházban megtalálta Jézus Krisztust, megtalálta élete értelmét. Azóta adják át a szülők, nagyszülők e hitkincset gyermekeiknek, unokáiknak. Azóta lett ezen területen élő emberek viselkedése a keresztény erkölcsökhöz mért. Az ő munkálkodása nyomán indult meg itt az első katolikus iskola, amelynek híre olyan volt, hogy más országokból is jöttek ide tanulni. Neki köszönhető, hogy itt is végrehajtották Szent István rendeletét: minden 10 falunak legyen saját temploma. De főle tanulhatjuk meg a hithez és a magyarsághoz való állhatatos ragaszkodást, hiszen ezért áldozva életét lett vértanú.

Hálás szívvel emlékezünk rá ebben az (...) évben, és naponta kérjük mennyei pártfogását családunk, egyházmegyénk és egész magyar népünk minden tagja számára.

+ENDRE
megyés püspök"

IN·MEMORIAM

Irgalmas Isten, te Szent Gellért püspököt a vértanúság halálos gyötrelméből a vértanúhalál örök jutalmába emeled, fogadj minket is kegyelmedbe, akékért a szent püspökvértanú életét áldozta. Engedj az ő vértanúságának 950. Évfordulójára úgy emlékeznünk, hogy ünneplésünk kedves legyen előtted, a mi Urunk, Jézus Krisztus által. Amen.

Hódolat a Szent Gellért Ereklje előtt a Szarvasi Esperesi Kerület zarándoklata az endrői templomba
– 1996. június 30, vasárnap –

9.30: Az Ereklje érkezése, bevonulás a templomba, majd az Ereklje öre tart ismertetőt az Erekljéről, a Szent Gellért zarándokútról, valamint az Ereklje útról.

10.00: Koncelebrált szentmise az Ereklje jelenlétében; vezeti: Ábrahám István nagyprépost úr, az Ereklje öre.

Mise végén utcai körmenet az Erekljével.

Kb. 11.30-13 óra: a zarándokok egyéni hódolata az Ereklje előtt (el lehet menni előtte, és megnézni).

13-15 óra: A környező egyházközségek közös imája az Ereklje előtt, fél óras váltással:

13-13.30 Békésszentandrás

13.30-14 Kunszentmárton

14-14.30 Endrőd

14.30-15 Gyoma

15 óra: Énekes Vesperás Szent Gellért-ről, majd búcsú az Erekljétől.

JÁTSZÓTÉR AVATÁS A KOSSUTH TÉREN

Az 1848-as szabadságharc 150 éves évfordulójának ünnepén átadásra került az endrői településen egy gyermek játszótér. Az ünnepélyes átadáson megjelentek az Országos és megyei Cigány Önkormányzatok képviselői, Rostás László, Kökény Kálmán, Lukács Mihály, és Pusztai József, városunk polgármestere, több vidékről meghívott vendég, és a környék lakói.

Eljötték a legilletékesebbek is, akikért mindez történt, a környéken lakó csillogó szemű szép kis cigány gyermekek Mindenki az alkalomhoz illő ünnepélyes öltözetben volt, de sajnos az időjárás nagyon mostoha volt az ünnepelőkhöz. Téli hideg köszöntött ránk március 15.-én reggel, de ez sem hűtötte le az ünnepelőket. Kedves színfoltjai voltak az ünnepségnek a szavaltatok, dalok, amit az iskolás gyerekek előadásában hallhattunk.

Megkérdeztük Dógi Jánost, aki a helyi Cigány Kisebbségi Önkormányzat elnöke, hogy kinek volt az ötlete a játszótér építése. Megtudtuk, hogy a kisebbségi Önkormányzat képviselőiben már régen megfogalmazódott a gondolat, de csak most válhatott valóra. Közel 4 éves takarékos gazdálkodásukkal, valamint más pénzügyi és természetbeni segítséggel tudták megvalósítani a közel fél milliós beruházást. Köszönet akik segítettek: Timár Vince vállalkozó, Timár János vállalkozó, a Rácz Kft, Dambater Kft, ifj. Dógi János vállalkozó, ifj. Tótka Sándor vállalkozó, a Cuti Bt, Gubucz József igazgató, id. Rácz Imre Cigány Önkormányzat, és a helyi Polgármesteri Hivatal. Hosszú lenne felsorolni azok nevét, hiszen 23-an voltak, akik szabadidejükből áldoztak a játszótér megépítésért, név nélkül köszönet azoknak, akiket illet.

"Mérőföldő a mai esemény a helyi cigányság életében, - mondotta Dógi János, - hiszen, a gyermekeinknek esélyegyenlőséget kell adni, már a nevelés kezdetén, kis gyermekkorban. Ugy gondoljuk, hogy tovább fogjuk bővíteni a játszótérrel, és körbe padokat fogunk meg telepíteni, és fákat, hogy a szülők kényelmesen felügyelhessék játszó gyermekeiket, és megtaníthatják őket az együttélés legfontosabb normáira." Ismertette még a közeljövőbeni terveiket, mely szerint nyári tábort szerveznek a gyerekeknek, és részt kívánnak venni a sport és kulturális versenyeken.

A mai ünnephez méltó gondolatokkal folytattuk a beszélgetést, amelynek során elmondta a cigányok elnöke, hogy azért dolgozik, hogy a cigányok és nem cigányok fogadják el egymást, és számíthatssanak egymásra. Előbb - utóbb szeretné megtalálni azt az utódot, akinek szépen folyamatosan át tudná adni a megszerzett tapasztalatait, mert nem veszhet el az a sok munka, amit ő negyed magával a kisebbségi és a városi önkormányzatban végeznek. Elmondta még, hogy jó lenne munkájukhoz egy állandó önálló helyiség, ahová rendszeresen be tudnának járni, hogy apró-cseprő ügyeiket és a fontos gyűléseiket is meg tudnák tartani. Mindnyájunk nevében gratulálunk a ma megvalósult álomhoz, mert való igaz, hogy biztosítani kell az esélyegyenlőséget a kisebbségnek, de élni is kell vele! Ez mindnyájunk közös érdeke. A gyermekek a metsző hideg ellenére nagy örömmel vették birtokba a számukra készült játszóbírdalmat.

Császárné Gyuricza Éva

Millecentenáriumi gála műsor

Nagyszabású programot élvezhetett a Katona József Művelődési Központ nagytermét zsúfolásig megtöltő vendég-sereg június 29-én. A város önkormányzata hazahívta a szülőföldről elszármazottakat. Közöttük találhattunk jeles művészeket, közéleti személyiségeket, a politikai élet képviselőit. A polgármester, dr. Frankó Károly köszöntötte az egybegyűlteket, a város díszpolgárait, a megjelent díszvendégeket (Latorczai János országgyűlési képviselő, dr. Schmidt Péter, az Alkotmánybíróság tagja, Dinya László államtitkár, Gergely Ágnes író és sokan mások; sajnos nem tudott jelen lenni Határ Győző, Timár Máté, Fenákel Judit, Sirokai Zsuzsa) a szereplőket. Ez utóbbiak névsora: Kállai Ferenc Kosuth-díjas, kiváló és érdemes művész, Szilágyi István színművész, Frankó Tünde, a Magyar Állami Operaház énekes, Zombori Katalin, a Veszprémi Petőfi Színház művésze, Veréb Judit énekművész, Kiszely Zoltán, a békéscsabai Jókai színház művésze, Tóthné Mucsi Margit, Erdeiné Mucsi Márta, Pólus Krisztián electric boogie, továbbá a Rumba Táncsoport Klub és a Körösminti Néptáncgyűttes. Az est műsorvezetője, egyfajta házigazdája Kiszely Zoltán volt.

A Találkozunk, hogy találkozhassunk! című est résztvevői a szülőföldhöz való viszonyokról, kötődésükről beszéltek, s méltatták e rendezvényt.

Dr. Szilágyi Ferenc egyetemi tanár:

— Remélem, nem veszik sértésnek az endrődiek, mikor azt mondom, hogy én mindig Gyomára jövök haza, mert itt születtem. A szülőfölddel érintkezve, abból erőt merít az ember. Nagy örömmre elhangzott a műsorban az a vers, amit annak idején az Auróra közölt. Ebben az Origó Gyomát jelenti. Mondják, hogy az első 10 év a döntő az ember életében, ez köti a szülőfölddel örökre össze.

— *Min dolgozik mostanság?*

— Jelenleg a Csokonaival foglalkozó hatalmas munkába vontak be. Tízkötetes sorozatról van szó. Előfordul e közben, hogy ál-Csokonai-verseket kell leleplezni... Éppen nyomdában van az Ész világa mellett című tanulmánykötetem (ez a cím is Csokonaitól származik).

— *Milyen gyakran jár haza?*

— Mindig, amikor hívnak.

Ő javasolta a Petőfi emléktáblát is, amit aztán Honti Antal készített el, majd a városháza falán helyezték el. Előadásokat tart, író-olvasó találkozókra jár, közben az egyetemen, Debrecenben ad elő a felvilágosodás koráról.

— *Milyen változásokat vesz észre a városunkon?*

— Sok tekintetben nehéz ráismerni. Nagyon fejlődött. Egy adósságomat törleszttem a város iránt: Gyoma város történetét kezdtem el írni. E közben az a csodás élmény is ér, hogy kicsit visszailleszhetek a gyermekkoromba...

Zombori Katalin színművész:

— *A gyomai néptáncosból, aki több mint tíz évig itthon táncolt, hogyan lett mégis színész?*

— Már gimnazista koromban kevésnek éreztem a táncot és elhatároztam, hogy színész leszek. Színifőiskolát bár nem végeztem, de tanítóképző főiskolát igen. Utána a szolnoki színházhoz kerültem segédrendezőnek, segédszínésznek. Majd Veszprém következett, ahol színésszé váltam.

— *Milyen szerepeket szeret leginkább?*

— Amelyikben van mozgás, az se baj, ha ez valami néptáncféle. Szerepálmom még nincs. Úgy érzem, hogy adottságomnál fogva karakterszínész válik majd belőlem. Addig is remélem, megadatik, hogy dolgozhatok együtt nagyszerű partnerekkel és rendezőkkel, amíg ez beteljesedik. Két gyermeket szültem közben. Velük két-két évig otthon voltam. Most már hét éves lett Fanni, há-

rom Peti, úgyhogy bevettem magam újra a munkába.

— *Mit jelen Gyoma...?*

— Mindent. A gyerekkor, az édesanyám, a táncgyűttes... Mindig elszorul a torkom, ha a főutcán végigmegyek, még bögni is szoktam. Bár átépítették a művelődési házat, az emlékeimet, ez kicsit fáj. Nagy dolog, hogy ennyi értékes embert fel tud mutatni ez a város...

Szilágyi István színművész:

— Nagyon jó érzéssel jöttem el. Azonban el kell mondanom, hogy úgy, mint Kállai Feri, én sem forszírozom nagyon a versmondást, mert párszor felsültem már ér is vele. Igazán nem tudtam, hogy ráérek-e majd eljönni, de a polgármester úr többször is megkeresett, így nem tudtam kihagyni.

A fiam javasolta ebéd után, hogy menjünk ki a Köröshöz. Természetes, hogy a gyerekkori élmények törtek fel újra bennem. Olyan emlékek ezek, mintha trópusi dzsungelben játszottunk volna annak idején. Sok élményem van a holtágokról is, még csónakot is elkötöttünk a srácokkal egyszer...

(*Képeink a szemközi oldalon.*)

Biró

JEGYZET

Most, mikor fél Európa útra kel és sokan az ismeretlent tűzik ki célul, biztos, hogy sokan mifelénk is elvetődnek.

Milyen látvány fogadja őket nálunk, milyen emlékekkel térnek vissza otthonaikba? Ez minden itt lakó hozzáállásától is függ. Ugyanis lehangoló képet fest néhány főutcánk rendje, az ottani állapotok. Néhány ház hulló vakolata, düledező, hiányos kerítése, elavult, gazos utcafrontja elüt a többitől és így nagy a kontraszt, rosszabbodik a vélemény.

Figyelni kellene erre is és lehetőség szerint — magunknak is — kiköszörölni (kijavítani) a csorbát!...

Névadó ünnepségen

**Gellai Richárd leleplezte a Szonda István készítette domborművet Rózsashegyi Kálmán arcképével. A kiállítás Gajdo Tamás szavai-
val nyílt meg. (A képen Szonda István)**

Rózsashegyi Kálmán nevét kapta a 3. Sz. Ált. Iskola, amely ünnepségen részt vett a Rózsashegyi családból Rózsashegyi Marika, Peták Emil — Rózsashegyi Kálmán unokái, Nádasi Dorottya, Koltai Gábor — a néhai színész dédunokái, dr. Dinya László államtitkár, dr. Farkas János — az iskola alapítványának elnöke, Gajdo Tamás — az Országos Színház- és Filmtörténeti Intézet színház-történésze, Gergely Ágnes író, Vaszkó Irén — Gyomaendrőd város díszpolgára, Márton Gábor Gyomaendrőd Városért Emlékplakettel kitüntetett, a Rózsashegyi Kálmán-kiállítás anyagának összegyűjtője, Iványi László plébános, Komóczi Attiláné, dr. Frankó Károly polgármester, Csorba Csaba jegyző, az iskola vezetői, nevelői, diákjai és sokan mások. (V. 18-án)

Rózsashegyi Marika Abóczky Róbertné a hivatalos ünnepség után a következőt nyilatkozta a Híradónak:

„Amerikában, New Jerseyben élek. Ennyi évvel nagyapám halála után az ember beletörődik abba, hogy személye feledésbe merül. Mikor megkaptam az iskola levelét ez ügyben, a lehető legnagyobb ünnepet jelentette számomra. Mivel én vagyok most már az első a családi sorban, ezért tudom, hogy mit jelentett volna az édesanyámnak, nagymamámnak, a nagyapámról nem is beszélve, akinek Endrőd igazán a szívügye volt... Boldogan egyeztem bele.

— *Milyen tevékenységet folytat New Jerseyben, ha megkérdezhetem?*

— Teljesen más irányút. Kilenc emberrel dolgozó, gépalkatrészeket gyártó üzemünk van, ezt vezetem. Az ottani művészvilágba nem tudtam befolyjni, hiszen későn kerültem ki. Az ottani amatőr világgal pedig nem értek egyet... Nagyapám mindig azt mondta, ha nem tudsz jól csinálni, inkább ne csinálj semmit!

— *Milyen gyakran látogat haza?*

— Minden májusban, hiszen itt él a családom legtöbb tagja. Általában már márciusban „vágom a centit”, alig várom, hogy jöhessek.

Gellai József, az iskola tanára elmondta, hogy 16-án az iskolából delegáció utazott Budapestre a Farkasréti temetőbe, ahol megkoszorúzták Rózsashegyi Kálmán sírját. Találkoztak a családdal, amikor is egy kis ünnepséget tartottak. Ezután a Mikroszkóp Színpadra látogattak Sas József színész-igazgató aján-

dékát elhozni. Így egy pipával lett gazdagabb az iskola. Ezt a pipát ugyanis Rózsashegyi Kálmántól kapta egy vizsgálója alkalmával Sas József. Ő egyébként szintén meghívottja volt az ünnepségnek, de édesanyja temetése miatt nem tudott eljönni.

— *Hogyan készült a dombormű?* — kérdeztem Szonda Istvánt, az alkotót.

— Összegyűjtöttem a jellemző arcait fényképeken, így egy gipszmodellt készítettem. Ezután faragtam meg a fát. A dombormű tulajdonképpen egy „összegyűrt” arckép. Az ilyen kép mindig az egész emberről mond el szinte mindent, míg a fotó csak egy pillanatról...

Márton Gábortól arra vártam választ, hogyan sikerült a kiállítás anyagát összegyűjteni.

— Még iskolában bifláztatták be velünk Endrőd történetét, amelyben többek között az állt, hogy Endrőd legkiválóbb szülötte, községünk díszpolgára, a Nemzeti Színház örökös tagja Rózsashegyi Kálmán. Büszkéek lehetünk rá míg élünk, és követhetjük példáját. Korábban elhatároztam már, hogy gyűjteni fogom Rózsashegyi Kálmárról az anyagot. Egy szegedi tanárom inspirálására végül elkezdtem. A helyi mendé mondáktól kezdve a történelmi tényekig. Így kerültem kapcsolatba Rózsashe-

Rózsashegyi Marika beszédet mond

gyi két lányával, Zsuzsával és Maricával. Nekik köszönhetem ezt a sok szép anyagot, amit most ide tudtam ajándékozni. Itt jó helyük lesz.

Szeretném megélni azt, hogy az iskolában színjátszó szakkört alakítsanak. Biztos, hogy újabb Kiszely Zolik bukkannának fel, és most már Gyomaendrődnek hoznának dicsőséget.

Köszönjük, hogy támogatták rendezvényünket!

ÁFÉSZ Gyomaendrőd • Almási Gergely • Ambrózi László és családja • Bárdi Zoltán • Béke Vadásztársaság • Békési Mihály • Bela Imre • Buza Mihály • Cartoon Bt. • Csikós János • Dinya László, Corvo Bianco • Dinya Máté • Dinya Zoltán, Mar-Zol Kft. • Dógi Jánosné • Dr. Koleszár József • Dr. Valach Béla • Erdei Ferenc • Farkas Károlyné • Farkasinszki Zsuzsanna • Gellai Gyula • Gyomaendrőd Város Önkormányzata • Gyuricza Éva • Hegedűs József • Hídfo Étterem • Hőtechnikai és Gépipari Kft. • Hunya István, Turul Cipő • Kert-Kivi Kft. • Kner nyomda • Koloh Gellértné • Kovács Lajos • Kovásznai Ferenc • Kövessy Péter • Közösségi Ház • Ladányi Gábor • Lading János • Lázár Sándor • Ligno Kft. • Lizák István • Mahovics Erika • Marsiné Giricz Erzsébet • Martinák István • Márton Gábor • Mavad Kft. • Mol Rt., Orosháza • Németh Dezső • OTP Rt., Gyomaendrőd • Özv. Dinya Máténé • Pentament Kft. • Roósz Ádám • Sikér Gmk • Szabó Lajos • Szabóipari Szövetkezet • Szujó Zoltán • Szülői munkaközösség • Thermix Építőipari Szöv. • Timár Lajos • Turi Tamásné • Újlaky Szabolcs • Várfi András • Varga Tibor • Varjú József • Vaszkó Lajos • Vékonyné Sztrancsik Ágnes

A Rózsashegyi Kálmán Általános Iskola tanulói és dolgozói, Ladányi Gáborné

Elkészült az a bizonyos oltárkép, melynek elkészítését dr. Frankó Károly polgármester fogadtatta el néhány hónappal ezelőtt a képviselő-testülettel. A festményt a polgármester javaslatára az önkormányzat adományozza az egyházi iskolának. Annak idején nagy vitát váltott ki a képviselők körében az oltárkép elkészítésének terve. Többen úgy ítélték meg, hogy az e célra szánt félmillió forintot más, fontosabb célokra is elkölthetné a város.

A nagyméretű 3x2,8 méteres több alakos festmény központi helyén dr. Frankó Károly alakja látható, amint a tenyerén lévő egyházi iskola stilizált képét nyújtja át az iskola névadójának Gellért püspöknek...

- Várom, hogy egy két helyről majd ezért piszkálni fognak, de ez számomra nem ügy. Ugyanis a festmény elkészítésének ötletéhez volt közöm, de hogy a tizenegy endrődi és gyomai polgár mellett én is szerepelek a képen, ahhoz nem. Egyébként ez természetes, hiszen a barokk kezdetektől az oltárképek készítésekor bevett szokás, hogy az akkor élő adományozókat ráfestik a képre. A festményen én tartom az iskola makettjét, melyet a lakosság nevében felajánlok Gellért püspöknek, aki egy mozdulattal tovább ajánlja a Szűzanyának. Mivel jelenleg én vagyok a polgármester, ezért nem egy nagybajuszú gyomai, vagy endrődi bácsit festettek a képre, hanem engem. Gondolom valami fényképről másolhattak, mert én nem álltam modellt. Ez teljesen szabályos, és az

„Az adományozókat ráfestik a képre” Elkészült az oltárkép

Dr. Frankó a szentek között

egyházi festés szabályainak is megfelel és hozzátartozik a művészi szabadsághoz. Ha meggondoljuk, hogy az elmúlt ötven évben hány Lenin szobrot és Auróra cirkálót festettek meg, ahhoz képest ez az oltárkép egy egyszeri kiadás. Meggyőződésem, hogy ez az oltárkép olyan magas művészi értéket képvisel, amely önmagáért beszél. Persze nem azért

mert én rajta vagyok - tájékoztatta lapunkat dr. Frankó Károly.

- Mennyibe került ez az oltárkép a városnak?

- Összesen 560 ezer forintba, s ez nem egy olyan nagy összeg. Ráadásul részletekben kell kifizetni.

- Kit tisztelhetünk a festő személyében?

- A Budapesten élő Salamon György festette, aki csodálatos műveket alkot

és akadémiát is végzett. Ilyen egyházi jellegű témában sok szép munkája van külföldön is.

- Úgy értesültünk, hogy Salamon György az Ön egyik rokona...

- Igen, de távoli rokonom. De nem kell ebből ügyet csinálni. Ez azért volt jó, mert vele meg tudtam beszélni, hogy ennyi pénzért fesse meg az oltárképet - mondta dr. Frankó Károly. **H. E.**

A tulipánba tettem egy cseppnyi bevágást

Interjú Szonda István díszítő szobrásszal

- Kipihente magát?

- Nagyjából. Elég nagy munka volt, egy hónapig dolgoztam rajta a tervezésen kívül.

- Mit jelképez a kopjafa?

- Sírjel. Régen a harcok idején a halottakat helyben hantolták el, és a fegyverüket, a kopját szúrták le a fejükhöz. A kopjafa ennél sokkal több, a magyar kultúra egész jelkép-rendszerét magában hordozza.

- A mi kopjafánk milyen jelképet hordoz magában?

- Legfelül van a tulipán, az a fiatalság szimbóluma. Az '56-os forradalom a fiatalok forradalma volt, nagyon sok fiatal áldozat is volt. Ezt úgy próbáltam jelölni, hogy a tulipánba tettem egy cseppnyi bevágást, ez az erőszakot jelenti. A szép tulipán kelyhe át van törve bevágásokkal. A tulipán alatt lévő csillagmotívum a világmindenséget jelenti. Lejjebb van egy kerek forma, ez mindig belső harmóniát sugall. Ezután van a váll, a hengeres forma. Lent a láb, ahol kiszélesedik. Mert a kopjafa emberi léptékű, olyan részei vannak, mint az embernek: van kalapja, van feje, van nyaka, válla, melle, lába. Ennek a kopjafának a föld feletti része 165 cm.

- A tulipán sok népi tárgyon megjelenik.

Igen. Végig kíséri a kultúránkat. A legtovább a paraszti környezetben maradt meg. Nem azért, mert ez a paraszti társadalom jele volt, hanem mert a paraszti kultúra őrizte meg legtovább az ősi magyar műveltséget. A polgárság hamar átvette a nyugati kultúrát.

- Örömet leli a faragásban?

- Amikor egy munkát elvállalok, akkor amíg a munka tart, igazából nincs egy perc se, hogy ne arra gondoljak.

- Akkor ez szerelem...

- Volt olyan munkám, hogy éjszakákon át nem tudtam aludni, mert gondolkodtam, hogyan lehet megoldani. Nagyszerű dolog fával dolgozni. A fának van szaga, tapintása, mindig válaszol az embernek az ő maga nyelvén.

- Engedelmeskedik magának a fa?

- Úgy engedelmeskedik, ahogy én engedelmeskedem neki. A fával akármit meg lehet csinálni. Furcsa dolog, de általában nem pontosan az születik a fából, mint amit eltervez az ember. Erőszakosan nem lehet hozzányúlni a fához. Akkor eltörik.

- Van más köztéri munkája is felállítva?

Ez a negyedik emlékmű. Tarcal címerét én faragtam meg

egy barátommal, ez egy ember nagyságú facímer, fekete kőrís. A Dunántúlon készítettem ugyanazzal a barátommal egy második világháborús emlékművet kőből. A gyomai országászoló oldalába is én faragtam ki a címert.

- Mladoniczky Béla is kőből faragta az endrődi második világháborús emlékművet, ott áll a kopjafa mellett.

- Nagyon jó érzés ez nekem, mert Mladoniczky Béla a

tanító mesterem volt. Ötven éves volt már, amikor egyszer azt mondta nekem: "Dolgoztam, dolgoztam, de csak most kezdek valamit érteni a szakmából." Sajnos, nagyon hamar meghalt.

- A központi temetőben az egyik síremlék egy nagyon szép kopjafa, ezt is Maga faragta.

- Erre való a kopjafa, síremlék. Borzasztó ez a lakótelep-temető, mert úgy néz ki, mint egy lakótelep, még a nevek is hasonlóak: A parcella, B parcella. A lakótelepen is minden konyha, előszoba egyformán helyezkedik el, a temetőben a sírhelyeket is csak az különbözteti meg egymástól, hogy az egyikben egy kicsit több virág van, mint a másikon. Ha megnéznék egy kopjafás temetőt, vagy fakesztest, ott mindegyik sírjel más, mert személyre szól. Ezt nem mester csinálta, hanem a család idősebb férfi tagja faragta. Mást faragott az öregnek, mást a lányoknak, mást a legényeknek. Ha keresztet, vagy kopjafák között megyünk, olyan mintha emberek között mennénk. A fa jobban beleillik a természetbe, mert a fa is élt. A beton, az nem természetes anyag.

- A család büszke a kopjafára?

- Örültek, különösen az apám. De a fiam is, bár két éves, de tudta, hogy ez kopjafa. Ő is "segített" elkészíteni.

- Szeretné, ha a fia is faragna?

- Persze. Én hiszek abban, hogy személyesen lehet a legjobban hatni valakire. Főleg az apa-fió kapcsolatára igaz ez. De nem akarom befolyásolni.

- Hány évig bírja ez a kopjafa?

- Ha minden évben lekezelik, akkor száz évig is.

- Úgy gondolja, hogy vigyáz majd rá a falu apraja-nagyja?

- Bízom benne.

- Az aprajában is?

- Igen.

- Úgy legyen!

HORNOKNÉ NÉMETH ESZTER

Kiállítások és rendezvények · Kiállítások és rendezvények

... ékesség, de nem kellék...

Címer- és családtörténeti kiállítás

A XVIII. században Gyomán pl. csak 4 kiscsemesi család élt: Gálos, Izsó, Krucsó (Kruchio) és Szabó. 1843-ban már 40 nemeset írtak össze.

A millicentenáriumi év ünnepeinek apropóján már régebben megfogalmazódott, hogy rendezni kellene egy címer- és családtörténeti kiállítást a település történetéből. Az élt/élő családok, emberek történetét, sorsát, tevékenységét és kötődését Gyomához, Endrődhöz be kellene mutatni...

Az elgondolást aztán tett követte. A Gyomai Szülőföld Baráti Kör és az Endrődi Honismereti Egyesület rengeteg munkával állította össze a nem mindennapi anyagot. A kiállítás értelmi szerzője, rendezője Holdmészesi Serb dr. Szerb Györgyné és Kovács János, a Bethlen iskola igazgatóhelyettese. Rendezője és kivitelezője Hornokné Németh Eszter, Kovácsné Nagy Katalin. Segítőtársak Fekete László, Tímár Sándor, ifj. Kruchió László, László Kruchió, Nagy Piroška, Kiszely Zsuzsi, Knapcsék Anikó voltak.

Többek között láthattuk Wodianer, Dienes, Illésy, Vladár, Simay, Csepcsányi de

Kiscsepcsény, Porubcsánszki, Bartha, Haruckner, Csernyus, Stockhammer, Bethlen stb. családok anyagát.

A rendezvény fővédnökségét Illésy Zoltán grafikus vállalta.

A meghívott vendégek között volt Vissi Zsuzsanna, az Országos Levéltár munkatársa is.

A megnyitóbeszédet dr. Ugrin Emese művészettörténész mondta. (Néhány kiragadott gondolat ebből.)

– Werbőczy Hármaskönyvében a nemesség eredetéről ezt írja: A nemesség megszerezhető az élet érdemei által...

A magyar ősi nemesség a honfoglalásig vezette vissza eredetét, és amely címet főleg hadi cselekedetek folytán kapták.

A mai életre vonatkoztatva: nemes az, aki kiáll azért a közösségért, amelyben él. Amennyiben ezt a szolgálatot elmulasztja, akkor elveszíti nemességét...

Werbőczy azt is mondja, hogy a címer az ékessége, de nem kelléke a nemességnek! Illésy Zoltán gondolatai:

A nemesség minket arra kötelez, hogy a régmúlt idők követelményei mellett –, amely alapján a nemesség adatott – szükség van napjainkban egy, az azt tudatosító és a magyar hovatartozást mutató tevékenységre. Ez alapján megőrizhetjük utódainkban néhány száz év eltelte után is pozitív emlékünket.

A ma élő nemesség szent kötelessége kell hogy legyen többek között az igen erősen megcsorbitott magyarságtudat helyreállítása, a nemzeti kulturális értékek megőriztetése!

Hornokné Németh Eszter szavai:

Harmincegy címer található a közszemlén, de a címer nélküli nemesi családok száma is 10–15-re tehető a településen.

Például látható a Gyuricza család óriási családfája, kik ugyan nem nemesek, de érdemes a tanulmányozásra.

A kiállítás apropója: a családkutatás lehetősége; a fiatalok minél többet megtudjanak szülőhelyükről és családjukról...

Az idősebb nemzedék feladata, felelőssége, hogy ezt a múltat megmutassa.

A címerek és családok történetei nagyon fontos dokumentumok.

A címerek – mint azt Hornokné hangsúlyozta – legméltyebb helyen a városháza dísztermében volnának. Addig is a könyvtárban kapnak helyet...

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

IV. évfolyam 8. szám

<http://www.szikszi.hu/isk/gellert/>

1997. augusztus

SZENT ISTVÁN ÜZENETÉNEK SZELLEMEBEN...

Augusztus 20. legnagyobb nemzeti ünnepünkön első Szent királyunkat, az államalapítót, az apostolt ünnepeljük. Az ő elszántsága, kemény elkötelezettsége nélkül nem volna haza itt a Kárpát medencében, itt az Alföld közepén, a Kőrösök partján a magyarság számára.

Azt az államférfit ünnepeljük, aki ezer év távlatából is hiteles és időtálló törvényeket, államot alkotott, jövőt, a jövőben pedig reményt teremtett. Meglátta, hogy keletre már nincs visszaút, a Nyugat pedig - ha idegenek maradunk számára - elpusztít.

De ma ünnepeljük a jelent és a jövőt biztosító emberi munka gyümölcsét, létünk elengedhetetlen feltételét - az új kenyeret is, és ezen a napon ünnepeljük újkori állami létünk, demokráciánk alappilérét - alkotmányunkat is.

Szent István az az államférfi, az a bölcs, aki sziklára építette valamennyiünk házáat, a hazát, s bár az sok-sok szenvedés és verejték árán épült, időtállóan bizonyult. Időtállóan, mert összetartotta a rengeteg munka, megpróbáltatás és a jövőbe vetett hit. Ez a szentistváni hit, lelkület és elkötelezettség adott erő a megpróbáltatásokban.

Jövőt építő törekvésünkben tehát ma is arra kell figyelnünk, ami Szent Istvánnak örökből élet- és alkotóerőként hasznosítható, ami segíthet múltunkat és jelenünket a maga teljességében úgy megélni, hogy legyen erőnk célunkat a jövő horizontján kijelölve következetesen megvalósítani. A cél felé haladtunkban legyen elég megértésünk, türelmünk egymás iránt, soha fel nem adva elveinket, elképzeléseinket.

Szent Istvánnak, és történelmünk nagyjainak jelentősége éppen abban rejlik, hogy a nemzeti létkérdésekben világosan felismerték a megoldás jövőt jelentő útját.

E folyamatban - a nemzet érdekében - felül tudtak emelkedni széthúzáson, megrontottságon, egyéni érdekeken, emberi gyengeségen. Világosan látták, hogy itt a nyugat és kelet határán csak akkor lehet jövőnk, ha európaiakká válunk, de újra és újra átéljük gyökereinket, keleti kötődésünket, s azokat a kor követelményeihez igazítva megtartjuk.

De azt is felismerték, hogy mindig csak a saját erőnkre támaszkodhatunk, rejlik életünk minden percének kettős szorításában csakis belső tartalékaink mozgósításával, lehetőségeink és teherességünk maximális kiaknázásával lehet csak remény

fennmaradásunkra. Mindig tudatában voltak, hogy van igazi történelmi múltunk! Van felvállalható szellemi örökségünk! Népünk tehetséges, nagy munkabírásu, ötletes találemény, kitartó a megpróbáltatásokban. Ez az a sziklaalap, amelyre építközhetünk.

Most újra nehéz éveket élünk, kísértének, "az elmúlt századok". Gondjaink sokasodnak, megosztottságunk növekszik, a jövő megítélése egyre bizonytalanabb.

A napról-napra növekvő adósságteher következtében bénított, szűkülő gazdaságban kevesek hatalmas vagyonokat gyűjtene, a társadalom többsége pedig a kevesek számára kiszolgáltatottan, szegénységben él, a létminimumon, vagy éppen az alatt tengődik.

Gyermekeink, unokáink jövőjének lehetőségeit alapjaiban veszélyeztető egyre rosszabbul ellátott oktatást és szociálpolitikát kényszerítenek ránk.

Egyéni teherbíró képességünk végső határához jutva, újra a megosztottság, a jövőtől való félelem lett a társadalomban a meghatározó.

A hétköznapok rohanásában, a temérdek bizonytalanság közepette nincs idő, nincs központi akarat a nemzeti tudat, a hazaszeretet ismételt kimunkálására!

A társadalomban a rend és a fegyelem, a közbiztonság hiánya szétrombolja erkölcsünket, értékeinket.

Bármennyire nehéz is a jelen, bármennyire megosztottak vagyunk is a tettekben, Szent István üzenetének szellemében közös hazát kell építenünk, csak egy közös jövőben reménykedhetünk.

Csakis az összefogás adhat erőt, hogy végig tudjunk menni az Európába vezető úton.

De ehhez újra fel kell emelni a nemzet zászlaját! Új célokat, mindenkinek esélyt biztosító jövőt kell kitűznünk, új megacélosodott nemzeti tudatot kell építenünk!

Kérjük tehát a magyarok Istenét, hogy jövőt formáló népének küldjön Szent István-i jellemű, tudású és elkötelezettségű államférfiakat, adjon zavartalan, alkotó munkásnapokat, a nemzeti ünnep igazi üzenetét megértő és tettekre váltó, dolgos, összefogni képes magyarokat.

Dr. LATORCAI JÁNOS

Prokopp Péter alkotása

SZENT ISTVÁN KIRÁLY

Halál bére mindenkor az élet.
Mit tehetél volna Vajkából-István,
hogy megváltsd néped szinte tisztán?
Koppány horkával csapoltad a véred...

Templomokkal, tudós iskolákkal,
gazdagult, de, ha rend kívánta
korbácsot is látott latrok háta,
évezredünk fénylik koronáddal.

S mert letört a lilium-virágod,
Imre herceggel ingott a jövőndő,
Boldogasszonynak népet s hazádot

felajánlottad. Kegyelmeben élünk
száz vész múltán. Országépítőnk,
Szent István király - imádkozzál értünk!

1996. VIII. 19.

TÍMÁR MÁTÉ

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

IV. évfolyam 9. szám

<http://www.szikszi.hu/isk/gellert/>

1997. szeptember

ENDRŐDRŐL A HOLTAK IS ELVÁNDOROLNAK

Tövisháti sírfeltárások az endrődi határban

A Munkácsy Múzeum régésze Nikolin Edit szakmai vezetésével az Endrődi határban Tövisháton, július 15.-én hitelesítő ásatások kezdődtek. Történt ugyanis, hogy amikor ezen a részen a csatornát építették, akkor a földgépek emberi csontokat hoztak a felszínre. Sokan tudtak erről, de egyvalakit nem hagyott nyugodni a leletek sorsa. Gellai István, aki tősgyökeres endrődi, és érdeklődik is a régészet és a múlt iránt, állandóan kereste a lehetőséget, hogy meggyőződhessenek arról, amit feltételeztek, vagyis, hogy a régi idők újabb temetkezési helye került felszínre. Ilyen előzmények után adott megbízást és némi anyagi segítséget a békéscsabai múzeum, a Vízművek, és a helyi Önkormányzat. Az ásatások fizikai munkájában részt vettek a Kocsorhegyi Életnevelő Tábor

fiataljai, Árkus Péter vezető tanár irányításával, akinek szakmája szintén régész, valamint azok a nevelő tanárok, akik a táborban folyó munkában részt vesznek. Két hét alatt - a sok eső ellenére - 4 sír teljesen feltárára került. Már is igazolva láthatjuk a feltételezést, miszerint egy temetkezési hely volt itt Tövisháton, mert a sírok egymástól azonos távolságra szabályos rendben követik egymást. A csontok teljes épségben megmaradtak. A szakemberek véleménye első látásra, hogy a leletek honfoglalás előtti korból népvándorlás-korabeliek, kb. 1500 évesek. Természetesen ezt majd vizsgálatok és elemzések fogják megerősíteni. Szinte bizonyos, hogy az egyik sírban egy idősebb nő nyugszik, mert mellette találtak egy díszített orsógombot, amit a nők használtak. A másik

dolat, hogy Endrődről nemcsak az élő lelkek, hanem a holtak is elvándorolnak, igaz az utóbbiak nem saját akaratukból, sőt még csak nem is kényszerből teszik ezt. Jó lenne ha az illetékesek (sajnos nem tudom pontosan hogy kik azok) elgondolkoznának azon, hogy ezt a területet, és biztosan van még több is, védetté kellene nyilvánítani, vagy valami más módon biztosítani, hogy ezek a felbecsülhetetlen értékek ne kerüljenek megsemmisítésre, hanem inkább feltárára. Tisztában vagyok azzal, hogy a jelen feladatai is nagyok, nyomasztóak, szinte semmire sincs elég pénz de, vannak dolgok, amik mellett nem lehet közömbösen elmenni, vagy ha ezt tesszük, helyrehozhatatlan hibát, bünt követünk el, amit az utókor tőlünk jogosan kér majd számon.

három sírban nyugvó csontok azonosításra várnak. Az egyik sírban egy 150 cm magas a másikban egy közel 170 cm magas ember került eltemetésre. Ezekből a sírokból semmi más tárgy nem került felszínre, így ebből arra is lehet következtetni, hogy a temető szélén kezdődtek el a mostani ásatások, és ide feltehetően a szegényebbek kerültek temetésre. A negyedik sír feltárásnál azonban már gyöngyöket és hajkarikákat is találtak, amelyek arra engednek következtetni, hogy egy fiatal lány csontjai kerültek ki. Mivel abban a korban zárt családi rendben temeltek, feltételezhető, hogy a most feltárt négy sírban nyugvók egy családdhoz tartoztak.

A helyszínen látva a sírokat, többünkben megfogalmazódott az az elképzelés, hogy milyen csodálatos dolog lenne, ha ezek a feltárt sírok itt maradhatnának a helyszínen, és egy szabadtéri múzeum keretében lehetne megmutatni azoknak, akiket érdekel. És sokan vannak ilyenek nemcsak a helyben lakók között! Sajnálattal adom közre a hírt, hogy mire ezt a cikket olvasni fogják, a csontok már rég elkerültek Endrődről, felszedték és bevitték őket a békéscsabai múzeumba. Szerettem volna én személy szerint elérni azt, hogy legalább addig maradjanak a helyszínen, amíg ősszel (1 hónap múlva) elkezdődik a tanítás az iskolákban, és legalább a mi tanulóink láthatták volna a maga valóságában a feltárt sírokat. Teljesen más élményt jelentett volna, mint majd valamikor, valahol látni, ha egyáltalán kiállításra kerül. Sajnos nem ez az első lelet, ami előkerült Endrődön, és el is került onnan, és soha többé nem jelezték, hogy hol találták, ha egyáltalán kiállították. Önkéntlenül is felvetődött az a keserű gon-

A feltáráshoz résztvevőkkel elbeszélgettem, akik mint már korábban írtam, az Életnevelő tábor tagjai, valamint az éppen ügyeletes nevelőtanárról Valuska Lajos. A tanár úr éppen kihozta a 4 éves kislányát, feleségét, akinek karjában ült a néhány hónapos kisbabájuk is. Valuska tanár úr elmondta, hogy a táborban semmi extra feladat megoldását nem tűzték ki célul, nem erre vállalkoztak, hanem arra, hogy a gyerekekkel megismertessék a hétköznap minden feladatát, szokásait, így ő inkább "pótapának" tartja magát, és ugyanígy gondolkodik rajta kívül még a többi nevelő tanár, Szarka Zsolt, Molnár Albert, és Fűrj József is. Ezeket a gyerekeket is szeretnék úgy elindítani az életbe, mint a többi, családban felnövőt, hogy ha úgy adódik, legyen nekik felnőtt korban is lehetőségük egy-egy probléma megbeszélésére kihez fordulniuk.

Megkérdeztük az ott dolgozó fiúkat, hogy hogy érzik magukat Kocsorhegyen hiszen korábban a fővárosban éltek. Elmondták, hogy tanulnak és dolgoznak, és többen el tudják képzelni, hogy vidéken éljenek. Legnehezebben a nagy sarat szokták meg, ez korábban ismeretlen volt számukra, de ezt is meg lehet szokni, mondták, és van sok minden más jó dolog, ami ezt ellensúlyozza. Békási Áttila bőrdíszműves szakmát tanul a volt 617-es iskolában, Garai Gábor kereskedő szakmát szeretne tanulni, és Kratochwill Laci pedig a számítástechnikát szeretné megtanulni. A kubikus munka közben szólítottuk meg a következő fiatalembert, akiről kiderült, hogy ő nem a tábor lakója, hanem az ELTE szociális munkás szakán tanul, és eljött ide, hogy élőben lássa és tapasztalja a munkára nevelés módszereit. Elmondta Kovács Zoltán egyetemista, hogy igen sok jó dolgot tapasztal a táborban, és nagyon jó és hasznos módszernek tartja a kis létszámú nevelő tábor.

A honfoglalás előtti korból származó sírfeltárásokról kívántam tudósítani, s akaratlanul is mai korunk egyik legégetőbb, s legaktuálisabb napi gondolataimhoz jutottam el. Életnevelés, szociális gondoskodás, beilleszkedés társadalmunkba, a szülőföldről való elvándorlás, a múlt emlékeinek kellő megbecsülése, ezek is a ma gondolataim!

CSÁSÁRNÉ GYURICZA ÉVA

„Igen nagy tisztség Isten szeretett gyermekeit nevelni!”

Ezzel az idézettel kezdődik a szent Gellért Katolikus Általános Iskola 1997-98-as munkaterve. Október végi reggelen mentem el az egyházi iskolába, igyekeztem kora reggel, mert feltétlenül szerettem volna látni a gyermekeket már az iskolába vezető úton. Jöttek is, ki biciklivel, ki busszal, ki az édesanyja mögött ült a biciklin. A hidegtől kipirosodott egészséges arcocskájuk csak úgy ragyogott, jókedvűen léptek be a még mindig újnak tetsző, szép iskolájukba. A tanítás kezdetéig, azaz amíg a hosszú csengetés el nem kezdődött, kedves zsbongás hallatszott ki a tantermekből, folyosókról. A csengő után elcsendesedett a sok kedves nebuló, mért megkezdődött a munka.

Kiss Pálné igazgató asszonytól megtudtam, hogy a harmadik évfolyamot, idén szeptemberben 110 gyermek 7 nevelővel kezdte meg, összesen öt osztályban. Elsőként minden kertelés nélkül megkérdeztem az igazgató asszonytól, hogy mi a véleménye arról a helyi „hírről”, mely szerint ebben az iskolában nagyobb a szigor, mint máshol. Kérdésekre egyáltalán nem lepődött meg, az volt az érzésem, mintha várta volna, és kis gondolkodás után azt felelte: ez legyen a legnagyobb probléma! Eljön az ideje, amikor mind a szülők, mind a gyermekek hálásak lesznek azért a pluszért, amit ebben az iskolában kapnak a gyermekek. Nem tudom, egyébként, hogy valóban szigorúbbak vagyunk-e, mint máshol, az a célunk, hogy az egyetemes emberi értékekre neveljünk, az igényességet kialakítsuk, növeljük akaraterőjüket, és kudarcvállaló képességüket. Munkájukat napirend

szerint végzik, amikor "dolgozunk" akkor nincs helye a játéknak, de amikor eljön a játék ideje, akkor minden gyermek felszabadultan, kedvére játszik. Szeretet, szigor, igényesség így fér meg egymás mellett, és minden gyermek szívébe szeretnénk ezt elplántálni. Van-e valamilyen említésre méltó változás ebben a tanévben? Igen, válaszolt az igazgató asszony. Az idei tanévben már a hittan a tantervnek része, nem fakultatív, és minden gyermek a vallásának megfelelő oktatásban részesül. A hitbeli ismeretek elsajátítása így válik lehetővé heti 2 hittanóra keretében. Fokozatosan fognak eljutni ezek a gyerekek a keresztyén erkölcsi ismeretekre túl a hazaszeretet, a munka, az ember megbecsülése, a helyes közösségi magatartás ismereteihez. Nem titkolt célja a nevelésüknek, hogy minél szélesebb látókört alakítsanak ki, megszeressék a könyveket. Szilárd alapismeretekkel akarják a 8 osztályt végzett tanulókat küldeni a középiskolákba, mégpedig lehetőleg olyan területekre, olyan szakmák felé, amelyre itt helyben is szükség van, hiszen jó lenne megállítani a tanult fők elvándorlását, mondta el az igazgató asszony. A szeretet, az összetartozás légköre így alakítható ki, erősödött meg bennem a hallottak és látottak alapján egy jóleső érzés.

Megkértem, hogy ismertessük meg olvasóinkkal azokat a fontosabb eseményeket, amelyek ebben a tanévben történtek. Ez időrendben a következő:

Veni Sancte - Tanévnyitó ünnepély, aug. 31.-én

Nemzetközi Katolikus pedagógus

konferencia szept. 17.-én

Szent Gellért napja szept. 24.-én: futóverseny, faültetés, lovas kocsin Gyomára utazás, az "én iskolám" rajz verseny, játékos aerobik, séta a Körös partján

Szent Őrőangyalok napja október 2-án, két ikon ünnepélyes átadása, adományozó a festőnő, Latorcainé Újházi Aranka

Kodály emlékhangverseny október 10-én a Budapesti Szent Margit kórus az iskolában tartott énekhangversenyt.

Tímár Máté újonnan megjelent könyvét adományozta az iskolának.

Megtudtam még, hogy a gyerekek érdeklődésüknek megfelelően tanulhatnak néptáncot, zenét, angol-német nyelvi szakkör is működik már. A számítástechnika majd talán jövőre indulhat, ennek még nincsenek meg a tárgyi feltételei. A harmadik osztály legjobbjai készülnek a Zrínyi Ilona matematika versenyre, rajzpályázatokon is rendszeresen részt vesznek, és nagyon szép sikert értek el a mese és versmondó versenyeken.

A forradalom ünnepe előtti napon voltam az iskolában, eljövetelemkor már megkezdődött az ünnepi szentmise, ahol a miséző pap a prédikáció helyett párbeszédet folytatott a több mint 100 gyermekkel, így emlékezve, és egyben ismertette az 56-ban történeteket. Még sokáig visszhangzott bennem az igazgatónő búcsú idézete, ami az ő és nevelőtársai jelmondata: „Nagy kiválasztottság, boldogság, szent munka ez!”

Császárné Gyuricza Éva

Új ikonok

Október 2-án bensőséges ünnep volt iskolánkban. Dél előtt 11 órakor szentmise volt kápolnánkban, Szurovecz Vince esperes úr vezetésével, akivel együtt misézett Iványi László plébános és Bauer Csaba káplán. Mise után az emeleti folyosó falán elhelyezett két ikonképet az esperes úr megáldotta. Ezután

a képek festője, és adományozója,
Dr. Latorcai Jánosné Újházi Aranka

ismertette a két kép mondanivalóját, üzenetét. Végezetül a plébános és az igazgatónő megköszönte a művésznő ajándékát. Ezután kötetlen agapé keretében elbeszélgettek egymással a vendégek.

Az ikonképek teológiája, és művészeti megfogalmazása olyan mély, és gazdag, hogy e cikk keretein belül nincs lehetőség az ismertetésére.

Szak szerű leírást olvashatunk az Interneten a

<http://www.szikszi.hu/isk/gellert/iskola/ikonok.html> címen. Tervbe vettük a leírás kis füzetben való megjelenítését is.

Iványi László plébános

AZ ÁTSZERVEZÉS KÉNYSZERPÁLYA VOLT

Beszélgetés Roosz Ádám úrral, az újja szervezett Bethlen Gábor Mezőgazdasági és Ipari Szakképző Iskola igazgató helyettesével

Kedves Ádám!

- Úgy gondolom, hogy az iskola rendezésében az év augusztusában a Bethlen napok keretében megtartott Vitis Agricolae '97 Mezőgazdasági, Ipari Kiállítás és Vásár tovább növelte a szakiskola hírnevét. Erre az alkalomra igen reprezentatív kiadvánnyal jelentetek meg, mely bemutatja röviden az iskola történetét, és hogy milyen szakképzés folyik. Ezért inkább az ősszel beindult új tanévről beszéljünk. Befejeződött az átszervezés. Kérlek, erről mondj néhány szót. Az átszervezés beváltotta-e a hozzá fűzött reményeket?

- Ahhoz, hogy erre a kérdésre érdemi választ lehessen adni, nagyon kevés idő telt el. Legalább egy tanévet végig kell dolgozni együtt, hogy értékelni tudjunk. Aminek nagyon örülünk, az az, hogy a korábban külön-külön iskolába járó tanulók hamar összebarátkoztak, elfogadták egymást, nincs közöttük ellentét, semmilyen durva megnyilvánulás.

A Hősök úti épületbe járnak a szakmunkás-tanulók, a Selyem útiba pedig a szak-középszkolások.

- Tehát ezt kísérleti évnak is tekinthetjük. Ígérem, az iskolaév elteltével visszatérünk a kérdésre. Maradjunk továbbra is az átszervezésnél. Csak létszám és pénzügyi megtakarítás vezette a szervezőket, vagy valami más is?

- A szakképző iskolák helyzete, összevonásuk kérdése több mint 2 éves, elhúzódó ügy volt, amit előbb-utóbb meg kellett oldani. Országos jelenség, hogy évről-évre csökken a beiskolázható gyerekek száma. A korábban bevezetett normatív támogatási rendszerből következően csökken a működésre felhasználható pénzüsszeg. Ez egy idő után behatárolja az iskola lehetőségeit, és kihatással van az oktatás színvonalára. Az eredményes működésnek azonban fontos eleme az is, hogy egy iskola képes legyen saját bevételek elérésére, mellyel javíthatja éves költségvetési helyzetét.

A város és az iskola vezetése pedig megvalósította azt az alapelvet, hogy az összevonással az iskola dolgozói, tanári kara közül senki nem vált munkanélkülivé, legfeljebb más munkakörbe került, anélkül, hogy anyagilag rosszabbul járt volna. Az egyesülést kimondó képviselő-testületi ülésen pedig elhangzott, hogy ha a jövőben az iskolában megtakarítás keletkezne, azt nem vonják el, hanem a színvonal emelésre fordíthatjuk. Azonban az anyagikon kívül a szakiskola színvonalának további fejlesztésére is gondoltunk

- Lényegében tehát az anyagiak domináltak az átszervezésnél. Mielőtt azonban az iskola színvonalának fejlesztéséről beszélgetnénk, ennek egyik legfontosabb feltételéről kérdeznék. Milyen most az iskola tanári struktúrája?

- A nevelőtestület összetétele egyértelműen jónak mondható. Mindenkinek egyetemi, illetve főiskolai végzettsége van. Sőt! A testület döntő többsége 2-3 diplomával rendelkezik. Jelenleg

tizenötön tanulnak tovább, hogy magasabb szakmai, vagy pedagógiai végzettséget szerezzenek. Természetesen egyes szakmákban (pl. nyomdász, bútorasztalos, halász) külső óraadókra is szükségünk van, akik munkahelyük elismert szakemberei.

- Akkor hát, hadd tegyem fel a legfontosabb kérdésem: az átszervezés folytán bővül-e az iskola szakterülete, s ha igen, milyen új szakok indulnak.

- A meglévő szakmák mellett olyan új szakmákat is fogunk indítani, amelyek oktatása a korábbi években már folyt, de érdeklődés hiánya miatt abbamaradt. De indítunk olyan új szakmákat is, amelyek remélhetőleg felkeltik a tanulni vágyó ifjúság érdeklődését. Mindezekkel szeretnénk elérni, hogy a gyerekek helyben maradhassanak, kielégítve szerteágazó tanulmányi érdeklődésüket, s így a családok anyagi helyzetét is segíteni tudunk. De célunk az is, hogy a tanulók képzését minél szélesebb körben biztosíthassuk, s így a városban a helyi vállalkozók utánpótlását, bővítését tegyük lehetővé.

Az iskola már kiadta az 1998/99-es tanévre szóló pályázati felhívását. Ezért ebből csupán néhányat emelnék ki: A szakközépszkolai képzés keretében lehetőség nyílik államháztartási közzgazdász és vámgazgatási ismeretek elsajátítására. Ez olyan új képzési forma, amely a gyöngyösi főiskolán való továbbtanulást teszi lehetővé, illetve a végzettek az önkormányzatokban ügyintézői munkát vállalhatnak.

A szakképzés terén a már hagyományosan tanított szakmák mellett az élelmiszeriparban beindítjuk a pék, cukrász, az iparban a kőműves, géplakatos, szerszámlakatos, szerkezetlakatos, mechanikai műszerész, számítógép-kezelő, a szolgáltató és vendéglátás terén pedig a falusi vendéglátó, vendéglátó, eladó, szakács élelmiszer és vegyi áru kereskedő szakmák oktatását is.

Meg kell említenem még, hogy a pályaorientációs tárgyakat, melyek lehetőséget adnak fontos alapismeretek megszerzéséhez.

A mezőgazdasági szakmák előkészítéséhez. számítástechnikai alapismeretek, biológia.

Az ipari szakmák előkészítéséhez: a számítástechnikai alapismeretek mellett, a műszaki rajz alapjait is oktatjuk.

Élelmiszeripar, szolgáltatás, vendéglátás szakmai előkészítő tárgyai. kémia és idegen nyelv (angol vagy német).

Minden esetre, amint már említettem, az érdeklődőknek figyelmébe ajánljuk az iskola által már kiadott és a teljes palettát magában foglaló 1998/99 tanévre kiadott tájékoztatót.

- Ehhez hozzátehetem, hogy ilyen részletes tájékoztatót az érdeklődők szerkesztőségünkben is kaphatnak. Amint tudod újságunkban is közzé tettük a Dévaványán jövőre megnyíló Eötvös Gimnázium és Szakközépszkola tájékoztatóját. Úgy tűnik, a

profilban sok azonosság lehető fel. Nem jelentheti majd ez az itt a tanulók létszámcsökkenését?

- Mit válaszolhatnék erre? Ezt a jövő dönti el. Mi bizunk iskolánk további sikereiben.

- Beszélgetésünket azonban nem zárhatom le - egy talán nem ide tartozó - kérdéssel. A helyi sajtóban ugyan nem kapott nagy nyilvánosságot, hogy a Termál Körös Hotel Rt. és az Első Magyar Játékkaszinó Kft. közös szerződéssel a régebbi 617. szakiskolának már több mint egymillió forintot juttatott. Kérlek, tájékoztass bennünket, hogy mi lett az összeg sorsa! Felhasználásra került? És mire? Vagy talán el sem költötték?

- Ebből az összegből a volt 617. sz. Ipari Szakiskola 520 000 forint összegben vásárolt számítógépeket, most van beszerzés alatt egy nagy teljesítményű lézernyomatató 150 000 forintért, a többi a megállapodás értelmében a fent említett szakmák igényeinek megfelelően fogjuk felhasználni.

- S végül engedj meg egy személyes kérdést. Tudom, hogy a számítástechnika kedvező terület. Mondd el olvasóinknak, hogy mit tervezel az elkövetkezendő évben ezen a téren?

- A jelenlegi - alapfokú - tanfolyamok már október közepe óta folynak. A jövő évben tervezem az Orosházi Informatikai Magániskola Kft szervezésében további alap és középfokú tanfolyamok indítását. A tanfolyamoknak iskolánk ad helyet. Jelentkezéseket már most elfogadok a 284-610 telefonszámon. Jelenleg egy 150 órás tanfolyam, kedvezményesen, 48.000 forintba kerül. Azonban az iskolarendszerű képzésen belül is tervezem alapfokú számítógép-kezelői OKJ szerinti szakma beindítását.

- Kedves Ádám! Köszönöm, hogy olvasóinkat e beszélgetés keretében megismertethettük az iskola terveivel. Remélem, céljaitok valóra válnak. Sok sikert kívánok Neked, az iskola egész nevelő gárdájának, és természetesen az ott tanuló diákoknak is.

CSÁSZÁR FERENC

Virágzó Föld: elhervadt remények

Dávid elnökhelyettes lemondott

A Virágzó Föld elnevezésű mezőgazdasági és ipari szövetkezet - a Munkáspárt égisze alatt - 1995. március 19-én alakult meg Endrődön. Huszonhatan írták alá az alapító okiratot, melyet benyújtottak a cégbírósághoz, ám a bejegyzés a mai napig sem történt meg. A kívülállók közül többen már a megalakuláskor csak legyintettek, s ki tudja miért - azt jósolták, hogy ebből nem lesz semmi! Mindenesetre a szövetkezet két vezetője, az orosházi Kovács András elnök és helyettese az endrődi Dávid István bizakodva tekintett a jövőbe. Nagy reményű ígéretekből nem is volt hiány. A Virázó Föld viszont néhány hónapnyi munkálkodás után egyszerűen elvirágzott.

Tavaly már nem is működött a szövetkezet, s a tagok egyre kíváncsibbakk lettek, vajon a sors és a szövetkezet vezetői milyen jövőt sejtettek. Ám hiába hívták meg levélben orosházi elnöküket, Kovács nem jött, de még csak nem is írt. Írt viszont levelet az APEH, melyben közölte, hogy 70 ezer forintos bírságot ró a szövetkezetre a múlt évi adóbevallás benyújtásának elmulasztása miatt. Igaz, hogy nem is lett volna senki, aki elkészítette volna a bevallást, hiszen a szövetkezetnek nem volt gazdasági vezetője, csak egy a könyveléshez nem értő pénztárosa. Ezért gyűlt össze két nejlonszatyornyi könyveletlen számla, bizonylat, s egyéb irat, amit most április 24-én délután a Hídfő vendéglőben 17 dühös tag körbeült.

Az egyik beteg, a másik elutazott

A tagság ugyanis erre a napra összehívta a szövetkezet közgyűlését, mert szereték volna meghallgatni vezetőiket, vajon miként áll a szövetkezet sorsa, vagyona. Ezen az áprilisi napon azonban sem Kovács elnök, sem Dávid elnökhelyettes nem tudott eljönni, mindketten levélben mentették ki magukat. Kovács a megromlott egészségi állapotára hivatkozott, valamint arra, hogy ő már 1996-ban emiatt érdemi munkát nem is végzett a szövetkezet élén. Dávid elnökhelyettes viszont elutazott Isztambulba, s április 15-én kelt levelében többek között közölte, hogy tisztségéről ezennel lemond. „Én a legjobb tudásom szerint mindent megtettem a szövetkezet érdekében, nem érzem felelősnek magam a szövetkezet jelenlegi helyzetéért” - írta Dávid István aki mellel önkormányzati képviselő is.

Az ukránnak nem tetszett a cipő

Ezen a bizonyos április 24-i közgyűlésen - ahová a Szó-Beszédet is meghívták a tagok - az is elhangzott, hogy a szövetkezetbe belépőknek 25 ezer forint tagdíjat kellett befizetni. Egy ceruzával írt kimutatás szerint öten fizették be a teljes tagdíjat, heten pedig a felét, egy ember 33 és fél ezret, egy pedig 20 ezret adott. Egy endrődi származású Budapesten élő tagtárs pedig az elnökhelyettesnek 300 ezer forintot adott át, amely a nyugták szerint csak öt hónap múlva került a kasszába...

Többen becsapva érzik magukat, hiszen a Virágzó Föld két vezetője azzal hitegetett mindenkit, hogy az Endrődi Cipész Szövetkezet megvásárlásához Fekete János bankja ad majd milliókat, sőt egy ukrán üzletember is beszáll a vásárlásba. Aztán majd lehet majd gyártani a cipőket millió számra az ukrán piacra. A megvásárlásból nem lett semmi, igaz ugyan, hogy az Enci egy részét kibérelte a szövetkezet, a termelés is beindult, ám annyi selejtet gyártottak, hogy az ukrán vevőnek nem kellett az áru. Sőt, az egy hónapig tartó cipőgyártás után derült ki, hogy időközben 80 ezer forintnyi gépalkatrész is eltűnt a bérelt üzemből...

Paradicsomot is termeltek - inkább kevesebb, mint több sikerrel, de a tagság reményét az elnök azzal táplálta, hogy az önkormányzat rövidesen 1400 hektárnyi földet juttat a Virágzó Földnek. De nem juttatott...

A tagok közül most egyesek azzal is magyarázzák a szövetkezet elhalását, hogy sem a városnak, sem a megyének, sem a rendszernek nem volt érdeke támogatni az ilyen típusú szövetkezést. Többen politikai szándékot látnak abban, hogy a szövet-

kezet mindenütt falakban ütközött, hiszen köztudott, hogy a Virázó Föld a Munkáspárt égisze alatt jött létre.

A közgyűlésen két jogász is résztvett. Az egyik, dr. Kolbusz Judit a szövetkezetet, illetve pontosabban ez alkalommal Dávid Istvánt képviselte, ám a magukat becsapottnak érző tagok most maguk is felkértek egy másik ügyvédet, Ugrinné dr. Kátana Klárát a saját ügyük képviselőjére.

Ki a felelős?

A szövetkezet jogásza szerint nem csak a két vezető, hanem az öt tagú igazgatóság, a felügyelőbizottság és a tagok is felelősek azért, hogy a szövetkezet ott tart, ahol tart.

A tagság ügyvédje azt javasolta, hogy a két nejlonszatyornyi számlát és bizonylatot könyveltesse le a tagság, szánjanak erre 30 ezer forintot, s ki fog derülni, hogy mi a helyzet, hová tűnt el a pénz, ki, kinek, miért és mennyit fizetett a tagság pénzből. Ezután lehet arról dönteni, hogy bírósághoz forduljanak-e a tagok.

A szövetkezet létrehozásában résztvevők jó szándéka nem vitatható. Ám a jó szándék kevés... A tanulságok levonását az Olvasóra bizzuk.

H.E.

Ház eladó!

Gyomán a Fő út 152. szám alatt a Shell benzinkúttal szemben összkomfortos emeletes ház (110 m²) eladó. Alkalmos üzlet- és irodaépület kialakítására is! A házhoz nagy udvar és melléképületek tartoznak. Részletfizetéssel is. Érdeklődni: 66/386-676-os telefonszámon Gubucz Józsefnél lehet.

A március 9-i időközi polgármester-választáson a négy jelölt közül dr. Dávid Imre kapta a legtöbb szavazatot. A meg-

választása óta eltelt fél év tapasztalatairól is kérdeztük Gyomaendrőd polgármesterét.

A város lemaradását pótolni kell

Dr. Dávid Imre:

„Ragaszkodom a terveimhez...”

- Az 1991. február 3-i időközi önkormányzati választáson az 1. számú egyéni választókerület képviselőjelöltjei között az Ön neve is szerepelt. Akkor nem sikerült visszatérnie a közéletbe...

- Az utolsó tanácsi rendszerben voltam tanácsstag 1986-1990-ig. Az ön által említett választáson indultam, de a kampány során - úgy hiszem - nem tettem meg mindent a győzelem érdekében. Igazából kampány nélkül lettem második. A jelölt személyének, és terveinek megismertetése a választókkal elengedhetetlenül fontos ahhoz, hogy egy választáson jól szerepeljen. A mostani egy lényegesen következetesebb kampány volt.

- Akkor és most is függetlenül indult...

- Ez bizonyos mértékig hátránynak tűnhet, de úgy gondolom, hogy inkább előnyt jelentett. Gyomaendrődön a legtöbb párt hasonló nagyságú szavazóbázist képez. Egy párt jelöltjeként indulva kisebb lett volna az esélyem. Mindezen túl, úgy vélem a város gondjai nem pártpolitikai kérdésként kezelendők.

- Melyik párt politikája, tevékenysége áll Önhez legközelebb?

- Nem tudnám egyik párt politikája mellé sem letenni a voksomat. A szakmám, paraszti származásom a kisgazdapárt-hoz is köt. Az ifjúságomat az elmúlt rendszerben éltem, annak a politikának is voltak - tagadhatatlanul - pozitívumai, minthogy vannak a mai szocialista politikusok is. Más kérdés, hogy az elmélet a gyakorlatban olykor mást mutat. Sorolhatnám a Fidesz, a kereszténydemokraták pozitívumait. Vannak olyan parlamenten kívüli pártok, amelyek politikájával is egyet tudok érteni, például a határainkon túl élő magyarság problémái is ide tartoznak. Tehát, a kérdésre visz-

szatérve, nem kötődöm közvetlenül egyetlen párthoz sem, viszont sok párt politikájával tudok azonosulni.

- A választási kampány idején ellenfelei gyakorta hangoztatták, hogy nem érdemes most olyan embert választani a város élére, akinek nincs közigazgatási gyakorlata... Ennek ellenére - azt mondják - elég otthonosan mozog a polgármesteri szerepkörben.

- Úgy gondolom, hogy a polgármesteri munka nem hivatali tevékenységet jelent. Az én munkám egyfajta gazdasági munka. Ugyanis soha nem tudtam elfogadni, hogy Gyomaendrőd, adottságai ellenére lemaradt, illetve nem tudott lépést tartani a hasonló adottságú városokkal. Ez a lemaradás már valahol a két település egyesülését követően megkezdődött, s a '90-es évek elején a lemaradásuk még nyilvánvalóbbá vált, annak ellenére, hogy a rendszerváltást követő években még volt pénz az önkormányzatoknál. Ezt a lemaradást most pótolni kell. Ezek zöme pedig gazdasági feladat. Valószínűleg hivatalnokká soha nem válok, igaz nem is akarok.

- Értékelté-e az elődje munkáját, s ha igen talált-e benne követendőit?

- Nekem nincs jogom, s nem is kötelességem az előző polgármester munkáját értékelni. Mindenképpen találok tevékenységében pozitívumot is. Egy intelligens, humán beállítottságú emberként vezetete a várost. Am gazdasági szempontból bátortalanul közelítette meg a dolgokat. Ez is vezethette oda, hogy a valós értékek helyett más jellegű értékek kerültek előtérbe.

- A hivatali és intézményi dolgozók körében bizonyára vannak ellendrukkerei, többen nem kedvelik az Ön stílusát, azt mondják diktatórikus vezető...

- Vannak elképzeléseim, melyekhez bizonyos mértékig ragaszkodom. Főleg akkor ragaszkodom az elképzeléseimhez, ha másoknak nincsen véleménye sem. Lehet, hogy sok önkormányzatnál virul a demokrácia, de ezen kívül azután semmi... A valós demokrácia nem azt jelenti, hogy mindenki azt csinál, amit akar, a város csak adja oda a pénzt az intézményeknek, azután ne szóljunk bele semmibe. Egyes intézményvezetőknek sokkal kényelmesebb volt az, hogy a városi költségvetésből kilobbizták a maximális összeget, s utána szabadon gazdálkodtak, még úgy is, hogy idejekorán elkölthetve a pénzt újabb összegekért kilincselte az intézmény a városnál. Ezt én nem akarom eltűnni. Racionálisan működő, színvonalas munkát végző intézményekre van szükség, hogy több pénz maradjon azokra a fejlesztésekre, amelyekkel a lakosságnak és a következő nemzedéknek is kulturált életkörülményeket tudunk biztosítani, hiszen nincs jó ivóvizünk, nincs helyi rádiónk, tévénk, 21 százalékos a szennyvízcsatornára való csatlakozás, rosszak az útjaink.

Tudom, hogy a változás, az újszerűség, a számonkérés nem fog egyesek körében tetszést aratni. A hivatali dolgozók körében sem tetszik mindenkinek, ha bármikor bármiért számon kérhetik a munkáját, felelősségre vonhatják. Sokaknak kellett egy eddigi kényelmes életstílust feladni. A hivatal dolgozóinak - kivétel nélkül - a város lakosságát kell szolgálniuk.

- Az eltelt 6 hónap alatt milyen sikerekről tud számot adni, s milyen - esetleges - kudarcokról?

- Siker volt, hogy a hivatal átszervezésével, közelebb kerültünk az emberekhez. Sikerként könyvelem el, hogy az

elmúlt hónapok alatt 37 pályázatot nyújtottunk be különböző helyekre, s ha nem is mindegyiken de nagyobb részével nyertünk jelentősebb összegeket. Sikerült az országgyűlési képviselővel olyan kapcsolatot kialakítani, amellyel közösen a város érdekében tudunk tevékenykedni. Siker, hogy a város vezetésének új koncepcióját a megyében is elfogadták, s támogatják is törekvéseinket. A testület tagjainak nagy része is elfogadta az új koncepciót, a változtatás iránti igényemet. Ezekon kívül több olyan kisebb-nagyobb eredmény van, amely azt mutatja, hogy néhány éven belül ezt a várost a megfelelő szintre lehet emelni. Kudarcok is voltak, de úgy gondolom, hogy ezek a kedvemet nem vették el, törekvéscimet nem gátolták. Igaz, jövőre választás lesz, de senki nem várhatja, hogy 2 év alatt behozzuk a lemaradást. Én 6 évet kérnék, de még lehet, hogy az is kevés lesz ahhoz, hogy utolérjünk hasonló adottságú és méretű városokat. Most is azt ígérhetem, hogy a következő önkormányzati választásig egy fejlődési folyamatot alapozunk meg, és indítunk el a városban.

H. E.

Továbbra is tart

- pulóverek
- pólók
- shortok
- tornanadrágok

**30 %
árengedményes
vására!**

Gyomaendrőd,
Fő út 181/1.

Új könyvtárigazgató a Városi Könyvtár élén

Beszélgetés Hajdú Lászlóval

- A Városunk c. újság olvasóinak nevében gratulálok a kinevezéshez. Kérem, mutakozzon be olvasóinknak.

- 51 éves vagyok, három gyermekem van. A végzettségemet tekintve magyar nyelv és irodalom szakos tanár vagyok, de elvégeztem a népművelői előadói szakot is a Kossuth Lajos Tudományegyetemen, és népművelés-könyvtár szakot a Tanárképző Főiskolán.

- Mióta él itt?

- 16 éve vagyok kapcsolatban Gyomaendrőddel, Békéscsabáról jöttem ide. Itt vertem gyökeret, itt lakom a Kolmann-telepen, már tíz esztendeje.

- Munkahelyei?

- Nem sorolom fel munkahelyeimet, tizenegynéhány volt már, kelettől-nyugatig. De az ipari szakiskolában már régóta dolgozom: az idén kezdtem meg a tizenhatodik tanévet. A könyvtári állásom mellett is tanítok havi 50 órában az iskolában, így a színháztól nem szakadok el.

- És most megpályázta a könyvtárigazgatói állást. Mi motiválta ebben?

- Sokan mondták már nekem, hogy a véremlen van a pályázás. Tényleg, sokszor pályáztam már, de csak olyan munkahelyekre, amelyek az emberrel vannak kapcsolatban. Mert az én végzettségem és egész mentalitásom is az ember körül forog: nevelés, oktatás, művelődés. Ebbe az is belefér, hogy megpályáztam a sportcsarnok vezetői állást. Megpályáztam az ipari iskola igazgatói állást is, de R. Nagy Jánossal szemben 5-6 szavazattal lemaradtam. Azóta már R. Nagy János kartársam a Kner Nyomdában dolgozik. A Gyomaendrődi Híradó szerkesztői állását is megpályáztam, meg is nyertem, igyekeztem befolyás nélkül szerkeszteni a város lapját. De aztán jöttek olyan képviselők, akik cenzúrát akartak. Nem szeretem a sablonokat, ezért vannak, akik "csodabogár"-nak tartanak. Nem kedvelik szókimondásomat.

- Konkrétan a könyvtárvezetői állást miért pályázta meg?

- Mert szeretem a könyveket. Nekem egy szép és tartalmában is értékes könyv olyan, mint egy szép nő - felizgat. De kihívás is volt nekem ez az állás: vajon itt hogyan állom meg a helyemet? Sokan bíztattak a barátaim közül is, úgyhogy bele mertem vágni. A

kultúra ügye rengeteget csúszott lefelé az utóbbi időben, ennek megállításában szeretnék szerepet játszani.

- Tervei?

- Ami jó volt a könyvtárban, azt folytatjuk. De új dolgok is lesznek. Azt akarom, hogy ne csak lássák az emberek, hogy itt könyvek vannak a polcokon, és hogy itt tudósfélék válogatnak. Helyet akarunk adni mindenféle civil szerveződésnek, szeretnénk, ha itt lenne második otthonuk

- Milyen civil szerveződésekre gondol?

- Szeretném 1998. január 22-én, a Kultúra Napján megalakítani a gyomaendrődi kulturális szervezetet. Összefognánk azokat a kis csoportokat, akik bármilyen öntevékeny formában létezni akarnak. Itt képzőművészekről kezdve a csigagyűjtőkig mindenkit várok. A vállalkozók Házával is kapcsolatba kell kerülni, hogy támogassák ezeket a kulturális szervezeteket. Volna egy havonta megjelenő lapja is ezeknek a szervezeteknek, tele várost érintő információkkal.

- Az Internetbe is bekapcsolódnának?

- Igen, ezzel tudjuk a lakosságot tájékoztatni a legjobban. A helyi önkormányzat pályázott a civilbarát önkormányzat témájú pályázaton. Ebben közreműködik a művelődési központ is, a városi könyvtár is, és a közösségi ház is.

- Az iskolákkal is jó kapcsolatban kell lenni.

- Az iskolai könyvtárosokat össze akarom hívni, hogy egyeztessük a folyóirat rendelést. Azt is szeretném, ha legalább a város könyvtárai között megvolna a könyvtárközi kölcsönzés. Az Interneten keresztül kapcsolatban lehetünk egymással, és szeretném, ha a könyvtár lenne az információs bázis.

- Nyilván lesznek rendezvények is.

- Őszi gyomaendrődi könyvnapokat akarok csinálni. Itt szüreti mulatságtól kezdve minden lesz úgy, hogy néhány napig a könyv lenne a főszereplő az életünkben. Az Ünnepi Könyvhétre is valami olyat akarok, amitől az tényleg ünnep lesz. Szeretném meghívni Schwajda Györgyöt, a szolnoki színház igazgatóját. Olvasótáborra is akarok szervezni. A kárpátaljai gyerekek rendszeresen járnak a Bethlen Gábor

Szakközépiskolába, azoknak lesz tábor Bükkszentkereszten. 'A téma az Ábel-trilógia lesz.

- Maga szép eredményeket ért el a színháztól is. Ezt a munkát is folytatja?

- Igen. A tanítványaimmal - ők a Komédiás kör - szeretnék kéthavonta pódium műsorral bemutatkozni a könyvtárban, ezen belül új könyveket akarunk bemutatni. Át akarom hozni az iskolából a színháztól is. Nekem a színházakkal jó kapcsolatom van, a színháztól ezután a könyvtár élése alatt menne.

- Nem mintha az eddigieket kevesellném, de megkérdezem: van esetleg még más terve is?

- Hogyne. Ide kellene csábítani a munkanélküliek átképzését. A fiataloknak is adni kellene szórakozási lehetőséget. Nincs egy jó kávézóhely. Jó lenne itt egy kávézó is. A fénymásolást is be fogjuk indítani. Szeretnék egy nyári lugast az udvarban, hogy ha jó az idő, ott lehetne olvasgatni.

- Szétvált a gyomai és az endrődi könyvtár. Milyen munkakapcsolatot tervez a jövőben?

- Csakis segíteni akarjuk egymás munkáját. Ezzel ők is többek lesznek, és mi is.

- Mi a véleménye arról, hogy a volt ENCI-be kerülne esetleg a könyvtár?

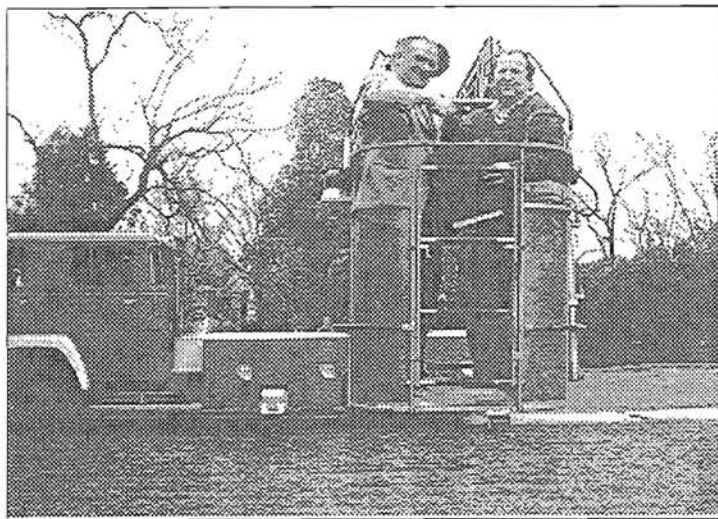
- A döntéseket végre kell hajtani. Én el tudok képzelni egy olyan intézményt, ahol együtt a művelődés, a könyvtár, a képtár, de még a turista iroda is. Én a Turinformot is ide hoznám a könyvtárba. Manapság luxus egy külön Turinform, amikor egy információgazdag könyvtár is képes lenne erre a feladatra.

- Pénz honnan lenne a tervekhez?

- Pályázunk, mindent megpályázunk. És fel akarom használni a meglévő kapcsolataimat is. Én nagyon nyitott vagyok mindenkivel, sok barátom van. Nem arról van szó, hogy mindenki szeret, ilyen nincs. Az egyébként csak jó, ha az embernek vannak ellenfelei, akkor tud harcolni, és az megedzi az embert. Sokszor ítélnék felszínesen az emberek, könnyen kimondják, hogy ki milyen, hogy Hajdú is milyen. Majd elválnak...

- Sok sikert, minden jót Nektek, gyomai könyvtárosok!

HORNOKNÉ NÉMETH ESZTER

A képen jobbról Katona Sándor, aki átadja az Egyesület elnökének, Dinya Lászlónak, a létrás tűzoltókocsit.

- Az endrődi tavasz jöttét már évek óta nemcsak a hazatérő golyák, hanem az Ön értékes adományainak az érkezése is jelzi. Hiszen már 3-ik éve tavasz táján rendben érkeznek az Ön küldeményei, amelyek a városunk vagyonát igen szépen gyarapítják. Az Endrődi Tűzoltó Egyesület használatába kerülnek ezek az eszközök, tűzoltóautók, mentőautó, idén pedig egy megye szinten is ritkaságszámba menő ún. „létrás tűzoltóautó”, amit éppen tegnap, április 17.-én adott át igen nagyszámú érdeklődők körében.

Mindenekelőtt arra kérem Önt, hogy a Városunk olvasói számára mutatkozzon be, mert azt mindnyájan tudjuk, hogy itt született Endrődön, de a későbbi évek is érdekelnek bennünket.

- Az általános iskolámat Endrődön, a szakmunkásképzőt Gyomán végeztem. Szolnokon kezdtem el dolgozni, tovább tanultam a szakmában, és megszereztem a szakmán belül különböző szakképesítéseket, és mestervizsgát tettem. 1981.-től Németországban atomerőműveknél dolgoztam, és 1988-tól vagyok ugyanazon a munkahelyen, a kreuztali BLEFA cégnél, mint főszereless vezető dolgozom. Jelenleg 53 magyar munkatársam van. Nem kis büszkeséggel mondom el, hogy

Tavaszi találkozás Katona Sándor mecénással

a magyar munkatársakból 12-en földieim, gyomaendrődiek. Ők is a kezem alatt dolgoznak, és biztos egzisztenciát teremhetnek maguknak, az általuk végzett jó munkával. Az anyagi problémáikon tudnak segíteni. Évente többször haza látogatok, hiszen itt élnék a szüleim és testvéreim, és mélyek a gyökerek.

- Számomra, - és biztosan nem vagyok egyedül ezzel a gondolattal - nagyon megható a szülőföld iránti szűnni nem akaró ragaszkodás, a tenni akarás, a segítség, ami végül nemes tettekben is megnyilvánul. Az adomány gondolom, hogy sok-sok munka, pénz, törődés után érkezik ide haza. Kérem, mondjon erről is néhány gondolatot.

- Szakmai és baráti kapcsolatok révén tudok a használt járművekhez jutni, amit saját erőből újítunk fel úgy, hogy azok az itthoni lakosság teljes biztonságát szolgálják.

- Hogyan került éppen a Tűzoltókkal kapcsolatban?

- A szállásadóm a Siegen megyei tűzoltóparancsnok volt. Ő is sokat segít még a mai napig is. Itthon pedig hallottam egy sajnálatos halálos balesetet, és ekkor határoztam el, hogy ezen a téren meg próbálok segíteni, hogy a baj ne ismétlődhessen.

- Az érdeklődés kedvéért elmondom Önnek, hogy a kezembe került a minap az 1930-as évből a "Tűzoltók Gyomai Önkéntes Egylet"-ének tagnyilvántartó könyve. A tagság létszáma pártoló és alapító tagokkal együtt 99 fő volt! Gazdálkodók, kereskedők, iparosok, vendéglősök, háztartásbe-

liek, községi tisztviselők, földbir-
tosokosok, földművesek, italmérők,
ügyvédek, főjegy-
ező, jegyző,
gyakornokok,
községi or-
vosok, római
katolikus plébá-
nános, banktu-
lajdonos,
nyomdatulaj-
donos, malom-
tulajdonos
mind-mind az
"Egylet" tagjai
voltak, és

fizették az éves tagdíjat (akkor 6 forint volt). Tehát városunkban tiszteletreméltó hagyománya van a Tűzoltó Egyesületeknek, és támogatásának is. Illik ezt Flórián nap táján felidézni, mert elődeink példája követésre méltó! De úgy gondolom, hogy az Ön segítségével nem csupán hagyomány tisztelet, hanem ennél sokkal többről van szó! Ön egy olyan tevékenységét segíti a városnak, ami mindenképpen szükséges és hasznos. Az itt élők nyugalmához, biztonságához sok minden hozzátartozik. Emlékszem, hogy gyermekkoromban, amikor el kezdődött az aratás, akkor be voltak a családok osztva a tűzfigyelésre. Amikor ránk került a sor, akkor meghatározott időben, meghatározott órát a templom tornyának ablakában kellett tölteni, és figyelni a határt, hogy ha netán valahol tűz ütne ki, azt azonnal jelezzük, a harangok félreverésével, és egy zászlót abba az ablakba kellett tenni, amerre a tűz volt. Hát persze akkor még itt nem volt telefon, ezért így oldották meg a gabonák tűz elleni védelmét. Szeretném megkérdezni, hogyan tervezi a jövőjét, s ha nem veszi túlságosan személyes jellegűnek a kérdést, kérem, válaszoljon is. Hol kívánja a nyugdíjas éveit tölteni, noha az még messze van, de az ember általában előre tervez?

- Természetesen itthon, a szülőhelyemen.

- Köszönöm a beszélgetést, köszönöm, hogy a szülőföld szeretete ilyen tettekben nyilvánul meg Önél. Egyetlen gondolattal, bücsüszom: Ha a világon mindenki ilyen volna, ez a világ mennyivel jobb volna!

Végezetül, de nem utolsó sorban: Nagyon nagy tisztelettel meghívom az Endrődiek Baráti Körének május 16-iki találkozására, ahol reményeink szerint nagyon sok máshol élő, és természetesen itthon élők találkozására kerül sor, valamint egy jóízű endrődi birkapörkölt ebédre is a Domszögön. Kérem, ha teheti, tisztelesen meg bennünket jelenlétével.

Császárné Gyuricza Éva

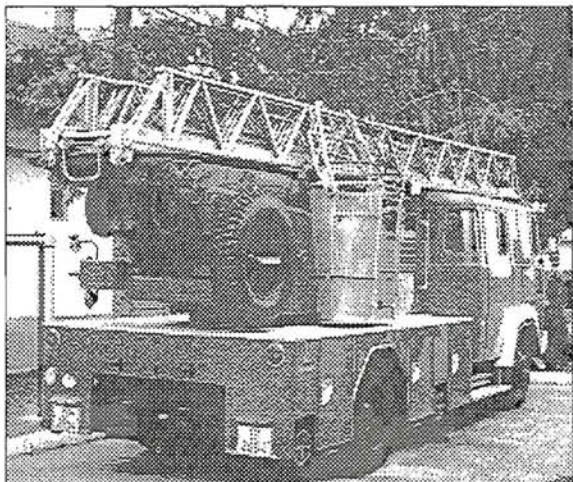
TURUL CIPŐ GYOMAENDRŐD

Szabadság tér 2.
Telefon: 66/386-891
66/386-251

A TURUL CIPŐBOLT
új helyen: Gyomaendrőd,
Fő u. 204.
(a Gyógyszertár me llett)

Megújult választékkal, bevezető áron kínálja termékeit.

VÁRJUK KEDVES VÁSÁRLÓINKAT!

VÁROSUNK Gyomaendrőd * Megjelenik havonta. * Kiadja az Endrődiek Baráti Köre Egyesület * Felelős szerkesztő: Császár Ferenc, 5502 Gyomaendrőd, Damjanich u. 15. Tel., Fax: (66) 386-323 * Szerkesztők: Császárné Gyuricza Éva, Cs. Szabó István, Hornokné Németh Eszter, Hunya Alajos, Iványi Mária, Marsiné Giricz Erzsébet, Márton Gábor, Stark László * Felelős kiadó: Vaszkó András * MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz: B/PHF/1495/BÉ/1995. * Készült: Pelyva házinyomda, Gyomaendrőd, Fő út 81/1

Interneten: <http://www.szikszi.hu/isk/gellert/> * E-mail: ivanyi@mail.szikszi.hu

„MERT ÚGY MEGSZERETTEM RODOSTÓT,

Az Endrődiek Baráti Körének találkozájáról

Május 16-án délelőtt 10 óra tájban már gyülekeztek az Endrődiek Baráti Körének tagjai, a meghívott vendégek a Rózsashegyi Kálmán Általános Iskola tornatermében. A várakozás percei a találkozások örömeivel, és a monumentális, eddig még együtt soha ki nem állított endrődi születésű Uhrin Péter képeivel való ismerkedéssel teltek. Majd az iskolai csengő hangjára mindenki elfoglalta helyét.

Hornokné Németh Eszter bevezető szavaival vette kezdetét az ünnepség. Őt idézzük:

„Kedves Barátaim! Engedjék meg, hogy egy szép üdvözléssel kezdjem: - Isten hozta kedves mindnyájukat! A felelet erre Endrődön: - Köszönöm, magam is igyekeztem. Ha ez az üdvözlés helyileg bárhol is elhangzik, szinte biztosak lehetünk abban, hogy endrődiek találkoztak egymással. Mesélik, hogy a nagy Budapesten álltak a vásárlók egy kenyeres pult előtt, és az egyikük megkérdezte: - Aztán púha ez a kenyér? Amikor ment kifelé, valaki vállára tette a kezét: - Maga nem endrődi véletlenül?

A héten volt a tájházban egy gyomai gyermekcsoport, és az egyik gyerek megkérdezte: - Van itt komra? Ha akarjuk, ha nem, igen gyakran előtörnek belőlünk olyan szokások, mozdulatok, kifejezések, amelyek gyerekkorunkban vésődtek belénk kitörölhetetlenül.

Amióta erre a napra készülődöm, sokszor eszembe jutott, milyen találó kifejezés a földi sző. Kötődést jelent - kötődést egymáshoz, kötődést a szülőföldhöz. Mindenki ismeri közülünk azt az érzést, amikor hazaérkezünk. Érezzünk bárhol, vagy bármilyen járművel, ahogyan közeledünk Endrődhöz, kialakul, majd megnövekszik bennünk egyfajta feszültség. És amikor meglátjuk az a templomtornyot, amelyből csak egy van a világon, melegség önt el bennünket, semmihez sem hasonlítható nyugalom: hazaértünk. Másnak, más, nekünk ez a hely a kezdőpont és sokunknak a végső pont is - itt születünk. Itt kaptuk az első, meghatározó leckéket a világban való eligazodáshoz, itt kaptunk olyan tartást és jellemvonásokat, amely elégnak bizonyult ahhoz, hogy az ország, netán a világ bármely pontján meg tudjuk állni a helyünket. Mert az élet beleszólt dolgainkba, nagyon sokan elmentek közülünk. Különböző okok miatt, legfőképpen a megélhetőségért, mondja az endrődi. És boldogultak, sokan közülünk igen komoly eredményeket értek el. Sokszor elgondolom, hogy hány csillagot adott Endrőd az ország egére, miközben a falu ege, bizony elsötétült, hiszen a 14000 emberből ma alig 6000 él itt.”

Hornokné Németh Eszter kedves szavai után az egyesület elnöke Tímár Máté emelkedett szólásra:

„Barátaim! Testvéreim! Sok-bajlított szülőföldünk vigasztaló szeretetében! - kezdte megnyitó beszédét - Megvénülhet az anyaszülte ember, a honvágya nem vénül vele soha, ha Köröstől messzi hajlja is álomra a fejét, oda, hová a megélhetés kényszerre, a boldogulás reménye, vagy más élet-meghatározó kényszerűség űzte. Hiszen az endrődieknek az újratelepülés kezdete óta örökösön szűk volt Macedónia! S beilleszkedhettek ott, ahová a sors vezette őket, mindig érvényes volt rájuk a mikesekelemini idézet: "Mert úgy megszerettem Rodostót, hogy el nem feledhetem Zágont"

Endrődöt a mi Zágónunkat, mi sem feledhetjük - már Gyomáról a honvágy fordítana vissza - nyelvünk bele-belefeledkezik é-hangzós gyönyörűségbe, s így lesz az egyszerűből egyszerű, az emberből ember s ez a sajátosság annyira a miénk, s tájnyelvéletti, hogy éppen Zágóban nem akarták elhinni, hogy én vagyok a távolhonos, és nem a "szomszédban született" feleségem.

Ez fűz minket össze, az idekötődő emlékek és sírok mellett, s

Dusa Katalin főiskolás, és Kiszely Zoltán színművész szavatai tették még felejthetlenebbé a találkozót

most amikor e sereglés rendjén közösségünknek új működési szakaszát kezdjük, engedjétek meg, hogy szeretettel köszöntsem mindnyájatokat e testvériesülő ünnepen, és tanácskozásunkat megnyissam és kérem egyperces néma felállással emlékezzünk meg halottainkról.

E mögött a mostani sereglés mögött is ilyen mikesi összetételődés rejtezkedik, megidézve boldogult Rózsashegyi Kálmán bátyánkat, - aki bár alig mérhető esztendőkre, amit e földön élt - tanúja vagyok, hogy még a Hamlet sírásójának nyelvét is olyan mélységes endrődiséggel mondta - élte -, akár Tiborc, vagy a falurossza nyelvét! S ebből kifeledkezni holtig sem tudott.

Rá emlékezve, emlékét idézve különös szeretettel illendő köszöntünk nevének örökítőjét Rózsashegyi Marikát, akit egyesületünk tiszteletbeli tagjának tekintünk és szeretünk. Kérjük, érezze ezt és ez az érzés is gazdagítsa az életét.

Ez az érem egyik oldala, mely emlékezésbe zsong. S a másik: felelősségre! Mert mögüle élénkbe villan a másik Endrőd is. Alig húszezer holdas tizenkétezer népességgel, szapora cse-csemőhalállal, béresekkal, nyegedeseikkel, kubikosokkal, kivándorlással, csendőrsortűzzel, irázi, ecsegfalvi, bucsai, körösladányi, dunakömlődi telepésekkel, s lesorvadással a hatezres lakosságszám alá!

Világképünknek meghatározója ez is, a szebb jövőd építésének kötelezettségével.

Tanácskozásunkat megnyitom.”

Ezek után ismét Hornokné vette át a szót, hogy kezdetét vegye az ünnepség, e szavakkal fordult az egybegyűltekhez:

„Nagyon vártunk benneteket, kedves Barátaink.

Azt, ugye mondanom sem kell, hogy a hírről, hogy az elszármazott endrődiek hazajönnek, mindenki tud. Az is természetes, és a kötődés része, hogy ilyenkor az itthoniak sorra veszik: kiről mit tudnak, ki hová került, mi lett a sorsa, mikor van itthon, most vajon hazajön-e? Hetek óta ez a téma Endrődön, és nagyon jó dolog, mert azt bizonyítja, hogy a falu még mindig számon tartja régen-volt lakóit.

És ezzel párhuzamosan, természetesen készülődünk is a méltó fogadtatásra. De nem csak az un. "bizottság", annál sokkal többben. Először is a gyerekek a délután öt órai műsorukkal. Aztán az Uhrin család például a mostani alkalomra lehetővé tette a körülöttünk látható kiállítási anyagot. Aztán azok az ismerős aszszonyok, akik az esti állófogadásra süteményekkel készültek, vagy azok, akik az állófogadást anyagiakkal segítették. Kérlek Benneteket, hogy aki csak tud, jöjjön el az állófogadásra, mert ott látja vendégül Endrőd elszármazott barátait. De ott nemcsak a vendéglátásról lesz szó, hanem arról, hogy oda nagyon sok itthon élő endrődi is eljön. Vannak, akik erre a mai napra verssel, ének-

HOGY EL NEM FELEDHETEM ZÁGONT"

számmal készültek. Őket hallhatjuk majd a most következő műsor folyamán."

Ezek után a Zenebarátok Kórusa szívet-lelket gyönyörködtető előadása következett. Vezényelt Erdeiné Mucsi Márta. Bartók: Áldás-békesség, Kodály Zöld erdőben c. művei hangoztak el.

Következett a találkozó hivatalos része a KÖZGYŰLÉS, melyet Császárné Gyuricza Éva vezetett le. Titkári beszámolójában elmondta, hogy egy év alatt háromszor találkozott a Baráti Kör tagsága, egyszer Budapesten és két ízben Endrődön. A budapesti találkozó több éves sikertelen szervezés után Tímár Imre és Kovács Zoltán kitaró munkájával jött létre. Ezen a találkozón több mint 20-an vettek részt, akik első ízben jöttek el, és váltak a Baráti Kör tagjaivá. Mind e mellett változatlanul keressük azokat, akikhez még nem jutott el hírünk, s szívesen jönnének sorainkba. A továbbiakban a pénzügyi beszámolóra és az alapszabály módosítására került sor. A Közgyűlés a beszámolót és az alapszabály-módosítását elfogadta.

A Közgyűlés befejező aktusa volt, hogy a tagság soraiba fogadta Abóczkynét Rózsahegyi Marikát. Majd ezt követően Tímár Máté átadta Marikának azt az oklevelet, melyben Őt az Endrődiek Baráti Köre örökös tagjává nyilvánította. Az oklevelet a következő szavak kíséretében adta át:

"Szeretett kedves barátaim!
Kedves Rózsahegyi Marika!

Ha olykor rámtenyerelek több mint hét évtizedem, belémnyilallnak Szibéria, börtön, és életküzdelmi hozományaim, ilyenkor magammentéséből rendszerint behunyom a szemem és viszarévedek az időben.

Rendszerint a Liget jelenik meg emlékezetem képernyőjén a rögtönzött szabadtéri színpadával, rajta egy ősz, göndör hajú, csupa mosoly-szép emberarccal, aki sohasem hallott gyönyörűségű zengzetes magánhangzós, harangcsendüléssel zárt "e" betűs vallomásban tett hitet endrődisége, idetartozása, és szülőföldünk vállalása mellett.

Ez a drága bácsi, szinte az egész ország Kálmán bácsija Rózsahegyi Kálmán, színművész, a Magyar Királyi Kormányfőtanácsos, a Nemzeti Színház örökös tagja volt. Nála az endrődiség annyira hozzátartozó volt, mint a teste és a lelke. Ezen a szép endrődi nyelven formálta a Hamlet sírásóját, éppen úgy akár a Falurosszabéli szerepét, vagy bármely film alakítását.

Most is ez a kép, ez a halhatatlan jelenség szorong bennem, amikor kinyilvánítom, hogy Egyesületünk, Abóczkynét, Rózsahegyi Marikát, miután tagjai sorába sorolta, annak Örökös Tiszteletbeli Tagjává is nyilvánította.

Adja a jó Isten, hogy minél tovább viselhesse ezt a címet, erőben, egészségben, kedves személyének és mindannyiunknak öröme, Rózsahegyi Kálmán emlékének ilthoni és nagyvilági szolgálatában."

A jelenlévők nagy tapsal fogadták a mikrofonhoz lépő Marikát, aki megköszönte ezt a megtiszteltetést, majd égre emelve tekintetét fennhangon szól: "Nagyapa, ezt ketten kaptuk!"

És ismét Hornokné Németh Eszter vette át a szót, és vezette tovább az ünnepséget, mely a kórusal folytatódott. Ezúttal Kodály: Felragyog szép májusunk, Márványszoborhoz., Madrigálok következtek.

Az ünnepséget Gergely Ágnes: Pannon ég alatt és az Ír fohász, Tímár Máté: Emlékkisértő hajnalon c. verseinek elmondása követte, amelyeket Dusa Katalin főiskolai hallgató és Kiszely Zoltán a Békéscsabai Jókai Színház tagja mondtak el, a közönség nagy tetszése mellett.

A versek között Mészáros Elekné Ugrin Magda népdalokkal gyönyörködtette hallgatóságát.

A műsor Hegedűs Boldizsárné Liziczai Margitka megragadó énekhangján megszólaltatott endrődi balladáinak előadásával ért véget. E balladák a nép ajkán született igaz helybeli történeteket meséltek.

Az ünnepség befejezéseként következett Uhrin Péter képeiből alkotott kiállítás megnyitása.

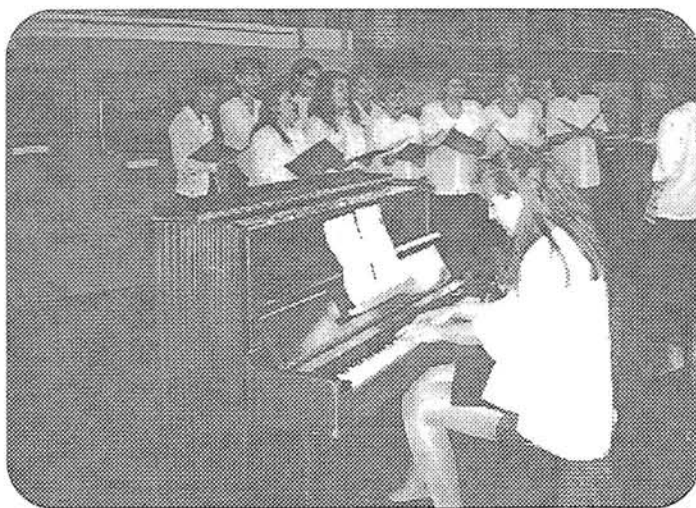
Elsőként Várfi András alpolgármester az Önkormányzat nevében mondott köszönetet a Munkácsi Mihály Múzeum vezetésének, és mindazoknak az Ugrin család tagjai közül, akik lehetővé tették, ezt a példa nélkül álló eseményt, hogy 44 kép kiállításra kerüljön.

Ezt követte Hunya Elekné Varjú Mariann tanárnő megnyitója, amelyben a parasztfestő életútjából idézett Márton Gábor könyvéből.

Hornokné Németh Eszter zárszavai után a résztvevők ebédig a képekben gyönyörködhettek, s kedves beszélgetésekbe merültek a réglátottakkal.

A hosszúra nyúlt ebéd után kevés idő maradt a városnézésre, látogatásokra, de aki tehetett belátogatott a templomba, a tájházba, a régészeti múzeumba. Este öt órakor kezdődött a Rózsahegyi Kálmán Általános Iskola gálaestje, mely után állófogadás következett, és éjjelig tartó beszélgetések közepette, vidám nótázással fejeződött be az Endrődiek Baráti Körének nagyszerű találkozója.

CSÁSZÁR FERENC

TANÍTVÁNYAI SIKERESEN TEVÉKENYKEDNEK ÉVEK ÓTA...

Rövid hírben már közre adtuk, hogy városunkban idén elsőször került átadásra az "Év kiváló pedagógusa" cím. Június 11-én, bensőséges ünnepségen a polgármester adta át a képviselő-testület által adományozott címet.

Hunya Elekné tanárnőt javasolta e címre az iskola igazgatónöje Girczné Varga Erzsébet, aki így indokolta javaslatát a nevelőtestület előtt: - Hunya Elekné tanítványai sikeresen tevékenykednek évek óta...

Az ünnepség után megkértük Hunya Elekné Varjú Mariannát, aki a cím első, boldog tulajdonosa lett, hogy olvasóinknak valljon önmagáról.

"A Szegei Juhász Gyula Tanárképző Főiskolán kaptam oklevelet földrajz-, rajz szakon. Nagylaposra, majd Gyomára kerültem dolgozni. 30 éve nagy óraszám-ban tanítom a rajzot, és szakkört vezetek.

Egy-egy iskolában elszigetelten működik a rajztanár, így minden alkalmat megragadtam a továbbképzésre. Részt vettem a Magyar Képzőművészeti Főiskola által szervezett 1 éves felsőszintű rajztanár továbbképzési cikluson, a megyei 2 éves komplex gyakorlati szemináriumon,

dezt 3 napos konferencián is részt veszek. Ez év júniusában Gyöngyösön a Soros Alapítvány az INTERINTRA-SULI-NET címmel rendezték meg a konferenciát. (Ha rajztanár olvassa e sorokat, szeretne jelentkezni a MROE tagjai közé, cím: 1751 Budapest, Pf. 142.)

A szakmai háttérben sokat köszönhetek Honti Antal bácsinak, műhelygalériájában számtalan rendezvényét látogathattam tanítványaimmal, volt megyei szaktanácsadómnak, kollégámnak, Békési Mihályné Anikónak, ki minden tudását közkinccsé tette. A MROE elnökének Dr. Csőregh Évának, ki a rajztanárokat édes gyermekeként szereti. (Vaszkó Irénke néni jut róla eszembe, és fordítva.)

Diákjaim eredményei: 30 év alatt elértünk nemzetközi, országos, megyei, helyi dobogós helyeket. Az idén 1997/98-as tanévben 19 tanulomat jutalmazták könyv, vagy pénz formájában. Továbbá sok-sok oklevéllel ösztönözték a többieket a folytatásra. A legszebb jutalom egy gyermek számára, ha szakmai táborozáson vehet részt. 2 alkalommal vettünk részt nagy létszámban Zánkán, művészi táborban, jutalomból.

A probléma sokszor a tevékenység folytatásának hiánya. Hiszen nem minden középiskolában, szakiskolában tud szabadidejében irányítottan dolgozni, fejlődni e téren. Jó lenne, ha a sporthoz, tánchoz hasonlóan nyaranta legalább 1 hetet együtt tölthetnének a képzőművészet iránt fogékony fiatalok. Alkotómunkájukhoz, indítást, a folytatáshoz segítséget kapnának. Biztos vagyok benne, hogy sok fiatal közművelődési szinten, színvonalas, rendszeres kiállító lehetne. A saját és mások munkájában is nyomon követhetnék a fejlődést és magasabb szint iránti igényt.

Az iskolák átalakulóban vannak. Az iskoláknak, a tanároknak is egyéni utat kell járni. Mindannyiunk vágya, hogy iskolánk optimális tanulási környezet legyen, jó programokkal, s motivált diákokkal.

Munkámhoz sok erőt adott a családi háttér. Édesanyám gondoskodását, szeretetét naponta élvezem. Férjem, gyermekeim egészségesek, van munkájuk, faladatuk, ami megnyugtató. Két éves Emese unokám most a legféltettebb kincsem."

Kedves Mariann! Kívánjuk, hogy oktatói munkája tovább gazdagodjon, hogy keze alól sok-sok szép reményre jogosító ifjú kerüljön ki, akikkel majd művészeti tárlatokon találkozhatunk, akik tovább folytatják nevelőjük, tanítójuk áldásos munkáját. Isten áldását kérjük nevelő munkájára.

CSÁSZÁRNÉ GYURICZA ÉVA

MINDENT EGY HELYEN
A PIKTOR BOLTBAN!
Gyomaendrőd, Fő út 204.
Telefón: 66-386-611.)

Kaphatók:

- festékek, lakkok, ecsetek,
- szerszámok, csavarok, szegek,
- ragasztók, zárok, vasalások,
- és linóleumok

PADLÓ BURKOLÓ LAPOK MINTA UTÁN,
HOZZÁ RAGASZTÓK, FUGÁZÓ ALIZAT KIEGÉSZÍTŐ.

KOZMA LAJOS BÚTORAI A KNER MÚZEUMBAN

A Kner Múzeum állandó kiállítása Kozma Lajos bútoraival gyarapodott. A megnyitót november 20.-án 14 órakor, a művész halálának 50. évfordulójára emlékezve tartották. Kiss Éva művészettörténész - aki a kiállítás magyar-angol nyelvű ismertetőjét is írta - előadásában kitért Kozma pályájának legfontosabb fordulópontjaira, a Kner családdal, különösen Kner Imrével való barátságára, s a most megszerzett bútorok történetére.

Mint Ő is említette, nem először kerülnek Kozma bútorok a Kner házba. Magát az épületet, s az eredeti berendezést is Kozma Lajos tervezte 1925-ben. Barátja és munkatársa volt Ő Kner Imrének. Barátságuk 1918 nyarán mélyült el, amikor Selmebányán együtt töltötték az augusztust, a tömegtermelés és a kézműves igényesség ellentmondásaira keresték a megoldást.

Az építész Kozma, aki fiatal mérnökként Lajta Béla irodájában dolgozott, sok mindenbe belekóstolt. Első sikereit nem is épületeivel, hanem grafikáival, ex Libriseivel és szignettjeivel érte el, de a festészetbe is belekóstolt. 1909-ben és 1910-ben, Párizsban Matisse tanítványa, megismerkedik a legmodernebb törekvésekkel. Nem marad meg azonban a festészet mellett, a bútor, a textil, a belsőépítészet egysége, egyszóval a lakberendezés sokkal jobban izgatja. Első ilyen irányú komolyabb munkája a Rózsavölgyi Zeneműbolt berendezése a Váci utcában, mely külföldön is nagy visszhangot keltett. Az I. világháború azonban, miként Kner Imréét, úgy az ő pályáját is megszakítja, hogy aztán az újrakezdést már együtt tervezik meg. A világlátott, képzett művész nagyon is imponál a szerzteágazó műveltségét autodidaktaként megszerző Kner Imrének. Kozma-

nak pedig tetszik az ő, új ismereteit tüstént a maga munkájában alkalmazni képes, gyakorlatiassága. Közös bennük a minden új iránti nyitottság, s az, hogy Kozma is sok területen autodidakta, hiszen tanult szakmájától gyakran messzire kalandozott. 1918 nyarán a nyomdászat alapismereteire vetette magát nagy lelkesedéssel, hogy aztán megszülessen a jellegzetes Kozma-barokk, s ennek jegyében a Kner Nyomda egyedülálló díszítő készlete, a fejlécek, a záródíszek, vignetták sorozata, valamint az egyenként önthető, betűként szedhető, változatos keretek készítésére alkalmas, máig használatos körzet sorozat. Már ezek felhasználásával készültek a

Király György irodalomtörténésszel közösen megalkotott Három cseppke könyvecske, a Kner Klasszikusok és a Monumenta Literarum sorozatok, amelyek folytatását Király György korai halála akadályozta meg.

A Kner villa 1925-ben épült fel, éppen Kozma stílusváltása előtt, még ebben a népies, neobarokk stílusban. A bútorzat és az ajtókeretek magukon viselték a Kozma-féle díszítéseket. Sajnos az eredeti berendezésből csak az ajtódíszek és a hálószobába beépített gardrószelekrény maradt a család elhurcolása és a lakás kifosztása után.

A most megszerzett bútorok Kozmának a következő korszakából valók. A szobaberendezés 1928-ban készült, a biedermeier utánérzéseket sem nélkülöző magyar art deco egyik legszebb darabja. Szegő Zsigmond - a Fővárosi Elektromos Művek akkori igazgatója - lakásában a leányszoba kényelmét szolgálta. A bútorok alapanyaga cseresznye, amelynek erezete, szépsége kiválóan érvényesül a kerek asztalka lapjának körkickekkel való intarziászerű összeállításánál, s a fotel és a kanapé ívesen meghajlított karfáinál. Érdekes megoldású a fekhely csónakszerűen meghajlított fej- és lábvége. A mennyezeti lámpa és egy falikar szintén szerves része a berendezésnek. Kár, hogy az eltérő stílusok miatt a már említett gyönyörű gardrószelekrényt, a régi berendezés egyetlen megmaradt darabját most egy függöny mögé kell rejtteni a látogatók szeme elől.

Mégis nagy nyeresége ez az új szerzemény a múzeumnak, hiszen Kozma-bútorokhoz nem könnyű hozzájutni. A gyarapodás Erdős Ákosnak, a Kner Nyomda tulajdonosának, az ő gyűjtő szenvedélyének és hozzáértésének köszönhető.

A Halottak napi megemlékezéseket Endröd minden katolikus temetőjében méltóan előkészített környezetben tarthattuk. Sokan hazajöttek halottaikhoz az ország sok-sok részéről, sőt külföldről is jártak itthon. Sok munka, pénz volt az elhanyagolt temetők rendbetétele mögött.

Tisztelettel köszönjük meg mindenkinek, akiket illet, hogy segítettek bennünket pénzzel, munkával, jóakarattal. Köszönjük a helyi Munkaügyi Központ vezetőjének, és munkatársainak a jóindulatú hozzáállást és minden nemű segítséget. Köszönjük a képen látható munkacapat minden tagjának, hogy tisztességes munkát végeztek, kegyeletet nem sértettek a legnagyobb munka közepette sem. Külön köszönjük Dinya Elek bácsinak és Iványi Sándor bácsinak azt az önzetlen segítséget és magas szintű munkát, amit akármelyik fiatal megirigyelhet, mind a minőséget, mind az eredményt illetően. S végül, de nem utolsó sorban köszönjük, akik pénzzel segítettek a munkát. Közel 600 ezer forintot kellett összegyűjtőnk ahhoz, hogy 14 ember 10 héten át dolgozhasson az egyház 4 temetőjében. Az összeg 68%-a a távol élőkötől jött, a 32 % az itthon élőkötől. Köszönjük!

Támogatónk voltak, lapzártáig: Ambrózi László, Bela Imre, Balog Pé-

Befejeződött a katolikus temetők rendbetétele

ter, Császárné Gyuricza Éva, Dajkáné Hunya Irén, Dinya Elek, Dinya György, Dinya László, Dinya Zoltán, Farkasinszki Zsuzsa, Fülöp Imréné, Gellai László, Dr Gyuricza Béláné, Iványi Józsefné, Iványi Sándor, Hunya István, Lajos Imréné, Latorcai János, Németh Dezső, Ujházi Ernő, Porubcsánszki Mihály, Szabó Dezsőné, Tímár Jánosné, Varjú László, Vaszkó András, Zsigri Mária. **A legbőkezőbb adakozó, akinek az egész akció köszönhető, Kátóna Sándor, és munkatársai Németországból.**

Az ENDRÖDI SZENT IMRE PLÉBÁNIAÉRT ALAPÍTVÁNY szám-
láján gyűjtjük folyamatosan a jövő évi munkákhoz a pénzt. Kérjük az itthon és távol élőköt, hogy erejükhez mérten továbbra is támogassanak céljaink

megvalósításában. Jövő év áprilisában szeretnénk megkezdeni a temetőkben a munkát. Kisebb létszámmal, de folyamatosan tervezzük, ha az anyagi forrást össze tudjuk hozni úgy, hogy ismét igénybe vehessük a Munkaügyi Központ támogatását.

Az Alapítvány számlaszáma: Endröd és Vidéke Takarékszövetkezet 53200015 - 10003231, vagy készpénz befizetést a Plébánia is tisztelettel fogad a Fő utca 1 sz. alatt.

Iványi László plébános
CSÁSZÁRNÉ GYURICZA ÉVA

Átadták Gyomaendrőd város WEB Szerverének – honlapjának Internetes oldalait. A Városháza Dísztermében bemutatták több monitoron is a szegedi Mars Network Kft. és a gyomaendrői összeállítók munkájának eredményét 1998. december 9-én.

Dezső Zoltán alpolgármester üdvözlő beszédében elmondta, hogy Gyomaendrőd 1989 óta vesz részt az informatikai programokban. A mostani rendszer kidolgozásában jelentős szerepe van Megyeri László vezetésével Hornokné Németh Eszternek, Mile Erikának, Megyeriné Csapó Ildikónak, Fűzesiné Hudák Júliának, Kóris Györgynének, Hornok Ernőnek, Hajdú Lászlónak.

Szántó József a Mars Network Kft. vezetőjének köszöntőjében elhangzott, hogy céljuk az Internet közönségét ezzel az anyaggal úgy határon belül, mint határon kívül is a lehető legszélesebb sávban

ellátni. A Gyomaendrőd után érdeklődőknek az információs rendszerben képi és szöveges anyag ad minél teljesebb információt ezután.

Az eredmény egy szoros együttműködés gyümölcse. Képpel és szöveggel témakörök szerint áttekintést ad a város valóságáról, jelenéről, jövőjéről és szándékairól.

A rendszer nyitott, fejlesztés alatt áll. Békés megyében Orosháza, Békéscsaba után Gyomaendrőd a harmadik ebben a formában az Interneten. Mintegy 300 kép színesíti a közel 700 oldalas anyagot.

Az Internetről és a honlapról Megyeri László aljegyző a rendszer fő ismerője, létrehozója tájékoztatja dióhéjban a Híradó olvasóit.

Elmondta, mint ismert az Internet egy világhálózat, ami azt jelenti, hogy vannak a föld egy-egy pontján olyan nagy teljesítményű számítógépek, amelyek a kábeleken keresztül kapcsolódnak egymáshoz. Ezek között történik az információcsere. Az Internet szolgálata a közelmúltban robbanásszerűen terjedt el.

A Window's 95 megjelenésével az amerikai elnök meghirdette a „szupersztrádát”. Ez az egyetemek

Az Interneten

falain túlra is eljutott és egyre szélesebben terjedt el. Népszerűségét annak köszönheti, hogy a korszerű számítógépeken az ún. hypertext alapú oldalak is megtekinthetők. Ezek színes grafikákkal, különböző médiákkal teletűzdelt szöveges informá-

ciót tartalmazó oldalak, és vonzóvá teszik az Internetezést a felhasználó számára. Úgy „közlekednek”, lapoznak a különböző oldalak között, mint a könyvek lapjai között.

Magyarországon egyre több közintézménynek, vállalkozásnak, vállalatnak, kormányhivatalnak van már ún. WEB Szervere. Ezek olyan adatbázisok, amelyekben az adott cégre, közhivatalra vonatkozó információk tömegei helyezhetők el. Legkézenfekvőbb példa erre az a szolgáltatás, amely a választások idején volt elérhető az Interneten: azon nyomban követni lehetett az eredményeket a hálózaton...

A Gyomaendrői Polgármesteri Hivatalnak a szegedi Mars Network Kft. ajánlata kedvezményes konstrukciót biztosított saját honlap – WEB Szerver – készítésére.

A piaci érték töredékéért vállalták el a szakmai elkészítést. A Tiszánét Kft. Szerverén 30 „megabájtnyi” területet biztosítottak számunkra.

Június végén kezdődött meg a szervező, adatgyűjtő munka. Kialakult a honlap váza, és aztán az, hogy azon belül milyen részinformációkat kívánunk megjelentetni rajta.

Létrejött egy munkacsoport. A tagok feladata a szakterületüknek megfelelő adatok összegzése, gyűjtése volt.

Egy virtuális szervert használunk. Maga a számítógép nem Gyomaendrődön van, hanem Szegeden és így adja ki a lehívott gyomaendrői adatokat.

Az átadás idején még a magyar verzió volt látható, de készül az angol és német nyelvű is. Ezek kissé szűkebbek lesznek, mint a magyar nyelvű.

Jelentőségét egyelőre nehéz megbecsülni, de szerintem felmérhetetlen lesz. Valahol a multimédiák egy irányba haladnak a fejlődésben. Az információcsere új alapokra épül, és ebben a televíziózással is egybeolvadhat.

1996-ban nyílt arra lehetőség, hogy Gyomaendrőd először felkerüljön az Internetre. 1997-ben jelent meg saját honlappal a Szent Gellért Általános Iskola.

Az önkormányzatnak a WEB Szerverre való kerülés egyszeri költsége 260 ezer Ft-ot jelentett. Ehhez az idegen nyelvű verziók jönnek 20 000 Ft-al. A kiadás az évi informatikai keretet terhelte, és nem jelentett külön kiadást.

A puding próbája az evés, ennek meg az, hogy a lakosság próbálja ki a szolgáltatást saját számítógépén. (<http://WWW.Gyomaendrod.hu> – címen) – mondta MEGYERI LÁSZLÓ.